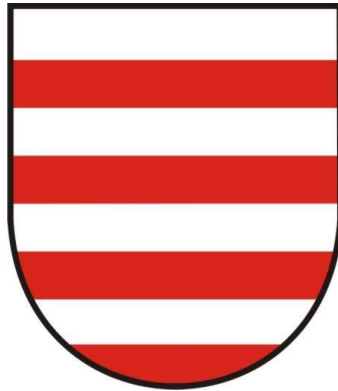

KRONIKA MESTA BANSKÁ BYSTRICA
ZA ROK 2016

Kraj: Banskobystrický
Okres: Banská Bystrica

Tento zväzok kroniky mesta Banská Bystrica za rok 2016
obsahuje 299 strán, slovom: dvestodevät'desiatdeväť strán
a bol schválený Mestským zastupiteľstvom
dňa 18.9.2018 unesením číslo 1166/2018.

Doc. RNDr. Katarina Čižmárová, CSc.

predsedníčka komisie

Ján Nosko

primátor mesta

PaedDr. Renáta Klementová

kronikárka

Úvod	12
I. VEREJNÝ ŽIVOT	13
Demografia	13
POČASIE	14
V kontexte klimatických zmien	19
Klimatické údaje za rok 2016 pre Banskú Bystricu	20
Symboly mesta	21
Poslanie, vízia a ciele	22
Orgány samosprávy na roky 2014-2018	23
Primátor mesta	23
Mestské zastupiteľstvo	23
Zoznam komisií Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici (2014 - 2018)	25
Termíny zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici	25
Všeobecne záväzné nariadenia Mesta Banská Bystrica	25
Výročia v roku 2016:	27
Organizačná štruktúra úradu Mesta Banská Bystrica	27
Prednosta mestského úradu	27
Útvary mestského úradu	27
Oblasť zahraničných vzťahov	29
Zahraníčné návštevy	32
Týždeň zahraničných ciest a návštev z partnerských miest	35
IX. medzinárodná vedecká konferencia Bezpečnostné fórum 2016	36
Medzinárodné vzdelávacie centrum GLOBSEC Academy Centre v Banskej Bystrici	36
Významné podujatia v meste	37
Cena mesta a primátora Banskej Bystrice	37
71. výročie oslobodenia Banskej Bystrice	38
Protifašistickí bojovníci bilancovali pri výročí oslobodenia Banskej Bystrice	38
Oslavy MDŽ a Deň učiteľov	39
Plán akcií Oblastného výboru SZPB v Banskej Bystrici na rok 2016	40
Pamiatka padlých pri výročí ukončenia druhej svetovej vojny	41
Ruský motorkársky klub Noční vlci	42
Festival k MDD v Šalkovej	42
RKN Global Europe	43
SHOA - dialóg o holokauste a 75 rokov od podpisu Židovského kódexu	43
Banskobystrická platforma Nie v našom meste	44
Tretí ročník HumanForum	44

Viera Dubačová od apríla 2016 poslankyňa NR SR	46
Pamiatka padlých v druhej svetovej vojne	46
Politické strany	46
Okresná organizácia strany SMER-SD v Banskej Bystrici	46
Slávnostný snem Ľudovej strany Naše Slovensko	48
Mestská polícia si pripomenula 25. výročie	48
Oslavy 72. výročia SNP	50
Danko: História nás nemá rozdeľovať	50
Okrúhle výročia začiatkov vysielania rozhlasu a televízie	51
Zomrel Ing. Vladimír Zámečník.....	51
Zomrel bývalý mestský poslanec Ján Chladný	51
Zomrel Anton Hoffmann	52
Zomrel Anton Duša	53
Zomrel RNDr. Ján Kleinert, CSc.....	53
II.HOSPODÁRSKY ŽIVOT.....	54
Rozpočet Mesta Banská Bystrica na rok 2016	54
Príjmová časť rozpočtu	54
Výdavková časť rozpočtu.....	55
Usporiadanie rozpočtového hospodárenia za rok 2016.....	55
Zadĺženosť mesta	57
Investície	58
Rozpočet na rok 2017.	60
Výstavba autobusovej stanice	61
Životné prostredie	62
Odpadové hospodárstvo	63
Participatívny rozpočet	75
Dotácie z rozpočtu Mesta Banská Bystrica do životného prostredia	76
Záhradnícke a rekreačné služby mesta	76
Exekúcie vybavované elektronicky v Banskej Bystrici	78
50. výročie podoznaných v Banskej Bystrici	78
Centrum právnej pomoci	78
10. výročie Europa Shopping Center	79
40. výročie založenia VÚS.....	79
50. výročie - Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy v Banskej Bystrici ...	81
Enviromentálny fond.....	82
20. ročník - Celomestská iniciatíva „Za krajšie mesto“	83

III. ŠKOLSTVO A VÝCHOVA.....	84
Školský rok 2015/2016 a 2016/2017	84
Významné činnosti, podujatia a projekty materských škôl v roku 2016	86
Významné činnosti, podujatia a projekty základných škôl v roku 2016:.....	87
Ocenenie pedagóga zo ZŠ Spojová	94
Akadémia umení	94
Bienále Reflexie o slovenskej hudbe	95
Univerzita Mateja Bela	96
Stratégia internacionalizácie Univerzity Mateja Bela v Banskej vychádzala:.....	98
Fakulta prírodných vied UMB.....	99
Filozofická fakulta UMB	101
Medzinárodné bilaterálne zmluvy platné na úrovni UMB.....	105
Predmetové olympiády na UMB	109
Získali titul ŠKOLA ROKA 2016/2017.....	110
Prvá fáza obnovy kaštieľa Radvanských	110
Bilingválne štúdium Gymnázia Jozefa Gregora Tajovského	111
IV. VEDA A TECHNIKA	114
Ochrana základných práv v digitálnom veku.....	114
Internet a digitálne technológie pretvárajú náš svet.....	115
Veda a výskum na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici.....	116
Vedecká show Tajomstvá svetla a zvuku.....	119
Predátorské aktivity a ich vplyv na znižovanie dôveryhodnosti vedeckých výsledkov	119
Medzinárodná vedecká konferencia 2016	121
Výskumný ústav spojov, n. o., ...	121
Robotický chirurgický systém	121
Festival svetla a tieňa.....	122
Interaktívne vyučovanie.....	123
Elektronické učebnice z eurofondov	124
Svetový deň duševného zdravia.....	124
Verejné prístupové body (Hotspoty)	125
Elektronická úradná tabuľa.....	126
TECHNIKA v Banskej Bystrici pribudla inteligentná lavička	126
50. výročie pôdozalcov v Banskej Bystrici	126
V. KULTÚRA A UMENIE	128
Pamätihodnosti	129

Andrej Očenáš	130
Vojenská hudba pplk. 26 v Banskej Bystrici	130
Július Smida.....	131
Eugen Stollman.....	131
Mária Markovičová	131
Ivan Palúch	132
Peter Solan	132
25. marec 1945 – Deň oslobodenia mesta Banská Bystrica	133
Vojnové hroby a obnova pamiatok	133
Významní rodáci mesta.....	133
Oddelenie kultúry v roku 2016.....	134
359. Radvanský jarmok.....	135
Príležitostný trh "Pamiatka zosnulých ".....	136
Robotnícky dom	136
Kniha Pod taktovkou času - autorov Michala Kališku a Michala Kališku ml.	142
Súťaž Obnova vojenského cintorína z 1. svetovej vojny v Majeri.....	142
Deň červených makov.....	144
56. banskobystrická hudobná jar	145
Cena Oskára Čepana 2016.....	146
Ekotopfilm – Envirofilm 2016 mal 500 snímok	146
Výstava Maľba BB.....	147
21. medzinárodný dixielandový festival Banská Bystrica	147
Cena za architektúru za Drevodom v Lučatíne	149
Kultúrne leto pre deti na sídliskách mesta	150
Nová rozprávka Na paši Divadla z Pasáže	150
Banskobystrické Vianoce 2016.....	150
Celkovo kultúrni manažeri Mesta OPM-KU pripravili:	151
Amfiteáter Paľa Bielika - 65. výročie	152
Publikácia -Amfiteáter včera, dnes a zajtra.....	152
Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici.....	153
Štátna opera.....	154
Bystrická hodinka – 1. výročie	157
Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici v Matejovom dome.....	158
Pamiatky mesta, ktoré robia z Banskej Bystrice klenot a priťahujú turistov :.....	159
30 rokov od nálezu stredovekej keramiky v Benického dome v Banskej Bystrici	159
Výtvarníčka veží Ľubica Lintnerová	160

Herec Juraj Sarvaš – 85 rokov	160
60. výročie založenia Stredoslovenskej galérie	160
Okružle výročia začiatkov vysielania rozhlasu a televízie	161
Dáma v klobúku Jana Chorvátová	161
Výstava U nás taká obyčaj	162
90. výročie založenia ŠVK.....	162
Igor Bázlik oslávil 75 rokov	163
Folklórny súbor URPÍN.....	163
Médiá v Banskej Bystrici :.....	164
Miroslav Bárdi na Radnici v Banskej Bystrici	164
Jubilujúca osobnosť - Klára Kubičková.....	165
Kniha o džeze v Banskej Bystrici.....	165
DOM KULTURY	166
VI. CIRKEVNÝ ŽIVOT.....	167
Katolícka cirkev	167
Farnosť Banská Bystrica Katedrála	167
Kaplnka sv. Michala	167
Kostol sv Alžbety Banská Bystrica	167
Zoznam kňazov Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul.....	167
Kostol Božieho Milosrdenstva	167
Kaplnka sv. Agáty	168
Kostolík Povýšenia Svätého Kríža (na Kalvárii).....	168
Kaplnka sv. Jána Nepomuckého.....	168
Kostol Nanebovzatia Panny Márie	168
Kostol Svätého Ducha (Podlavice).....	168
Kostol Panny Márie Pomocnice Kresťanov (Sásová - sídlisko).....	168
Kostol sv. Antona a Pavla, pustovníkov (Stará Sásová).....	168
Kaplnka Krista Veľkňaza	169
Rímskokatolícka farnosť Radvaň	169
Farnosť Banská Bystrica Fončorda.....	170
Biskup Chovanec s mladými diecézy na Kvetnom víkende	171
Banskobystrická diecéza sa rozrástla o štyroch nových kňazov.....	171
XXXI. Svetové dni mládeže Krakov 2016	172
VIVAT VOX ORGANI 2016 - 4. ročník.....	173
Vyučovanie náboženstva	175
Slávnosť Sviatku sv. Františka Xaverského.....	175

Zatvorenie Brány milosrdenstva v Katedrále sv. Františka Xaverského	176
Večer milosrdenstva na Fončorde.....	176
Vystúp na Karmel... Zabojuj o povolanie	176
5. výročie smrti biskupa Rudolfa Baláža	176
Veni Sancte vo farskom kostole v B. Bystrici	177
10. výročie posviacky kostola v Nemciach.....	177
Zomrel Mons. František Škoda.....	177
Oslavy patróna v Jakube pri Banskej Bystrici	177
Krištáľový Merkúr 2015 - cena za inovácie	178
10. výročie posviacky kostola v Nemciach.....	178
Sviatok sv. Františka Xaverského.....	178
25. výročie zriadenia CZŠ	179
Vyučovanie náboženstva.....	179
Zbierka na pomoc Ukrajine.....	179
Mládežnícky spevník v notovanej knižnej forme	179
Svätá omša s biskupom Chovancom s obnovením rehoľných sľubov	179
Cielená prevencia prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu	180
Detský zbor ÚSMEV.....	180
Evanjelická cirkev a.v. v Banskej Bystrici	181
Pastiersky list Zboru biskupov ECAV na Slovensku	181
CIRKEVNÝ ROK	182
Zvolenský seniorát Evanjelickej cirkvi a.v. – Banská Bystrica	183
25. výročie založenia Evanjelického gymnázia	184
Noc kostolov v meste pod Urpínom.....	185
V roku 2016 vyšla kniha biskupa Miloš Klátik - Cestou nádeje	185
Evanjelický zbor Radvaň, Banská Bystrica	186
Kníhkupectvo Transcius v Banskej Bystrici a stretnutia so spisovateľmi.....	189
49. ročník festivalu umeleckého prednesu žien	190
Kresťanské spoločenstvá:	190
Kresťanská konferencia Banská Bystrica	191
Židovská náboženská obec v Banskej Bystrici	192
VII. ZDRAVOTNÍCTVO	193
Banská Bystrica a sieť zdravotníckych zariadení v roku 2016	193
Poliklinika Banská Bystrica.....	193
Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica.....	194
Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica	195

Ocenenie Biele srdce	195
Slovenská zdravotnícka univerzita akreditovala	196
Výučbové pracovisko LF SZU v Bratislave	196
Projekt Kufřík pre Kukulíka v Banskej Bystrici	198
Banskobystrická sieť pomoci tehotnej žene (Za)chráňme Kukulíka	199
Slovenská liga proti epilepsii	199
Jubilejný X. ročník Sympóziu praktickej neurológie	199
Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov.....	202
Poliklinika NovaMed	203
Mammacentrum sv. Agáty v Banskej Bystrici	205
DOM Božieho Milosrdenstva	207
MediKlin	207
CRM BB – Centrum reprodukčnej medicíny s.r.o	208
Cena Purpurové srdce	209
Stomatologická starostlivosť.....	209
SÚSCCH, a.s.	210
Zriadenie výučbového pracoviska SZU	213
VII. Stredoslovenský kardiologický deň	213
Medicínske centrum ZDRAVOMED.....	213
Regionálny úrad verejného zdravotníctva.....	214
Činnosti v rámci Banskobystrického kraja	217
Zdroje hluku v životnom prostredí.....	218
VIII. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ	221
Správa odboru sociálnych vecí MsÚ Banská Bystrica	221
Hlavné úlohy vyplývajúce z Komunitného plánu sociálnych služieb na roky 2015 - 2020	223
Činnosť oddelenia služieb dlhodobej starostlivosti	224
Detské jasle v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica.....	230
Denné centrá v meste Banská Bystrica	233
Správa o činnosti oddelenia krízovej intervencie MsÚ	237
Detský domov o.z. Srdiečko Banská Bystrica	254
Banskobystrický okrásľovacie spolok	255
Denné centrum Divadla z Pasáže, n.o.....	255
Výťažok z mestského plesu.....	256
DC Harmónia oslavuje svoje 20. výročie	257
IX. ŠPORT A TELESNÁ VÝCHOVA	258

Hodnotiaca komisia Európskeho mesta športu pre udelenie titulu EMŠ 2017.....	258
Športové kluby a centrá.....	259
Štadión SNP.....	259
Najlepší športovci mesta	260
Banská Bystrica získala titul Európske mesto športu 2017	261
Cesta Banskej Bystrice k Európskemu mestu športu 2017:	262
Dotácia pre HC'05.....	263
Jubilejný Trojkráľový beh -Marathon BB Tour 2016.....	264
Majstrovstvá Európy v pretekoch psích záprahov.....	265
Makabi - Medzinárodné židovské športové hry - 80. výročie.....	265
60. ročník Okolo Slovenska.....	266
Vojenská hudba Banská Bystrica oslávila 60 rokov svojho pôsobenia.....	266
VŠC Dukla Banská Bystrica na olympiáde v Riu de Janeiro.....	267
Európsky pohár v biatlone - IBU Cup.....	267
Tretia Športiáda seniorov	268
Olympijské festivaly detí mesta v duchu Olympijskej štafety Rio 2016.....	269
Beh od Tatier k Dunaju.....	270
Medzinárodné letecké dni SIAF 2016.....	270
Banskobystrický maratón - 5. ročník.....	271
Cyklopotulky – cyklotrasy - cyklostožany.....	272
Posily v tíme HC05.....	273
Jubilejná Plavecká 24 hodinovka.....	274
Armádne športové centrum DUKLA	274
21. Olympiáda materských škôl v Banskej Bystrici Štafeta do Ria.....	281
MUDr. Katarína Belicová.....	281
Projekt Elite Team	282
Prvý oficiálny draft VŠC Dukla - Rozhýbme Slovensko a hľadajme talenty.....	283
Banská Bystrica Cup 2016	283
3×3 BASKET Banská Bystrica 2016.....	285
Cena You are the future	286
BK ŠKP 08 BANSKÁ BYSTRICA	286
Na Majstrovstvách Slovenska v gymnastickom štvorboji	286
OPEN Banská Bystrica 2016 FIDE turnaj v šachu.....	286
X. RÔZNE.....	288
Hasiči si prevzali ocenenia a v múzeu otvorili výstavu o svojej práci	288
Vyhlásenie predsedu Občianskej konzervatívnej strany OKS Ondreja Dostála	288

Ing. Mgr. Marian Kotleba	289
Vzdelanie a začiatky kariéry.....	290
Začiatky politickej kariéry	290
Župan Banskobystrického kraja a situácia v kraji	290
Záchranári spoločnosti Air-Transport Europe (ATE)	290
Pri Banskej Bystrici zahynuli traja záchranári a pacient	291
K identifikácii padlých sovietskych vojakov	291
Alkoholizmus mladistvých.....	292
Festival filmov Proti obchodovaniu s ľuďmi.....	293
Prevenencia sociálno-patologických javov na základných a stredných školách.....	294
Zásah oddelenia špeciálnych technológií Colného úradu Banská Bystrica.....	294
Na zimnom štadióne v B. Bystrici zasahovali hasiči.....	294
Tragédia na psychiatrickom oddelení	295
Po policajnej razii 13 členov gangu Takáčovci vo väzbe.....	295
Zlodej vo väzbe	295
Oblasťný klub vojenských výsadkárov v Banskej Bystrici.....	296
Dôchodca a exekučné zrážky.....	298
King Barber, Banská Bystrica	298
Ako sa nám žije v Banskej Bystrici	299

Vďaka dobrým základom, ktoré sme položili v roku 2015 bolo aj uplynulých dvanásť mesiacov bohatých na rozvojové aktivity a prípravy na čerpanie eurofondov. Dôležité bolo schválenie rozpočtu mesta a skutočnosť, že po dlhom čase samospráva nevstúpila do nového roka v rozpočtovom provizóriu. Z môjho pohľadu bol rok 2016 významný najmä preto, že sa po viac ako tridsiatich rokoch začalo s výstavbou novej autobusovej stanice.

Po vyše dvadsiatich rokoch sa dočkali pozornosti aj materské školy. Vďaka vyčleneným prostriedkom v rozpočte či získaným mimorozpočtovým zdrojom sme začali investovať do rozširovania kapacít škôlok, obnovy a projektovej dokumentácie našich plánovaných zámerov. Čulý stavebný ruch zažili aj mnohé základné školy s cieľom obnoviť zastarané triedy, vybavenie či telocvične.

Začali sme riešiť statickú dopravu mesta komplexne. Do rozhodovacieho procesu sme vtiahli aj Banskobystričanov. Verejné prerokovania parkovacej politiky priniesli mnoho podnetov i odporúčaní, ktoré sa stali súčasťou materiálu odborných útvarov mesta. Cesta od myšlienky k realizácii plánovaných projektov je veľakrát dlhšia, akoby sme si prišli. Presvedčili sme sa o tom pri zámere vybudovať korčuliarsku dráhu či parkovisko v Sásovej.

Rok 2016 bol okrem sľubov majiteľa pozemku pri mestskom úrade, aj o hľadaní cesty k odkúpeniu Domu kultúry či o príchode významného investora. Investičný zámer v Priemyselnom parku Šalková napredoval. Investor kúpil pozemok, pracovalo sa na projektovej dokumentácii a podkladoch potrebných pre posúdenie vplyvov na životné prostredie. Celý proces komunikácie a postupné kroky nejavili známky pochybností a vzbudzovali dôveru v úspešnosť projektu. Verili sme tomu...

Pokračovali sme v odstraňovaní nelegálnych skládok i znižovaní technologického dlhu miestnych komunikácií. Pravidelné kontrolné dni na kaštieli Radvanských potvrdili, že roboty je veľa a financií málo. Verím, že v budúcnosti budeme úspešní v snahe získať ďalšie mimorozpočtové zdroje na jeho obnovu. Súčinní a nápomocní sme boli aj pri rokovaní odborných inštitúcií vo veci vybudovania protihlukových opatrení a protipovodňovej ochrany mesta.

Podnikli sme kroky k obnove vojenského cintorína v Majeri, najmenším obyvateľom sme odovzdali niekoľko kvalitných a bezpečných detských ihrísk. Náš názor sme nezmenili, a aj tento rok sme jasne deklarovali negatívny postoj voči výstavbe malých vodných elektrární na Hrone. Absolvovali sme niekoľko pracovných rokovaní v zahraničí, vďaka ktorým prinesieme do Banskej Bystrice nové možnosti štúdia. S príslušnými rezortmi a zástupcami dotknutých miest i obcí sme pokračovali v intenzívnych rokovaníach s cieľom dobudovať kvalitnú dopravnú infraštruktúru. Aj v nasledujúcom roku urobím všetko preto, aby sa podarilo prepojiť sever s juhom kvalitnou cestnou sieťou a urobiť tak z nášho mesta skutočné srdce Slovenska.

Celá Banská Bystrica bola na nohách vďaka športu aj v roku 2016. Žili sme nielen úspechmi športovcov, ale aj záchranou mládežníckeho futbalu v meste či vytváraním nových možností na športovanie. Bol to rok významný ešte z jedného dôvodu - stali sme sa Európskym mestom športu pre rok 2017.

Ján Nosko primátor mesta Banská Bystrica

I. VEREJNÝ ŽIVOT

Rok 2016 bol úspešný Príjmy na jedného obyvateľa Mesta Banská Bystrica medziročne vzrástli o 7,37%, t.j. absolútne o 51,17 Eur na obyvateľa, pričom nárast o 49,60 Eur nastal vďaka vyšším celkovým príjmom samosprávy a nárast o 1,57 Eur na obyvateľa. Banská Bystrica získala akreditáciu Európske Mesto športu. V roku 2016 sa portfólio medzinárodných partnerov sa rozšírilo o ukrajinské mesto Sumy, s ktorým mesto Banská Bystrica podpísalo Memorandum o spolupráci. Banská Bystrica nadviazala vzťahy s čínskym mestom Shenyang. Výsledkom bolo založenie nových programov výučby čínskeho jazyka na bilingválnom gymnáziu Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici a založenie výučby tradičnej čínskej medicíny na banskobystrickej fakulte Slovenskej zdravotníckej univerzity v Banskej Bystrici z pohľadu projektov s partnerskými mestami. Podarilo sa zorganizovať viac než dvadsať spoločných projektov v oblasti kultúry, športu, študentskej a pedagogickej výmeny, odborných stretnutí atď. Banskú Bystricu tiež navštívilo niekoľko významných hostí prezident SR, premiér SR, veľvyslancov Japonska, Izraela Ruskej federácie, ako i komisárka Európskej komisie pre regionálnu politiku, pani Corina Creta. Začala sa výstavba autobusovej stanice. V roku 2016 sa začalo s výstavbou autobusovej stanice Terminal Shopping Center. V roku 2016 však znepokojovali aj občanov Banskej Bystrice otázky migračného nárastu, otázky, o tom, ako môže zmeniť migračná kríza fungovanie EÚ, ako aj viditeľné klimatické zmeny počas ročných období.

Demografia

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica aj v roku 2016 poklesol. Zmena však nebola tak výrazná, ako v predošliých rokoch. V meste žilo k 31. decembru 2016 celkom 76 784 obyvateľov, z čoho bolo 40 764 žien a 36 020 mužov.

Marta Čellárová, vedúca Matričného úradu a ohlasovne pobytu MsÚ v Banskej Bystrici podala informáciu: Štatistiky matriky zaznamenali 1 198 úmrtí, z toho bolo 679 občanov a občanok mesta.

Podľa štatistík banskobystrického Matričného úradu a ohlasovne pobytu malo k 31.decembru 2016 trvalý pobyt v Banskej Bystrici 76 784 Banskobystričanov, pričom žien bolo 40 764 a mužov 36 020. Minulý rok bol plodný a zároveň rekordný v počte uzavretých manželstiev. Najobľúbenejším dievčenským menom je naďalej Ema. O prvenstvo v zozname najpoužívanejších chlapčenských mien sa delia Martinovia, Michalovia a Tomášovia.

V roku 2016 sa do Banskej Bystrice prisťahovalo viac ako 1 000 ľudí, odsťahovalo sa ich takmer 1 300. Banskobystričania sa najčastejšie sťahovali do Českej republiky, Rakúska i Nemecka, ale aj do okolitých miest a obcí (napr. Motyčky, Veľká Lúka, Podkonice, Malachov, Sliač, Vlkanová, Podbrezová, Poniky, Harmanec, Tajov Badín).

Rok 2016 bol oproti tým minulým plodnejší pre mnohé mladé rodiny. V Banskej Bystrici sa narodilo takmer 1200 bábätiok, z toho bolo 776 Banskobystričanov a Banskobystričaniek.

Vedúca Matričného úradu v Banskej Bystrici Mgr. Marta Čellárová informovala, „Vlani sme zaznamenali rekordný počet svadieb. Svoje áno si povedalo 510 snúbencov. Obľúbeným mesiacom na sobáš bol september. K netradičným miestam veľkého dňa zaľúbencov patrili napríklad Vodný hrad v Hronseku

Medzi obľúbené chlapčenské mená patrili: Jakub, Matej, Ján, Peter, Filip, Matúš, Juraj, Dávid i Adam, viedol Martin, Michal a Tomáš. Do knihy narodení sa k Rockovi, Leroyovi, Natanaelovi, Tristanovi a Maikovi pripísali ďalšie netradičné chlapčenské mená, a to Martino a Maison.

„Podobne ako v roku 2015, aj vlani bolo najčastejšie dievčenské meno Ema (Emma). Rebríček obľúbených dievčenským mien obsadili aj Natálky, Ninky, Viktórie, Hanky, Nelky, Sofinky, Karolíny, Veroniky či Zuzanky.

Alex - prvé dieťa roku 2016, ktoré sa narodilo v Rooseveltovej nemocnici v Banskej Bystrici.

Prvým novorodeným občanom Banskej Bystrice roku 2016 bol chlapec Alex. Narodil sa 1. januára o 7:40 hodine. Dieťa vážilo 3800 gramov a malo po narodení 58 centimetrov. Klasický pôrod prebehol bez problémov. Matka Lýdia Bučková z Banskej Bystrice rodila už po piatykrát. Alex je jej piatym dieťaťom. Pri pôrode asistovala pôrodná asistentka Gynekologicko-pôrodnickej kliniky SZU pani Dana Dolinská. S kyticou kvetov prišiel mamičke a predpoludním zablahoželať aj banskobystrický primátor Ján Nosko. Pozdravil aj slúžiaci personál pôrodnice a zaželel im šťastný nový rok 2016 .

POČASIE

Klimatológovia zhodnotili, že rok 2016 skončil globálne ako najteplejší za posledných 137 rokov. Rok 2016 bol na Slovensku mimoriadne teplý. Štyri doteraz najteplejšie roky 2014 (+2,2 °C), 2000 (+2,1 °C), 2015 (+2,0 °C) a 2007 (+1,9 °C). Tento rok je zaujímavý aj z pohľadu množstva atmosférických zrážok, ich celkové množstvo na Slovensku je silne nadnormálne. Rok 2016 bol pravdepodobne druhý až piaty najdaždivejší rok od roku 1901.

Rekordy teploty vzduchu vo februári 2016

Tohtoročný február sa priebežne vyznačoval početným výskytom rekordov niektorých charakteristík teploty vzduchu, ktoré sa viažu k určitým dňom. Nadpolovičná väčšina dní tohtoročného februára mala doteraz rekordy niektorých charakteristík teploty vzduchu. Najviac ich bolo 2.2.2016, 9.2.2016, 18.2.2016 a 22.2.2016. Tu je zaujímavé, že to neboli iba rekordy, ktoré v určitých dňoch prislúchali určitej meteorologickej stanici. Hodnota teploty vzduchu, ktorá bola nameraná 18.2.2016 v Kamenici nad Cirochou (14,9 °C) sa stala novým celoslovenským rekordom maximálnej dennej teploty vzduchu pre 18. Február

Nikdy v histórii meteorologických meraní nezachytili meteorologické stanice SHMÚ na Slovensku vo februári takú vysokú hodnotu teploty vzduchu ako v pondelok (22.2.2016). V Bratislave na letisku bolo 20,3 °C. Na niektorých meteorologických staniach boli včera dosiahnuté aj nové maximá teploty vzduchu pre mesiac február. Príkladom sú: Kuchyňa,

letisko 19,2°C, Bratislava, Mlynská dolina 19,9°C, Bratislava, Koliba 19,1°C, Bratislava, letisko 20,3°C, ale aj kotlinové stanice, ako sú Podolíneč 17,6°C a Spišské Vlchy 18,4°C. 22.2.2016 pri výraznom prúdení teplého vzduchu sa vyskytovali v závetrí Álp föhnové efekty, ktoré boli výrazné v kotlinách južne a juhovýchodne od Viedne. Na rakúskej synoptickej stanici Reichenau an der Rax bola včera maximálna teplota vzduchu až 22,5°C. Tieto föhnové efekty sa prejavili aj v širšom priestore regiónu medzi Viedňou a Bratislavou. Maximálna denná teplota vzduchu v Bratislave na letisku (20,3°C) prekonalala doterajší februárový rekord maximálnej dennej teploty vzduchu pre Slovensko z Moravského Svätého Jána, kde 25.2.2008 namerali 20,2°C. Sú to zatiaľ jediné dve hodnoty maximálnej dennej teploty vzduchu vo februári, ktoré boli vyššie ako 20°C. V januári bola takáto hodnota zaregistrovaná u nás iba raz, 29.1.2002. V Bratislave, v Mlynskej doline, vtedy namerali 20,2°C. Jediným mesiacom roka, kedy teplota vzduchu na Slovensku ešte nedosiahla 20°C, zostal december. V poslednom mesiaci roka namerali na Slovensku najvyššiu teplotu vzduchu 19.12.1989 vo Veľkom Mederi, a to 19,1°C. Včerajšie maximum teploty vzduchu z letiska v Bratislave je takto aj najvyššou teplotou vzduchu nameranou na Slovensku v zime.

Smogová výstraha v Banskej Bystrici - zvýšené koncentrácie prachových častíc

Slovenský hydrometeorologický ústav vydal 24. novembra 2016 signál „UPOZORNENIE“, pretože na monitorovacej stanici Banská Bystrica, Štefánikovo nábrežie, boli prekročené koncentrácie prachových častíc v ovzduší, tzv. informačný prah pre prachové častice PM10. Signál bol vydaný po nameraní prekročenia informačného prahu 100µg/m³ vyjadreného ako dvadsaťštyrihodinová priemerná hodnota koncentrácie častíc PM10 dva po sebe nasledujúce dni a zároveň za predpokladu, že za posledných 6 hodín na automatických monitorovacích staniciach v príslušnej zóne alebo aglomerácii je rastúci trend prekročenia hodinových koncentrácií častíc PM10 aspoň na polovici počtu staníc. Na ostatnom území SR nebol prekročený informačný prah pre častice PM10.

Na základe nameraných údajov zverejnených na www.shmu.sk, a predpokladanej stúpajúcej tendencie prekročenia koncentrácií denného priemeru PM10 nad 100µg/m³ SHMÚ zverejnil informácie „Signál upozornenia a výstrahy pre častice PM10“ v zmysle vyhlášky č.360/2010 Z.z. v znení Vyhlášky 442/2013 Z.z.

Prachové častice PM10 sú drobné pevné častice s aerodynamickým priemerom 10 µm a menším. Tieto častice môžu mať akútne i chronické účinky na zdravie. K najcitlivejším skupinám populácie na častice PM10 patria starí ľudia, osoby s ochoreniami dýchacej a srdcovo – cievnej sústavy, alergici a astmatici, malé deti a tehotné ženy.

Podľa vyjadrenia Mgr. Martiny Brozmanovej z odboru starostlivosti o životné prostredie, Okresného úradu v Banskej Bystrici, za dôvod mimoriadneho prekročenia limitných hodnôt častíc PM10 v Banskej Bystrici na Štefánikovom nábreží považujú výstavbu autobusovej stanice a dopravnej situácie, ktorá kvôli tomu vznikla na danom mieste, a to zúžením vozovky. Okresný úrad v tomto smere vydal nariadenie podľa Všeobecne záväznej vyhlášky č.1/2013 z 20.2.2013. Ako dodala M. Brozmanová: „ďalej budeme túto vec riešiť s mestom Banská Bystrica a s odbornom cestnej dopravy a pozemných komunikácií.“

SHMÚ prevádzkuje 38 automatických monitorovacích staníc kvality ovzdušia ako aj automatický smogový varovný systém v zmysle Prílohy č. 12 INFORMAČNÉ PRAHY,

VÝSTRAŽNÉ PRAHY A ZÁVÄZNÉ TEXTY VYHLÁSENIA A ODVOLANIA ICH PREKROČENIA k vyhláške č. 442/2013 Z.z., Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia Zákona 137/2010 Z.z..

6.11.2016 SHMÚ odvoláva signál smogovej výstrahy pre Banskú Bystricu Riadiace stredisko smogového varovného systému SHMÚ informuje verejnosť o odvolaní signálu smogovej výstrahy pre prachové častice PM10 vydaného pre mesto Banská Bystrica, a to k dnešnému dňu (sobota, 26.11.2016). Na monitorovacej stanici kvality ovzdušia v Banskej Bystrici, na Štefánikovom nábreží, bol zaznamenaný pokles hodinových koncentrácií prachových častíc PM10 pod prah výstrahy v zmysle Vyhlášky 442/2013 Z.z. a Zákona č. 137/2010 Z.z. o ovzduší v znení neskorších predpisov.

Marocké rokovanie o zmene klímy

7. novembra 2016 zasadala v Maroku 22.konferencia strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy. Slovenskú delegáciu vedie minister životného prostredia Ladislav Solymos. Okrem neho sa konferencie zúčastňuje aj štátny tajomník ministerstva Norbert Kurilla, viacerí generálni riaditelia, experti z rezortu životného prostredia, financií, pôdohospodárstva a technický personál. Delegácia je početnejšia ako po iné roky, keďže Slovensko zastupuje Európsku úniu.

Hlavným „ťahákom“ konferencie je prvé stretnutie strán Parížskej dohody (nadobudla platnosť 4.11.2016). Účastníci začnú pracovať na príprave vykonávacích rozhodnutí, podľa ktorých sa má dohoda od roku 2020 plniť. Pre Európsku úniu sú dôležité predovšetkým informácie, sprevádzajúce národné záväzky, spôsob sledovania a reportovania emisií všetkými stranami, adaptácia a plnenie finančných záväzkov. Dôležitou súčasťou konferencie sú aj aktivity tzv. mimovládneho sektora – miest, spoločností, komunít – ktoré predstavujú svoje úspechy a plány v znižovaní emisií skleníkových plynov, adaptovaní sa na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy v súlade s plnením cieľov udržateľného rozvoja.

Najväčšou výzvou, okrem prípravy plnenia Parížskej dohody, bude príprava na globálne hodnotenie, ktoré sa uskutoční v roku 2018 a ktoré má posúdiť pokrok v plnení záväzkov strán. Významnou udalosťou konferencie bude predstavenie cestovnej mapy k zabezpečeniu klimatických financií vo výške 100 miliárd dolárov ročne, od roku 2020. V dvoch týždňoch, od 7. do 18. novembra 2016, bude rokovať 6 podporných orgánov s rozsiahlou agendou a bude dôležité, aby sa dva týždne využili naozaj efektívne a pragmaticky.

Slovensko počas konferencie zabezpečuje logistickú podporu pre EÚ, koordinuje prácu expertov pri príprave podkladov na vyjednávania, zastupuje EÚ pri bilaterálnych rokovaníach a vedie každodenné koordinácie delegátov za EÚ.

Topické dni a tropické noci v septembri 2016

September 2016 zaznamenal už na niektorých staniciach rekordný počet tropických dní a tropických nocí prislúchajúcich na tento mesiac. V aktuálnom septembri je v charaktere počasia veľa príznakov neskorého leta. Zvláštnosťou je aj to, že v poslednom letnom

mesiaci, v auguste, bolo tento rok menej tropických a letných dní ako doteraz priebežne v septembri (Tab. 1). Mimoriadne teplé počasie v prvej polovici septembra ovplyvní počet týchto dní do takej miery, že tohtoročný september bude mať rekordný počet letných a tropických dní na niektorých meteorologických staniciach. Už do 12. 9. 2016 je to realitou napríklad v Michalovciach, kde ani raz v septembri, minimálne od roku 1962, nemali tak veľa tropických dní ako v prvom jesennom mesiaci v roku 2016 (Obr. 1). V Stropkove sú to zatiaľ tento rok 4 tropické dni, čím je už teraz vyrovnaný rekordný počet z minulého roka. Pozoruhodný je aj výskyt tropických nocí v septembri 2016. V Bratislave na Kolibe, boli do 12. septembra 2016 zaregistrované už dve, pričom v septembri sa tam nikdy, aspoň od polovice 20. storočia tropické noci nevyskytli. Letné dni v stredných horských polohách sa v prvej tretine jesene u nás môžu vyskytovať, ale teraz ich je v septembri veľmi veľa. Príkladom je meteorologická stanica Telgárt, kde zaznamenali už do 12.9.2016, 3 letné dni a takýto počet letných dní tam bol v septembri aj v rokoch 1961 a 1973 (Obr. 2).

Prach zo Sahary

17.6.2016 Aerologické a radiačné centrum v Gánovciach pri Poprade potvrdilo výskyt saharského prachu nad Slovenskom. Nad územím Slovenska sa opäť vyskytuje prach zo saharskej púšte. Spoločne s teplým tropickým vzduchom z Afriky sa k nám začal dostávať od juhozápadu včera okolo 15:00 UTC. Aerologické a radiačné centrum SHMÚ v Gánovciach pri Poprade ho prostredníctvom mikropulzného lidar začalo zaznamenávať o cca 20:00 UTC. Dnes ráno o 06:00 UTC lidar detegoval prach vo vrstve hrubej až 5 km. Táto vrstva siahala od zemského povrchu až do výšky viac ako 5 km nad morom. V tomto roku sme vrátane dnešného a včerašieho dňa zaznamenali saharský prach nad Slovenskom už v dvanástich dňoch. Bolo to vo februári (3 dni), apríli (7 dní v rade) a teraz v júni (zatiaľ 2 dni).

Merania prietokov počas povodňovej situácie vo februári 2016 v povodiach Hrona

Mimoriadne úhrny tekutých zrážok od 9. 2. - 21. 2. 2016 spôsobili výrazné zvýšenie prietokov v hodnotených povodiach.

Najvýznamnejšie povodňové vlny o vodomerných staniciach s on-line prenosom údajov sa vyskytli v povodí Slanej v Bretke na Muráni, Gemerskej Vsi a Behynciach na Turci, vo Vlkyňi na Rimave. V povodí Ipľa sa vyskytli menej významné povodňové vlny, dosiahnuté boli maximálne 2. stupne povodňovej aktivity (st. PA), napr. Kalinovo, Holiša, Kalonda, Vyškovce n. Ipľom na Ipľi, v Prši na Suchej, Horných Semerovciach na Štiavnicí. Najmenej zasiahnuté bolo povodie Hrona, druhý stupeň bol dosiahnutý len v Brehoch na Hrone. Pracovníci SHMÚ z pracoviska Banská Bystrica vykonávali v období zvýšených vodných stavov merania prietokov, nevyhnutné pre správne vyhodnotenie povodne.

Vodné stavy sa zaznamenávajú vo vodomerných staniciach nepretržite v krátkych časových intervaloch a k nim je potrebné priradiť prietoky. K tomu, aby ku každej hodnote vodného stavu mohla byť priradená hodnota prietoku slúži merná krivka prietokov, vyjadrujúca závislosť medzi vodnými stavmi a prietokmi. Túto závislosť treba neustále preverovať meraniami pri konkrétnych vodných stavoch, pričom najvzácnejšie sú merania práve pri vysokých vodných stavoch.

Počas povodňovej situácie sa merania vykonávali tak, aby sa urobilo čo najviac meraní, pri čo čo najviac meraní, pri čo možno najvyšších vodných stavoch. Zohľadniť pritom bolo treba aj vodomerné stanice, v ktorých už dlhšiu dobu merná krivka prietokov nebola preverená. Dôležité je reagovať rýchlo a operatívne.

Počas tejto povodne sa vo vodomerných staniach vykonalo 34 meraní pre upresnenie merných kriviek prietokov a jedno celoprofilové meranie mútnosti vody (plavenín) v Kameníne na Hrone. Podarilo sa nám zamerať prietoky pri vysokých vodných stavoch odpovedajúcim 2.st. PA (v Bretke na Muráni, Gemerskej Vsi a Behynciach na Turci, Prši na Suchej), niekoľko meraní pri 1. st. PA. Merania sa vykonávali hydrometrickými vrtuľami, hydrometrickými vrtuľami na závese so závažím z mosta, ultrazvukovými prístrojmi (ADCP) a z hydrometrickej lanovky. Mnohé klasické prístroje a nový typ prístrojov ADCP umožňujúci rýchlejšie merania novými technológiami sa zakúpili počas riešenia projektov POVAPSYS 1 a POVAPSYS 2. Vďaka týmto projektom SHMÚ vlastní aj vozidlá, ktoré umožňujú vykonávať tieto špeciálne terénne práce.

Mesto Banská Bystrica v súlade s § 15, ods.1 písmeno f) zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva, v znení neskorších predpisov, informuje obyvateľov o možnom ohrození z dôvodov pretrvávajúcich nepriaznivých poveternostných vplyvov. Je potrebné sledovať výstrahy Slovenského hydrometeorologického ústavu na stránke www.shmu.sk. Informácie o prevencii pred účinkami počas zimných mesiacov.

Aktuálne výstrahy týkajúce sa počasia sú denne aktualizované na stránke www.shmu.sk. Je potrebné, aby sme nepodcenili nástrahy počasia a včas sa na možné riziká pripravili. Silu účinkov pôsobenia nepriaznivého počasia nemôžeme ovplyvniť, ale pripravenosťou môžeme zmierniť ich následky.

VÝSTRAHY SHMÚ PRE OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Odporúčania pre obyvateľov počas zimných mesiacov

Minimálna teplota

2.stupeň

Dosiahnutie minimálnej teploty vzduchu (teplota nižšia ako - 20 °C) . Silný mráz :

- a) chrániť sa primerane teplým oblečením a obuvou,
- b) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom,
- c) vykonať primerané opatrenia na ochranu hospodárskych plodín pred prízemnými mrazmi.

3.stupeň

Minimálnej teploty vzduchu (teplota nižšia ako - 30 °C). Veľmi silný mráz :

- a) urýchlene vyhľadať teplé miesta (obytné zariadenia),
- b) vykonať primerané opatrenia v priemysle na ochranu pred silnými mrazmi (zateplenie....),
- c) chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom.

Snehové jazyky a záveje

2.stupeň

Intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov :

- a) vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- b) zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón, PDA, vysielaciačka a pod.) pre prípad núdze.

3.stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov :

- a) obmedziť pohyb vo vonkajšom prostredí,
- b) obmedziť jazdu vozidlom a inými prostriedkami.

Sneženie

2.stupeň

Silné sneženie, pri ktorom spadne viac ako 20 cm nového snehu za 12 hod. :

- a) na horách sledovať a dodržiavať pokyny horskej služby,
- b) vybaviť vozidlo príslušnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- c) v prípade mokrého snehu a silného vetra obmedziť pohyb v lese a v blízkosti elektrických vedení.

3.stupeň

Mimoriadne silné sneženie, pri ktorom spadne viac ako 30 cm nového snehu za 12 hod.:

- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri.

Poľadovica

2.stupeň

Intenzívna tvorba poľadovice :

- a) obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

3.stupeň

Mimoriadne intenzívna tvorba poľadovice :

- a) obmedziť pobyt a pohyb i dopravnými prostriedkami v exteriéri,
- b) upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

V kontexte klimatických zmien

Medzinárodná konferencia Včelárenie v kontexte klimatických zmien

V Banskej Bystrici v priestoroch Strednej odbornej školy pod Bánošom sa 19. nov 2016 konala medzinárodná konferencia Včelárenie v kontexte klimatických zmien. Centrum pre spoločnosť, ekológiu a ekonómiu organizovalo v poradí 2. ročník medzinárodného včelárskeho podujatia organizuje občianske združenie. Zmena klímy významne ovplyvňuje včely medonosné na rôznych úrovniach. Zmeny môžu ovplyvniť správanie a samotnú fyziológiu včely medonosnej, takisto môžu vyvolať nároky na sťahovanie včelstiev za pastvou do nových oblastí, prípadne aj dovoz nových plemien matiek, ktoré by boli lepšie prispôsobené novým meniacich sa podmienkam a znáškovým pomerom. Súvisiacim problémom je aj nekontrolovateľné šírenie invazívnych rastlín na úkor pôvodných rastlinných druhov, čo následne môže ovplyvniť aj kvalitu druhových medov,

ich chute, vône, farby a konzistenciu, ktoré sú podmienené najmä zdrojom pôvodu nektáru. Vplyv klimatických zmien významne ovplyvňuje aj spôsoby ošetrovania včelstiev proti chorobám a škodcom, osobitne boj proti klieštikovi.

V programe konferencie boli témy: Aktuálne informácie o zmenách klímy vo svete a na Slovensku s dôrazom na oblasť poľnohospodárstva či Včelia pastva pre prežitie a rozvoj populácie opeľovačov, Výzvy a príležitosti rozvoja včelárstva na Slovensku, Zdravie a imunita včiel.

Klimatické zmeny spôsobili

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici 20.3.2016 oznámil, že klimatické zmeny spôsobili skorší výskyt kliešťov. V roku 2016 sa situácia z predchádzajúcich rokov opakovala, zrážky padali predovšetkým ako prehánky a búrkové lejaky, teda územne nerovnomerne.

Klimatické údaje za rok 2016 pre Banskú Bystricu

Priemerné mesačné teploty vzduchu v °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
°C	-2,8	3,5	5,3	10,3	14,3	18,5	19,5	17,8	15,7	7,7	3,5	-1,3	9,3

Maximálne denné teploty vzduchu v °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
°C	9,2	15,4	21	25,4	26,6	32,4	31,2	28,5	29,7	21,9	12,9	9,1	32,4

Minimálne denné teploty vzduchu v °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
°C	-15,4	-4,6	-4,5	-2,5	0,9	6,1	7,2	6,8	2,4	-2,2	-7,0	-10,0	-15,4

Počet letných dní s maximálnou teplotou vzduchu 25 °C a viac

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
dni				1	5	14	22	15	13				70

Počet mrazových dní s minimálnou teplotou vzduchu pod 0 °C

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
dni	24	7	10	5						2	12	16	86

Mesačné úhrny zrážok v mm

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
mm	60,5	184,4	28,8	58,8	68,2	53,9	146,9	74,6	46,2	125,3	80,9	21,0	949,5

Maximálne denné úhrny zrážok v mm

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
mm	22,4	38	19,7	18,8	23	10,6	33,9	24,7	28,6	43,7	25,2	12,1	43,7

Priemerná vlhkosť vzduchu v %

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
%	89	86	74	67	68	72	72	73	76	85	81	82	77

Trvanie slnečného svitu v hodinách

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
hod	65,1	43,8	138,7	198,0	232,0	248,2	254,5	265,1	215,6	83,0	65,8	80,7	1890,5

Počet dní so snehovou pokrývkou 1 cm a viac

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
dni	20	6		3							2	1	29

Maximálna výška snehovej pokrývky v cm

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
cm	7	3		8							3	1	7

Priemerné rýchlosti vetra v m/s

mes.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	rok
m/s	1,2	1,7	2,1	2,3	1,9	2,1	2,1	2,1	0,9	1,4	1,6	1,7	1,8

Priemerná častosť smerov vetra v %

smer	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	bezvetrie
%	99	107	65	69	104	79	91	238	246

Symboly mesta

Veľký **erb mesta** tvorí sedemkrát strieborno-červeno delený štít (štyri červené brvná v striebornom poli). Nosičom erbového štítu je anjel so zlatými krídlami, oblečený v bielej tunike prepásaný modrými pásmi so zlatými kruhovými ozdobami. Modrý plášť prevesený cez plecia je zopnutý kosoštvorcovou zlatou sponou s červeným stredom. Anjel má vo vlasoch červenú čelenku. Strážcami štítu sú dva od seba odvrátené zlaté jastraby so vztýčenou vzdialenejšou nohou a ich hlavy s otvorenými zobákmi sú otočené k anjelovi. Malý erb mesta je tvorený len erbovým štítom.

Vlajku Banskej Bystrice tvorí osem pruhov rovnakej šírky - striedavo biely a červený. Ich farba vychádza z farieb erbu mesta. Vlajka má pomer strán 2:3 a je ukončená dvomi cípmi, čiže zástrihom siahajúcim do jednej tretiny jej dĺžky.

Pečaťou sa rozumie pečatidlom zhotovený reliéfny obraz erbu mesta Banská Bystrica obkolesený kruhopisom s názvom mesta.

Poslanie, vízia a ciele

Banská Bystrica bude mestom, kde sa oplatí žiť, prísť a zostať

Komplexnú predstavu o budúcnosti rozvoja mesta Banská Bystrica definuje dokument nazývaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2015 - 2023 (skrátene PHSR). Tento strategický dokument hovorí o budúcom smerovaní mesta, o víziách a cieľoch, ktoré chce mesto naplniť v záujme dosiahnutia udržateľného rozvoja.

Strategickým cieľom pre mesto Banská Bystrica do roku 2023 je zvýšiť atraktivitu mesta pre občanov, investorov, podnikateľov a návštevníkov, pričom rozvoj mesta sa má realizovať v troch prioritných oblastiach:

- I. **Prosperujúce mesto** – dosiahnuť vyšší ekonomický rast mobilizáciou vnútorného potenciálu
- II. **Občianske mesto** - vytvoriť podmienky pre aktívne zapájanie sa občanov do života mesta
- III. **Zdravé mesto** - zvýšiť kvalitu života pre všetkých občanov

Ambíciou mesta Banská Bystrica je byť vyhľadávanou turistickou destináciou s optimálnym využitím kultúrno-historického, ľudského a prírodného potenciálu, byť prosperujúcim a kreatívnym mestom, jedinečným miestom na podnikanie, mestom, v ktorom existuje dopyt, export a inovácie. Zámerom Mesta je tiež vytvoriť vhodné podmienky na rozvoj vedy a výskumu s prepojením na prax, aby dosahované výsledky boli akceptované odbornou verejnosťou na Slovensku i v zahraničí. Mesto chce poskytovať vzdelávanie podľa potrieb detí, mládeže a dospelých v atmosfére vzájomnej dôvery a spolupráce na všetkých inštitucionálnych úrovniach, a byť mestom, v ktorom majú občania dobré možnosti rozširovať si súčasnú kvalifikáciu či získať novú. Mesto Banská Bystrica chce rozvíjať aj svoj kreatívny priemysel, byť mestom s funkčným priestorom na jeho rozvoj, aby sa tak mohlo stať kandidátom na titul Creative City UNESCO. Veľké ciele si Mesto kladie aj v oblasti dopravy a infraštruktúry. Bude napojené na nadradenú komunikačnú sieť vo všetkých smeroch a chce taktiež dobudovať miestnu komunikačnú sieť vrátane záchytných parkovísk, chodníkov pre cyklistov a chodcov. Súčasne si však kladie za cieľ preferovať ekologickú verejnú hromadnú dopravu a nemotorovú dopravu.

Byť Občianskym mestom znamená vytvoriť dostatok príležitostí pre občanov, aby sa mohli zapojiť do života v meste, využiť príležitosti, ktoré sa im ponúkajú, či ovplyvniť dianie v meste. Cieľom mesta je zvýšiť spokojnosť občanov so samosprávou, zachovať, prezentovať, rozvíjať a podporovať kultúrne bohatstvo mesta a jeho ľudí a zabezpečiť pre obyvateľov rozmanité kultúrne aktivity. Prostredníctvom športu chce Banská Bystrica vytvárať priestor pre sociálnu súdržnosť a zlepšenie zdravia a kvality života občanov. Ich spokojnosť chce zvýšiť vytvorením širokého spektra možností trávenia voľného času, spomedzi ktorých si každý občan vyberie podľa svojich záujmov.

Zvýšenie kvality života pre občanov mesta zahŕňa skvalitnenie a zvýšenie dostupnosti služieb v oblasti zdravotníctva, sociálnych služieb, bývania a občianskej vybavenosti, a zabezpečiť rozvoj zelenej infraštruktúry, aby bola Banská Bystrica na prvý pohľad čistým a „Zdravým mestom“ s množstvom zelene, ktorej prostredie budú občania radi využívať na oddych. Zdroj: Výročná správa mesta

Orgány samosprávy na roky 2014-2018

Primátor mesta

Primátor je, podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, predstaviteľ mesta, štatutárny orgán a najvyšší výkonný orgán mesta. Volia ho obyvatelia v priamych voľbách a jeho funkčné obdobie trvá štyri roky. Do 60 dní od zloženia sľubu spravidla na celé funkčné obdobie poverí zastupovaním zástupcu primátora. Ak tak neurobí, zástupcu primátora volí mestské zastupiteľstvo. Mesto Banská Bystrica má v súčasnosti dvoch viceprimátorov.

Mestské zastupiteľstvo

Mestské zastupiteľstvo (ďalej len „MsZ“) je zastupiteľský zbor mesta zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta na obdobie štyroch rokov. Funkčné obdobie mestského zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného mestského zastupiteľstva. Počet poslancov mestského zastupiteľstva na celé obdobie určí pred voľbami mestské zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov v rozmedzí od 19 do 31 poslancov. Vo volebnom období rokov 2014-2018 má mestské zastupiteľstvo najvyšší možný počet poslancov, t.j. 31. Mestské zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života mesta.

Mestská rada

Mestskú radu zriaďuje Mestské zastupiteľstvo. Mestská rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom mestského zastupiteľstva. Zároveň plní funkciu poradného orgánu primátora. Mestská rada je zložená z poslancov mestského zastupiteľstva, ktorých volí mestské zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Mestskú radu a jej členov môže mestské zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať. Počet členov rady schvaľuje MsZ. Pri jej zložení sa prihliada na zastúpenie politických strán, hnutí a nezávislých poslancov zastúpených v mestskom zastupiteľstve. Spôsob volieb upravuje Rokovací poriadok MsZ. V súčasnosti má mestská rada 9 členov a tvoria ju dvaja viceprimátori a ďalší siedmi poslanci mestského zastupiteľstva.

Komisie MsZ

Mestské zastupiteľstvo podľa potreby zriaďuje komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány z radov poslancov mestského zastupiteľstva a ďalších osôb. Členovia komisie a ich predsedovia sú volení a odvolávaní mestským zastupiteľstvom. V záujme posilnenia odbornej zdatnosti komisií môžu byť do nich prizvaní ďalší občania, či už ako stáli odborníci alebo len pre konkrétne prípady. Úlohy komisií vymedzuje mestské zastupiteľstvo pri zriadení komisie. V rámci poradnej funkcie dávajú stanoviská k materiálom, ktoré sú predmetom rokovaní MsZ. V rámci iniciatívnej funkcie na úsekoch, pre ktoré boli zriadené, vypracúvajú návrhy a podnety na riešenie otázok života mesta. V rámci kontrolnej funkcie participujú na kontrole realizácii uznesení MsZ.

Zriadené komisie Mestského zastupiteľstva Mesta Banská Bystrica (2014 - 2018):

1. Komisia MsZ pre financie, správu a hospodárenie s majetkom mesta a podnikateľskú činnosť
2. Komisia MsZ pre územný rozvoj
3. Komisia MsZ pre rozvoj mestských častí
4. Komisia MsZ pre zdravie, sociálnu starostlivosť a bytovú politiku
5. Komisia MsZ pre školstvo a šport
6. Komisia MsZ pre dopravu, bezpečnosť, verejnoprospešné služby a verejný poriadok
7. Komisia MsZ pre regionálny rozvoj, medzinárodné vzťahy a cestovný ruch
8. Komisia MsZ pre kultúru, informatiku, mestskú kroniku a ZPOZ
9. Komisia MsZ pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie a prešetrovanie sťažností
10. Komisia MsZ pre životné prostredie a odpady
11. Dočasná komisia MsZ pre spracovanie návrhov volebných obvodov pre volebné obdobie 2018 - 2022

Zoznam poslancov Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici podľa volebných obvodov

Volebný obvod č. 1 – centrum, Majer, Uhlisko, Senica a Šalková

Viera Dubačová, Mgr. art.,
Ludvik Nábělek, MUDr. PhD.,
Marcel Pecník, PhD.,
Pavol Katreniak, Mgr., Ing.,
Stanislav Mičev, PhD., PhD.,
Ján Šabo, Ing.,
Jaroslav Kuracina

Volebný obvod č. 2 – Jakub, Kostiviarska, Podlavice, Skubín a Uľanka

Ľubica Laššáková, PhD.,
Katarína Čižárová, Doc., RNDr., CSc.

Volebný obvod č. 3 – Sásová a Rudlová

Martin Klus, Doc., PhD., PhD., MBA,
Vladimír Pirošík, Mgr.,
Milan Lichý, Ing.,
Matej Bučko,
Jakub Gajdošík, Mgr.,
Pavol Bielik,
Martin Turčan, Ing.,
Michal Škantár, Ing.,
Matúš Molitoris, Mgr.,
Tomáš Štrba, Mgr. PhD.

Volebný obvod č. 4 – Radvaň, Fončorda, Iľiaš, Kráľová, Kremnička, Rakytovce a Pršianska terasa

Svetozár Dluholucký, prof., MUDr., CSc.,
Igor Kašper, Ing.,
Ľubomír Motyčka,
Daniel Karas,
Milan Smädo,
Karol Konárik, Ing.,
Ľudmila Priehodová, Ing. arch.,
Ladislav Topoľský, RNDr.,
Lucia Skokanová, Ing.,
Hana Kasová, Ing. arch.,
Marek Modranský, Mgr.,
Vladimír Sklenka, PhDr., PhD.

Zoznam komisií Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici (2014 - 2018)

---

1. Komisia MsZ pre financie, správu a hospodárenie s majetkom mesta a podnikateľskú činnosť
2. Komisia MsZ pre územný rozvoj
3. Komisia MsZ pre rozvoj mestských častí
4. Komisia MsZ pre zdravie, sociálnu starostlivosť a bytovú politiku
5. Komisia MsZ pre školstvo a šport
6. Komisia MsZ pre dopravu, bezpečnosť, verejnoprospešné služby a verejný poriadok
7. Komisia MsZ pre regionálny rozvoj, medzinárodné vzťahy a cestovný ruch
8. Komisia MsZ pre kultúru, informatiku, mestskú kroniku a ZPOZ
9. Komisia MsZ pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie a prešetrovanie sťažností
10. Komisia MsZ pre životné prostredie a odpady
11. Dočasná komisia MsZ pre spracovanie návrhov volebných obvodov pre volebné obdobie 2018-2022

Termíny zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici

---

9. zasadnutie Mestského zastupiteľstva – 26.1.2016
10. zasadnutie Mestského zastupiteľstva – 8.3.2016
11. zasadnutie Mestského zastupiteľstva – 19.4.2016
12. zasadnutie Mestského zastupiteľstva – 28.6.2016
13. zasadnutie Mestského zastupiteľstva – 13.9.2016
14. zasadnutie Mestského zastupiteľstva – 8.11.2016
15. zasadnutie Mestského zastupiteľstva – 13.12.2016

Všeobecne záväzné nariadenia Mesta Banská Bystrica

1/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 1/2016, ktorým sa mení a dopĺňa VZN č. 10/2011 o nakladaní s bytovým fondom Mesta Banská Bystrica v znení VZN č. 23/2012; Účinnosť od: 15.2.2016

2/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 2 /2016 o určení miesta a času zápisu do 1. ročníka základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica; Účinnosť od:1.3.2016

3/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 3 /2016 o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva; Účinnosť od: 15.2.2016

4/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 4/2016, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu mesta Banská Bystrica – Zmeny a doplnky I. etapa; Účinnosť od:1.3.2016

6/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 06/2016, o zriadení Materskej školy, Radvanská 1, Banská Bystrica, o zrušení Základnej školy Radvanská 1, Banská Bystrica a Materskej školy, Radvanská 1, Banská Bystrica, o zriadení Základnej školy s materskou školou, Radvanská 1, Banská Bystrica; Účinnosť od:24.3.2016

7/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 07/2016, ktorým sa mení a dopĺňa Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 6/2015 o určení školských obvodov pre základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica; Účinnosť od: 1.4.2016

9/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 9/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Banská Bystrica; Účinnosť: 1.7.2016

11/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 11/2016, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu mesta Banská Bystrica – Zmeny a doplnky II. Etapa; Účinnosť od: 1.6.2016

13/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 13/2016, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu CMZ Banská Bystrica - Zmeny a doplnky Blok č. 9; Účinnosť od: 1.8.2016

14/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 14/2016, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Územného plánu CMZ Banská Bystrica, Zmeny časť Hušták - Belveder, ZaD časť funkčnej zóny D, Zmena č. 3, Blok CMZ 34; Účinnosť od: 1.8.2016

15/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č.15/2016, ktorým sa mení a dopĺňa Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 10/2015 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Banská Bystrica; Účinnosť od: 1.10.2016

16/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 16/2016, ktorým sa zrušuje Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 20/2012 o doručovaní písomností elektronickými prostriedkami bez zaručeného elektronického podpisu; Účinnosť od: 1.10.2016

17/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 17/2016, ktorým sa mení a dopĺňa VZN č. 9/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území Mesta Banská Bystrica; Účinnosť od: 1.1.2017

18/2016 - Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica č. 18/2016 o určení výšky finančných prostriedkov na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a dieťa školského zariadenia, zriadených na území mesta Banská Bystrica; Účinnosť od: 1.1.2017

Výročia v roku 2016:

- 90. výročie Slovenského rozhlasu
- 90 výročie Štátnej vedeckej knižnice
- 65. výročie Amfiteátra Paľa Bielika v Banskej Bystrici -
- 60 rokov pôsobenia Vojenská hudba Banská Bystrica
- 60. výročie založenia Stredoslovenskej galérie
- 50. výročie Výskumného ústavu pôdozvedectva a ochrany pôdy v B.Bystrici
- 40. výročie Výskumný ústav spojov v Banskej Bystrici
- 25. výročie si pripomenula Mestská polícia

Organizačná štruktúra úradu Mesta Banská Bystrica

Mestský úrad (ďalej len „MsÚ“) je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta, ktorý tvoria zamestnanci Mesta Banská Bystrica. Podľa príslušnosti MsÚ zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovanie mestského zastupiteľstva a mestskej rady, vykonáva nariadenia, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia primátora. Koordinuje a riadi spoluprácu MsÚ s organizáciami a spoločnosťami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, sleduje výkon štátnej správy a samosprávy najmä z hľadiska dodržiavania zákonnosti a podľa potreby navrhuje opatrenia na zlepšenie ich výkonu a na základe analýzy ich stavu určuje koncepčné riešenia.

Prednosta mestského úradu

Na čele MsÚ je prednosta, ktorý riadi a zodpovedá za činnosť mestského úradu. Plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením jeho činnosti. Prednostu vymenúva a odvoláva primátor mesta. Za svoju činnosť zodpovedá primátorovi mesta. Spolu s ním podpisuje zápisnice zo zasadnutí MsZ, na týchto zasadnutiach sa zúčastňuje, pričom môže mať poradnú funkciu. V dobe neprítomnosti primátora a zástupcov primátora je prednosta oprávnený vykonávať pracovné činnosti štatutárneho orgánu na základe písomného poverenia primátorom alebo zástupcom primátora. V rámci organizačnej štruktúry MsÚ sú priamo podriadenými zamestnancami prednostu MsÚ vedúci odborov a samostatných oddelení.

Útvary mestského úradu

Mestský úrad sa člení na odbory, oddelenia a referát. Odbor je odborný riadiaci organizačný útvar, ktorý zabezpečuje koordináciu a plnenie úloh primátora a prednostu MsÚ prostredníctvom oddelení. Hlavnou úlohou odboru je koordinovať prácu oddelení vo svojej pôsobnosti pri riešení spoločných úloh, na základe odborných činností patriacich pod dané oddelenie. Odbor riadi vedúci odboru, ktorý je priamo podriadený prednostovi MsÚ.

Hlavný kontrolór mesta

Hlavný kontrolór je pracovníkom mesta, ktorý vykonáva kontrolu úloh mesta, vyplývajúcich z pôsobnosti mesta. Hlavného kontrolóra volí mestské zastupiteľstvo. Za svoju činnosť sa zodpovedá mestskému zastupiteľstvu. Hlavný kontrolór kontroluje najmä príjmy, výdavky a finančné operácie mesta, nakladanie a hospodárenie s majetkom mesta, kontroluje plnenie úloh mesta jednotlivými útvarmi MsÚ, a to všetko v rámci rozsahu svojej právomoci. Kontroluje vybavovanie sťažností, petícií a podaní od občanov. Hlavný kontrolór vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu a záverečného účtu pred ich schválením v mestskom zastupiteľstve.

Ludské zdroje

Mesto Banská Bystrica zamestnávalo ku dňu 31.12.2016 celkovo 949 zamestnancov, čo je oproti stavu počtu zamestnancov k poslednému dňu predchádzajúceho roka o 59 viac. Okrem zamestnancov Mestského úradu toto číslo zahŕňa zamestnancov mestskej polície, školských a sociálnych zariadení, ktoré sú v pôsobnosti Mesta. Práve v oblasti sociálnych služieb pribudol najväčší počet nových pracovníkov, a to až 31. Nižšie uvedené grafy a tabuľky uvádzajú štruktúru pracovníkov Mesta Banská Bystrica v zložení podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania, veku a pohlavia ku dňu 31.12.2016.

Vzdelanostná štruktúra

Najväčší podiel v zamestnaneckej štruktúre Mesta tvorili zamestnanci s úplným stredným vzdelaním, a to až 47%, pričom najviac z nich pracuje v oblasti školstva. V oblasti sociálnych služieb sa zvýšila úroveň kvalifikácie zamestnancov, nakoľko až 31 zamestnancov si rozšírilo svoje vzdelanie a získalo vysokoškolský titul III. stupňa. Štvrtina zamestnancov Mesta dosiahla II. stupeň vysokoškolského vzdelania. Tí sú zároveň najpočetnejšou skupinou zamestnancov v rámci Mestského úradu.

Pracovisko	Vzdelanie						SPOLU
	Základné	Stredné	Úplné stredné	VŠ I. stupňa	VŠ II. stupňa	VŠ III. stupňa	
MsÚ	2	11	93	9	136	6	257
Mestská polícia	0	1	59	3	10	0	73
Sociálne zariadenia	24	77	116	0	4	32	253
Školstvo	18	80	176	7	84	1	366
SPOLU	44	169	444	19	234	39	949

Veková štruktúra

Najpočetnejšia skupina zamestnancov je vo veku od 51 do 60 rokov. Spolu so zamestnancami vo veku nad 60 rokov tvoria tieto dve skupiny 48% všetkých zamestnancov Mesta.

Pracovisko	Veková skupina					SPOLU
	20–30	31–40	41–50	51–60	nad 60	
MsÚ	13	48	71	102	23	257
Mestská polícia	7	20	33	12	1	73
Sociálne zariadenia	9	42	71	118	13	253
Školstvo	31	38	108	167	22	366
SPOLU	60	148	283	399	59	949

Štruktúra podľa pohlavia

Pracovisko	Pohlavie		
	Muži	Ženy	SPOLU
MsÚ	81	176	257
Mestská polícia	61	12	73
Sociálne zariadenia	25	228	253
Školstvo	3	363	366
SPOLU	170	779	949

Z celkového počtu novoprijatých zamestnancov v počte 59 bolo až 53 žien. Ich absolútny počet tak vzrástol ku dňu 31.12.2016 až na hodnotu 779, čo je 82,09%. Percentuálny podiel mužov tak poklesol na hodnotu 17,91%, keďže absolútne vzrástol len o 6 zamestnancov na celkový počet 170 mužov. Ako vidieť v Grafe 5, v školských a sociálnych zariadeniach majú výraznú prevahu ženy, pričom v prvej spomenutej oblasti zastávajú až 99,18% pracovných pozícií a v sociálnej oblasti 90,12%. Naopak, Mestská polícia zamestnáva väčší podiel mužov, ktorí zastávajú viac než štyri pätiny pracovných pozícií v tejto oblasti. Uvedená štruktúra podľa pohlavia vyplýva aj z povahy samotnej práce v týchto inštitúciách. Na Mestskom úrade sa tento pomer vyrovnáva viac, no i tak ženy tvoria 68,48% a muži 31,52% z celkového počtu zamestnancov. Zdroj: Výročná správa mesta

Oblasť zahraničných vzťahov

Rok 2016 bol úspešný z pohľadu projektov s partnerskými mestami. Podarilo sa zorganizovať viac než dvadsať spoločných projektov v oblasti kultúry, športu, študentskej a pedagogickej výmeny, odborných stretnutí atď.

Portfólio medzinárodných partnerov sa rozšírilo o ukrajinské mesto Sumy, s ktorým mesto Banská Bystrica podpísalo Memorandum o spolupráci.

Nadviazanie vzťahov s čínskym mestom Shenyang malo za následok nové programy výučby čínskeho jazyka na bilingválnom gymnáziu Mikuláša Kováča a založenie výučby tradičnej čínskej medicíny na banskobystrickej fakulte Slovenskej zdravotníckej univerzity.

Banskú Bystricu tiež navštívilo niekoľko významných hostí napr. komisárka Európskej komisie pre regionálnu politiku, pani Corinu Cretu.

Zápisy v pamätnej knihe mesta:

Dátum	Pamätný zápis
16.2.2016	pri príležitosti udeľovania Čestného občianstva mesta Banská Bystrica 2015 - Prof. Imrich Ďurica, in memoriam
16.2.2016	pri príležitosti udeľovania Ceny mesta 2015

- 16.2.2016 pri príležitosti udeľovania Ceny primátora za rok 2015
- 26.2.2016 pri príležitosti návštevy delegácie mesta Sumy Aleksandr Nikolajvich Lysenko, primátor
- 15.3.2016 pri príležitosti návštevy veľvyslanca Čínskej ľudovej republiky J.E. p. Lin Lin
- 23.3.2016 Najlepší športovci mesta za rok 2015
- 23.3.2016 Športová osobnosť mesta Matej Tóth
- 30.3.2016 pri príležitosti Dňa učiteľov 2016
- 22.4.2016 pri príležitosti prijatia veľvyslanca Japonska Jun Shimmi
- 25.4.2016 pri príležitosti prijatia hokejistov klubu HC'05 iClinic Banská Bystrica pri príležitosti získania strieborných medailí v Tipsport lige 2015-2016
- 27.4.2016 pri príležitosti prijatia Majstra sveta v thajskom boxe organizácie WMC za rok 2016 Vladimír Moravčík
- 10.5.2016 Z prijatia hráčov hokejového tímu UMB Banská Bystrica pri príležitosti ich pôsobenia v Európskej univerzitnej hokejovej lige 2015-2016
- 31.5.2016 pri príležitosti návštevy komisie ACES EUROPE
- 2.6.2016 pri príležitosti prijatia MUDr. Josefa Komoňa, PhD. za celoživotný prínos v oblasti medicíny
- 23.6.2016 pri príležitosti prijatia úspešných žiakov ZŠ v meste Banská Bystrica
- 1.7.2016 Pri príležitosti prijatia reprezentantov SR na UEFA EURO 2016
- 17.8.2016 Pri príležitosti životného jubilea Kláry Kubičkovej historičky architektúry a laureátky Ceny primátora za rok 2011
- 10.9.2016 Pri príležitosti prijatia delegácie partnerského mesta Halberstadt
- 25.8.2016 Pri príležitosti prijatia olympijského víťaza XXXI. Letných olympijských hier RIO 2016 v chôdzi na 50 km Mateja Tótha
- 29.9.2016 Pri príležitosti návštevy delegácie partnerského mesta Alba
- 29.9.2016 Pri príležitosti návštevy delegácie partnerského mesta Durham
- 30.9.2016 Pri príležitosti návštevy delegácie partnerského mesta Larissa
- 12.10.2016 Pri príležitosti prijatia bronzového medailistu v hode kuželkou na XV. olympijských hrách RIO 2016 Mariána Kuřeju
- 26.10.2016 Pri príležitosti spomienky na 150. výročie založenia prvej liberálnej židovskej náboženskej obce v Banskej Bystrici, ktorá zanikla v roku 1960 a následne bola obnovená v roku 1990 – Juraj Turčan ŽNO v Banskej Bystrici viedol ako predseda 25 rokov
- 26.10.2016 Pri príležitosti spomienky na 150. výročie založenia prvej liberálnej židovskej náboženskej obce v Banskej Bystrici a vydania knižnej dielogy „história židovskej komunity v Banskej Bystrici a história židovskej komunity vo Zvolene

- 9.11.2016 Pri príležitosti prijatia Veľvyslanca Francúzskej republiky J.E. p. Christophe Leonzi
- 14.11.2016 Pri príležitosti prijatia Veľvyslanca Spolkovej republiky nemecko J.E. p. Joachim Bleicker
- 11.11.2016 Pri príležitosti vyhodnotenia urbanisticko-architektonickej súťaže „Obnova vojnového cintorína v Majeri“ - autori víťazného návrhu Benjamín Bradňanský, Vito Halada, Maroš Greš
- 23.11.2016 Pri príležitosti prijatia Veľvyslanca USA J.E. p. Adam Sterling
- 29.11.2016 Pri príležitosti prijatia prezidenta SR Rudolf Šuster
- 12.12.2016 Pri príležitosti prijatia Veľvyslanca Bieloruskej republiky J.E. p. Igor Alexandrovič Leščeňa

Zahraničné služobné cesty zástupcov mesta v roku 2016

Dátum	Účastník cesty	Miesto	cieľ
15.-16.1.2016	Ing. Dana Drábiková, Mgr. Tomáš Pastorok	Brno, ČR	návšteva veľtrhu CR
18.-19.2.2016	Ing. Dana Drábiková, Mgr. Tomáš Pastorok	Praha, ČR	návšteva veľtrhu CR
23.2.-24.2.	Ľudmila Grausová Ing. Alena Dorotovičová	Zakopané, Poľsko	Organizačný výbor festivalu UEJF
24.2.2016	MUDr. Ján Nosko, Mgr. Jakub Gajdošík, Ing. Arch. Vladimír Letovanec	Uherské hradište, ČR	Rokovanie o výstavbe cyklotrasy
4.3.2016	Zuzana Kučerová	Dabas, Maďarsko	Ukončenie projektu stáže študentiek PF UMB, rokovanie o budúcnosti projektu
4.3-5.3.2016	Hulinová, Pastorok	Budapešť, Maďarsko	Veľtrh CR
4.3-5.3.2016	Oľga Slobodníková	Ostrava, ČR	Veľtrh CR
30.3.2016	J. Gajdošík, M. Modranský	Zlín, ČR	Pracovné rokovanie doprava
22.4.-24.4.2016	M. Jančová, T. Pastorok, D. Drábiková	Varšava, PL	Veľtrh CR
19.5.2016	V. Brieda, M. Modranský	Brno, ČR	Konferencia a zasadnutie CIVINET
24.5-25.5.16	M. Filipová	České Budějovice, ČR	Konferencia o sociálnych službách

21.5-24.5.2016	MUDr. J. Nosko, J. Gajdošík,	Shenyang, ČLR	Stretnutia s predstaviteľmi samoprávy, uni
23.-24.7.2016	M. Filipová, A. Tupá	Hradec Králové, ČR	Účasť na Festivale sociálnych služieb
2.-4.7.2016	J. Gajdošík, Z. Kučerová, T. Pastorok	Hradec Králové, ČR	účasť na spomienkových slávnostiach pri príležitosti 150. výročia Bitky pri Chlume, Koninggratz
28.7-31.7.2016	MUDr. J. Nosko, J. Gajdošík, Z. MUDr. J. Nosko Kučerová	Dubaj, SAE	Rokovanie s investorom
12.-13.8.2016	D. Drábiková, T. Pastorok	Rychleby, ČR	prezentácia nového produktu CR - singletraily
19.-23.9.2016	T. Moravec, D. Cibulková, M. Jančová, P. Suchý	ČR	študijná - poznávacia cesta, organizované ZMOS
14.-17.9.2016	D. Drábiková, T. Pastorok	Plzeň, ČR	veľtrh ITEP
25.-28.9.2016	MUDr. J. Nosko, M. Turčan, Z. Kučerová	Sumy, Ukrajina	podpis Memoranda o spolupráci
19.-21.9.2016	M. Bálint, Majling	Hradec Králové, ČR	stretnutie partnerských mestských polícií
29.-1.10.2016	Motyčková, Slobodníková	Rakúsko	Johannesweg / Barborská cesta, infocesta
11.10.2016	PhDr. K. Langstein	Brno, ČR	informačný seminár
18.-20.10.2016	Keleman, Valková, Surovec, Michal	Hradec Králové, Praha	školenie Efektívny územný plán
24.-26.11.2016	Jančová, Drábiková, Pastorok	Varšava, Poľsko	TT Warsaw turistický veľtrh

Zahraničné návštevy

Čínsky veľvyslanec

Čínsky veľvyslanec J.E. Lin Lin navštívil 15. marca 2016 Fakultu politických vied a medzinárodných vzťahov UMB Jeho prednáška sa uskutočnila v rámci predmetov Local studies a Aktuálne otázky v aule na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB na Kuzmányho ulici v Banskej Bystrici. J.E. Lin Lin navštívi UMB v utorok 15. marca 2016 o 12.15 hod. Prednášku Jeho excelencie veľvyslanca Čínskej republiky v SR v spolupráci s Fakultou politických vied a medzinárodných vzťahov zabezpečuje Centrum

národov Slovenska. Čínska ľudová republika patrí medzi ekonomicky najsilnejšie krajiny sveta a je aj významným aktérom na medzinárodnej pôde. Slovenská republika má nadviazané diplomatické styky s Čínou už od svojho vzniku a neustále dochádza k upevňovaniu a prehĺbovaniu bilaterálnych vzťahov medzi oboma krajinami. Hlavnými oblasťami kooperácie je ekonomika a podpora obchodu, ale v neposlednom rade aj bezpečnosť, hlavne boj s medzinárodných terorizmom a kriminalitou. Hlavným obsahom prednášky J.E. LinLin bude bližšie priblížiť študentom Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov existujúce oblasti kooperácie a tiež načrtnúť nové iniciatívy, kde by sa spolupráca mohla rozvíjať v budúcnosti. Študenti budú mať možnosť počas diskusie klásť J.E. otázky, ktoré ich budú v kontexte danej témy zaujímať. J.E. Lin Lin pôsobí ako mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Čínskej ľudovej republiky v Slovenskej republike od konca roku 2015. Je skúseným diplomatom a počas svojej dlhoročnej praxe pôsobil vo viacerých krajinách – Zimbabwe, Etiópia, Juhoafrická republika a pod.

Návšteva Japonského veľvyslanca

Dňa 22. apríla 2016 J. E. pán Jun Shimmi, veľvyslanec Japonska v Slovenskej republike, navštívil stredoslovenské mesto Banská Bystrica.

Počas zdvorilostnej návštevy u primátora Banskej Bystrice, pána Jána Noska, si obaja vymenili názory na možnosti ďalšej spolupráce medzi mestom Banská Bystrica a Japonskom. Pán veľvyslanec následne v meste absolvoval návštevu Múzea Slovenského národného povstania, kde mal možnosť vypočuť si výklad riaditeľa múzea, pána Stanislava Mičeva, o slovenských dejinách.

Večer sa pán veľvyslanec zúčastnil na predstavení tradičného japonského divadla nó v Štátnej opere Banská Bystrica, ktoré sa konalo pod záštitou Veľvyslanectva Japonska v Slovenskej republike pri príležitosti 20. výročia nadviazania kultúrnej spolupráce medzi Štátnou operou Banská Bystrica a Japonskom. Nasledovala diskusia medzi predstaviteľmi Štátnej opery Banská Bystrica a japonskou stranou.

Veľvyslanec Spolkovej republiky Nemecko v Banskej Bystrici

Dňa 13.11.2016 navštívil B. Bystricu nemecký veľvyslanec Joachim Bleicker. Stretol sa s primátorom Noskom i rektorom UMB. Prednášal študentom Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov. Navštívil aj Štátnu vedeckú knižnicu, v ktorej dlhodobo funguje Nemecká študovňa.

Veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku

Veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku Adam Sterling prišiel v stredu 23.11.2016 do Banskej Bystrice diskutovať na univerzitnú pôdu UMB na tému: Ako bude vyzeráť Transatlantický projekt. Médiá informovala Ivana Slobodníková, project coordinator GLOBSEC Academy Centre v Banskej Bystrici. Odborná debata bola aj

o zvolení nového amerického prezidenta Donalda Trampa i o vzťahoch medzi Severoatlantickou alianciou a Európskou úniou. Miesto konania na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela.

Eurokomisárka navštívila nemocnicu v Banskej Bystrici

Európska komisárka Corina Cretuová 15.09.2016 v Banskej Bystrici vyhlásila, že je rada, že sa z eurofondov obnovila práve tamojšia detská nemocnica.

Európska komisárka pre regionálnu politiku Corina Cretuová navštívila dnes v Banskej Bystrici Detskú fakultnú nemocnicu s poliklinikou (DFNsP), ktorú sa podarilo obnoviť a zmodernizovať vďaka štrukturálnym fondom EÚ. Eurokomisárku sprevádzal po meste pod Urpínom podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu Peter Pellegrini, aby v rámci slovenského predsedníctva ukázal úspešné slovenské projekty financované z eurofondov. Ako zdôraznil, sama si vybrala práve projekt detskej nemocnice.

„DFNsP považujem za úspešný projekt, ktorý je dôkazom efektívneho financovania zo zdrojov EÚ. Verím, že aj v ďalších slovenských obciach a mestách by sme našli mnohé pozitívne príklady, hoci som rád, že pani komisárke môžem ukázať tie z môjho regiónu,“ vyhlásil Pellegrini.

Detskú nemocnicu, ktorá prešla obnovou, označil za excelentný príklad modernizácie zdravotníckeho systému v období rokov 2007-2013. Pri viac ako 6000 m² nových objektov, zvýšení lôžkovej kapacity a novovybudovaných operačných sálach je obrovským prínosom projektu pre miestny región. Podľa neho potrebné samozrejme budú aj ďalšie investície v tomto zariadení, keďže zdravotnícka technika potrebuje neustálu obnovu.

„Som rád, že investície v celkovej hodnote takmer sedem miliónov eur naplnili poslanie projektu a vyriešili naozaj kľúčové problémy nemocnice,“ dodal vicepremiér.

Sme radi, že Slovensko benefitovalo, povedala komisárka. Eurokomisárka vyzdvihla fakt, že práve eurofondy umožnili zrealizovať tento projekt, ktorý je dôležitý z hľadiska budúcnosti našich detí.

„Sme radi, že Slovensko benefitovalo z našich operačných programov v tejto oblasti. Od vstupu do EÚ sa preinvestovalo z týchto fondov na Slovensku viac ako 500 miliónov eur,“ konštatovala Cretuová.

„Môžem potvrdiť, že v našich investíciách do jednotlivých odvetví budeme aj naďalej pokračovať, vrátane zdravotníctva,“ dodala.

Projekt modernizácie banskobystrickej DFNsP sa realizoval v období rokov 2009-2011 a vyšiel na 6,8 milióna eur. Zdroj: TASR/Jakub Kotian

Návšteva francúzskeho veľvyslanca

Veľvyslanec Francúzskej republiky na Slovensku Christophe Leonzi 9.11.2016 navštívil Univerzitu Mateja Bela (UMB) v Banskej Bystrici. Ako informovala Zuzana Ševčíková, referentka marketingovej komunikácie UMB, pozvanie na ich univerzitu prijal Leonzi, ktorého študenti očakávali so záujmom v stredu (9.11.) o 12:00 v aule Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov, kde prednášal na tému, ako získať späť občanov pre európsky projekt a tiež o prínose Francúzska v tejto oblasti.

Veľvyslanec Spolkovej republiky Nemecka v SR Joachim Bleicker

Nemecký veľvyslanec Bleicker navštívil UMB v Banskej Bystrici v pondelok 14. novembra a na tej istej fakulte prednášal na tému Život a práca diplomata

Týždeň zahraničných ciest a návštev z partnerských miest

Intenzívna spolupráca medzi obchodnými komorami a podnikateľskými subjektmi Banskej Bystrice a ukrajinského mesta Sumy vyústila do zahraničnej pracovnej cesty primátora Jána Noska. Výsledkom návštevy administratívneho centra Sumskej oblasti bolo podpísanie Memoranda o spolupráci, ktoré podporuje rozvoj podnikania a súčinnosť samospráv v rámci kultúry, športu, vzdelávania či mládežníckych a pedagogických výmen.

Primátor mesta Sumy Aleksander Lysenko navštívil mesto pod Urpínom začiatkom tohto roka. Na stretnutí s vedením diskutovali o rozšírení už existujúceho partnerstva v ekonomickej oblasti a nadviazaní nových kontaktov medzi inštitúciami oboch miest. Podpis Memoranda o spolupráci odsúhlasili aj banskobystrickí poslanci na júnovom zasadnutí mestského zastupiteľstva.

„Sumy, podobne ako Banská Bystrica, je kultúrnym, vysokoškolským a administratívnym centrom. Som rád, že sme mohli odprezentovať naše mesto a podpísaním memoranda deklarovať ďalšiu spoluprácu v oblastiach, v ktorých vynikáme. Verím, že rozšírenie partnerstva bude prínosom nielen pre banskobystrických podnikateľov, ale aj študentov, mimovládne organizácie i športové kluby a inštitúcie,“ hovorí primátor mesta Ján Nosko.

Oficiálneho stretnutia so zástupcami mesta sa zúčastnil aj radca obchodno-ekonomického oddelenia Veľvyslanectva SR na Ukrajine Roman Žatko a prezident sumskej Obchodnej priemyselnej komory Konstantin Makarenko. Primátor mesta Ján Nosko a 2. viceprimátor Martin Turčan absolvovali prijatie na sumskej obchodnej komore, návštevu umeleckého múzea Onackovo a futbalového klubu Barsa Sumy.

Banská Bystrica má uzavretých 19 družobných zmlúv s mestami v Európe, USA a Izraeli. Počas posledných septembrových dní hostí zástupcov troch partnerských miest – primátora talianskej Alby, Maurizia Marella, predsedu Rady Grófstva britského Durhamu, Eddieho Bella a primátora gréckeho mesta Larissa, Apostolosa Kalogiannisa. Tí prijali pozvanie na konferenciu Univerzity Mateja Bela a Oblastnej organizácie cestovného ruchu Stredné Slovensko Súčasné tendencie v riadení a marketingu európskych destinácií.

„Naše partnerské mestá sme väčšinou pozývali na najväčšie podujatie banskobystričského kultúrneho leta, na Radvanský jarmok. Tento rok sme sa však rozhodli využiť ich skúsenosti a prax v oblastiach, ktoré máme spoločné. Talianski hostia odprezentujú, ako sa im podarilo využiť titul Európske mesto športu v roku 2013 a britskí zástupcovia predstavia svoj festival svetla Lumiere Durham Light. Prezentácia je súčasťou aktivít Festivalu svetla a tieňa, ktorý privíta všetkých Banskobystričanov a návštevníkov mesta už tento víkend,“ dopĺňa Zuzana Kučerová, vedúca oddelenia medzinárodných vzťahov a zahraničného obchodu.

IX. medzinárodná vedecká konferencia Bezpečnostné fórum 2016

Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB pripravila ďalší ročník medzinárodnej konferencie o bezpečnosti s názvom Bezpečnostné fórum 2016. V dňoch 10. – 11. februára 2016 sa na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB na Kuzmányho ulici 1 v Banskej Bystrici uskutočnila konferencia Bezpečnostné fórum 2016 pod záštitou ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí J.E. Miroslava Lajčáka. Bezpečnostné fórum 2016 sa konalo za účasti širšej odbornej verejnosti nielen zo Slovenska, ale najmä zo zahraničia. Pozvanie prijali Jānis Sārts, riaditeľ Centra excelentnosti pre strategickú komunikáciu NATO, aj Igor Slobodník, štátny tajomník MZVaEZ SR. Na konferenciu prijali účasť zástupcovia z univerzít v Česku, Poľsku, Macedónsku, Srbsku, Estónsku na Ukrajine a na Slovensku. Prezentované príspevky boli zamerané na aktuálne problémy bezpečnosti i súčasné bezpečnostné výzvy týkajúce sa otázok migrácie. Prednášajúci sa vo svojich príspevkoch zamerali na problematiku zameranú na európsky a transatlantický bezpečnostný priestor, teoretické a metodologické aspekty bezpečnosti, otázky kybernetickej bezpečnosti, reformu bezpečnostného sektora. Krátky brifing počas konferencie sa uskutočnil 10.2.2016 o 15,00 hod. v priestoroch Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB.

Témami konferencie boli:

Informačná vojna – propaganda a boj proti nej prostredníctvom vzdelávania
Migračná kríza ako súčasný bezpečnostný problém
Migračná kríza ako súčasný bezpečnostný problém
Transatlantický bezpečnostný priestor
Vplyv Ruska na transatlantický bezpečnostný priestor
Kybernetická bezpečnosť ako súčasná bezpečnostná hrozba
Súčasný bezpečnostný problémy sveta

Medzinárodné vzdelávacie centrum GLOBSEC Academy Centre v Banskej Bystrici

Dňa 26. apríla 2016 v Banskej Bystrici bolo otvorené na pôde UMB medzinárodné vzdelávacie centrum pre mladých analytikov a bezpečnostných expertov GLOBSEC Academy Centre. Prioritami sú obrana a bezpečnosť, energetika, budúcnosť Európy a európske susedstvo. Róbert Vass, prezident organizácie GLOBSEC privítal voľbu, že sídlo akadémie bude na pôde UMB, ktorej absolventmi sú mnohí z organizátorov medzinárodnej konferencie GLOBSEC. GLOBSEC je už desať rokov uznávanou platformou pre najvýznamnejších politikov, diplomatov a stratégov, ktorí raz za rok

v hlavnom meste hľadajú odpovede na závažné bezpečnostné otázky. Univerzita Mateja Bela a mimovládna organizácia GLOBSEC budú poskytovať vzdelávanie v centre na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB. Prodekan pre vedu a výskum fakulty Peter Terem a projektová manažérka GLOBSEC Academy Centre Martina Šinkovičová v spolupráci oboch subjektov veria vo vynikajúce výsledky v príprave študentov.

Významné podujatia v meste

Plesová tradícia sa v roku 2016 vrátila do Banskej Bystrice. Dňa 15.1.2016 sa v Hoteli Lux plesalo vo veľkom. Reprezentačný ples mesta otvoril primátor mesta MUDr. Nosko. Hlavnými hviezdami večera boli šesťnásobná zlatá slávica Zuzana Smatanová a nemecké duo Modern Talking Reloaded. Do tanca hrali hudobné skupiny Crown Band a Slovak Tango. Po polnoci sa hostia bavili prostredníctvom videodiskotéky. Dobrú náladu vytvárala folklórna hudba J. Pecníka. Plesovým večerom sprevádzala hostí hviezdna moderátorská dvojica Marcel Forgáč a Milan Junior Zimnýkoval.

Spestrením večera bola tanečno-módna show salónu Valery ako aj prehliadka šperkov. Súčasťou plesu bola ochutnávka regionálnych vín.

Za ústrednú tému plesu si organizátori zvolili ŽENU a jej podoby. Výťažok z plesu bol venovaný na charitatívne účely.

V cene lístka bola zahrnutá trojchodová večera, káva, 0,75 l vína na pár, druhá večera formou bohatých bufetových stolov.

Cena mesta a primátora Banskej Bystrice

Slávnostný večer sa odohrával v historickej Radnici v Cikkerovej sieni 23. marca 2016. Udelené boli aj dve ceny in memoriam. Cena mesta a primátora Banskej Bystrice. Slávnostný večer sa odohrával v historickej Radnici v Cikkerovej sieni. Udelené boli aj dve ceny in memoriam."Bohatstvom nášho mesta boli vždy ľudia, ktorí usilovne a najmä skromne pracujú a motivujú ostatných naokolo. Často o nich ani nevieme, preto som rád, že oceňovanie osobností Banskej Bystrice je každý rok výnimočnou udalosťou a zároveň jedinečnou príležitosťou poďakovať im. Úprimne ďakujem za všetko dobré, čo ste pre naše mesto a šírenie jeho dobrého mena urobili," konštatoval primátor Ján Nosko. Ako prezentoval magistrát, v kronike Čestného občianstva mesta je od utorka zapísané meno profesora Imricha Ďuricu. Ocenenie in memoriam získal za duchovný rozvoj mesta v čase neslobody, za vrúcny vzťah k všetkým obyvateľom, za vynaložené úsilie pri oprave sakrálnych objektov a za príkladné znášanie osobného prenasledovania a utrpenia. Jeho odkaz pripomína pamätná tabuľa umiestnená na Rímskokatolíckom úrade na Námestí Štefana Moysesu.

Cenu primátora si v kategórii kolektív za úspešnú reprezentáciu mesta na domácich a zahraničných súťažiach a festivaloch odniesol Tanečný odbor Základnej umeleckej školy J. Cikquera.

Kategóriu jednotlivcov obohatil známy banskobystriický fotograf Ján Miškovič, medzi kolegami z médií známy ako Mišiak.

Cenu primátora za rok 2015 získala za rozvoj televízneho štúdia v Banskej Bystrici aj Marta Gajdošíková.

Za umeleckú činnosť a prínos v oblasti vysokého školstva bol ocenený i režisér, docent na Fakulte dramatických umení Akadémie umení Matúš Ol'ha.

Ocenenia sa dostalo aj Petrovi Borošovi, profesionálnemu futbalovému brankárovi a zároveň trénerovi, ktorý napriek mnohým ponukám zo zahraničia zostal pôsobiť v meste pod Urpínom.

Cenu mesta, ktorú udeľuje mestské zastupiteľstvo osobnostiam, čo dosiahli, alebo stále dosahujú tvorivé výkony a významné výsledky v rôznych oblastiach života, dostal lekár Miroslav Galanda. Slávnostnú plaketu získal za vynikajúce výsledky vo vedeckej činnosti a pri záchrane ľudských životov.

Cenu mesta za prínos vo vzdelávacej a kultúrnej oblasti, šírenie francúzskej a frankofónnej kultúry, si prevzal kolektív Alliance Française. Organizácia nemalou mierou prispela k tomu, že Banská Bystrica je v porovnaní k počtu obyvateľov najfrankofónnejším mestom na Slovensku. Ocenenie in memoriam za celoživotné úsilie pri presadzovaní základných princípov demokratického a morálne vyspelého slovenského národa získal niekdajší predseda Slovenskej obchodnej komory v Banskej Bystrici Viliam Pauliny.

71.výročie oslobodenia Banskej Bystrice

Na spomienkovej oslave oslobodenia Banskej Bystrice 24. marca 2016 o 11:00 hod sa zúčastnili vzácní zahraniční hostia: veľvyslanec Ruskej federácie na Slovensku Alexey Leonidovič Fedotov, rumunská veľvyslankyňa Steluta Arhire, splnomocnený minister veľvyslanectva Bulharskej republiky Marin Jovčevsky, radkyňa veľvyslanectva Bieloruskej republiky Natalia Petrichenko, prvá tajomníčka veľvyslanectva Ukrajiny na Slovensku Oksana Lishchyshyn či pridelenec obrany veľvyslanectva Českej republiky brigádny generál Zdeněk Jakůbek. Slávnostným príhovorom k občanom a hosťom prehovoril primátor Banskej Bystrice Ján Nosko. Vojenská posádková hudba Banská Bystrica svojim umením vytvárala pôsobivú atmosféru mesta. Bezplatná prehliadka expozícií Múzea SNP bola pre žiakov a študentov miestnych škôl .

Protifašistickí bojovníci bilancovali pri výročí oslobodenia Banskej Bystrice

Každoročné stretnutie Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Banskej Bystrici sa uskutočnilo 24. marca 2016 v kinosále Múzea SNP. Jeho účastníci medzi sebou privítali hostí – zástupcu primátora mesta Martina Turčana a tajomníka breznianskej oblastnej organizácie Jána Šuleja. Správu o činnosti predsedníctva predniesol predseda Ján Pacek, ten v nej okrem organizačných, finančných a technických záležitostí zdôraznil obsahové zameranie činnosti a jeho účinnosť. SZPB je vážnym a nezastupiteľným prvkom v celospoločenskej schéme občianskej uvedomelosti vo vzťahu k histórii nášho národa, predovšetkým k udalostiam druhej svetovej vojny a SNP.

Vedenie organizácie za posledné roky dokázalo v súčinnosti s Národnou radou SR a vládou SR zlepšiť postavenie priamych účastníkov bojov i vojnových sirôt, to však nestačí. Je potrebné skvalitňovať formy a metódy práce, najmä s mladou generáciou, aby boli prítlačivejšie a zodpovedali úrovni doby.

To je úloha aj pre 38 základných organizácií s 1.607 členmi na ďalšie obdobie. Prirodzeným partnerom oblastnej organizácie v činnosti je Mesto Banská Bystrica, s ktorým ho viaže aj dohoda o spolupráci. Postupne sa naplňajú jednotlivé jej styčné kroky, napr. aj zaradenie sochy Partizána pod Urpínom do zoznamu pamätihodností mesta a podobne.

Žiaľ, s Banskobystrickým samosprávnym krajom funguje spolupráca iba na úrovni poslancov za okres Banská Bystrica. Jedným z ťažiskových podujatí banskobystrickej organizácie je Stretnutie generácií na Kališti, ktorého 11. ročník sa uskutoční 13. augusta. Už teraz sa intenzívne pracuje na jeho príprave, aby sa znovu dokázalo, že toto významné podujatie má v spolupráci s ďalšími organizátorskými subjektmi dostatok energie a odhodlania vytvárať priestor pre všetkých, ktorým záleží nielen na úcte k bojovníkom a obetiam v druhej svetovej vojne, na pestovaní hrdosti k slávnym historickým medzníkom, ale aj na podchytení mladých ľudí pri výchove k vlastenectvu.

V diskusii vystúpili viacerí členovia, ktorí poukázali na niektoré aspekty práce, napr. Ľ. Farkaš poukázal na zanedbaný priestor v okolí Pamätníka obetí fašizmu v Kremničke, J. Borguľová uviedla možnosti širšieho využívania umenia pri formovaní občianskych postojov, I. Kusý zasa na prácu s členskou základňou. Prítomným sa prihovril aj predseda Ústrednej rady SZPB Pavol Sečkář s aktuálnymi informáciami o činnosti.

Po skončení zasadnutia sa členovia SZPB zúčastnili na pietnom akte kladení vencov pri príležitosti 71. výročia oslobodenia Banskej Bystrice príslušníkmi Červenej a Rumunskej armády na Námestí SNP. Zdroj -Autor: Jana Borguľová

Oslavy MDŽ a Deň učiteľov

Oblastná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Banskej Bystrici už tradične organizuje slávnostné stretnutie svojich členov pri príležitosti Medzinárodného dňa žien a Dňa učiteľov. V piatok 11. marca sa v zasadacej sieni okresného úradu zišlo vyše stovky účastníkov, aby si pripomenuli tieto významné spoločenské sviatky. Za účasti poslankyne BBSK a prednostky okresného úradu Ľubice Laššákovej, viceprimátora mesta Martina Turčana, vedúceho regionálneho pracoviska prezidenta SR Stanislava Lišku a ďalších hostí si prítomní vypočuli príhovory predsedu ObV SZPB Jána Paceka a predsedu ústrednej rady SZPB Pavla Sečkářa. Obaja vyzdvihli neoceniteľnú úlohu žien a učiteľov v spoločnosti, no nezabudli pripomenúť aktuálnu situáciu, v ktorej sa naša spoločnosť ocitla po voľbách do NR SR. Ukázalo sa, že napriek doterajšiemu úsiliu a aktivitám SZPB stále nemožno poľaviť. Ba naopak, treba sa zamyslieť nad efektívnejšími metódami a prostriedkami výchovy a vzdelávania v školách, ale aj v rodinách.

Za všetky prítomné ženy organizátori symbolicky odovzdali tri kytice – Ľubici Laššákovej, Eve Holécyovej a Miroslave Piklovej. V kultúrnom programe sa svojím interpretačným umením predstavil majster slova Juraj Sarvaš, ktorý sa tiež najskôr vyslovil k udalostiam

dnešných dní. Pripomenul výrok Vladimíra Clementisa: Dávajte si pozor na politikov, ktorí ani neresitujú, ani necitujú, ba ani sa neodvolávajú na básnikov! A vzápätí svoje slová demonštroval na básňach skvelých bojovníkov z 19. storočia – štúrovcoch. Dopĺňali ho študenti Akadémie umení Júlia Červenáková a Dávid Szóke, o skvelú hudobnú produkciu na gitare sa postaral študent Konzervatória Jána Levoslava Bellu Dávid Bílek.

Na záver si Juraj Sarvaš vybral báseň Milana Rúfusa Modlitba za Slovensko, snáď aby prítomným vliat nádej do budúcich dní. Nebudú ľahké, prekážky na ceste k demokracii možno dennodenne prekonávať iba sústredeným úsilím. Zdroj: Jana Borguľová

Plán akcií Oblastného výboru SZPB v Banskej Bystrici na rok 2016

V roku 2016 sa Oblastný výbor SZPB zameria na zabezpečenie akcií v zmysle návrhov zo základných organizácií SZPB. Akcie sú obsahovo zamerané na pietne a spomienkové zhromaždenia členov SZPB pri pomníkoch padlých hrdinov partizánov a vojakov, na návštevu pamätných miest protifašistického odboja v banskobystrickom regióne, ale mimo nášho regiónu. Nezabúdajú ani na poznávacie súťažné akcie organizované pre žiakov základných a stredných škôl. Súčasťou tohto plánu akcií na budúci rok budú tradičné oslavy žien a matiek, Dňa učiteľov a spoločenské posedenie na sklonku roka 2016 spomienka na Povstalecké Vianoce 1944.

Oblastný výbor SZPB v Banskej Bystrici pre členov pripravil:

24. januára 2016	Pietna spomienka v Kľaku a Ostrom Grúni, oddychový pobyt Sklené Teplice–
5. februára 2016	Spomienka na ostrý prepád – Staré Hory, Stará pila, zabezpečuje ZO Staré Hory –
11. marca 2016	Spomienkové stretnutie pri príležitosti MDŽ a Dňa učiteľov, posedenie so ženami a učiteľmi v spolupráci z Okresným úradom v B. Bystrici
18. marec 2016	Spomienka na tragické udalosti na Kališti v r. 1945, kinosála M SNP za účasti banskobystrických škôl s premietnutím dokumentárneho filmu s problematikou SNP, v spolupráci zo ZO Fončorda gen.I.Gibalu
24. marca 2016	Účasť na pietnom zhromaždení k 71. výročiu oslobodenia Banskej Bystrici
6. mája 2016	Účasť na pietnom zhromaždení k 71. výročiu ukončenia II. svetovej vojny
9. mája 2016	Oslavy 71 výročia ukončenia II. svetovej vojny na Slavíne – Bratislava
13. mája 2016	Položenie venca k Pamätníku II. Svetovej vojny Háj – Nicovô Jánska dolina, položenie venca k Pamätníku v Jánskej doline, chata SZPB
27. mája 2016	Liptovská Osada, Liptovská Lužná, Pamätník SNP – pietny akt, oddychový pobyt v Bešeňovej
8.jún 2016	Putovanie medenou a povstaleckou Banskou Bystricou Vedomostná a športová súťaž žiakov základných škôl z banskobystrického regiónu v budove historickej Radnice na Námestí SNP v B. Bystrici. Položenie kytice pri soche Partizána pri

	žel. stanici B. Bystrica – mesto. Športová súťaž na štadióne Pohronský Bukovec
9. jún 2016	Vyhodnotenie celoslovenskej literárnej a výtvarnej súťaže žiakov základných a stredných škôl. Celoslovenská súťaž „ Cesty za poznaním minulosti “
24. júna 2016	Levice, polozenie venca k Pamätníku II. svetovej vojny, stretnutie s členmi SZPB Levice, oddychový pobyt – kúpalisko Margita – Ilona
jún 2016	Spoznaj ZO SZPB Medzibrod, branno- športový deň pre žiakov ZŠ Medzibrod, akcia po „ Partizánskych chodníkoch „
3.- 9. júla 2016	Spolu účasť na 52. ročníku Prechodu SNP Telgárt – Špania Dolina. Stretnutie s účastníkmi prechodu a polozenie venca k pamätníku SNP
júl 2016	Spoznaj ZO Lučatín, Deň obce Lučatína (po schválení poslancami ObÚ)
29.7.2016	Návšteva partizánskeho cintorína Martin – Priekopa, Turčianske Teplice –relaxačný pobyt
13. augusta 2016	11. ročník Stretnutie generácií na Kališti
20. august 2016	Harmanec – Křížna, odchod autobusu z Harmanca, 10 hod. pietny akt – ZO Harmanec
26.augusta 2016	spomienkové stretnutie v predvečer osláv 72 výročia SNP a polozenie venca k Pamätnej tabuli gen. Viesta a Goliana a k soche Partizána
27. augusta 2016	XV. ročník Hviezdicového pochodu k bunkru „ MOR - HO “ zo Španej Doliny
29. august 2016	účasť na oslavách 72. výročia SNP, pomoc pri organizovaní osláv v spolupráci s Múzeom SNP
9. septembra 2016	Liptovská Teplá, polozenie venca k Pamätníku II. svetovej vojny, oddychový pobyt v Bešeňovej
13. septembra 2016	Stretnutie s členmi SZPB Lučenec, polozenie venca k Pamätníku II. svetovej vojny, oddychový pobyt kúpalisko Rapovce (morská voda)
1. októbra 2016	Detva spomienka na 72. výročie Partizánskej prehliadky
5. – 6. október 2016	Účasť na oslavách KDO, Svidník, Dukla – Páček, podľa pokynu z ÚR
10. novembra 2016	Pietna spomienka Kremnička
9. decembra 2016	Spomienka na Povstalecké Vianoce

Pamiatka padlých pri výročí ukončenia druhej svetovej vojny

Dňa 6. mája 2016 na banskobystrickom Námestí Slovenského národného povstania si uctili pamiatku padlých v druhej svetovej vojne a ukončenie druhej svetovej vojny. Medzi členmi oficiálnej delegácie občania videli zástupcu prezidentskej kancelárie, poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, predstaviteľov ústredných orgánov štátnej správy sídliačich v meste Banská Bystrica, mesta Banská Bystrica, ale aj predstaviteľov politickej strany SMER – sociálna demokracia položením vencov. Prednostka okresného úradu v Banskej Bystrici Ľubica Laššáková vo svojom príhovore

Ruský motorkársky klub Noční vlci

Členovia kontroverzného ruského motorkárskeho klubu Noční vlci prišli do Banskej Bystrice 5.5.2016, aby sa v rámci svojej jazdy do Berlína zastavili aj v Banskej Bystrici. Vence padlým vojakom položili na poludnie v Pamätníku SNP a k obelisku na Námestí SNP.

Vence padlým vojakom položili na poludnie v Pamätníku Múzea SNP. Delegácia samosprávneho kraja išla položiť kytice spoločne s Nočnými vlkami.

Ruských motorkárov sprevádzali aj kolegovia z iných krajín vrátane Slovenska. Predtým ich nevypustili do Poľska. Do Banskej Bystrice dorazili krátko predpoludním zo Svidníka, kam v stredu z bratislavského Slavína prišli k pamätníku Červenej armády. Noční vlci si podľa vlastných slov jazdou z Moskvy do Berlína pripomínajú porážku nacistického Nemecka v Druhej svetovej vojne.

Z Banskej Bystrice odchádzajú ruskí motorkári popoludní do Uhrovca k pamätníku na Jankovom vršku a vo štvrtok večer skončia Turčianskych Tepliciach. V piatok sa vracajú do Bratislavy na návštevu veľvyslanectva Ruskej federácie, potom vyrazia na cestu do Viedne.

S podporou župy.

Na Úrade Banskobystrického samosprávneho kraja, kde bol županom Marian Kotleba, viala v tejto súvislosti už od rána prezidentská vlajka Ruskej federácie. Delegácia samosprávneho kraja prišla aj položiť kytice spoločne s Nočnými vlkami do areálu Múzea SNP.

"Dnešný deň bol pre ruskú komunitu v BBSK výnimočný tým, že do Banskej Bystrice zavítala delegácia ruských motorkárov. Vyvesením zástavy sme si chceli uctiť historické priateľstvo medzi Slovákami a Rusmi a takisto vyjadriť podporu ďalšiemu zlepšovaniu vzťahov medzi našimi národmi," vyjadril sa k vyveseniu vlajky riaditeľ Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja Milan Uhrík.

Festival k MDD v Šalkovej

Festival k medzinárodnému dňu detí sa konal v Šalkovej dňa 5. 6. 2016 v priestoroch futbalového ihriska v Šalkovej, v čase od 10:00 – 14:00. Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky bol program a aktivity podujatia mierne upravené, zábava detí bola však pestrá. Podujatia sa zúčastnilo 50 detí z mestskej časti Šalková. Program predstavoval najmä rôzne veselé súťaže pre deti. Na základe ich výsledkov boli jednotliví súťažiaci odmenení. Deti si mohli preskúšať svoje zručnosti v rôznych športových aktivitách, v maľovaní a inej tvorivej činnosti. Po vyhodnotení jednotlivých súťaží, boli pripravené ukážky z činností hasičského zboru a kynologického klubu Šalková. Zároveň bolo zabezpečené občerstvenie v réžii FK Šalková. Ohlasy na podujatie od miestnych obyvateľov boli veľmi pozitívne a má podujatie ambíciu vytvoriť každoročnú tradíciu.

Dva týždne pred parlamentnými voľbami ohlásil premiér Robert Fico príchod spoločnosti RKN Global Europe. Dosluhujúca jednofarebná vláda jej dokonca ešte stihla schváliť pomoc vo výške 18 miliónov eur vo forme dotácie a úľavy na daniach,” uviedol Klus. “V politickom marketingu tomu hovoríme bomba na záver kampane,” dodal.

Podľa neho mesto a jeho čelní predstavitelia sa dostali pod tlak podozrení, že sa spolupodieľali či prinajmenšom boli zneužití na predvolebnú kampaň spomínanej strany.

Ako v reakcii na vystúpenie poslanca Klusa uviedol primátor Ján Nosko, sám je prekvapený z rozhodnutia investora, o to viac, že vedenie mesta projektu verilo. Odmietol obvinenia zo zneužitia či využitia mesta a jeho vedenia na predvolebnú kampaň Smeru-SD. Podľa neho ohláseniu investície predchádzali konkrétne stretnutia s konkrétnymi ľuďmi už rok pred oznámením príchodu veľkého investora.

Magistrát v tejto súvislosti v pondelok (27.6.) reagoval slovami, že je prekvapený z rozhodnutia spoločnosti. “Nepoznáme dôvody, ktoré mohli viesť k takému, pre nás prekvapivému, rozhodnutiu. Celý proces komunikácie nejavil až do tejto chvíle známky akejkoľvek pochybnosti,” informovala hovorkyňa primátora Zdenka Sekerešová. Hneď ako budú mať nové informácie, budú Banskobystričanov informovať.

Podľa vyjadrenia zástupcov spoločnosti RKN Global Europe dôvodom zrušenia investície a odmietnutia investičnej pomoci vo výške 18 miliónov eur je “aktuálna turbulentná politická atmosféra na Slovensku a v EÚ”, útoky zo strany opozície a niektorých médií na ich spoločnosť a jej priemyselných partnerov, ktorí sú expertmi vo výrobe bezpečných dokumentov, ako sú pasy, biometrické občianske preukazy a platobné bankomatové karty. Taká investícia a za týchto okolností by podľa nich bola údajne veľmi riskantná.

SHOA -dialóg o holokauste a 75 rokov od podpisu Židovského kódexu

---

Komponovaný multižánrový projekt pri príležitosti 75. výročia od prijatia Židovského kódexu, SHOA – dialóg o holokauste začal 5. 9. 2016 v areáli Múzea SNP Banská Bystrica

Priniesol do Banskej Bystrice v čase od 5.9. do 9.9. do Banskej Bystrice a Zvolena výnimočné umelecké aj vedecké podujatia, realizované pod Záštitou J.E. veľvyslanca Štátu Izrael, Zvi Aviner-Vapni a primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska. Komponovaný program začal premietaním súčasných izraelských filmov, v čase od 5.- 7. 9. 2016 v Kinosále Múzea SNP. Rovnako sa v tomto čase uskutočnili moderované diskusie s platformou Nie v našom meste! o ľudských právach a slobodách. Boli sprevádzané koncertom klezmer hudby v podaní Mojše bandu. Ďalšie z diskusií sa dotýkli súčasných civilizačných konfliktov tejto doby, s filozofom Egonom Gálom a Európskeho holokaustu, s predsedom Medzinárodnej asociácie rómov Auschwitz, Romanom Kwiatkovskim. Areál Múzea SNP sa stal 6.9.2016, dejiskom jedinečného koncertu unikátnej svetovoznámej umelkyne izraelského pôvodu, Timny Brauer s kapelou, či koncertu Pressburger klezmer band, ktorý interpretoval zabudnuté a stratené židovské piesne. 7.9. 2016 bola Banská Bystrica a Múzeum SNP dejiskom výnimočnej medzinárodnej konferencie Politika antisemitizmu a holokaust v povojnových retribučných

procesoch v štátoch Európy, s 13 zahraničnými historikmi a odborníkmi v tejto oblasti. V rámci projektu Shoa-dialóg o holokauste, v Areáli Múzea SNP, 7.9.2016 odštartoval svoju púť po 10 slovenských mestách Pilotný umelecko-vzdelávací projekt pre stredné školy, s názvom „Začnite s vystahovaním!“, s osobnosťami ako Božidara Turzonovová, Dušan Jamrich, Jana Orlická, Ján Berky Mrenica ml. a ďalší, po ktorom budú nasledovali koncerty jedného z víťazov Superstar, Jana Bendika, Mariána Čekovského, Józsefa Mersteina Jochymczyka, Orchestra Jána Berkyho Mrenicu ml., Pražského jazzového kvarteta a rómskych balád, židovských a vojenských piesní. V predvečer Dňa holokaustu a rasovej diskriminácie, 8.9.2016 vystúpilo v rámci medzinárodného festivalu židovskej hudobnej kultúry, Chaviva, v Areáli Múzea SNP a v záhrade Chavivy Reik, skutočne výnimočné české hudobné zoskupenie LINHA SINGERS a Kashauer klezmer band. Večer bude vrcholiť priamym prenosom RTVS z Pietneho koncertu Tetovanie na duši, s umelcami Sisou Sklovskou, Martinom Harichom, a Janou Orlickou, ktorí odinterpretovali šesť príbehov židovských obetí počas videomappingu historických udalostí na budovu Múzea SNP. Projekt SHOA-dialóg o holokauste vyvrcholil počas Dňa holokaustu a rasovej diskriminácie, 9.9.2016 v rámci Pietnej spomienky v Parku ušľachtilých duší a na Židovskom cintoríne vo Zvolene a v rámci vzdelávacej konferencie určenej pre stredné školy v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene.

Banskobystrická platforma Nie v našom meste

Pochod proti fašizujúcim sa tendenciám v spoločnosti. Lásku namiesto nenávisť, aj s takýmito heslami sa 7. októbra 2016 do protifašistického pochodu v uliciach Banskej Bystrice zapojila verejnosť. Na pochod, ktorého úlohou bolo, podľa organizátorov, poukázať na vzrástajúcu sa radikalizáciu a extrémizmus, prišlo podľa odhadu TASR približne 350 ľudí. Akcia bola vyvrcholením kampane Spolu je nás viac, za ktorou stojí banskobystrická platforma Nie v našom meste

Tretí ročník HumanForum

Cieľom podujatia, ktoré sa uskutočnilo 7. a 8. decembra 2016 v Banskej Bystrici, je vytvoriť priestor pre zástupcov štátnych inštitúcií a samosprávy, akademikov, občianskych aktivistov, študentov, učiteľov, novinárov, politikov, predstaviteľov cirkví ale aj pre širokú verejnosť, aby sa spoločne pokúsili sformulovať odpovede na otázky súvisiace so stavom ľudských práv v našej spoločnosti, ako aj na otázku, či je obava z nárastu extrémizmu a radikalizácie spoločnosti opodstatnená.

„Tretí ročník podujatia HUMAN FORUM organizujeme preto, lebo tak vytvárame priestor na vzájomnú komunikáciu medzi akademickou a vedeckou obcou, aktivistami a zástupcami mimovládnych organizácií, odborníkmi, politikmi a mladou generáciou... jednoducho, je to prostredie, kde doslova požadujeme, aby sa rozmýšľalo, aby sa tvorilo, viedlo k poznaniu a kritickému mysleniu v tak dôležitej oblasti ako sú ľudské práva. Tie sa týkajú nás všetkých, každého jednotlivca tejto spoločnosti, a tiež spoločnosti ako celku. Ešte sa musíme veľa učiť, aby sme s ľudskými právami dokázali zaobchádzať férov a v súlade s hodnotami humanizmu a tolerancie,“ uviedla Csilla Droppová, koordinátorka organizačného tímu 3.ročníka HUMAN FORUM.

Prvý deň 7. decembra

Slávnostné otvorenie podujatia sa uskutočnilo 7. decembra 2016 o 15:30 hod. v Cikkerovej sieni na Radnici v Banskej Bystrici. Podujatie sa konalo pod záštitou verejnej ochrankyne práv Jany Dubovcovej, primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska, rektora Univerzity Mateja Bela Vladimíra Hiadlovského, dekana Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Branislava Kováčika.

Po slávnostnom otvorení nasledovala panelová diskusia na tému „Akým smerom sa vyvíja demokracia v európskej a slovenskej spoločnosti“. Pozvanie prijali aj veľvyslanci Nórska, USA a Veľkej Británie, ktorí taktiež vystúpili na podujatí.

„Súčasťou prvého dňa bude aj odovzdanie ocenenia mimoriadneho činu v humanizácii spoločnosti – Cena Human Fora a vystúpenie multižánrovej speváčky a zástankyne rôznych kultúr, náboženstiev a práv príslušníkov všetkých etníc sveta Janky Orlickej a orchestra Jána Berkyho Mrenicu ml.,“ doplnila Csilla Droppová.

V podvečerných hodinách sa uskutočnila čaša vína na pozvanie primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska. Prvý deň medzinárodného diskusného fóra zavŕšila Ekumenická bohoslužba v Katedrále svätého Františka Xaverského.

Druhý deň vo štvrtok 8. Decembra pokračovalo podujatie na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB panelovou diskusiou na tému „Radikalizácia versus poznanie a kritické myslenie“, v rámci ktorej budú diskutovať Mária Kolíková, Péter Hunčík, Martin Bútor a Martin Milan Šimečka. Paralelne prebiehalo divadelné predstavenie „List čiernemu synovi“ v Bábkovom divadle na Rázcestí a prehliadka dokumentárnych filmov „Nový nacionalizmus v srdci Európy“ vrátane diskusie s autorom Tomášom Raфом vo Filmovom klube v Múzeu SNP. Občianske združenie Nádej deťom pripravilo workshop na tému Kultúra a tradície rómskej komunity.

„Je nám ct'ou, že pozvanie na HUMAN FORUM prijal aj pán prezident SR Andrej Kiska, ktorý vystúpil vo štvrtok 8. decembra na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB s krátkym príhovorom,“ informovala Csilla Droppová.

V popoludňajších hodinách prebiehal vzdelávací program pre základné a stredné školy v oblasti výchovy k tolerancii a znižovaniu rastu extrémizmu a rasizmu medzi mladými, ktorý bude viesť programový riaditeľ Sokratovho inštitútu Rado Sloboda. Na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov sa uskutočnila vedecká konferencia venovaná problematike ľudských práv, ktorá sa konala pod záštitou ministerky spravodlivosti SR Lucie Žitňanskej.

Podvečer druhého dňa medzinárodného diskusného fóra uzatvorila diskusia novinára a spisovateľa Martina Milana Šimečku s voličom ĽSNS o spoločenskom vývoji na Slovensku. V Bábkovom divadle na Rázcestí následne prebiehala diskusia Michala Havrana s hosťami na tému „Sú mainstreamové médiá v kríze? Veria ľudia viac alternatívnym médiám a sociálnym sieťam?“.

Celé dvojdňové podujatie uzatvoril o 20. hodine ľudskoprávny kultúrny večer v Centre nezávislej kultúry Záhrada pod názvom „Pocta ľudskosti“.

Sprievodným podujatím bola aj fotografická výstava významného slovenského fotografa a reportéra Andreja Bána s názvom „Na ceste...“. Výstava bola prístupná od 7. decembra 2016 do 20. januára 2017 v galérii Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici.

Partnermi podujatia boli Mesto Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, EEA grants, Nadácia Ekopolis, Global Fundfor Community Foundations, Komunitná nadácia Zdravé mesto, Oblastná organizácia cestovného ruchu Stredné Slovensko, cult-E Európska kultúra o.z. a Záhrada – CNK. Podujatie sa koná bez nároku na poplatok a organizátori poskytnú občerstvenie počas oboch dní podujatia HUMAN FORUM.

[Viera Dubačová od apríla 2016 poslankyňa NR SR](#)

Spoluzakladateľka viacerých kultúrnych priestorov v Banskej Bystrici, pôsobila ako nezávislá. Zakladala komunitné Divadlo z Pasáže, ktoré pracuje s hercami so zdravotným postihnutím. Stála pri zrode medzinárodného divadelného festivalu Arteterapia a neziskových organizácií Centra nezávislej kultúry Záhrada, Chráneného bývania Dom n.o. a ďalších. Aktívne podporovala protesty proti „gorilám“ v politike. Je laureátkou ocenenia Krištáľové krídlo za filantropiu za rok 2012 a držiteľka ceny Pavla Straussa za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia za rok 2015.

[Pamiatka padlých v druhej svetovej vojne](#)

Slávnostné podujatie 6. mája 2016 v Banskej Bystrici bolo venované heroickému víťazstvu nad fašizmom v II. svetovej vojne. Nikdy nemožno zabudnúť na obeť a padlých druhej svetovej vojny. V dobe, keď sa opäť radikalizujú skupiny ľudí, ktorí obeť vojny spochybňujú. Prednostka okresného úradu v Banskej Bystrici Ľubica Laššáková vo svojom príhovore upozornila na skutočnosť, že hrôzy vojny musia byť mementom aj v súčasnej dobe. Na banskobystrickom Námestí Slovenského národného povstania si dňa 6. mája 2016 za účasti zástupcu prezidentskej kancelárie, poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, predstaviteľov ústredných orgánov štátnej správy sídliačich v meste Banská Bystrica, Mesta Banská Bystrica. Predstavitelia strany SMER – sociálna demokracia si tiež položením vencov uctili pamiatku padlých v druhej svetovej vojne a ukončenie druhej svetovej vojny.

[Politické strany](#)

[Okresná organizácia strany SMER-SD v Banskej Bystrici](#)

Okresná organizácia strany SMER-SD v Banskej Bystrici, spolu s mestom Banská Bystrica, udržiavajú tradíciu v stavaní tradičného symbolu mája. Piatok, 29. apríla 2016 už po dvanásty krát ozdobil námestie Slovenského národného povstania krásny máj. Za veľmi príjemného počasia, s dobrou náladou v sprievode folkloristov, krajskej predsedníčky strany SMER-SD Jany Laššákovskej, okresného predsedu Miroslava Čellára a primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska priviezli máj na námestie, kde bol spolu s podpredsedom strany SMER-SD a podpredsedom vlády SR pre investície Petrom Pellegrinim za rezkej muziky postavený. Podpredseda strany vo svojom príhovore

zdôraznil, že strana SMER – sociálna demokracia sa hlási k prvému máju ako k sviatku práce a nová vláda v sociálnej oblasti bude pokračovať v prijímaní opatrení pre ľudí. Všetci prítomní ocenili účasť predstaviteľov SMERu-SD na stavaní mája a pekný kultúrny program.

„Stretnutie generácií“ 10. výročie - s premiérom Ficom

Cieľom pietnej spomienky dňa 15.8.2016, spojenej s podujatím „Stretnutie generácií“ v zaniknutej obci Kalište v okrese Banská Bystrica, bolo nielen pripomenúť si obeť nezmyselného vraždenia počas 2. svetovej vojny, ale aj symbolicky vrátiť tomuto miestu život. Na podujatí sa zúčastnili stovky ľudí, vrátane predsedu vlády SR Roberta Fica, predsedu Národnej rady SR Petra Pellegriniho, predsedu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB) Pavla Sečkára, poslancov Národnej rady SR a ďalších predstaviteľov politického a verejného života. Akciu pripravili SZPB a Múzeum Slovenského národného povstania (SNP) v Banskej Bystrici. Po kultúrnom programe a ekumenickej bohoslužbe pokračovalo podujatie kladením vencov k pamätníku zavraždených obyvateľov, básňami a príhovormi hostí. „Tristo hrdlorezov z SS tu vypálilo 30 domov. Zaživa upálili deväť ľudí. Neľutovali 12 zranených a chorých partizánov v poľnej nemocnici a neľutovali ani ďalších. Boli to desiatky obetí, ktoré tu v Kališti skončili svoj život,“ povedal v príhovore Fico. Podobné tragické udalosti je podľa jeho názoru potrebné pripomínať si, pretože sa na ne zabúda. „Myslím si, že keby ste dnes urobili prieskum medzi ľuďmi na Slovensku, či niečo vedia o Kališti, čo sa tu vlastne stalo, tak by ste boli veľmi prekvapení, ale nemilo,“ konštatoval s tým, že tieto vedomosti sú podľa neho mimoriadne nízke.

Ako dodal, počas 2. svetovej vojny sa odohrali podobné tragédie aj v iných obciach, ale Kalište je pravdepodobne jedinou, ktorá už neskôr nebola obnovená. Vyzdvihol tiež rozhodujúcu úlohu Červenej armády a rumunských vojakov na oslobodení Slovenska a význam SNP pri zaradení našej krajiny medzi víťazné štáty tohto medzinárodného konfliktu.

Predseda SZPB Sečkár vo svojej reči pripomenul, že tohtoročná pietna spomienka je jubilejná. „Pred desiatimi rokmi sme založili novú tradíciu, tu, v Partizánskej republike na Kališti, ako spomienku na hrdinstvo a obeť tých, ktorí vtedy žili, pracovali a bojovali. SZPB sa nevzdá odkazu svojich hrdinských predkov. Nevzdal sa ho doteraz a nevzdá sa ho ani v budúcnosti,“ zdôraznil Sečkár. Obec Kalište sa nachádza v Nízkych Tatrách a je úplne izolovaná od okolitej civilizácie. Bola vybudovaná v 16. storočí ako uhliarska obec a počas 2. svetovej vojny a Slovenského národného povstania bola jedným z centier tzv. Partizánskej republiky. Dňa 18. marca 1945 obec počas nacistických represálií vypálili nemecké jednotky a obyvatelia boli vyvraždení. Zo 42 domov ostalo len šesť, avšak ani po oslobodení Slovenska už život na Kališti nebolo možné obnoviť.

Dnes je Kalište Národnou kultúrnou pamiatkou s pamätníkom obetiam tragédie, zachovanou kaplnkou a dvoma zrekonštruovanými domami, v ktorých je umiestnená expozícia zobrazujúca históriu obce a Partizánskej republiky. Z ostatných domov je možné vidieť zrekonštruované základy.

Slávnostný snem Ľudovej strany Naše Slovensko

V marci 2016 získala radikálna strana Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko najvyššiu podporu.

18. júna 2016 sa v Banskej Bystrici konal slávnostný snem Ľudovej strany Naše Slovensko. Takmer 350 zúčastnených delegátov najskôr hlasovaním zvolilo nové predsedníctvo strany:

predseda strany: Ing. Mgr. Marian Kotleba
tajomník strany: Mgr. Rastislav Schlosár
podpredseda strany: Ing. Martin Beluský, PhD.
podpredseda strany: Ing. Milan Uhrík, PhD.
podpredseda strany: Ján Mora

Následne sa zvolili predsedovia krajských klubov:
predseda Banskobystrického krajského klubu: Ján Mora
predseda Bratislavského krajského klubu: Ing. Vladimír Zeman
predseda Košického krajského klubu: Juraj Kolesár
predseda Nitrianskeho krajského klubu: Bc. Ján Kecskés
predseda Prešovského krajského klubu: Milan Mazurek
predseda Trenčianskeho krajského klubu: Ing. Milan Špánik
predseda Trnavského krajského klubu: Bc. Stanislav Drobný
predseda Žilinského krajského klubu: Andrej Medvecký

Slávnostnú časť snemu podporili svojou účasťou a príhovormi aj zahraniční hostia:
Roberto Fiore – predseda strany Forza Nuova v Taliansku
Fotis Graikos – člen predsedníctva strany Zlatý úsvit v Grécku
Jens Pühse – komisár pre zahraničné vzťahy zo strany NPD v Nemecku
Tomáš Vandas – predseda strany DSSS v Českej republike
Jiří Štěpánek – podpredseda strany DSSS v Českej republike

Mestská polícia si pripomenula 25. výročie

Dňa 1.1.2016 si MsP pripomenula významný medzník v dejinách Mestskej polície Banská Bystrica. Pred dvadsiatimi piatimi rokmi v tento deň bola zriadená mestská polícia Uznesením z druhého Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici č. 3/1991. Týmto krokom „ožila“ činnosť mestskej polície v našom meste, pretože zákon z roku 1948 o Národnej bezpečnosti na dlhé obdobie ukončil činnosť obecných polícií. Týmto dňom sa začala písať novodobá história Mestskej polície Banská Bystrica. Jej začiatky vôbec neboli ľahké. Mestskú políciu tvorilo na jej samom začiatku len 11 príslušníkov. Traja z nich slúžia ešte v súčasnosti.

Prvým náčelníkom mestskej polície sa stal Svetozár Jašurek. Od vtedy na tejto pozícii pôsobilo niekoľko náčelníkov, ktorí sa pričínili k vývoju a formovaniu mestskej polície:

Svetozár Jašurek - náčelník MsP Banská Bystrica od 15.01.1991 do 15.12.1994
Ing. Mgr. Radoslav Lukaj - náčelník MsP Banská Bystrica od 01.02.1995 do 30.11.2000
JUDr. František Vaškovič - náčelník MsP Banská Bystrica od 01.12.2000 do 31.12.2006
Bc. Anton Víglaský - náčelník MsP Banská Bystrica od 01.01.2007 do 16.03.2007
Dušan Húska - náčelník MsP Banská Bystrica od 01.04.2007 do 10.06.2008
PhDr. Ľubomír Piterka - náčelník MsP Banská Bystrica od 01.09.2008 do 15.10.2012
Ing. Miroslav Bálint - náčelník MsP Banská Bystrica od 01.01.2013.

„Činnosť mestskej polície sa riadi zákonom č. 564/1991Zb. o obecnej polícii. Jej prvoradou úlohou je zabezpečovanie verejného poriadku na území mesta a obecných vecí. Neustále sa snažíme skvalitňovať svoju činnosť, aby sa občania alebo návštevníci nášho mesta mohli s dôverou na nás obrátiť vo chvíli, keď to potrebujú. Chceme poďakovať všetkým príslušníkom mestskej polície za ich doteraz odvedenú prácu, za ich zodpovednú a náročnú prácu v oblasti zabezpečovania verejného poriadku na území nášho mesta, za ich snahu a ochotu pomáhať občanom. Prajem im pevné zdravie, veľa síl a rozvahy pri riešení rôznych situácií.“ hovorí náčelník mestskej polície Miroslav Bálint.

„Obecná polícia v obciach a mestská polícia v mestách vznikla v r. 1991 ako dôsledok politickej, sociálnej a ekonomickej transformácie našej krajiny začatej v novembri 1989. Následkom decentralizácie štátnej moci v oblasti zabezpečovania verejného poriadku na území miest a obcí bolo samosprávam umožnené zriadiť si poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce a nebyť viazaný na činnosť a úkony štátnej polície. V súčasnosti, s ohľadom na uplynulých 25 rokov existencie mestskej polície v Banskej Bystrici, je možné konštatovať ten stav, že príslušníci MsP a ich činnosť plne zastupuje základné útvary Policajného zboru, tzv. obvodné oddelenia v oblasti riešenia priestupkov na území mesta. Je nutné uviesť aj to, že PZ sa špeciálne zaoberá trestnou činnosťou a jej odhaľovaním, resp. ďalšími špeciálnymi činnosťami v zmysle účinného zákona na území štátu a mestská polícia sa sústreďuje na oblasť priestupkov, nevynímajúc oblasť statickej dopravy v meste. Domnievam sa preto, že aj príslušníci MsP by si zaslúžili tzv. výsluhový dôchodok po 25 rokoch služby, nakoľko činnosti MsP sú v oblasti zabezpečovania verejného poriadku plnohodnotné s jeho zabezpečením PZ. K činnosti MsP a jej príslušníkov je potrebné uviesť to, že ak sa vo zvýšenej miere venuje dopravným priestupkom v oblasti statickej dopravy, súvisí to práve so zvýšeným podávaním podnetov a sťažností fyzickými osobami – občanmi alebo aj zástupcami právnických osôb na zlé parkovanie vozidiel. Príslušníci MsP sú povinní každý podnet preveriť a vykonať na mieste účinné opatrenia na obnovu verejného poriadku. Preto nemôžem súhlasiť s názormi verejnosti na činnosť MsP, že sú to len „papučiari“, nakoľko v oblasti statickej dopravy vykonávajú činnosť na 99% príslušníci MsP a príslušníci PZ prenechali tento priestor na aktívnu činnosť mestským policajtom.

Osobne by som si prial, aby každá obecná alebo mestská polícia a jej náčelník patrili do trojice zodpovedných samosprávnych subjektov s výbornými profesnými vzťahmi, hneď za primátora a na úrovni prednostu MsÚ, nakoľko tento triangulát tvorí jadro výkonnej moci každej mestskej samosprávy konajúci v prospech občanov a obyvateľov mesta zveľaďujúc jej životný priestor. Taktiež by som si prial, aby všetky poznatky a informácie sprostredkované príslušníkmi MsP našli svoje miesto u kompetentných a adekvátne sa s nimi aj narábalo, pretože množstvo občanov kontaktuje mestských policajtov a žiada ich alebo im oznamuje určité skutočnosti, ktoré by mali zlepšiť život na území miest a obcí. Obecný alebo mestský policajt je veľakrát prvou kontaktnou osobou za mestskú samosprávu, ktorý je podrobený prevažne ponosám a sťažnostiam občanov a je vlastne predĺženou rukou starostu obce alebo primátora mesta. Verím tomu, že naše heslo „chrániť a pomáhať“ nie je len kliše, ale množstvo poďakovaní zo strany občanov vyjadruje podporu príslušníkom MsP, čo nás teší a zároveň zaväzuje pokračovať ďalších 25 rokov doterajším tempom plne pre potreby mesta, jeho občanov a návštevníkov.

Vyjadrujem veľkú podporu a obdiv všetkým kolegom, ktorí pôsobia v súčasnosti v našej mestskej polícii, za uspokojivý a zodpovedný výkon služby a poďakovať sa všetkým bývalým kolegom, ktorí v minulosti pozitívne prispeli k budovaniu a rozvíjaniu MsP.“ uvádza Pavol Slovák, zástupca náčelníka MsP pre výkon služby.

Oslavy 72. výročia SNP

Tisíce návštevníkov z celého Slovenska pricestovali do Banskej Bystrice na oslavy 72. výročia SNP. Nechýbali ústavní činitelia ani pamätníci povstaleckých bojov. Hovorili o náraste extrémizmu a nenávisti.

Slávnostným položením vencov k pomníku obetiam fašizmu v areáli Múzea SNP najvyššími ústavnými činiteľmi sa začali v Banskej Bystrici centrálné oslavy 72. výročia Slovenského národného povstania. Medzi hosťami nechýbali zástupcovia viac ako 30-tich veľvyslanectiev ani priami účastníci odboja.

Slovenský prezident Andrej Kiska vo svojom príhovore ocenil odhodlanie všetkých, ktorí sa zúčastnili povstaleckých bojov a nevzdali sa ani po potlačení povstania. Pripomenul, že dnes si už ani nevieme predstaviť utrpenie, ktoré museli prežiť. Tlmočil slová jedného z priamych účastníkov, ktorý povedal, že každý z nich má svoje spomienky a zážitky, ale dnes nie je dôležité hovoriť o nich, ale treba hovoriť o tom, prečo povstali. Postavili sa proti zlu, násiliu a režimu, ktorý tu vtedy vládol. a to je dôležité.

Prezident vyzdvihol, že povstalci dokázali prekonať ideologické, politické i náboženské rozdiely v boji za spoločnú vec, čo by malo byť inšpirujúce aj pre náš súčasný život. Zároveň upozornil, že nemôžeme v žiadnom prípade taktizovať, tolerovať a čakať, čo sa stane, ale treba aktívne tieto hodnoty brániť. *"Nedá sa chodiť na toto miesto, nedá sa zo vztýčenou hlavou hlásiť k tejto skvelej kapitole našich moderných dejín a klásť vence k pamätníkom padlých a zároveň ľahostajne prehliadať názory, že vraj 29. august 1944 bol čiernym dňom v slovenských dejinách,"* povedal Kiska. *"Nemôžeme mať štátny sviatok povstania proti fašizmu a zároveň štátnu toleranciu k akýmkoľvek prejavom fašizmu,"* dodal.

Danko: História nás nemá rozdeľovať

Predseda parlamentu Andrej Danko vo svojom príhovore k prítomným vyslovil myšlienku, že história nás nemá rozdeľovať, ale poučovať. Je dôležité riadiť sa srdcom a rozumom. V povstaní sa súhra srdca a rozumu narušila. Rozum chcel, aby sme mali konečne svoj štát, ale srdce hovorilo, že nie je všetko v poriadku. To srdce prepuklo v povstaní, to srdce Slováka a národov, ktoré tu žijú, a národnostných menšín sa ukázalo v tej skutočnej miere a v tom skutočnom pohľade. V tomto kontexte vychádza, že srdce má riadiť rozum.

"Nech je symbolom Slovenska naše otvorené srdce a ja verím, že toto srdce ukážeme všetkým zahraničným delegáciám, ktorá nás na jeseň navštívia a že im ukážeme, že sme národom, ktorý srdce má," povedal Danko v závere svojho vystúpenia.

Okrúhle výročia začiatkov vysielania rozhlasu a televízie

V Banskej Bystrici začal mestský rozhlas vysielat' v roku 1936. Televízne štúdio v Banskej Bystrici bolo zriadené v roku 1966.

Prvé rozhlasové vysielanie sa v slovenskom éteri ozvalo pred deväťdesiatimi rokmi v auguste 1926. Televízne štúdio v Bratislave malo v roku 2016 šesťdesiate výročie. Začalo vysielat' v novembri 1956. Banská Bystrica v roku 2016 oslávila Svetový deň sprievodcov cestovného ruchu aj témou propagácie týchto výročí i odprezentovaním práce sprievodcov v banskobystrickom štúdiu RTVS. Okrúhle výročia nás inšpirujú k dôkladnému zhodnoteniu práce pre kultúru mesta, povedala Paula Hreždovičová, vedúca Informačného centra v Banskej Bystrici.

Pri tejto príležitosti sa záujemcovia stretli v Štúdiu RTVS Banská Bystrica na ulici Profesora Sáru 1, kde mohli nazrieť do zákulisia. Profesionálni sprievodcovia im priblížili históriu vzniku banskobystrického rozhlasového i televízneho vysielania a pamätné udalosti, v ktorých zohralo štúdio významnú úlohu. Stretli sa aj s hlasmi a tvármi RTVS, ktoré sa im denne prihovárali spoza mikrofónov a z obrazovky. Svetový deň sprievodcov je zároveň dňom vzniku Svetovej federácie asociácií turistických sprievodcov (WFTGA), ktorá vznikla 21. februára 1985. Oslavuje sa vždy najbližšiu sobotu k 21. februáru. V roku 2016 pripadol na 20. február 2016. Na Slovensku sa Svetový deň sprievodcov cestovného ruchu oslavuje od roku 2004. Informačné centrum Banská Bystrica sa na podujatí pravidelne zúčastňovalo. Minulý ročník bol venovaný Ľudovítovi Štúrovi. Koordinátorom podujatia bola Slovenská spoločnosť sprievodcov cestovného ruchu (SSSCR), ktorá je členom Svetovej federácie sprievodcov.

Zomrel Ing. Vladimír Zámečník

Po ťažkej, zákernej sa chorobe vo veku 80 rokov rodina, verejnosť i Oblasťný klub vojenských výsadkárov v Banskej Bystrici rozlúčili s dlhoročným kolegom Ing. Vladimírom Zámečníkom. Zomrel 25.3.2016. Stihol ešte 12. marca 2016 prijať gratulácie k životnému jubileu. Pán Vladimír Zámečník sa leteckej a parašutistickej činnosti venoval viac ako 60 rokov. Počas celého obdobia, či už ako pretekár, alebo tréner venoval veľkú pozornosť kvalitnej príprave na každú športovú disciplínu. Získal titul "majster športu". Rád odovzdával skúsenosti mladým a bol pre nich vzorom v prístupe k parašutistickému športu

Zomrel bývalý mestský poslanec Ján Chladný

Po ťažkom onkologickom ochorení, v nedeľu, 6. marca 2016 v noci, dotieklo srdce popredného občana mesta, komunálneho politika, Banskobystričana, PaedDr. Jána Chladného. Zomrel po dlhoročnom boji so zákernou chorobou vo veku 62 rokov. PaedDr. Ján Chladný bol pedagógom, samosprávnym politikom, verejným činiteľom, športovým funkcionárom. Naposledy bol riaditeľom Základnej školy v Selciach pri Banskej Bystrici. Posledná rozlúčka s Jánom Chladným sa uskutočnila vo štvrtok 10. marca o 13-tej hodine v preplnenom farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. Prišli sa s ním rozlúčiť žiaci, športovci, kolegovia, občania vo veľkom počte. Za kolegov Mestského

úradu sa rozlúčil Dr. Vladimír Hudec. Za výsledky práce pre Mesto Banská Bystrica, kde pracoval v rokoch 1994 -2007 ako vedúci odboru školstva, kultúry, športu a sociálnych vecí Mestského úradu mu bola udelená aj Cena primátora mesta Banská Bystrica za rok 2005. V komunálnej politike pôsobil ako poslanec od prvej polovice deväťdesiatych rokov na mestskej, neskôr aj krajskej úrovni. V roku 2006 sa uchádzal o post primátora Banskej Bystrice. Vo voľbách ako kandidát strán SDKÚ-DS, KDH a ĽS-HZDS skončil druhým najlepším výsledkom u voličov za Ivanom Saktorom so ziskom 7 169 hlasov. V komunálnej politike skončil v roku 2013, respektíve 2014. "Janka som poznal ako môjho rovesníka niekedy v roku 1985, kde pedagogicky pôsobil na Pedagogickej fakulte. Bol to človek, ktorého poznalo celé mesto, vtipný, energický a vždy ku všetkému otvorene kritický. Niekedy v roku 1993 sme sa spoznali aj osobne. Vtedy vstúpil nenápadne do miestnej politiky a kandidoval za Demokratickú úniu do miestneho parlamentu. Bol prísny, vecný a s pevným postojom. Šport a príbehy okolo neho, to bola jeho doména. Nechýbal na zápasoch Dukličky, ale ani v Radvani, Kremničke, Králikoch, Selciach, Brusne. Bol jednoducho všade tam, kde sa hralo a boli jeho priatelia. Aj v športe bojoval proti krivde, podvodom a špekuláciám. Jeho hrmotný a pevný hlas bolo počuť a to neraz veľmi výrazne," uviedol poslanec, komunálny politik, bývalý kolega z poslaneckých lavíc a osobný priateľ Martin Baník. "Bol to skvelý priateľ, s ktorým som absolvoval nekonečné rozhovory o meste, kraji, politike a hlavne o čestnosti v živote. Bol dobrý spoločník a čestný človek.

Zomrel Anton Hoffmann

---

17. júla 2016 zomrel v Banskej Bystrici RSDr. Anton Hoffmann. Narodil sa 15. januára 1949 v Banskej Bystrici. Anton Hoffmann bol poslancom NR SR vo volebnom období 1998 - 2002 za Stranu demokratickej ľavice. Bol členom výboru pre obranu a bezpečnosť, predsedom osobitného kontrolného výboru na kontrolu činnosti SIS a predsedom klubu poslancov NR SR za SDL. Do kroniky uvádzame z nekrológu Ľuba Dzuráka za Dr. Antonom Hoffmanom: „Život je naozaj zvláštny. Denne stretávame desiatky ľudí a nič sa nedeje. Niekedy však stačí stretnúť jedného a ten sa vryje do našej pamäti na celý život. "V nedeľu som dostal jeden z najsmutnejších mailov v živote. Stálo v ňom, že zomrel človek, ktorého som si nesmierne vážil, kamarát a ľavičiarsky spolubojovník Tonko Hoffmann. Takéto správy každého z nás vždy nájdú nepripravených a sú pre nás doslova zdrvujúce. Aj keď si uvedomujem, že asi nie som ten najpovolanejší, kto by o tomto človeku s veľkým ľavicovým srdcom mal právo niečo napísať, nedá mi, aby som si aspoň pár vetami s vďakou a úctou nespomenul na človeka s veľkým Č. Na človeka, ktorý po prevrate v roku 1989 vedel presne, kde je jeho miesto, ktorý až do konca svojho bohatého, čestného a plodného života ctil hodnoty, ktorým zasvätil svoj život. Aj keď som sa s ním prvýkrát stretol až po roku 1989 ako s predsedom KV SDL v Banskej Bystrici, vedel som hneď, že to bude priateľ na celý život. Srdečný, priamy, otvorený a úprimný, to boli vlastnosti, ktoré z neho priam sálali. Aj vďaka nemu sa stala Banská Bystrica akousi baštou slovenskej ľavice po roku 1989. Tieto vlastnosti si priniesol aj do NR SR ako poslanec za SDL v roku 1998. Jeho vystúpenia boli vždy rozvážne, vyvážené a nekonfrontačné. Predovšetkým vďaka svojím názorom a vlastnostiam sa stal neskôr predsedom poslaneckého klubu SDL. Nie vďaka tejto funkcii, ale svojím správaním a konaním si získal neskutočnú autoritu nielen v klube, ale aj u kolegov poslancov z iných politických strán, a to aj opozičných. Nikdy sa nesnažil byť mediálnou hviezdou a radšej

bol, keď za neho hovorili jeho činy, postoje a práca. Aj v tých najzložitejších chvíľach neustrácal optimizmus, presvedčenie a nádej. Pomáhal radou, úprimným slovom, vlieval nádej a optimizmus. Predovšetkým jeho zásluhou sa aj po 15 rokoch odchodu z NR SR bývalý poslanecký klub každoročne schádzal v niektorom z krajov Slovenska. Tak to bolo aj v júni tohto roku v Nimnici. Napriek ťažkej chorobe zorganizoval stretnutie a doslova sršal na ňom optimizmom a dobrou náladou. A tak keď povedal, že o rok sa stretneme opäť tentoraz v Častej-Papierničke, nikomu z nás ani len nenapadlo, že to bude už bez neho. Tonko, lebo takto sme ho všetci volali, ukončil svoju životnú púť. Slovenská ľavica stráca v ňom výraznú osobnosť. Žiaľ, je to v čase, keď ľavica by práve takých ľudí, ako bol Tonko, potrebovala ako soľ. Som presvedčený, že aj napriek veku a podlomenému zdraviu by mal čo povedať a poradiť tým, ktorú tú štafetu, ktorú niesol Tonko po roku 1989, ponosú v ďalšom období. Ak niečo dnes slovenskej ľavici chýba, tak to je práve politika založená na hodnotách, pre ktoré žil a ktoré uvádzal do života práve Tonko Hoffmann. Hovorí sa, že hodnotu vecí a ľudí spoznáme až vtedy, keď ich strácame. No hodnotu Tonka Hoffmanna, kto ho poznal, si každý musel uvedomiť, už počas jeho života.

Zomrel Anton Duša

Dňa 6. júla 2016 zomrel výtvarník a popredný slovenský bábkarský technológ Anton Duša. Narodil sa 18. júna 1933 v Banskej Bystrici. V roku 1951 absolvoval štúdium na Priemyselnej škole strojníckej v Banskej Bystrici. Od roku 1951 pôsobil v Banskej Bystrici ako propagačný výtvarník, 1980-1983 technológ a vedúci výroby Bábkového divadla v Košiciach, od 1983 v Krajskom bábkovom divadle v Banskej Bystrici. Súčasne spolupracoval s ochotníckym Divadelným súborom A. Sládkoviča, pre ktorý navrhol viacero scénických výprav. V profesionálnych bábkových divadlách bol organizátorom výroby scénografie a technológie riešenia prototypu pohybového mechanizmu bábok, pri realizácii scény uprednostňoval účelovosť, mobilnosť a skladnosť. Od roku 1970 spolupracoval s ČST Bratislava a Košice pri realizácii televíznych bábkových inscenácií a večerníčkov (bábky a rekvizity). Je autorom najznámejšej televíznej bábky - Drobčeka z Matelka. Anton Duša často realizoval bábky podľa návrhov svojej manželky výtvarníčky Jany Pogorielovej-Dušovej.

Zomrel RNDr. Ján Kleinert, CSc.

V roku 2016 v Banskej Bystrici zomrel známy ochranár prírody, vedecký pracovník Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV na Starých Horách, člen Medzinárodnej únie pre ochranu prírodných zdrojov (IUCN). Po celý život presadzoval zásady a myšlienky ochrany životného prostredia, ochrany pamiatok, potrebu výchovy k ekologickému mysleniu a správaniu. V období rokov 1990 - 1994 bol poslancom MsZ v Banskej Bystrici a ako náhradník bol doplnený do MsZ aj do konca volebného obdobia 2002. V obidvoch funkčných obdobiach pracoval ako člen Komisie životného prostredia.

II.HOSPODÁRSKY ŽIVOT

Rozpočet Mesta Banská Bystrica na rok 2016

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce. Obec sa pri zostavovaní rozpočtu riadi zákonom 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozpočet obce je vyjadrením samostatnosti hospodárenia obce a slúži ako riadiaci nástroj financovania úloh a funkcií, ktoré má obec vo svojej kompetencii.

Rozpočet Mesta Banská Bystrica na rok 2016 bol schválený dňa 15.12.2015 uznesením Mestského zastupiteľstva č. 315/2015 a bol zostavený ako vyrovnaný. V priebehu roka 2016 bol upravený siedmimi zmenami programového rozpočtu, pričom z toho dve zmeny boli vykonané primátorom. Predmetom ďalších piatich zmien programového rozpočtu boli zmeny účelovo určených prostriedkov. Rozpočtovými opatreniami v priebehu roka bol dosiahnutý nárast príjmovej aj výdavkovej časti rozpočtu oproti schválenému rozpočtu o 8 060 248 Eur na úroveň 60 134 807, pričom:

- upravený rozpočet bežných príjmov predstavoval 53 054 680 Eur,
- upravený rozpočet bežných výdavkov predstavoval 50 110 927 Eur,
- upravený rozpočet kapitálových príjmov predstavoval 1 623 887 Eur,
- upravený rozpočet kapitálových výdavkov predstavoval 6 967 439 Eur.

Upravený rozpočet príjmových finančných operácií predstavoval v roku 2016 sumu 5 456 240 Eur a rozpočet výdavkových finančných operácií sumu 3 056 441 Eur. Rozpočet ostal vyrovnaný .

Príjmy	2016			
	schválený rozpočet	očakávaná skutočnosť	Plnenie k 31.12.2016	% plnenia
Bežné príjmy spolu	49 732 362	53 054 680	53 501 604	100,84%
Kapitálové príjmy spolu	1 690 774	1 623 887	1 875 017	115,46%
Bežné a kapitálové príjmy SPOLU	51 423 136	54 678 567	55 376 620	101,28%
Príjmy FO spolu	651 423	5 456 240	1 890 096	34,64%
PRÍJMY CELKOM	52 074 559	60 134 807	57 266 717	95,23%
Výdavky	2016			
	schválený rozpočet	očakávaná skutočnosť	Plnenie k 31.12.2016	% plnenia
Bežné výdavky spolu	47 668 291	50 110 927	46 986 569	93,77%
Kapitálové výdavky spolu	2 320 304	6 967 439	1 961 402	28,15%
Bežné a kapitálové výdavky SPOLU	49 988 595	57 078 366	48 947 971	85,76%
Výdavky FO spolu	2 085 964	3 056 441	3 225 384	105,53%
VÝDAVKY CELKOM	52 074 559	60 134 807	52 173 354	86,76%

Tabuľka 1: Rozpočet Mesta Banská Bystrica za rok 2016 (v EUR)

Príjmová časť rozpočtu

Rozpočet bežných a kapitálových príjmov v roku 2016 bol schválený na úrovni 51 423 136 Eur. V priebehu roka bol rozpočtovými opatreniami navýšený na úroveň 54 678 567 Eur.

Ku dňu 31.12.2016 predstavovalo plnenie rozpočtu bežných a kapitálových príjmov sumu 55 376 620 Eur, čo je 101,28% očakávanej skutočnosti bežných a kapitálových príjmov. Po zapojení finančných operácií je upravený rozpočet príjmov na úrovni 60 134 807 Eur, pričom plnenie k 31.12.2016 je vo výške 57 266 717 Eur, čo predstavuje 95,23% podiel očakávanej skutočnosti.

Najväčší podiel tvoria daňové príjmy bežného rozpočtu, a to až 65%. Z nich 68,33% tvoria tzv. podielové dane, t.j. výnos dane z príjmov fyzických osôb.

Výdavková časť rozpočtu

Schválený rozpočet bežných a kapitálových výdavkov a výdavkových finančných operácií v roku 2016 bol zostavený na úrovni 52 074 559 Eur, pričom v priebehu roka bol úpravami zvýšený na sumu 60 134 807 Eur. V roku 2016 boli skutočne realizované bežné a kapitálové výdavky rozpočtu na úrovni 48 947 971 Eur. Po započítaní výdavkových finančných operácií plnenie výdavkovej časti rozpočtu dosiahlo ku dňu 31.12.2016 hodnotu 52 173 354 Eur. Celkové plnenie výdavkovej časti rozpočtu v roku 2016 bolo na úrovni 86,76 %.

Výdavková časť rozpočtu Mesta pozostáva zo šestnástich programov, v rámci ktorých sú výdavky realizované. V Tabuľke 5 uvádzame prehľad plnenia rozpočtu za rok 2016 v štruktúre podľa jednotlivých programov.

Program	2014	2015	2016			
	Skutočnosť	Skutočnosť	Schválený	Upravený	Plnenie k 31.12.2016	% plnenia
Spolu	50 917 931	50 792 577	52 074 559	60 134 807	52 173 354	86,76%
1. Plánovanie, manažment a kontrola	495 258	463 400	916 727	694 283	561 213	80,83%
2. Propagácia a marketing	155 720	191 944	306 850	329 050	267 663	81,34%
3. Interné služby	3 225 226	4 222 813	2 650 769	6 715 121	3 083 953	45,93%
4. Služby občanom	876 687	945 121	497 942	523 773	498 512	95,18%
5. Bezpečnosť, právo a poriadok	1 100 912	1 212 811	1 310 827	1 358 804	1 336 290	98,34%
6. Odpadové hospodárstvo	4 040 629	3 723 230	3 677 000	3 850 298	3 658 168	95,01%
7. Miestne komunikácie	2 949 948	3 356 514	3 875 750	3 777 980	3 342 338	88,47%
8. Doprava	4 071 612	3 657 563	3 525 000	3 527 700	3 502 545	99,29%
9. Verejné osvetlenie	888 260	1 314 374	870 000	923 879	723 433	78,30%
10. Vzdelávanie	19 759 613	20 359 299	20 788 758	23 997 184	21 671 081	90,31%
11. Šport	2 557 695	1 510 762	1 661 109	2 064 242	1 593 265	77,18%
12. Kultúra	351 771	323 422	433 740	482 328	429 304	89,01%
13. Prostredie pre život	1 139 494	1 210 182	1 689 453	1 828 320	1 702 895	93,14%
14. Bývanie	244 367	240 090	267 925	250 525	237 785	94,91%
15. Sociálna služba	2 892 209	2 989 621	3 436 912	3 517 909	3 310 770	94,11%
16. Administratíva	6 168 532	5 071 432	6 165 797	6 293 411	6 254 136	99,38%

Najnižšie výdavky boli v programe 14. Bývanie, a to v objeme 237 785 Eur, naopak najvyššie výdavky boli v programe 10. Vzdelávanie, a to vo výške 21 671 081 Eur.

Usporiadanie rozpočtového hospodárenia za rok 2016

Rozpočet Mesta na roky 2016 – 2018 bol schválený uznesením MsZ č. 315/2015 zo dňa 15.12.2015. Mesto hospodáril v roku 2016 s prebytkovým bežným rozpočtom v sume 6 515 034 Eur a so schodkovým kapitálovým rozpočtom v sume – 86 385 Eur. Pre účely odvádzania peňažných prostriedkov z prebytku rozpočtu do peňažných fondov bolo potrebné vylúčiť nedočerpané účelovo určené prostriedky zo štátneho rozpočtu, rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, ktoré boli poskytnuté v predchádzajúcich rokoch, a ktoré je Mesto oprávnené použiť počas dlhšieho časového

obdobia, a v roku 2017 následne boli zapojené do rozpočtu cez príjmové finančné operácie. Vplyvom výsledku hospodárenia finančných operácií vo výške – 1 335 287 Eur vykázalo Mesto Banská Bystrica celkový výsledok rozpočtového hospodárenia vo výške 4 538 928 Eur, ktorý bol zdrojom tvorby peňažných fondov. Rozpočtové hospodárenie Mesta Banská Bystrica za rok 2016 prehľadne znázorňuje Tabuľka:

	Príjmy	Výdavky	Prebytok (+) / Schodok (-)
BEŽNÝ ROZPOČET	53 501 604	46 986 569	6 515 034
<i>Vylúčenie bežných účelovo určených prostriedkov:</i>			298 044
PREBYTOK BR po vylúčení účelovo určených prostriedkov			6 216 991
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	1 875 017	1 961 402	-86 385
<i>Vylúčenie kapitálových účelovo určených prostriedkov:</i>			256 390
PREBYTOK KR po vylúčení účelovo určených prostriedkov			-342 775
BEŽNÝ + KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	55 376 620	48 947 971	6 428 650
PREBYTOK ROZPOČTU po vylúčení účelovo určených prostriedkov			5 874 216
FINANČNÉ OPERÁCIE	1 890 096	3 225 384	-1 335 287
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po vylúčení nedočerpaných účelovo určených prostriedkov			4 538 928

Príjmy na jedného obyvateľa Mesta Banská Bystrica medziročne vzrástli o 7,37%, t.j. absolútne o 51,17 Eur na obyvateľa, pričom nárast o 49,60 Eur nastal vďaka vyšším celkovým príjmom samosprávy a nárast o 1,57 Eur na obyvateľa vznikol v dôsledku medziročného poklesu počtu obyvateľov absolútne o 162 obyvateľov, na počet 76 826 ku dňu 31.12.2016. Vyššie príjmy umožňujú samospráve vyššie výdavky, a tak v prípade celkových výdavkov pripadajúcich na jedného obyvateľa za rok 2016 sledujeme taktiež nárast, avšak nie až v takej miere ako v prípade príjmov (2,94%). V dôsledku poklesu počtu obyvateľov výdavky na jedného obyvateľa vzrástli o 1,43 Eur na obyvateľa, nárastom celkovej sumy výdavkov sa však táto suma zvýšila o 17,93 Eur na úroveň 19,36 Eur pripadajúceho na jedného obyvateľa. Daňová sila obce vzrástla medziročne o 9,99%. Do daňových príjmov sú započítané podielové dane, miestne dane a miestne poplatky Na jedného obyvateľa pripadala v roku 2016 suma 471,06 Eur daňových príjmov, zatiaľ čo v roku 2015 to bolo o 42,79 Eur menej. Daňová sebestačnosť, ktorá vyjadruje podiel daňových príjmov na celkových bežných príjmoch obce, vzrástla na úroveň 67,64%, čo predstavuje oproti minulému roku nárast o 1,11 percentuálnych bodov.

V oblasti finančnej stability hodnotíme Mesto Banská Bystrica ako finančne sebestačné na pomerne vysokej úrovni. Ukazovateľ dávajúci do pomeru vlastné príjmy a celkové príjmy dosiahol úroveň 73,81%. Znamená to, že takmer tri štvrtiny príjmov mesta pochádzajú z vlastných zdrojov, čo indikuje pomerne vysokú mieru samostatnosti a stability hospodárenia mesta. Miera samofinancovania, ktorá dáva do pomeru vlastné príjmy a bežné výdavky hradené z týchto vlastných príjmov, na úrovni 117,56% hovorí o tom, že mesto môže použiť prebytočné vlastné prostriedky aj na rôzne projekty v rámci kapitálových investícií. V prípade hodnoty nižšej ako 1 by naopak potrebovalo ďalšie zdroje na krytie bežných výdavkov. Medziročne miera samofinancovania vzrástla o 6,85 percentuálnych bodov, a to v dôsledku výrazne väčšieho nárastu vlastných príjmov v porovnaní s nárastom bežných výdavkov. Zatiaľ čo bežné výdavky hradené z vlastných zdrojov vzrástli o takmer jeden milión Eur, vlastné príjmy medziročne vzrástli o viac než 3,5 mil. Eur.

Majetok obce vytvára základy pre to, aby mesto ako samospráva mohlo vykonávať všetky svoje úlohy, funkcie a kompetencie, či už originálne alebo prenesené zo štátnej správy. Majetok je následne využívaný na výkon samosprávy, verejné účely, prípadne na podnikateľskú činnosť. Pohľadom cez pomerové majetkové ukazovatele môžeme zhodnotiť majetkovú pozíciu obce. Hrubá majetková sila je pomerom celkovej hodnoty majetku obce a počtu obyvateľov. Tá medziročne nepatrne poklesla na úroveň 3 263 Eur hodnoty majetku obce na jedného obyvateľa. Po odpočítaní záväzkov od majetku obce a daním do pomeru s počtom obyvateľov dostaneme ukazovateľ čistej majetkovej sily obce, ktorá dosiahla úroveň 2 858 Eur na obyvateľa.

Mesto Banská Bystrica investuje každý rok svoje prostriedky do rôznych projektov s cieľom podporovať a zabezpečovať rozvoj mesta. Rozvojový koeficient, ktorý dáva do pomeru kapitálové výdavky a celkovú hodnotu majetku obce, je toho vyjadrením. Kvôli dlhej dobe posudzovania projektov zo strany riadiacich orgánov mnohé plánované investície z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) sa v roku 2016 nerealizovali. Dodržanie časového plánu pri budovaní korčuliarskej dráhy pod Pamätníkom SNP nebolo možné z dôvodu nepriaznivého počasia, pričom poveternostné podmienky boli hlavným determinantom pri realizácii tejto investície. Ďalšie investície, ako napr. vybudovanie parkoviska na Rudohorskej ulici v Sásovej a Povstaleckej ceste v Podlaviciach si zas vyžadovali dlhé prípravné štádium. Tieto skutočnosti spôsobili, že skutočné kapitálové výdavky boli v porovnaní s predchádzajúcim rokom nižšie, a tak aj rozvojový koeficient klesol, a to na úroveň 0,78%. Realizácia týchto projektov sa však len posunula na rok 2017 a tak vzniká potenciál pre opätovný pozitívny vývoj hodnoty rozvojového koeficientu v ďalšom roku.

Zadĺženosť mesta

Cudzie zdroje financovania na jednej strane zvyšujú zadĺženosť samosprávy, no na druhej strane môžu byť zdrojom pre rast finančnej sebestačnosti a miery samofinancovania v budúcnosti. Prioritným účelom ich použitia sú investičné zámery samosprávy, zároveň však umožňujú riešiť obnovu zastaraného technického zázemia či rozsiahlejšiu údržbu a rekonštrukcie v rôznych oblastiach. Zrealizovanie uskutočnených zámerov však následne môže byť zdrojom rastu vlastných príjmov obce.

Celková suma dlhu podľa § 17 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy poklesla v sledovanom období o 2 781 037 Eur oproti roku 2015, na úroveň 10 075 626 Eur.

Tabuľka 8 je zostavená v súlade s § 17 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov. Podľa tohto zákona môže mesto prijať návratné zdroje financovania, len ak celková suma dlhu neprekročí 60% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka, a súčasne, suma ročných splátok návratných zdrojov financovania neprekročí 25% skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

V Tabuľke 8 uvádzame stav zadĺženosti podľa metodiky platnej v tom období, ktorého sa údaje týkajú. Metodika je v tomto prípade rovnaká pre obidva roky, 2015 aj 2016. Opatrenie MF SR k predkladaniu finančných výkazov pre rok 2015 ustanovuje metodiku týkajúcu sa vykazovania bankových úverov. V súlade s uvedenou metodikou Mesto vykazuje záväzky voči dodávateľom, ktorí odpredali svoju pohľadávku banke, ako

bankové úvery. Konkrétne sa jedná o projekt údržby a výstavby miestnych komunikácií Eurovia, Most priemyselný park, Námestie SNP a Graniar. Podľa vyžiadaného stanoviska Ministerstva financií SR z roku 2015 považujeme za (investičný) dodávateľský úver záväzok, ktorý spĺňa charakteristiky úveru, teda je uzavretá riadna úverová zmluva, je stanovený splátkový kalendár a úročenie. Záväzky voči spoločnosti Kolotoče, s.r.o. túto podmienku nespĺňajú a preto nespádajú do výpočtu percenta zadlženosti Mesta.

Od 01.01.2017 platí nová právna úprava pojednávajúca o podiele splátok a bežných príjmov, a síce, tie sa znižujú o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obci z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu. V dôsledku tejto právnej úpravy bude podiel splátok a takto upravených bežných príjmov vyšší v porovnaní s predchádzajúcou podmienkou. Novú právnu úpravu týkajúcu sa podielu splátok na bežných príjmoch platnú od 01.01.2017 budeme pri výpočte ukazovateľa stavu zadlženosti aplikovať v roku 2017.

Vybrané záväzky § 17 ods. 7 zákona 583/2004 Z.z.	Stav k 31.12.2015	Stav k 31.12.2016
Zákonom stanovená celková suma dlhu podľa § 17 ods. 7	12 856 663	10 075 626
Bežné príjmy k 31.12. predchádzajúceho roka	47 704 846	49 560 603
Celková suma dlhu k 31.12. (istiny)	12 856 663	10 075 626
Zákonné ukazovatele zadlženosti mesta (60%)	26,95%	20,33%

Vybrané záväzky § 17 ods. 7 zákona 583/2004 Z.z.	Stav k 31.12.2015	Stav k 31.12.2016
Zákonom stanovená suma ročných splátok podľa § 17 ods. 6	2 336 144	3 043 074
Bežné príjmy k 31.12. predchádzajúceho roka	47 704 846	49 560 603
Celková suma ročných splátok k 31.12. (istina + úroky)	2 336 144	3 043 074
Zákonné ukazovatele zadlženosti mesta (25%)	4,90%	6,14%

Zdroj: Výročná správa mesta

Investície

Oddelenie investičnej výstavby a riadenia projektov zastrešuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta (PHSR) a investičné aktivity akčného plánu financované z rozpočtu mesta ako aj mimorozpočtových zdrojov. Činnosť oddelenia zahŕňa zabezpečenie tvorby, vyhodnotenia plnenia a aktualizáciu PHSR, tvorbu iných rozvojových dokumentov a koncepcií, projektovú prípravu stavieb, prípravu a spracovanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (NFP), projektový a finančný manažment, technický dozor na príprave a realizácii stavieb a tiež nákladovú kontrolu rozpočtov s nimi súvisiacich projektových dokumentácií.

V roku 2016 sa začalo s výstavbou autobusovej stanice Terminal Shopping Center. Búracie práce boli ukončené a začali sa stavebné práce. Investorovi sa už v čase výstavby podarilo uzavrieť nájomné zmluvy s budúcimi nájomníkmi a prevádzkovateľmi obchodov takmer na celý objekt. Počas celého procesu výstavby sa zástupca Mesta zúčastňoval na kontrolných dňoch a uskutočňoval tak dohľad nad výstavbou autobusovej stanice. Napriek počiatočným technickým problémom stavebné práce napredovali ďalej. Výsledkom intenzívnych rokovaní vedenia Mesta a spoločnosti Primum,s.r.o., o technickom vybavení dopravnej časti autobusovej stanice, má byť ľahká orientácia v aktuálnych autobusových a vlakových spojoch, ako aj moderný dizajn. V letných

mesiacoch prebiehali rokovania o štandardoch, ktoré má poskytovať dopravná časť a hľadal sa konsenzus s jej prepojením na obchodné priestory.

S nevyhnutnými opravami a údržbou dlhodobo zanedbaných materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa začalo už v roku 2015. V mnohých sa po rokoch odstránili statické poruchy, obnovili sa pavilóny, podlahy i vykurovacie systémy. Samospráva investovala do údržby, rekonštrukcie a rozšírenia kapacít materských škôl aj v roku 2016. V lete bolo vidieť stavebný ruch na MŠ Profesora Sáru 3 a ukončili sa práce na MŠ Cesta k nemocnici 37. V MŠ Cesta k nemocnici 37 sa čiastočné stavebné úpravy zrealizovali už minulý rok. Nerovnosť dlážky ohrozovala bezpečnosť detí a pedagógov, preto bolo nevyhnutné odstrániť jej havarijný stav. Počas letných prázdnin boli vo vybraných škôlkach vymenené staré dvere a pôvodné drevené okná za plastové, a vymenili sa tiež vonkajšie a vnútorné parapety i žalúzie. Celkovo bolo vymenených 175 starých okien a dverí za nové. Ďalej sa pracovalo na uzatvorení terasy v MŠ Tulska 26 na Fončorde, čím bola navýšená kapacita pre umiestnenie detí v tejto materskej škole. Mesto zároveň pripravovalo projekty na opravu kuchyne a vybudovanie vonkajšej kanalizácie na MŠ Družby 3, opravu strechy na MŠ Radvanská 26 a ZŠ Bakossova 5 a vybudovanie kanalizačnej prípojky na MŠ Senická cesta 82. Po zdĺhavom procese verejného obstarávania sa rozbehla aj realizácia projektu rozšírenia kapacít MŠ Družby 3 na Fončorde financovaný z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu vo výške 44 000 Eur.

Lepšie podmienky by mohli byť realitou po viac ako 25 rokoch aj v MŠ na Tatranskej ulici 63 v Sásovej, MŠ Na Lúčkach 2 v Podlaviciach a v MŠ Radvanská 28 v Radvani. Samospráva na ich rekonštrukciu požiadala v mesiacoch marec až máj o nenávratný finančný príspevok v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia zameraného na zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov. Vďaka úspechu vo forme schválených žiadostí o nenávratné finančné prostriedky pôjde v roku 2017 do rekonštrukcie troch materských škôl historicky najvyšší objem financií, a to až 3 000 000 Eur. Projekty počítajú s päťpercentnou finančnou spoluúčasťou mesta.

Stavebné práce na materských školách sa zamerajú napr. na zateplenie stien budov, striech, výmenu okien, dverí, osvetlenia, úpravy spojovacích chodieb, obnovu vykurovacích systémov, systémov distribúcie teplej vody, inštaláciu inteligentného systému núteného vetrania s rekuperáciou či vybudovanie bezbariérových vstupov. Úpravy tak budú spĺňať prísne energetické kritériá týkajúce sa verejných budov.

Realizáciou týchto opatrení sa zrekonštruované škôlky zaradia medzi nízkoenergetické budovy a dosiahnu sa tak významné úspory.

Ambíciou samosprávy je budovanie cyklotrás či zatraktívnenie mestskej hromadnej dopravy. Prioritou je vybudovať 25 kilometrov cyklotrás, ktoré budú spájať jednotlivé mestské časti s centrálnou mestskou zónou. V roku 2016 bola na prípravu projektov a výkup pozemkov vyčlenená v rozpočte rekordná suma finančných prostriedkov. Cyklotrasa z Podlavíc po Hušták bola vo fáze stavebného povolenia. V prípade ostatných sa čakalo na výzvy, keďže ďalšie programovacie obdobie vytvára na budovanie cyklotrás priestor na čerpanie európskych štrukturálnych fondov. Samospráva naráža na množstvo administratívnych úkonov spojených s odkúpením pozemkom i vyvlastňovaním. Časový

faktor realizácie cyklotrás závisí aj od toho, kedy ministerstvo zverejní prvé výzvy, na ktoré Mesto bude následne reagovať.

Po mnohých podnetoch zo strany obyvateľov bola taktiež uspokojená požiadavka dobudovania chodníka v úseku medzi kruhovým objazdom na Rudlovskej ceste a existujúcim chodníkom na Ceste k nemocnici. K tejto investičnej akcii nebola v minulosti spracovaná žiadna technická dokumentácia, podľa ktorej by sa chodník dobudoval. Chýbajúci materiál bol preto dopracovaný a v mestskom rozpočte sa vyčlenili financie na jeho vybudovanie. Územné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť vo februári 2016. Nakoľko sa v danej lokalite pod chodníkom nachádzal aj cudzí pozemok, mesto ho muselo od majiteľa odkúpiť. Následne bolo vydané stavebné povolenie a začaté verejné obstarávanie na zhotoviteľa stavby. Viac ako stodvadsať metrov nedokončeného chodníka sa dobudovalo pri miestnej komunikácii pozdĺž rodinných domov a tento chodník sa napojil na už existujúci, ktorý bol vytvorený v rámci realizácie severného obchvatu Banskej Bystrice ako súčasť okružnej križovatky pre prístup do centra, Rudlovej i Sásovej.

V októbri 2016 pribudla na Námestí slobody inteligentná lavička. Je vybavená bezdrôtovým nabíjacím zariadením s dvomi inteligentnými USB konektormi, vďaka ktorým umožňuje rýchle nabíjanie mobilov a zaručuje ochranu batérie. Prístup na internet je k dispozícii 24 hodín denne vo vzdialenosti štyroch metrov. Nový doplnok sa nikdy nevypína a je nabíjaný a poháňaný slnečnou energiou. Lavička je odolná proti vandalizmu a nepriaznivému počasiu. Prijemná teplota sedadla za akýchkoľvek poveternostných podmienok ohreje každého aj v zimných mesiacoch. Má schopnosť ochladzovať sa proti nahriatiu a udržať teplotu do max. 30 stupňov Celzia. Štýlový, moderný, vysoko kvalitný a vkusný doplnok ulíc tak zapadá do konceptu Inteligentného Mesta a zároveň plní aj estetickú funkciu.

Koncom roka 2016 prebiehali prípravy na vytvorenie korčuliarskej dráhy v parku pod Pamätníkom SNP. Zároveň sa plánovalo aj zrekonštruovanie existujúceho chodníka, ktorý bol dlhodobo v zanedbanom stave a vybudovanie verejného osvetlenia. Práce boli začaté. Niektoré stavebné práce si však vyžadovali špeciálne technologické postupy a najmä priaznivé počasie, z tohto dôvodu sa realizácia posunula až na rok 2017, hoci pôvodne bolo jej dokončenie naplánované do konca roka 2016. V parku okrem dráhy je naplánované osadenie nových lavičiek, odpadkových košov a vybudovanie verejného osvetlenia. Do konca roka bola odovzdaná časť cyklochodníka z dôvodu neobmedzeného presunu chodcov pod Pamätníkom. Ostatnú časť parku však bolo potrebné z dôvodu stavebných prác uzavrieť.

Rozpočet na rok 2017.

Vyrovnaný, ambiciózný čo do rozvoja mesta a orientovaný na získanie zdrojov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, taký je zákon roka mesta Banská Bystrica na rok 2017, ktorý v utorok jednomyselne schválili poslanci mestského zastupiteľstva (MsZ-).

Rozpočet počítá s celkovými príjmami a výdavkami vo výške 76,7 milióna eur. Jeho prioritou sú investície do oblasti školstva a dopravy s využitím eurofondov. Vyššie výdavky

súvisia i so získaným titulom Európske mesto športu, ktoré poniesie mesto pod Urpínom v budúcom roku.

Kritika poslancov

Poslanci v diskusii najviac kritizovali „13-miliónové zadĺženie mesta“, ktoré súvisí aj so záujmom o kúpu schátralého, nevyužívaného Domu kultúry v centre mesta. Ten by mal slúžiť ako centrum kreatívneho a kultúrneho priemyslu. Na tento účel rozpočet počíta so sumou okolo tri milióny eur, na odkúpenie dopravnej časti novobudovanej autobusovej stanice s vyše 3,8 miliónmi eur a sú v ňom vyčlenené i prostriedky na nákup nových kremačných pecí do krematória vo výške milión eur.

„Spájať prijatie rozpočtu mesta s kúpou Domu kultúry je vážna politická chyba,“ upozornil na dnešnom zasadnutí poslanec Martin Klus.

Podľa neho vedenie mesta tým ohrozilo prijatie rozpočtu ako takého, čo mohlo mať za následok prechod do rozpočtového provizória. Napokon navrhol deklaratorne uznesenie, ktorým poslanci MsZ dávajú jasne najavo, že hlasovanie za návrh rozpočtu ešte neznamená aj automatický súhlas s kúpou objektu. Podporu u kolegov nenašiel, väčšina sa zdržala hlasovania.

Zadĺženie ďalších generácií?

„O tomto rozpočte naozaj môžeme povedať, že je investičný a rozvojový. Na rekonštrukcie ciest a chodníkov pôjde v budúcom roku takmer jeden milión eur, na budovanie nových parkovísk sme vyčlenili viac ako 700 000 eur, na rekonštrukciu materských škôlok rozpočet ráta so sumou viac ako päť miliónov eur a potom sú to aj športové školské areály, kde sme vyčlenili už viac ako 200 000 eur na rekonštrukcie v budúcom roku,“ konštatoval po hlasovaní viceprimátor Jakub Gajdošík.

Ako tiež zdôraznil, mesto si v žiadnom prípade nejde zobrať 13-miliónový úver a zadĺžiť touto sumou ďalšie generácie.

„V rámci spomínanej sumy je viac ako päť miliónov eur, ktoré nám budú refundované na rekonštrukciu materských škôlok z eurofondov, čiže tým sa mesto nezadlží. Ani sumou 3,2 milióna eur bez DPH, ktorá slúži na odkúpenie dopravnej časti autobusovej stanice. Splátky tohto úveru budú totiž kryté z príjmov z prenájmu autobusovej stanice dopravcom. Milión eur na rekonštrukciu kremačných pecí, budú tiež prinášať prostriedky do mestského rozpočtu. Tri milióny eur na Dom kultúry je reálny úver na kúpu nehnuteľnosti. Mesto však očakáva, že na jeho rekonštrukciu a celé fungovanie by mohlo čerpať takmer 20 miliónov eur z Európskej únie,“ vysvetlil Gajdošík.

Výstavba autobusovej stanice

(16.3.2016) Banskobystričania môžu mať dôvod na radosť. Chátrajúca autobusová stanica, ktorá dlhé roky vítala a odprevádzala cestujúcich, je už minulosťou. Ukončené búracie práce a symbolické poklepanie základného kameňa značia, že sa začína s výstavbou novej vstupnej brány do Banskej Bystrice. Tá by mala byť realitou počas veľkonočných sviatkov v roku 2017.

„Keď sme pred rokom ohlasovali začiatok rokovaní s investorom o výstavbe novej autobusovej stanice, mnohí to spochybňovali a neverili nám. Som rád, že sme našli prienik v názoroch na usporiadanie tohto priestoru a mohli sme začať projekt úspešne riešiť. Vlani, 23. novembra dostal strašiak mesta prvú ranu. Dnes sme tu preto, aby sme poklepaním základného kameňa začali práce, ktorých výsledkom bude Terminal Shopping Center. Okrem toho, že vytvorí pracovné miesta, skrášli nám vstup do nášho mesta,“ hovorí primátor Ján Nosko.

Investor Ivan Hlaváček, spolumajiteľ spoločnosti Primum s.r.o., pri poklepaní základného kameňa dostal netradičný darček v podobe prúteného veľkonočného korbáča. Vraj preto, aby mohol o rok na Veľkú noc nový Terminal Shopping Center vyšibať.

„Búracie práce sú ukončené. Dnes, týždeň po uzavretí zmluvy s dodávateľom stavby, si dovoľím tvrdiť, že máme veľký kus práce za sebou. Začíname stavať, aby sme v marci 2017 výstavbu ukončili. Pokiaľ ide o prenájom a prevádzku, podarilo sa nám uzavrieť nájomné zmluvy, takže celý projekt je takmer uzavretý a prenajatý,“ hovorí Hlaváček.

V súčasnosti má investor podpísanú zmluvu s dodávateľom stavby, Vítkovice Revmont a.s. a Vítkovice Slovakia. Pri poklepaní základného kameňa nechýbal ani generálny riaditeľ Vítkovice Holding, a. s. Jan Světlík.

„Vítkovice sú známe tým, že pracujú na zložitých stavbách. Prvýkrát sme sa k projektu autobusovej stanice dostali pred šiestimi rokmi a musím povedať, že gordický uzol bol oproti tomu jednoduchá záležitosť. Najväčším problémom bolo vyhrať papierovú vojnu. Dnes máme kľúčové práce za sebou. Splnili sme jeden kontrakt na búracie práce a teraz je tu druhá výzva - postaviť stavbu. Do Banskej Bystrice jazdím už tridsať rokov a mám tu veľa kamarátov. Verím, že spoločne s mestom a investorom dotiahneme tento projekt do zdarného konca,“ hovorí Jan Světlík, generálny riaditeľ Vítkovice Holding. Zdroj: Z.Sekerešová

Životné prostredie

Najviac súhlasov na povolenie stavby a prevádzky MZZ býva vydaných v súvislosti s výstavbou, alebo rekonštrukciou rodinných domov. Najväčšia početnosť sa tak viaže k lokalitám Pršianska terasa, Suchý vrch, Rakytovce, IBV Moskovská, Slnčné stráne a Podlavice. Ostatné uvedené malé zdroje podľa účelu sú vo výraznom nepomere k vyššie uvádzaným kategóriám. Každoročne rastie počet žiadostí individuálnych žiadateľov, ako majiteľov bytov v bytových domoch o doplnkové vykurovanie krbom, alebo individuálne vykurovanie bytu plynovým kotlom. Okrem novostavieb je tento trend najmä v starších bytových domoch s inštalovanými pôvodnými komínmi. V panelových bytových domoch sa takéto žiadosti takmer nevyskytujú. Celkovo bolo v roku 2016 vydaných 113 povolení na prevádzku MZZ a 131 povolení na ich stavbu.

Mesto Banská Bystrica ako príslušný orgán ochrany ovzdušia v zmysle zákona č.401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia určuje každoročne v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Banská Bystrica, prevádzkovateľom tzv. poplatok za znečisťovanie ovzdušia. Prevádzkovateľ MZZ (právnická osoba, FO oprávnená na podnikanie) je povinný v zmysle citovaných predpisov vždy do 15. februára príslušného roku nahlásiť na mesto Banská Bystrica údaje o spotrebe palív a surovín,

ktoré boli použité na prevádzku MZZ v roku predchádzajúcom. Na základe predložených údajov mesto určí poplatok za znečisťovanie ovzdušia. Poplatky aj uložené pokuty za nedodržanie termínu nahlasovacej povinnosti sú príjmom mesta. V roku 2016 Mesto vydalo 170 rozhodnutí o poplatku za znečisťovanie ovzdušia.

Jednou z úloh mesta z hľadiska ochrany prírody a krajiny je dohliadať na stav drevín v meste a udeľovať povolenia na výrub v prípade, keď negatívne vplyvy vybraných stromov prevažujú nad pozitívnymi. Najčastejšími dôvodmi pre udelenie povolenia na výrub drevín je ich zhoršený zdravotný stav, nevhodný rast v tesnej blízkosti fasád, tienenie, zabraňovanie prenikaniu svetla do okien okolitých budov, ako aj s tým spojené zlé hygienické pomery v bytoch, domoch, triedach a pod. Častými dôvodmi podaných žiadostí býva tiež ohrozovanie prevádzkyschopnosti inžinierskych sietí, ohrozovanie bezpečnosti a zdravia občanov, ako aj nebezpečenstvo spôsobenia značnej škody na majetku. Vo veci výrubu drevín bolo v roku 2016 podaných 58 žiadostí, pričom súhlas v plnom rozsahu bol udelený v 53 prípadoch (91,38 %). Množstvo podaných podnetov v tejto oblasti bolo oveľa vyššie, a to až v počte 290, pričom odsúhlasených bolo 158 výrubov. Mesto Banská Bystrica tiež vypracováva stanoviská k predloženým zámerom činností v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zabezpečuje informovanosť verejnosti o predkladaných zámeroch činností v meste a sprístupnenie predložených zámerov činností verejnosti s možnosťou sa k nim vyjadriť. V roku 2016 sa mesto v oblasti vplyvov na životné prostredie vyjadrilo v 8 prípadoch. Nad rámec preneseného výkonu štátnej správy sa mesto angažuje v procese eliminácie invázných rastlín. Ohľadom výskytu invázných rastlín na pozemkoch, ktoré nie sú v správe ZAaRES, sú subjektom zasielané výzvy a následne Mesto kontroluje samotné zneškodnenie a spôsoby zneškodnenia invázných rastlín.

Revitalizácia mestského parku prebiehala aj v roku 2016. V zmysle vypracovanej štúdie z Technickej univerzity vo Zvolene o navrhovaných poškodených a zdravotne znehodnotených nestabilných drevinách sa v uvedenom období vyrúbalo 97 ks drevín a stanovila sa adekvátna náhradná výsadba. V revitalizácii sa naďalej pokračuje.

Odpadové hospodárstvo

Odpadové hospodárstvo je súbor činností zameraných na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov a znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie a na nakladanie s odpadmi v súlade s platnou legislatívou. Mesto zodpovedá za nakladanie s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na jeho území.

Mesto Banská Bystrica v sledovanom období vypracovalo program odpadového hospodárstva (ďalej POH) na roky 2011-2015 za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v zmysle vyhlášky MŽP SR č.310/2013 Z.z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch. POH je vypracovaný v súlade s hierarchiou a cieľmi odpadového hospodárstva podľa zákona o odpadoch a v súlade so záväznou časťou POH Banskobystrického kraja, ktorý vychádza zo základného koncepčného dokumentu rozvoja odpadového hospodárstva v SR a to z POH Slovenskej republiky, ktorý definuje

úlohy strategického a koncepčného rozvoja odpadového hospodárstva na celoštátnej úrovni. Do prijatia nového POH tento ostáva v platnosti.

Komunálne odpady sú podľa definície zákona o odpadoch odpady z domácností vznikajúce na území mesta pri činnosti fyzických osôb a odpady podobných vlastností a zloženia, ktorých pôvodcom je právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, okrem odpadov vznikajúcich pri bezprostrednom výkone činností tvoriacich predmet podnikania alebo činností právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa. Za odpady z domácností sa považujú aj odpady z nehnuteľností slúžiacich fyzickým osobám na ich individuálnu rekreáciu, napríklad zo záhrad, chát, chalúp, alebo na parkovanie alebo uskladnenie vozidla používaného pre potreby domácnosti, najmä z garáží, garážových stojísk a parkovacích stojísk. Komunálnymi odpadmi sú aj všetky odpady vznikajúce v meste pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev, ktoré sú majetkom mesta alebo v správe mesta, a taktiež pri údržbe verejnej zelene vrátane parkov a cintorínov, ktoré sú majetkom mesta alebo v správe mesta a ďalšej zelene na pozemkoch fyzických osôb.

Informácie o nakladaní s komunálnymi odpadmi na území mesta podrobne upravuje Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Banská Bystrica o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom č. 9/2016 a č. 17/2016, verejný poriadok upravuje VZN č. 5/2014. Uverejnené sú na internetovej stránke Mesta www.banskabystrica.sk v sekcii "Všeobecne záväzné nariadenia". Ďalšie dôležité informácie a usmernenia ako harmonogramy zberu odpadu sa nachádzajú na tej istej stránke v sekcii "Životné prostredie a odpady". Harmonogramy zberu odpadov sú uverejňované vždy aj v Radničných novinách distribuovaných do každej domácnosti na území mesta pred príslušným rokom.

V rokoch 2012 až 2016 došlo v odpadovom hospodárstve k viacerým legislatívnym zmenám. Najdôležitejšou bolo prijatie nového zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 01.01.2016. Zmeny sa dotkli aj miest a obcí a to najmä vo veci triedeného zberu odpadov z obalov a odpadov z neobalových výrobkov pre plasty, papier, sklo a kovy, a to vznikom organizácií zodpovednosti výrobcov, ktoré od nadobudnutia účinnosti zákona zabezpečujú systém združeného nakladania s týmito odpadmi, ktoré sú súčasťou oddelene zbieraných zložiek komunálnych odpadov a to na základe zmluvy s obcou. Prijatím nového zákona bola povinnosť naložiť s opotrebovanými pneumatikami prenesená na ich výrobcov a distribútorov a zároveň boli obce povinné zaviesť množstevný zber drobného stavebného odpadu za osobitný poplatok.

Zber, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov, ktoré vznikli na území mesta, zabezpečuje Mesto Banská Bystrica prostredníctvom oprávnených zmluvných spoločností.

V r. 2015-2016 prebehla na celom území mesta podrobná inventarizácia stavu stojísk kontajnerov so zaznamenaním mnohých atribútov, v rámci ktorej bolo zinventarizovaných cca. 980 stojísk kontajnerov s počtom cca. 3750 kusov 1100 l kontajnerov na zmesový a triedený komunálny odpad. Zozbierané údaje by po ich zanalyzovaní a vyhodnotení mali slúžiť ako podklad pre zefektívnenie odpadového hospodárstva mesta a stanovenie si priorit a nasledujúcich trendov budovania a obnovy stojísk kontajnerov na území mesta, z ktorých sú mnohé evidované ako nevyhovujúce.

Komunálny odpad a drobný stavebný odpad

V zmysle platnej legislatívy je Mesto povinné viesť a uchovávať o vzniknutom odpade evidenciu, podávať hlásenie na príslušný orgán štátnej správy a poskytovať držiteľom odpadov informácie o umiestnení a činnosti zariadení na nakladanie s odpadmi na území obce.

V nasledujúcej tabuľke je uvedené množstvo vzniknutých komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov (ďalej aj "DSO") v rokoch 2012-2016, ktoré boli vyzbierané v rámci zavedeného systému zberu komunálnych odpadov Mestom Banská Bystrica.

Množstvo komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov v tonách vzniknutých na území mesta Banská Bystrica v rokoch 2012-2016 (mimo zberní, výkupní a mobilného zberu).

Z tabuľky vyplýva medziročný pokles objemných odpadov a drobných stavebných odpadov, najmä tých ktoré boli odovzdávané v zbernom dvore. Trendy vo vývoji množstva jednotlivých zložiek komunálnych odpadov a DSO sú rozvinuté v nasledujúcich stadiách.

Priemerné množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov na 1 obyvateľa na 1 rok za posledných 5 rokov je 357,16 kg, čo je viac o 2,63 % viac ako priemer Slovenskej republiky, t.j. 348,33 kg (údaj podľa publikácie Štatistického úradu SR Odpady v Slovenskej republike 2015). V porovnaní s priemerom krajín Európskej únie za rok 2014, a to množstvom 481 kg na 1 obyv. a rok (údaj zverejnený Eurostatom), má Banská Bystrica nižšiu produkciu komunálnych odpadov až o 25,75 %. Najvyššiu produkciu komunálnych odpadov v EÚ malo v r. 2014 Dánsko – 747 kg a najmenšiu produkciu, menej ako 300 kg na osobu, štáty ako Rumunsko, Estónsko a Poľsko.

Zber komunálnych odpadov a DSO na území mesta je zabezpečovaný aj prostredníctvom súkromných podnikateľských subjektov zabezpečujúcich zber vybraných komunálnych odpadov a to najmä v rámci svojich zberní a výkupní alebo prostredníctvom mobilného zberu či už za finančnú odplatu alebo pri papieri za odplatu v podobe papierovej hygieny. Na túto činnosť majú s mestom uzatvorenú zmluvu. Nasledujúca tabuľka obsahuje údaje (množstvá), ktoré tieto subjekty do roku 2015 neboli povinné mestu v zmysle platnej legislatívy nahlasovať. Od roku 2016 je táto povinnosť uzákonená, čo vysvetľuje nárast v roku 2016.

Mobilný výkupcovia a zberne – množstvá vyzbieraných /vykúpených odpadov za r. 2012-2016 v tonách

	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016
Papier a lepenka		1284,946	1537,061	1548,558	1170,835
Kovy			148,82	753,587	6511,233
Ostatné odpady				27,48	401,909
SPOLU	0	1284,946	1685,881	2329,625	8083,977

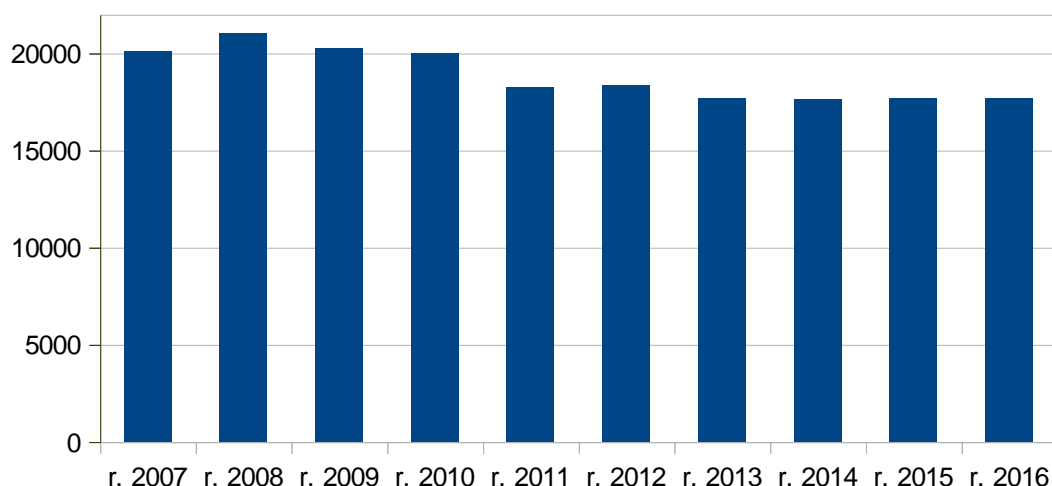
Z tabuľky vyplýva pomerne vysoký podiel zberu/výkupu papiera a kovov podnikateľskými subjektami, ktorý je niekoľkonásobne vyšší ako množstvo vyzbieraných komodít prostredníctvom systému, ktorý zabezpečuje priamo mesto. Pri zarátaní tohto množstva za rok 2016 sa podiel komunálnych odpadov z mesta, ktoré boli materiálovo zhodnoteného – zrecyklované, blíži až k číslu 43,949%, čo je nad priemerom mnohých v oblasti recyklácie odpadov vynikajúco rozvinutým krajinám EÚ! Skresľovať údaje môže množstvo

vyzbievaných kovov v zberniach na území mesta, nakoľko nevieme z ohlásených údajov presne určiť ich pôvod a či sa teda jedná o komunálny odpad vzniknutý na území mesta. Ak by sme túto komoditu (kovy so zberní) nezapočítali do štatistiky, tak sa dostávame k percentu recyklácie komunálnych odpadov občanmi na 31,49%, čo už môžeme považovať za preukázateľné a na pomery SR nadpriemerné číslo. Eurostat uvádza za rok 2015 – 15,01% mieru recyklácie SR a MŽP SR uvádza za rok 2015 mieru recyklácie SR 20,11%. rozdiel v údajoch je spôsobený rozdielnou metodikou prepočtu. MŽ SR zvolilo metodiku prepočtu miery recyklácie podľa Rozhodnutia 2011/753/EU, ktorým sa ustanovujú pravidlá a metódy výpočtu na overenie plnenia cieľov stanovených v článku 11 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES.

Zber zmesového komunálneho odpadu a nakladanie s ním

Obyvatelia rodinných domov ukladajú zmesový komunálny odpad z domácností do 110, 120 alebo 240 litrových nádob (podľa počtu členov v domácnosti), v centrálnej mestskej zóne a v lokalitách neprístupných pre vysokotonážne zvozové vozidlo do 50 litrových vriec. Obyvatelia bytových domov ukladajú zmesový komunálny odpad do 1100 litrových nádob–kontajnerov. Tieto sú umiestnené na verejnom priestranstve na stanovištiach príslušných k jednotlivým bytovým domom. Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia majú možnosť si určiť cyklus zvozu alebo vybrať si veľkosť nádoby vrátane vriec na komunálny odpad - 50 litrové vrecia, 110, 120 a 240 litrové zberné nádoby alebo 1100 litrové a veľkoobjemové kontajnery podľa priemernej produkcie odpadu. Cyklus zberu zmesového komunálneho odpadu je v závislosti od produkcie komunálneho odpadu na území mesta od 1 x za týždeň po 3 x za týždeň. Pri právnických osobách je prípustný cyklus zberu aj 1x za 2 týždne až 1x za mesiac. Zozbieraný zmesový komunálny odpad je zneškodňovaný skládkovaním na Regionálnej skládke odpadov Banská Bystrica umiestnenej v mestskej časti Šalková, lokalita Škradno. Prevádzkovateľom a vlastníkom skládky je súkromná spoločnosť.

Produkcia zmesového komunálneho odpadu v tonách za roky 2007-2016

Produkcia zmesového komunálneho odpadu v tonách v rokoch 2007-2016

Z grafu vyplýva pokles zmesového komunálneho odpadu v r. 2011-2012 po zavedení triedeného zberu biologicky rozložiteľných odpadov z domácností v r. 2010 a následnú stabilizáciu produkcie na nasledujúce roky 2013-2016 na úrovni cca. 17 650 ton ročne.

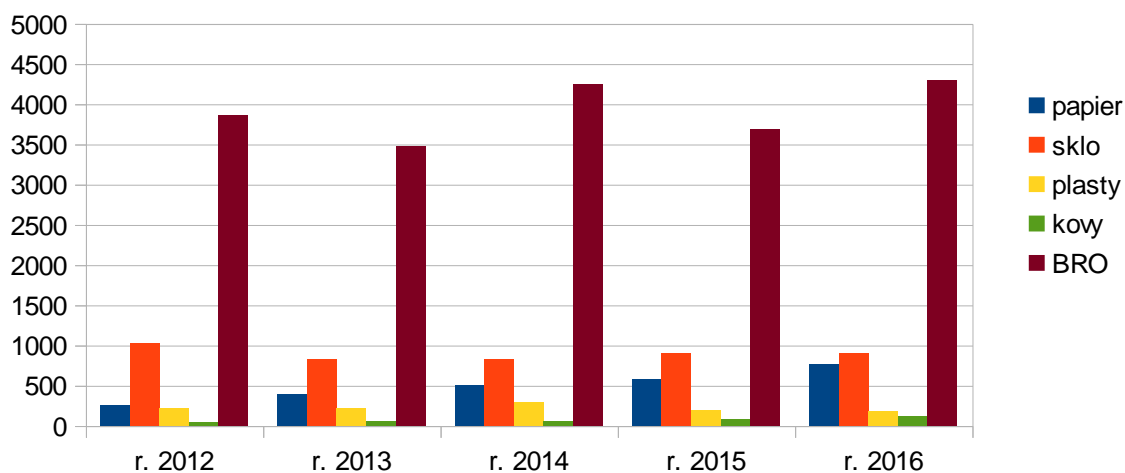
Triedený zber komunálnych odpadov

Mesto začalo s triedeným zberom komunálneho odpadu v roku 2002 – sklo, papier. Po dvoch rokoch bol zber rozšírený o plasty. V roku 2010 v zmysle projektu „Zavedenie separovaného zberu biologicky rozložiteľného odpadu - BRO a kovov“, bol triedený zber rozšírený o menované komodity. V súčasnosti je na území mesta cca 435 stanovišť kontajnerov na triedený zber papiera, skla, plastov, BRO a kovov. Najnižší podiel na triedení v rokoch 2012 až 2016 predstavovali kovy, nakoľko tieto boli priebežne z kontajnerov vyberané a odovzdávané do zberných surovín pravdepodobne občanmi v sociálnej tiesni.

Nad rámec zákona sme v roku 2013 začali na území mesta aj s triedeným zberom odevov, šatstva a textílií prostredníctvom rozmiestnenia 100 ks špeciálnych kontajnerov rovnomerne celom na území mesta. O úspešnosti zberu hovorí každoročne vyzbieraných cca. 125 ton týchto odpadov.

Od 1.1.2016 bolo mesto povinné zaviesť triedený zber použitých jedlých olejov a tukov, čo zabezpečuje cez zberný dvor nebezpečných odpadov, zberný dvor Dechetteries v Radvani a na vybraných čerpacích staniciach Slovnaft. S prijatím nového zákona o odpadoch mesto už nie je zodpovedné za zber opotrebovaných pneumatík, teda nemôže ich od občanov zbierať a táto povinnosť prešla na ich výrobcov a distribútorov.

Množstvo papiera, skla, plastov, kovov a BRO
v tonách vytriedených za roky 2012-2016

Objem vyzbieraných triedených odpadov – papiera, skla, plastov, kovov a biologicky rozložiteľných odpadov v Meste Banská Bystrica v roku 2012-2016 v tonách

Z grafu vyplýva, že objem vyzbieraných vytriedených komunálnych odpadov je medziročne stabilizovaný najmä u zložiek plastov, skla a kovov. Nárast sme zaznamenali najmä u papiera.

Nádoby na triedený zber sú na území mesta rozmiestnené pravidelne tak, aby nedochádzalo k ich preplňovaniu. V roku 2014 sme posilnili zber plastov z 1 x týždenne na 2 x týždenne, od roku 2015 sa vykonáva v rovnakom intervale aj zber papiera. Od 01.01.2017 plánujeme posilniť zber skla z 1 x mesačne na 1 x za 3 týždne, vo vybraných lokalitách 1 x za 1/5 týždňa. Aj napriek týmto opatreniam stále dochádza k preplňovaniu hlavne nádob na papier a plasty. Nie vždy je to malou kapacitou nádob alebo cyklom zberu. Hlavne obalové materiály ako „PET“ fľaše, papierové krabice a pod. treba do nádob ukladať stlačené, čím sa získa ďalší priestor na triedený odpad.

Biologicky rozložiteľný odpad

Občania majú na zber biologicky rozložiteľného odpadu (ďalej BRO) k dispozícii 660 l červené nádoby umiestnené pri bytových domoch a 240 l červené nádoby pri rodinných domoch. BRO môžu občania uložiť aj počas akcie „Za krajšie mesto“ do pristavených veľkoobjemových kontajnerov. Akcia je organizovaná každoročne na jar. Od roku 2016 je možné BRO odovzdať aj v zberni triedeného odpadu v mestskej časti Radvaň. Pristavovanie veľkoobjemových kontajnerov jedenkrát ročne je na požiadanie zabezpečené aj záhradkárskym osadám, ktorých je na území mesta približne 50. Vyzbieraný BRO je ďalej spracovaný v kompostárni.

Čo sa týka kvality vyzbieraného BRO, tento je často umiestňovaný do nádob v igelitových sáčkoch resp. igelitových taškách a vreciach. BRO z nich je potrebné vždy vysypať a plastové obaly (sáčky, tašky, vrecia) umiestniť do nádob na plasty. Stretávame sa s tým hlavne v pri bytových domoch (660 l nádoby).

Pre biologicky rozložiteľný kuchynský odpad z domácností mesto vykonávanie triedeného zberu nezavádza a nezabezpečuje.

Zložkou biologicky rozložiteľného odpadu z komunálnej sféry je i biologicky rozložiteľný odpad z údržby mestskej verejnej zelene, teda zo zhrabovania pokosenej trávy a opadaného lístia a z orezu/ošetrovania a výrubov drevín. BRO z verejnej zelene tvorí v priemere za posledných 5 rokov cca. 800 ton.

Ročná produkcia všetkého komunálneho BRO je v priemere 3 900 ton a závisí najmä od klimatických podmienok v jednotlivých rokoch, keďže jeho najpodstatnejšiu zložku tvorí odpad z údržby záhrad a zelene.

Zber objemného (nadrozmerného) odpadu a nakladanie s ním

Objemný (nadrozmerný) odpad z domácnosti (nábytok, koberce, stoly a pod.) majú občania mesta možnosť odovzdať v Zberni triedeného odpadu Dechetteries v Radvani alebo ho v rámci odvozu nadrozmerného odpadu uložiť k zberným nádobám na komunálny odpad.

Odvoz nadrozmerného odpadu sa uskutočňuje v zmysle harmonogramu 1x mesačne v každej ulici mesta, a to vždy v piatok (v prípade sviatkov vo štvrtok), pričom občania sú povinní vyložiť nadrozmerný odpad k zberným nádobám najviac jeden deň pred určeným

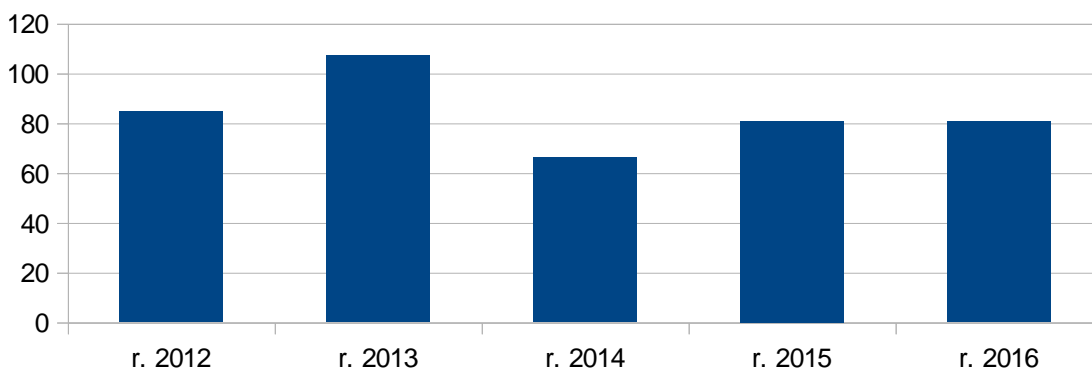
termínom odvozu. V zmysle platnej legislatívy je mesto povinné zabezpečiť túto činnosť 2 x za kalendárny rok. Harmonogram zvozu je zasielaný predsedom SVB a NP, zverejňovaný v Radničných novinách , ako aj na internetovej stránke mesta. Mesto v r. 2012 zaviedlo druhotné triedenie dreva zo zozbieraného objemného odpadu, čo ročne predstavuje objem zhruba 200-250 ton vytriedeného dreva, ktoré bolo materiálovo alebo energeticky zhodnotené namiesto toho aby bolo uložené na skládku.

Najväčším problémom je nedisciplinovanosť niektorých obyvateľov, ktorí nedodržiavajú harmonogram zberu objemného odpadu. Prakticky bezprostredne po jeho odvoze dochádza k opakovanému znečisťovaniu stojísk takýmto odpadom.

Odpad z domácností s obsahom škodlivín

Mesto Banská Bystrica zabezpečuje na základe zmluvného vzťahu so spol. DETOX, s.r.o., Banská Bystrica zber oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín. Na základe uvedeného zmluvného vzťahu môže každý občan Banskej Bystrice bezplatne celoročne odovzdať nebezpečné odpady z domácnosti v prevádzke spoločnosti na Zvolenskej ceste 139 alebo dvakrát ročne v rámci mobilného zberu nebezpečných látok. Mobilný zber nebezpečných látok je pre občanov mesta realizovaný vždy v jarnom a jesennom období, počas víkendov. Daný harmonogram je uverejňovaný v Radničných novinách, ako aj sa stránke mesta.

Množstvo vyzbieraných odpadov s obsahom škodlivín
v tonách za roky 2012-2016

Produkcia odpadov s obsahom škodlivín v rokoch 2012 až 2016 bola v priemere 80 ton. Najväčšia produkcia odpadov s obsahom škodlivín bola z izolačných a stavebných materiálov s obsahom azbestu, ďalej nasledovali farby, lepidlá a živice a nezanedbateľnými boli i vyradené elektrické a elektronické zariadenia. Ostatnými frekventovanými nebezpečnými odpadmi boli napr. rozpúšťadlá, kyseliny, zásady, pesticídy.

Drobný stavebný odpad

Mesto Banská Bystrica v zmysle predchádzajúceho zák. č. 223/2001 Z.z. o odpadoch do konca r. 2015 zabezpečovalo vývoz a zhodnocovanie, resp. zneškodňovanie drobných stavebných odpadov, ktoré vznikali pri bežných udržiavacích prácach a drobných stavebných prácach 2 krát ročne prostredníctvom pristavenia veľkokapacitného

kontajnera alebo možnosťou jeho odovzdania na zbernom dvore a to v rámci paušálneho poplatku za komunálny odpad. Prijatím nového zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch zabezpečuje Mesto Banská Bystrica zber drobného stavebného odpadu za množstevný poplatok, ktorý sa vyberá vo výške priamo úmernej jeho odovzdanému množstvu v Zberni triedeného odpadu Dechetteries v Radvani.

Nelegálne skládky odpadov

Napriek tomu, že Mesto Banská Bystrica pre občanov celoročne zabezpečuje v rámci poplatku za komunálny odpad a poplatku za drobný stavebný odpad komplexne systém zberu všetkých zložiek komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov rovnomerne na celom svojom území prostredníctvom kontajnerov, nádob, zberného dvora, mobilných zberov a pod., vznikajú každý rok v rôznych častiach mesta nelegálne skládky odpadov. Aj napriek informovanosti občanov tieto skládky vznikajú zrejme z dôvodu vidiny ekonomickej úspory a pohodlnosti. Sú to najmä periférie mesta, okolie garáží, okraje lesov, lúk a polí, kde sú pôvodcovia skládok menej vystavení riziku odhalenia a možného sankcionovania. Pritom náklady na odstránenie nelegálnej skládky sú častokrát oveľa vyššie ako zákonný spôsob naloženia s odpadom.

Tieto nelegálne skládky odpadov sú tvorené prevažne komunálnym odpadom z domácností, objemným odpadom a stavebným odpadom.

V r. 2016 bolo Mesto Banská Bystrica úspešné v podaní žiadosti o finančný príspevok na sanáciu miesta s uloženým odpadom v rozpore so zákonom o odpadoch v lokalite Na Hrbe v susedstve rímskej osady. Vďaka realizácii projektu podporeného Environmentálnym fondom SR sa nám podarilo odstrániť až vyše 755 ton komunálnych odpadov a následne rozhrnúť zeminu a vysiať trávnik s výsadbou drevín, čím sme prinavrátili dané miesto do pôvodného stavu.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Počet odstránených skládok	23	24	22	19	22

Z tabuľky vyplýva, že počet skládok odstránených na území mesta za rok je v priemere 22. Zároveň v priebehu roka sú odstraňované rozptýlené a malé uloženia odpadov prostredníctvom verejnoprospešných pracovníkov, ktoré v danej tabuľke nie sú evidované. Verejnoprospešní pracovníci však ročne zaplnia niekoľko tisíc 110 l vriec komunálnym odpadom.

Zberňa triedeného odpadu

Zberňa triedeného odpadu - Dechetteries v Radvani (na začiatku Zvolenskej cesty pri žel .st. Ravaň) bola zriadená Mestom Banská Bystrica v roku 1996 a v súčasnosti je prevádzkovaná zmluvnou spoločnosťou Marius Pedersen a.s. na náklady mesta.

Okrem objemných odpadov, drobných stavebných odpadov môžu občania mesta v zberni odovzdať vytriedené sklo, papier, plasty, kovy, drevo, drobný stavebný odpad, textil a odevy. Prijatím nového zákona o odpadoch č. 79/2015 Z.z. bol v r. 2016 v zberni zavedený zber biologicky rozložiteľných odpadov prostredníctvom veľkokapacitného kontajnera. Výraznou, a to zákonom vynútenou zmenou, ktorá prebehla v roku 2016 bolo zavedenie množstevného zberu drobných stavebných odpadov za osobitný množstevný poplatok.

Zároveň v r. 2016 bolo zo zákonnej potreby vyhradené miesto pre odpad určený na prípravu pre opätovné použitie a taktiež sa zaviedol zber použitých jedlých olejov a tukov. Čo sa týka opotrebovaných pneumatík, ktoré boli od občanov v zberni zbierané po minulé roky v priemernom objeme 20 ton za rok, povinnosť ich zberu prešla prijatím nového zákona o odpadoch na ich výrobcov a distribútorov, teda sa v r. 2016 v zberni nezberali.

Množstvo odovzdaných komunálnych odpadov v Zberni triedeného odpadu v Radvani v tonách za

rok 2012-2016

Z odovzdaných množstiev odpadov v Zberni triedeného odpadu Dechetteries v Radvani v rokoch 2012 až 2016 môžeme vyčítať ich pokles a to najmä drobného stavebného odpadu a objemného odpadu. Pokles množstva drobného stavebného odpadu odovzdaného v zberni môžeme spájať s jeho obmedzením v zmysle platnej legislatívy a to na množstvo 1 m³ vzniknutého stavebného odpadu na 1 osobu na rok (platilo do 30.06.2016). Za znížením množstva odovzdaného objemného odpadu v zberni môže byť ako reálny pokles jeho množstva tak i zvýšené využívanie mobilného zberu občanmi podľa stanoveného harmonogramu. Vyššie uvedené platí aj pre počet návštev.

Počet návštev v Zberni triedeného odpadu v Radvani za rok 2012-2016

Staré vozidlá

Mesto v rámci svojich kompetencií v zmysle zákona o odpadoch zabezpečuje aj nakladanie s motorovými vozidlami, ktoré ohrozujú alebo poškodzujú životné prostredie alebo narúšajú estetický vzhľad obce. Takéto vozidlá tiež zaberajú parkovacie miesta, ktorých je už aj tak nedostatok. Snažíme sa zistiť v súčinnosti s mestskou a štátnou políciou ich držiteľa resp. majiteľa a následne ich vyzývame na odstránenie vozidla. Vozidlá, ktoré v stanovenej lehote ich držiteľia resp. majitelia neodstránia z verejných priestranstiev alebo cestných komunikácií v správe mesta, odstraňuje Mesto Banská Bystrica odovzdaním na parkovisko určené príslušným orgánom štátnej správy na úseku odpadového hospodárstva (ďalej len „určené parkovisko“). Na základe zmluvného vzťahu s Mestom Banská Bystrica, odstránenie a uloženie starých vozidiel na určenom parkovisku zabezpečuje za účasti pracovníka príslušného odborného útvaru mesta priamo prevádzkovateľ určeného parkoviska.

Akcia za „Krajšie mesto“

Mesto Banská Bystrica každoročne od r. 1997 organizuje celomestskú akciu jarného čistenia verejných priestranstiev od odpadu zo zelene a po zime rozptýleného komunálneho odpadu, pod názvom "Za krajšie mesto". V r. 2012 bola akcia rozdelená

z pôvodných troch etáp na štyri etapy, ktorých termíny prioritne korešpondujú s termínmi zberu nadrozmerného odpadu v jednotlivých častiach mesta.

Táto aktivita je u obyvateľov mesta prijímaná veľmi pozitívne. Občanom je poskytnutý odvoz odpadov prostredníctvom veľkokapacitných kontajnerov, poskytujú sa im vrecia a od jednotlivých stredísk Záhradníckych a rekreačných služieb mesta Banská Bystrica si môžu občania zapožičať náradie.

Každý rok sa vyvezie zhruba 330 veľkokapacitných kontajnerov odpadov a na úspešnosť jednotlivých etáp vplýva najmä počasie. Zároveň sa do akcie mimo občanov každoročne zapájajú školy, dobrovoľné a environmentálne organizácie a rôzne iniciatívy, ktoré pomáhajú pri čistení verejných priestranstiev ako sú mestské parky, rekreačné a turistické oblasti v okolí mesta, okolie vodných tokov a pod.

Chov spoločenských zvierat

Riešením problematiky chovu spoločenských zvierat sa Mesto Banská Bystrica začalo zaoberať v roku 2002 po schválení prvého zákona týkajúceho sa podmienok držania psov. Podmienky držania psov na území mesta, evidencie a vedenia psov pojednáva Všeobecne záväzné nariadenie mesta č. 3/2014 spolu s dodatkom 25/2014.

Mestom Banská Bystrica bola v roku 2004 zriadená prevádzka karanténnej stanice pre spoločenské zvieratá so sídlom vo Zvolene, ktorej poslaním je poskytnúť dočasné prístrešie a starostlivosť zabehnutým, túlavým a

opusteným spoločenským zvieratám - psom a mačkám. Karanténna stanica slúži pre potreby miest Banská Bystrica a Zvolen a je pod kontrolou Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Zvolen.

V roku 2015 v tomto zariadení prebehla výstavba exteriérových kotercom sekcia "C" v celkovej sume 12 758,47 € vrátane DPH, taktiež dobudovanie výbehu pre psov za areálom KS Zvolen. Tento výbeh slúži na voľný pohyb ustajnených zvierat po trávnej ploche.

V roku 2016 bolo realizované osadenie mrežovania ku už spomínaným exteriérovým kotercom v sekcii "C" v celkovej sume 8 850,00 € vrátane DPH.

Mesto Banská Bystrica od roku 2015 spolupracuje s OZ Mačky Zvolen na znižovaní počtu voľne sa vyskytujúcich mačiek na území mesta. Kastrálny program je dotovaný prostredníctvom komisie MsZ pre životné prostredie a odpady s cieľom humánnou formou znížiť počty mačiek na uliciach a sídliskách. V roku 2016 bolo kastrováných a sterilizovaných 63 mačiek..

Mestské detské ihriská a mobiliár

Mestské detské ihriská plnia v dnešnej dobe nezastupiteľnú úlohu pri výchove detí. Pre deti všetkých vekových kategórií predstavujú možnosť zmysluplne tráviť svoj voľný čas, rozvíjať telesné aktivity a plnia aj významnú výchovnú funkciu.

Údržba, rekonštrukcia a starostlivosť o existujúce mestské detské ihriská, ako aj budovanie nových detských ihrísk je jednou z významných priorít mesta.

Snahou mesta je budovať „centrálne ihriská“ , kde sa deti a ich sprievod môžu cítiť bezpečne a v plnej miere sa venovať hre.

Kontrolu detských ihrísk, ktorá má tri stupne, vykonávajú autorizované osoby na základe osvedčenia. Najvyšší kontrolný orgán v tomto smere je Slovenská obchodná inšpekcia. O údržbe detských ihrísk sa vedie evidencia. Od roku 2009 platia v Slovenskej republike normy pre bezpečnosť a ochranu zdravia detí na detských ihriskách a to STN 1176 – herné prvky a STN 1177 – dopadové plochy. Jednou z požiadaviek je, aby sa pod zariadeniami nachádzal vhodný a bezpečný povrch. Okrem splnených noriem musia mať novo zakúpené herné prvky certifikát. V opačnom prípade hrozia sankcie. Od roku 2012 – 2016 bolo vymenených 497 herných prvkov (napr. sedátko na hojdačke).

Čistotu pieskovísk kontroluje Regionálny úrad verejného zdravotníctva Banská Bystrica (ďalej RÚVZ) v zmysle vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z.z. O podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. Počas sezóny pieskoviská v správe mesta čistíme, prekopávame a polievame vodou zodpovedajúcej kvality tak, aby nepredstavovali riziko ohrozenia zdravia v dôsledku jeho mikrobiálneho, parazitálneho a iného znečistenia.

V prípade potreby sa piesok pravidelne dopĺňa resp. vymieňa. Pri zistení nevyhovujúcej kvality sú prevádzkovatelia povinní rešpektovať opatrenia regionálneho hygienika a vykonať všetko potrebné na ochranu zdravia detí a zabezpečenie vyhovujúcej kvality piesku. Plnenie uložených opatrení orgán verejného zdravotníctva kontroluje v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, v prípade zistenia nedostatkov je oprávnený uložiť pokutu. Tam, kde sa nám nepodarilo dosiahnuť nápravu ani po prijatí opatrení, pieskoviská sme zrušili. Od roku 2012 do roku 2016 bolo vymenených 307 m³ piesku.

Do pôsobnosti mesta spadá aj údržba mobiliáru na verejných priestranstvách. Osádzajú sa nové lavičky, na starých lavičkách sa vykonáva ochranný náter resp. sa vymieňajú poškodené drevené časti. Mobiliár je často poškodzovaný aj vandalizmom. Od roku 2012 do roku 2016 bolo osadených 80 nových lavičiek a vymenených 1 872 častí.

Čistenie a údržba vodných tokov na území mesta

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádza alebo ním prechádza 11 vodných tokov. Z toho najväčším vodným tokom je rieka Hron a ostatné majú charakter potokov. Mesto Banská Bystrica malo v správe do roku 2014 dva vodné toky – Rudlovský potok a tok Udurná. Od tohto roku správcovstvo na predmetných tokoch vykonáva Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.

Mesto na Rudlovskom potoku naďalej zabezpečuje údržbu na miestach, kde tok vchádza do podzemnej časti, pravidelne čistilo dno a hrablice, ktoré zabraňujú vniknutiu bremien do podzemnej časti. Takúto údržbu je potrebné robiť po každých väčších zrážkach. Mesto sa tiež podieľa na čistení viacerých vodných tokov od odpadov, či už prostredníctvom aktivačných pracovníkov alebo prostredníctvom organizovaní verejnoprospešných akcií aj v spolupráci s inými organizáciami.

Mesto Banská Bystrica na základe požiadaviek obyvateľstva zabezpečuje laboratórnu analýzu vody niektorých vybraných prameňov na území mesta. Bližšie informácie ohľadne výsledkov týchto odborných analýz sú k dispozícii na Mestskom úrade - Oddelenie životného prostredia.

Dočasné využitie plôch zelene, rozkopávky zelene

Mesto Banská Bystrica rozhoduje o dočasnom využití plôch zelene (rozkopávky), na základe žiadosti podanej vykonávateľom rozkopávky, alebo ním poverenej inej právnickej alebo fyzickej osoby, oprávnenej na podnikanie. (Všeobecne záväzné nariadenie mesta č.8/2008). Mesto Banská Bystrica pri posudzovaní žiadosti pre vydanie rozhodnutia vychádza zo Zásad o dočasnom využití plôch zelene (VZN 8/2008). Žiadateľ o povolenie na dočasné využitie plôch zelene je povinný podať žiadosť v dostatočnom časovom predstihu, najmenej však 21 dní pred uvažovaným začatím rozkopávky.

Vykonávanie rozkopávok

verejných priestranstiev v zimnom období nie je povolené okrem odstraňovania havarijných stavov. Zimným obdobím pre účely VZN sa rozumie obdobie od 15. decembra do 15. februára. Havárie sú také mimoriadne udalosti na elektrických, elektronicko - komunikačných, telekomunikačných, vodovodných, plynovodných a iných vedeniach uložených vo verejných priestranstvách, pri ktorých nastane na týchto vedeniach porucha a vznikne alebo môže vzniknúť nebezpečenstvo všeobecného ohrozenia, prípadne škoda veľkého rozsahu.

V roku 2012 až 2016 bolo vydaných 88 povolení na rozkopávku a 84 povolení na odstránenie havárií. O povolenie žiadali spoločnosti, ktorých predmetom činnosti je realizácia alebo údržba inžinierskych a telekomunikačných sietí. Fyzickú kontrolu úpravy terénu po ukončení prác kontrolujú kompetentní pracovníci mesta v súčinnosti s pracovníkmi správcu mestskej zelene ZAaRES.

Celomestská deratizácia (CMD)

CMD sa v meste Banská Bystrica vykonáva dvakrát ročne na jar a na jeseň a vždy začína najprv prieskumom výskytu hlodavcov podľa oznámení občanov a popri tom sa kontrolujú miesta s výskytom hlodavcov ošetrovaných v predchádzajúcom období.

Prieskum a priebeh výkonu CMD a jej ukončenie kontrolujú členovia pracovnej skupiny tvorenej pracovníkmi mesta, správcovskými spoločnosťami, odbornými organizáciami a pod. Výkon deratizácie sa sústredil najmä na verejné priestranstvá a spoločné priestory bytových domov. Súčasne sa vykonávala deratizácia vybraných častí splaškovej a dažďovej kanalizácie, ktorú si zabezpečujú ich správcovia. Ďalšou činnosťou v rámci deratizácie bolo vykonávanie dezinfekčných a dezinsekčných prác v materských školách, sociálnych zariadeniach a pod. Taktiež sa vykonáva odchyt holubov.

Počet deratizačných zásahov v jednotlivých rokoch bol nasledovný:

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Počet zásahov	87	83	66	111	90

Čistota verejných priestranstiev

Mesto Banská Bystrica zabezpečuje čistotu verejných priestranstiev hlavne na základe uzatvorenej Dohody s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v Banskej Bystrici prostredníctvom menších obecných služieb. Každoročne sa tak do projektu zapája cca 150 aktivačných pracovníkov. Počas trvania projektu aktivační pracovníci zbierajú na verejných plochách v celom meste odpady, v priemere za deň 30 vriec o objeme 120 litrov počas trojhodinového úväzku. Okrem toho sa podieľajú na odstraňovaní čiernych skládok. Niektorí uchádzači o zamestnanie vykonávajú práce v okolí a priestoroch materských škôl ako aj zariadeniach sociálnych služieb, ktoré sú na území mesta Banská Bystrica a ktorých zriaďovateľom je Mesto, čím prispievajú k zlepšovaniu životného prostredia v týchto zariadeniach. Cieľom projektu je podpora udržiavania pracovných návykov uchádzačov o zamestnanie s dôrazom na dlhodobu nezamestnaných a sociálne odkázaných občanov a zvyšovanie ich pracovného uvedomenia. Mesto má snahu počet uchádzačov za účelom skvalitnenia služieb zvyšovať, no počet vhodných uchádzačov sa naopak z roka na rok znižuje. Aj z dôvodu, že niektorí uchádzači úplne stratili pracovné návyky a nemajú záujem o aktiváciu alebo sú závislí od návykových látok. Niektorým to neumožňuje ich zdravotný stav. Aj napriek tomu sa snažíme v Meste Banská Bystrica poriadok a čistotu udržať. Dlhodobu spolupracujeme s Okresným súdom Banská Bystrica ako poskytovateľ prác pri výkone Trestu povinnej práce odsúdenými. Mesto pre všetkých pracovníkov, ktorí sa podieľajú na menších obecných službách, zabezpečuje pracovné náradie a ochranné pracovné prostriedky.

Agendu aktivačnej činnosti vrátane kontaktu s príslušnými úradmi zabezpečujú 2 pracovníci mesta, ktorí majú za úlohu koordinovať aktivačných pracovníkov rozdelených do štyroch skupín - centrum mesta, Sásová, Radvaň / Fončorda a Podlavice.

Na čistote mesta sa podieľajú aj dobrovoľnícke organizácie, občianske združenia a nájdu sa stále aj jednotlivci, za čo im touto cestou ďakujeme

Participatívny rozpočet

Participatívny rozpočet je agendou Programu OSN pre ľudské sídla (UN – Habitat), ktorý ho definuje ako "mechanizmus (alebo proces), pomocou ktorého sa obyvateľstvo rozhoduje alebo podieľa na rozhodovaní o tom, kam smerujú všetky a lebo časť dostupných verejných zdrojov.

Z návrhov, ktoré ovplyvňujú kvalitu životného prostredia, boli vybrané a úspešne realizované (resp. ich časť):

Laskomerské singletraily (Laskomerská dolina) – jedná sa o sieť cyklistických chodníkov vybudovaných prevažne na pôvodných, ktoré používali v minulosti lesníci, sú prispôbené pre jazdu na horskom bicykli doplnené o umelo vytvorené prekážky, ako sú terénne vlny, klopené zákruty, alebo skoky. Budujú ich prevažne cyklistickí nadšenci. V roku 2015 bolo na projekt vyčlenených z rozpočtu mesta 3 504,00 €, vyčerpaných 3 453,16 €; v roku 2016 bolo 6 740,00 €, vyčerpaných 5 815,03 €. Tieto sa použili na nákup materiálu, náradia a nástrojov, na prenájom techniky a tiež na propagáciu projektu.

Oddychová zóna v Mestskom parku s výtvarnými prvkami – hlavnou myšlienkou projektu bolo oživiť Mestský park v Banskej Bystrici prostredníctvom vybudovania drevených artefaktov v duchu "Ostrova pokladov" umiestnených v oddychovej zóne v New Faces Aréne. V roku 2015 bolo na projekt z rozpočtu mesta vyčlenených 1 900,00 €, z ktorých bolo vyčerpané 1 857,50 €.

Relax zóna – predmetom projektu je úprava priestoru pred obytnými blokmi na Internátnej ulici č. 13 – 23, kde by po realizácii mal vzniknúť športovo oddychový priestor slúžiaci všetkým vekovým kategóriám. Priestor bude rozdelený na tri zóny, západná bude slúžiť športovo - oddychovému zameraniu, stredná bude určená rodičom s deťmi a východná bude slúžiť pre outdoorový fitness.

V roku 2016 sa podarilo zrealizovať čiastočne strednú časť určenú pre rodičov s deťmi (herné prvky). Schválený rozpočet bol 5 000,--€, čerpanie bolo vo výške 4 599,39 €.

Dotácie z rozpočtu Mesta Banská Bystrica do životného prostredia

Mesto Banská Bystrica v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vydaním príslušného VZN Mesta Banská Bystrica o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Banská Bystrica upravilo poskytovanie dotácií pre právnické osoby a fyzické osoby – podnikateľov, ktorí majú sídlo alebo trvalý pobyt na území mesta, alebo, ktoré pôsobia, vykonávajú činnosť na území mesta alebo poskytujú služby obyvateľom Mesta len na podporu všeobecne prospešných služieb, všeobecne prospešných alebo verejnoprospešných účelov, na podporu podnikania a zamestnanosti.

Jednou z podporovaných oblastí sú i ekológia a životné prostredie a ekologické druhy dopravy. V roku 2015 boli po prvý krát v Rozpočte mesta Banská Bystrica vyhradené finančné prostriedky na dotácie do životného prostredia, čo sa ujalo i v nasledujúcich rokoch. V rokoch 2015 a 2016 boli Komisiou MsZ pre životné prostredie a odpady schválené dotácie pre nasledujúce subjekty a ich projekty.

Záhradnícke a rekreačné služby mesta

Aj odsúdení sa budú starať o čistotu Banskej Bystrice

V rámci prípravy na jarné upratovanie na území mesta bolo jedným z mnohých krokov bolo aj podpísanie dohody medzi Záhradníckymi a rekreačnými službami mesta (ZAaRES) a Ústavom na výkon trestu odňatia slobody v Kráľovej (ÚVTOS). Po dlhých rokoch budú odsúdení opäť pomáhať pri hrabaní lístia, kosení trávy, maľovaní lavičiek a iných sezónnych a komunálnych prácach. Na väzňov odsúdených za krádež či neplnenie si vyživovacej povinnosti, budú dohliadať príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže a pravidelné hliadky mestskej polície.

„Vnímam túto aktivitu veľmi pozitívne. Odsúdených môžeme využiť pri sezónnych prácach, keď máme najväčší problém s nedostatkom pracovníkov a nestabilitou pracovnej sily. Väzni budú nápomocní pracovníkom ZAaRES-u vo vybraných lokalitách pri skrášľovaní nášho mesta. Vidím v tom aj pozitívum pre odsúdených. Po absolvovaní

trestu sa budú môcť rýchlejšie začleniť do bežného života,“ hovorí primátor mesta Ján Nosko.

V prípade priaznivého počasia začnú desiatí odsúdení pracovať v teréne už od pondelka, 7. marca. V Mestskom parku na Tajovského ulici a v parku pod Pamätníkom SNP budú vyhrabávať trávnaté plochy od odumretých častí rastlín, listov a ostatných nečistôt.

„Prvé dva týždne budú pre nás kľúčové. Ak vyhodnotíme tento pilotný projekt pozitívne, budeme odsúdených využívať pri záhradníckych prácach a údržbe zelene aj v iných mestských častiach. Je to pre nás výhodné aj z ekonomického hľadiska. Väzni budú platení len za odrobené hodiny. V praxi to znamená, že v prípade nepriaznivého počasia ostanú vo väznici a my ich nemusíme platiť. Pre porovnanie, dohodárom by sme museli vyplácať stále, aj v prípade, že by kvôli zlému počasiu nemohli byť v teréne,“ objasňuje Ivan Šabo, vedúci ZAaRES-u.

Takýto druh spolupráce hodnotí pozitívne aj riaditeľ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Rastislav Kostoláni:

„Vítame spoluprácu s mestom Banská Bystrica, keďže v ňom sídli aj náš ústav. Odsúdení, ktorí sú zaradení do práce, sú povinní pracovať. Získavajú pracovné návyky, ale aj odmenu za vykonanú prácu. Každého väzňa, ktorý plní svoj program zaobchádzania, umiestňovacia komisia zaradí na konkrétne pracovisko. Obyvatelia sa nemajú čoho obávať. V jednotlivých lokalitách mesta budú nad odsúdenými vykonávať dohľad aj príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže. Zdroj: Z.Sekerešová

Správca zelene investoval do novej kosiacej techniky

Po obhliadke mesta pod Urpínom začali pracovníci Záhradníckych a rekreačných služieb s prvým jarným kosením od štvrtka, 14. apríla, čo je o dva týždne skôr ako v roku 2015. Vedenie ZAaRES-u sľubuje čistejšie a upravenejšie verejné priestranstvá, aj vďaka novým kosačkám a technike. Na ich nákup doposiaľ investovalo takmer 55 000 eur. Ďalších 45 000 eur plánuje použiť na zakúpenie vysokozdvížnej plošiny, veľkoobjemových kontajnerov a kontajnerového nákladného auta.

Do strojového parku správcu zelene pribudla kosačka určená na údržbu športovísk, ale aj veľkoplošné kosačky, ktoré uľahčia úpravu zelene v okolí stromov, vo svahoch i popri cestách. K trom desiatkam nových strojov patrí aj kosačka s vymeniteľnými nástavcami na strihanie živých plotov.

„Do obnovy a nákupu novej techniky sme investovali finančné prostriedky vyčlenené z mestského rozpočtu vo výške 100 000 eur. Verím, že s novými strojmi sa bude pracovať lepšie. Som presvedčený, že uľahčia a skvalitnia prácu zamestnancov ZAaRES-u,“ hovorí Ivan Šabo, poverený vedením Záhradníckych a rekreačných služieb.

Do kosenia Banskej Bystrice bude zapojených približne sto pracovníkov ZAaRES-u a od mája ďalších 20 ľudí. Pri prácach pomôžu aj odsúdení, ktorí sa od marca starajú o čistotu verejných priestranstiev.

„Nové vedenie ZAaRES-u prinieslo nový vietor. Po minulom roku sme cítili nedostatok kvalitných strojov, preto verím, že nová technika bude znamenať aj novú kvalitu a obyvatelia budú s touto sezónou spokojní. Verím, že s novými kosačkami sa bude dobre

pracovať a výsledok bude taký, aby sme sa pred ľuďmi nemuseli hanbiť,“ dopĺňa primátor mesta Ján Nosko.

Od štvrtka, 14. apríla sa začal kosbou v lokalitách s najvyšším stupňom intenzity kosenia v centre mesta – pod Pamätníkom SNP, v Mestskom parku, na Námestí Š. Moysesa a postupne v jednotlivých mestských častiach. Zdroj: Z.Sekerešová

Exekúcie vybavované elektronicky v Banskej Bystrici

Slovenské súdy sú doslova zaplavené exekúciami. Štatistika ministerstva spravodlivosti za prvý polrok 2016 signalizuje vážny problém. Na súdoch momentálne ležia viac než tri milióny exekučných vecí, medzi nimi sú prípady staré aj niekoľko rokov. Aj preto chce L. Žitňanská vytvoriť špecializované pracovisko, ktoré bude exekúcie vybavovať elektronicky. Má byť v Banskej Bystrici na okresnom súde. Dôvodom, prečo práve v tomto meste, je dostupnosť a fakt, že v centre stredného Slovenska je právnická fakulta. Jej absolventi by sa mohli zamestnať práve na tomto pracovisku.

50. výročie pôdozalcov v Banskej Bystrici

V júni 2016 si Regionálne pracovisko Výskumného ústavu pôdoznectva a ochrany pôdy (RP VÚPOP) v Banskej Bystrici, ktorý je od 1.1.2014 začlenený pod Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum (NPPC), pripomenulo 50. výročie svojho založenia. Stalo sa tak na slávnostnom zasadnutí, organizovanom v spolupráci so Societas pedologica slovac (SPS).V úvodnom príhovore vystúpila riaditeľka NPPC – VÚPOP a predsedkyňa SPS doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., pričom zhodnotila doterajšie vedecko-výskumné pôsobenie RP VÚPOP v Banskej Bystrici za 50 rokov od jeho založenia. Následne vystúpil riaditeľ NPPC – Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici Ing. Milan Turóci, pričom zhodnotil doterajšiu ako aj súčasnú odbornú a vedecko-výskumnú spoluprácu medzi oboma pracoviskami. RP VÚPOP sa od svojho vzniku v roku 1966 pod vedením Ing. Kolomana Klobušického, CSc., a Ing. Vladimíra Linkeša, CSc., (ako metodického inštruktora) metodicky a realizačne spolupodieľalo na vykonávaní komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd a následnej bonitácie pôd. Výrazne prispelo k položeniu základov informačného systému o pôde, z ktorého ústav profituje aj v súčasnosti. Pracovisko od roku 1993 koordinuje a pod vedením prof. Ing. Jozefa Kobzu, CSc., permanentne zabezpečuje realizáciu komplexného monitoringu pôd Slovenskej republiky, ktorý tvorí inovatívnu základňu pre analýzu vývoja pôd na Slovensku. Súčasne sa zaoberá aktuálnym stavom degradačných procesov v pôde (kontaminácia pôd, acidifikácia pôd, salinizácia a sodifikácia pôd, úbytok pôdnej organickej hmoty a prístupných makroživín – fosforu, draslíka a horčíka ako aj mikroživín – medi, zinku a mangánu, kompakcia a erózia pôd).

Centrum právnej pomoci

Centrum právnej pomoci (CPP) otvorilo 24.8.2016 svoju kanceláriu v Banskej Bystrici na Kukučínovej ulici 24. Po Bratislave a Košiciach to je tretia kancelária centra v SR.

Banskobystrická kancelária otvorená cez pracovné dni od 8:00 do 16:00, umožní, že ľudia sa môžu osobne poradiť s pracovníkmi kancelárie so svojimi problémami. Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“) je štátna rozpočtová organizácia, zriadená zákonom č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, ktorej cieľom je zlepšovanie prístupu k spravodlivosti pre ľudí v materiálnej núdzi, t.j. pre tých ľudí, ktorí pre nedostatok prostriedkov nemôžu využívať existujúce právne služby. Keď žiadateľ/žiadateľka spĺňa podmienky nároku na právnu pomoc, centrum následne poskytne komplexnú právnu pomoc, ktorá môže mať formu od právneho poradenstva až po zastupovanie pred súdom právnikom centra alebo advokátom.

10. výročie Europa Shopping Center

Europa Shopping Center je najväčšie nákupno-zábavné centrum v Banskobystrickom kraji. Jeho atraktívna poloha ho vopred predurčuje na to, aby bolo obľúbeným centrom nákupov, oddychu a zábavy v širokom okolí.

Okrem viac než stovky obchodov je tu multikino so šiestimi sálami, rýchle občerstvenie aj reštaurácie. Značné zastúpenie majú služby, najmä finančného charakteru. Neoddeliteľnou súčasťou centra je najmodernejší a najväčší hudobný klub na Slovensku Ministry of fun, ktorého dobré meno šíri, okrem návštevníkov zo Slovenska a okolitých štátov, aj mnoho svetových DJov a kapiel.

Počas svojej existencie od roku 2006 si Europa Shopping Center získalo nielen obyvateľov mesta Banská Bystrica ale aj priľahlých oblastí. Tí na ňom oceňujú najmä úzke prepojenie nákupov a príjemne stráveného času s priateľmi, či obchodnými partnermi.

Pravidelne sa tu usporadúvajú rôzne spoločensko-kultúrne aj športové podujatia, výstavy, a prezentácie. Europa SC sa tak stáva nielen nákupným a turistickým, ale aj spoločenským, kultúrnym a informačným centrom celého kraja.

Bystrická Europa veľmi úzko spolupracuje s komunitou a v značnej miere podporuje umelcov, športovcov, projekty a rozvoj cestovného ruchu v regióne i mimo neho. V roku 2014 vznikla pod názvom EKOprojekt myšlienka environmentálnej edukácie návštevníkov nákupného centra, ktorá spôsobila rozvoj spolupráce s množstvom organizácií, občianskych združení a iných subjektov, ktoré sa zaoberajú ochranou životného prostredia.

40. výročie založenia VÚS

Dňa 9. júna 2016 sa konal v Hoteli LUX v Banskej Bystrici slávnostný večer, na ktorom si pozvaní hostia za účasti vrcholového manažmentu pripomenuli 40. výročie založenia Výskumného ústavu spojov v Banskej Bystrici.

Počas slávnostných príhovorov sme si zaspomínali na vznik a pôsobenie VÚS v Banskej Bystrici, hovorili o jeho poslaní ako poprednej inštitúcie aplikovaného výskumu pre oblasť elektronických komunikácií a poštových služieb v súčasnosti a nezabudli sme ani na

perspektívy a očakávania. V závere oficiálnej časti podujatia prevzal Ing. Jozef Pavlík, generálny riaditeľ našej neziskovej organizácie niekoľko ocenení.

Uznanie za zásluhy o rozvoj rezortu v oblasti výskumu a vývoja elektronických komunikácií a poštových služieb, ktoré udelil minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR pán Roman Brečely odovzdala Ing. Zuzana Šturdíková, generálna riaditeľka sekcie elektronických komunikácií a poštových služieb MDVRR SR.

Primátor mesta Banská Bystrica pán Ján Nosko udelil Výskumnému ústavu spojov Pamätný list, ktorý odovzdal Mgr. Jakub Gajdošík, 1. zástupca primátora mesta Banská Bystrica.

Výskumný ústav spojov, n.o. má sídlo na Zvolenskej ceste 20 v Banskej Bystrici.
Zloženie orgánov neziskovej organizácie:

Správna rada – má päť členov na základe návrhu zakladateľov. V roku 2016 skončilo trojročné obdobie členom správnej rady – Ing. Pavlovi Gerhardovi, Ing. Ivanovi Rybárovi, Ing. Diane Holičovej a Ing. Vladimírovi Murínovi. Na základe návrhu zakladateľov zamestnancov VÚS bol za nového člena správnej rady zvolený Ing. Ján Tuška. Na návrh zakladateľa MDV SR boli na ďalšie trojročné obdobie zvolení Ing. Ivan Rybár a Ing. Diana Holičová.

Dozorná rada – je trojčlenná, volená na trojročné obdobie a jej členovia sú: Ing. Zoltán Takács – predseda dozornej rady, Ing. Juraj Fogaš – člen, Ing. Vlasta Feješová – členka.

Štatutárny orgán – Ing. Jozef Pavlík – generálny riaditeľ.

Prehľad činností vykonávaných v roku 2016

Nezisková organizácia poskytovala v roku 2016 všeobecne prospešné služby v zmysle par. 2 ods. 2 písmena f) zákona 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení zákona č. 35/2002 Z.z. v oblasti výskumu, vývoja, vedecko-technických služieb a písmena g) zákona v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia a ochrany zdravia obyvateľstva.

Riešenie úloh aplikovaného výskumu a vývoja bolo aj v roku 2016 zamerané na napĺňanie poslania neziskovej organizácie v oblasti poskytovania všeobecne prospešných služieb vyjadreného v zakladacej listine a v štatúte VÚS – výskumu a vývoja pre potreby komplexného rozvoja elektronickej komunikačnej infraštruktúry a súvisiacich služieb informačnej spoločnosti a pre potreby komplexného rozvoja poštových služieb. V súlade s týmto zameraním sa riešili vo VÚS tieto projekty:

- výskum limitných podmienok integrovateľnosti varovných hlásení v terestriálnom vysielaní
- štatistika elektronických komunikácií
- národná tabuľka frekvenčného spektra a harmonizácia informácií o využívaní frekvenčného spektra v EÚ
- podpora rozvoja prístupových sietí novej generácie
- skúšobné digitálne vysielenie T-DAB/T-DAB+
- zabezpečovanie činnosti Národného sekretariátu ETSI v SR
- štúdiá uskutočniteľnosti a ďalšia prípravná dokumentácia projektu Broadband

- poskytnutie poradenských služieb a iných podporných činností v súvislosti s prípravou výstupov z diela s názvom „Spracovanie novej identifikácie bielych a miest podľa kritérií digitálnej agendy 2020“
- poskytnutie poradenských služieb týkajúcich sa Metodiky mapovania a Metodiky merania backhaulovej infraštruktúry pre NGA, ako aj podpora súvisiacej verejnej konzultácie k mapovaniu backhaulovej infraštruktúry na Slovensku pre účely poskytnutia štátnej pomoci pri budovaní backhaulových sietí na prepojenie chrbticových sietí a prístupových sietí NGA v oblastiach zlyhania trhu
- prevádzka hardvérového a softvérového riešenia umožňujúceho on-line porovnávanie cien internetového pripojenia zohľadňujúceho lokalizáciu užívateľa
- služby prostredníctvom, ktorých sa zabezpečí prevádzka hardvérového a softvérového riešenia umožňujúceho on-line elektronický zber dát
- vypracovanie nových, aktualizácia existujúcich a zrušenie nepotrebných technických špecifikácií regulovaných rozhraní
- Setting up of Broadband Competence Offices in SK

50. výročie - Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy v Banskej Bystrici

Dňa 22.6.2016 si Regionálne pracovisko Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy (RP-VÚPOP) v Banskej Bystrici, ktorý je od 1.1.2014 začlenený pod Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum (NPPC), pripomenulo 50. výročie svojho založenia na slávnostnom zasadnutí konanom v spolupráci so Societas pedologica slovacica (SPS). Zasadnutie otvoril vedúci RP prof. Ing. Jozef Kobza, CSc. a privítal účastníkov stretnutia generácií, na ktorom sa zúčastnili aj pracovníci, ktorí u nás v minulosti dlhodobo pracovali a v súčasnosti sú už na zaslúžilom odpočinku. V úvodnom príhovore vystúpila riaditeľka NPPC-VÚPOP a predsedkyňa SPS doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., pričom zhodnotila doterajšie vedecko-výskumné pôsobenie RP-VÚPOP v Banskej Bystrici za 50-ročné obdobie od jeho založenia. Následne vystúpil riaditeľ NPPC-Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici Ing. Milan Turóci, pričom zhodnotil doterajšiu, ako aj súčasnú odbornú a vedecko-výskumnú spoluprácu medzi oboma pracoviskami. RP-VÚPOP sa od svojho vzniku v roku 1966 metodicky a realizačne spolupodieľalo na vykonávaní komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd pod vedením Ing. Kolomana Klobušického, CSc. a Ing. Vladimíra Linkeša, CSc. (ako metodického inštruktora) a následnej bonitácie pôd. Výrazne prispelo k položeniu základov informačného systému o pôde, z ktorého ústav profituje aj v súčasnosti. Pracovisko od roku 1993 koordinuje a permanentne zabezpečuje pod vedením prof. Ing. Jozefa Kobzu, CSc. realizáciu komplexného monitoringu pôd Slovenskej republiky, ktorý tvorí inovatívnu základňu pre analýzu vývoja pôd na Slovensku. Súčasne sa zaoberá aktuálnym stavom degradačných procesov v pôde (kontaminácia pôd, acidifikácia pôd, salinizácia a sodifikácia pôd, úbytok pôdnej organickej hmoty a prístupných makroživín- fosforu, draslíka a horčíka, ako aj mikroživín – medi, zinku a mangánu, kompakcia a erózia pôd). V poslednom období sa pracovisko zameriava aj na hodnotenie pôd, ktoré sa využívajú na energetické účely, ako aj na hodnotenie spustnutých pôd, ktoré sa v minulosti poľnohospodársky využívali. Pracovisko súčasne rozvíja nové trendy výskumu hodnotenia mimoprodukčných funkcií a agroekosystémových služieb. Súčasťou pracovných aktivít Regionálneho pracoviska je aj poskytovanie odborných služieb (Pôdna služba, LPIS, DPZ, LUCAS) a zabezpečovanie neustáleho kontaktu s verejnosťou najmä v rozsahu banskobystrického a žilinského kraja. Vedecko-výskumné aktivity Regionálneho pracoviska VÚPOP v Banskej Bystrici však presahujú rámec stredoslovenského regiónu, ba dokonca aj Slovenskej republiky.

Pracovisko má široké kontakty a spoluprácu s našimi i zahraničnými vedeckovo-výskumnými inštitúciami a univerzitami. Podieľa sa na pravidelnom reportingu aktuálnych informácií o pôde smerom do Európskeho centra pre pôdu (JRC- Joint Research Centre) so sídlom v Ispre (Taliansko), ako aj smerom do EEA (Európska environmentálna agentúra) so sídlom v Kodani (Dánsko). Niektorí pracovníci sú členmi viacerých významných odborných našich i medzinárodných spoločností (Societas pedologica slovacica, Česká pedologická spoločnosť, ESSC - European Society for Soil Conservation, IUSS - International Union of Soil Science, FAO - Food and Agriculture Organization of the United Nations, European Confederation of Soil Science Societies so sídlom vo Viedni, EFSA - European Food Safety Authority, EIONET - European Environment Information and Observation Network a ďalšie.) Výskum a spoznávanie pôdy patrí k základným výbavám národov a štátov. Je to ich úcta a súčasne aj rešpekt k najcennejšiemu prírodnému zdroju - k pôde. Ocenenie a poďakovanie patrí teda všetkým, ktorí sa pričínili v priebehu 50 - ročnej histórie tohto pracoviska k nepochybne úspešnému spoznávaniu a hodnoteniu našich pôd s nevyčísľiteľným potenciálom pre prosperitu Slovenska a jeho obyvateľov. Zároveň chcem týmto vzdať úctu k zakladajúcim a kľúčovým členom nášho pracoviska, akými boli Ing. Koloman Kloibušický, CSc., Ing. Vladimír Linkeš, CSc. a Ing. Bohdan Hrtánek, CSc., ktorí už bohužiaľ nie sú medzi nami. Riaditeľka NPPC - Výskumného ústavu pôdoznavectva a ochrany pôdy doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc. zažehala v závere súčasnému pracovnému kolektívu mnoho vedeckej inšpirácie a entuziazmu do ďalšej tvorivej práce. Autor prof. Ing. Jozef Kobza, CSc.

Enviromentálny fond

Banská Bystrica získala na likvidáciu dlhoročnej nelegálnej skládky dotáciu z Environmentálneho fondu Ministerstva životného prostredia SR vo výške cca 70 000 eur. Vďaka získaným financiam budú stovky ton odpadu na ploche 1050 m² v lokalite rímskej osady Na Hrbe čoskoro minulosťou. Aktivity budú zamerané na odstránenie buriny, zber a odvoz odpadu na riadenú skládku a následnú výsadbu zelene.

Nezákonne uložený odpad v blízkosti Selčianskeho potoka odstraňovali aktivační pracovníci v minulých rokoch už niekoľkokrát. Napriek tomu sa hromadí neustále nový. Nelegálna skládka ukrýva medzi stromami tehly, kusy železobetónu, omietku, kuchynské doplnky, zvyšky odevov a textilu, gauče, matrace, koberce či dosky.

„Som rád, že sme boli úspešní a od rezortu životného prostredia sa nám podarilo získať dotáciu na likvidáciu skládky, ktorá sa hromadením odpadu tvorila niekoľko desaťročí. Jej odstránením zamedzíme neprijemnému zápachu, skvalitníme životné prostredie a zabránime znečisteniu blízkeho potoka. Následne budeme realizovať preventívne opatrenia, aby sme zabránili opätovnému vzniku čiernych skládok,“ hovorí primátor mesta Ján Nosko.

Na odstránenie takéhoto odpadu vynaloží samospráva z mestského rozpočtu každoročne desaťtisíce eur.

„Od začiatku roka odstránili verejnoprospešní pracovníci a zmluvné spoločnosti z územia mesta viac ako 20 čiernych skládok. Ak prirátame rozptýlený komunálny odpad po sídliskách, s ktorým sa denne pasujú aktivační pracovníci a viac ako 300 ton odpadkov

vyzbieraných Banskobystričanmi počas upratovacej akcie Za krajšie mesto, dostávame sa k finančným nákladom 40 000 eur,“ hovorí Michal Štúber z Oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev MsÚ v Banskej Bystrici.

Tento rok sa vyčistilo okolie útulku Prístav na Tulskej ulici, cyklochodník na Mičinskej ceste, lokalita pri železničnej trati v Uľanke, v bývalom areáli pracovní a čistiarní Majer, v parčíku na ulici Ľ. Ondrejova v Kostiviarskej, na Pršianskej ceste, za garážami na Karlove, v okolí Národnej kultúrnej pamiatky Bárczyovský kaštieľ i na ulici THK č. 11.

20. ročník - Celomestská iniciatíva „Za krajšie mesto“

Do dvadsiateho ročníka podujatia sa už tradične zapojilo aj vedenie mesta, ktorého zámerom bolo skrásliť lokalitu Pod Rybou.

V roku 2016 v Banskej Bystrici po veľkonočných sviatkoch sa mohli Banskobystričania dať dvadsiatykrát do upratovania priestorov v okolí svojich domovov vyhrabaním trávnikov od rastlinného a komunálneho odpadu. Obľúbenosť akcie každoročne potvrdzujú aj tým, že si ju spríjemňujú varením gulášu, hraním na gitarách a spievaním. Každoročný záujem o akciu je veľký, a po zime prináša viditeľne čistejšie mesto. V minulom roku bolo počas štyroch etáp vyvezených viac ako 350 veľkoobjemových kontajnerov, odstránilo sa takmer 60 ton biologicky rozložiteľného odpadu a takmer 80 ton ostatného komunálneho odpadu. *„Verím, že sa aj tento rok v jednotlivých mestských častiach zapojí čo najviac ľudí, žiakov i študentov základných a stredných škôl, mimovládnych neziskových organizácií a občianskych iniciatív. K čisteniu Mestského parku, Jelšového hájika, parku pod Pamätníkom SNP, Urpínom a pod., prizveme aj environmentálne dobrovoľnícke organizácie. Dočistenie verejných priestranstiev zabezpečí správca verejnej zelene ZAaRES a aktívni pracovníci,“* povedal Michal Štúber z Oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev MsÚ v Banskej Bystrici.

Pristavenie veľkoobjemových kontajnerov:

I. ETAPA 1. 4. 2016 – 3. 4. 2016 Centrum, Uhlisko, Majer, Graniar

II. ETAPA 8. 4. 2016 – 10. 4. 2016 Radvaň, Iliaš, Kremnička, Rakytovce, Šalková, Senica, Pršianska terasa

III. ETAPA 15. 4. 2016 – 17. 4. 2016 Fončorda, Podlavice, Skubín

IV. ETAPA 22. 4. 2016 – 24. 4. 2016 Sásová, Rudlová, Jakub, Uľanka

III. ŠKOLSTVO A VÝCHOVA

Školský rok 2015/2016 a 2016/2017

Činnosti preneseného výkonu štátnej správy a samosprávny výkon originálnych kompetencií na úseku výchovy a vzdelávania zabezpečoval Školský úrad, oddelenie školstva a mládeže.

Mesto Banská Bystrica bolo v školskom roku 2015/2016 a 2016/2017 zriaďovateľom 11 právnych subjektov - základných škôl a ich súčastí (školský klub detí a školská jedáleň), 27 materských škôl a 27 školských jedální pri materských školách bez právnej subjektivity, základnej umeleckej školy a centra voľného času s právnou subjektivitou.

Počet detí materských škôl v školských rokoch 2015/2016 a 2016/2017

Materská škola	Počet detí	Počet tried	Počet PZ	Počet novoprijatých detí	Počet detí	Počet tried	Počet PZ	Počet novoprijatých detí
	2015/2016				2016/2017			
Buková 22	37	2	4	19	44	2	4	12
Cesta k nemocnici 37	86	4	8	29	87	4	8	29
Ul. 9. mája 26	62	3	6	23	58	3	6	22
Družby 3	126	6	12	35	139	7	14	68
Ul. 29. augusta 14	107	5	10	47	103	5	10	36
Horná 22	51	3	6	17	54	3	6	12
Hronská 18	14	1	2	4	18	1	2	6
Jakubská 77	41	2	4	18	37	2	4	9
Na Lúčkach 2	83	4	8	28	80	4	8	24
Jilemnického 8	84	4	8	27	78	4	8	27
Karpatská 3	102	5	10	30	107	5	10	24
Kremnička 22	32	1,5	3	10	32	1,5	3	12
Profesora Sáru 3	90	4	8	33	89	4	8	27
Lazovná 32	79	4	8	23	79	4	8	23
Magurská 14	88	4	8	30	85	4	8	31
Nová 2	119	6	12	46	113	6	12	34
Odbojárov 9	28	1,5	3	12	32	1,5	3	7
Radvanská 26	106	5	10	38	108	5	10	26
Radvanská 28	130	6	12	48	125	6	12	55
Sásovská cesta 21	82	4	8	26	88	4	8	34
Senická cesta 82	22	1	2	7	22	1	2	7

Na Starej tehelni 7	85	4	8	26	84	4	8	33
Strážovská 3	107	5	10	26	101	5	10	36
Šalgotarjárska 5	137	6	12	43	137	6	12	40
Tatranská 63	113	5	10	24	122	6	12	37
Tr. SNP 77	23	1	2	6	21	1	2	6
Tulská 25	103	5	10	32	104	5	10	40
SPOLU	2137	102	204	707	2147	104	208	717
Priemer detí na 1 triedu	20,75			20,64				

Počet žiakov základných škôl v školských rokoch 2015/2016 a 2016/2017

Základná škola	Celkový počet žiakov	Celkový počet tried	Celkový počet žiakov	Celkový počet tried	Počet žiakov v 1. ročníka	Počet tried 1. ročníka	Počet žiakov v 1. ročníka	Počet tried 1. ročníka	Prepočítaný počet pedagogických zamestnancov	
	2015/2016	2016/2017	2016/2017	2016/2017	2015/2016	2016/2017	2016/2017	2016/2017	2015/2016	2016/2017
Jána Bakossa, Bakossova 5	233	12	269	13	45	2	47	2	28,3	22,73
Ďumbierska 17	513	28	519	29	67	3	65	3	36,84	37,73
Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12	291	15	293	15	41	2	37	2	25,47	24,04
Golianova 8	699	32	717	32	66	3	79	3	46,5	44,91
Moskovská 2	549	26	551	25	81	4	70	3	34,17	32,78
Pieninská 27	350	19	322	17	45	2	26	1	25,79	23,64
Radvanská 1	504	24	538	25	71	4	80	4	34,78	36,24
Sitnianska 32	366	17	396	19	47	2	62	3	23,96	25,62
Spojová 14	764	35	759	34	110	5	99	5	48,7	45,95
SSV, Skuteckého 8	484	20	484	20	50	2	50	2	32,64	32,48
Trieda SNP 20	496	25	431	21	55	3	44	2	33,19	28,93
Spolu	5249	253	5279	250	678	32	659	30	370,34	355,05
Priemer na 1 triedu	20,74		21,11		21,18		21,96			

Počet žiakov základnej umeleckej školy a centra voľného času v školských rokoch 2015/2016 a 2016/2017

Školský rok	2015/2016	2016/2017
ZUŠ Jána Cikkerera, Štefánikovo nábrežie 6	1496	1553
Centrum voľného času, Havranské 9	1492	1542

Dôležitou úlohou samosprávy je zabezpečiť kvalitné poskytovanie výchovy a vzdelávania prostredníctvom svojich škôl a školských zariadení. Dôležitým predpokladom optimálneho fungovania školského systému je materiálno-technické vybavenie a personálne obsadenie jednotlivých škôl a školských zariadení. Činnosti, ktoré boli na úseku výchovy a vzdelávania realizované, smerovali k systematickému vybaveniu škôl a školských zariadení modernými učebnými pomôckami a IKT. Opravami a rekonštrukciami financovanými z rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, z eurofondov a taktiež aj z finančných prostriedkov mesta, sa naďalej pokračovalo v znižovaní energetickej náročnosti budov, čo bude mať za následok v budúcnosti úsporu na energiách a opätovné investovanie ušetrených financií do modernizácie škôl a školských zariadení. Atraktívnejšie prostredie vytvorené pre deti a žiakov bude mať pozitívny vplyv na ich celkový vývoj a vzbudí záujem o školu. Čo sa týka personálneho obsadenia škôl a školských zariadení, zriaďovateľ prihliadal vo veľkej miere na čo najväčšiu kvalifikovanosť a odbornosť výchovno-vzdelávacieho procesu. Významným faktorom, ktorý vplyva na služby súvisiace s poskytovaním vzdelávania je spokojnosť rodičov. Mesto podporovalo a naďalej bude podporovať aktívnu spoluprácu a komunikáciu so širokou verejnosťou. V rámci Školského úradu, oddelenia školstva a mládeže sa operatívne zapracovávali podporné návrhy a podnety, ktoré prispeli k skvalitneniu poskytovaných služieb. V ďalšej časti je uvedený prehľad významných činností, podujatí a projektov, ktoré boli v roku 2016 realizované v jednotlivých školách a školských zariadeniach.

Významné činnosti, podujatia a projekty materských škôl v roku 2016

V rámci zvýšenia zaškolenosti detí predškolského veku pred vstupom do základnej školy a uspokojenia čo najvyššieho počtu rodičov, Mesto Banská Bystrica od 1.1.2016 rozšírilo kapacitu Materskej školy, Tatranská 63, Banská Bystrica o jednu triedu pre 22 detí a od 1.9.2016 rozšírilo kapacitu Materskej školy, Družby 3, Banská Bystrica o jednu triedu pre 15 detí.

Materské školy aktívne spolupracovali s viacerými organizáciami či už v meste alebo v rámci celého Slovenska. Na základe dlhoročnej spolupráce s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, študenti pedagogickej fakulty vykonávali v materských školách počas zimného aj letného semestra pedagogickú prax.

Deti mali možnosť zúčastniť sa rôznych súťaží v rámci celého Slovenska v oblasti spevu, tanca, tvorivej dramatiky, prózy, výtvarných aktivít, environmentálnych aktivít alebo športu.

V mesiaci marec sa uskutočnila regionálna súťaž „Predškoláčik“, ktorá bola zameraná na prednes poézie a prózy. V mesiaci apríl sa uskutočnil Festival pódiových skladieb detí predškolského veku „Pohybom pre zdravie a radosť“.

V mesiaci máj sa deti zúčastnili 11. ročníka prehliadky detských tanečných hier „Dupkajú nožičky, dupkajú“, kde prezentovali krásu nášho folklóru a regionálnych zvykov.

Materské školy sa zapojili do environmentálnej súťaže „Ekopredškoláčik“ a zúčastnili sa Divadelného festivalu materských škôl.

V júni vyvrcholila celoslovenská súťažná prehliadka výtvarnej tvorivosti detí predškolského veku „Dúhový kolotoč“.

Deti z Banskobystrického regiónu si zmerali svoje sily na 22. ročníku Športovej olympiády detí materských škôl.

Zúčastnili sa olympijského behu aj futbalového turnaja Generali Cup 2017.

Deti z Materskej školy, Radvanská 26, Banská Bystrica úspešne prezentovali svoje divadelné umenie na 11. ročníku prehliadky tvorivosti detí a pedagógov „Detské Chalupkovo Brezno“.

V rámci programu Európskej únie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy zameraný na mobility a spoluprácu vo vysokoškolskom vzdelávaní v Európe, Erasmus+, sa študentka Pedagogickej fakulty Univerzity Hradec Králové, Česká republika zúčastnila praktickej stáže v Materskej škole, Buková 22, Banská Bystrica, v dňoch od 5.9.2016 do 4.11.2016. Študentka počas svojej stáže získala praktické skúsenosti v oblasti predprimárneho vzdelávania.

Významné činnosti, podujatia a projekty základných škôl v roku 2016:

Základná škola Jána Bakossa, Bakossova 5, Banská Bystrica

Podujatia: Hviezdoslavov Kubín (školské, okresné a regionálne kolo); Európa v škole (literárna tvorba); Deti píšú s Hevierom; Predajná cudzojazyčná výstava kníh; Súťaž školských knižníc – Klub mladých čitateľov; Mikuláš Kováč v slove a hudbe; Galéria talentov o cenu Jána Bakossa; Literárny Kežmarok; Bakoškársky slávik; Veľkonočné tvorivé dielne; Literárny kvíz pre žiakov – školská knižnica; Beseda s nemeckým spisovateľom Fabiánom Lenkom, spojená s autogramiádou; Slávnostná akadémia pri príležitosti 40. výročia založenia školy; Medzinárodný deň knižníc – podujatie organizované v školskej knižnici;

Výstavy organizované v priestoroch školy: Vedecká hračka „Hraním spoznáваме svet“, „Fyzikálne pokusy pre 3. - 6. ročník (putovná výstava);

Projekty: Rozvoj informatizácie regionálneho školstva, WifiEdu, Modernizácia vyučovacieho procesu na ZŠ a SŠ, Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc, Vzdelávanie v oblasti výučby vzdelávania informatiky a informatickej výchovy, Škola podporujúca zdravie, Človek a les (Enviroprojekt), Odstraňovanie korčuliarskej a plaveckej negramotnosti (organizátor Mesto BB, OZ HC' 05), Detský čin roka, Projekt CLIL, Projekt – Galéria talentov, Projekt e-testovanie, Aktivizujúce metódy vo výchove, Komplexný poradenský systém prevencie

a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí, Projekt PRINED, Nové trendy vzdelávania učiteľov anglického jazyka na základných školách (národný projekt), Digitálne učivo na dosah, Záložka do knihy spája školy, Viem čo zjem, E-testovanie.

Základná škola, Ďumbierska 17, Banská Bystrica

Najvýznamnejšie akcie školy: Propagácia VIN – všeobecne intelektovo nadaných detí v ESC – 2-týždňová výstava záverečných ročníkových prác + žiacka prezentácia; Sásovský trojboj – tradičné športové podujatia pre deti I. stupňa ZŠ (4 obvody: obvod Sásová a ZŠ J.Bakossa);

Celoročné množstvo akcií zameraných na čítanie a čitateľskú gramotnosť v zrekonštruovanej a vynovenej školskej knižnici, ktorá bola odovzdaná do užívania na začiatku septembra 2016;

„Týždeň dobrovoľníctva“: práce v rámci úpravy celého areálu školy a osadenie stojanu na bicykle pre žiakov pri budove školy;

Projekty: Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva; Moderné vzdelávanie – digitálne vzdelávanie pre všeobecné vzdelávacie predmety, Digiškola; Kompletný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí; Digitálne učivo na dosah;

Ďalšie projekty: GYM FIT – projekt zameraný na testovanie úrovne pohybových schopností školskej mládeže; Olympijský odznak všestrannosti, Moja prvá škola – Edulab.

Základná škola Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12, Banská Bystrica

Slávnostné otvorenie Centra techniky CETECH a jeho postupné vybavovanie potrebným technickým, technologickým a materiálovým vybavením s cieľom vytvorenia nadštandardných podmienok pre vzdelávanie techniky;

Vlastné projekty: Bežia celé Podlavice, Podlavický čítárik, Súťaž v hláskovaní SPELLING BEE, Zahrajme sa na školáka, Čítame deťom z materských škôl;

Ďalšie projekty: Záložka do knihy spája školy, Svet okolo nás – Peru, Strom života, Čitateľský maratón;

Organizovanie súťaží: Krajské kolo technickej olympiády, Okresné kolo technickej olympiády, OK vo volejbale, OK vo vybíjanej, Balónbal;

Ďalšie podujatia: Bavíme deti športom, Stavby v snehu, Karneval, Valentínska pošta, Trieda číta triede;

Oblasť spolupráce: Spolupráca s partnerskou školou Pohádka v Hradci Králové, nadviazanie spolupráce so školou vo Francúzsku v Lurdách, SOŠ informačných technológií – interaktívne vzdelávanie žiakov 8. - 9. ročníka v oblasti finančnej a matematickej gramotnosti – Učme sa navzájom, rozširovanie spolupráce so zväzmi, zamestnávateľmi, firmami a SOŠ v oblasti technického vzdelávania; OZ rodičia a priatelia ZŠ J.G. Tajovského, Občianska rada Podlavice a Skubín, UMB Banská Bystrica, Mesto Banská Bystrica.

Základná škola, Golianova 8, Banská Bystrica

Charitatívne akcie: Benefičný hokejový zápas na podporu chorým deťom.

Športové podujatia: Olympijské festivaly detí a mládeže pre 1st. a 2.st., „Naučme detí športovať“ (ročníkový projekt ZŠ Golianova 8), Olympijský festival seniorov, Atletický trojboj, Gymnastický štvorboj, Jesenná bežecká liga, Jarné kilometre za zdravím (športová akcia spojená s čistením Urpína) a iné.

Ďalšie aktivity: Deň fyziky, Deň výchovy, Vedomostná súťaž o olympizme, Legolandiáda, Šarkaniáda, Moja aktovka, Pohľadnice pre občanov Uhliska, Hračky pre detské domovy, Cukríky do Afriky, Školy na námestí; Čítanie predškólakom MŠ;

Súťaže: Matematická olympiáda, Pytagoriáda, Pikomat, Pikofyz, Maks, Klokán, Čítajme s Osmijankom, Dejepisná olympiáda, Olympiáda zo SLJ, Biologická olympiáda;

Projekty: Škola podporujúca zdravie, Infovek, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Primárna prevencia sociálno-patologických javov, Environmentálny projekt, Inovatívna forma a metóda vzdelávania na ZŠ, Práca v športových triedach, Olympiáda zdravej výživy, Viem čítať a čítam rád, Ekologická stopa, Projekt bez kriedy, Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva – DIGI škola, Druhý krok, Gymnastika bezpečne, Inovatívne formy a metódy v športovej príprave, Kniha priateľ detí, knižnica pre verejnosť a iné.

Základná škola, Moskovská 2, Banská Bystrica

Podujatia: Oboznamovanie sa a šírenie tradícií aj v rámci komunity Fončorda: „Lucia“, „Mikuláš“, „Fašiangový sprievod“, „Vynášanie Moreny“;

„Staviame my máje...“ - oboznamovanie sa s tradičnými remeslami, piesňami a jazykom našich predkov, prezentácia projektov na tému: „Májenie“, „Pernikárstvo“, „Májové lásky“, „Prečo sa zvyky stavania mája líšia z regiónu na región“ - jazykové a tvorivé dielne zamerané na výrobu tradičných výrobkov z rôznych materiálov (šúpolie, drevo); prezentácia folklórneho umenia: FS Matičiarik a FS Urpín. Tematickú atmosféru dotvoril jarmočný predaj výrobkov, výťažok z predaja bol venovaný Oddeleniu neonatológie pri FNŠP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici; Matematická siesta – zábavné prírodovedné popoludnie pre žiakov 4. - 8. ročníka;

Aktivity zamerané na environmentálnu výchovu – „Deň Zeme“. Cieľom projektu bolo prostredníctvom spoločných aktivít sprostredkovať žiakom informácie, poukázať na dôležitosť ochrany životného prostredia a uvedomiť si hodnotu, ktorú pre budúci život naša planéta má. Zápis do Slovenskej knihy rekordov – 2 rekordy: najväčšia 3D stavba z roliek (o celkovej ploche 26,24 m²) a súčasne najväčšia zbierka recyklovaných roliek (v počte 21 151 kusov);

Týždeň dobrovoľníctva – „Urobme si krajšiu školu“ – spolupráca žiakov, rodičov, zamestnancov a dobrovoľníkov pri skrášľovaní interiéru a exteriéru školy;

Úspešné projekty: „Root&Shoots“: bylinný záhon a EKO - ihrisko z recyklovaných pneumatík; „Tajný život mesta“ : žiaci spoznávali biodiverzitu rastlín; Trieda pod oblohou“: vytvorenie zóny na vyučovanie a oddych pod holým nebom, ktorá sa bude nachádzať v blízkosti bylinkového záhonu a bude slúžiť žiakom školy pri vyučovaní.

Základná škola, Pieninská 27, Banská Bystrica

Podujatia: Európsky deň jazykov; Svetový deň srdca; Cezpoľný beh; Pasovanie prvákov do Cechu pieninského, Literárno-historická exkurzia Oravský Podzámok – Jasenová (žiaci 6., 7. ročníka), exkurzia Kremnica – mincovňa (žiaci 5. ročníka); Súťaž o najoriginálnejšiu tekvicu na škole, Týždeň zdravej výživy – aktivity v triedach, ochutnávky, výstavy, výtvarné práce; Čarovná školská aktovka – podujatie pre škôlkarov, iBOBOR – internetová súťaž, Exkurzia Planetárium Žiar nad Hronom (8., 9. ročník), Exkurzia Bratislava Cosmos Discovery, EKOŠARKAN – celoškolská súťaž; Súťaž o naj krmidlá pre vtáčiky z recyklovaného materiálu; Ukážka práce psa a psovoda – vyhľadávanie drog, Trinásta komnata – multimediálny protidrogový program pre 5. - 9. ročník; Vianočné vystúpenie v DSS KOMPA, Tvorivé dielne s mamičkou, Vianočné pozdravy z celej Európy, Vianočná žiacka hala,

Súťaže: Technická olympiáda, volejbal D – OK, Geniality Expert, MATO, GEGO, Pytagoriáda, DEJO, VŠEVEDKO;

Projekty školy: Škola podporujúca zdravie - ochrana zdravia a podpora zdravého životného štýlu; DIGIŠKOLA digitálne učivo na dosah; Výchova k manželstvu a rodičovstvu; Primárna prevencia patologických sociálnych javov v živote detí a mládeže; Škola bez drog; Škola bez bariér; Kamaráti z MŠ; Klub rytierov 21. storočia – klub voľno-časových aktivít; Policajt – môj kamarát; Schránka detskej istoty; Deň európskych jazykov; Projektové dni; Abeceda športu; Tenis do škôl; Zober loptu, nie drogy; Finančná gramotnosť – Týždeň experimentov; E-twinningová medzinárodná spolupráca; Aktivizujúce metódy v ŠKD; Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí; Moderné vzdelávanie - digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety, aktívna účasť; Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva – aktívna účasť, Kamil a Emil na cestách; Recyklo hry; Ekologická stopa – projekt primárneho vzdelávania; Dental Alarm.

Základná škola, Radvanská 1, Banská Bystrica

Podujatia: Programovanie v mojom živote – propagácia programovania laickej verejnosti v spolupráci so SAV v rámci Európskeho týždňa programovania; Deň jablka - výrobky, ochutnávky, vystúpenia;

Dni otvorených dverí : Čo má prvák v aktovke, Preži s nami deň školáka; Halloween „Nočné“ hry v škole, Mestské a vidiecke korene; Starí rodičia a vnúčatá pri počítači;

Ďalšie podujatia: Vianočné trhy spojené s kultúrnym programom; vystúpenia ľudového súboru Radvanček a Spievankovo; detského divadelného súboru „Radvanské hviezdy“; Čo vieš o knihách, kvízy, besedy, Čitateľský maratón; Zaujímavosti zo života školy – interaktívne pokusy, otvorené hodiny, Robotizácia (v spolupráci s technickým klubom AMAVET) aktivity na zvýšenie záujmu detí o techniku, robotiku a programovanie ;

Prehliadka najúspešnejších prác žiackych projektov, Stena slávy – oceňovanie žiakov úspešných v športových podujatiach, Miniolympiáda pre deti ŠKD v spolupráci so športovým strediskom Dukla; Vyhodnotenie najúspešnejších žiakov a kolektívov školy;

Projekty: Bezpečný internet; spolupráca na projekte Motýlí efekt – Akadémia umení, Vianočná pohľadnica – tvorivé aktivity v spolupráci s nadáciou Úsmev ako dar.

Iné: výstavy, besedy, výchovné koncerty, rozhlasové relácie zamerané na regionálnu, protidrogovú, environmentálnu výchovu, výchovu k manželstvu a rodičovstvu, stretnutia s významnými osobnosťami mesta.

Základná škola, Spojová 14, Banská Bystrica

Podujatia: Netradičné vyučovanie v tvorivých dielňach – Prezentácia kultúrneho dedičstva stredoslovenského regiónu z prítomnosti primátora mesta p. Noska a podpredsedu vlády SR Petra Pellegriniho: „Od zrnka k chlebu“ - podujatie zamerané na podporu regionálnej výchovy; netradičné vyučovanie;

Výstava SNP – realizovaná v spolupráci Vzdelávacieho centra Múzea SNP v Banskej Bystrici;

„Kvapka krvi pre žiaka Matúška Kukučku“- humánneho činu sa zúčastnilo 44 rodičov, pedagógov a priateľov školy; Matúško si zároveň prevzal knihu: Rio 2016 od samotného olympijského víťaza Mateja Tótha;

Projekty: Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva; Zvyšovanie kvality vzdelávania na základných a stredných školách s využitím elektronického testovania E-test; Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí; Digitálne učivo na dosah; IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie;

Ďalšie projekty: Krok za krokom; Škola podporujúca zdravie; Regionálna výchova; Enviroprojekty; Správaj sa normálne; Zvyšovanie právneho povedomia žiakov; Cesta, „Učíme sa navzájom“ - žiaci 8. a 9. ročníka odovzdávajú získané vedomosti mladším žiakom; „Za každú vrásku darujeme úsmev a lásku“ - žiacky parlament spolupracuje s Domovom sociálnych služieb Senium BB. (Registrácia v Centre dobrovoľníctva v B. Bystrici).

Základná škola Slobodného slovenského vysielачa, Skuteckého 8, Banská Bystrica

Projekty: Erasmus+: Strategické partnerstvá pre školské vzdelávanie – trojročný projekt; Pilotný projekt s Pamätníkom SNP: regionálne dejiny – výuka daného predmetu v priestoroch Pamätníka SNP; Projekt v spolupráci s ÚĽUV-om: výuka predmetu Technika odbornými lektormi v priestoroch ÚĽUVu; Projekt AIESEC – týždenný pobyt zahraničných lektorov z celého sveta na škole (10) – výuka vybraných predmetov v anglickom jazyku;

Ďalšie projekty: Tanec v laviciach; Zelená škola; Viem, čo zjem; Detská lesnícka univerzita vo Zvolene; Debatiáda

Dobrovoľnícke aktivity: každá trieda na škole sa podieľala na dobrovoľníckych aktivitách, čistenie prírody, návšteva útulkov, programy pre Domovy sociálnych služieb, Špeciálnu školu; množstvo ďalších aktivít;

Jazykovo- poznávacie zájazdy: Nemecko, Rakúsko, Švajčiarsko.

Základná škola, Trieda SNP 20, Banská Bystrica

Projekty: Program Comenius, školské partnerstvá: spolupráca so základnými školami v Rydzynie a v Kaczkowe z Poľskej republiky, založená na vzájomnom spoznávaní školských systémov, odovzdávaní skúseností, spoznávaní kultúry, vzájomné návštevy a spolupráca žiakov a učiteľov;

Projekt Erasmus + cieľom projektu je naplňať výzvu spojenú s mobilitou pedagogických pracovníkov na stážach na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni, účasť na zahraničných konferenciách, workshopoch s cieľom zlepšiť si jazykové znalosti, získať nové skúsenosti s inými kultúrami, s inými vyučovacími systémami, nadviazať nové kontakty s hosťujúcimi školami a pedagógmi, nadviazať a podporovať spoluprácu medzi učiteľmi a školami v zahraničí, rozširovať si obzor v rámci medzinárodných vzdelávacích programov;

AIESEC "Bridge the cultures" (Kultúrne mosty): vďaka nadviazaniu spolupráce so študentskou organizáciou školy už po niekoľký raz navštívili študenti z rôznych častí Zeme, aby im v anglickom jazyku prezentovali svoju krajinu, tradície, zvyky a realie;

Moja prvá škola: projekt je určený učiteľom 1. stupňa ZŠ, ciele projektu sú: inšpirovať učiteľov a predstaviť im najnovšie trendy vo vzdelávaní, sprístupniť moderné učebné materiály v súlade so ŠVP, zaujať žiakov inovatívnymi spôsobmi výučby, poskytnúť bezplatnú metodickú podporu na vysokej úrovni, vytvoriť vzdelávací priestor, v ktorom je radosť učiť a učiť sa a taktiež zlepšovať image každej školy;

Správaj sa normálne: rozširovanie povedomia z oblasti kriminality, drogovej závislosti a jej prevencie, prevencie šikanovania a iných súvisiacich tém;

Európa v škole: cieľom projektu je šírenie myšlienok spolupráce a vzájomného porozumenia medzi národmi Európy. Rozvoj tvorivosti a talentu žiakov. Využitie IKT a PC gramotnosti žiakov;

Projekty UNICEF: napr. predaj vianočných pohľadníc, Týždeň modrého gombíka, Školy pre Afriku, (v decembri 2016 škola zorganizovala Predaj vianočných pohľadníc - výťažok z predaja bol určený na financovanie humanitárnych projektov Detského fondu OSN na celom svete);

Ďalšie projekty: Škola dobrých skutkov, Srdce na dlani, Policajt môj kamarát, SOFI-a, Váž si sám seba, váž si svoje zdravie, Týždeň hlasného čítania, Marcová burza kníh;

Prezentácia školy na verejnosti: Víťajte medzi nami – uvítanie prváčikov; Deň dobrovoľníctva – svetový deň dobrovoľníctva; Festival vedy 2016 – noc výskumníkov; Daj si čas – účasť v zábavno-súťažnej relácii pre deti v RTVS; Svetlonos – Tekvičkovo 2016; Spolu to zvládneme – tvorivé dielne zamerané na manuálnu zručnosť žiakov; Ocenenie práce dobrovoľníkov: Srdce na dlani; Vianočné medovníky – výstava prác žiakov / netradičných medovníkov, spojená s predajom a prezentáciou vianočných zvykov, výťažok z predaja bol určený na dobrovoľnícke účely a iné.

Základná škola, Sitnianska 32, Banská Bystrica

Podujatia: Deň otvorených dverí , podujatie organizované pre deti MŠ: „Krajina Zázračno“;

Zvyky a tradície priblížené netradičnou formou: „Fašiangy u nás“, „Čítanie pred spaním“: radosť z čítania rozprávky Červená čiapočka odprezentovaná žiakmi 3. ročníka ZŠ, určená deťom v MŠ;

„Sásovská mozaika“: v spolupráci s Komunitným centrom v Sásovej a OZ FOPART aktivity, zahájenie aktivít k projektu zameraného na renováciu stien átria školy, s cieľom vybudovania netradičného kultúrno-umeleckého stánku nielen pre potreby školy, ale aj pre obyvateľov sídliska a verejnosti zo širšieho okolia;

„Komu sa nelení ...“: zveľaďovanie okolia školy, úprava skalky a bylinkovej opornej steny átria;

„ Máj, máj, máj, zelený“: akcia organizovaná občianskou radou a mestom Banská Bystrica, spojená s vystúpením tanečného súboru Sitnianček;

„Škoda hrou“: v spolupráci s firmou ŠKODA boli žiakom 1. ročníka zážitkovou formou prostredníctvom moderátora a maskota YETIHO predstavené dopravné situácie, orientácia na cestách a v doprave;

„Prezentačné dni“: celoročné úsilie, snaha, zručnosť, tvorivosť, nápaditosť a súvislosť a prepojenosť informácií z jednotlivých predmetov odprezentovaná v rámci ročníkových prác;

„Európsky deň športu“: aktívna účasť žiakov a rodičov, v celkovom počte 1002 účastníkov,

„Zatváranie Bánoša“: ukončenie farmárskej sezóny v areáli SOŠ Pod Bánošom; prezentácia zručnosti žiakov a učiteľov v oblastiach: výtvarnej, včelárskej, bádateľskej, s možnosťou vlastnoručnej výroby predmetov: sviečky z vosku, stromčeky šťastia z drôtu, magnetky, odliatky zo živice a iné;

„Jesenné slávnosti“: podujatie organizované s niekoľkoročnou tradíciou, organizované OR Rudlová – Sásová;

„Sásovské Vianoce“: živý betlehem, vianočný jarmok a tradičné vianočné výrobky žiakov, za účasti sólistiek z Dolce Canta a iné.

Projekty spolufinancované z externých zdrojov, koordinované inou inštitúciou, resp. v spolupráci s ňou: Inicializácia aktívneho učenia sa v podmienkach špecializovaných laboratórií ako trvalej platformy vzdelávania: fáza udržateľnosti projektu 2012 – 2017; Digiškola, Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva; Zvyšovanie kvality vzdelávania na základných a stredných školách s využitím elektronického testovania.

[Základná umelecká škola Jána Cikkera, Štefánikovo nábrevie 6, Banská Bystrica](#)

Významné podujatia a koncerty Základnej umeleckej školy Jána Cikkera v Banskej Bystrici v roku 2016:

Detský umelecký festival Jána Cikkera 2016 – máj 2016: organizácia celoslovenského festivalu;

Hudobno-slovné pásmo „ Pocta Jánovi Cikkerovi“ k 105. výročiu narodenia skladateľa, Radnica – Cikkerova sieň, Banská Bystrica;

Projekty: Projekt Nadácie HB Reavis: Hudobno – vzdelávací program VIRTUOSO, participácia na Celoslovenskom mládežníckom orchestri, AMV projekt – vzdelávací projekt pre pedagógov MPC.

[Centrum voľného času, Havranské 9, Banská Bystrica](#)

V súlade s poverením Okresného úradu, odboru školstva v Banskej Bystrici zorganizovanie 17 okresných kôl predmetových olympiád a postupových súťaží 23 okresných kôl školských športových súťaží, školské majstrovstvá okresu a kraja v šachu, okresné kolo dopravnej súťaže: Na bicykli bezpečne 2016;

Šachové podujatia pre deti a verejnosť: 20. ročník šachového turnaja OPEN Banská Bystrica a VC mládeže, Novoročný šachový turnaj Banská Bystrica 2016 a GPX mládeže o pohár Mesta Banská Bystrica v šachu, Šachová simultánka (medzi deťmi z klubu „Hrochotských jazdcov“ členov ZÚ šachu a Splnomocnencom vlády SR pre rómske komunity Ábelom Ravaszom).

Okresné kolá astronomických súťaží: Čo vieš o hviezdach a 23. ročník astronomickej vedomostnej súťaže: Astrostop 2016;

Podujatia pre leteckých modelárov: Zimná súťaž halových modelov, Šarkaniáda 2016.

Centrum počas roka 2016 organizačne zabezpečovalo, alebo sa svojou činnosťou podieľalo aj na ďalších podujatiach: Detský jarmok CVČ 2016, Rozlúčka s prázdninami, Radvanský deň, Športovo spoločenský deň v Radvani, Hurá MDD, Prechod rozprávkovým lesom v Kremničke, Olympijský festival detí Mesta Banská Bystrica, Olympijská štafeta Rio 2016, Plavecká 24-hodinovka.

V spolupráci s Komunitným centrom Fončorda: Športiáda seniorov 2016, Deň zeme, Rodina na kolesách, Fončordácke zemiakové hody.

Ocenenie pedagóga zo ZŠ Spojová

Mesto Banská Bystrica pri príležitosti sviatku Dňa učiteľov udelilo ocenenia pedagógom za ich mimoriadne zásluhy a vynikajúce výsledky v oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu. V zrekonštruovaných priestoroch Robotníckeho domu v Banskej Bystrici si z rúk primátora Jána Noska prevzala ocenenie pani učiteľka Mgr. L. Magicová.

Akadémia umení

V súvislosti s ukončením funkčného obdobia rektora Matúša Olhu vymenoval na návrh Akademického senátu AU prezident SR Vojtecha Didiho za rektora banskobystrickej akadémie.

Banská Bystrica 5. októbra (TASR) – Akadémia umení (AU) v Banskej Bystrici vstúpila do aktuálneho akademického roka so staronovým rektorom Vojtechom Didim. Jeho inaugurácia bola súčasťou slávnostného otvorenia nového roka, ktoré sa konalo začiatkom tohto týždňa.

5.10.2016, profesor Didi nastúpil do funkcie rektora v rokoch 2000–2004 a 2004–2008. Počas tohto funkčného postavenia akadémie úspešne akreditovala všetky študijné programy. V súvislosti s ukončením funkčného obdobia predchádzajúceho rektora Matúša Olhu vymenoval na návrh Akademického senátu AU prezident SR Vojtecha Didiho za rektora banskobystrickej akadémie na obdobie rokov 2016 až 2019.

Podľa Šimkovej medzi hlavné priority rektora v akademickom roku 2016/2017 a súčasne vo funkčnom období štatutárneho orgánu verejnej univerzitnej vysokoškolskej inštitúcie bude podpora tvorivého a kritického myslenia, nezávislého umeleckého a vedeckého bádania a predovšetkým podpora excelentných študentov.

"Opätovne vymenovaný rektor Prof. Vojtech Didi sa aj naďalej bude usilovať, aby AU bola pod jeho vedením komplexne pripravená reagovať na neustále sa meniace kritériá v kvalite vzdelávacieho procesu a na zvyšujúce sa nároky na úroveň výstupov umeleckej činnosti a výskumu," dodala Šimková.

Akadémia vstúpila do obdobia, v ktorom oslávi jubilejnú 20. kapitolu svojej existencie. Počas doterajšieho pôsobenia pripravila na dráhu profesionálnych umelcov takmer 2300 študentov vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského vzdelávania. TASR, 5. októbra 2016 12:31

Bienále Reflexie o slovenskej hudbe

Tretí ročník bienále Reflexie o slovenskej hudbe, autoroch a dielach sa uskutočnil v pondelok 7. a v utorok 8. novembra 2016 v Banskej Bystrici. Cieľom tohto podujatia, ktoré organizovala banskobystriická Akadémia umení – Fakulta múzických umení (AU FMU), je prezentovať tvorbu mladých a začínajúcich autorov a zároveň rozširovať informácie aj o dielach klasikov slovenskej hudby. Reflexie majú dve časti. Konferenčná časť sa formou odborných prednášok pedagógov zo škôl a inštitúcií na Slovensku orientuje na rôzne žánre a štýlové obdobia v slovenskej hudbe. Hlavný referát o vzájomných prienikoch česko-slovenských hudobných vzťahov prednesol emeritný profesor Masarykovej univerzity v Brne, muzikológ Miloš Schnierer. „K výnimočnosti koncertu nesporne bude patriť vystúpenie medzinárodne etablovaného Lotz Tria, ktoré hrá starú hudbu na kópiách unikátnej sady Lotzových basetových rohov z hradu Krásna Hôrka. No neorientuje sa len na starú hudbu, pre toto výnimočné zoskupenie komponujú aj súčasní skladatelia,“ povedala 31.10.2016 organizátorka a garantka bienále Reflexie o slovenskej hudbe, autoroch a dielach Mária Glocková. Tretie Reflexie v znamení mladej generácie Koncertná časť dáva priestor „živej“ hudbe. V tomto roku, ktorý je vyhlásený za Rok slovenskej hudby, bola na koncerte zastúpená najmä mladá generácia pôsobiaca na Fakulte múzických umení, či už ako doktorandi, študenti, ale predstavili sa tiež absolventi AU FMU a absolventi VŠMU v Bratislave. Na koncerte v pondelok 7. novembra v Komornej koncertnej sále FMU odzneli diela Jakuba Laca, Róberta Krausa, Lucie Papanetzovej, Mirka Krajčiho, Jána Králika, Martina Burlasa, Juraja Družeckého, Daniela Mateja a Eugena Suchoňa. Organizátorka Bienále Mária Glocková pedagogicky pôsobí na Fakulte múzických umení Akadémii umení v Banskej Bystrici, kde prednáša dejiny hudby, dejiny divadla, estetiku hudby, vedie semináre publicistiky a režijne vedie Operné štúdio pri Fakulte múzických umení Akadémie umení. Vyštudovala klavír na Konzervatóriu v Košiciach, neskôr hudobnú vedu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Dlhodobo pôsobila v Štátnej opere v Banskej Bystrici ako dramaturgička, neskôr aj ako umelecká šéfk. V 70. rokoch významným spôsobom ovplyvnila dramaturgické profilovanie súboru a spoluzakladala opernú časť divadelného festivalu Zámocké hry zvolenské. Ako interná redaktorka pracovala v denníku Smer-Dnes, spolupracovala aj s inými slovenskými denníkmi a periodikami. Pravidelne publikuje v Hudobnom živote. Je autorkou literárnych, divadelných a operných scenárov, publikácií, autorsky aj moderátorsky pripravila mnohé výchovné a kultúrne podujatia v Banskej Bystrici.

Štúdium na fakultách UMB v AR 2015/2016 úspešne ukončilo spolu 2 852 absolventov, čo je v porovnaní s predchádzajúcim AR pokles o 404 absolventov (12,41 %).

Z toho v 1. stupni ukončilo 1 264 absolventov (o 336 absolventov menej ako v prechádzajúcom AR), v 2. stupni 1 509 absolventov (menej len o 58 absolventov) a v 3. stupni štúdia 79 absolventov (o 10 absolventov menej ako rok predtým).

Z uvedeného vyplýva, že najväčší pokles absolventov bol v 1. stupni štúdia. V dennej forme štúdia ukončilo štúdium spolu 2 153 absolventov, čo je 75,50% a v externej forme štúdia 699 absolventov, čo je 24,50 %. Najväčší počet absolventov za obdobie od 1.9.2015 do 31.8.2016 bol na EF - spolu 826 absolventov, čo je 28,96% 44

Stupeň štúdia D E Spolu

Spolu 1. stupeň 1012 252 1264

Spolu 2. stupeň 1087 422 1509

Spolu 3. stupeň 54 25 79

Spolu 2153 699 2852

Úspechy študentov na národnej, či medzinárodnej úrovni

Športové úspechy študentov UMB

Študenti EF UMB reprezentovali fakultu a univerzitu v športových disciplínach nielen na národných, ale aj na medzinárodných športových podujatiach v kolektívnych športoch a v individuálnych športových disciplínach, najmä v ľadovom hokeji, hokejbale, basketbale, volejbale, vzpieraní, judo, vo fitness, v plávaní a tenise. Študenti dosiahli v jednotlivých športových disciplínach vynikajúce výsledky a umiestnili sa na popredných miestach.

Vývoj počtu absolventov UMB

K výrazným úspechom FF UMB v akademickom roku 2015/2016 patrí účasť študentov a študentiek fakulty na Olympijských hrách 2016 v Riu de Janeiro (Martin Tiš'ťan, chôdza 50 km; Mgr. Mária Czaková a Mária Gáliková, chôdza 20 km; Dana Veld'áková, trojskok; Jana Veld'áková, skok do diaľky). V biatlone reprezentovali fakultu a univerzitu Mgr. Jana Gereková (Svetový pohár, Majstrovstvá sveta 2016 v Oslo, Majstrovstvá Európy 2016 v Taumen), na Majstrovstvách SR v Osrblí 2016 Bc. Alžbeta Majdišová (1. miesto), Bc. Michal Kubaliak (2. miesto), René Bevelaqua (3. miesto). Účastníkmi Majstrovstiev SR príj. Letnej univerziády SR v atletike boli študenti: Dana Veld'áková, Jana Veld'áková, Mgr. Mária Czaková, Mgr. Jana Gereková,

Bc. Ján Zmoray, Bc. Annamária Hrvolová, Bc. Ondrej Bartoň, Štefan Sedlák a Miroslav Marček; v plávaní: Karol Púzser, Bc. Romana Pavlíková, Pavol Fázik a Bc. Daniel Vácval. V behu na lyžiach fakultu reprezentovala Barbora Klementová, ktorá na Slovenskej zimnej univerziáde získala 1. miesto. Na významných podujatiach medzinárodnej úrovne zastupovali Filozofickú fakultu aj ďalší študenti; v karate: Bc. Richard Dobrotka (1. miesto Európske univerzitné hry), Bc. Dominika Tatárová

(1. miesto Európske univerzitné hry Záhreb, 3. miesto Svetový pohár K1 world cup Slovinsko); v taekwondo Adrián Angyal (3. miesto Majstrovstvá Európy do 21 rokov

Bukurešť); vo vzpieraní Viktor Ostrovský (1. miesto Medzinárodné Majstrovstvá ČR Praha); v športovej streľbe Dušan Sliachan (2. miesto Majstrovstvá SR). V kolektívnom zastúpení športových disciplín dominovali: Monika Muchová, Aurélia Pistikidis, Eva Štarkeová (basketbal) a Eva Nováková (kumite – ženy).

FPVaMV UMB reprezentoval v bežeckom lyžovaní aj v akademickom roku 2015/2016 Martin Kapšo, a to účasťou na Svetovej univerziáde na Štrbskom plese a získaním 1. miesta v šprinte na Kontinentálnom pohári SLAVIC CUP. Významné

športové úspechy dosiahla aj Bc. Anna Netíková, reprezentantka Slovenskej republiky v biatlone v kategórii junioriek. Bc. Anna Netíková je držiteľkou titulu majsterka Slovenskej republiky v kategórii junioriek. Na majstrovstvách sveta juniorov a kadetov konaných v Cheile Gradistei obsadila celkové 42. miesto. Zároveň je aj držiteľkou titulu majsterka Slovenskej republiky v letnom biatlone.

Študentka katedry techniky a technológií FPV UMB Katarína Mrváňová reprezentovala univerzitu v basketbale (aktívna účasť vo Finále univerzít SR 2016 v basketbale žien). Študentka katedry chémie Michaela Izáková, reprezentovala univerzitu na Letnej univerziáde Bratislava, Moscow GAMES Rusko ako členka basketbalového družstva žien.

PrF UMB vyzdvihla v AR 2015/2016 športové výsledky a úspechy členov Univerzitného Hockey Teamu Banská Bystrica – Sebastiana Akantisa, Tomáša Máľusa, Adama Kasanického, Ivana Janečka a Mateja Malatinca.

Študentská vedecká, odborná a umelecká činnosť

Študentská vedecká, odborná a umelecká činnosť je pre študentstvo príležitosťou prezentovať svoje myslenie, porovnávať výsledky a potvrdzovať si tvorivý potenciál nielen v prostredí katedry a fakulty, ale i na medzifakultnej alebo na medziuniverzitnej úrovni.

Dňa 7. 4. 2016 sa konal na EF UMB už 22. ročník ŠVA. Práce boli rozdelené s ohľadom na prezentované témy do 7 sekcií - cestovný ruch, ekonomika a manažment podniku, financie, bankovníctvo a investovanie, kvantitatívne metódy a informatika, verejná ekonomika a regionálny rozvoj, spoločenské vedy a nová sekcia určená pre študentov stredných škôl. Študenti na konferencii prezentovali 38 súťažných prác autorského kolektívu 54 autorov, z toho bolo 12 prác od 17 zahraničných študentov z Českej republiky, Maďarska, Rumunska a Ukrajiny. Hodnotiace komisie zostavené z učiteľov a študentov posudzovali aktuálnosť tém, úroveň prác, pridanú hodnotu v nich obsiahnutú, využiteľnosť výsledkov pre rozvoj teórie i praxe a úroveň prezentácie.

Študenti na prvých troch miestach boli ocenení.

Fakultná konferencia ŠVA na FF UMB sa konala 5. 4. 2016. Rokovania konferencie prebehli na desiatich katedrách, katedra telesnej výchovy a športu uskutočnila katedrové kolo ŠVA vo viacerých sekciách. Na ŠVA sa predstavilo 80 študentov a študentiek.

V rámci celoslovenskej ŠVA z filozofie na FÚ SAV v Bratislave získal študent FF Bc. Boris Bližniak 3. miesto za prácu Goldstein's Criticism of Historical Realism.

V celoslovenskej konferencii ŠVOUČ na FTVŠ UK, 3. 5. 2016 bolo úspešných 5 študentov v teoretických sekciách: vedy o športe – doktorandi: Dominika Vančová, Monika Kováčiková,

Jana Gereková, Nikola Hurajtová, Lukáš Šmída a vedy o športe študenti 1. a 2. stupňa: David Brünn (2. miesto), Michal Markon (3. miesto), Martin Bolek (2. miesto).

Medzinárodného kola súťaže Spievam po francúzsky/Concours de la chanson francophone sa dňa 17. júna 2016 v Ostrave zúčastnila Bc. Katarína Loučičanová, kde získala 2. Miesto v kategórii Jednotlivci po maturite.

Fakultné kolo ŠVOČ FPVaMV UMB sa konalo dňa 28. 4. 2016. Fakulta podpísala dohodu s Fakultou medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave o medzifakultnom kole ŠVOČ. Do súťaže bolo prihlásených 8 študentov.

Prvým trom umiestneným bol odovzdaný diplom s oznámením o udelení finančnej odmeny a títo postúpili aj na medzifakultné kolo ŠVOUČ, ktoré sa konalo 4. mája 2016 na Fakulte medzinárodných vzťahov Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Študentská vedecká konferencia na FPV UMB sa konala 14. 4. 2016. Prihlásilo sa do nej 35 súťažiacich s 24 prácami. ŠVK bola zameraná na prezentáciu vedeckých a odborných prác študentov prírodovedných odborov v oblastiach: biológia a ekológia, didaktika prírodovedných odborov, životné prostredie, technika a technológie, geografia a geológia, chémia, informatika a matematika. Bolo ocenených 16 študentov, ktorí sa umiestnili na prvom až treťom mieste.

Fakultná konferencia ŠVOUČ sa uskutočnila 14. apríla 2016. Študenti katedry sociálnej práce sa zúčastnili celoslovenského kola ŠVOUČ v sociálnej práci, ktoré sa konalo dňa 26. apríla 2016 a organizátorom bola Katedra sociálnej práce Pedagogickej fakulty UK v Bratislave.

PrF UMB organizovala 1. ročník fakultnej vedeckej konferencie pre študentov s názvom Študentská vedecká konferencia 2016, ktorá sa konala v priestoroch fakulty dňa 4. 4. 2016. Konferencie sa aktívne zúčastnilo spolu 12 študentov, z toho 11 študentov bakalárskeho a 1 študent magisterského štúdia s 12 vedeckými príspevkami.

Fakulta hodnotila erudovanosť, odbornosť a prednes, päť autorov výnimočných príspevkov ocenila z vlastných zdrojov fakulty. Pre študentov doktorandského štúdia sa konal dňa 9. 3. 2016 Deň doktorandov. Na tomto podujatí sa zúčastnilo celkom 45 doktorandov z dennej a externej formy štúdia, ktorí za prítomnosti svojich školiteľov prezentovali svoje konferenčné príspevky. Edičným výstupom podujatia je recenzovaný e-zborník.

PF UMB reprezentuje doma aj v zahraničí v umeleckej činnosti najmä Univerzitný spevácky zbor Mladosť a Umelecký folklórny súbor Mladosť svojimi početnými podujatiami (domáce a zahraničné festivaly, vystúpenia, výchovné koncerty).

Stratégia internacionalizácie Univerzity Mateja Bela v Banskej vychádzala:

z dlhodobých zámerov rozvoja UMB vnímaných komplexne, vrátane špecifikovanej oblasti rozvoja medzinárodnej spolupráce, spojenej so súčasným procesom internacionalizácie európskeho univerzitného školstva,

prevládajúcich trendov v oblasti rozvoja mobility študentov všetkých fakúlt UMB, pedagogických a vedeckovýskumných pracovníkov, ako aj administratívnych pracovníkov

UMB, z doterajších trendov rozvoja medzinárodnej spolupráce základných pracovísk UMB, jej fakúlt, špecializovaných vedeckovýskumných jednotiek, ako aj UMB ako celku, zo súčasných a očakávaných trendov vývoja podmienok univerzitného života na Slovensku, ktoré bude v najbližších rokoch ovplyvňovať reformná úspornosť, racionalita, integrácia a internacionalizácia, spojené s tlakom na zvyšovanie flexibiliti, otvorenosti a životaschopnosti jednotlivých univerzít, z vývoja v Európskej únii s dominujúcim a rozvíjajúcim sa bolonským procesom v univerzitnej oblasti, z trendov v jej najbližšom okolí, kde sa EÚ cieľavedomou európskou politikou susedstva (ENP – 2004), iniciatívou východného partnerstva (2009), zacieleného na rozvoj strategickej spolupráce s vybranými krajinami v bývalom sovietskom priestore, ako aj rozvojom strategického partnerstva s Ruskou federáciou (1994, 2004) usiluje o rozvoj stabilného a kooperatívneho zázemia dominantného formujúceho sa kontinentálneho komplexu vo svete, ako aj z rysujúcich sa tendencií vo svetovom spoločenstve, ktoré ešte dlho budú zásadne ovplyvňovať dosahy svetovej hospodárskej krízy, spojené s urýchľovaním tendencie presunu epicentra dynamiky hospodárskeho diania z transatlantickej oblasti do ázijsko-tichomorského regiónu.

Popri tradične intenzívnej medziuniverzitnej spolupráci s partnerskými univerzitami v stredoeurópskom priestore, najmä v krajinách Vyšehradskej štvorky, sa stratégia internacionalizácie Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici orientuje na celú Európsku úniu a na širšiu dimenziu vyspelých krajín Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, vrátane zámorských. Osobitnou prioritou je spolupráca s komunitami Slovákov žijúcich v zahraničí, s krajinami frankofónneho sveta a s krajinami ambiciózneho globálnej koordinačnej skupiny BRICS.

Fakulta prírodných vied UMB

Profil katedry techniky a technológií

Katedra prešla od svojho vzniku mnohými zmenami zamerania, štruktúry, ale aj pomenovania v závislosti od toho, ako sa menilo postavenie technického vzdelávania v systéme všeobecného vzdelávania. V roku 1966 bola vytvorená samostatná Katedra základov priemyselnej výroby a vedúcim katedry bol Ing. Emil Štolc. Od roku 1970 bol vedúcim katedry Ing. Ivan Krušpán. V roku 1973 došlo k zlúčeniu s Katedrou fyziky a matematiky a vytvoreniu oddelenia Základov priemyselnej výroby. V roku 1978 dochádza o osamostatneniu a vedúcou Katedry základov priemyselnej výroby sa stáva doc. Ing. Rozmarín Dubovská, CSc. až do roku 1981, keď boli obidve katedry znovu zlúčené. Vzniká Katedra fyziky a základov techniky, kde vedúcou katedry je od roku 1983 až do roku 1988 doc. Ing. Rozmarín Dubovská, CSc.

Od roku 1989 je katedra samostatná, spočiatku s názvom Katedra základov techniky, neskôr Katedra technickej výchovy a od roku 2003 Katedra techniky a technológií. Jej vedúcou bola doc. Ing. Rozmarín Dubovská, CSc. Od roku 1990 do roku 1996 bol vedúci doc. Ing. Ivan Krušpán, CSc. a od roku 1996 do roku 2004 bola vedúca katedry prof. Ing. Rozmarín Dubovská DrSc.

V rokoch 2004 – 2012 bol vedúci katedry prof. PaedDr. Milan Ďuriš, CSc. a od roku 2012 je vedúcim katedry PaedDr. Ján Stebila, PhD.

Katedra techniky a technológií je katedrou, ktorá má svoje pevné a nezastupiteľné miesto v sústave katedier v rámci Fakulty prírodných vied UMB v Banskej Bystrici. Katedra si v roku 2013 pripomínala 47 rokov svojho vzniku a podieľa sa na príprave nielen učiteľov predmetu Technika na základných školách, na príprave majstrov odbornej výchovy a učiteľov technických odborných predmetov na SOŠ, ale i na príprave odborníkov so zameraním na oblasť legislatívy týkajúcej sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Vedecko-výskumná činnosť katedry je diverzifikovaná podľa odborných zameraní jednotlivých členov katedry. Viac sa čitateľ dozvie v časti veda a výskum.

Katedra má svoje zastúpenie (prof. PaedDr. Milan Ďuriš, CSc.) v predmetovej komisii pre vzdelávaciu oblasť Človek a svet práce, ktorá pracuje pri ŠPÚ v Bratislave. Do národného projektu Slovenskej republiky pod názvom Podpora profesijnej orientácie žiakov základnej školy na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami je zapojená aj katedra prostredníctvom jej člena (prof. PaedDr. Milan Ďuriš, CSc.).

Problematika technického vzdelávania úzko korešponduje aj s akreditovanými študijnými programami, ktoré sú členmi katedry garantované. Na podporu a rozvoj technického vzdelávania sa už piaty rok organizuje Technická olympiáda v SR určená pre žiakov ZŠ i osemročných gymnázií. Na jej odbornej príprave i organizácii v rámci Banskobystrického regiónu (krajské kolá v rokoch 2010 - 2016, celoslovenské kolo v roku 2012 a v roku 2016 realizované na SPŠ J. Murgaša v Banskej Bystrici) sa aktívne podieľali aj členovia katedry (prof. PaedDr. Milan Ďuriš, CSc. - predseda krajskej komisie TO, Ing. Ján Pavlovkin, PhD. – člen krajskej komisie TO, Ing. Martin Kučerka, PhD., Bc. Viliam Löbb, Peter Krpelán).

Na katedre od roku 2012 vychádza dva krát ročne časopis pod názvom Technika a vzdelávanie (prof. PaedDr. Milan Ďuriš, CSc. – šéfredaktor časopisu), ktorý je zameraný na technické vzdelávanie v základných, stredných i na vysokých školách, na oblasť základného a aplikovaného výskumu, aplikáciu informačných technológií vo výučbe odborných predmetov.

Učitelia katedry realizujú v rámci programu Erasmus+ študijné pobyty na univerzitách v zahraničí (Ostravská univerzita, Univerzita v Rzeszowe a v Zielonej Góre). Na katedre pôsobia i študenti zo zahraničia (Poľsko) v rámci programov Erasmus+, CEEPUS III a Integrational Visegrad Fund.

Veda a výskum

Na Katedre techniky a technológií je veľmi dobré vybavenie odborných učební pre ručné a strojové opracovanie kovových a nekovových materiálov, odbornej učebne (laboratórium) pre elektrotechniku a elektroniku, automatizáciu i počítačovej učebne a ďalších špeciálnych priestorov (zvarovňa, lakovňa). Odborne učebne umožňujú členom katedry i doktorandom, realizovať experimentálnu činnosť a rôzne pozorovania zamerané na rôzne oblasti výskumu, nakoľko vedecko-výskumná činnosť členov katedry je diverzifikovaná podľa odborných zameraní jednotlivých členov katedry.

Úspešní absolventi

Mgr. Jakub Urik, M. A.

Študijný odbor: cudzie jazyky a kultúry, študijný program: európske kultúrne štúdiá

Profesionálne úspechy: Profesionálna stáž v Európskom parlamente - Brusel, Stálom Zastúpení SR pri Rade Európy - Štrasburg

Ocenenia: Cena dekana Fakulty humanitných vied UMB

Súčasnú pôsobenie: Stále zastúpenie SR pri EÚ, Brusel (Belgicko)

Mgr. Marek Brieška, PhD.

Prekladateľ arabskej literatúry Marek Brieška pracoval v poslednom čase na dvoch zásadných knihách od arabských autorov. Na sklonku roka 2016 mu v slovenskom preklade vyšiel najdôležitejší arabský román dvadsiateho storočia Obdobie sťahovania na sever od sudánskeho autora Tajjiba Sáliha.

V blízkom čase by mal v slovenčine vyjsť aj jeho preklad kontroverzného diela Nahý chlieb od rebela arabskej literatúry Mohameda Šukriho. Marek pri tejto príležitosti pricestuje na Slovensko z Madridu, kde v súčasnosti pôsobí.

Študijný odbor: prekladateľstvo a tlmočníctvo, študijný program: anglický jazyk a kultúra - arabský jazyk a kultúra

Súčasnú pôsobenie: zástupca veľvyslanca v Španielsku, prekladateľ z arabskej literatúry

Mgr. Stanislava Ľuptáková

Študijný odbor: slovenský jazyk a literatúra, študijný program: slovenský jazyk a literatúra

Ocenenia: nominovaná na Cenu hovorca roka 2016

Súčasnú pôsobenie: hovorkyňa Ministerstva zdravotníctva SR, hovorkyňa Slovenskej pošty

Mgr. Radka Martečíková

Študijný odbor: prekladateľstvo a tlmočníctvo, študijný program: slovenský jazyk a literatúra - francúzsky jazyk a kultúra

Súčasnú pôsobenie: manažér zahraničného obchodu pre západné trhy EÚ a Kubu, IMAO electric, s.r.o.

Mgr. Lucia Kološtová-Valentin

Študijný odbor: učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, študijný program: anglický jazyk a literatúra – francúzsky jazyk a literatúra

Profesionálne úspechy: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR od r. 2009 - medzinárodná spolupráca,

Štipendium - Study Tour of Japan for European Youth 2010

Súčasnú pôsobenie: MŠVVaŠ Bratislava, sekcia medzinárodnej spolupráce, odbor bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce a programov

PhDr. Zita Stone

Študijný odbor: učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, študijný program: anglický jazyk a literatúra – nemecký jazyk a literatúra

Profesionálne úspechy: PhD in Business Management (University of Kent in Canterbury, 2007/2011), Assistant Lecturer at the University of Kent, UK (2008/2010) Adjunct Professor at George Mason University, USA (2010/2011) Lecturer in Strategy at the University of Kent, UK (2011 – present)

Súčasnú pôsobenie: Kent Business School, University of Kent at Canterbury, United Kingdom

Mgr. Pavol Hurajt

Študijný odbor: učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov, študijný program: učiteľstvo telesnej výchovy

Profesionálne úspechy: 3. miesto ZOH Vancouver, CAN, r. 2010 Bronzové olympijské kruhy

Súčasnú pôsobenie: VŠC DUKLA BANSKÁ BYSTRICA

Mgr. Ivan Báthory

Študijný odbor: učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov, študijný program: učiteľstvo telesnej výchovy

Profesionálne úspechy: Účastník piatich ZOH, 9 krát na Majstrovstvách sveta, 4x zlatá medaila na Svetovej zimnej univerziáde v Korejskom Muju Chonju, Lyžiar roka 2011 – Pamätná medaila ministra vnútra SR p. Lipšica za dlhoročnú reprezentáciu

Súčasnú pôsobenie: Kondičný tréner a konzultant techniky v behu na lyžiach

Mgr. Elena Kaliská

Študijný odbor: učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov, študijný program: učiteľstvo telesnej výchovy

Profesionálne úspechy: 1. miesto LOH 2008, Peking, CHINA – kategória K11. miesto LOH 2004, Atény, GRE – kategória K14. miesto LOH 2000, Sydney, AUS – kategória K119. miesto LOH 1996

Súčasnú pôsobenie: AŠK KTK Dukla Liptovský Mikuláš

PhDr. RNDr. Jana Orlická

Študijný odbor: cudzie jazyky a kultúry, študijný program: európske kultúrne štúdiá

Ocenenia: Držiteľka Ceny primátora Banskej Bystrice

Súčasnú pôsobenie: Riaditeľka umeleckej agentúry, šansonierka, džezová a etnospeváčka

Mgr. Pavol Čobirka

Študijný odbor: cudzie jazyky a kultúry, študijný program: európske kultúrne štúdiá

Súčasnú pôsobenie: Projektový manažér Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu

Mgr. Liliana Bičanová

Študijný odbor: cudzie jazyky a kultúry, študijný program: európske kultúrne štúdiá

Súčasnú pôsobenie: Asistentka oddelenia edície pre verejnosť, delegátov a trvalé zastúpenia Generálneho sekretariátu Rady Európy.

Mgr. Dana Brezňanová

Študijný odbor: učiteľstvo akademických predmetov, študijný program: učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry a učiteľstvo filozofie a doktorandského štúdiá v odbore systematická filozofia

Profesionálne úspechy: Slovak National Theatre, Spoločnosť 7 PLUS

Súčasnú pôsobenie: Vydavateľstvo SLOVART, MUW Saatchi & Saatchi

Mgr. Marika Arvensisová, PhD.

Študijný odbor: slovenský jazyk a literatúra, študijný program: slovenský jazyk a literatúra, doktorandské štúdium v odbore všeobecná jazykoveda

Profesionálne úspechy: Venuje sa rozvoju slovenského posunkového jazyka, aktívne spolupracuje s komunitou Nepočujúcich na Slovensku.

Súčasnú pôsobenie: Zodpovedná redaktorka periodika GAUDIUM, tlmočnica posunkového jazyka. Pracuje v Prahe ako manažérka a šéf editorka druhého najväčšieho zľavového portálu v ČR pepa.cz.

Mgr. Petra Horníková

Študijný odbor: učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, študijný program: anglický jazyk a literatúra – nemecký jazyk a literatúra

Profesionálne úspechy: Luxemburg: korektor a revízor textov sekundárnej legislatívy EÚ v rámci príprav na vstup Slovenskej republiky do EÚ

Súčasnú pôsobenie: Hlavný terminológ a revízor zástupca vedúceho slovenského prekladateľského oddelenia vo Výbore regiónov a Európskom hospodárskom a sociálnom výbore

Mgr. Samuel Marec

Študijný odbor: prekladateľstvo a tlmočníctvo, študijný program: poľský jazyk a kultúra

Profesionálne úspechy: najčítanejší slovenský bloger

Súčasnú pôsobenie: úspešný bloger na SME, redaktor denníka N

Mgr. Adriana Rajnohová

Študijný odbor: učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, študijný program: slovenský jazyk a literatúra - nemecký jazyk a literatúra

Súčasnú pôsobenie: Rada Európskej únie, prekladateľka

doc. Mgr. Róbert Gáfrik, PhD.

Študijný odbor: učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, študijný program: anglický jazyk a literatúra – nemecký jazyk a literatúra

Súčasnú pôsobenie: zástupca riaditeľa, Ústav svetovej literatúry SAV, Slovenská akadémia vied

Mgr. Diana Šimová

Študijný odbor: prekladateľstvo a tlmočníctvo, študijný program: anglický jazyk a kultúra – francúzsky jazyk a kultúra

Súčasnú pôsobenie: akreditovaná tlmočnica v inštitúciách EÚ (euroúradníčka)

Mgr. Jaroslava Hribiková

Študijný odbor: prekladateľstvo a tlmočníctvo, študijný program: anglický jazyk a kultúra – taliansky jazyk a kultúra

Súčasnú pôsobenie: prekladateľka umeleckej literatúry a spisovateľka: Jara H. Bertolasi

PhDr. Jozef Karika

Študijný odbor: učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, študijný program: história – filozofia

Súčasnú pôsobenie: úspešný spisovateľ a publicista, má na konte desať kníh, ktoré vyšli v slovenčine, češtine a v angličtine

PhDr. Stanislav Mičev, PhD.

Študijný odbor: učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, študijný program: slovenský jazyk a literatúra - dejepis

Profesionálne úspechy: pracoval na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky ako riaditeľ odboru kultúrnych aktivít, poverený riadením odboru múzeí, galérií a knižníc

Súčasnú pôsobenie: riaditeľ Múzea Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici

PhDr. Lýdia Vajčíková

Študijný odbor: etika, študijný program: aplikovaná etika

Súčasnú pôsobenie: ÚPSVaR Banská Bystrica - riaditeľka odboru služieb zamestnanosti

Mgr. Zuzana Bukovenová

Študijný odbor: slovenský jazyk a literatúra, študijný program: slovenský jazyk a literatúra

Súčasnú pôsobenie: vedecko-výskumný pracovník (literárna veda), redaktorka, publicistka, editorka

Dr. Claudio Nobili, PhD.

Študijný odbor: doktorandské štúdium v odbore translatológia

Súčasnú pôsobenie: postdoktorant na Univerzite v Gente, Belgicko

Medzinárodné bilaterálne zmluvy platné na úrovni UMB

BULHARSKO - Univerzita národnej a svetovej ekonomiky v Sofii / The University of National and World Economy in Sofia

BRAZÍLIA - Svätopavolská štátna univerzita Júlia de Mesquita Filha v Sao Paulo / São Paulo State University

ČESKÁ REPUBLIKA - Ostravská univerzita v Ostrave, Sliezska univerzita v Opave, Univerzita Hradec Králové, Vysoká škola J.A.Komenského v Prahe, Masarykova univerzita, Brno, Univerzita Karlova v Prahe, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

ČÍNA - Dopravná univerzita v Lanzhou / Lanzhou Jiaotong University

FRANCÚZSKO - Univerzita Champagne-Ardenne v Remeši / The University of Reims Champagne-Ardenne, Univerzita vo Versailles Saint-Quentin-en-Yvelines / Versailles Saint-Quentin-en-Yvelines University, Univerzita Nancy 2 / Nancy 2 University, Univerzita v Poitiers

GRUZÍNSKO - Univerzita v Kutaisi / Kutaisi University

INDONÉZIA - Štátna islamská univerzita Jakarta / State Islamic University Jakarta, Andalaská univerzita v Padangu / Andalas University

JAPONSKO - Ázijská univerzita, Tokio / Asia University Junior College, Tokyo

MAĎARSKO - Vysoká škola Samuela Tešedíka v Szarvasi / Tessedik Samuel College, Szarvas, Univerzita v Miškolci / University of Miskolc, Vysoká škola pedagogická v Egri / Esterházy Károly College, Eger, Univerzita v Pécsi / University of Pécs

POLSKO - Vysoká škola technická Kazimierza Pulaského v Radome / Kasimir Pulaski Technical University of Radom, Univerzita v Opole / Opole University, Technická univerzita v Opole / Politechnika Opolska / Opole University of Technology, Lodžská univerzita / The University of Lodž, Sliezska univerzita v Katowiciach / University of Silesia, Katowice, Univerzita Jana Kochanowského v Kielcach / The Jan Kochanowski University of Humanities and Sciences in Kielce, WSB University Gdansk, Akadémia národnej obrany vo Varšave / The National Defence University in Warsaw, Akadémia sociálnych vied, Lodž / University of Social Sciences Lodz, Univerzita Kazimíra Veľkého v Bydhošti / Kazimierz

Wielki University Bydgoszcz, Vysoká škola banícko-hutnícka v Krakove / The AGH University of Science and Technology Krakow, Štátna univerzita aplikovaných vied v Konine / The State University of Applied Sciences in Konin

RUMUNSKO - Univerzita Luciana Blagu v Sibiu / Lucian Blaga University of Sibiu

RUSKÁ FEDERÁCIA - Moskovská štátna univerzita M. V. Lomonosova / M. V. Lomonosov Moscow State University, Štátna univerzita v Petrohrade / Saint Petersburg State University, Sanktpeterburská štátna ekonomická univerzita, Moskovský štátny inštitút medzinárodných vzťahov MGIMO, Yugra State University

SRBSKO - Univerzita v Novom Sade / The University of Novi Sad

TURECKO - Fatihská univerzita v Istanbule / Fatih University Istanbul

UKRAJINA - Kremenčugska štátna univerzita Michaila Ostrohradského / Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University, Národná dopravná univerzita v Kyjeve / National Transport University in Kiyv, Európska univerzita Kyjev / European University Kiyv, Zakarpatský inštitút postdiplomového pedagogického vzdelávania, Donetská národná univerzita

Členstvá v medzinárodných organizáciách

Členstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v medzinárodných organizáciách, inštitúciách, kooperačných sieťach, iniciatívach a partnerstvách

EUA (European University Association) – Asociácia európskych univerzít

Zameranie: združuje a podporuje vysoké školy v 47 krajinách, poskytuje im jedinečné fórum na spoluprácu vo všetkých oblastiach vyššieho vzdelávania, vedy a výskumu Členstvo platné od: 2008

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne zapojenie do činnosti organizácie vrátane aktívnej účasti na výročných samitoch EUA

AUF (Agence universitaire de la francophonie) – Univerzitná agentúra frankofónie

Zameranie: multilaterálna inštitúcia podporujúca spoluprácu a solidaritu medzi univerzitnými inštitúciami využívajúcimi francúzštinu ako pracovný jazyk; podpora vedeckého bádania a vysokoškolského vzdelávania formou poskytovania štipendií a grantov Členstvo platné od: jún 2006

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne zapojenie do činnosti organizácie

SENS PUBLIC – Význam verejný

Zameranie: medziuniverzitná sieť pre vedeckovýskumnú a publikačnú činnosť predovšetkým európskych univerzitných pracovísk Členstvo platné od: 2011

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne zapojenie do činnosti organizácie

AIEST – Medzinárodná sieť expertov, vedcov i praktikov

Zameranie: medzinárodná spolupráca – analýzy na podporu vedeckého zvládania výziev súčasnej praxe na základe medzinárodných analýz pohybu osôb za poznávaním, spolupracou, relaxom, liečením, oddychom s cieľom prispievať k praktickým riešeniam aktuálnych problémov praxe Členstvo platné od: 1992

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne zapojenie do činnosti organizácie

EURAXESS – neformálna sieť kontaktných bodov servisných centier EURAXESS.

Servisným centrom pre Slovensko je SAIA, n. o. EURAXESS je európska sieť určená pre mladých výskumníkov v oblasti medzinárodných mobilít. Členstvo platné od: 2011

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne zapojenie do činnosti organizácie

HPDCEES – Human Potential Development in Central and Eastern EU States – medzinárodná regionálna kooperačná sieť vedcov krajín Európskej únie zo strednej a východnej Európy

Zameranie: podpora medzinárodnej spolupráce vedcov s cieľom rozvoja vedomostnej spoločnosti a skvalitňovania procesu vzdelávania

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne zapojenie do činnosti organizácie

AERTE – Association Européenne des Représentants Territoriaux de l'Etat – Európske združenie predstaviteľov územných celkov štátu so sídlom v Paríži

Zameranie: prieskum postavenia a úlohy decentralizovaných územných celkov štátu a ich inštitúcií na regionálnej úrovni a ich spolupráca s predstaviteľmi územnej samosprávy Členstvo platné od: 2010

Spôsob zapojenia univerzity: pravidelné každoročné spracovávanie dotazníka za Slovensko, zameraného na niektorú z výskumných oblastí a následne aktívna účasť na Európskych dňoch AERTE

QS – APPLE

Globálna sieť univerzít so sídlom v Londýne a pobočkou v Singapúre

Zameranie: medziuniverzitná interkontinentálna spolupráca v transformácii, internacionalizácii a modernizácii univerzitného vzdelávania v súlade s podmienkami a nárokmi 21. storočia Členstvo platné od: 2012

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne zapojenie do činnosti organizácie, vrátane aktívnej účasti na výročných samitoch

Institut universitaire franco-slovaque – Francúzsko-slovenský univerzitný inštitút, občianske združenie, pôsobí na UMB od 19. septembra 2011, je jedinečnou slovensko-francúzskou inštitúciou medzinárodnej spolupráce

Zameranie: koncepčná všestranná podpora rozvoja frankofónie na Slovensku iniciovaná Veľvyslanectvom Francúzskej republiky na Slovensku

Riaditeľom IUFS (FSUI) je doc. PaedDr. Radovan Gura, PhD., FPPVaMV UMB

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne riadenie činnosti organizácie

Confucius classrooms – Konfuciove učebne

Súčasť globálnej siete Konfuciových inštitútov a ich učební na viac ako 300 univerzitách vo svete

Zameranie: výučba čínskeho jazyka, literatúry a kultúry

Manažérkou 1. učebne čínskeho jazyka je: Mgr. Lucia Husenicová, PhD., FPVaMV UMB; manažérom 2. učebne čínskeho jazyka je: prof. PaedDr. Pavol BARTÍK, PhD., prodekan FF UMB pre MSVV

Spôsob zapojenia univerzity: aktívne riadenie činnosti organizácie od letného semestra 2011/12 (FPVaMV UMB), resp. od zimného semestra 2013/14 (FF UMB)

Členstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v študentských medzinárodných organizáciách, inštitúciách, kooperačných sieťach, iniciatívach a partnerstvách

Asociácia frankofónnych študentov - Pont Francophone pri FHV UMB

Zameranie: podpora a rozvoj frankofónie v študentských kruhoch s cieľom skvalitniť prípravu študentov na prácu v pedagogickej a kultúrnej oblasti

spôsob zapojenia fakulty: aktívna účasť napojená na pridruženie SR k OIF

Asociácia frankofónnych študentov - EFPOLIT pri FPVaMV UMB

Zameranie: podpora a rozvoj frankofónie v študentských kruhoch s cieľom skvalitniť prípravu študentov na prácu v medzinárodných organizáciách a v diplomacii

spôsob zapojenia fakulty: aktívna účasť napojená na pridruženie SR k OIF

Erazmovská sieť študentov - ESN (Erasmus Student Network) – pri UMB

Zameranie: medzinárodná študentská organizácia zameraná na podporu efektívnej adaptácie zahraničných študentov na európskych univerzitách

členstvo platné od: 2010

spôsob zapojenia UMB: aktívna účasť

Euroatlantické centrum – pri FPVaMV UMB

Zameranie: člen medzinárodnej štruktúry YATA (Youth Atlantic Treaty Association) združujúcej mladých lídrov v rámci celého euroatlantického priestoru, s cieľom budovať občiansku spoločnosť a podporovať Severoatlantickú alianciu a transatlantickú spoluprácu

členstvo platné od: 1999

spôsob zapojenia fakulty: aktívna účasť

Medzinárodné združenie študentov ekonomických a obchodných vied - AIESEC – pri EF UMB

Najväčšia študentmi riadená organizácia na svete s pôsobnosťou na viac ako 1700 univerzitách v 110 krajinách svetového spoločenstva.

Zameranie: organizovanie stáží a praxí pre študentov a absolventov univerzít v zahraničných výrobných, bankových, dopravných, servisných, IT a obchodných firmách.
členstvo platné od: 1977

spôsob zapojenia fakulty: aktívna účasť

Pozn.: UMB činnosť medzinárodných študentských organizácií, inštitúcií, kooperačných sietí, iniciatív a partnerstiev a aktívnu účasť študentov UMB v nich na univerzitnej i fakultnej úrovni podporuje.

Medzinárodná asociácia študentov histórie – ISHA – pri FF UMB

Medzinárodná mimovládna organizácia študentov histórie, ktorej cieľom je uľahčiť komunikáciu a poskytovať platformu výmeny pre študentov histórie a príbuzných odborov na medzinárodnej úrovni .

Zameranie: organizovanie odborných konferencií, seminárov, workshopov pre študentov z členských pobočiek ISHA v celej Európe, raz za rok zorganizovanie výročnej konferencie ISHA, vydávanie odborného študentského historického časopisu CARNIVAL

Členstvo platné od: 2013

Spôsob zapojenia fakulty: aktívna účasť

Predmetové olympiády na UMB

Na pôde UMB sa bude konať celoslovenské kolo Fyzikálnej olympiády

Fakulta prírodných vied UMB privíta 23 najšikovnejších stredoškolákov – fyzikov. Študenti z celého Slovenska si zmerajú sily v riešení teoretických a praktických úloh z fyziky od 14. do 17. apríla 2016.

Poslaním Fyzikálnej olympiády je vyhľadávať talentovaných žiakov vo fyzike, podporovať ich záujem o fyziku a jej aplikácie, prehľbovať vedomosti, viesť k samostatnosti a tvorivosti, ako aj orientovať na štúdium fyziky a príbuzných študijných odborov.

Najlepší súťažiaci budú reprezentovať Slovenskú republiku na Medzinárodnej fyzikálnej olympiáde (IPhO) vo Švajčiarsku. Vybraní úspešní riešitelia sa môžu zúčastniť aj Olympiády Európskej únie v prírodných vedách (EUSO), ktorá sa bude konať v Estónsku.

V mesiaci máj sa na FPV UMB uskutočnia celoštátne kolá Geografickej a Biologickej olympiády.

Celoštátne kolá predmetových olympiád a postupových súťaží tento rok odštartovali súťažou chemikov. V marci 2016 si na pôde Fakulty prírodných vied UMB zmeralo sily 47 žiačok a žiakov v dvoch kategóriách. Zlaté medaily putovali do Trnavy a Košíc. Na začiatku apríla Fakulta prírodných vied UMB hostila najlepších matematikov na Matematickej olympiáde. Sily si zmeralo 39 súťažiacich, medzi nimi sa objavilo len šesť dievčat.

Celoštátne kolá predmetových olympiád sa konajú pod záštitou rektora Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, doc. Ing. Vladimíra Hiadlovského, PhD. a dekanke Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, doc. RNDr. Jarmily Kmeťovej, PhD.

Organizátorom celoštátnych kôl predmetových olympiád je IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Získali titul ŠKOLA ROKA 2016/2017

Športové gymnázium zamerané na telesnú výchovu a cudzie jazyky Na Triede SNP 54 má vo svojej tradícii mnoho pozoruhodných pedagogických úspechov.

Športovo – technická komisia Slovenskej asociácie športu na školách na základe kritérií vyhodnotila celoštátnu súťaž aktivity základných a stredných škôl v Slovenskej republike pod názvom „ŠKOLA ROKA“ za školský rok 2016/2017. Kritériá tvorili dosiahnuté športové výsledky v školských súťažiach. Vyhlásenie súťaže sa konalo 8.11.2017 v Nových Zámkoch. V kategórii stredné školy dievčatá škola skončila na druhom mieste a v kategórii stredné školy chlapci na prvom mieste. Tieto dosiahnuté výsledky dopomohli Športovému gymnáziu v Banskej Bystrici, ako najúspešnejšej škole stredných škôl na Slovensku, k zisku titulu ŠKOLA ROKA 2016/2017.

V kategórii školský športovec stredných škôl za školský rok 2016/2017 bol vyhlásený náš žiak Jakub Chupek, školský majster sveta v orientačnom behu z talianskeho Palerma.

Prvá fáza obnovy kaštieľa Radvanských

Rekonštrukcia banskobystriického klenotu, ako zvyknú obyvatelia mesta nazývať kaštieľ Radvanských, je od apríla v plnom prúde. Obnovená renesančná pamiatka v budúcnosti poslúži ako produkčné centrum Akadémie umení a umožní predviesť svoje nadanie divadelníkom, filmárom, hudobníkom i výtvarníkom. Stavebné práce sa v týchto dňoch zameriavajú najmä na prestrešenie objektu.

„V súčasnosti sme v prvom štádiu rekonštrukcie. Máme k dispozícii niečo vyše milióna eur a v prvej etape riešime predovšetkým strechy. Je to objekt, ktorý chceme v budúcnosti sprístupniť širokej verejnosti. Najzásadnejšia vec, ktorá tento priestor posúva k vytvoreniu produkčného centra je prestrešenie nádvorja. Bude to ústredný priestor, kde by sa mohli v budúcnosti organizovať koncerty, divadelné predstavenia a iné spoločenské podujatia,“ hovorí prorektor Akadémie umení Matúš Ol'ha.

Vo fáze čistenia strechy je prítomný aj archeológ. V rámci zásyrov sa našli útržky novín z roku 1896 v maďarčine, obálky z listov, zlomok novovekej kachlice i mince, pravdepodobne z čias rekonštrukcie kaštieľa v 50-tych rokoch 20. storočia. Podľa reštaurátora Ivana Škandíka sa bude musieť upresniť aj vek jednotlivých traktov, pretože odhalenie strechy ukázalo nové skutočnosti.

„Pri prvej etape rekonštrukcie kaštieľa Radvanských postupujeme v súlade so schválenou projektovou dokumentáciou. Na severnom krídle historického klenotu sme použili, na

Slovensku unikátnu, technológiu prestrešenia pôvodnej strechy. Zabránili sme tak zatekaniu vody do objektu a poškodeniu renesančných fresiek na stropoch. Túto technológiu sme museli dovieŕ z Českej republiky. Vznikli nám tak ďalšie neočakávané náklady,“ hovorí Jaroslav Valko, konateľ spoločnosti Prima Invest – zhotoviteľ stavby.

Roboty je veľa, financií málo. Akadémia umení z tohto dôvodu založila Občianske združenie kaštieľ Radvanských, ktoré vyhlásilo verejnú zbierku na jeho obnovu a rekonštrukciu. Viac informácií je dostupných na webovej stránke: www.kastielradvanskych.aku.sk. O získanie ďalších finančných prostriedkov sa bude snažiť aj samospráva.

„Prvý milión berieme ako štartovací balíček, ktorý má slúžiť na sanačné práce a záchranu kaštieľa. Chceme zabrániť ďalšej devastácii, vysušiť ho tak, aby sme po prestrešení mohli začať práce vo vnútri, prestrešiť nádvorie a začať ho postupne užívať. Verím, že sa nám podarí získať aj ďalšie finančné prostriedky, či už cez Ministerstvo kultúry SR alebo rokovania s vládou. Budeme hľadať mimorozpočtové zdroje, aby sme do budúcnosti kaštieľ dokázali po etapách dokončiť,“ povedal 8. septembra 2016 primátor mesta Ján Nosko. Zdroj: Z. Sekerešová

Bilingválne štúdium Gymnázia Jozefa Gregora Tajovského

Bilingválne slovensko-francúzske štúdium predstavuje prienik dvoch vzdelávacích systémov, ktorého cieľom bolo pripraviť odborníkov pre spoluprácu s Francúzskom v oblasti kultúrnej, ekonomickej, vo vede a technike. Štúdium je päťročné, má prírodovedné zameranie, dané predmetmi, vyučovanými vo francúzskom jazyku.

Prvý ročník je zameraný na intenzívnu výučbu francúzskeho jazyka (20 vyučovacích hodín týždenne). Od druhého ročníka sa vyučuje vo francúzskom jazyku matematika, fyzika a chémia, od tretieho ročníka aj biológia. Žiaci sa učia z francúzskych učebníc, trieda je delená na skupiny v ročníku, v ktorom sa predmet začína vyučovať vo francúzskom jazyku.

Súčasťou bilingválneho štúdia sú výmenné pobyty žiakov vo Francúzsku. Žiaci ukončujú štúdium bilingválnou maturitou v 4. a 5. ročníku.

Štúdium je ukončené maturitnou skúškou, ktorá je rozdelená do dvoch častí. Vo štvrtom ročníku žiaci maturujú zo slovenského jazyka a literatúry a z francúzskeho jazyka a literatúry, v piatom písomne z dvoch prírodovedných predmetov vyučovaných vo francúzskom jazyku a ústne z dvoch voliteľných predmetov.

Divadelný krúžok bilingválnej sekcie vedie francúzska lektorka Alice Nancy. Navštevujú ho hlavne študenti bilingválnej sekcie, ktorí sa s nadšením zaujímajú o divadlo a hranie ako také.

Svoju divadelnú hru si študenti napíšu sami, alebo si nájdu už nejakú existujúcu a podľa potreby ju upravujú. Nestačí sa však naučiť svoje repliky a “odrecitovať” ich. Na tomto krúžku sa učíme, čo je pri hraní dôležité, na čo dávať pozor, čo nezabudnúť. Preto sa venujeme aj cvičeniam vo forme hier, ktoré sú nevyhnutnou prípravou pred samotným hraním. Na divadelnom krúžku sa tak uplatňuje známe heslo učenie hrou. A to doslova.

VÝMENY, PARTNERSKÉ ŠKOLY, Partnerské školy BS

Lycée Jean-Pierre Vernant à Sèvres, Francúzsko

Institut Saint Joseph de Ciney, Belgicko

Institution Saint Louis à Saumur, Francúzsko

Lycée Saint Joseph à la Pommeraye, Francúzsko

Slovanské Gymnázium v Olomouci.

Bilingválne štúdium Gymnázium Jozefa Gregora Tajovského vychádza z cieľov stanovených v Zákone o výchove a vzdelávaní (školský zákon), štátnom vzdelávacom programe pre gymnázia ISCED 3A – vyššieho sekundárneho vzdelávania a z medzivládnych dohôd medzi Slovenskou republikou a Francúzskou republikou . Poslaním našej školy je, aby žiak získal všeobecný vzdelanostný základ a kľúčové spôsobilosti (kompetencie). Pripravuje žiakov predovšetkým na ďalšie vzdelávanie, no zároveň aj pre uplatnenie v praxi, osobný a sociálny život. Zmyslom gymnázia je vybaviť žiakov systematickou štruktúrou poznávania, spôsobilosťou pracovať s informáciami a zaraďovať ich do zmysluplného kontextu životnej praxe tak, aby sa v celom živote profesijne a osobnostne rozvíjali. Ciele vzdelávania BS Hlavnými cieľmi bilingválneho vzdelávania je dosiahnuť všestranne rozvinuté schopnosti, znalosti a hodnotové postoje absolventa tak, aby absolvent bol: schopný komunikácie vo francúzskom jazyku na rovnakej úrovni ako v materinskom jazyku, kriticky mysliaci, ktorý prezentuje svoj názor, využíva logické zdôvodnenie, adekvátnu, argumentáciu a zvláda umenie diskusie tolerantný a rešpektujúci príslušníkov rôznych rás a kultúr, vyznávajúci princípy rovnosti a demokracie. Zámerom je rozvinúť u absolventov bilingválnej sekcie kľúčové spôsobilosti v akademických oblastiach učenia sa tak, aby získali nevyhnutný vzdelanostný základ pre celoživotné vzdelávanie a svoj osobný rozvoj, inklinujúci k multilingvizmu. aby boli schopní využiť a rozvinúť bilingválne vzdelanie v európskom priestore a uplatnili sa na vysokých školách na Slovensku a v zahraničí. CHARAKTERISTIKA BS Bilingválna slovensko-francúzska sekcia bola otvorená v šk. roku 1991/92 na základe medzivládnych dohôd a pripojila sa k sieti bilingválnych slovensko-francúzskych a česko-francúzskych sekcií v bilingválnych gymnáziách v Československu. Bilingválne slovensko-francúzske štúdium predstavuje prienik dvoch vzdelávacích systémov, ktorého cieľom bolo pripraviť odborníkov pre spoluprácu s Francúzskom v oblasti kultúrnej, ekonomickej, vo vede a technike, ktorí budú predvojom nášho zastúpenia v spoločenstve európskych krajín. Štúdium je päťročné, má prírodovedné zameranie, dané predmetmi, vyučovanými vo francúzskom jazyku. Prvý ročník je zameraný na intenzívnu výučbu francúzskeho jazyka (20 vyučovacích hodín týždenne). Od druhého ročníka sa vyučuje vo francúzskom jazyku matematika, fyzika a chémia, od tretieho ročníka aj biológia. Žiaci sa učia z francúzskych učebníc, trieda je delená na skupiny v ročníku, v ktorom sa predmet začína vyučovať vo francúzskom jazyku. Súčasťou bilingválneho štúdia sú výmenné pobyty žiakov vo Francúzsku. Žiaci ukončujú štúdium bilingválnou maturitou v 4. a 5. ročníku. Veľkosť BS Bilingválna sekcia má vyčlenené 4 triedy v trakte kmeňových učebníc a jednu triedu ako kmeňovú v trakte jazykových učebníc. Charakteristika žiakov BS Predpokladom prijatia žiaka do bilingválnej sekcie je úspešné ukončenie 8.ročníka alebo 9.ročníka ZŠ a úspešné vykonanie talentových skúšok. Nevyžaduje sa znalosť francúzskeho jazyka, predmety prijímacej skúšky sú slovenský jazyk a literatúra, matematika a psychodiagnostické testy. Vzhľadom na náročnosť bilingválneho štúdia s prírodovedným zameraním, vyžaduje sa sústavná a systematická práca žiakov. Žiaci, ktorí navštevujú bilingválnu triedu,

pochádzajú nielen z Banskej Bystrice alebo blízkeho okolia, ale z celého Banskobystrického kraja. Žiaci, ktorí bývajú vo väčších vzdialenostiach, majú možnosť ubytovania na stredoškolskom internáte v mestskej časti Fončorda. Žiaci sú prijatí do bilingválnej triedy cez talentované prijímacie skúšky, ktoré sa konajú v marci. Charakteristika pedagogických zamestnancov BS V bilingválnej sekcii vyučuje 10 pedagógov, 5 vyučujúcich francúzskeho jazyka a 5 vyučujúcich matematiky a prírodovedných predmetov vo francúzskom jazyku. Na základe medzivládnych dohôd pôsobia v bilingválnej sekcii dvaja francúzski učители pre vyučovanie francúzskeho jazyka a literatúry a matematiky. Za činnosť BS zodpovedajú a spoluprácu s Francúzskym inštitútom zabezpečujú dvaja koordinátori, slovenský a francúzsky. Slovenskí vyučujúci absolvovali dlhodobú jazykovú a metodickú stáž v CIEP v Sèvres a pravidelne si dopĺňajú vzdelanie krátkodobými pedagogickými stážami v Lycée Jean-Pierre Vernant v Sèvres vo Francúzsku. Organizácia prijímacieho konania O štúdium v bilingválnej triede sa môžu uchádzať žiaci ZŠ po úspešnom ukončení 8. ročníka alebo 9. ročníka a úspešnom vykonaní talentových prijímacích skúšok. Nevyžaduje sa znalosť francúzskeho jazyka. Predmety prijímacej skúšky: Slovenský jazyk a literatúra /učivo za 1.polrok 8.ročníka ZŠ/ Matematika /učivo za 1.polrok 8. ročníka ZŠ/ Psychodiagnostické testy Prijímacie talentové skúšky trvajú dva dni. Prvý deň sa konajú psychodiagnostické testy pod vedením pracovníkov Krajskej pedagogicko-psychologickej poradne v Banskej Bystrici. Druhý deň sa konajú prijímacie skúšky z matematiky a slovenského jazyka a literatúry. Podrobné podmienky prijímacieho konania sú zverejnené na w- stránke školy. Žiaci so zdravotným znevýhodnením môžu mať na základe odporúčania školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie prijímaciu skúšku upravenú. Organizácia maturitnej skúšky Cieľom maturitnej skúšky je overenie komplexných vedomostí a zručností žiakov, aby mohli pokračovať v štúdiu na vysokej škole a používať nadobudnuté kompetencie v príprave na budúce povolanie. Maturitné skúšky v bilingválnej sekcii sa konajú podľa platných predpisov MŠ SR a podľa pravidiel o vykonaní maturitných skúšok v bilingválnych slovensko-francúzskych sekciiach, ktoré upravujú ukončenie štúdia v predmetoch: francúzsky jazyk a literatúra a v predmetoch vyučovaných vo francúzskom jazyku: matematika fyzika chémia biológia. Maturitná skúška je rozdelená do dvoch častí: 4. ročník: - predmety maturitnej skúšky: slovenský jazyk a literatúra francúzsky jazyk a literatúra Maturitná skúška z francúzskeho jazyka a literatúry pozostáva z písomnej skúšky (240 minút) a ústnej skúšky. Obsahom zodpovedá maturitnej skúške vo Francúzsku. 5. ročník: - povinné písomné maturitné skúšky z predmetov matematika (240 minút) a 2 prírodovedných predmetov vo francúzskom jazyku: fyzika, chémia alebo biológia (180 minút) - ústne maturitné skúšky z 2 voliteľných predmetov. Témy písomných maturitných skúšok navrhuje komisia zložená z vyučujúcich bilingválnych sekcii v SR a ČR, distribúciu zabezpečuje Francúzsky inštitút.

IV. VEDA A TECHNIKA

V súčasnosti má prístup k internetu asi dve miliardy ľudí, čo je takmer tretina celkovej a polovica dospeljej populácie. Ľudská civilizácia prechádza búrlivým vývojom. Pre väčšinu ľudí je tempo technologických a kultúrnych zmien také rýchle, že len ťažko dokážeme pochopiť, čo sa vlastne deje.

Ochrana základných práv v digitálnom veku

Európsky parlament prijal 14. apríla 2016 historickú reformu právnych predpisov EÚ o ochrane údajov, vďaka ktorým ľudia v digitálnom veku znovu získali kontrolu nad svojimi osobnými údajmi. Nové pravidlá prinesú konkrétny úžitok pre všetkých občanov a podniky v celej EÚ. Stanovia globálny štandard, pokiaľ ide o ochranu základných práv v digitálnom veku.

Od januára 2012, kedy Európska komisia predložila svoje návrhy, to bola dlhá cesta. S vládami členských štátov, poslancami Európskeho parlamentu, podnikmi, akademickou obcou a mimovládnyimi organizáciami sme usilovne pracovali na vytváraní nových pravidiel, ktoré budú podporovať základné právo na ochranu údajov zaručené Chartou základných práv EÚ, prinášať výhody občanom, podnikom a orgánom verejnej správy a ktoré sú zároveň schopné obstáť aj v budúcnosti a byť otvorené inováciám. Spoločnou prácou sme dosiahli veľmi dobré výsledky.

Nové všeobecné nariadenie o ochrane údajov umožní, aby ľudia v digitálnom veku znovu získali kontrolu nad svojimi osobnými údajmi. To predovšetkým znamená, že budú k dispozícii jasnejšie a zrozumiteľnejšie informácie o tom, ako sa naše osobné údaje spracúvajú. Takisto budeme mať právo na informácie, ak dôjde k odcudzeniu našich údajov. Okrem toho sa ľuďom uľahčí prenos osobných údajov medzi poskytovateľmi služieb, a to vďaka novému právu na prenosnosť údajov. Objasní sa „právo byť zabudnutý“. Fyzické osoby už dnes majú za určitých podmienok právo požadovať napríklad to, aby vyhľadávače odstránili odkazy, ktoré vedú k ich osobným informáciám. Toto právo musí byť v rovnováhe s právom na slobodu prejavu.

Uvedená reforma bude znamenať výrazný prínos aj pre hospodárstvo, ktoré je základným pilierom jednotného digitálneho trhu. Vďaka jednotnému súboru pravidiel platných v celej Európe, ktorý nahradí 28 odlišných vnútroštátnych právnych predpisov, bude reforma viesť k zníženiu nákladov a zvýšeniu právnej istoty pre podniky. V rámci Európskeho výboru pre ochranu údajov sa prehĺbi koordinácia medzi dozornými orgánmi pre ochranu údajov. Európske podniky sa dočkajú rovnakých podmienok, pretože spoločnosti z krajín mimo EÚ budú musieť uplatňovať rovnaké pravidlá, ako platia pre spoločnosti z EÚ pri poskytovaní služieb v EÚ. Nové pravidlá takisto umožňujú inováciu, keďže presadzujú techniky na podporu súkromia, ako je pseudonymizácia, šifrovanie a špecificky navrhnutá ochrana údajov.

Druhým prvkom reformy je smernica o ochrane údajov pre políciu a trestné súdnictvo. Tieto nové pravidlá prichádzajú v čase, keď je zlepšená spolupráca v celej Európe v boji proti terorizmu a iným závažným trestným činom nanajvýš dôležitá. Nová smernica umožní

plynulejšiu spoluprácu a výmenu informácií medzi policajnými a justičnými orgánmi členských štátov na základe spoločných noriem ochrany údajov. Tieto pravidlá takisto zabezpečia, že osobné údaje, napríklad obetí alebo svedkov trestného činu, budú náležite chránené a že nebude povolené hromadné sledovanie ani neselektívny hromadný zber údajov občanov.

Aké budú ďalšie kroky? Nové pravidlá sa začnú uplatňovať o dva roky, aby sa podniky a verejné orgány mohli na ne pripraviť. Európska komisia bude úzko spolupracovať s členskými štátmi, vnútroštátnymi orgánmi na ochranu údajov a zúčastnenými stranami s cieľom zabezpečiť, že sa pravidlá budú uplatňovať jednotne v celej EÚ. Občania musia takisto poznať svoje práva a vedieť, ako sa ich dovolať, ak sa domnievajú, že ich práva neboli dodržané. EÚ preto začne verejné informačné kampane o nových pravidlách ochrany údajov.

Internet a digitálne technológie pretvárajú náš svet.

Digitálny vek a moderné technológie

V súvislosti s návrhom Európskej komisie na jednotný digitálny trh pripravila spoločnosť MasterCard novú správu, ktorá ukazuje, ako výskum a inovácie v technológiách robia z digitálneho veku dobu, ktorá je výhodná tak pre spotrebiteľov, ako aj pre obchodníkov a mestá po celom svete a pozitívne ovplyvňuje hospodársky rast a finančné začleňovanie všetkých vrstiev obyvateľstva. Technológie nielenže hrajú zásadnú úlohu v premene spotrebiteľského správania, ale tiež otvárajú úplne nové nákupné možnosti. Zásadne sa mení spôsob, ako ľudia nakupujú a cestujú, spolupracujú s poskytovateľmi služieb a dokonca aj s verejným sektorom.

Správa spoločnosti MasterCard demonštruje, ako rýchly nástup moderných technológií ovplyvnil spôsob fungovania maloobchodného sektora. V Európe je viac ako 305 miliónov inteligentných telefónov a 60 % ich majiteľov ich už aspoň raz využilo na nákup tovaru alebo služieb online. Tento trend donútil celú radu obchodníkov prehodnotiť ich stratégiu a ponúkať zákazníkom čo najpríjemnejší nákupný zážitok, či už nakupujú prostredníctvom tradičných alebo moderných kanálov. Zásadným prvkom transformácie spotrebného správania je bezpečnosť. Takmer polovica ľudí (44%), ktorí sa v minulosti pri nákupe online stretli s podvodom, sa obchodu, kde k podvodu došlo, v budúcnosti vyhne a to bez ohľadu na príčinu tejto negatívnej skúsenosti. Počas roka 2013 sa s podvodným správaním pri nákupe na internete stretlo 17,5% európskych spotrebiteľov.

„Ľudia v novom digitálnom veku očakávajú, že budú môcť jednoducho a bezpečne nakupovať kedykoľvek, kdekoľvek a akokoľvek. Nové platobné riešenia vo forme bezkontaktných technológií už dávno nie sú hudbou budúcnosti. Inovácie zahŕňajúce bezkontaktné platby a mobilné peňaženky, ako napríklad MasterPass, sa stali spoľahlivou platobnou metódou pre spotrebiteľov aj pre obchodníkov,“ povedala Ann Cairns, prezidentka divízie medzinárodných trhov, MasterCard.

Moderné technológie neovplyvňujú nákupný proces iba prostredníctvom inovácií v platobných riešeniach, ale zaoberajú sa aj niekoľkými ďalšími kľúčovými výzvami našej doby. Stále väčšie množstvo ľudí žije v mestách, čo stavia mestské infraštruktúry a dopravné systémy pod veľký tlak. Dopravné zápchy a tlačenice v centrách miest negatívne ovplyvňujú

obyvateľov, turistov, ale aj jednotlivých predajcov. Digitálne platobné technológie pomáhajú miliónom ľudí, ktorí denne dochádzajú za prácou, cestovať verejnou dopravou rýchlejšie, pohodlnejšie, s využitím ich mobilných prístrojov. „Jedným z najlepších príkladov, ako technológie a inovácie menia ľudské životy, je vznik tzv. inteligentných miest. MasterCard je partnerom niekoľkých metropol, kde v spolupráci s technologickými spoločnosťami zavádza systémy založené na používaní inteligentných telefónov, čo umožňuje dopravným spoločnostiam sprístupniť verejnú dopravu širšej skupine ľudí, napríklad vďaka skráteniu času potrebného k nákupu cestovného lístka,“ doplnila Ann Cairns.

Technológie tiež pomáhajú jednotlivým štátom zapojiť do finančného systému aj tie skupiny občanov, ktoré boli doteraz vylúčené. Zatiaľ čo v roku 2013 predstavoval počet osôb bez jediného bankového konta 2,5 miliardy, koncom roka 2014 sa počet znížil na 2 miliardy. Zapájanie ľudí po celom svete do finančných systémov napomáha globálnemu ekonomickému rastu a produktivite.

Hlavné závery správy:

Takmer 6 z 10 užívateľov inteligentných telefónov v Európe s nimi aspoň raz nakúpilo

Spotrebiteľia pri nákupoch online hľadajú predovšetkým na komfort a pohodlnosť celého procesu, nasleduje bezpečnosť; pri nákupoch cez mobil sú pre nich dôležité pohodlné použitie, predovšetkým nákupy „jedným kliknutím“ a personalizované ponuky

Nákupné rozhodovanie dnešných európskych spotrebiteľov:

63% ľudí si o tovare zisťuje informácie na internete, ale nakupuje v kamenných obchodoch

13% ľudí sa o tovare informuje v kamenných obchodoch a následne nakupuje online

24% ľudí kombinuje internetové a kamenné obchody ako pri nákupe, tak pri získavaní informácií

Medzi najlepšie technologické novinky z hľadiska prínosu pre obchod podľa samotných európskych predajcov patria bezkontaktné technológie (63%), mobilné peňaženky (47%) a platby kartou všeobecne (46%)

Polovica všetkých svetových spotrebiteľov má alebo chce mať bezkontaktnú platobnú kartu

Najvyššiu pridanú hodnotu vidia obchodníci v „tagovaní“ produktov (74%), geolokácii (70%) a vernostných programoch (44%), zatiaľ čo zákazníci majú najradšej vernostné programy (78%), cenové zrovnávače (61%) a získavanie zaujímavých ponúk podľa svojej aktuálnej polohy, teda geolokácii (53%) Zdroj : MasterCard

Veda a výskum na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici

Univerzita Mateja Bela je miestom slobodného bádania a centrom národného a medzinárodného výskumu v trinástich oblastiach výskumu. Veda a výskum sa rozvíja na všetkých fakultách, ich katedrách, dvoch fakultných výskumných inštitútoch (Výskumno-inovačné centrum Ekonomickej fakulty a Inštitút pedagogického výskumu Pedagogickej fakulty) a Inštitúte biológie a geológie - spoločnom pracovisku Fakulty prírodných vied UMB

a SAV. Cieľom UMB je umožniť tvorivým pracovníkom vykonávať vedecký výskum podľa vlastného výberu, avšak prioritne v súlade so stanovenými výskumnými prioritami UMB a SR (RIS3), ktoré boli definované v Dlhodobom zámere UMB na roky 2015-2020:

Matematické a informatické vedy, informačné a komunikačné technológie vrátane aplikácií potrebných pre riešenie spoločenských výziev

Spoločenské výzvy a ľudské práva: kolektívne identity, sociálne a komunikačné kompetencie v národnom jazyku a v cudzích jazykoch, migrácie, integrácia a inklúzia marginalizovaných skupín, demografické zmeny, chudoba, sociálny a kultúrny kapitál, európske právo a právne vedomie

Ekonomía a manažment: regionálny rozvoj a udržateľnosť, sociálne inovácie, reforma verejného sektora a dôchodkových systémov, stratégie cestovného ruchu, európska ekonomika, financie a bankovníctvo

Kultúrne a prírodné dedičstvo a jeho význam pre rozvoj lokalít a regiónov (udržateľný rozvoj územných celkov v ekonomických, sociálnych, kultúrnych a environmentálnych súvislostiach v kontexte globalizácie a integrácie ako základných podmienok udržateľnosti rozvoja s cieľom dosiahnuť vysokú kvalitu života všetkých občanov

Globálne zmeny a civilizačné výzvy: klimatické zmeny, tvorba, ochrana a udržateľnosť životného prostredia, biodiverzita, geohazardy, energie, zdravý životný štýl, telesná a duševná zdatnosť.

Bezpečnosť a obrana: bezpečnostná politika, medzinárodné vzťahy.

Vzdelávanie v 21. storočí: reformy a zmeny vzdelávania v kontexte potrieb súčasnej spoločenskej a hospodárskej praxe, modernizácia študijných programov, nové formy výučby, vzdelávanie rómskych žiakov, profesia učiteľa v primárnom a sekundárnom vzdelávaní.

Zameranie vedy a výskumu na Univerzite Mateja Bela úzko súvisí s profilovaním univerzity prevažne smerom k sociálnym, humanitným a pedagogickým vedám, v ktorých viacerí pracovníci dosahujú vynikajúce medzinárodné výsledky (najmä v oblastiach výskumu história a etnológia, humanitné vedy, právo a medzinárodné vzťahy a ekonomía a manažment). Prírodné vedy, matematika a informatika sa rozvíjajú na Fakulte prírodných vied. Významným ocenením z roku 2015 je zaradenie výskumného kolektívu matematikov z Fakulty prírodných vied Akreditačnou komisiou medzi špičkové vedecké tímy SR. UMB je ako jedna z 12 slovenských univerzít zaradená aj do SCIMAGO Rankingu.

Na univerzite existujú 3 centrá excelentného výskumu: Centrum excelentnosti

informatických a znalostných systémov, Centrum excelentnosti so zameraním na výskum otázok národnej a medzinárodnej bezpečnosti a Centrum excelentnosti so zameraním na vytvorenie komplexnej stratégie medzinárodného krízového riadenia v medzinárodných vzťahoch.

Výskumné kolektívy univerzity sa zapájajú do domáceho aj medzinárodného výskumu, predovšetkým európskych rámcových programov (RP) a Horizontu 2020. V rámci programov Erasmus+ podporuje univerzita krátkodobé a strednodobé stáže študentov a učiteľov na zahraničných univerzitách, ale ako koordinátorská inštitúcia získala aj projekt v schéme

Erasmus+ „Strategic Partnerships“. V úsilí zvýšiť medzinárodnú výskumnú spoluprácu sa UMB stala členskou organizáciou medzinárodnej siete výskumných univerzít Vision 2020: The Horizon Network. Tvorivým pracovníkom, zapojeným do medzinárodného výskumu, zabezpečuje podporu odborný personál na referáte pre zahraničné projekty, v rámci ktorého aktívne pôsobí aj Univerzitný kontaktný bod pre Horizont 2020.

Okrem spolupráce s mnohými významnými zahraničnými univerzitami realizuje UMB významné projekty s viacerými ústavmi SAV. Vysokú odbornú úroveň Katedry telesnej výchovy a športu dokumentujú aj kvalitné výsledky študentov a absolventov tejto katedry – reprezentantov SR na medzinárodných športových súťažiach vrátane OH.

Najvýznamnejšie vybrané medzinárodné výskumné projekty:

H2020: Solidarity in European societies: empowerment, social justice and citizenship (SOLIDUS), zodpovedný riešiteľ: prof. Ing. Juraj Nemeč, PhD.

H2020: PROMISE (Promoting Youth Involvement and Social Engagement), zodpovedný riešiteľ: doc. PhDr. Ivan Chorvát, PhD.

H2020: GENDERACTION, zodpovedná riešiteľka: doc. PhDr. Alexandra Bitušíková, PhD.

COST: THOR - Theory of hot matter and relativistic heavy-ion collisions, zodpovedný riešiteľ a grant holder: doc. RNDr. Boris Tomášik, PhD.

7RP: Gender Debate in the European Research Area (GENDERA), zodpovedná riešiteľka: doc. PhDr. Alexandra Bitušíková, PhD.

7RP: Implementing Public Participation Approaches in Radioactive Waste Disposal, zodpovedný riešiteľ: Ing. Peter Mihók, PhD.

7RP: Dynamical Systems in Low Dimensions, zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Roman Hric, PhD.

7RP: Mapping the Population, Careers, Mobilities and Impacts of Advanced Research Degree Graduates in the Social Sciences and Humanities (POCARIM), zodpovedná riešiteľka: doc. PhDr. Alexandra Bitušíková, PhD.

7RP: Functioning of the Local Production Systems in the Conditions of Economic Crisis (Comparative Analysis and Benchmarking for the EU and Beyond) (FOLPSEC); zodpovedný riešiteľ: Ing. Stanislav Kološta, PhD.

7RP: Learning from Innovation in Public Sector Environments (LIPSE), zodpovedný riešiteľ: prof. Ing. Juraj Nemeč, PhD.

7RP: Chain Reaction (CHReact), zodpovedná riešiteľka: doc. RNDr. Janka Raganová, PhD.

COST: Convergent Distributed Environment for Computational Spectroscopy (CODECS), zodpovedný riešiteľ: doc. RNDr. Miroslav Medveď, PhD.

UMB každoročne plne podporuje popularizáciu výsledkov výskumu UMB na domácich a zahraničných fórach, webovskej stránke UMB, Spravodajcovi UMB, Noci výskumníkov, Týždni vedy, súťažiach o najlepšieho vedca a najlepšie vedecké práce a pod. Pre lepšie

zviditeľnenie výsledkov vedy a výskumu i ďalších aktivít univerzity organizuje UMB v spolupráci s mestom Banská Bystrica od roku 2015 pravidelné mesačné podujatia pre verejnosť s názvom Univerzita

Vedecká show Tajomstvá svetla a zvuku

Vedecká show sa uskutočnila na Fakulte prírodných vied UMB 29. 9. 2016 od 9,00 hod. v miestnosti č. F313 na Tajovského ulici 40 v Banskej Bystrici. Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti pri Centre vedecko-technických informácií SR pripravilo druhú sériu Vedeckej show známeho vedca Dr. Michaela Geoffreyho Stephena Londesborougha B.Sc Hons Ph.D. Konala sa v rámci propagácie festivalu vedy na Slovensku – Európska Noc výskumníkov 2016. Diváci sa mohli dozvedieť, že spoločným princípom svetla a zvuku je vlnenie a taktiež sa pozrú na vlastnosti zvukovej a svetelnej vlny a na ich šírenie v rôznych médiách. Zatiaľ čo pri zvukových vlnách ide o šírenie mechanických kmitov a postupné odovzdávanie energie, pri svetle sa jedná o elektromagnetické vlnenie, kde vlnová dĺžka je o niekoľko rádov menšia v porovnaní so zvukom. Vedecká show Michaela Londesborougha bola doplnená množstvom experimentov a názorných ukážok. Zvukovú vlnu si diváci predstavili na Ruben's tube, kde bude výborne viditeľná dĺžka zvukovej vlny v závislosti na frekvencii tónu a tiež názorne uvideli, že zvuk sa šíri všetkými smermi, teda aj za roh. Dvojrozmerným variantom Ruben's tube bol pyroboard, na ktorom zvuk z kláves rozhybe veľké množstvo malých plamienkov do podivných kreácií. Stlačenú vlnu budú môcť účastníci show aj cítiť pomocou zvukového dela. Rovnako boli zhmotnené zvukové vlny pomocou Chladniho obrazcov na tenkej kovovej doske, na ktorej sa po rozvibrovaní usporiadajú zrnká drobného piesku do miest, kde sa aktuálne žiadne vibrácie nevyskytujú, teda do uzlov.

Počas vedeckej show Michael Londesborough taktiež ukázal rôzne svetelné zdroje v rámci viditeľného spektra a vysvetlí ich pôvod. Okrem bežných svetelných zdrojov bude predvedený efekt UV lampy a princíp fluorescencie a fosforescencie.

Vedecká show Svetlo a zvuk vynikala nielen zábavným formátom, ale aj serióznym vedeckým obsahom. Dr. Londesborough sa snažil mladých ľudí nenásilnou formou priviesť k tomu, aby premýšľali o vede a okolitom svete zodpovedne a v súvislostiach.

Predátorské aktivity a ich vplyv na znižovanie dôveryhodnosti vedeckých výsledkov

---

Vyhlásenie Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici k predátorským vydavateľom a časopisom.

UMB vydala dňa 15. apríla 2016 vyhlásenie. Cieľom tohto vyhlásenia je upozorniť tvorivých zamestnancov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (ďalej tiež „UMB“) na závažný problém publikovania v tzv. predátorských publikáciách a zaujať k nemu jednoznačné stanovisko. Predátorské aktivity a ich vplyv na znižovanie dôveryhodnosti vedeckých výsledkov Myšlienka otvoreného prístupu k vedeckým informáciám (Open Access) je významným medzníkom vo vývoji, tvorbe a šírení vedomostí. Predstavuje nový model vedeckého publikovania a vedeckej komunikácie digitálnej éry. Open Access znamená okamžitú dostupnosť vedeckých výsledkov prostredníctvom internetu bez ďalších obmedzení

použitia diela. Model otvoreného prístupu k výsledkom vedeckovýskumnej práce však priniesol aj negatívny jav – rozmach tzv. predátorských vydavateľov a časopisov (scam open access publishers/ journals). Predátorský vydavateľ/ časopis zneužíva model Open Access za účelom vytvárania vlastného zisku na úkor vedeckej kvality. Tým poškodzuje jeden zo základných pilierov modernej vedy – spoľahlivé recenzné konanie zaručujúce odbornú kvalitu. Takýto model môže viesť k výraznému zníženiu dôveryhodnosti a integrity celého systému vedeckého publikovania. Vedec, ktorý publikuje v predátorských časopisoch, vystavuje riziku dehonestácie vlastnú vedeckú činnosť aj svoju inštitúciu. Ak sa nájde dostatočný počet záujemcov o takýto jednoduchý spôsob publikovania, predátorské časopisy začnú vytláčať kvalitné a overené publikačné médiá. Bez dôkladného kvalitatívneho posudzovania odbornej kvality článkov a pri dostatočnom, často vzájomnom citovaní takýchto publikácií môže čoskoro nastať problém rozpoznať dobrú vedu od zlej, poctivého vedca od nepoctivého. Napriek prísnyh kritériám veľkých renomovaných spoločností môžu predátorské časopisy preniknúť do svetovo uznávaných databáz Web of Science (Thomson Reuters) alebo Scopus (Elsevier), čo sa už v malej miere deje. Rozoznať predátorského vydavateľa/časopis môže byť zložité. Najznámejšou antipredátorskou aktivitou sú zoznamy predátorských vydavateľov a časopisov, ktoré od roku 2010 udržiaval a pravidelne aktualizoval Dr. Jeffrey Beall z University of Colorado v Denveri. V roku 2017 ich nahradili zoznamy iniciatívy vedeckých pracovníkov a informačných špecialistov Stop Predatory Journals. Hoci sa zoznamy 1 (nazývané aj blacklisty) nedajú 1 dostupné online na webovej stránke Stop Predatory Journals <https://predatoryjournals.com/journals/> prevziať bez kritického pohľadu (nemusia byť úplné a obsahujú nielen „usvedčených“, ale aj „podozrivých, možných a pravdepodobných predátorov“), zatiaľ je to najlepší spôsob, ako odhaliť predátorské aktivity². Druhou významnou aktivitou je biely zoznam DOAJ3 (whitelist), ktorý spravuje Directory of Open Access Journals. Obsahuje vydavateľov a časopisy, ktoré boli na základe niekdajších Beallových kritérií preverené a potvrdené ako seriózne a dôveryhodné. Stanovisko Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici k predátorskému publikovaniu Model Open Access je nová cesta komunikácie. Slobodný prístup k výsledkom vedy a výskumu je dôležitý faktor rozvoja, je však nevyhnutné zabezpečiť jeho kvalitu. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici chce byť súčasťou procesu, ktorého cieľom je otvorene sa postaviť proti parazitujúcim praktikám predátorov a posilniť inštitucionálnu kontrolu publikačnej činnosti. UMB rozhodne odmieta akúkoľvek formu úmyselného alebo neúmyselného využívania systému predátorského publikovania z dôvodu zvyšovania publikačných výkonov a umelého zvyšovania ohlasov na vlastné vedecké publikácie. Kladie si za cieľ motivovať autorov, aby sa orientovali na vedeckú kvalitu a starostlivo zvažovali, kde a ako publikujú. Preverovanie časopiseckých titulov v anti-predátorských zoznamoch doplnené kritickým hodnotením ďalších ukazovateľov by sa malo stať bežnou praxou pri výbere časopisov, v ktorých chce autor publikovať. Snahou je zabrániť publikovaniu v časopisoch s fiktívnym alebo formálnym recenzným konaním a s nízkym alebo žiadnym vedeckým prínosom. UMB odporúča autorom dôkladne zvažovať, overovať, prípadne zmeniť svoju publikačnú stratégiu a ukončiť spoluprácu s predátorským vydavateľom/časopisom jednoznačne identifikovaným v niektorom z vyššie uvedených zoznamov. Takéto odporúčanie považujeme v súčasnosti za optimálne, a to aj s vedomím určitej subjektivity týchto zoznamov. V prípade pochybností kontaktujte Univerzitnú knižnicu UMB.⁴

Medzinárodná vedecká konferencia 2016

Jubilejný 10. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie s hlavnou témou "Investovanie v Európe - súčasný stav a perspektívy" sa konal dňa 8. novembra 2016 v Slávnostnej aule Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici. Cieľom 10. ročníka konferencie bolo podporiť vedeckú, odbornú a akademickú diskusiu a výmenu poznatkov na aktuálne témy investičných priorít Európskej únie s dopadom na ekonomický rast, rozvoj regiónov a podnikateľské prostredie krajín a vytváranie tvorivého prostredia pre inovácie vo verejnom a súkromnom sektore.

Rokovania v sekciách:

A. Investovanie v Európe

B. Investície a podpora inovácií v súkromnom a verejnom sektore

Terminologické fórum 2016

Výskumný ústav spojov, n. o.,

Zvolenská cesta 20, 974 05 Banská Bystrica 26.10.2016 tradične predstavil na tohtoročnom Terminologickom fóre 2016 príležitosť na vzájomnú výmenu informácií a názorov na slovenské názvy nových technológií a služieb z dynamicky sa rozvíjajúcich oblastí elektronických komunikácií. Zdrojom terminológie elektronických komunikácií sú predovšetkým európske a medzinárodné normy (napr. ETSI, CENELEC, IEC), odporúčania ITU, smernice a iné legislatívne dokumenty Európskej únie a odborná literatúra. V súčasnosti sa finalizuje ukončenie a spustenie navigačného systému Galileo. V novembri vynesie európska raketa Ariane ďalšie štyri družice, čím sa vytvorí podmienky na poskytovanie prvých služieb navigačného satelitného systému Galileo. Preto aj novej terminológii z tejto oblasti venujú zvýšenú pozornosť. Vybrané termíny spolu s definíciami z oblasti GNSS dostali účastníci Terminologického fóra 2016 a prerokovali a posúdili pripomienky k vybraným navrhnutým termínom.

Robotický chirurgický systém

---

2. novembra 2016 lekári Urologickej kliniky FNŠP F.D. Roosevelta Banská Bystrica (FNŠP FDR) uskutočnili unikátny roboticky asistovaný zákrok. Pacientovi s rakovinou močového mechúra, vytvorili z tenkého čreva nový močový mechúr.

Rakovina močového mechúra je život ohrozujúce ochorenie. Jednou z možností liečby je chirurgické odstránenie postihnutého orgánu. Pacient je však po takomto zákroku odkázaný na umelý vývod moču z dutiny brušnej, čo je preňho nepríjemné a nepohodlné. Jeho každodenný život už nikdy nie je taký, ako pred zákrokom. Tím banskobystrických urológov, ako prvý na Slovensku, dokázal nahradiť odstránený mechúr. Pomocou robotického chirurgického systému vytvorili pacientovi nový, a to z niekoľko centimetrového kusu jeho vlastného tenkého čreva. Vymodelovaný močový mechúr na záver napojili na močovody a močovú rúru.

„Je to najzložitejší zákrok, aký sa v urológii robí. Za použitia robotickej chirurgickej technológie je pre pacienta šetrný. Celý zákrok sa uskutoční bez toho, aby sme pacientovi otvorili brucho,“ vysvetľuje postup MUDr. Jozef Babel'a z Urologickej kliniky.

Pomocou štyroch vpichov zavedú ramená robota s nástrojmi do dutiny brušnej, a operatér ich ovláda na ovládacej konzole, kde sleduje operačné pole v 3D zobrazení. Na priebeh prvého zákroku dohliadal renomovaný európsky urológ, Profesor Dr. Med. Stefan Siemer z univerzitnej nemocnice v Homburgu v Nemecku, ktorý uskutočnil stovky podobných zákrokov. „Tento tím je skvele vyškolený a má množstvo skúseností, ja im dávam už len drobné rady a tipy. Operácia trvá niekoľko hodín, ale ten výsledok je pre pacienta skvelý,“ priblížil profesor. Robotický chirurgický systém má FNŠP FDR od roku 2011. Uskutočnili na ňom už viac ako 1100 zákrokov. Používajú ho pri chirurgickej liečbe niektorých onkologických ochorení v urológii a gynekológii, chirurgii, a najnovšie aj v krčnom lekárstve. Zdroj: FNŠP F.D. Roosevelta Banská Bystrica

Festival svetla a tieňa

Festival svetla a tieňa vo svojom druhom ročníku predstavil 17 umeleckých projektov a prilákal do ulíc len na samotné otvorenie festivalu 30. septembra o 19:30 5 tisíc divákov. K tým postupne pribúdali ďalšie tisícky až do ukončenia programu o 23:00. Sobota 1. októbra sa niesla v rovnakom scenári. Celkovo si svetelné umelecké diela 2. ročníka festivalu pozrelo viac ako 25 tisíc obyvateľov a návštevníkov mesta. Svetelné expozície festivalu sa rozprestierali od Hodinovej veže, cez celé Námestie SNP a Dolnú ulicu až po budovu Europa Shopping Center. Zaujímavý program sa divákovi ponúkol tiež v prilahlých uličkách, vychádzajúcich z Námestia SNP – Kapitulska a Múzeum SNP, Národná a Lazovná. Počas festivalu mali diváci k dispozícii mapu lokalít, ktorú si mohli už pred festivalom stiahnuť z webovej stránky Festivalu svetla a tieňa do svojich mobilov. Jej tlačенá verzia bola dostupná pri jednotlivých svetelných expozíciách. O ich distribúciu a informovanie verejnosti o programe sa postarali dobrovoľníci, študenti Strednej priemyselnej školy Jozefa Murgaša.

Obohatením festivalového programu boli aj jeho sprievodné podujatia, ktoré pritiahli ďalších záujemcov. Boli to ukážky osvetľovania fasád budov s Erco sietidlami, workshop na tému Digitálne svetlo – jedinečné možnosti nasvietenia architektonických pamiatok a verejných priestorov, fotoworkshop v spolupráci s magazínom PC Revue a spoločnosťou Canon Slovakia, fotenie pre PC Revue a prednáška organizátorov najväčšieho svetelného festivalu vo Veľkej Británii Lumiere Durham spojená s besedou. Túto príležitosť využili hlavne mladí umelci, ktorí sa mohli stretnúť a inšpirovať sa vizuálnym umením najprestížnejšieho medzinárodného festivalu svetla.

Atraktívne umelecké výstupy festivalu v druhom ročníku oslovili nielen Mesto Banská Bystrica, ale aj Cech hostinských v Banskej Bystrici a Oblastnú organizáciu cestovného ruchu Stredné Slovensko, ktorá spolu s ďalšími partnermi prichystala pre návštevníkov Festivalu svetla a tieňa prekvapenie – atraktívne ceny do losovania.

Tohtoročný Festival svetla a tieňa sa niesol tiež v znamení medzinárodnej spolupráce.

Vďaka podpore Medzinárodného Vyšehradského fondu, v rámci projektu V4 – Kreatívna mládež, sa na predstaveniach podieľali okrem slovenských umelcov, aj mladí kreatívci z Českej republiky, Maďarska a Poľska. Samotným realizáciám počas festivalu predchádzalo Kreatívne laboratórium, ktoré otvorilo dvere tradičným inšpiratívnym líniam ako ústny folklór, moderný tanec a špecifiká z histórie mesta a inšpirovalo k novým umeleckým stvárneniam. Výsledná štúdia tak vniesla svetlo do kultúrneho potenciálu mesta pod Urpínom. Mladí

umelci, aktívni v tomto projekte, si vyskúšali tvorbu diel na základe aplikovaného výskumu. Podieľali sa na vytvorení diel medzinárodného festivalu konaného v Banskej Bystrici, čo v neposlednom rade posilnilo ich budúcu uplatniteľnosť či rozvoj samotného kreatívneho priemyslu v regióne krajín V4.

Festival súčasného vizuálneho umenia by nebolo možné zorganizovať len z verejných zdrojov. Veľkou mierou k jeho priebehu a tiež k podpore mladých umelcov prispeli súkromné spoločnosti. Vďaka patrí spoločnostiam Cover Energy Via MRG s.r.o., Europa SC a.s., Final-CD plus, s.r.o. najväčší slovenský predajca automobilov, Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s., Mijas s.r.o. Pagy s.r.o., Art Pension Dans le Parc, vydavateľstvo CBS s.r.o. a Oblastnej agentúre cestovného ruchu Stredné Slovensko. V dnešnej neľahkej dobe je podpora kreatívnych mladých umelcov ojedinelým počínom.

Cez Facebook až 39 848 ľudí

Festival má svoju webovú stránku www.svetlo-tien.sk a Facebook Festival svetla a tieňa. Facebooková stránka bola počas celého obdobia od prvého ročníka dopĺňaná aktuálnymi informáciami z prípravy festivalu. Najväčší boom návštevnosti zaznamenala, samozrejme, deň pred a počas trvania festivalu, kde aktívne likovalo a zdieľalo túto informáciu o festivale 6 484 priaznivcov nielen z Banskej Bystrice. Mnoho návštevníkov z blízkeho okolia i vzdialenejších miest (Žilina) potvrdzovalo svoju účasť na festivale. Stránka priamo oslovila 39 848 ľudí. Celkovo sa facebooková stránka zobrazila takmer 50 000 krát.

www.svetlo-tien.sk

Propagáciu, šírenie informácií o programe festivalu a spravodajstvo z podujatia zabezpečili RTVS – Slovenský rozhlas, STV2, Teleregina, Rádio Regina, Rádio víkend, Rádio FM, ďalej TV Hronka, Radničné noviny, SME, MY Banskobystrické noviny, Priekopník, Naše Novinky, Kam do mesta, internetové noviny Bystricoviny.sk, BBonline.sk, Priekopnik.sk, Nasabystrica.sk, Teraz.sk. Podujatie prezentovalo na svojich webových stránkach aj Mesto Banská Bystrica. Na území Banskej Bystrice, Zvolena a Brezna bolo vystavených 70 programových plagátov, billboardy a citylighty. Festivalom žili pred festivalom a po festivale aj sociálne siete. Samostatnú cieľenú propagáciu formou plagátov a letákov a vystúpením pred verejnosťou nám poskytlo nákupno-zábavné centrum Europa SC pred festivalom ako aj počas podujatia Noc výskumníkov.

Festival sa zaradil medzi nové, významné kultúrne podujatia mesta s medzinárodným charakterom. Organizátormi Festivalu svetla a tieňa 2016 boli OZ „Kultúrne Slovensko“, OZ TRAKT a Mesto BB. Spoluorganizátormi boli SLOS svetelná technika a LED svetelné štúdio, Ministry of Fun, PR a komunikačná agentúra Essence communications, kreatívna agentúra In agency, Múzeum SNP a LEDeco solution s.r.o. Festival z verejných fondov podporil Fond na podporu umenia a konal sa pod záštitou primátora mesta Jána Noska s finančnou podporou Medzinárodného vyšehradského fondu a mesta Banská Bystrica. Zdroj: Ing. Dagmar Rajčanová, riaditeľka festivalu.

Interaktívne vyučovanie

Prvou významnou zmenou je rozsah prístupnosti interaktívneho vyučovania – v súčasnosti nie sú technológie dostupné len úzkemu okruhu študentov prestížnej univerzity, ale sú plne

prístupné aj pedagógom, študentom a žiakom na každom stupni vzdelávania – od materských až po vysoké školy. Druhým významným aspektom je pokrok v informačných a komunikačných technológiách, ktoré umožňujú pripojenie k serveru a prístup k systému prakticky z akéhokoľvek zariadenia, od stolových osobných počítačov až po malé tablety a smartfóny. Zmyslupnosť využitia e-learningu je úzko prepojená s otázkou efektivity vyučovania. Viaceré štúdie (viď napr. Zhang 2004) potvrdili vyššiu efektivitu vyučovania s využitím e-learningu v porovnaní s klasickým učením sa. Aj to je jeden z nezanedbateľných argumentov ktorý nás vedie k rozvíjaniu digitálnych interaktívnych učebných pomôcok.

Elektronické učebnice z eurofondov

Technologický pokrok, nárast informácií a inovácie sa výrazne prejavujú aj vo vzdelávaní. Byť úspešný v informačnej spoločnosti si vyžaduje flexibilitu. Školy sa musia prispôbiť novým trendom a vychovávať absolventov schopných pre dynamický trh práce. Preto školstvo reaguje inovatívnymi zmenami vzdelávacích systémov založených na nových metódach a spôsoboch vyučovania mladých ľudí.

Stredná odborná škola podnikania v Banskej Bystrici zabezpečuje prípravu žiakov v profesiách, ktoré pokrývajú odvetvie strojárskoho, automobilového, elektrotechnického priemyslu a obchodu a služieb. Pedagógovia sa projektom „Cesty k modernej spojenej škole“ rozhodli inovovať školské vzdelávacie programy pre predmety 1. a 2. ročníka svojich odborov. Nakoľko je v súčasnosti najrýchlejšou formou získavania nových informácií práve internet, škola v rámci projektu vytvorila 56 elektronických cvičebníc s testami pre takmer 600 žiakov. Sprístupnila ich na webovom sídle školy na základe prihlasovacieho mena a hesla. Výhodou elektronických učebných materiálov je ich dostupnosť na internete, možnosť priebežnej aktualizácie učebných textov, ich dopĺňanie, ako aj zlepšovanie IKT zručností pre žiakov, pedagógov a rodičov. Výsledky projektu škola prezentovala na záverečnej konferencii s pozvanými hosťami zo základných a stredných škôl Banskobystrického kraja. Desať tvorcov elektronických cvičebníc sa formou prezentácií podelilo so skúsenosťami s ich tvorbou. Cvičebnicu Autolakovníctvo poskytol prijímateľ bezplatne školám, ktoré učia tento odbor v rámci svojho samosprávneho kraja. Projekt bol financovaný z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ. Škola reagovala na výzvu operačného programu Vzdelávanie určenú pre stredné odborné školy s cieľom reformovať systém vzdelávania a odbornej prípravy. Na projekt, ktorý realizovala v rokoch 2009 – 2012, získala nenávratný finančný príspevok vo výške 277-tisíc eur.

Svetový deň duševného zdravia

V utorok 26. apríla Úrad priemyselného vlastníctva SR oslavoval Svetový deň duševného vlastníctva. Deň sa začal slávnostným otvorením, na ktoré boli pozvané všetky významné osobnosti Banskej Bystrice. Dňa 26. apríla pred 46 rokmi nadobudol účinnosť Dohovor o zriadení Svetovej organizácie duševného vlastníctva a práve na podnet tejto organizácie sa 26. apríl stal aj Svetovým dňom duševného vlastníctva (SDDV). V úrade si ho pripomínajú od roku 2001. Ústrednou myšlienkou tohtoročného SDDV je Digital Creativity: Culture Reimagined / Digitálna kreativita: Nové možnosti vytvárania kultúry. Svetový deň duševného vlastníctva otvoril v úrade slávnostným príhovorom jeho predseda Ľuboš Knoth.

Po slávnostnej časti bude nasledovala konferencia Duševné vlastníctvo na Slovensku XVI s názvom Od nápadu k patentu, ktorá bola tento rok zameraná na právnu ochranu technických riešení v národnom, ale aj medzinárodnom kontexte s dôrazom na platnú legislatívu, spory, vymožitelnosť a tiež na význam ochrany z pohľadu majiteľov patentov.

Utorok 26. apríla bol v úrade aj Dňom otvorených dverí, keď úrad návštevníkom otvoril aj svoje inak verejnosti neprístupné priestory. Zúčastní sa o oblasť priemyselného vlastníctva budú mali možnosť oboznámiť sa s činnosťou úradu, absolvovať prehliadku patentového archívu a študovne. Pre žiakov a študentov je pripravená interaktívna výstava Vedecká hračka, výstava Duševné vlastníctvo v kocke a tiež reštaurácia úspešnej výstavy Zábavný kalendár 1914, ktorú v priestoroch úradu prezentuje Poštové múzeum. Zdroj:BBonline

Verejné prístupové body (Hotspoty)

Námestie SNP, Námestie Š. Moysesesa, Námestie slobody, okolie Múzea SNP

Mesto Banská Bystrica ponúka občanom a návštevníkom verejný prístupový bod k internetu. Pomocou prístupového bodu

(WiFi) sa pripojíte na internet prostredníctvom notebooku, vreckovým počítačom PDA (Personal Digital Asistent) alebo mobilom.

Po pripojení na internet si môžete prehliadať stránky ako aj posielat' a prijímať elektronickú poštu.

WiFi pripojenie na internet je podmienené obojsmernou komunikáciou medzi prístupovým bodom a pripojeným zariadením vybaveným bezdrôtovým adaptérom WiFi (Váš notebook, PDA, mobil). Služba WiFi po prieskume prostredia zobrazí dostupné prístupové body. V okolí môžu byť aj iné prístupové body, ako súkromné tak aj komerčné. Pre bezplatný verejný internet mesta je potrebné vybrať SSID: BanskaBystrica a pri nastavení tzv. IP adresy mať navolené dynamické pridelenie adresy (DHCP) čo je štandardným nastavením pokiaľ nebolo zmenené užívateľom.

Hotspoty Mesta Banská Bystrica:

Miesta: Námestie SNP
Námestie Štefana Moysesesa
Námestie slobody
okolie Múzea SNP
SSID: BanskaBystrica a MojaBanskaBystrica

(Prevádzkovateľom bezplatného WiFi pripojenia pre mesto Banská Bystrica je spoločnosť BBX s.r.o.)

Podmienky pripojenia formou WiFi:

1. notebook, PDA, alebo smartfóne vybavený WiFi
2. byť obojsmerne v dosahu signálu WiFi hotspotu
3. vyhľadať (nastaviť) na svojom notebooku, PDA, smartfóne sieť s menom (SSID): BanskaBystrica
4. otvoriť internetový prehliadač

Vysvetlivky:

WiFi - (Wireless Fidelity) sada štandardov pre bezdrôtové lokálne siete pre pripojenie na internet.

Hotspot - miesto pokryté signálom bezdrôtovej siete, prostredníctvom ktorej je možné pripojiť sa na internet. SSID - (Service Set Identifier) sieťový identifikátor. Wireless network connection - Bezdrôtové pripojenie.

Elektronická úradná tabuľa

Elektronická úradná tabuľa Mesta Banská Bystrica na internete obsahuje v digitálnej podobe povinne zverejňované informácie a dokumenty zverejnené na oficiálnej radnej tabuli Mesta Banská Bystrica. Úradné dokumenty sú rozdelené do kategórií menu a zoradené podľa dátumu vyvesenia.

TECHNIKA v Banskej Bystrici pribudla inteligentná lavička

Banskobystričania čakajúci na spoj mestskej hromadnej dopravy na Námestí slobody si mohli v októbrových dňoch 2016 dňoch všimnúť niečo nezvyčajné. Podobne ako Košice, aj Banská Bystrica testovala inovatívnu pouličnú lavičku. Obyvatelia mesta si vďaka nej môžu nabiť svoje mobilné zariadenie a pripojiť sa na internet. Štýlový, moderný, vysoko kvalitný a vkusný doplnok ulíc tak zapadá do konceptu Inteligentného Mesta a zároveň plní aj estetickú funkciu.

Lavička je vybavená bezdrôtovým nabíjacím zariadením s dvomi inteligentnými USB konektormi, vďaka ktorým umožňuje rýchle nabíjanie mobilov a zaručuje ochranu batérie. Prístup na internet je k dispozícii 24-hodín denne vo vzdialenosti štyroch metrov. Nový doplnok sa nikdy nevypína a je nabíjaný a poháňaný slnečnou energiou. Lavička je odolná proti vandalizmu a nepriaznivému počasiu.

„Rozhodli sme sa odskúšať inteligentnú lavičku a najmä zistiť, čo si o tom ľudia myslia. Verím, že v dnešnej dobe Smartphonov ju využijú všetky vekové kategórie Banskobystričanov a návštevníkov mesta,“ hovorí primátor Ján Nosko.

Príjemná teplota sedadla za akýchkoľvek poveternostných podmienok ohreje každého aj v zimných mesiacoch. Má schopnosť ochladzovať sa proti nahriatiu a udržať teplotu do max. 30 stupňov Celzia.

50. výročie podoznaní v Banskej Bystrici

V júni 2016 si Regionálne pracovisko Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy (RP VÚPOP) v Banskej Bystrici, ktorý je od 1.1.2014 začlenený pod Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum (NPPC), pripomenulo 50. výročie svojho založenia. Stalo sa tak na slávnostnom zasadnutí, organizovanom v spolupráci so Societas pedologica slovacica (SPS). V úvodnom príhovore vystúpila riaditeľka NPPC – VÚPOP a predsedkyňa SPS doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc., pričom zhodnotila doterajšie vedecko-výskumné pôsobenie RP VÚPOP v Banskej Bystrici za 50 rokov od jeho založenia.

Následne vystúpil riaditeľ NPPC – Výskumného ústavu trávnych porastov a horského poľnohospodárstva v Banskej Bystrici Ing. Milan Turóci, pričom zhodnotil doterajšiu ako aj súčasnú odbornú a vedecko-výskumnú spoluprácu medzi oboma pracoviskami. RP VÚPOP sa od svojho vzniku v roku 1966 pod vedením Ing. Kolomana Klobušického, CSc., a Ing. Vladimíra Linkeša, CSc., (ako metodického inštruktora) metodicky a realizačne spolupodieľalo na vykonávaní komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd a následnej bonitácie pôd. Výrazne prispelo k položeniu základov informačného systému o pôde, z ktorého ústav profituje aj v súčasnosti. Pracovisko od roku 1993 koordinuje a pod vedením prof. Ing. Jozefa Kobzu, CSc., permanentne zabezpečuje realizáciu komplexného monitoringu pôd Slovenskej republiky, ktorý tvorí inovatívnu základňu pre analýzu vývoja pôd na Slovensku. Súčasne sa zaoberá aktuálnym stavom degradačných procesov v pôde (kontaminácia pôd, acidifikácia pôd, salinizácia a sodifikácia pôd, úbytok pôdnej organickej hmoty a prístupných makroživín – fosforu, draslíka a horčíka ako aj mikroživín – medi, zinku a mangánu, kompakcia a erózia pôd).

V. KULTÚRA A UMENIE

Obec pri výkone samosprávy zabezpečuje a vykonáva správu verejných priestranstiev, kultúrnych a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie kultúry, osvetovej činnosti, záujmovej umeleckej činnosti, či zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok. Mesto Banská Bystrica sa vo svojej činnosti v zmysle Zákona o obecnom zriadení zameriava na vytvorenie predpokladov pre fungovanie mestskej kultúry a vytváranie podmienok pre uspokojovanie kultúrnych potrieb obyvateľov mesta. Strategická vízia a ciele mesta v oblasti kultúry sú prioritou oddelenia kultúry mesta Banská Bystrica.

Medzi najvýznamnejšie kultúrne podujatia Mesta Banská Bystrica patrí bezpochyby Radvanský jarmok, ktorý je od roku 2011 zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Radvanský jarmok v roku 2016 vo svojom programe vzdal hold novým prvkom zapísaným do Reprezentatívneho zoznamu nemotného kultúrneho dedičstva Slovenska v roku 2015, ako boli gajdy, modrotlač, horehronský viachlasný spev, ktoré k regiónu Banskej Bystrice neoddeliteľne patria. Radvanského jarmoku sa zúčastnilo približne 40 tisíc návštevníkov, 267 remeselníkov z rôznych častí Slovenska, 29 remeselníkov zo zahraničia a 46 remeselníkov z Banskej Bystrice a jeho okolia. Mesto v roku 2016 podporilo taktiež tradičné podujatia ako je Banskobystrická hudobná jar, medzinárodný dixielandový festival United Europe Jazz Festival v Banskej Bystrici a 36. ročník najstaršieho festivalu zborového spevu na Slovensku, Festivalu Viliama Figušu Bystrého. Všetky festivaly možno označiť ako mimoriadne úspešné. Dramaturgia programu bola zostavovaná zo všetkých žánrov pre rôzne vekové skupiny. Medzi najúspešnejšie možno zaradiť podujatia v rámci Kultúrneho leta - Čaj o piatej, Sídliškove večerníčky, Banskobystrické Vianoce. Nezabúdame ani na podujatia pre znevýhodnené skupiny obyvateľov. Divadelné a hudobné predstavenia realizujeme priamo v Domovoch sociálnych služieb, v domovoch dôchodcov i v Detskej fakultnej nemocnici v rámci projektov Klauni rozdáujú smiech a Kultúra bez hraníc.

V roku 2016 sa naplno rozbehla činnosť v zrekonštruovanom Robotníckom dome, ktorého modernizácia a rekonštrukcia bola realizovaná pomocou nenávratného finančného príspevku z Regionálneho operačného programu, z výzvy zameranej na posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov zvýšením kvality služieb poskytovaných pamäťovými a fondovými inštitúciami a revitalizáciou významných pamiatkových objektov s prioritou zvýšiť atraktivitu a dostupnosť služieb na kultúrnu a kultúrno-vzdelávaciu činnosť. Hlavným cieľom bolo zlepšiť podmienky pre aktívny oddych občanov, aktívne trávenie voľného času pre návštevníkov a na kultúrno-spoločenské a osvetové účely. Zároveň využívanie Robotníckeho domu bolo zabezpečované v súlade s účelom, na ktorý bol schválený nenávratný finančný príspevok. Spolupráca bola nadviazaná len so subjektami verejnoprospešného charakteru ako boli napr. neziskové organizácie, občianske združenia, základné školy, Univerzita Mateja Bela, Akadémia umení, nadácie, záujmovo-umelecké krúžky, ľudové súbory. Priestor Mesto poskytlo i pre tvorivé dielne, dobrovoľníctvo a amatérske zoskupenia. Zároveň sa začína pracovať na napĺňaní databázy významných obyvateľov, dejateľov, podujatí a inštitúcií mesta z dostupných archívov, ktorí sú prezentovaní v sieni slávy.

V roku 2016 Komisia pre pamätihodnosti mesta Banská Bystrica odporučila ďalší sumár námietok na vyhlásenie pamätihodností. Pamätihodnosti mesta sú spravidla vyhlasované jedenkrát ročne. Uznesením č. 684/2016 zo dňa 13.12.2016 prijalo mestské zastupiteľstvo za pamätihodnosti mesta a schválilo ich zápis do Zoznamu nehmotných pamätihodností nasledovné:

- osobnosti - Andrej Očenáš, Július Smid, Eugen Stollman, Mária Markovičová, Ivan Palúch, Peter Solan
- udalosti – činnosť Vojenskej hudby pplk. 26 v Banskej Bystrici, 25. marec 1945 ako Deň oslobodenia mesta Banská Bystrica

Obec zabezpečuje aj starostlivosť o vojnové hroby, ktoré sa nachádzajú na jej území. Je povinná zabezpečiť, aby v bezprostrednom okolí vojnového hrobu nebola umiestnená vec alebo zariadenie, ktoré je nezlučiteľné s úctou k tomuto miestu, oznamovať na požiadanie orgánov štátnej správy na úseku vojnových hrobov údaje z evidencie vojnových hrobov, ktorú vedie, informovať krajský úrad do 30. apríla kalendárneho roka o počte vojnových hrobov a o ich technickom stave za predchádzajúci kalendárny rok, zriadiť, premiestniť, prestavať alebo zrušiť vojnový hrob na základe písomnej žiadosti po písomnom súhlase Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

V súvislosti s blížiacim sa 100. výročím ukončenia 1. svetovej vojny Mesto Banská Bystrica v spolupráci so Slovenskou komorou architektov vyhlásilo urbanisticko-architektonickú súťaž „Obnova vojenského cintorína z 1. svetovej vojny v Majeri“. Na základe návrhu riešenia, ktoré súťaž priniesla, bola z časti spracovaná projektová dokumentácia, vykonané geodetické zamerania a boli prevedené terénne práce a výrub drevín. V roku 2016 Mesto obnovilo taktiež pomník 1. sv. vojny na Židovskom cintoríne, súsošie Ústup do hôr v Uľanke, pamätnú tabuľu venovanú SNP v Mestskom parku a hrob Andreja Sládkoviča a jeho manželky Antónie.

V súlade s § 14 ods. 3 Zákona o ochrane pamiatkového fondu a VZN Mesta Banská Bystrica č. 4/2010 o evidencii pamätihodností Mesto môže utvárať zdroje na príspevky vlastníkom na záchranu a obnovu pamätihodností a kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa na území mesta. Sú pridelené žiadateľom prostredníctvom Komisie pre pamätihodnosti mesta a následne Komisie pri MsZ v B. Bystrici pre kultúru, informatiku, mestskú kroniku a ZPOZ. V roku 2016 boli týmto spôsobom poskytnuté dotácie trom subjektom a tri projekty boli podporené dotáciou primátora.

V roku 2016 boli zavedené všetky **výtvarné diela** nachádzajúce sa na území mesta s popisom a fotodokumentáciou do Geografického informačného systému, bola zriadená webová stránka www.pamatihodnosti.sk, kde budú pravidelne dopĺňané nové informácie ako aj novovyhlásené pamätihodnosti v Meste Banská Bystrica. Zdroj: Výročná správa

Pamätihodnosti

Komisia pre pamätihodnosti mesta Banská Bystrica ako odborný poradný a iniciatívny orgán mesta pre zásadné otázky ochrany pamätihodností mesta od roku 2011 na svojich zasadnutiach posudzuje návrhy na zápis do evidencie pamätihodností mesta z odborného a vecného hľadiska.

Mestské zastupiteľstvo v Banskej Bystrici Uznesením č. 684/2016 z 13.12.2016 schválilo zápis do Zoznamu pamätihodností:

- Andreja Očenáša zaradiť za pamätihodnosť – osobnosť /nehmotná pamätihodnosť
- Vojenskú hudbu pplk. 26 v Banskej Bystrici prijať za pamätihodnosť – udalosť/nehmotná pamätihodnosť
- Júliusa Smida zaradiť za pamätihodnosť - osobnosť /nehmotná pamätihodnosť
- Eugena Stollmana zaradiť za pamätihodnosť - osobnosť /nehmotná pamätihodnosť
- Máriu Markovičovú zaradiť za pamätihodnosť - osobnosť /nehmotná pamätihodnosť
- Ivana Palúcha zaradiť za pamätihodnosť - osobnosť /nehmotná pamätihodnosť
- Petra Solana zaradiť za pamätihodnosť - osobnosť /nehmotná pamätihodnosť
- 25. marec 1945 – Deň oslobodenia mesta Banská Bystrica prijať ako pamätný deň/udalosť – nehmotná pamätihodnosť.

Andrej Očenáš

Pochádzal zo Seliec pri B. Bystrici (nar. 8. januára 1911 v Selciach, zomrel 8. apríla 1995 v Bratislave), vyštudoval na Štátnom učiteľskom ústave v B. Bystrici (hud. pedagógovia V.Figuš - Bystrý a Karel Štika); počas štúdia sa zapájal do hudobného života mesta, ako významná osobnosť sa vracal do B. Bystrice ako člen hud. porôt, podporovateľ hudobnej kultúry, na besedy, koncerty apod. Z prírody a histórie mesta a okolia čerpal v dielach (Povesti o rodnom kraji, Povstalecká tetralógia, Na zbojníckom tanci - podľa Ľuda Ondrejova a i.). Jeho balet Vrchárska nálada bol premiérovaný v Opere DJGT. Vo vlastnej tvorbe sa orientoval na symfonickú, vokálno-symfonickú a komornú hudbu inšpirovanú najmä folklórnymi tradíciami rodného kraja. Autor orchestrálno-symfonických skladieb, komorných diel a zborových skladieb. Vytvoril scénickú hudbu k literárnym dielam J. Bottu (Smrť Jánošíkova, 1948), A. Sládkoviča (Marína, 1948) a Hviezdoslava (Herodes a Herodias, 1955), zhudobnil aj verše J. Kráľa, Roku Fábryho, J. Kostru, M. Lajčiaka a i. Napísal pôvodný balet Vrchárska pieseň (1964) a javiskovú symfóniu Román o ruži (1969–1970). Pozoruhodné sú jeho orchestrálne suity Povesti o rodnom kraji (1943) a Ruralia slovača (1957). Venoval sa i upravovaniu a montážam ľudových piesní. Jeho pozostalosť je uložená v Literárnom a hudobnom múzeu v Banskej Bystrici. Okrem iného navrhol Festival zborového spevu pomenovať podľa V. Figuša-Bystrého.

Vojenská hudba pplk. 26 v Banskej Bystrici

Vojenská hudba pplk. 26 pôsobila v Banskej Bystrici v medzivojnovom období (1918-1938). Jej kapelníkmi boli významné hudobné osobnosti, ktoré pripravovali a uskutočňovali mnoho koncertných a hudobných podujatí pre verejnosť - promenádne koncerty, symfonické koncerty, spoluúčinkovanie pri operetných predstaveniach Mestského divadelného združenia. Vojenská hudba účinkovala pri významných štátnych a spoločenských udalostiach v Banskej Bystrici, okrem toho obyvateľom mesta a okolia prinášala zábavu, ale aj rozhľad v európskom hudobnom repertoári a do svojich produkcií zapájala aj miestnych sólistov a komorné telesá. Bola jediným profesionálnym orchestrom v tomto období s významným vplyvom na občanov i vtedajších študentov.

Július Smida

Bol popredným slovenským vedcom v oblasti onkológie. Narodil sa v r. 1927 v BB ako druhé so štyroch detí Gustáva Smidu a jeho manželky Vilmy. Tu získal základné aj stredoškolské vzdelanie. Maturoval na Štátnom gymnáziu Andreja Sládkoviča v Banskej Bystrici, vysokoškolské štúdium absolvoval v r.1946-51 na Chemickotechnologickej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Po promócii nastúpil na Onkologický ústav v Bratislave (t. č. Ústav experimentálnej onkológie Slovenskej akadémie vied). Tam pracoval ako samostatný vedecký pracovník 40 rokov. S manželkou Valériou sa venovali štúdiu nádorovej biológie a najmä v tom čase aktuálnej téme zvieracích onkogénnych vírusov. Desiatky jeho odborných publikácií v anglickom jazyku, citované mnohými zahraničnými vedeckými pracovníkmi z USA, západnej Európy a Japonska, pojednávajú o slepačom onkogénnom víruse B77, ktorý bol izolovaný v Onkologicko ústave v Bratislave zo sliepky číslo 77 – podľa toho bol označený B77. V r. 1985 obhájil doktorskú dizertačnú prácu (DrSc.), kde zhrnul svoje celoživotné výskumné dielo s názvom „Expresia génov onkovírusu B77 a iných retrovírusov v systémoch rozličných hostiteľov“. Vírus B77 sa stal známym a celosvetovo používaným experimentálnym modelom vo významných laboratóriách sveta, ktoré sa zaoberali onkovirológiou a tak vo veľkej miere prispel k rozvoju poznania všeobecných mechanizmov onkogenézy aj ľudských nádorov. Koncom 50. rokov stál pri zrode vedeckého časopisu Neoplasma vydávaného len v anglickom jazyku a bol jeho dlhoročným výkonným redaktorom. Neoplasma dodnes patrí medzi najkvalitnejšie medzinárodné vedecké časopisy vydávané u nás. J. Smida absolvoval niekoľko, pre svoj vedecký rast, dôležitých zahraničných pobytov v renomovaných experimentálnych pracoviskách; napr. v Bethesde v USA a v Tokiu v Japonsku. Počas komunizmu nachádzal v jeho rodine azyl režimom prenasledovaný kňaz Anton Srholec. Zomrel v r. 2005 v Bratislave. Po celý život sa cítil byť Banskobystričanom. Jeho dcéra rešpektovala otcovu vôľu a tak rodné mesto sa mu stalo aj miestom posledného odpočinku.

Eugen Stollman

---

bol slovenský ochotnícky herec, divadelný režisér, ktorý sa narodil 31.08.1896 v Banskej Bystrici a zomrel 29.07.1970 v B. Bystrici. Po 2. svetovej vojne dostal vedľajšie úlohy v niekoľkých slovenských filmoch: Zemianska česť, Vľčie diery, Kozie mlieko, Šťastie príde v nedeľu, Čisté ruky. Vo filme Statočný zlodej nakrútenom podľa Stodolovej drámy Jožko Púčik a jeho kariéra hral Púčikovho (Kronerovho) spoluväzňa. Prakticky celý jeho život bol spojený s Banskou Bystricou.

Mária Markovičová

Narodila sa v r. 1908 v Banskej Bystrici, zomrela v r. 1984 v Stupave. Bola významnou slovenskou herečkou - zaslúžilou umelkyňou, protagonistkou Činohry DJGT vo Zvolene. Hrala vo viacerých slovenských filmoch, televíznych inscenáciách i seriáloch - napr. Dobrodružstvo pri obžinkoch, Statky-zmätky, Sóle pre bicie, Mamka Pôstková, Prípady Evy Burdovej, Starý včelár, Nevera po slovensky, Jedenáste prikázanie, Demeterovci, Slnko vychádza nad Prašivou, Vivat Beňovský, Zaprášené histórie Ema Bohúňa, Živý bič,

Polnočná omša. V postave Dory v inscenácii Ženský zákon podľa Tajovského divadelnej hry bola dôstojnou partnerkou herečkám Hane Meličkovej a Bete Poničanovej. Trikrát získala titul majsterky Slovenska v tenise. Zúčastnila sa automobilových pretekov Tatra 57, kde obsadila druhé miesto. Počas SNP pracovala v jednotke Červeného kríža a v Slobodnom slovenskom vysielacom. Pochovaná je v Kremničke

Ivan Palúch

Ivan Palúch patrí k významným osobnostiam slovenského herectva. Herec sa preslávil stvárnením seriálového Adama Šangalu aj princa Bajaju. Jeho kariéra bola na konci šesťdesiatych rokov závažná. Český režisér František Vlácil ho obsadil do náročného filmu Markéta Lazarová. V juhoslovenskom filme Čoskoro bude koniec sveta bola jeho hereckou partnerkou Annie Girardot. Známy nemecký režisér Volker Schlöndorff ho obsadil zas do historického filmu Michael Kohlhaas. Ako jediný herec z bývalého Československa sa dostal do nominácie na filmový festival v Cannes. Na Medzinárodnom filmovom festivale v Cannes 1969 sa v jednom roku premietali TRI filmy s Ivanom Palúchom: v hlavnej súťaži film ČOSKORO BUDE KONIEC SVETA Alexandra Petroviča a MICHAEL KOLHAAS režiséra Volkera Schlöndorffa a zároveň na žiadosť novinárov sa v sekcii filmových režisérov premietala MARKÉTA LAZAROVÁ Františka Vlácil.

Unikátny rekord v histórii československej kinematografie - tri filmy v Cannes nemal do dnes nikto! Zabitá neděle režisérky Drahomíry Vihanovej putovala hneď po nakrútení do trezoru a verejne sa mohla premietat až v roku 1989. Jeho nekonformné postoje voči sovietskej okupácii viedli v roku 1974 aj k zákazu hrať v divadle či vo filme. osemdesiatych rokoch mu opäť umožnili hrať v menších úlohách, neskôr pôsobil aj v Divadle Jozef Gregora Tajovského vo Zvolene. K svojim slávnym začiatkom sa však herec už nikdy profesionálne nevrátil. Naposledy ho televízny divák mohol vidieť ako Gusta v Búrliavom víne.

Peter Solan

Narodil sa 25. apríla 1929 v Banskej Bystrici, zomrel 21. septembra 2013 v Bratislave. Bol významný slovenský režisér a scenárista. Po skončení gymnázia v Banskej Bystrici vyštudoval filmovú réžiu na Pražskej FAMU. Už v počiatkoch svojej hranej filmovej tvorby sa Solan prejavoval ako jedinečný pozorovateľ ľudského charakteru a počínania. Hoci naprieč jeho filmovou tvorbou cítiť silný rukopis, o práci režiséra mal Peter Solan veľmi skromnú predstavu. „Mám rád, keď režisér nevytrča, nech vytrča film, ak má tú silu.“ Pri filme Solan ostal aj po tom, čo prestal aktívne nakrúcať. V 90. rokoch napríklad pôsobil ako predseda komisie pre kinematografiu a video Štátneho fondu kultúry Pro Slovakia. V roku 1994 získal cenu Igric za celoživotné dielo, v roku 2004 Cenu ministra kultúry za rok 2003 za mimoriadny tvorivý prínos k rozvoju slovenskej kinematografie, získal aj štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra III. triedy. Peter Solan sa zaraďuje k najvýznamnejším slovenským filmovým tvorcom československej modernej filmovej vlny šesťdesiatych rokov (Boxer a smrť, Tvár v okne, Prípady Barnabáš Kos, Kým sa skončí táto noc). Kritika o ňom píše ako o tvorcovi priekopníckych metód a radí ho medzi najlepších slovenských režisérov. Filmy Boxer a smrť či Prípady Barnabáš Kos patria do zlatého fondu slovenskej kinematografie a ani štyridsať rokov od ich vzniku im neubralo na pôsobivosti a sile posolstva

25. marec 1945 – Deň oslobodenia mesta Banská Bystrica

Boje o oslobodenie centra SNP – Banskej Bystrice boli zložité. 24. marca 1945 boli oslobodené blízke obce Kráľová, Radvaň a Šalková. Kvetná nedeľa 25.3. priniesla mestu Banská Bystrica slobodu. Sásová, Rudlová, Podlavice, Skubín boli oslobodené nasledujúci deň, Kostiviarska a Jakub 1.4., Uľanka 4.4. Územie mesta oslobodzovali jednotky 40. armády Červenej armády gen. F.F. Žmačenka a 4. rumunskej armády gen. N. Dascaleuscu dvanásť dní.

Tvorba evidencie a Zoznamu pamätihodností mesta je zameraná na identifikáciu, výskum, evidenciu, zachovanie, obnovu, reštaurovanie, regeneráciu, využívanie a prezentáciu pamätihodností mesta, v budúcnosti umožní vytvárať ponuku a štruktúru produktov poznávacieho cestovného ruchu. Pamätihodnosti možno začleniť do ponuky regionálnych a nadregionálnych národno-poznávacích trás a okruhov.

Vojnové hroby a obnova pamiatok

V roku 2016 bol obnovený pomník 1. sv. vojne na Židovskom cintoríne, súsošie Ústup do hôr v Uľanke, PT venovanú SNP v Mestskom parku a hrob Andreja Sládkoviča a jeho manželky Antónie.

V roku 2016 vyhlásilo Mesto Banská Bystrica urbanisticko-architektonickú súťaž „Obnova vojnového cintorína z 1. svetovej vojny v Majeri“. Na základe návrhu riešenia, ktoré súťaž priniesla bola spracovaná projektová dokumentácia, geodetické zamerania a boli prevedené terénne práce a výrub drevín (12. tis. z prostriedkov MV SR, 3. tis. činilo spolufinancovanie mesta BB).

Významní rodáci mesta

Martin Babjak, operný spevák (barytón)

Paľo Bielik, herec, filmový režisér a scenárista

Ivan Bukovčan, dramatik a filmový scenárista

Ján Cikker, hudobný skladateľ

Dušan Cinkota, herec

Viliam Figuš-Bystrý, hudobný skladateľ

Ján Fuchs, pedagóg a autor učebníc

Michal Handzuš, reprezentant v ľadovom hokeji

Vladimír Országh, reprezentant v ľadovom hokeji, hlavný tréner HC '05 Banská Bystrica

Deana Horváthová, herečka a filmová producentka

Pavel Hruz, spisovateľ

Emil Černý, pedagóg a publicista

Marian Kotleba, politik, bývalý predseda Banskobystrického samosprávneho kraja

Marián Chudovský, operný režisér

Šimon Jurovský, hudobný skladateľ a dirigent

Peter Karvaš, dramatik, prozaik a divadelný teoretik

Ján Koleník, slovenský herec

Ján Langoš, politik

Jozef Murgaš, katolícky kňaz, vynálezca a maliar, vlastenec

Alena Procházková, reprezentantka v behu na lyžiach

Dominik Skutecký, maliar

Ondrej Sliacky, spisovateľ, literárny vedec, významný pedagóg, scenárista, editor najstaršieho detského časopisu *Slniečko*

Tomáš Surový, reprezentant v ľadovom hokeji

Igor Šimeg, herec, spevák, režisér

Matej Thome – v časoch pôsobenia Martina Luthera študoval na univerzite vo Wittenbergu (1523)

Richard Zedník, reprezentant v ľadovom hokeji

Gustáv Kazimír Zechenter-Laskomerský, prozaik a publicista

Radovan Oravkin, hudobník a textár

Oddelenie kultúry v roku 2016

viedlo evidenciu Oznamení o určení prevádzkovej doby v zmysle VZN Mesta Banská Bystrica č.4/2015 o pravidlách času predaja v obchode a času prevádzky služieb, vydalo 5 záväzných stanovísk v zmysle zák. č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zmysle zák.č.139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch vydalo 75 povolení na ambulantný predaj v meste, vydalo 20 povolení na predaj na trhovách miestach, zabezpečuje 54 zmluvných vzťahov na prenájom pozemku pod podnikateľskými zariadeniami na území mesta

Okrem uvedených činností oddelenie zabezpečuje príležitostné trhy v zmysle VZN Mesta č. 2/2012 a VZN Mesta č. 5/2012.

Ide o nasledovné príležitostné trhy:

a) V období od 15. marca do 23. marca 2016 sa uskutočnili na Námestí Š. Moysesova "Veľkonočné trhy". Príležitostné trhy boli zamerané na prezentáciu ľudových remesiel a predaj sortimentu spojeného s tradíciou Veľkej noci.

Predajcovia ponúkali sortiment:

ručne vyrobené kraslice, kraslice zdobené deкупážou, veľkonočné korbáče, kvetinové ikebany, živé a umelé kvety výrobky z dreva, kože a keramiky, zo šúpolia a mnoho ďalších drobností.

Doplnkovým sortimentom boli rôzne druhy medovníkov a perníkov, trdelníky, podpecníky a podplameníky.

Bolo rozmiestnených 29 ks predajných stánkov a súčasťou Veľkonočných trhov bol aj kultúrny program.

359. Radvanský jarmok

V poradí 359. Radvanský jarmok sa uskutočnil v termíne od 08. - 11. septembra 2016 v centre Banskej Bystrice. Súčasťou Radvanského jarmoku bol aj Trh ľudových remesiel, ktorý sa uskutočnil od 09. - 11. septembra 2016 na Námestí SNP, Námestí Š. Moyses a pri Barbakane a v Dolnej ulici.

Chýrny Radvanský jarmok v Banskej Bystrici bol nazývaný aj jarmok všetkých jarmokov. Jarmok, kde kraľovali ľudové remeslá, preslávený aj tým, že naň voľakedy chodil aj najslávnejší zbojník Juraj Jánošík.

Jarmok sa dodnes koná vždy začiatkom septembra. História Radvanského jarmoku siaha do 17. storočia, keď obec Radvaň, ktorá bola vtedy samostatnou obcou, získala v roku 1655 právo na konanie jarmoku v deň narodenia Panny Márie.

V svojej básni ho ospieval Andrej Sládkovič a Štefan Nosál v roku 1955 na hudbu Tibora Andrašovana nacvičil s Lúčnicou úspešnú choreografiu Radvanský jarmok. V súčasnosti sa jarmok koná v centre mesta, kde sa po tri dni tisíce kúpy a zábavychtivých ľudí môžu dosýta nabažiť najrôznejších jedál a nápojov, remeselníckych, ale aj iných tovarov i priehŕštia zábavy. Sprievodnými akciami sú vystúpenia folklórnych súborov, hudobných skupín, súborov historického šermu, rôzne súťažné akcie a atrakcie. Na obľube získal už tradičný burčiak a pohodu zabezpečujú aj obligátne kolotoče. Zdroj: Vydavateľstvo DAJAMA.

Obec Radvaň bývala známa okrem iného Radvanským jarmokom, ktorý sa konával už v 14. storočí, pravdepodobne počas púte k radvanskému kostolu Panny Márie (v lokalite Hôrka). Privilégium konať výročný jarmok v deň sviatku Narodenia Panny Márie (teda 8. septembra) dostala obec od cisára Leopolda I. v roku 1655 (v roku jeho korunovácie za uhorského kráľa; cisárom sa stal až po smrti otca Ferdinanda III. v roku 1657). V spore o konanie jarmoku s mestom Banská Bystrica napokon Leopold I. v roku 1697 rozhodol, že jarmok v deň Narodenia Panny Márie sa môže konať len v Radvani. Radvanský jarmok bol jedným z najväčších a najznámejších v Hornom Uhorsku. Odras jarmok našiel dokonca aj v krásnej literatúre (v poviedkach Gustáva Kazimíra Zechentera-Laskomerského a Jozefa Gregora Tajovského). Tradícia výročného jarmoku prežila do dnešných čias, ale jarmok sa už koná na Námestí SNP v Banskej Bystrici.

Ponuka tovarov a služieb	Lokalita
Stánky s ľudovo-umeleckými výrobkami zabezpečovalo	Námestie Štefana Moyses a, Námestie SNP, Dolná ulica
Pohostinské a reštauračné služby, rýchle občerstvenie, stravovanie	Vajanského námestie, Štefánikovo nábrežie a Hronské predmestie
Zábavné zariadenia, atrakcie a lunaparky	Štefánikovo nábrežie, Hronské predmestie,

359. RJ sa zúčastnilo:

20 poskytovateľov občerstvovacích služieb

13 predajcov burčiaku

10 predajcov cukrovniiek, medu, medoviny, perníkov, medovníkov, nakladaných syrov a pod.

6 predajcov doplnkového sortimentu

4 kolektívy prevádzkujúce zábavnú techniku (kolotoče, strelnica, nafukovací hrad a pod.).

Súčasťou 359. RJ a Trhu remesiel bol bohatý kultúrny program na Námestí SNP.

Príležitostný trh "Pamiatka zosnulých "

Termín konania: od 25.10. - 2.11. 2016. Príležitostný trh sa uskutočnil na Námestí Š. Moysesa. Tradične bol zameraný na predaj živých a umelých kvetov, črepníkových chryzantém, kytíc, ikebanán, kahancov, sviečok a rôznych dekorácií súvisiacich so sviatkom Všetkých svätých.

Bolo rozmiestnených 20 predajných stánkov.

d) Príležitostný trh "Vianočné trhy"

Termín konania:

- občerstvovacie služby a vianočný punč od 24. novembra 2016 do 6. januára 2017.

- predajné stánky s remeselným a doplnkovým tovarom od 06. decembra do 23. decembra 2016.

Vianočné trhy v Banskej Bystrici boli prezentáciou ľudovej tvorivosti. Návštevníci mali možnosť zakúpiť si ručne vyrobené výrobky z dreva, keramiky, kože, betlehemy zo šúpolia, vianočné ozdoby zo skla a zo slamy, handrové bábiky, strieborné šperky, bižutériu a mnoho ďalších vianočných drobností pre radosť. Ďalší sortiment predaja na Námestí SNP: imelo a čečina, rôzne vianočné dekorácie, ikebany, ručne vyrobené plstené čiapky a klobúky, výrobky z kože, medovníky, vianočné pečivo. Zóna občerstvovacích stánkov bola doplnená o podpecníky pečenými na dreve.

Súčasťou trhov bol aj primátorský vianočný punč na Námestí SNP. Výťažok z predaja bol určený na charitatívne účely. Oddelenie kultúry úzko spolupracovalo s ostatnými oddeleniami Mestského úradu pri organizovaní vianočných kultúrno-spoločenských podujatí..

Robotnícky dom

Projekt rekonštrukcie Robotníckeho domu bol realizovaný pomocou nenávratného finančného príspevku z Regionálneho operačného programu - z výzvy zameranej na posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov zvýšením kvality služieb poskytovaných pamäťovými a fondovými inštitúciami a revitalizáciou významných pamiatkových objektov s prioritou zvýšiť atraktivitu a dostupnosť služieb voľného času pre rôzne skupiny obyvateľstva rekonštrukciou Robotníckeho domu.

Hlavným cieľom bolo zlepšiť podmienky pre aktívny oddych občanov a aktívne trávenie pobytu a voľného času pre návštevníkov a na kultúrno-spoločenské a osvetové účely, na čo boli zamerané aj jednotlivé aktivity projektu počas jeho realizácie.

V súlade so zmluvou o poskytnutí NFP je správcom budovy ZAaRES, ktorý je zároveň zodpovedný aj za udržateľnosť projektu, pričom finančná udržateľnosť má byť zabezpečená hlavne z prostriedkov mesta a mestského rozpočtu, mzdové a prevádzkové náklady na činnosť strediska sú zabezpečené tiež z rozpočtu mesta. Bez finančnej pomoci mesta nie je možné udržateľnosť projektu zabezpečiť, ale zároveň to znamená, že množstvo realizovaných aktivít sa odvíja od možností a výšky rozpočtu Mesta, ako aj prípadných partnerov.

Zároveň využívanie Robotníckeho domu bolo zabezpečované v súlade s účelom, na ktorý mu bol schválený nenávratný finančný príspevok. Nadviazaná spolupráca bola len so subjektami verejnoprospešného charakteru (neziskové organizácie, občianske združenia, základné školy, UMB, Akadémia umení, nadácie, záujmovo-umelecké krúžky, ľudové súbory, amatérske zoskupenia). Kultúrno spoločenské podujatia boli zamerané výhradne na výchovno vzdelávaciu a osvetovú činnosť a prácu so znevýhodnenými skupinami. Zároveň sa začína pracovať na naplňaní databázy významných obyvateľov, dejateľov, podujatí a inštitúcií mesta z dostupných archívov a prezentujeme ich v sieni slávy.

Podujatia:

20.03.2016 18.00 hod. - ŽENY NEMOŽNO IGNOROVAŤ

Koncert SLOVAK TANGO venovaný ženám k ich sviatku MDŽ

Banskobystrickú skupinu Slovak Tango tvoria mladí a študovaní hudobníci z Banskej Bystrice, ktorí sa zameriavajú na interpretáciu slovenskej populárnej piesne 30. až 50. rokov 20. storočia. Na koncerte kapela predstavila slávne evergreeny slovenskej populárnej scény z dielní Gejzu Dusíka, Pavla Čádyho, Pavla Braxatorisa, Dušana Pálku, ktoré preslávili vtedajšie hviezdy ako František Krištof Veselý, Melánia Olláryová, či Jozef Kuchár a iní. Návštevnosť: 250

31.03.2016 16.00 hod. - PROGRAM KU DŇU UČITEĽOV

Slávnostný program pri príležitosti Dňa učiteľov - skupina Janais, Martin Bílek - gitara

Program bol organizovaný v spolupráci s odborom školstva MsÚ. Pri príležitosti sviatku dňa učiteľov boli odovzdané plakety nominovaným učiteľom za prínos v oblasti školstva v Banskej Bystrici. Návštevnosť: 70

15.04.2016 17.00 hod. - HUDBOU ZA LEPŠÍ SVET

Koncert sláčikového oddelenia Konzervatória J. L. Bellu

V programe sa predstavili Vojtech Boroš - hra na viole, Adam Bíro - hra na kontrabase, Alena Hermanová - hra na husliach. Odznali skladby z diel autorov H. Vieuxtempa, V.Pichla, J. Brahmsa, H.Wieniavskeho. Návštevnosť: 58

28.4. 2016 17.00 hod. - TANEC V SRDCI

Koncert oddelenia HDU a tanca Konzervatória J.L.Bellu

Tanečné oddelenie Konzervatória uviedlo program „Zoznámte sa s muzikálom“, v ktorom odzneli ukážky najznámejších svetových muzikálov. Návštevnosť: 200

3.5.2016 17.00 hod. - KATARÍNA ŠABOVÁ

Svoje dirigentské umenie predstavila mladá absolventka Konzervatória Katarína Šabová. V programe účinkoval Spevácky zbor Konzervatória J. L. Bellu, odzneli skladby E. Suchoňa, Z. Mikulu, A. Dvořáka a B. Martinu. Návštevnosť: 120

4.5.2016 9.00 hod. - DUPKAJÚ NOŽIČKY, DUPKAJÚ

V spolupráci s materskými školami z Banskej Bystrice sme poukázali na to, aké vedia byť i malé deti tvorivé. V programe deti MŠ tancovali, recitovali, spievali ale hlavne sa zabávali. Návštevnosť: 240

20.6.2016 18.00 hod. - MANDARÍNKOVÁ IZBA

Divadlo študentov Konzervatória J. L. Bellu, Autor: Róbert Thomas

Komédia plná francúzskeho espritu a šarmu ponúkla niekoľko zaujímavých príbehov ľudí vo vtipných, krátkych jednoaktovkách s prekvapivým, niekedy priam až detektívnym záverom. Návštevnosť: 1608.

7.- 10.7. 2016 10.00 hod. - BANSKÁ UNIVERZITA

V priestoroch Robotníckeho domu sa zišli mladí nadšenci histórie z oblasti baníctva. Program bol multižánrový, v ktorom nechýbali prednášky, ukážky baníctva i tvorivé dielne. Návštevnosť: 150

18.7. 2016 19.30 hod. - BROMLEY YOUTH CHAMBER ORCHESTRA

Koncert 40 členného orchestra z Veľkej Británie, ktorý v rámci turné po Európe navštívil i Banskú Bystricu

Dirigent: Jonathan Josephs, sólista na husle: Ján Schmolck. Program tvorili skladby Bacha, E. Elgara, J. Irelanda a A. Piazzollu. Koncert sa stretol u publika s veľkým úspechom. Návštevnosť: 190

6.8.2016 16.00 hod. - L'UDIA Z RODU RÓMOV

15. ročník rómskeho festivalu. Program galakonzertu: Band Jozefa Feča/ČR, Viliam Didiáš a Gypsy Band/SR, Oláh Gypsy Beats/HU, Zurrália Orchestra/RO

Zmluva o spolupráci so ZaARESom, realizácia podujatia v rámci výchovno vzdelávacej, osvetovej a kultúrnej činnosti. Návštevnosť: 160

15.8.2016 13.00 -15.00 hod. - KLAUNIÁDA PRE DETI ŤAŽKO ZDRAVOTNE POSTINUTÉ Z TÁBORA PONS

Každoročne Nadácia PONS organizuje letné tábory pre deti a mládež ťažko zdravotne postihnutú. V tom im pomáhajú podľa možnosti kultúrne inštitúcie i školy. V rámci mesta

Banská Bystrica pomocnú ruku podala Základná umelecká škola a Robotnícky dom. Deťom sme predviedli klaunovské predstavenie divadla Tamariki. Návštevnosť: 70

19.8.2016 18.00 hod. - 12. JAZZ FESTIVAL BANSKÁ BYSTRICA - ŠPANIA DOLINA 2016

Dvojďňový medzinárodný jazzový festival.

Na koncerte v Robotníckom dome účinkoval big bandový orchester z Nitry Swingless Junior Jazz Band a nová netradičná formácia zo Slovenska Soft Jazz Society. Súčasťou koncertu bola aj výstava „Jazz vo fotografií“. Návštevnosť 90

21.8.2016 16.00 hod. - ŠAŠO MÚDREJŠÍ AKO KRÁĽ

V rámci sídliskových večerníčkov sa počas Kultúrneho leta v Robotníckom dome predstavilo Divadlo Hotel Mária s príbehom na motívy hry Williama Shakespeara Zimná rozprávka. Návštevnosť: 56

26.8.2016 16.00 hod. - ZLATÉ KRÍDLA

Slávnostné udeľovanie ocenení Národná cena letectva SR pilotom, vedcom, technikom, športovcom, pedagogickým pracovníkom za najlepšie výkony v kategóriách: Civilné letectvo, Letectvo silových zložiek, Veda, výskum a vzdelávanie, Športové letectvo, Letecký priemysel, Cena verejnosti, Cena medzinárodných leteckých dní SIAF 2016, Ocenenie do Sieni slávy - Biele albatrosy. Návštevnosť: 160

17.9.2016 - O POHÁR ROBOTNÍCKEHO DOMU

Celoslovenská súťaž v spoločenských tancov v C a B kategórii bola pripravená v spolupráci so Stredoslovenským tanečno - športovým centrom Banská Bystrica. Návštevnosť: 180

1.10.- 4.10.2016 - BÁBKARSKA BYSTRICA

20. ročník medzinárodného festivalu súčasného bábkového divadla pre deti a dospelých v Banskej Bystrici a okolí

1.10. 17.00 hod. Teátro Neline /Budmerice - Oskar

3.10. 17.30 hod. Michtbe, Givatayim (IL) CH. Nissemov - Inak

4.10. 18.30 hod. Divadlo Continuo - Malovice(CZ) - Osmy deň

Zmluva o spolupráci so ZaARESom, realizácia podujatia v rámci výchovno vzdelávacej, osvetovej a kultúrnej činnosti. Návštevnosť: 240

7.10.2016 14.00 hod. - OTVORENIE AKADÉMIE EURÓPSKEHO SENIORA

Každoročne v mesiaci október Mesto Banská Bystrica venuje množstvo programov práve seniorom. V priestoroch Robotníckeho domu sa zrealizovalo otvorenie akadémie, kde vystúpila dievčenská muzikálová dvojica La Femme a talentovaný gitarista David Bílek

Ďalšie podujatia v rámci Akadémie Európskeho seniora boli:

12.10.2016 14.00 - 17.00 hod .

20. VÝROČIE DC HARMÓNIA

Účinkujúci: Martin Vetrák a Karolína Uhlárová – spev, Marek Moniš - akordeón , študenti Konzervatória J. L. Bellu

21.10.2016 13.00-15.00 hod. - MIGRÁCIA A SLOVENSKO/BANSKÁ BYSTRICA

Prednáška pre seniorov v rámci Akadémie Európskeho seniora Návštevnosť spolu: 450

13.10.2016 17.00 - 19.00 hod. - VYSTÚPENIE RUSKÉHO DETSKÉHO SÚBORU OTRADA SPOJENÉ S VÝSTAVOU VÝTVARNÝCH PRÁČ DETÍ Z RUSKA

V spolupráci so Súkromnou základnou umeleckou školou Lavuta, OZ Rossija a Ruským kultúrnym centrom. Program sa konal pod záštitou Ministerstva zahraničných vecí Ruskej republiky a bol nahrávaný pre Ruskú televíziu. V programe sa predstavil i DFS Prvosienka.

Zmluva o spolupráci so ZaARESom, realizovaná v rámci výchovno-vzdelávacej, osvetovej a kultúrnej činnosti. Návštevnosť: 90

20.10.2016 18.00 hod. MATÚŠ JAKABČIC CZ/SK BIG BAND

Koncert špičkových jazzových hudobníkov z Čiech a Slovenska hral v obsadení: drevá: Miroslav Poprádi (as, cl), Rostislav Fraš (ts, ss, fl), Ondřej Štveráček (ts), Erik Rothenstein (bar. Sax), trúbky a krídlovky: Ádám Gráf, Petr Harmáček, Miroslav Hloucal, trombóny: Jan Jirucha, Jozef Vörös, Michal Motýl (basový trombón), rytmika: Matúš Jakabčic (gitara), Ľuboš Šrámek (klavír), Peter Korman (kontrabas), Marek Urbánek (bicie). Návštevnosť: 90

3.11.2016 8.30 hod. - SÚŤAŽ ŽIAKOV ZŠ A OSEMROČNÝCH GYMNÁZIÍ V JESENNOM ARANŽOVANÍ

Podujatie venované rozvoju tvorivých aktivít detí a mládeže bolo venované jesennej téme. Deti aranžovali kvety a jesenné plody v dvoch vekových kategóriách od 6-10 rokov a od 10-14 rokov.

Podujatie bolo pripravené v spolupráci s Centrom voľného času Junior. Návštevnosť: 68

8.11.2016 9.-13.00 hod. VÝCHOVNÝ KONCERT PRE DETI - BEDŘICH SMETANA: PREDANÁ NEVESTA

V rámci výchovno-vzdelávacej činnosti sme zorganizovali pre žiakov základných škôl výchovné koncerty, kde mladí operní speváci zábavnou formou predstavili jedno z najväčších diel Bedřicha Smetanu - Predanú nevestu.

Účinkovali: Viktória Ballánová – Marienka, Tomáš Ondriaš - Janík/Vašek, Rastislav Kocán - Kecal

Réžia: Jaroslav Pehal, Hudobné naštudovanie: Daniel Simandl Návštevnosť: 400

11.-12.11.2016 - 36. FESTIVAL ZBOROVÉHO SPEVU VILIAMA FIGUŠA – BYSTRÉHO S MEDZINÁRODNOU ÚČASŤOU

Festival zborového spevu Viliama Figuša - Bystrého je najstarším festivalom zborového spevu na Slovensku. Vznikol v 1978 v čase, keď bolo v Banskej Bystrici 16 speváckych zborov.

Na tohoročnom 36. festivale zborového spevu Viliama Figuša - Bystrého sa predstavilo 12 speváckych zborov, z toho 3 banskobystričské, 8 slovenských a 1 zahraničný zbor. Zahraničný spevácky zbor z partnerského bulharského mesta Montana bol hosťom Mesta Banská Bystrica. Milovníci zborového spevu si počas dvoch dní festivalu vypočuli 2 festivalové koncerty a Súťaž v speve mužských a ženských speváckych zborov a vokálnych skupín. Na galakoncerte sa predstavilo špičkové spevácke teleso Bratislavský chlapčenský zbor, ktorý sa vrátil z úspešného turné v USA.

Spevácke výkony súťažiacich zborov hodnotila 3 - členná odborná porota, ktorá udelila najlepším zborom zlaté, strieborné a bronzové pásmo. Vyhlásenie výsledkov súťaže boli zverejnené na Galakoncerte v sobotu 12.11.2015 o 18.30 hod. v Robotníckom dome, kde sa predstavili víťazi Súťaže mužských a ženských speváckych zborov a vokálnych skupín a špičkový Bratislavský chlapčenský zbor s hodinovým programom. Návštevnosť spolu: 600

29.11.2016 18.00 hod. - ĽUBOMÍR GAŠPAR – CIMBAL PROJECT, Jazzový koncert

Autorský projekt cimbalistu Ľubomíra Gašpara a jeho priateľov popredných jazzových umelcov- víťazov medzinárodnej jazzovej súťaže Mladí laďí jazz, Praha 2016.

Ľubomír Gašpar: cimbal, Jakub Tokoly: piano, Peter "Kozmo" Korman: kontrabas, Kristián Kuruc : bicie, Návštevnosť 75

1.12.2016 16.00 hod.- ŠKRIATKOVSKY DOBRÉ VIANOCE

Mikuláš pre telesne a mentálne postihnutú mládež v spolupráci s nadáciou PONS

Pre telesne postihnutú mládež zavítali veselí vianoční škriatkovia, ktorí vytvorili najkrajšiu vianočnú atmosféru, kopec zábavy, žonglovania, spievania a škriatkovských hier. A nechýbal ani Mikuláš a anjel v podaní divadla Tamariky. Návštevnosť: 60

9.-10.12.2016 16.00 - 21.00 hod.- MRZNE MRÁZIK

Muzikál na motívy klasickej ruskej rozprávky „Mrázik“,v brilantnom naštudovaní študentov Konzervatória J.L.Bellu mal obrovský úspech. Predstavenie, ktoré trvalo takmer 2 hodiny zaujalo malých i veľkých. Návštevnosť: 200

12.-13.12.2016 17.00 - 19.00 hod.- VIANOČNÝ KONCERT UMB

Vianočný koncert študentov Univerzity Mateja Bela , Návštevnosť: 150

16.12.2016 16.00 -18.00 hod. - VIANOČNÉ PREDSTAVENIE ŽIAKOV MŠ

Vianočný program žiakov materských škôl v rámci Banskobystrických Vianoc. Návštevnosť: 200

Kniha Pod taktovkou času - autorov Michala Kališku a Michala Kališku ml.

Kniha Pod taktovkou času - autorov Michala Kališku a Michala Kališku mladšieho bola pokrstená v stredu 28. septembra 2016 v banskobystrickej Štátnej vedeckej knižnici - Literárnom a hudobnom múzeu. Základom tejto, nesporne ojedinelej publikácie, bola diplomová práca Michala Kališku ml. História tanečnej a džezovej hudby v rokoch 1945 – 1975 v Banskej Bystrici z roku 1994 na Katedre hudobnej výchovy a estetiky Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, pod vedením PhDr. Ľudmily Červenej. Informácie autor čerpal od takých osobností hudobného a kultúrneho života v Banskej Bystrici, ako boli Jozef Kubiš, Jozef Moravčík, Alexander Melicher, Milan Talaj, Dušan a Zuzana Kollárovci, Pavol Janíček, Michal Kališka st. a ďalší.

Michal Kališka st. ako kultúrno-osvetový pracovník a aktívny muzikant organizoval a zakladal kultúrno-spoločenské podujatia v Banskej Bystrici, ako napríklad Melódie spomienok alebo Dixielandový festival Banská Bystrica. Materiál do knihy zbieral roky priebežne. Zameriaval sa viac na starších banskobystrických muzikantov a skupiny. S tými „novšími“ mu pomáhal Imrich Šimig z Literárneho a hudobného múzea.

Texty v publikácii sú, samozrejme, doplnené dobovými fotografiami, ktoré venovali banskobystrickí muzikanti a ich rodinní príslušníci. Autorom grafickej úpravy knihy Pod taktovkou času je Ján Kališka, vydavateľom Grif graphics, s.r.o.

Krstu knihy, v stredu 28. septembra o 16. hod., sa zúčastnili viacerí známi Banskobystričania a Banskobystričanky, ktorých mená sú späté s hudbou v meste. Hudobníci si priniesli aj svoje hudobné nástroje, pretože podujatie ukončili pôsobivým Jam session.

Michal Kališka študoval na Pedagogickom inštitúte v Banskej Bystrici (1959-1963), postgraduálne osvetovú prácu (1972-1974), na Inštitúte verejnej správy v Bratislave (1979-1982). Sprvu pôsobil ako učiteľ, potom riaditeľ Mestského domu osvetu v Hnúšti, inšpektor kultúry KNV, riaditeľ Domu družby a kultúrno-osvetový pracovník Domu Matice slovenskej v Banskej Bystrici (1990-1999). Scenárista a režisér festivalov a osláv miestneho i celoslovenského významu. Bol zakladajúcim členom spevokolu Mladosť, spoluzakladateľ zboru Collegium Cantus a dixielandovej skupiny BB Band v Banskej Bystrici. Organizátor cyklu večerov o histórii džezu a populárnej hudby v Banskej Bystrici (zdokumentované od 1920). Od roku 1961 sa zúčastňoval na folklórnych, džezových a speváckych súťažiach doma i v zahraničí. Je členom Hudobného odboru Matice Slovenskej (od roku 1992). Založil Klub rodákov Gemera-Malohontu v Banskej Bystrici (1984). V spolupráci so Slovenským rozhlasom produkoval nahrávky medzinárodných dixielandových festivalov. Ako člen orchestra (kontrabas) BB Band nahral 2 CD platne.

Zaslúžilý pracovník kultúry (1986), Zlatá medaila Domu MS v B. Bystrici (2001)

Súťaž Obnova vojenského cintorína z 1. svetovej vojny v Majeri

V súvislosti s blížiacim sa 100. výročím ukončenia 1. svetovej vojny sa Mesto Banská Bystrica v spolupráci so Slovenskou komorou architektov rozhodlo vyhlásiť urbanisticko-architektonickú súťaž „Obnova vojenského cintorína z 1. svetovej vojny v Majeri“

Cintorín v Majeri je jeden z piatich v Banskej Bystrici, kde boli pochovaní vojaci, ktorí skončili svoju životnú púť v rokoch prvej svetovej vojny v neďalekej vojenskej nemocnici. Nemocnica, ktorá bola zriadená počas tejto vojny, sa špecializovala na liečbu tuberkulózy. V jej blízkosti vznikol v roku 1915 aj vojnový cintorín, kde bolo pochovaných do konca Veľkej vojny 279 Čechov a Slovákov, 7 Talianov, 387 Maďarov, 44 Poliakov, 46 Rakúšanov, 330 Rumunov, 21 Rusov, 224 Srbov, Chorvátov a Slovincov a 42 neznámych vojakov.

V šesťdesiatych rokoch XX. storočia do pôvodného areálu cintorína negatívne zasiahla výstavba štátnej cesty medzi Banskou Bystricou a Breznom a k ďalšiemu zásahu došlo aj neskôr výstavbou objektov v jeho severnej časti. Priestor cintorína začal postupne zarastať a mnohé náhrobky sa zničili. Neexistuje už ani mohyla venovaná padlým vojakom, ktorú v roku 1917 vytvoril z úcty k obetiam sochár a kamenár Karol Fridrich Horn. Zachovaný zostal iba pamätník legionárom a časť hrobových miest, ktoré boli obnovené v roku 2014. K potrebe obnovy vojnových hrobov v Majeri často apeloval aj ekológ RNDr. Ján Kleinert, CSc.

Problematike obnovy vojnových hrobov sa banskobystriická samospráva venovala niekoľko rokov. Od roku 2012 sa sústredila na zber údajov, bola vypracovaná štúdia s rozsahom možnej obnovy a v roku 2014 bola vykonaná v spolupráci so Stredoslovenským múzeom v Banskej Bystrici a Midland Adventure zastúpenou Martinom Kvietkom prvá etapa zisťovacích sondáží výskumu a obnovy zaniknutého vojnového cintorína v Majeri. Symbolicky bolo zatiaľ obnovených pätnásť hrobových miest. Zámerom samosprávy je však odprezentovať na tomto mieste všetky pochované obeť.

Cieľom súťaže bolo priniesť názor na komplexné riešenie pietneho miesta, priestorové usporiadanie a novú architektonickú kvalitu s možnosťou postupnej realizácie.

Zapojiť sa mohli jednotlivci i kolektívy, v prípade, že aspoň jeden z členov je odborne spôsobilý v oblasti architektúry. V rámci návrhov sa neriešila len obnova a prezentácia zaniknutého cintorína, ale aj bezpečný peší a dopravný prístup. Doručených bolo spolu trinásť návrhov, z toho dva nespĺnili požiadavku odbornej spôsobilosti v oblasti architektúry. Súťaž posudzovala deväťčlenná odborná porota. Autorom najlepšieho návrhu je trojčlenný tím v zložení B. Bradňanský, V. Halada a M. Greš. Víťazi predstavili odlišný pohľad na spôsob obnovy areálu cintorína, ako v ostatných súťažných návrhoch. Rozhodli sa vložiť do priestoru novú životaschopnú vrstvu, a to bez zničenia tých pôvodných. Pozdĺž západnej hranice vojnového cintorína navrhli spevnenú plochu, ktorá vnáša do územia novú organizáciu a objekt MONUMENTu. Okrem toho, že sám o sebe je pamätníkom dokumentujúcim a pripomínajúcim históriu cintorína, prináša do existujúcej periférie aj nadhľad. Spája v sebe funkcie pietneho miesta, náhrobnej dosky s menami pochovaných, kaplnky, vyhlíadky, prezentačnej steny, zázemia, aj výrazného symbolu miesta viditeľného z okolia. Je to 10 m vysoká a 2 m úzka veža, ktorú tvorí oceľová konštrukcia s cortenovými stenami, na ktorých sú údaje rokov a mien. Autori sa vyhli akýmkoľvek stavebným zásahom v miestach hrobových polí. Po odstránení náletovej zelene chcú vytvoriť LÚKU posiatu lúčnymi kvetmi. Tá má chrániť vrstvu hrobov pod sebou a súčasne integrovať aj možnosť lokálnych sond a obnovy hrobov. Pre prístup do areálu navrhujú úpravu krajnice existujúcej cesty rozšírením o chodníkový pruh a pohotovostné parkovanie pozdĺž okraja južného civilného cintorína. V ďalšej fáze uvažujú s realizáciou vstupu a parkovania smerom od elektrárenského kanála. Porota ocenila zaujímavý koncept, vhodné umiestnenie MÓLA a objektu MONUMENTU. V rámci riešeného územia sa im páčil rešpektujúci historický

pôdorys, ideovo ucelený minimalistický návrh architektúry s modernými prostriedkami a atraktívnym materiálovým stvárnením nevyžadujúcim náročnú údržbu. Rovnako pozitívne hodnotila porota aj to, že autori sa vyhli zasahovaniu do hrobových polí. Následne sa uskutočnilo stretnutie s víťazmi architektonickej súťaže, na ktorom sa diskutovalo o odporúčaniach poroty pre vypracovanie projektovej dokumentácie. Výsledkom rokovania sú výstupy realizácie projektu v jednotlivých etapách. Víťazný projekt bol odprezentovaný poslancom na zasadnutí mestského zastupiteľstva, odbornej a laickej verejnosti 11. novembra, v deň, ktorý je venovaný pamiatke vojnových veteránov. Zdroj: J. Pelikánová

Deň červených makov

Vedenie mesta a pozvaní hostia v piatok, 11.11. o 11:11 hod. vzdali hold hrdinom prvej svetovej vojny na mieste zaniknutého vojnového cintorína v Majeri. Deň červených makov si mesto Banská Bystrica pripomína od roku 2013 a podniká kroky k obnove vojnových hrobov a pietnych miest. V súvislosti s blížiacim sa stým výročím ukončenia 1. svetovej vojny zrealizovala samospráva v spolupráci so Slovenskou komorou architektov urbanisticko-architektonickú súťaž. Jej víťazov ocenil v Cikkerovej sieni Radnice primátor mesta Ján Nosko.

Po uplynulých rokoch pietnych spomienok organizovaných pri Pomníku padlým na ulici Kapitána Jaroša v Rudlovej, Rímskokatolíckom cintoríne na Námestí Štefana Moyses, Evanjelickom cintoríne v Lazovnej ulici či Židovskom cintoríne, sa tohoročný akt kladenia vencov uskutočnil v priestore zaniknutého cintorína v Majeri. Primárnym dôvodom bolo dôstojné pripomenutie si tých, ktorí bojovali a položili životy za slobodu druhých.

„Ambíciou mesta je vytvoriť v tejto lokalite moderné pietne miesto venované obetiam prvej svetovej vojny s odkazom pre súčasné a budúce generácie. Teší ma, že zorganizovaná súťaž bola práve z pohľadu tvorivých architektov jednou z najkvalitnejších na Slovensku. Svedčí o tom aj vysoká úroveň súťažných návrhov. Som presvedčený, že vďaka tomu sa podarí zrealizovať náš zámer a vrátíme tomuto miestu dôstojnosť, ktorú si zaslúži,“ hovorí primátor Ján Nosko.

Popoludňajší program Dňa červených makov sa presunul do priestorov Radnice, kde súťažiaci predstavili svoje víťazné návrhy. Cieľom súťaže bolo priniesť riešenie pietneho miesta, priestorového usporiadania a novú architektonickú kvalitu s možnosťou postupnej realizácie. Podľa riaditeľa Stredoslovenského múzea je Banská Bystrica vďaka súťaži akýmsi prvokokanom v rámci Slovenska.

„Vojnový cintorín mal jediný problém. Bol príliš veľký. V tejto lokalite sa vybudovali komunikácie, obslužné priestory, autoservis. Zdalo sa, že návrat cintorína je pre nás nereálny a neskutočný. Našťastie sa tomu začala venovať samospráva, s cieľom vrátiť historickú pamäť. V spolupráci s mestom sme zrealizovali archeologický prieskum, v rámci ktorého sa nám podarilo zachytiť existujúce hroby. Vytvorili sme tak podmienky na vyhlásenie medzinárodnej súťaže. Som presvedčený, že sa podarí vytvoriť priestor, aby sme si dokázali s úctou pripomínať obeť prvej svetovej vojny,“ povedal Roman Hradecký.

Do súťaže sa mohli zapojiť jednotlivci i kolektívy, v prípade, že aspoň jeden z členov bol odborne spôsobilý v oblasti architektúry. Neriešila sa len obnova a prezentácia zaniknutého cintorína, ale aj bezpečný peší a dopravný prístup. Doručených bolo trinásť návrhov, z toho

dva nespĺnili poŹiadavku odbornej spĺsobilsti. SÚaŹ posudzovala devaťčlenná odborná porota. Autorom najlepšieho návrhu je trojčlenný tím – B. Bradňanský, V. Halada a M. Greš.

„Projekt obnovy vojnového cintorína z 1. svetovej vojny chápeme nielen ako možnosť obnovy pietneho priestoru – svedka krutosti rokov 1914-1918, ale aj ako možnosť obnovy priestoru zabúdania, ktorý je svedkom nielen dôb historických, ale aj súčasných. V tomto zmysle nechápeme obnovu cintorína ako jeho fyzickú rekonštrukciu, ktorá už nie je ani možná, ale ako projekt mentálnej obnovy priestoru spomínania a vložením novej životaschopnej vrstvy. Kľúčovým je vytvorenie monumentu, ktorý je zároveň pamätníkom, kaplnkou i vyhliadkovou veŹou... Źakujeme za dôveru, dúfam, Źe toto dielo dotiahneme do úspešného konca,“ dopĺňajú víťazi Bradňanský a Halada. Zdroj: Z.Sekerešová

56. banskobystrická hudobná jar

---

56. banskobystrická hudobná jar 20.4.-27.5.2016 patrí medzi hlavné kultúrne podujatia mesta Banská Bystrica. Desiatky rokov bol festival organizovaný prostredníctvom Parku kultúry a oddychu, príspevkovej organizácie Mesta Banská Bystrica. Po jeho zrušení v decembri v roku 2013 prebralo organizáciu festivalu oddelenie kultúry Mesta Banská Bystrica. Akútny nedostatok priestorov na organizáciu koncertov v meste bol vyriešený tým, Źe koncerty sa konali v Cikkerovej sieni radnice. V blízkej budúcnosti bude možné vyuŹívať zrekonštruovaný Robotnícky dom na projekty tohto typu. V roku 2016 boli v rámci tohto koncertného cyklu realizované tri koncerty. Dva z nich Adam Marec, Peter Tomko a Michal Červienka v projekte Galliano Forever sa konali v sále Cikkerovej sieni radnice a bol o ne veľký záujem. Posledný koncert typu open air The Classical Music Maniacs - Bach goes Samba and Tango sa konal vonku na Námestí Štefana Moysesu. Na tomto koncerte sa zúčastnilo minimálne 500 návštevníkov.

56. banskobystrická hudobná jar 20.4.-27.5.2016 – Program :

20. apríl 2016 18.00 hod. Cikkerova sieň, radnica

Adam Marec, Peter Tomko

Adam Marec, klasická gitara a Peter Tomko, akustická gitara, duklar, spacedrum, cajón a ďalšie

Program:

Štěpán Rak - Aria and Variations, Máximo Diego Pujol - Milonga y Tango, Milan Tesař – Aria, Carlo Domeniconi - Koyunbaba, Jiřĩ Jirmal - Baden jazz suite, Egberto , Gismonti - Água e Vinho, Paulo Bellinati - Jongo,

11.5.2016 18.00 hod. Cikkerova sieň, radnica,

Michal Červienka v projekte Galliano Forever

Michal Červienka - akordeón, Róbert Ragan - kontrabas, Klaudius Kováč – klavír

R.Galliano - Tango pour Claude, R.Galliano - Vals for Nicky, R.Galliano - Laurita, R.Galliano - Tangaria, R.Galliano - Sanfona, R.Galliano - Fou Rire

27.5.2016 21.00 hod. Námestie Štefana Moysesu

The Classical Music Maniacs - Bach goes Samba and Tango

Baroková hudba s latinskoamerickými rytmami v ojedinelom projekte

Program:

Johann Sebastian Bach - Air jazz, Antonio Vivaldi - "Tornado" L'Éstate, Johann Sebastian Bach - „Bouble” concerto d moll pro dvoje housle, Johann Sebastian Bach Brandenburg goes latin – č. 3, Astor Piazzolla -Yo soy Maria (Maria de Buenos Aires), Astor Piazzolla – Oblivion, Astor Piazzolla - Koncert pre husle (orig. bandoneon) a kytaru, Roland Dyens - Tango en Skai, Carlos Gardel - Por una Cabeza, Astor Piazzolla Libertango

Cena Oskára Čepana 2016

Počas slávnostného ceremoniálu v Múzeu SNP v Banskej Bystrici 19. novembra 2016 medzinárodná porota udelila ocenenie pre vizuálnych umelcov do 40 rokov. Cenu Oskára Čepana 2016 získala umelecká dvojica Julia Gryboš a Barbora Zentková. Okrem finančnej odmeny získali ocenení aj dvojmesačný rezidenčný pobyt Residency Unlimited v New Yorku a rezidenčný pobyt na Nástupišti 1 – 12 v Topoľčanoch. Do finále 21. ročníka ocenenia boli v júli 2016 vybraní aj Daniela Krajčová, Lucia Luptáková a Juraj Gábor. O laureátoch rozhodla porota v zložení Lily Hall (UK), Maxime Rossi (FR), Barnabás Bencsik (HU), Dušan Barok (NL) a Peter Tajkov (SK). *"Rozhodovanie poroty bolo náročné vzhľadom na vysokú mieru nasadenia všetkých umelcov, ktorí pripravili nové dielo špeciálne pre Cenu Oskára Čepana. Na práci Julie Gryboš a Barbory Zentkovej porota ocenila intermediálny prístup a kolaboratívnu prax dvojice, ktorá má poľské a slovenské korene,"* informovala PR manažérka Ceny Oscára Čepana Michaela Kučová s tým, že výstava finalistov bude do 4.12. prístupná v Stredoslovenskej galérii v Banskej Bystrici. Počas ceremoniálu bola udelená aj špeciálna cena za spoločensky angažované umenie Petrovi Kalmusovi. Cenu sa Nadácia – Centrum súčasného umenia rozhodla udeliť v spolupráci s Nadáciou otvorenej spoločnosti ako ocenenie umenia, ktoré do verejnej diskusie prináša dôležité spoločenské a politické témy. Na ocenenie nebola možná verejná nominácia, o laureátoch rozhodla porota v zložení Ilona Németh, Lenka Kukurová, Lucia Gregorová Stach, Natália Tomeková (NOS-OSF) a Christian Potiron (NCSU). *"Na umeleckej práci Petra Kalmusa vyzdvihla najmä dlhodobé angažovanie sa vo veciach verejných a konfrontovanie slovenskej spoločnosti s odvrátenými stránkami našej histórie,"* dodala Kučová. Laureát získal finančnú odmenu a možnosť realizovať výstavu v Open Gallery. Cena Oskára Čepana je súčasťou medzinárodnej siete prestížnych ocenení Young Visual Artists Awards a na Slovensku ju organizuje Nadácia Centrum súčasného umenia. Tento ročník NCSU pripravila s podporou Fondu na podporu umenia a J&T Banky.

Ekotopfilm – Envirofilm 2016 mal 500 snímok

Dňa 17.5.2016 slávnostne otvorili na pôde historickej radnice v Banskej Bystrici. Festival sa konal 17.5.-20.5.2016 v banskobystričkom Europa SC, Cinemax a v bratislavskom hoteli Tatra. Na medzinárodný filmový festival Ekotopfilm – Envirofilm 2016 sa prihlásilo 500 filmov o životnom prostredí z celého sveta, z nich diváci uvideli rekordných 110 súťažných snímok.

Na prestížny festival, ktorý má ohlas vo svete, pricestovala aj legendárna ochrankyňa primátov Jane Goodall. „Tento rok festival prináša rekordný počet filmov. Je to dôkaz toho,

že festival sa stáva niečím, čo má renomé, kde chcú tvorcovia prezentovať svoje diela a poukázať nimi na jeden z tých problémov, ktoré oni cítia ako najzávažnejšie v udržateľnom rozvoji našej planéty," povedala pre médiá prezidentka festivalu Ekotopfilm – Envirofilm 2016 Elena Kohútiková.

Festival priniesol aktuálne témy, napríklad aj o tom, aby každý jednotlivec už vo výchove vedel, že Zem treba chrániť a ochraňovať.

Hostka festivali - osobnosť enviroprostredia Jane Goodall svojím životným príbehom ukazuje ľuďstvu nádej, ako je možné udržať našu planétu zdravú aj pre ďalšie generácie, ako z nej neurobiť niečo, kde sa nedá žiť. Jane Goodall – zvaná Dáma džungle prevzala na festivale čestné ocenenie. Boris Susko, štátny tajomník ministerstva životného prostredia, ktoré prevzalo nad festivalom záštitu, ocenil prácu organizátorov a podmienky pre festival v Banskej Bystrici. Festival sa dlhoročne venuje témam, ktoré sú top témami aj v envirorezorte či už ide o odpady, témy týkajúce sa biodiverzity alebo klimatických zmien.

Výstava Maľba BB

Vystavujúci autori: Štefan Balázs, Stanislav Balko, Milan Hnat, Ľudovít Hološka, Rastislav Podoba, Ján Triaška, Anna Krivanská, Martin Kudla, Natália Okolicsányiová

kurátorka: Eva Kapsová

spoločná výstava 17. 6. – 31. 8. 2016

Výstava Maľba BB mala zámer predstaviť aktuálnu tvorbu umelcov, ktorí v súčasnosti pôsobia ako vysokoškolskí pedagógovia na Katedre maľby Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Nech je tvorba vystavujúcich umelcov akokoľvek autonómna, v prípade tu prítomnej spoločnej výstavy zaznieva neodňateľný moment – leitmotív umeleckého myslenia spojeného s médiom maľby, ktoré funguje podvojnne. Jednak rozvíja osobne nastavené koncepty vychádzajúce od najrôznejších zámerov, podnetov a ambícií a jednak, aj keď viacmenej skryto a v pozadí, panuje ako imperatív osobného rastu pre „vzorovanie“ adeptov maliarstva. Tí sa počas štúdia na umeleckej akadémii dobrovoľne podvoľujú procesu partnerského dialógu učiteľa a žiaka. Na výstave sa výberom zo svojej aktuálnej tvorby predstavia šiesti pedagógovia a traja doktorandi, ktorí na tejto katedre študujú a na vyučovacom procese sa rovnako podieľajú. Umelci – pedagógovia dávajú nazrieť do svojej autorskej dielne a súčasne cez ňu ponúkajú pohľad do koncepcie tvorby nastavenej v jednotlivých ateliéroch.

Výstava katedry má reprezentatívny ráz a zároveň je prehliadkou rôznorodosti prejavu a osobitého vkladu vystavujúcich autorov do súčasnej maľby.

21. medzinárodný dixielandový festival Banská Bystrica

21. medzinárodný dixielandový festival Banská Bystrica- Hradec Králové-Salgótarján-Zakopane

United Europe Jazz Festival vznikol spojením 4 miest V4 Banskej Bystrice, Hradca Králové (CZ), Zakopaného (PL) a Salgótarján (HU). Základnou myšlienkou festivalu je vzájomná výmena jazzových kapiel z jednotlivých partnerských krajín, podpora svojbytného hudobného žánru, kultúrna výmena v rámci strednej Európy a obohatenie kultúrneho a spoločenského života v jednotlivých mestách konania festivalu. Festival sa koná každoročne vždy v období od konca apríla do polovice mája. 21. ročník medzinárodného United Europe Jazz Festivalu odštartoval v sobotu na Námestí SNP. Podujatie zahájilo vystúpenie maďarských Lakatos Jazz Band, po ktorých sa predstavilo známe NBS trio s Milom Suchomelom a nasledovalo vystúpenie Traditional dixie Stompers z Lučenca. Večer zavŕšil koncert Big Band Mundana z poľského Radomu. Festival na Námestí SNP pokračoval aj v nedeľu 1. mája od 13-tej hodiny. Postupne vystúpili swingový orchester ZUŠ J. Cikkera, BB Dixieland Jazz Band s Dášou Libiakovou, hostia z Poľska Swing Workshop Wojciech Kaminski (PL) a Českej republiky Zakoplaho dixieland a na záver od 17-tej hodiny Bratislava Hot Serenaders, ktorých vo swingovom rytme doplnili tanečníci FS Urpín. Všetky vystúpenia jazzových kapiel sa tešili veľkému záujmu divákov. Povestnou čerešničkou na torte bolo posledné vystúpenie. Neuveriteľná atmosféra radostných rokov medzivojnového obdobia minulého storočia sa preniesla na Námestie SNP. Všetky partnerské mestá vyslali na festival do Banskej Bystrice veľmi kvalitné hudobné telesá, ktoré obohatili program u nás. V rámci festivalu sa konali vystúpenia aj v ďalších európskych mestách. Tento rok to je v poľských mestách Zakopane a Muszyna, maďarskom Šalgótarjáne a českom Hradci Králové. Dramaturgiu United Europe Jazz Festivalu zostavuje medzinárodný prípravný výbor festivalu, ktorý sa skladá so zástupcov jednotlivých krajín, ktoré sú súčasťou projektu. Prípravný výbor festivalu sa stretáva 4 X ročne a to raz v každej zúčastnenej krajine. Autori a realizátori projektu: Salgótarján - Csaba Tóth, riaditeľ a realizátor festivalu, Lajos Simon, riaditeľ Kozmuvelodési Nonprofit Kft., Nóra Anddrassy, vedúca oddelenia kultúry, Angéla Gyetvainé Szorcsik - projektová managerka, Hradec Králové - Mirek Franc (riaditeľ festivalu), Júlia Špalková (realizátorka festivalu), Mirek Franc, Jaroslava Vajrauchová (asistentka riaditeľa), Zakopane - Tolek Lisiecki (riaditeľ festivalu), Maria Kubasik Zakopiaňské Centrum Kultury, Marek Kurek Urząd Miasta Zakopane, Joanna Staszak Urząd Miasta Zakopane, Banská Bystrica - Alena Dorotovičová (director - oddelenie kultúry), Ľudmila Grausová (koordinátorka festivalu), Renáta Klementová (tlmočníčka) United Europe Jazz Festival.

21. medzinárodný dixielandový festival Námestie SNP Banská Bystrica

Termín konania v B.Bystrici : 30.4. - 1.5.2016

Program:

30.4.2016 SOBOTA

16.00 hod. - Németh Anna & Üрге Jazz Band (HU)

17.00 hod. - NBS trio a host' Milo Suchomel

19.00 hod. - Traditional Dixie Stompers

20.00 hod. - Big Band Mundana (PL)

NEDEĽA 1.5.2016

13.00 hod. - Swingový orchester ZUŠ J. Cikkera Banská Bystrica

14.00 hod. - BB Band Dixieland Jazz Band a host' Dáša Libiaková

15.00 hod. - Swing Workshop Wojciech Kaminski (PL)

16.00 hod. - Zakoplaho dixieland (ČR)

17.00 hod. - Bratislava Hot Serenaders a FS Urpín tancuje swing

Cena za architektúru za Drevodom v Lučatíne

Slovenská komora architektov na tlačovej konferencii, ktorá sa konala 7. júla 2016, slávnostne vyhlásila nominácie jubilejného XV. ročníka Ceny za architektúru CE·ZA·AR2016. Okrem 1. podpredsedu Slovenskej komory architektov Pavla Paňáka a projektovej manažérky Oľgy Mihálikovej sa tlačovej konferencii zúčastnili predseda poroty Roman Rutkowski, architekti Lukáš Kordík a Štefan Moravčík, ktorí priblížili priebeh rozhodovania poroty a výber nominácií. Do jubilejného XV. ročníka sa prihlásilo 108 diel. Na základe preštudovania portfólií, panelov a priložených podkladov medzinárodná porota vybrala užší výber 25 diel za účelom ich vzhliadnutia in situ. Po osobných obhliadkach následne porota určila 17 nominovaných diel. „Naším zámerom ako generálneho partnera prestížneho ocenenia CE·ZA·AR je, aby sa rozvíjalo povedomie o prínose kvalitných architektonických riešení a napomôcť presadzovať taký prístup, aby pri rozhodovaní o nových projektoch mala svoje miesto kvalita, dlhodobá udržateľnosť aj otvorenosť novým poznatkom a inováciám. Vďaka skúsenosti z oblasti výroby a predaja stavebných materiálov, kde sme na slovenskom trhu dlhodobým lídrom, sme získali množstvo poznatkov o tom, akú významnú rolu zohráva v živote ľudí a spoločností architektúra“, zhrnula na tlačovej konferencii Miroslava Remenárová, manažérka pre firemné vzťahy CRH, generálneho partnera CE·ZA·AR 2016. Výber semifinálových diel, udeľovanie nominácií aj voľba víťazov ocenenia CE·ZA·AR 2016 náležala porote zloženej z domácich i zahraničných odborníkov. Členmi poroty boli: Lukáš Kordík (architekt, Slovenská republika), Štefan Moravčík (architekt, Slovenská republika), Ilona Németh (výtvarníčka, Slovenská republika), Antonín Novák (architekt, Česká republika), Roman Rutkowski (architekt, Poľsko), Jan Šépk (architekt, Česká republika), Juri Troy (architekt, Rakúsko), Predseda poroty, Roman Rutkowski, celkovo zhodnotil odkaz poroty: „Snažili sme sa nájsť Vašu vlastnú identitu, pretože v niektorých častiach architektúry sa stávate až príliš medzinárodnými. Pri tvorbe v architektúre je dobré pamätať na to, kto sme, odkiaľ pochádzame a kde sú naše korene. Je dôležité, aby architektúra vznikala z kvalitne organizovaných verejných súťaží. A tie by mali byť podporované vládou, a verejnou správou, či rôznymi inými dotknutými inštitúciami. Architekt Lukáš Kordík, člen poroty, skonštatoval progres v tomto ročníku: „Tento rok bolo pomerne silné zastúpenie kvalitných diel, ktoré sa nachádzajú v rôznych regiónoch Slovenska. Teší nás, že kvalitná architektúra sa dostala aj mimo hlavného mesta a nemusí nevyhnutne vychádzať zo silného finančného zázemia, práve naopak, dokážu vzniknúť v pomerne limitujúcich podmienkach. Stále častejšie sa objavujú diela, ktoré nevznikli vďaka privátnym zdrojom, ale majú finančnú podporu štátu alebo miestnych samospráv. Mňa osobne veľmi potešilo aj to, že kategória exteriér sa z privátnych záhrad posunula do riešenia verejných priestorov a intervencií v krajine“.

Drevodom v Lučatíne, Lučatín 11, autor: architekt Jaromír Krobot

„Dom je postavený v Lučatíne, malej obci pri Banskej Bystrici. Toto krehké prostredie jasne vystavilo medze riešenia a východiská – hmota domu, mierka, urbanizmus obce, drevo ako materiál – konštrukčný aj výrazový. Dom s gánkom je variáciou na tému tradičného ľudového stavania. Tento priestor sa rozšíril ako komunikácia naprieč celým domom, artikulovaný otvormi od jednej fasády k druhej. Prelína sa s jednotlivými izbami, naberá funkciu zádveria či vstupnej haly, rozširuje sa v úložných priestoroch prístupných z interiéru aj exteriéru, vďaka čomu dom nemá nijaké chodby a minimum nevyužitého priestoru. Ľudové stavenie

obsahuje overené riešenia v malých mierkach, dá sa interpretovať pre dnešné potreby a výraz.”

Kultúrne leto pre deti na sídliskách mesta

Aj v roku 2016 v rámci Banskobystrického kultúrneho leta pracovníci kultúry a umelci pripravili kultúrne podujatia pre deti na sídliskách. Hru Polepetko v Radvani 10. júla 2016 na sídlisku Radvaň uviedlo banskobystrické Divadlo Clipperton s Polepetkom nad Tihányiovským kaštieľom. Hru Soľ nad zlato v Podlaviciach zahralo deťom v mestskej časti Podlavice Divadlo Harry Teater. Soľ nad zlato v nedeľu 24. júla sa začala o 17. hod. v mestskej časti Podlavice. V nedeľu 7. augusta pri detskom ihrisku na Spojovej ulici ho zahralo Divadlo Bez Opony z Banskej Bystrice. Šašo múdrejší ako kráľ bol prezentovaný v Robotníckom dome v centre mesta. Pre deti Šašo múdrejší ako kráľ v podaní banskobystrického Divadla Hotel Mária 21. augusta 2016. na dvore Robotníckeho domu

Nová rozprávka Na paši Divadla z Pasáže

Začiatkom roka 2016 sa Mestské divadlo – Divadlo z Pasáže zaoberalo pripravovanou premiérou detskej inscenácie Na paši. Inšpiráciou pre vznik tejto inscenácie bola známa rozprávka Marianny Grznárovej Maľko a Kubko. Cez príbeh dvoch valachov, ktorí svoje dobrodružstvá prežívajú na salaši chce Divadlo z Pasáže deťom priblížiť naše historické dedičstvo. Prostredníctvom prezentovania tradícií, zvykov, spôsobu života a ľudových ornamentov chce divadlo deti priviesť k chápaniu a poznaniu vlastných koreňov. Tvorivý tím Anna Tomašiková, Peter Vrťo, Martin Novák, Zuzana Kronerová, Juraj Haško, Adam Bíro, Samuel Juráš, Michal Filo, Vladimír Homola či Dušan bohatili rozprávku hudobnou spoluprácou. Herecky sa predstavia Peter Hudec, Tomáš Debnár, Peter Darmo a rozprávačkou je Zuzana Kronerová. Technické spracovanie kostýmov Miroslava Zelníková. Inscenácia Na paši nadviazala na tradíciu detských inscenácií, ktoré sa majú „zmestiť všade“ a tým byť prístupnejšie k detskému divákovi. Predchádzajúce inscenácie divadla boli vďaka tomu odohrané aj v takých priestoroch ako je pošta, hrad, rómska osada, lúka či sídlisko. Cieľom divadla nie je len tvoriť kvalitnú detskú produkciu, ktorá umelecky obohacuje detského diváka, ale zároveň nenápadnou formou oboznamovať deti o ľudskej rozmanitosti a inakosti, ktorá keď je poznaná nie je zdrojom strachu či budovania bariér. Premiéra inscenácie sa uskutočnila v utorok 19. januára o 17-tej hod, v Záhrade – Centre nezávislej kultúry v Banskej Bystrici.

Banskobystrické Vianoce 2016

V rámci Vianoc sme sa zamerali na tradičné podujatia pre širokú verejnosť Banskej Bystrice osviežené novými prvkami. Vianočná ponuka bola zložená zo žánrovo rôznorodých podujatí pre všetky vekové kategórie. Vianočné programy sa odohrávali na Námestí SNP, no i v zrekonštruovanom Robotníckom dome. Program Banskobystrických Vianoc začal 1.12.2016 a bol ukončený Novoročným ohňostrojom 1.1.2017, spojený s vystúpením známej kapely z Banskej Bystrice Slovak Tango.

Banskobystrické Vianoce začali v Robotníckom dome programom - Škriatkovsky dobré Vianoce - Mikuláš pre telesne a mentálne postihnutú mládež.

Program na Námestí v rámci Banskobystrických Vianoc už tradične spustili Mikulášskym programom 6.12.2016, kde rozsvietením stromčeka Vianočný program na námestí oficiálne začal.

V programe nechýbali predvianočné a vianočné zvykoslovné pásma v podaní folklórnych súborov Bystrina, Mladosť, Urpín Partizán, detských folklórnych súborov Prvosienka, Radosť, Matičiarik. Banícke vianočné zvyky predstavili Mužský banický spevokol Haliar zo Starých Hôr a DFS Debnár z Ľubietovej. Neodmysliteľnou súčasťou vianočného programu je i Živý Betlehem.

Deti sa mohli tešiť okrem Mikuláša aj na tvorivé dielne a súťaže v aranžovaní, realizované v Robotníckom dome.

Staršia generácia sa potešila programu Kaviareň Slávia - vystúpenie Petra Stašáka. Pre mladšiu generáciu pracovníci RD pripravili: Tím revival Martin, Dievčenské hudobné zoskupenie Bon Bon Trio, koncert kapely z USA - The Carpenter Ants.

Z ostatných vianočných programov asi najviac zaujali - Vianoce s Otto Vocce.

Medzi zaujímavé programy v Robotníckom dome patrili: muzikál v podaní študentov Konzervatória J.L.Bellu - Mrzne Mrázik, Modus Memory - legendárne hity skupiny Modus, súťaž vo Vianočnom aranžovaní.

Z charitatívnych podujatí už tradične spolu s kanceláriou primátora organizujeme primátorský punč. Tohto roku sa uskutočnil i charitatívny punč rektora UMB, kde sa spoločne vzbierané peniaze odovzdali Červenému krížu. Nezabudli sme i na seniorov v Domovoch sociálnych služieb a domovoch dôchodcov, v detskej fakultnej nemocnici, kde sme im podľa ich požiadaviek pripravili Vianočné programy a posedenia.

Veľkej obľube sa tešila zvonička splnených prianí, kde si Banskobystričania už tretí rok mohli zazvoniť na svoje vianočné želanie.

Celkovo kultúrni manažeri Mesta OPM-KU pripravili:

Na Námestí SNP: 18 podujatí, V Robotníckom dome: 6 podujatí, jeden v spolupráci s Informačným centrom - Potulky mestom. Pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva: 5 podujatí priamo v Domovoch sociálnych služieb, domovoch dôchodcov a v Detskej fakultnej nemocnici. V spolupráci s inými inštitúciami bolo v decembri spropagovaných 70 podujatí. Spolu OPM-KU zorganizovalo: 29 podujatí.

Nová výzdoba Námestia bola vnímaná pozitívne, rozsvietené námestie vytváralo príjemnú vianočnú atmosféru, len denná vianočná výzdoba nebola viditeľná.

Amfiteáter Paľa Bielika - 65. výročie

Amfiteáter v Banskej Bystrici dnes nesie meno Paľa Bielika. Dňa 28.7.2016 oslávil 65. výročie svojho vzniku. Občianske združenie Za živa na amfiteátri a jeho predseda Vladimír Bahýl vyvíjajú činnosti, ktoré by zašlú slávu amfiteátra pozdvihli. Vladimír Bahýl a Ján Beňuška pripravovali knihu o amfiteátri. "Otvorili ho v roku 1951 ako Amfiteáter mieru a v auguste sa v ňom konal prvý filmový festival. To všetko sa dozviete z publikácie, ktorú naše združenie pripravuje. Je už dokončená, čaká sa na grafiku a jej vydanie. Čitatelia sa dozvedia, ktoré o letnom kine ani nevedeli, fotografie, ktoré nevideli, nájdú v nej chronologický priebeh akcií, ktoré sa tam uskutočnili a ešte aj dnes doznievajú v myšliach Banskobystričanov, tých, čo si tie časy pamätajú," povedal 28.7.2016 na tlačovej besede predseda OZ Za živa na amfiteátri Vladimír Bahýl.

Publikácia -Amfiteáter včera, dnes a zajtra

Monografickú publikáciu pod názvom "Amfiteáter včera, dnes a zajtra" a na amfiteátri vytvorili a zostavili dvojica Ján Beňuška a Vladimír Bahýl., autori z Banskej Bystrice. Kniha faktograficky chronologicky mapuje vývoj tohto banskobystrického amfiteátra a jej prínosu do mestskej kultúry v rokoch 1951 až 2016.

Amfiteáter Banská Bystrica Paľa Bielika je svojou kapacitou najväčší na Slovensku a má dokonca najväčšiu premietaciu plochu v niekdajšom Československu. Jeho činnosť sa začala okolo roku 1955 a trvala so silným útlmom od 90. rokov, až do roku 2008. Po vyše štvorročnom úsilí o obnovenie jeho prevádzky, bola 4.júna 2014 podpísaná nájomná zmluva na 30 rokov. Firma KOLOTOČE s.r.o. sa zaviazala amfiteáter, ako majetok mesta Banská Bystrica, zrekonštruovať a opätovne prevádzkovať.

História

Banskobystrický amfiteáter začal svoju činnosť okolo roku 1955, ešte s klasickou premietacou plochou. V roku 1960 bol prestavaný na širokohlé premietanie filmov, ktoré trvalo až do roku 1973. V roku 1974 bol amfiteáter prestavaný na premietanie 70mm panoramatických filmov. V tomto období pri príležitosti 30. výr. osláv SNP prebehla kompletná rekonštrukcia celého amfiteátra. Vymenili sa sedacie lavičky, rozvody elektrickej energie, postavila sa nová premietacia plocha a premietacia kabína. Amfiteáter slúžil hlavne ako kultúrny stánok pre Filmové festivaly pracujúcich, ktoré boli v tej dobe kultúrnou celoštátnou akciou. Amfiteáter bol pri týchto podujatiach aj významným kultúrnym strediskom stretnutí rôznych filmových delegácií, pracovníkov kultúry a tvorivých pracovníkov filmov, ktorí sa do značnej miery podieľali na týchto aktivitách. Okrem filmových predstavení, pre ktoré amfiteáter slúžil, sa tu konali aj rôzne vystúpenia hudobných skupín. Každý rok sa na amfiteátri uskutočnilo množstvo rozličných akcií. Najmasovejšiu návštevnosť divákov amfiteáter zažil v lete roku 1976, keď sa na Pofestivalovej prehliadke filmov premietal film Čeluste. Tento film videlo v tej dobe vyše 20 000 návštevníkov, ktorí vtedy spôsobili takmer dvojtýždňovú prestávku premietania filmov. Po zániku štátneho filmového monopolu sa v roku 1992 skončilo pravidelné premietanie filmov na amfiteátri. Nástupné distribučné filmové spoločnosti premietali filmy na amfiteátri naďalej až do roku 1996-97. Po tomto období sa premietanie filmov na amfiteátri už definitívne ukončilo.

1953 – 1955 - výstavba a otvorenie amfiteátra

1960 - 1. prestavba na širokouhlé premietanie
1974 - 2. prestavba na premietanie 70mm filmov
1992 - ukončenie pravidelného premietania
1997 - definitívne ukončenie premietania
2008 - uzavretie amfiteátra po poslednom festivale
2010 – 2014 - snahy o obnovenie prevádzky
2014 - znovuotvorenie amfiteátra

V roku 2014 sa podarilo firme Kolotoče s.r.o. a občianskemu združeniu za! amfiteáter znovu sprevádzkovať amfiteáter. Počas leta bola uskutočnená úprava a rekonštrukcia amfiteátra. Prvá akcia, ktorá sa uskutočnila na zrekonštruovanom amfiteátri bol festival Rockspace ktorý sa konal v dňoch 24. - 26. 7. 2014. Festival priniesol interpretov ako: Chiki Liki Tu-A, Buty, Slobodná Európa, Michael Kocáb a Karpatské Chrbáty, Bad Karma Boy, Družina a mnoho ďalších. Okrem hudobného programu bol súčasťou festivalu aj bohatý doprovodný program.

Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici

Otvárajte dvere, svadobná rodina.

Návštevníkov Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici mohli očariť exponáty etnografickej výstavy Otvárajte dvere, svadobná rodina. Autor: Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici

V Stredoslovenskom múzeu, Thurzovom dome na Námestí SNP v Banskej Bystrici sprístupnili ďalšiu z pútavých výstav, ktoré nielen poučia a naučia niečo nové, ale aj vizuálne priťahujú diváka svojou krásou a úhľadnosťou.

Výstava etnografičky Jany Nahálkovej pod názvom Otvárajte dvere, svadobná rodina oslovuje tak staršiu ako aj súčasnú generáciu mladých ľudí.

„Najviac nás teší fakt, že medzi návštevníkmi výstav je čoraz viac mladých ľudí, pre ktorých Stredoslovenské múzeum uchováva a približuje nedávnu minulosť“, pripomína riaditeľ Roman Hradecký.

Výstava je v poradí druhou z triptychu podujatí, prostredníctvom ktorých etnologička Jana Nahálková predstaví životný cyklus vidieckeho obyvateľa v minulosti, od narodenia cez sobáš, až po jeho smrť.

„... Prišli sme vás poprosiť, aby ste nám priviedli nevestu ...Podakuj sa dievča tej svojej materi, čo ti nachystala perín do posteli...či Moje srdce po ňom túži, moja duša preň sa súži...“ To je len niekoľko slovných pripomenutí, ktorými sú obohatené panely výstavy. Okrem pútavých svadobných šiat minulosti, nájdete podrobné informácie o používaní svadobného kroja, čepčení, vohľadoch a ďalších obyčajov, magických úkonov, ktoré patrili ku svadbe.

Nebolo to ani tak dávno, keď ženícha vyberali pre nevestu rodičia. Ako sa konali pytačky v minulosti, koľko trvali zálety, kto boli ohováračky a prečo sobáše uzatvárali naši predkovia v iné dni ako v sobotu, to všetko a oveľa viac sa dozvedia návštevníci Thurzovho domu.

Výstava hovorí aj o tom prečo naši predkovia za nešťastný mesiac na vydaj považovali mesiac lásky – máj.

Okrem prezentácie rozmanitého a bohatého zbierkového fondu SSM, sú na výstave prezentované aj zapožičané predmety z Horehronského múzea v Brezne, z Liptovského múzea a tiež z Novohradského múzea a galérie v Lučenci.

K ponuke múzea patria komentované prehliadky, tradične vo štvrtok 18.8., 29.9., 20.10. 2016 o 16.00 h, ktoré sú v cene vstupenky. Etnografickú výstavu môžu návštevníci obdivovať v Thurzovom dome až do 6. novembra 2016.

Štátna opera

Štátna opera premiérovo vytvorila v roku 2016 spolu päť inscenácií: jednu inscenáciu v zmysle kontraktu, a to hudobnodramatické dielo:

D. Dinková - Nemé tváre/Výkriky do ticha

a štyri v rámci podpory kultúrnych aktivít RO a PO opery:

J. Cikker: Juro Jánošík

W. A. Mozart: Čarovná flauta

G. Puccini: Tosca

F. Lehár: Zem úsmevov

Šírenie vlastnej produkcie – realizácia minimálne 110 predstavení, vrátane schválených aktivít v rámci podpory kultúrnych aktivít PO a RO na vlastnej scéne, na scénach mimo sídla v SR a v zahraničí, z toho min. 25 predstavení pre deti a mládež s prihliadnutím na významné výročia a celospoločenské s akcentom na celosvetové oslavy 260. výročia narodenia W. A. Mozarta, predsedníctvo Slovenskej republiky v rade Európskej únie, Rok slovenskej hudby, Mesiac slovensko-českej vzájomnosti a iné.

V roku 2016 Štátna opera uviedla 117 hudobno - dramatických podujatí vrátane koncertných a tanečných diel. Sólisti Štátnej opery absolvovali dve umelecké turné v Japonsku, počas ktorých uskutočnili 6 koncertov. Zbor a orchester Štátnej opery hosťoval v Ternitzi (Rakúsko), kde odprezentoval koncertné uvedenie opery A. Ponchielli La Gioconda. Tieto podujatia navštívilo 36 542 návštevníkov a dosiahli sme tržby vo výške 187 386,62 €. Deťom a mládeži sme z toho ponúkli 34 predstavení.

Štátna opera umožnila svojim divákovi v rámci 20 ročnej spolupráce s Japonskom nazrieť do tajov unikátneho starobylého divadla Nó. Predstavenie japonského majstra p. Monotori Umewaku uvidelo v komornom priestore Bohéma klubu Štátnej opery 70 návštevníkov.

Pri príležitosti osláv 260. výročia narodenia W. A. Mozarta v mesiaci marec uviedli koncert Requiem d mol a v máji premiéru jeho rozprávkovej opery Čarovná flauta.

Pôvodnú slovenskú tvorbu šíri Opera prostredníctvom diela E. Suchoňa Krúťňava. V marci Štátna opera zaradila do svojej dramaturgie ďalšie dielo popredného slovenského skladateľa J. Cikkera Juro Jánošík, čím významne prispela k Roku slovenskej hudby.

Vzhľadom na predsedníctvo Slovenskej republiky v rade Európskej únie do dramaturgie tohtoročného medzinárodného open air festivalu OPERALIA BANSKÁ BYSTRICA zaradili

slávnostný koncert Ludwiga van Beethowena Symfónia č. 9 d mol s Ódou na radosť. Práve táto hudobná téma sa stala hymnou EÚ. Záver festivalu patrilo opere Gaetana Donizzettiho Maria Stuarda v hlavných úlohách so sólistami z krajín EÚ. Slovenskému predsedníctvu bola venovaná aj premiéra inscenácie opery G. Pucciniho Tosca (dirigent z krajiny EÚ).

K idei česko-slovenskej vzájomnosti sa v mesiaci október prihlásili Komorným koncertom v podaní umelcov zo Štátnej opery a umelcov z Českej republiky.

V roku 2016 boli Štátnej opere pridelené účelovo určené finančné prostriedky na hostovania Štátnej opery v zahraničí, na realizáciu inscenácií: opery - Juro Jánošík, Čarovná flauta a Tosca, operetu Zem úsmevov a realizáciu medzinárodného open air festivalu OPERALIA Banská Bystrica. Slovenská opera J.Cikkera Juro Jánošík mala svoju premiéru dňa 05.marca 2016, rozprávková opera Čarovná flauta od W. A. Mozarta dňa 27. mája 2016, Pucciniho opera Tosca dňa 14. októbra 2016 a opereta F. Lehára – Zem úsmevov dňa 9.decembra 2016. Štátna opera uviedla premiéru tanečného diela Dany Dinkovej: Nemé tváre/ Výkriky do ticha dňa 9. apríla 2016.

Medzinárodný open air festival OPERALIA Banská Bystrica

Štátna opera v roku 2015 plynule nadviazala na 36 ročnú tradíciu opernej časti Zámockých hier zvolenských a zorganizovala nultý ročník medzinárodného open air festivalu OPERALIA BANSKÁ BYSTRICA. Na základe pozitívnych ohlasov sa v roku 2016 uskutočnil prvý ročník tohto festivalu, pričom koncepcia open air koncertov a predstavení v priestoroch areálu Fakulty Medzinárodných vzťahov UMB ostala zachovaná. V dňoch 20. 8. - 23. 8. 2016 zrealizovali festival s medzinárodnou účasťou zostavený z troch podujatí.

Premiéra koncertu Ludwig van Beethoven: 9. SYMFÓNIA d mol op. 125 (s Ódou na radosť) V sobotu 20. augusta zaznela Beethovenova 9. symfónia d mol (s Ódou na radosť), ktorú Štátna opera uviedla aj symbolicky – pri príležitosti predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie. Taktovky sa ujal uznávaný taliansky dirigent Gianluca Martinenghi a skvostné bolo i spevácke obsadenie: Terezija Kusanović (Chorvátsko), Mária Porubčinová, Ľudovít Ludha a Štefan Kocán. So zborom Štátnej opery spoluúčinkoval aj hosťujúci Spevácky zbor mesta Bratislavy.

Koncert operných árií s klavírnym sprievodom OPERALIA TALENT V pondelok 22. augusta festival pokračoval komorným koncertom Operalia Talent v historickej Radnici mesta. Predstavili sa v ňom mladí nádejní vokálni umelci Carmen Ferenceiová, Michaela Popik Kušteková a Peter Kellner. Repertoárové predstavenie s hosťujúcimi sólistami so zahraničia

Festival vyvrcholil v utorok 23. augusta Donizzettiho operou Maria Stuarda. Toto dielo je pre svoju interpretačnú náročnosť výzvou aj pre najväčších sólistov svetového operného neba. V Banskej Bystrici sa predviedli skutočné hviezdy: Yolanda Auyanet (Španielsko) ako Maria Stuarda, Jolana Fogašová ako Elisabetta a Celso Albelo (Španielsko) ako Roberto

Výroba vlastných scénických a kostýmových výprav.

Scénické a kostýmové výpravy reprezentujú vizuálnu stránku produkcií Štátnej opery a v značnej miere rozhodujú o obľúbenosti inscenácie u publika. Realizácia scény a kostýmov sa podľa návrhov výtvarníkov uskutočňuje vo výrobných dielnach Štátnej opery. Dôležitý pri tom je súlad medzi predstavou kostýmového a scénického výtvarníka

a predstavou režiséra. Aj z tohto dôvodu si režiséri do svojho inscenačného tímu niekedy volia výtvarníkov, s ktorými už predtým viackrát úspešne spolupracovali.

V marci sa v Štátnej opere uskutočnila premiéra opery Juro Jánošík od Jána Cikkera. Režisér inscenácie Roman Polák stavil pri príprave výtvarnej stránky na osvedčeného kostýmového výtvarníka Petra Čaneckého a scénografa Jaroslava Valeka. V tomto roku pripravili aj nové hudobno-dramatické a tanečné dielo. Premiéru inscenácie Nemé tváre/Výkriky do ticha, prioritne určenej mládeži. Autorka a režisérka diela Dana Dinková si k návrhom kostýmov prizvala Adrienu Adamíkovú. Scéna je dielom domáceho scénografa Mareka G. Šafárika.

V máji pribudla do repertoára Štátnej opery premiéra Mozartovej Čarovnej flauty. Jej inscenovaním bol poverený mladý režisér z Českej republiky, Dominik Beneš, ktorý sa pri návrhoch scény a kostýmov spoľahol na českú výtvarníčku Zuzanu Přidalovú.

Jeseň priniesla na javisko Štátnej opery premiéru divácky obľúbeného opusu G. Pucciniho Tosca. O mimoriadnom úspechu inscenácie nepochybne rozhodlo režijné naštudovanie Martina Hubu v kombinácii s návrhmi kostýmov Petra Čaneckého a scénou Jozefa Cillera. Záver roka sa niesol ako zvyčajne v znamení operety.

Režisérka Jana Andělová Pletichová potešila priaznivcov tohto žánra inscenáciou Zem úsmevov od Franza Lehára. Na jej výtvarnej stránke spolupracoval český tím v zložení kostýmový výtvarník Tomáš Kypta a scénograf David Bazika.

Sprístupňovanie kultúry všetkým vekovým kategóriám divákov, hľadanie nových alternatívnych foriem práce s publikom v záujme zvyšovania návštevnosti.

Štátna opera uvádza diela, ktoré oslovujú všetky vekové kategórie, znalcov operného umenia a odbornú kritiku. Popri osvedčených a divácky prítiažlivých operných tituloch sa dramaturgia orientuje i na uvádzanie málo frekventovaných diel. Mnohé z nich uviedla v slovenskej premiére. Svoje miesto v dramaturgii má i pôvodná slovenská tvorba.

Mimoriadnu pozornosť venuje i detskému divákovi. Uvádzanie predstavení pre deti spojených s rôznymi popularizačnými aktivitami (napr. súťaže o knižné iné vecné ceny, možnosť odfotiť sa s aktérmi predstavenia a pod.) sú zároveň výbornou príležitosťou, ako priviesť deti k opakovaným návštevám divadla.

Divácku návštevnosť Štátna opera podporuje rôznymi akciami, ktoré dopĺňajú jej hlavnú činnosť: Valentín, Deň detí, Deň matiek, Noc divadiel, Noc hudby, predvianočné a predsilvestrovské podujatia, rôzne súťaže zamerané na jednotlivé diela, exkurzie do zákulisia a iné. Svoje stabilné miesto v dramaturgii Štátnej opery si našli i príležitostné komorné koncerty organizované v neformálnej atmosfére pod názvom Hudobné soirée. V roku 2016 sa v Bohéma klube Štátnej opery konalo takéto podujatie jedenkrát (9. 3. 2016). Jeho poslaním bolo priblížiť návštevníkom netradičné stránky divadelnej práce. Tentokrát zákulisie svojho divadelného pôsobenia poodhalili spevácki sólisti Oľga Hromadová, Dušan Šimo a Zoltán Vongrey, ako aj členka orchestra, violončelistka Stanislava Zobalová.

Vzhľadom na to, že v meste Banská Bystrica je mimoriadne rozvinuté hudobné školstvo, a to od základného až po vysoké, vznikajú pravidelné príležitosti pre ich vzájomnú spoluprácu so Štátnou operou. V repertoárových predstaveniach príležitostne účinkujú deti navštevujúce miestnu ZUŠ (opera G. Puccini Tosca), do tanečných predstavení pravidelne oslovuje

študentov Konzervatória J. L. Bellu (najmä do tanečnej rozprávky J. Pauer Ferdo Mravec). Z Akadémie umení Štátna opera angažuje spevákov do operného zboru, ako i sólistov na menšie spevácke roly.

Rovnako študenti katedier hudobných nástrojov participujú na predstaveniach ako orchestrálni hráči. Štátna opera si vytvára kontakt so študentmi stredných škôl nielen prostredníctvom ich účasti na jednotlivých predstaveniach, ale hľadá i nové formy práce, ktoré by ich motivovali k vyššiemu záujmu o žáner vážnej hudby, a tým k pravidelnejším návštevám našich podujatí. Ďalším našim zámerom je viesť mládež k zásadám spoločenského správania a etikety. Medzi najvýznamnejšie z nich patria besedy organizované buď v Štátnej opere alebo na školách. V tomto roku prejavili mimoriadny záujem o besedy zamerané na činnosť Opery spojené s exkurziou po divadle najmä stredné školy. Ďalej sa uskutočnili besedy so študentmi stredných a vysokých škôl na vopred dohodnuté témy týkajúce sa histórie žánru opery vrátane slovenskej opery a banskobystrického rodáka, hudobného skladateľa J. Cikkeru, prípravy premiér titulov Juro Jánošík a Čarovná flauta za účasti inscenačného tímu a i. Atraktívnou a veľmi plodnou bola hlavne beseda s francúzskymi študentmi Univerzity vo Versailles, ktorí navštívili Slovensko na základe niekoľkoročnej spolupráce s UMB Banská Bystrica. Cieľom ich návštevy bolo okrem iného oboznámiť študentov s interkultúrnymi rozdielmi, ale aj predstaviť Slovensko ako jednu z krajín EÚ. Po besede navštívili francúzski študenti operu G. Bizeta Lovci perál uvádzanú vo francúzskom jazyku. Nezastupiteľné miesto v rámci aktivít orientovaných na podporu diváckej návštevnosti a zainteresovaní divákov na dianí v divadle patrí Diváckej cene. Návštevníci majú možnosť zvoliť si svojich najobľúbenejších sólistov a inscenáciu, a to formou ankety, ktorá je realizovaná prostredníctvom možnosti hlasovať hlasovacím lístkom. Jeden z hlasujúcich návštevníkov je vždy pri slávnostnom vyhodnotení ankety vyžrebovaný a ocenený. Popri odmenených umelcoch Štátna opera udeľuje i ďalšiu cenu, a to svojmu najvernejšiemu divákovi.

Štátna opera dáva možnosť študentom z katedier vysokých škôl zameraných na oblasť kultúry ako i stredných škôl absolvovať študentskú prax na oddelení marketingu.

Počas praxe sa bližšie zoznámia s princípmi fungovania umeleckej inštitúcie, procesom tvorby marketingových a umeleckých plánov. Súčasťou praxe je aj účasť na jednotlivých predstaveniach.

Bystrická hodinka – 1. výročie

Už rok mohli občania zažívať zaujímavé „stretnutia s históriou“, známe pod názvom Bystrická hodinka. Spoznávanie histórie Banskej Bystrice vďaka Bystrickej hodinke sa konalo pravidelne raz do mesiaca. Organizátori (OZ Banskobystrický okrásľovací spolok a MAOi Inštitút pre digitálnych nomádov) k prvému výročiu pripravili nielen pútavú a zaujímavú tému, ale aj prekvapenie pre všetkých hostí. Bystrická hodinka sa stala už neodmysliteľnou súčasťou pravidelných podujatí organizovaných v našom meste. Chronologický výklad histórie Banskej Bystrice mali všetci prítomní možnosť sledovať od novembra minulého roka. Pri témach, ako sú Vznik mesta a mestský erb, Cesty medi, Turzovsko Fugerovská spoločnosť, Mestské opevnenia, hradby a bašty, Naše kostoly, História obce Svätý Jakub alebo História obce Kremnička, sa vystriedali mnohí významní banskobystrickí historici, pedagógovia, archeológovia. Banskobystričnom prednášali známe mená ako Jozef

Ďuriančík, Vladimír Sklenka, Martin Kvietok, Marta Mácelová, Marcel Pecník či Tatiana Salajová, ktorí obohatili podujatie skvelým výkladom a prezentáciami. „Ako organizátori máme obrovskú radosť, že o naše pravidelné podujatie prejavujú Bytričania záujem už rok. Na každej Bystrickej hdinke sa stretáva niekoľko desiatok pravidelných hostí, ako aj tých, ktorých zaujme jednotlivá tíma a prídu na vybranú Bystrickú hodinku. Podujatie organizujeme bez nároku na odmenu, rovnako, ako aj naši prednášajúci doteraz vystúpili so svojou prednáškou bez nároku na honorár, za čom im patrí jedno obrovské ďakujeme od všetkých Banskobystričanov,“ povedala Diana Javorčíková z Banskobystrického okrásľovacieho spolku. Jubilejnou Bystrickou hodinkou sprevádzal hostí Richard R. Senček, ktorý porozprával zaujímavosti o bystrickom podzemí, vo štvrtok 24. novembra 2016 o 18-tej hodine v reštaurácii Národný dom. Vstup bol voľný a pre hostí bolo pripravené prevkapanie.

Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici v Matejovom dome

Nová stála expozícia v Matejovom dome prezentuje spolu 2863 zbierkových predmetov výlučne zo zbierok Stredoslovenského múzea. Medzi tie najzaujímavejšie určite patria replika slovanskej polozemnice, vzácna zbierka stredovekých kachlíc a zbrojnica so zaujímavou zbierku chladných zbraní. Ďalej tu nájdeme miestnosti venované významným banskobystrickým osobnostiam a starostom a expozíciu gotickej plastiky a maľby. V stálej expozícii je využitá audiovizuálna prezentácia a počítačová technika. Za túto modernú audiovizuálnu expozíciu, získalo Stredoslovenské múzeum v Banskej Bystrici prestížne ocenenie Múzeum roka 2009.

Riaditeľ Stredoslovenského múzea PhDr. Roman Hradecký víta nové formy múzejnej prezentácie. V roku 2016 prišli pracovníci s atraktívnym nápadom – fotenie návštevníkov v historických kostýmoch

1.5. – 25. 9. 2016 Rómeo a Júlia na banskobystrický spôsob

Netradičnú spomienku na návštevu Stredoslovenského múzea v podobe zamilovanej fotografie v historických kostýmoch. Víkendovú romantiku vo dvojici na balkóne Matejovho domu mohli návštevníci prežiť v čase otváracích hodín.

Ďalšie z množstva zaujímavých podujatí múzea v roku 2016.

Čo sa skrýva v depozite

Oprášené príbehy z dejín spolu s historikom, archeológom, numizmatikom, kustódom a etnologičkou rokmi napadaný prach z príbehov ku klenotom zo zbierok Stredoslovenského múzea, ktoré ukrýva depozit.

21.6. 2016 o 17.00 hod. s historikom Dr. Filipom Glockom na tému Záhady pokáľu richtára Glabitsa

Ďalšie odkrývanie tajomstiev bohatého depozitu Stredoslovenského múzea bolo 19.7. 2016 o 17.00 hod. kustód Vladimír Klemanič: Meranie Zeme 23.8. 2016 o 17.00 hod. historik a riaditeľ SSM Dr. Roman Hradecký: Spovede Kališťanov

20.9. 2016 o 17.00 hod. archeológ Martin Kvietok: Na starých prašných cestách

Pamiatky mesta, ktoré robia z Banskej Bystrice klenot a priťahujú turistov :

Medzi najcennejšie pamätihodnosti patrí areál mestského hradu (Barbakanu), námestie s kostolmi Panny Márie a sv. Kríža, starou radnicou, Matejovým domom, Barbakanom a zvyškami mestského opevnenia. Srdcom mesta je veľké obdĺžnikové námestie Slovenského národného povstania s Mariánskym stĺpom a šikmou Hodinovou vežou. Námestie ohraničujú honosné meštianske domy, z ktorých sú najvýznamnejšie Beniczského a Thurzov dom. Pešia zóna z námestia pokračuje aj na Dolnej ulici, kde je kostol sv. Alžbety a Bethlenov dom, v ktorom vyhlásili sedmohradské knieža Bethlena za uhorského kráľa. Historické meštianske domy možno obdivovať aj v Lazovnej a Hornej Striebornej ulici. V Tihányiovskom kaštieli v mestskej časti Radvaň sú expozície prírodovedného oddelenia Stredoslovenského múzea. Historické múzeá sú v Thurzovom dome na Námestí SNP. Vzácne výtvarné diela uchovávajú tri objekty Štátnej galérie: Pretórium, Bethlenov dom a dom maliara Dominika Skuteckého.

V okolí mesta si zaslúži pozornosť drevený kostol v obci Hronsek, kaštieľ v Dolnej Mičinej i hrad v Slovenskej Ľupči. Vzácne sakrálne pamiatky sú v obciach Čerín a Poniky. Banícku minulosť medenej Bystrice pripomína horská obec Špania dolina, klenot ľudovej architektúry. V roku 2016 znepokojovali aj občanov Banskej Bystrice otázky migračného nárastu , či zmení migračná kríza fungovanie EÚ, ako aj viditeľné klimatické zmeny počas ročných období.

30 rokov od nálezu stredovekej keramiky v Benického dome v Banskej Bystrici

V roku 2016 uplynulo 30 rokov od publikovania nálezu vzácnnej stredovekej keramiky v Benického dome v Banskej Bystrici. Slovenská archeologička PhDr. Marta Mácelová publikovala hodnotný nález v príspevku *Nález stredovekej keramiky v Benického dome v Banskej Bystrici*. In *Archaeologia historica*, 1986, č. 11, s. 481-488. Vzácna keramika je uložená v zbierkach Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici. PhDr. Marta Mácelová Od roku 1975 pracovala v Stredoslovenskom múzeu v Banskej Bystrici ako archeologička a od roku 1991 aj ako vedúca historického oddelenia. V roku 1975-2001 robila prieskumy a záchranné práce v okresoch Banská Bystrica a Zvolen (prieskumy slovanských sídlisk 7.-9. storočia na Sliači, 1979-1980, 1985-1986; jaskyne Netopierska v Nemciach pri Banskej Bystrici, 1987; areálu Mestského hradu v Banskej Bystrici, 1996-1997 a i.).

Je členkou *Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV* v Nitre, je členkou správnej rady *Nadácie Antona Točíka*. Publikovala štúdie a odborné články v domácich a zahraničných časopisoch a zborníkoch.

Bola autorkou a spoluautorkou scenárov výstav v *Stredoslovenskom múzeu, Lesníckom a drevárskom múzeu* vo Zvolene, editovala špeciálne dvojčíslo odborného periodika *Mineralia Slovaca*.

Do roku 2016 pôsobila na Katedre histórie Filozofickej fakulty UMB, na ktorej prednášala dejiny praveku, dejiny Blízkeho Východu, dejiny hmotnej kultúry a muzeológiu.

Výtvarníčka veží Ľubica Lintnerová

Laureátka Ceny primátora mesta Banská Bystrica, maliarka Ľubica Lintnerová v roku 2016 vystavovala svoje diela Mestskom múzeu v Seredi a v Múzeu židovskej kultúry v Bratislave. Už po piaty raz sa v záhrade populárnej banskobystrickej výtvarníčky Ľubice Lintnerovej uskutočnilo podujatie s názvom Zumenievanie pod Hrbčokom. Každoročne je to stretnutie ľudí, ktorí milujú umenie, slobodu a neformálnosť. Piate Zumenievanie sa uskutočnilo v sobotu 9. júla 2016 s hercom Milanom Markovičom, jazzovým trubkárom Jozefom Karvašom, výtvarníkmi a spisovateľmi. Ľubica Lintnerová žije a tvorí v Banskej Bystrici. Vyštudovala umeleckú keramiku, jej výrazovým prostriedkom sa stala maľba. Jej obrazy si kupujú ľudia z celého sveta. Životopisný inštitút v USA jej udelil ocenenie osobnosť roka v olejomalbe za rok 2011. Jej záujmom v diele sú veže a panorámy miest, ako sú Banská Bystrica, Praha, Banská Štiavnica, Vlkolánek, Špania Dolina. Veže v jej umeleckej optike sú pokrivené a vibrujú svojim životom. V roku 2016 pripravovala prezentáciu svojej tvorby na budúcoročnú výstavu do Moskvy.

Herec Juraj Sarvaš – 85 rokov

Stretnutie s jubilantom Jurajom Sarvašom s podtitulom „... a diamant v hrude nezhnije“ pripravila Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici – Literárne a hudobné múzeum 12. júla 2016 o 15.00 h v Spoločenskej sále Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici. Na podujatí jubilant recitoval verše svojich milovaných básnikov. Slávny herec sa narodil v radvani pri Banskej Bystrici 14. júla 1931. Na milovanú Radvaň si v jednom z rozhovorov spomína takto:

„Hoci sme z Radvane odišli bývať do Bystrice, keď som mal päť rokov, stále som sa rád vracal, pretože tam žila moja chudobná, dobrotou prekypujúca stará mama. Tu som videl prvé divadelné predstavenia v Matici, tu som bol pri odhaľovaní pomníka A. Sládkoviča, ako 10-ročný som na kolkárni staval kolky, aby som si zarobil. Tu ma i dokatovalo vojenské auto tak, že som mesiac bol medzi životom a smrťou. Len dobrému anjelovi doktorovi Petelenovi, horehronskému rodákovi, môžem ďakovať za to, že žijem.“

Juraj Sarvaš študoval herectvo na Vysokej škole múzických umení v Bratislave u profesora Andreja Bagara. Ako herec pôsobil v Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene a v Slovenskom národnom divadle v Bratislave. Zastával tiež funkciu generálneho riaditeľa Stredoslovenského divadla vo Zvolene. Zahral si vo filmoch, v televíznych inscenáciách a v rozhlase. Dlhé roky pôsobil ako pedagóg na Akadémii umení v Banskej Bystrici.

60. výročie založenia Stredoslovenskej galérie

Pri príležitosti 60. výročia založenia Stredoslovenskej galérie prezentovala galéria v roku 2016 rozsiahly výber výtvarných diel zo zbierkového fondu. Výstava Rotpunkt vychádza z poznania vývoja zbierky, ktorá sa formovala v závislosti na premenách spoločenského kontextu. Jej profil a identitu určovali kľúčové obdobia 50. rokov, 60. rokov, obdobie normalizácie 70. a 80. rokov 20. storočia a doba demokratizácie po roku 1989. Kurátorkou výstavy Z histórie zbierky Stredoslovenskej galérie bola Zuzana Majlingová. Retrospektívny pohľad do zbierkového fondu nebol sústredený na prezentáciu reprezentatívnych diel a chronologického vývoja výtvarného umenia v rámci jednotlivých druhov a médií, ktoré sú

v zbierke obsiahnuté. Zamerail sa na predstavenie proporcionality a štruktúry samotnej zbierky, ovplyvnenej komplikovaným historickým vývojom, ktorý jej charakter značne ovplyvnil. Pre diváka môže byť zaujímavé zoznámenie sa s históriou zbierky a s mechanizmom nadobúdania diel, sám si môže vyhodnotiť ich kvalitu a pochopiť prečo galéria spravujúca verejnú zbierku musí venovať rovnakú starostlivosť a pozornosť všetkým akvizíciám uloženým v depozitoch, ktoré sa momentálne nachádzajú v objeme takmer 14 000 zbierkových predmetov. Trvanie výstavy : november 2016 – február 2017.

Okrúhle výročia začiatkov vysielania rozhlasu a televízie

sa tento rok stali inšpiráciou pre Svetový deň sprievodcov 2016. Informačné centrum Banská Bystrica sa do podujatia zapájalo každý rok. V rámci trinásteho ročníka sa účastníci mohli tešiť na odborné aj interaktívne prehliadky, a to už 20. februára, v čase od 14:00 do 16:00 hod.

Prvé rozhlasové vysielanie sa v slovenskom éteri ozvalo pred deväťdesiatimi rokmi v auguste 1926. Televízne štúdio v Bratislave malo v roku 2016 šesťdesiate výročie. Začalo vysielat' v novembri 1956.

„Svetový deň sprievodcov cestovného ruchu bol symbolický aj pre naše mesto. V Banskej Bystrici začal mestský rozhlas vysielat' v roku 1936. Banská Bystrica má aj televízne štúdio, ktoré bolo zriadené v roku 1966. Okrem toho, že širokej verejnosti odprezentujeme prácu sprievodcov, oslávime s banskobystrickým štúdiom RTVS okrúhle výročia,“ povedala Paula Hrežd'ovičová, vedúca Informačného centra v Banskej Bystrici.

Pri tejto príležitosti sa záujemcovia stretli v Štúdiu RTVS Banská Bystrica na ulici Profesora Sáru 1, kde mohli nazrieť do zákulisia. Profesionálni sprievodcovia im priblížili históriu vzniku banskobystrického rozhlasového i televízneho vysielania a tiež pamätné udalosti, v ktorých zohralo štúdio významnú úlohu. Stretli sa aj s hlasmi a tvármi RTVS, ktoré sa im denne prihovárajú spoza mikrofónov a z obrazovky. Svoju prácu im objasnili aj ľudia zo zákulisia, bez ktorých by obraz ani zvuk nefungovali. Svetový deň sprievodcov je zároveň dňom vzniku Svetovej federácie asociácií turistických sprievodcov (WFTGA), ktorá vznikla 21. februára 1985. Oslavuje sa vždy najbližšiu sobotu k 21. februáru. Pre rok 2016 pripadol na 20. február. Na Slovensku sa Svetový deň sprievodcov cestovného ruchu oslavuje od roku 2004 a Informačné centrum Banská Bystrica sa na podujatí pravidelne zúčastňuje. Minulý ročník bol venovaný Ľudovítovi Štúrovi. Koordinátorom podujatia je Slovenská spoločnosť sprievodcov cestovného ruchu (SSSCR), ktorá je členom Svetovej federácie sprievodcov. Cieľom a hlavnou myšlienkou bolo prezentovať prácu sprievodcov širokej verejnosti.

Dáma v klobúku Jana Chorvátová

Je častou návštevníčkou kultúrnych podujatí, koncertov, vernisáží, výstav. V banskobystrickej kultúrnej verejnosti je známa i ako dáma v klobúku. Jej verše sa recitujú na sobášoch a iných spoločenských obradoch. V roku 2016 absolvovala besedy o poézii v niekoľkých mestách na Slovensku. Jana Chorvátová je stálou členkou literárneho klubu Litera 2 pri Literárnom a hudobnom múzeu Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici, s ktorým spolupracuje. Svoje texty publikovala v regionálnych novinách, v slovenských

a českých časopisoch. Samostatne sa predstavila v poeticko-hudobných pásmach, v Rádiu Regina, Rádiu Lumen a v Slovenskej televízii. Od roku 2002 je členkou Spolku slovenských spisovateľov.

Príťažlivosť zemska - príťažlivosť ženská. Banská Bystrica, 1999

Pečatenie chvíle. - Banská Bystrica, 2001

Zrnká. - venovaná Petrovi Dvorskému k 50 - tým narodeninám maestra. - bibliofília, Banská Bystrica, 2001

Slováci poslovia slova. - Banská Bystrica, 2007

Dávkovanie nehy. - Banská Bystrica, 2014

Výstava U nás taká obyčaj

Za účasti slovenského veľvyslanca v Ruskej federácii Petra Priputena, prezidenta Spoločnosti priateľstva so Slovenskom Igora Čerkasova a ďalších významných hostí a zástupcov kultúrnych inštitúcií sa uskutočnila 21.3.2016 slávnostná vernisáž výstavy U nás taká obyčaj... Hostí privítal riaditeľ Slovenského inštitútu v Moskve Ján Šmihula, poďakoval Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici, ktorá pripravila výstavu „U nás taká obyčaj...“ a vysoko ocenil vzájomnú spoluprácu medzi obidvoma kultúrnymi inštitúciami. Riaditeľka knižnice a zároveň kurátorka výstavy PhDr. Oľga Lauková, PhD. návštevníkom podrobnejšie priblížila ľudové tradície a veľkonočné zvyky na Slovensku. Slávnostnú vernisáž svojim vystúpením výrazne obohatila heligonkárka a speváčka Vlasta Mudríková. Na pracovnom stretnutí s prezidentom Spoločnosti priateľstva so Slovenskom Igorom Čerkasovom sa prerokovali možnosti spolupráce pri prezentácii výstavy Ľudové hudobné nástroje na Slovensku.

90. výročie založenia ŠVK

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici je univerzálna vedecká knižnica sídliaca v Banskej Bystrici. Pôsobí ako jediná vedecká knižnica v regióne Stredného Slovenska. Dátum zriadenia knižnice je podľa zriaďovacej listy Ministerstva kultúry SR 26. marca 1926, t.j. v roku 2016 90 rokov. Knižnica v roku 2011 spravovala takmer 1,7 milióna dokumentov. Riaditeľkou knižnice bola v roku 2016 PhDr. Oľga Lauková. Oľga Lauková podporila okrem iného i vznik prvej biografickej publikácie o mestských osobnostiach autorky, zostavovateľky PhDr. Dariny Šovčíkovej, a kol. Kto bol kto v Banskej Bystrici v roku 2001. Publikácia oslávila v roku 2016 15. výročie vydania. Dňa 21.9.2016 pri príležitosti Dní európskeho kultúrneho dedičstva a 90. výročia založenia Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici sa uskutočnilo podujatie venované odhaľovaniu kultúrneho dedičstva banskobystrického Župného domu. Pripravené boli komentované prehliadky Župného domu – Národnej kultúrnej pamiatky a sprístupnené niektoré vzácne zbierky z fondu ŠVK a LHM, ktoré nie sú bežne prístupné. Súčasťou bola prezentácia niektorých prvkov, ktoré sú zapísané do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Igor Bázlik oslávil 75 rokov

Rodák a popredný slovenský hudobný skladateľ, koncertný klavirista a dirigent Igor Bázlik v roku 2016 jubiloval. Štátna vedecká knižnica - Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici malo v rámci cyklu Literárne a hudobné večery stretnutie so skladateľom, dirigentom a klaviristom Igorom Bázlikom. Narodil sa 5. decembra 1941 v Banskej Bystrici. Hudbu k piesňam zložil pre spevákov ako napr. Marcela Laiferová, Monika Stanislavová, Zora Kolínska, Tatiana Hubinská, Ivan Krajíček, Karol Duchoň, Peter Stašák, Marika Gombitová, Helena Blehárová, Eva Kostolányiová, Jana Kociánová a mnohých ďalších. Ako absolvent sa stal hudobným redaktorom Česko-slovenského rozhlasu v Bratislave, neskôr tam pôsobil ako hudobný režisér. Od roku 1979 pôsobí v slobodnom povolaní ako hudobný skladateľ, dirigent, hráč na klávesových nástrojoch a taktiež ako pedagóg hudobno-dramatického odboru Konzervatória v Bratislave. Igor Bázlik je autorom okolo 2000 skladieb. Jeho dielom sú 2 opery, 4 muzikály, okolo 600 tanečných piesní, množstvo scénickej hudby k činohrám, rozhlasovým a televíznym hrám, ako aj hudby k filmom. Skomponoval viaceré zborové skladby, upravoval ľudové piesne a známy je aj svojimi skladbami pre deti. V súčasnosti vystupuje na koncertoch so sólistami opery SND, ale aj spevákmi šansónov či židovských piesní. Doprevádza aj známych huslistov, napr. P. Uličného a M.Dudíka.

Folklórny súbor URPÍN

V roku 2016 vystupoval v dňoch 24.6. – 26.6. 2016 na festivale Horehronské dni spevu a tanca – Heľpa 2016,

Slovenskú republiku reprezentoval 2016 na festivale na Azorských ostrovoch. Folklórny súbor URPÍN patrí k špičkovým umeleckým telesám a reprezentuje slovenský folklór na mnohých podujatiach doma i v zahraničí. Za 60 rokov svojej činnosti tanečne a hudobne spracoval folklór mnohých oblastí Slovenska. Hlavným zameraním programovej skladby súboru sú oblasti Horehronia a Podpoľania, avšak program je doplnený aj o tance z iných oblastí Slovenska, ako sú Myjava, Zemplín, Šariš, Goral a iné. Počas svojho pôsobenia uskutočnil cez 2000 vystúpení, navštívil 24 krajín Európy, Ameriky, Afriky a Ázie. Absolvoval 64 zahraničných zájazdov a uskutočnil 240 vystúpení v týchto krajinách.

Súbor bol založený v roku 1957 pod názvom Krajský súbor piesní a tancov pri Krajskom dome osvetu v meste Banská Bystrica. K jeho vzniku viedla snaha skupinky nadšencov o založenie reprezentačného krajského folklórneho telesa, ktoré by scénicky stvárňovalo folklórne bohatstvo vtedajšieho bansko-bystrického kraja, najmä regiónu Horehronie a Podpoľanie.

Prvé verejné vystúpenia v roku 1958 a desiatky ďalších vystúpení po celej republike boli natoľko úspešné, že bol súbor ako jeden z prvých slovenských súborov poverený reprezentáciou na Medzinárodnom folklórnom festivale v Nice, Francúzsko. Pri príprave na zájazd dostal aj dnešné meno: URPÍN – podľa vrchu nad Banskou Bystricou.

Médiá v Banskej Bystrici :

Portál BOnline.sk je nezávislým študentským internetovým projektom obchodne a technicky zastrešeným spoločnosťou REGIONAL MEDIA, s.r.o., ktorého obsah je pripravovaný dobrovoľnými prispievateľmi či študentmi novinárskych a iných stredných vysokých škôl za účelom informovania Banskobystričanov o aktuálnom dianí v ich meste. Portál nemá ambíciu byť plnoformátovým spravodajským médiom, nakoľko obsah pripravujú jeho prispievatelia výlučne vo svojom voľnom čase a väčšina bez nároku na honorár. Napriek tomu sa snaží byť pri všetkom, čo sa v meste deje!

- Redakcia BOnline.sk: Redakcia: bbonline@bbonline.sk,
- Vedúci redaktor BOnline.sk: Branislav Račko – racko@bbonline.sk
- športová redakcia: sport@bbonline.sk
- Vedúci redaktor športovej sekcie BOnline.sk: Peter Mútňan – mutnan@bbonline.sk
- Prispievatelia: Anna Gudzová – gudzova@bbonline.sk
- Patrik Havran – havran@bbonline.sk
- Lukáš Kekelák – kekelak@bbonline.sk
- Šimon Petrek – petrek@bbonline.sk
- Filip Roháček – rohacek@bbonline.sk
- Teodor Sitarčík – sitarcik@bbonline.sk
- Prispievatelia športovej sekcie: Alica Moravčíková – moravcikova@bbonline.sk
- Jakub Bebej – bebej@bbonline.sk
- Samuel Červeňanský – cervenansky@bbonline.sk
- Andrej Masarik – masarik@bbonline.sk
- Peter Slabej – slabej@bbonline.sk
- Foto a video prispievatelia: Maroš Búrik – burik@bbonline.sk
- Ján Chmelík – chmelik@bbonline.sk
- Ivan Golembiovský – golembiovsky@regionalmedia.sk
- Miloslav Hlaváček – hlavacek@bbonline.sk
- Tomáš Kováč – kovac@bbonline.sk
- Vlado Lukáč – lukac@bbonline.sk
- Michal Tomeček – tomecek@bbonline.sk
- občasní prispievatelia a študenti novinárskych vysokých škôl;

Miroslav Bárdi na Radnici v Banskej Bystrici

V dňoch 29. februára – 13. marca 2016 si návštevníci historickej Radnice na Námestí SNP mohli pozrieť vyše dvadsať olejomalieb Miroslava Bárdiho. Umelecké diela vytvoril autor počas pobytov v plenéri, v prostredí krajiny, alebo mestskej, či dedinskej architektúry. Krajinomalba bola zastúpená väčšinou pohľadmi na okolie Banskej Bystrice a Malachova, na krajinu Podpoľania a najmä kompozíciami z Vysokých Tatier. Časť výstavy tvorili maliarske záznamy architektúry z Banskej Bystrice, Banskej Štiavnice, Španej Doliny i Štrasburgu. Výstava bola doplnená aj niekoľkými zátišíami.

Miroslav Bárdi je slovenský maliar, v rokoch 1971-1997 žil v Banskej Bystrici, od roku 1997 pôsobí v obci Malachov.

Do roku 1971 žil v Čerenčanoch, okr. Rimavská Sobota. Študoval na SVŠ v Rimavskej Sobote a zároveň kresbu a maľbu u akademického maliara Štefana Bazovského. V rokoch 1967-71 absolvoval Pedagogickú fakultu v Banskej Bystrici (pedagógovia – akademickí maliari Štefan Prukner, Stanislav Balko a Dušan Zapletal, akademický sochár Mikuláš Palko, Klára Kubičková a ďalší) a v roku 1983 získal akademický titul PaedDr. V rokoch 1972-2005 pôsobil ako vysokoškolský pedagóg v disciplíne maľba na Katedre výtvarnej výchovy na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela. Súčasne pracoval v odborných porotách výtvarných súťaží žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Viedol výtvarné štúdiá dospelých, venoval sa výtvarnému poradenstvu, uskutočňoval prednášky, besedy a koncepcie výstav na strednom Slovensku.

Jubilujúca osobnosť - Klára Kubičková

V rámci cyklu Osobnosti v ŠVK Štátna vedecká knižnica a Kuzmányho kruh uskutočnili 24.októbra 2016 v Spoločenskej sále ŠVK v Banskej Bystrici stretnutie s Klárou Kubičkovou. v Prahe. Ašpirantúru absolvovala v kabinete teórie a tvorby životného prostredia Ústavu dejín umenia ČSAV Praha. V rámci svojej profesionálnej činnosti absolvovala viaceré študijné a pracovné cesty do zahraničia (National Museum New Delhi v Indii, British Council v Londíne, Bienále architektúry v Benátkach a i.). Je autorkou mnohých odborných monografií, článkov a štúdií, kurátorkou výstav na Slovensku a v zahraničí, zostavovateľkou katalógov k výstavám a laureátkou niekoľkých cien. Vo svojej vedeckovýskumnej činnosti sa venuje okrem iného dejinám architektúry, otázkam syntézy architektúry a umenia, ako aj osobnosti architekta Ladislava Hudeca, rodáka z Banskej Bystrice presláveného stavbami v Šanghaji. Historička a teoretička architektúry a výtvarného umenia Klára Kubičková oslávila v tomto roku okrúhle životné jubileum. Klára Kubičková je autorkou odborných monografií, odborných štúdií a článku predovšetkým v odborných časopisoch. Pripravila mnohé rozhlasové a televízne relácie. Je členkou Spolku architektov Slovenska, Slovenskej výtvarnej únie, Združenia historikov moderného umenia a i.

Kniha o džezze v Banskej Bystrici

Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici uskutočnilo 28.9.2016 krst knižnej publikácie autorov Michala Kališku a Michala Kališku ml. s názvom Pod taktovkou času – Pohľady do minulosti i súčasnosti tanečnej a džezovej hudby v Banskej Bystrici. Podujatie sa uskutočnilo za prítomnosti džezových umelcov mesta a priateľov autorov a tohto hudobného žánru. Michal Kališka študoval na Pedagogickom inštitúte v Banskej Bystrici (1959-1963), postgraduálne osvetovú prácu (1972-1974), na Inštitúte verejnej správy v Bratislave (1979-1982). Sprvu pôsobil ako učiteľ, potom riaditeľ Mestského domu osvetu v Hnúšti, inšpektor kultúry KNV, riaditeľ Domu družby a kultúrno-osvetový pracovník Domu Matice slovenskej v Banskej Bystrici (1990-1999). Scenárista a režisér festivalov a osláv miestneho i celoslovenského významu. Bol zakladajúcim členom spevokolu Mladosť, spoluzakladateľ zboru *Collegium Cantus* a dixielandovej skupinu BB Band v Banskej Bystrici. Organizátor cyklu večerov o histórii džezu a populárnej hudby v Banskej Bystrici (zdokumentované od 1920). Od roku 1961 sa zúčastňoval na folkórnych, džezových a speváckych súťažiach doma i v zahraničí. Je členom Hudobného odboru Matice Slovenskej (od roku 1992). Založil Klub rodákov Gemera-Malohontu v Banskej Bystrici (1984). V spolupráci so Slovenským

rozhlasom produkoval nahrávky medzinárodných dixielandových festivalov. Ako člen orchestra (kontrabas) BB Band nahral 2 CD platne.

DOM KULTURY

Jedným z podporovateľov tejto investície je mestský poslanec a generálny riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev, ktorý o projekte hovorí:

„Mojou hlavnou prioritou je vytvorenie centra kultúrneho kreatívneho priemyslu. Jeho realizácie sa ujalo mesto Banská Bystrica a Múzeum SNP bude jeho kľúčovým partnerom. Ide o nívum, možno bežné v Európe, ale pilotné na Slovensku. Proces je to zložitý, a preto sa pripravuje pomerne dlho, aby nedochádzalo k chybám. Banská Bystrica je však dobre pripravená, čo sa deklarovalo aj na novembrovej besede v Cikkerovej sieni, kde sme prezentovali naše zámery.“

Mičev k tomu dodáva:

„Nakoľko pripravovaný projekt nie je výlučne mestský, ale slúži pre Banskobystrický kraj, momentálne dopĺňujeme mapovanie situácie v tejto oblasti na krajskej úrovni a otvárame znova širokú diskusiu. Pristupujeme k tomuto projektu zodpovedne, a to aj v súvislosti s jeho nastavením v čase, keď už nebude financovaný z prostriedkov EÚ. Za ideálne miesto realizácie stále považujeme Dom kultúry – Dekáč.“

Kultúrny a kreatívny priemysel

V poslednom období sa stal veľkým fenoménom, ktorý predstavuje nezanedbateľného ťahúňa vyspelých ekonomík. Slovensko nechce v tomto smere nijako zaostávať. Existuje a viacero možností, ako podporiť kultúrny sektor a oblasť tvorivých činností, či naštartovať podnikanie využitím kreatívneho a umeleckého ducha šikovných ľudí aj v Banskej Bystrici.

Čo si pod pojmom kultúrny a kreatívny priemysel predstaviť? Patrí sem viacero odvetví a činností. Sú to napríklad rôzne remeslá (výroba a ladenie hudobných nástrojov; výroba šperkov, keramiky; sklárstvo či remeslá spracúvajúce drevo, prútie, textil, kožu a podobne.

Môže to byť nakladateľská činnosť v oblasti pc hier; dizajn, architektúru, reklamu; vizuálne a scénické umenie, hudobné diela, umelecké vzdelávanie; vydávanie kníh, novín, časopisov; preklad kníh a iných literárnych prác; výroba a distribúcia filmov, videozáznamov a televíznych programov, európske kiná; činnosti knižníc, archívov, múzeí a mnoho ďalších kreatívnych činností.

VI. CIRKEVNÝ ŽIVOT

Katolícka cirkev

Farnosti mesta :

Farnosť Banská Bystrica Katedrála

Kaplnka sv. Michala

Je súčasťou katedrálneho chrámu. V minulosti slúžila ako konzistórium – miestnosť, v ktorej sa schádzal poradný zbor diecézneho biskupa. Dnes slúži ako kaplnka pre zamestnancov Rádia Lumen. Z tejto kaplnky boli kedysi vysielané prvé priame prenosy Bohoslužby slova a neskôr celej svätej omše.

Kostol sv Alžbety Banská Bystrica

Kostol sv. Alžbety na Dolnej ulici postavili v roku 1303 ako súčasť mestského špitála pre chorých a nevládných baníkov. Z malého jednoloďového gotického kostolíka, ktorý vyhorel v roku 1605, sa zachovala iba terajšia kaplnka sv. Anny a severný múr lode. Viackrát ho prestavali a v roku 1877 rozšírili v novogotickom slohu. Oltárny obraz sv. Alžbety je dielom Jozefa Murgaša /1864-1929/, rímskokatolíckeho kňaza, vynálezcu a priekopníka rádiotelegrafie. Po "Nežnej revolúcii", v roku 1990 sa do Banskej Bystrice vrátili Pátri vincentíni, z Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul. Do svojej duchovnej starostlivosti prevzali kostol sv. Alžbety a služby v nemocniciach a väznici. Od roku 1998 bol v misijnom dome zriadený vnútorný seminár, ktorý bol neskôr v roku 2003 premiestnený do novovybudovaného misijného seminára v Bratislave.

Zoznam kňazov Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul

---

ktorí pôsobili ako rektori kostola sv. Alžbety v Banskej Bystrici:

1. Bohumír Ďungel od 1.8.1994
2. Rudolf Priedhorský od 1.9.1996
3. Milan Šášik od 1.9.1998
4. Jozef Noga od 1.8.2000
5. Stanislav Bindas od 1.8.2003
6. Marek Porubčan od 1.7.2004
7. Miroslav Obšivan od 1.9.2008
8. František Honíšek od 1.7.2011
9. Miroslav Obšivan od 1.8.2016 do 31. októbra 2016
10. Pavol Noga od 1. novembra 2016

Kostol Božieho Milosrdenstva

---

v Dome Božieho milosrdenstva – farnosť BB-Belveder

Nielen klientom a zamestnancom Domu Božieho milosrdenstva bude slúžiť príľahlý Kostol Božieho milosrdenstva, ktorý dnes biskup posvätil a fara, ktorú požehnal. Sú totiž sídlom novovytvorenej farnosti Banská Bystrica-Belveder, ktorú katolícka cirkev vytvorila pre potreby obyvateľov už hotových aj plánovaných nových bytoviek v tejto štvrti. Na území farnosti sa predpokladá okolo 2500 obyvateľov.

Kaplnka sv. Agáty

---

v Mammacentre sv. Agáty – Polyfunkčný dom Moyses – farnosť BB-Belveder

Slúži ako adoračná kaplnka všetkým, ktorí prichádzajú do Domu Moyses a osobitne do Mammacentra sv. Agáty hľadať zdravie pre telo, aby pritom mohli čerpať aj zdravie ducha a duše. Príležitostne tu býva aj sv. omša.

Kostolík Povýšenia Svätého Kríža (na Kalvárii)

V rokoch 1712-1713 postavili obyvatelia mesta vrcholový objekt Kalvárie – kostolík – ako Kaplnku Božieho hrobu s malým nádvorím. Bol prejavom vďačnosti za záchranu počas morovej epidémie v r. 1710. Počas totalitného režimu ho dali predstavitelia komunistického strany v meste postupne devastovať. Až v r. 2008 sa ukončila jeho oprava s celým areálom Kalvárie.

Kaplnka sv. Jána Nepomuckého

---

pri železničnej stanici Banská Bystrica-mesto

Hodnotná baroková kaplnka svätého Jána Nepomuckého z r. 1760 je už roky v zlom stave. Poškodzujú ju sprejeri aj niektorí návštevníci železničnej stanice Banská Bystrica - mesto.

Kostol Nanebovzatia Panny Márie

Kostol Nanebovzatia Panny Márie - je najstaršou a dominantnou stavbou Mestského hradu, ktorého vznik nevieme úplne presne datovať, predpokladá sa, že bol postavený v druhej polovici XIII. storočia, jeho vznik sa spomína už v roku 1442. Tento farský alebo nemecký kostol je najstaršou stavbou na území mesta a prešiel viacerými stavebnými úpravami. Na jeho južnej strane pristavali v roku 1473 kaplnky sv. Ondreja, Tela Kristovho a v roku 1480 kaplnku sv. Jána Krstiteľa. Na severnej strane prestavali v roku 1478 bočnú loď kostola na kaplnku sv. Barbory, patrónky baníkov. Známa je neskorogotickým oltárom Majstra Pavla z Levoče, ktorý dokončil roku 1475. Oratórium sv. Jána Almužníka nad sakristiou pochádza z roku 1516. V presklenej nike na južnej strane je umiestnené súsošie Krista na Olivovej hore z konca 15. stor.

Kostol Svätého Ducha (Podlavice)

Kostol bol posvätený 28. apríla 2007. Po kostoloch na sídliskách Fončorda a Sásová je iba treťou sakrálnou stavbou postavenou v Banskej Bystrici po takmer tristoročnej prestávke. Základný kameň kostola požehnal Svätý otec Ján Pavol II. pri svojej apoštolskej návšteve Banskej Bystrice 12. septembra 2003.

Kostol Panny Márie Pomocnice Kresťanov (Sásová - sídlisko)

8.júna 2001 diecézny biskup, Mons. Rudolf Baláž posvätil základný kameň pre stavbu kostola Panny Márie Pomocnice kresťanov, ktorý po dokončení aj sám posvätil 21.decembra 2002.

Kostol sv. Antona a Pavla, pustovníkov (Stará Sásová)

Kostol sv. Antona a Pavla pustovníkov v obci Sásová bol pravdepodobne postavený v prvej polovici 14.storočia, prestavaný a obohnaný múrom v 15. a začiatkom 16.storočia. Odpustková listina bola vydaná v Avignone 13.februára v roku 1350 na žiadosť Vavrinc, syna zvolenského župana Mikuláša Sasa. Obyvatelia obce sa živilí prevažne

poľnohospodárstvom, preto pomenovanie obce Ide Anthonio r.1401 i zasvätenie kostola sv. Antonovi, ktorý bol patrónom poľnohospodárov.

Hoci história kostola nie je jednoznačná a historické dokumenty nejednotné, zaujímavosťou môže byť, že literatúra niektorých maďarských historikov napr. Ipolyi, považuje kostolík v Sásovej za prvý farský kostol pre kresťanov v okolí Banskej Bystrice.

Kaplnka Krista Veľkňaza

Dňa 26. septembra 2007 o 19.30 hod. diecézny biskup Rudolf Baláž posvätil nové priestory Univerzitného pastoračného centra Štefana Moyses, biskupa. Novopostavené centrum má slúžiť ako kontaktné miesto a priestor pre vzájomné stretnutia. Jeho súčasťou je aj kaplnka, v ktorej je príležitosť nielen pre bohoslužbu, ale aj pre tiché súkromné stretnutia mladých s Eucharistickým Pánom.

Rímskokatolícka farnosť Radvaň

Katolícka farnosť v Radvani je starobylá. Zmienky o nej sú v Pápežských protokoloch a eviduje ju aj Pázmanov katalóg (2. polovica 17. storočia). Za reformácie v 16. storočí sa pridala k Luteránskej cirkvi. V roku 1673 sa sem znova vracajú katolíci. V 18. storočí farnosť ešte na krátku dobu patrí evanjelikom, no netrvalo dlho a farnosť je až po súčasnosť katolícka.

V kresťanskom spoločenstve je prvoradé slávenie Eucharistie. Sakrálna architektúra vyjadruje druhotne tento obsah. Kostol je budova zvláštnym spôsobom vysvätená, slúži na to, aby sa kresťanské spoločenstvo mohlo zísť okolo stola pri slávení svätej omše. Kostol Narodenia Panny Márie je postavený na príkrom vršku, z diaľky môžeme vidieť iba jeho vežu, ktorá stojí mimo kostola.

Celá budova kostola je skrytá za stromami, vedie sem prístupová cesta po krytých schodoch a obyčajná cesta. Hôrka - vršok symbolizuje Božiu blízkosť. Tento symbol pochádza už z predkresťanských čias; vrch sa dvíha nad každodennou rovinou ľudstva. Výstup k tomuto chrámu je prípravná duchovná fáza kresťana na stretnutie s Bohom. Prototypom posvätného vrchu je biblický vrch Sinaj, kde sa Mojžišovi zjavil Boh.

Za východnou stenou kostola je starý cintorín. Pochovávanie v blízkosti kostola (v tzv. kostolnom dvore) sa traduje oddávna. Okolo cintorínu bol múr, ktorý ešte v roku 1713 stál. Dnes už neexistuje.

Písomná správa o založení kostola neexistuje. Kostol pochádza z 13. storočia, bol viackrát upravovaný a prestavovaný. Je to dvojloďová halová stavba. Jeho pôvodná svätyňa bola postavená smerom na východ, víťazným oblúkom pripojená k dvojlodi. Na severnej strane bola postavená kaplnka Sedembolestnej, ktorá je v prostriedku. Obidve presbytéria majú sakristie. Aj vchod do kostola bol prenesený z východnej strany na južnú.

Jednu z najväčších úprav v tomto kostole urobili pravdepodobne jezuiti, ktorí tu pôsobili v rokoch 1681 - 1688. Príchod jezuitov znamenal uplatnenie barokových stavebných princípov. Ich prínosom sú pravdepodobne barokové kruhové okná v bývalom presbytériu a na východnej stene kostola. K väčším zmenám vo vnútornom zariadení kostola dochádza v priebehu 19. storočia. V tomto období sa objavujú historizujúce slohy, medzi nimi aj pseudogotika, ktorá sa snaží oživiť princípy gotického umenia. Nie je isté, či v tomto období

došlo aj ku stavebným zmenám v kostole. Pseudogotiku tu reprezentuje hlavný oltár, krstiteľnica a kazateľnica.

Farnosť Banská Bystrica Fončorda

Diecézny biskup Mons. Rudolf Baláž v roku 1991 na synode biskupov začul výzvu pápeža Jána Pavla II, aby sa biskupi starali o novopostavené mestské sídliská, kde žije veľký zástup duchovne hladných ľudí (Lk 9,13). Biskup Baláž preto od svojho nástupu veľmi aktívne podporuje vznik i následný rozvoj nových, predovšetkým mestských, farností, ako sa tomu stalo i na Fončorde, kde 1. júla 1996 zriadil novú farnosť. Otec biskup za jej prvého správcu ustanovil dp. Jána Buzáka. Pri výbere patróna farnosti sa zohľadnil fakt, ktorý pripomenul dekan mesta Banská Bystrica Mons. Jaroslav Pecha: išlo o to, že patrónovi mesta sv. Michalovi, archanjelovi v tom čase, v Banskej Bystrici nebol ešte zasvätený žiaden kostol. Týmto aktom sa začala nová etapa duchovného života na Fončorde a pred jej farníkov sa postavili nové úlohy a výzvy: vybudovať duchovne pevné farské spoločenstvo a postaviť na Fončorde nový kostol.

Sv. Pavol píše o farnostivako o duchovných stavbách. Preto okrem stavby hmotného chrámu, ďalšou dôležitou úlohou bolo budovanie farského spoločenstva, ktoré sa ale nikdy nestáva definitívne vybudovaným, ale rastie zo dňa na deň. Farské spoločenstvo na Fončorde preto ostáva vďačné všetkým biskupom, kňazom i laikom, ktorí prispeli k jeho výstavbe, rozvoju, vzniku farnosti, stavbe kostola, či akejkoľvek pomoci. Lebo bez Božieho požehnania a pomoci, ale i námah a obiet nohých dobrodincov by farnosť na Fončorde nemohla existovať a fungovať

Kňazi, ktorí od vzniku farnosti pôsobili:

1996-2003 Mgr. Ján Buzák, farár
2003-2008 Mgr. Miroslav Baláž, správca farnosti
1997-1998 ThLic. Martin Ďuračka, kaplán
1998-1999 Ing. Mgr. Kazimír Divéky, kaplán
1999-2000 ThLic. Ján Kuneš, kaplán
2000-2001 Mgr. Ladislav Zajac, kaplán
2001-2003 Mgr. Miroslav Baláž, kaplán
2003-2006 Mgr. Vladimír Páleník, kaplán
2004-2007 doc. ThDr. Peter Caban PhD, výpomocný duchovný
2005 Mgr. Peter Repiský, kaplán
2006-2007 Mgr. Marian Děd, kaplán
2007-2008 Mgr. Marián Gregor, kaplán
2008-2009 Mgr. Andrej Karcagi, kaplán
2009-2010 ThLic. Marek Iskra, kaplán
2011 Mgr. Peter Tkáč, výpomocný duchovný
2011-2014 Mgr. Andrej Porubský, kaplán

V súčasnosti na Fončorde pôsobia dp. Peter Staroščík a dp. Peter Baláž. Aj vďaka ich otcovskému prístupu môže farnosť fungovať ako jedna veľká rodina, v ktorej sa prejavuje rôznosť darov Ducha Svätého, avšak všetkých ich zhromažďuje jediná Kristova obeta. Vo farnosti sa tak angažujú mnohí laici, ktorí sa združujú do rôznych spoločenstiev podľa: veku, záujmu či stavu. Na území farnosti pôsobia tieto laické hnutia: Ružencové bratstvo, Bratstvo laikov sv. Dominika, Mariánske kňazské hnutie. Svoje pravidelné stretnutia majú: deti, mládež, rodiny i seniori

Biskup Chovanec s mladými diecézy na Kvetnom víkende

Celodiecézne stretnutie mladých v Banskobystrickej diecéze s banskobystrickým biskupom Mons. Mariánom Chovancom sa uskutočnilo v dňoch od 18. do 20. marca 2016 v Banskej Bystrici v znamení motto „Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“ (Mt 5, 7). Toto heslo je ústrednou témou aj Posolstva Svätého Otca Františka k 31. svetovému dňu mládeže v Krakove.

Slávenie Kvetnej nedele pripadá tento rok na 20. marca. Je už tradíciou, že sa na Slovensku v tieto dni stretávajú biskupi s mladými svojich diecéz. „Kvetný víkend sprostredkúva mladým stretnutie so živou Cirkvou prostredníctvom stretnutia s miestnym biskupom, kňazmi, rehoľníkmi a mladými, ktorí putujú spolu za Kristom. Povzbudenie v živote viery, aby sa nebáli aj sami angažovať a dať svoje dary, talenty do služieb Cirkvi,“ približuje cieľ stretnutia o. Juraj Karcol, kňaz zodpovedný za Kvetný víkend, riaditeľ Diecézne centra mládeže v Španej Doline.

Zmenou bol priestor, kde sa odohrávala väčšina programu, tentokrát to bola Spojená stredná škola J. Murgaša v Banskej Bystrici. Workshopy boli spojené s tematikou milosrdenstva – milosrdenstvo ako také či skutky telesného milosrdenstva. „Tento rok chceme znovu vychádzať z posolstva Svätého otca mladých, ktorý nás pozýva k tomu, aby sme sami zakúsili Božie milosrdenstvo. „Milosrdenstvo nášho Pána sa prejavuje predovšetkým v tom, že sa skláňa k ľudskej biede a ukazuje svoj súcit s tými, čo potrebujú pochopenie, uzdravenie a odpustenie. Všetko v Ježišovi hovorí o milosrdenstve. Ba on sám je milosrdenstvom.“ Presne toto chceme, aby spoznali milosrdnú tvár milosrdného Otca a videli okolo seba tých, ktorí môžu zakúsiť Božie milosrdenstvo aj cez nás, cez naše skutky milosrdenstva a lásky,“ hovorí členka programového tímu Kvetného víkendu, Jana Antalová.

Katechézy, ktoré majú dôležité miesto v programe Kvetného víkendu, neboli rozdelené podľa veku, ale bolispoločné pre všetkých. Hlavným hosťom bol P. Luciano Alimandi, kňaz združenia „Dielo Ježiša Veľkňaza“, žijúci v Ríme, ktorý pracuje v Rímskej kúrii na štátnom sekretariáte vo Vatikáne. „To je to, čo robím rád, Bohu vďaka! Inak by som bol veľmi smutný, keby som nemal žiadnu pastoráciu,“ hovorí... Venuje sa tiež formačným katechézám a duchovným cvičeniam pre rodiny, mladých, seminaristov a rehoľné sestry. Bude viesť katechézu na tému: „Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo,“ v sobotu doobeda a na Slovensko príde iba kvôli účasti na Kvetnom víkende.

Plagát s motívom topánok vytvorila Zuzana Škultétyová a Ivana Richtáriková. Vyzuté topánky symbolizujú návrat márnotravného syna domov. Hymnou Kvetného víkendu je slovenská verzia hymny Svetových dní mládeže v Krakove 2016 s názvom „Blahoslavení milosrdní“.

Banskobystrická diecéza sa rozrástla o štyroch nových kňazov

Kňazská rodina Banskobystrickej diecézy prijala 18. júna 2016 medzi seba štyroch novokňazov. Kňazskú vysviacku z rúk banskobystrického diecézneho biskupa Mons. Mariána Chovanca prijali v Kostole nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. V úvode slávnostnej svätej omše, ktorá sa začala o 10.00 hod., otec biskup privítal svätencov a všetkých prítomných, pričom zdôraznil, aký je to veľký Boží dar v tomto Svätom roku milosrdenstva, že pre diecézu budú vysvätení noví kňazi, ktorí sú „rozumnými nástrojmi vysluhovania Božej dobroty“. V homílii zdôraznil, že kňazstvo je zhora, a teda si ho nevyberá človek, ale Boh si vyberá človeka. Kňaz žije v celibáte, tak ako žil sám Ježiš a je poslušný

podľa vzoru Ježišovej poslušnosti Otcovi až na smrť. Pán Ježiš, od ktorého teda kňazstvo pochádza, pripodobňuje ho rybárovi. Rybár má byť odvážny, keďže často loví sám na tichých miestach. Aj kňaz sa zrieka toho, že bude mať rodinu a odvážne pôsobí tam, kam ho Pán pošle. Trpezlivosť rybára sa prejavuje pri love, pretože chytať ryby je 99% čakania a 1% úlovku. Tak aj kňaz má byť v prvom rade trpezlivý so svojimi slabosťami, a potom aj s druhými ľuďmi. Posledná vlastnosť je vytrvalosť. Ak v jeden deň rybár nič nechytí, neodradí ho to, ale na ďalší deň pokračuje. Kňaz sa tiež nemá dať odradiť, ale s nádejou pokračovať stále vo svojej službe ľuďom. Aby kňaz dosiahol tieto vlastnosti, musí mať vzťah k Bohu, a to vzťah lásky, ktorý buduje modlitbou a pokáním. Na záver otec biskup vyzval všetkých k modlitbe za seba navzájom, aby z našich radov prichádzali neustále noví seminaristi, taktiež za kňazov nových i starších, aby ich i náš pohľad bol pohľadom zhora, lebo to je pravý pohľad kresťana, ktorý prevyšuje pohľad ľudský, tak ako svätosť prevyšuje tento svet.

Po homílii nasledovali samotné obrady vysviacky. Počas nich otec biskup vkladáním rúk a konsekračnou modlitbou vysvätil nových kňazov pre Banskobystrickú diecézu – Jozefa Benčata z Handlovej, Mariána Juhaniaka zo Žiaru nad Hronom, Marka Melicha z Krupiny, Michala Válku z Banskej Bystrice-Fončordy.

V závere svätej omše Michal Válka v mene novokňazov poďakoval otcovi biskupovi za udelenie sviatosti kňazstva, všetkým prítomným za duchovnú i hmotnú pomoc na ceste povolania a vyjadril nádej, že s Božou pomocou budú odvážni, trpezliví a vytrvalí. Po poďakovaní udelili novovysvätení kňazi svoje novokňazské požehnanie najprv otcovi biskupovi a potom prítomným veriacim.

Novokňazi budú ako kapláni pôsobiť v nasledujúcich rokoch v týchto farnostiach: Jozef Benčat – Hriňová, Marián Juhaniak – Banská Bystrica-mesto, Marek Melich – Nová Baňa, Michal Válka – Krupina.

[XXXI. Svetové dni mládeže Krakov 2016](#)

Banskobystrický biskup, Mons. Marián Chovanec sa zúčastnil XXXI. Svetových dní mládeže Krakov 2016

Medzinárodné stretnutia mladých ľudí z celého sveta, organizované rímskokatolíckou cirkvou, sú známe pod názvom Svetové dni mládeže. Predsedníctvo nad nimi má aktuálny pápež. Dôležité je, že podujatie spája nielen kresťanov v celom rozsahu vierovyznaní, ale aj všetkých ľudí dobrej vôle. Vznik tradície Svetových dní mládeže zakladal pápež Ján Pavol II., ktorý v Kvetnú nedeľu roku 1984 oslovil mládež v Ríme. A ako cieľ vytýčil preukázanie živej viery v Ježiša Krista.

Minulý týždeň sa v Krakove skončil XXXI. ročník Svetových dní mládeže. Nosný text podujatia predstavovali slová piateho Blahoslavenstva, z Ježišových rečí na Hore, v siedmom verši piatej kapitoly Evanjelia podľa Matúša: „Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“. Uvedený text kontinuálne naviazal na texty z posledných dvoch diecéznych ročníkov SDM a aj na slová pápeža Františka zo Svetových dní mládeže 2013 v Riu de Janeiro – „Čítajte blahoslavenstvá, to vám učiní dobre“. V Krakove sa zúčastnil, nedávno skončených SDM aj banskobystrický biskup, Mons. Marián Chovanec. Požiadali sme ho, aby sa s čitateľmi podelil so svojimi zážitkami a prvými dojmami po skončenom významnom celosvetovom podujatí.

Aké dojmy prežívate po návrate zo Svetových dní mládeže v Krakove?

SDM v Krakove boli veľkou udalosťou, a preto aj dojmy z tejto udalosti sú veľké a široko spektrálne. Okrem kultúrneho, globálneho a spoločenského rozmeru ma najviac zaujal náboženský rozmer celej akcie. Kto by čakal, že na začiatku 21. storočia bude Cirkev ešte stále taká živá, taká oslovujúca, že motivuje milióny ľudí na jednu akciu, aby dobrovoľne prišli na jedno stretnutie. A čo viac, títo ľudia mali aj vnútornú ochotu „polepšiť sa“, viac – a konkrétnejšie – milovať Boha i ľudí. To je krásne!

Prezident SR Andrej Kiska odovzdal pápežovi Františkovi pozvanie k návšteve Slovenska. Aké sú kritériá pre výber miest vhodných k návšteve, prípadne procedúra na zostavenie programu pre pápeža a jeho sprievod v tej ktorej krajine?

Kritériá sú prísne a každý Svätý Otec si ich (sčasti) upravuje sám. Vo všeobecnosti najprv musí byť dostatočne silný „dôvod“ na návštevu. Potom musí byť vzájomná zhoda medzi Cirkvou a štátnou mocou tej ktorej krajiny, aby sa návšteva mohla uskutočniť. A napokon musí byť odôvodnená nádej, že daná krajina môže bez väčších problémov splniť náročné požiadavky pápežskej návštevy. Samostatné Slovensko splnilo tieto kritériá už dva razy, v roku 1995 a v roku 2003.

V Krakove odzneli pojmy ako „posolstvo nádeje“, „posolstvo odvahy“, milosrdenstvo, ktoré sa stali odkazom krakovského stretnutia pre medziobdobie pred Panamou. Ako sa prakticky bude dať odovzdať obsah vyslovených pojmov pre ľudí veriacich, ako aj inoveriacich a neveriacich, po celé trojročné obdobie?

Kľúčové pojmy, ktoré spomínate, majú hlboký dosah – a preto ich odovzdávanie a žitie bude individuálne. Základom všetkého je nádej – teda isté povedomie, že môže byť na tomto svete lepšie. A túto nádej živí „Božie milosrdenstvo“. Znamená to, že aj vtedy, že aj tam, kde sa zdá, že ľudsky sa už nič proti zlu nedá robiť, treba dúfať – že Boh pomôže. A práve v tomto silnom povedomí, že „Boh pomáha“, nastáva rozdiel chápania a žitia posolstva SDM. Veriaci môže tomu uveriť a prijať to rýchlejšie i ľahšie, ako neveriaci človek. Avšak, existujú aj veľké, niektorí hovoria, že až zázračné výnimky. Neveriaci sa môže tohto posolstva zmocniť skôr ako veriaci.

Svet potrebuje lásku, porozumenie, pokoj, pochopenie, empatiu. V podstate všetky svetové náboženstvá sú postavené na vymenovaných pojmoch. Kde hľadať príčinu neporozumenia a nesúzvuku?

VIVAT VOX ORGANI 2016 - 4. ročník

Medzinárodný organový festival sa aj tento rok konal pod záštitou banskobystrického biskupa Mariana Chovanca a primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska. Aj tento rok sa mohli milovníci organovej hudby v meste pod Urpínom započúvať do veľkolepého zvuku banskobystrického katedrálneho organu na IV. ročníku medzinárodného organového festivalu v Banskej Bystrici .

Od 3. augusta do 21. septembra 2016 sa v banskobystrickej katedrále sv. Františka Xaverského konal 4. Ročník medzinárodného organového festivalu, na ktorom sa predstavili prestížni umelci z celého sveta. Na festivale sa predstavili umelci zo Slovenska, Nemecka,

Rakúska, Francúzska, Talianska, ale aj z USA. Už otvárací koncert bol veľmi zaujímavým a pútavým vstupom do nového ročníka medzinárodného organového festivalu. Organista Stanislav Šurin na svoj otvárací koncert pozval Helmuta Hauskellera, ktorý je vyhľadávaným interpretom starej hudby na hudobných nástrojoch, ktoré si sám vyrába. Pôsobivý program na svoj festivalový koncert pripravil aj katedrálny organista sv. Františka Xaverského David di Fiore, ktorého pôvod je síce taliansky, ale celý život prežil v USA. Na svoju rodnú krajinu však nezabúda. Svoj septembrový program venuje talianskym hudobným skladateľom v priebehu viacerých storočí. Svoj geniálny výkon predviedol v programe ITALIANS, VIRTUOSI, AND OTHER GEMS THROUGH THE CENTURIES. Ďalšou zaujímavosťou bol koncert, na ktorom boli improvizácie Martina Baka na jednotlivé zastavenia križovej cesty. Dramatizáciu jednotlivých zastavení predniesol známy slovenský spevák a herec Kamil Mikulčík. Koncert bol tiež uvedením nového CD Martina Baka IMPROVISATION ON VIA CRUCIS, ktoré nahral v Dóme sv. Martina v Bratislave.

Máte pravdu, veľké náboženstvá majú mnohé spoločné hodnoty. Odpoveď na otázku, prečo teda existujú neporozumenia, nie je jednoduchá. Nezhody majú viaceré korene. Rád by som však poukázal na ten podstatný koreň zla v dobrom svete: to je zneužitie ľudskej slobody. Človek môže mať všetko, nepotrebuje nikomu nič brať, nikoho utláčať či obmedzovať – a predsa: ak v jeho srdci zvíťazí zlo, tak bude druhým ubližovať. A práve o tom to všetko je – snažiť sa, aby v našom srdci víťazilo dobro. Potom bude vo svete viac porozumenia a pokoja.

Pápež Benedikt uviedol pojem „diktatúra relativizmu“. Nie je pojem Františka „pohovková mládež“ pokračovaním a skonkretizovaním predchádzajúceho pojmu?

Ideologicky oba pojmy úzko súvisia. Ak je človek ovplyvnený relativizmom (nič nie je dobré, nič nie je zlé; nič nie je krásne, nič nie je škaredé), potom nemá dôvod ani dostatočnú motiváciu, aby sa o niečo snažil. Najmä nie vtedy, ak by ho to stálo nejakú námahu a osobnú obeť. Tak sa z ľudí stanú peciváli (pohovková mládež). Len vtedy, ak človek vie, že existuje skutočné dobro, trvalá krása, ozajstná vernosť – len potom človek môže nastúpiť na cestu boja o tieto hodnoty. Svätý Otec František veľmi chce, aby sme si toto všetci uvedomili, najmä mladí ľudia.

Ako využívať modlitbu. Denne ich zaznieva nespočetné množstvo a ...?

Modlitba je osobný rozhovor človeka s Pánom Bohom. Boh sa nám stále prihovára cez stvorený svet, cez denné udalosti, cez Cirkev aj cez ľudské svedomie. Našou modlitbou na jeho „slovo“ odpovedáme. Raz máme radosť, raz bolesť, inokedy viac času, inokedy len stres... Podľa toho si treba voliť spôsob a slová modlitby, aby bol človek pred Bohom aktuálny, úprimný a priamy. A napokon máme aj liturgické, spoločné modlitby, tam (najčastejšie v kostole) vystupujeme ako členovia širšieho spoločenstva: farnosti, rodiny, Cirkvi, národa.

A čo ďalej po Krakove? Pápež sa vyjadril k migrácii, sekularizmu, ale aj hnutiu vo farnostiach. Čo je potrebné vykonať vo farnostiach Banskobystrickej diecézy ako konkrétnu odpoveď na podnet Svetových dní mládeže v Krakove?

Naša diecéza je tiež veľkým organizmom. Na našom území žije 600 tisíc obyvateľov, z toho je 380 tisíc katolíkov. Preto sa v nej nachádzajú rôzni ľudia, pestré okolnosti, všakové podmienky (migrácia, cudzinci, sekularizmus, hnutia, sekty...). No to podstatné by malo byť

spoločné pre všetkých: usilovať sa „žiť“ nádej – teda budovať v sebe isté povedomie, že môže byť na tomto svete lepšie. A denne túto nádej živiť „Božím“ milosrdenstvom; to sa robí tak, že konáme dobré skutky. Potom môžeme vidieť, a možno aj skúsiť, že aj vtedy a tam, kde sa zdá, že ľudsky sa už nič proti zlu nedá robiť, Boh pomohol.

Budúce Svetové dni mládeže v roku 2019 sa majú konať v Paname. Mnohí očakávali, že to bude v niektorej z afrických krajín (pravdepodobne s výnimkou krajín zo severnej časti). Nezvolenie krajiny zo spomenutého kontinentu sa zdôvodňuje (aj keď neoficiálne a nepotvrdené) bezpečnostnou situáciou. A nie je to práve tá situácia, kedy by sa mohli naplniť slová z Krakova o „bytostnom zažití, že niekto má niekoho rád“ a prakticky zažívať skutočnosť „dôstojnosti človeka“ a ľudskosti? V Krakove zaznel aj návod ako nájsť odvahu – „v modlitbe, Svätom písme a stretnutiach“. Prvé dve podmienky Afrika pravdepodobne spĺňa aj naplňa. A možno na tú poslednú podmienku túžobne a márne čaká. Na stretnutie so svetom a z toho vyplývajúcej podpory.

V mnohom máte pravdu. Afrika takúto akciu potrebuje a čaká na ňu. Ako sme však hovorili vyššie, kritériá pápežských návštev sú mimoriadne prísne. A preto, aj keď je dostatočne silný „dôvod“ na návštevu, aj keď sa miestna Cirkev zhodne s vládou na konkrétnom pozvaní, ani potom nesmie chýbať oná (odôvodnená) nádej, že krajina to bez problémov zvládne (logisticky, bezpečnostne, technicky, duchovne, ekonomicky...). Nikto si neželá tak nejakú krajinu zaťažiť, aby v čomsi „skolabovala“. Myslím si, že Cirkev – ako dobrá matka, nekladie žiadnemu svojmu dieťaťu na pleciah väčšiu úlohu, ako môže primerane svojmu „veku, stavu a vyspelosti“ zvládnuť. V tomto má Cirkev veľmi bohaté skúsenosti.

Za odpovede veľmi pekne ďakujem a želáme Mons. Mariánovi Chovancovi zdravie a požehnané dni vo funkcii biskupa Banskobystrickej diecézy. Zdroj Robert Hoza

Vyučovanie náboženstva

Vyučovanie náboženstva je v našej farnosti na týchto základných a stredných školách:

Základná škola s materskou školou Štefana Moyses

Základná škola Jána Bakossa

Základná škola Slobodného slovenského vysielateľa

Základná škola, Trieda SNP

Gymnázium Andreja Sládkoviča

Športové gymnázium

Stredná zdravotnícka škola

Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu

Stredná odborná škola informačných technológií

Stredná odborná škola podnikania

Slávnosť Sviatku sv. Františka Xaverského

V sobotu 3. decembra 2016 bude v Banskobystrickej diecéze slávnosť patróna diecézy a katedrálneho kostola – svätého Františka Xaverského. Slávnostná svätá omša v Katedrále sv. Františka Xaverského bude v sobotu o 8.30 hod. Hlavným celebrantom bol diecézny biskup Mons. Marián Chovanec.

Zatvorenie Brány milosrdenstva v Katedrále sv. Františka Xaverského

---

Ukončenie Roku milosrdenstva sa konalo v Banskej Bystrici. Veriaci banskobystrických farností, katedrálna farnosť prijali posvätnú účasť na slávnostnom ukončení Svätého roku milosrdenstva a zatvorenie Brány milosrdenstva v Katedrále sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici v nedeľu 13. novembra 2016 o 9.30 hod. Hlavným celebrantom bol diecézny biskup Marián Chovanec.

Spolu proti obchodovaniu s ľuďmi

V piatok 21. októbra 2016 sa uskutočnil pod organizátorstvom Slovenskej katolíckej charity filmový festival Spolu proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorý sa uskutočnil v Záhrade – Centre nezávislej kultúry na Námestí SNP 16 o 17.00 hod.

Večer milosrdenstva na Fončorde

Občianske združenie Fórum života v spolupráci s Lámačskými chválami organizovalo chválový koncert pod názvom Večer milosrdenstva. Uskutočnil sa 22. októbra o 18.00 hod. v Banskej Bystrici na Fončorde v Kostole sv. Michala, Archanjela – začal sa svätou omšou. Tento koncert bol jedinečnou príležitosťou ďakovať Bohu za dar života, odprosovať za jeho neprijatie a prosiť za uzdravenie všetkých rán spôsobených potratmi

Vystúp na Karmel... Zabojuj o povolanie

Občianske združenie Fórum života v spolupráci s Lámačskými chválami organizovalo chválový koncert pod názvom Večer milosrdenstva. Uskutočnil sa 22. októbra o 18.00 hod. v Banskej Bystrici na Fončorde v Kostole sv. Michala, Archanjela – začal sa svätou omšou. Tento koncert bol jedinečnou príležitosťou ďakovať Bohu za dar života, odprosovať za jeho neprijatie a prosiť za uzdravenie všetkých rán spôsobených potratmi

5. výročie smrti biskupa Rudolfa Baláža

Pri príležitosti 5. výročia bola v rodisku biskupa Baláža otvorená a požehnaná pamätná izba v Nevoľnom po svätej omši v sobotu 6. augusta o 9.00 hod. v Kostole premenenia Pána. V nedeľu 7. augusta pri tejto príležitosti celebroid slávnostnú svätú omšu v Nevoľnom o 10.00 hod. súčasný banskobystrický diecézny biskup Mons. Marián Chovanec. Pred piatimi rokmi zomrel nečakane biskup Rudolf Baláž v stredu 27. júla 2011, v deň liturgickej spomienky sv. Gorazda a spoločníkov, počas pracovného stretnutia v priestoroch biskupského úradu. Poslednýkrát verejne vystúpil na slávnosti posvätenia nového kostola v Hornej Vsi pri Kremnici v nedeľu 17. júla 2011. S biskupom Balážom sa veriaci Banskobystrickej diecézy rozlúčili modlitbovou vigíliou 2. augusta 2011 v Katedrále sv. Františka Xaverského a na večnosť ho odprevadili veriaci z celého Slovenska pohrebnou svätou omšou 3. augusta 2011 vo farskom Kostole nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici. Jeho telesné pozostatky boli uložené v popoludňajších hodinách toho istého dňa v Nevoľnom pri Kremnici. Modlili sa za dušu verného pastiera, ktorý počas dvadsiatich rokov spravovania diecézy zanechal silné dielo a úprimné svedectvo vernosti pravde.

Veni Sancte vo farskom kostole v B. Bystrici

V nedeľu 4. septembra 2016 budeme pri sv. omši o 11.00 hod. vzývať Ducha Svätého o pomoc pre našich žiakov a študentov na začiatku školského roka. Povzbudzujeme ich, aby nový školský rok začali s Božím požehnaním aj cez prijatie sviatosti zmierenia.

10. výročie posviacky kostola v Nemciach

Vo štvrtok 15. septembra 2016 si slávnostnou svätou omšou o 9.00 hod. v Kostole sv. Bystríka v Nemciach pripomenuli 10. výročie posviacky tohto Božieho stánku. Kostol sv. Bystríka požehnal 15. septembra 2006 vtedajší banskobystrický diecézny biskup Rudolf Baláž. Kostolík bol zriadený svojpomocne farníkmi, prerobením voľných priestorov jednej stavby v obci, ktorá prestala plniť svoj pôvodný účel. Oltárny obraz sv. Bystríka namaľoval Mgr. art. Tomáš Ovsianka.

Zomrel Mons. František Škoda

---

10. marca 2016 zomrel pápežský prelát, rímskokatolícky kňaz, filozof a vysokoškolský pedagóg Mons. František Škoda. Zádušnú svätú omšu za zosnulého bude v pondelok 14.3.2016 o 14.00 hodine vo Farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici celebroid a následné pohrebné obrady vykoná banskobystrický diecézny biskup Mons. Marián Chovanec. Jeho telesné pozostatky boli uložené na katolíckom cintoríne v Banskej Bystrici.

Oslavy patróna v Jakube pri Banskej Bystrici

Kostol sv. Jakuba v Jakube pri Banskej Bystrici v roku 2016 oslavil 500 rokov od svojho obnovenia a prestavby v roku 1516. Pri príležitosti 500. výročia gotickej prestavby starobylého Kostola sv. Jakuba sa v Jakube pri Banskej Bystrici uskutočnil v dňoch 24. – 25. júla duchovno-kultúrny program spojený s menšou púťou od Katedrály sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici v nedeľu ráno do akoby Banskobystrickej Compostely v Jakube. Svätajakubské hody v Jakube (Farnosť sv. Antona Paduánskeho v Uľanke) vyvrcholili slávnostnou svätou omšou o 11.00 hod. v Kostole sv. Jakuba, ktorú celebroid nový správca farnosti vdp. Tomáš Kuník. Po svätej omši bolo pre zúčastnených pripravené pohostenie a o 13.00 hod. zaznel v kostole slávnostný organový koncert v podaní Matúša Kucbela. Na hoboji a anglickom rohu sa predstavil Tibor Vajda. Oslavy pokračovali aj v pondelok, v deň sviatku sv. Jakuba, kedy o 17.45 hod. slávnostnú svätú omšu celebroid vdp. Daniel Bédi, niekdajší správca farnosti v Uľanke a teda aj Kostola sv. Jakuba, v súčasnosti farár v Podlaviciach. Po svätej omši vdp. Bédi viedol moderovanú prehliadku kostola, pri ktorej predstavil hodnotné zaujímavosti vzácnej sakrálnej stavby. V roku 2018 si tento chrám pripomenie aj 700 rokov od výstavby a posviacky v roku 1318.

Krištáľový Merkúr 2015 - cena za inovácie

Banskobystrická regionálna komora Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (BBRK SOPK) a Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, s cieľom propagovať inovačné aktivity, povzbudiť podnikateľské subjekty i fyzické osoby k podnikateľským aktivitám a zvýšiť informovanosť verejnosti o aktivitách v oblasti inovácií, boli organizátormi už 22. ročníka súťaže o cenu za inovácie „Krištáľový Merkúr 2015“.

Vyhlásenie výsledkov a odovzdávanie ocenení sa uskutočnilo 31. marca 2016 v Cikkerovej sále Historickej Radnice Mesta Banská Bystrica v rámci verejnej časti zasadnutia Valného zhromaždenia BBRK SOPK.

Organizátori udelili ocenenia nasledovným spoločnostiam:

Slovenské magnezitové závody, akciová spoločnosť, Jelšava za "*Nová generácia troskotvorných zmesí SOM 70*"

ADRIAN GROUP s.r.o. za "*Riadiaci systém MULTI-RAD*"

EIBEN s.r.o. za "*Zavedenie výroby zvlášť hlbokých výliskov metódou Follow spinning*"

Slávnostného odovzdávania sa za Úrad priemyselného vlastníctva SR zúčastnil predseda Mgr. Ľuboš Knoth, ktorý pri tejto príležitosti vyzdvihol najmä aktívnu spoluprácu BBRK SOPK a ÚPV SR pri podpore inovačných aktivít v slovenskom podnikateľskom prostredí.

10. výročie posviacky kostola v Nemciach

Vo štvrtok 15. septembra 2016 si veriaci slávnostnou svätou omšou o 9.00 hod. v Kostole sv. Bystríka v Nemciach pripomenuli 10. výročie posviacky tohto Božieho stánku. Kostol sv. Bystríka požehnal 15. septembra 2006 vtedajší banskobystrický diecézny biskup Rudolf Baláž. Kostolík bol zriadený svojpomocne farníkmi, prerobením voľných priestorov jednej stavby v obci, ktorá prestala plniť svoj pôvodný účel. Oltárny obraz sv. Bystríka namaľoval Mgr.art. Tomáš Ovsianka. Kultové miesto na slávenie bohoslužieb v Nemciach vzniklo pred desiatimi rokmi pod vedením vdp. dekana Jaroslava Pechu.

Sviatok sv. Františka Xaverského

V sobotu 3. decembra 2016 bola v Banskobystrickej diecéze slávnosť patróna diecézy a katedrálneho kostola – svätého Františka Xaverského. Slávnostná svätá omša v Katedrále sv. Františka Xaverského bola v sobotu o 8.30 hod. Hlavným celebrantom bol diecézny biskup Mons. Marián Chovanec.

Ďakovná svätá omša

V nedeľu 4. decembra 2016 o 18.00 hod. bola taktiež v Katedrále sv. Františka Xaverského ďakovná svätá omša za všetkých zomrelých, ktorých darovanie orgánov umožnilo iným žiť. Približne v tom čase budú na tento úmysel sväte omše aj v Bratislave a Košiciach.

25. výročie zriadenia CZŠ

Základná cirkevná škola Štefana Moysesu v Banskej Bystrici oslávila 25. výročie svojho založenia v stredu 29. júna. Oslava začala sv. omšou o 8.30 hod. vo Farskom kostole, a pokračovala kultúrnym programom o 10.15 h. v Cikkerovej sieni mestskej Radnice.

Vyučovanie náboženstva

Vyučovanie náboženstva je vo farnosti na týchto základných a stredných školách:

Základná škola s materskou školou Štefana Moysesu

Základná škola Jána Bakossa

Základná škola Slobodného slovenského vysielča

Základná škola, Trieda SNP

Gymnázium Andreja Sládkoviča

Športové gymnázium

Stredná zdravotnícka škola

Stredná odborná škola hotelových služieb a obchodu

Stredná odborná škola informačných technológií

Stredná odborná škola podnikania

Zbierka na pomoc Ukrajine

Na pomoc Ukrajine v roku 2016 Banskobystrická diecéza prispela sumou viac ako 35 tisíc eur. Pápežská rada Cor Unum oznámila (23.12.2016), že počas Vianoc bude v mene Svätého Otca odovzdaná prvá časť zbierky na pomoc Ukrajine vo výške 6 miliónov € (z 12 miliónov, ktoré sa vyzbierali v európskych kostoloch v apríli 2016). Peniaze uľahčia život dvom miliónom obyvateľov vo východných oblastiach Ukrajiny (donecká, luhanská, záporožská, charkovská a dnepropetrovská oblasť). Podľa decembrových informácií Kancelárie vysokého komisára OSN pre oblasť ľudských práv v konflikte na východe Ukrajiny zomrelo od apríla 2014 do decembra 2016 celkovo 9758 ľudí a 22 779 bolo zranených. Pritom státisíce ľudí kvôli nepokojom opustili svoje domovy.

Mládežnícky spevník v notovanej knižnej forme

Vďaka projektu Renovabis, podarilo v roku 2016 vydať mládežnícky spevník v notovanej knižnej forme. Určený je hlavne pre farnosti, v ktorých aktívne pôsobia zbory a spevokoly. Môže poslúžiť ako metodická príručka pre vedenie zborov, alebo pri výučbe cirkevnej hudby. V prípade záujmu máte možnosť zakúpiť si tento spevník už počas celodiecéznych rekolekcií, alebo v kancelárii DCM Maják v Diecéznom centre Jána Pavla II. v Banskej Bystrici. Cena spevníka je 7€. DCM Maják pracuje na vytvorení web stránok, na ktorých si možno neskôr môcť stiahnuť spevník za malý príspevok na stránke: www.spevník.dcmajak.sk

Svätá omša s biskupom Chovancom s obnovením rehoľných sľubov

Banskobystrický biskup Mons. Marián Chovanec pozval rehoľníkov, rehoľnice a ostatných zasvätených na spoločné stretnutie v Bazilike Navštívenia Panny Márie na Starých Horách.

Uskutoční sa v sobotu 6. februára 2016, kde sa program začne o 9:45 h modlitbou radostného svätého ruženca. O 10:30 h sa uskutoční svätá omša s biskupom Chovancom. Po nej bude nasledovať eucharistická poklona spojená s obnovením rehoľných sľubov a pohostenie vedľa baziliky (Pension St. Maria).

Cielená prevencia prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v súlade s § 6 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva dodatok č. 1 k štátnym vzdelávacím programom pre gymnáziá, stredné odborné školy a konzervatóriá s platnosťou od 1. septembra 2016.

Rezort školstva v oblasti zvýšenia pozornosti a zabezpečenia výučby žiakov gymnázií, stredných odborných škôl a konzervatórií smerujúcej k efektívnej a cielenej prevencii prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie v materiáli odporúča gymnáziám, stredným odborným školám a konzervatóriám viaceré vhodné aktivity.

Detský zbor ÚSMEV

Detský spevácky zbor Úsmev pri Farnosti Banská Bystrica v roku 1989 založili Juraj Uherek a Laco Javorský. Zbor spieva pri svätých omšiach v kostole Nanebovzatia Panny Márie, v nedeľu a vo vybrané sviatky vždy o 11.00 hodine. Zbor v roku 1989 založili Juraj Uherek a Laco Javorský. Do roku 2010 fungoval pod vedením manželov Uherekovcov. V roku 2010 sa vedenie vymenilo, ale úmysel spievať Bohu na slávu a ľuďom pre radosť ostáva. V zbore účinkuje okolo 20 väčších aj menších detí. Spravidla v piatok o 16.00 v diecéznom centre Jána Pavla II. na Kapitulskej ulici si spolu s našimi hudobníkmi zaspievame, zahráme sa, pomodlíme, ...

V roku 2011 zbor premenovali na prosto: ÚSMEV, lebo to je najjednoduchšie označenie toho, o čo sa chce snažiť najviac.

Misie sú v srdci viery,

Odkázal Pápež František

Saleziánske stredisko v Banskej Bystrici malo v roku 2016 bohatú činnosť. V predposlednú októbrovú nedeľu 2016 žilo saleziánske stredisko v Banskej Bystrici misijným duchom. Rodiny s deťmi mali v stredisku možnosť vcítiť sa do života ľudí, ktorí odchádzajú zo svojich domovov do ďalekých krajín a šíria kresťanstvo.

Práve v túto nedeľu si každoročne pripomíname Svetový deň misií. Tento deň vyhlásil pápež Pius XI. v roku 1926, aby si ľudia na celom svete uvedomovali dôležitosť šírenia viery a Kristovho učenia. O svoje skúsenosti s misiami sa s nami podelila aj organizátorka akcie Terézia Fil'ová:

„S myšlienkou vziať si na starosť Misijnú nedeľu ma oslovili saleziáni z nášho strediska. Tento rok som absolvovala misiu na Ukrajine a stále vo mne tlie radosť a nadšenie. Tam som zistila, že misie sú veľkou životnou školou, zázračný kolobeh dávania a dostávania. Bez váhania som sa do toho s mojimi priateľmi pustila, vďaka ktorým som to zvládla. Bol to pre mňa príjemný čas strávený s ľuďmi z farnosti pri dobrej káve a koláčikoch.“

Pre návštevníkov bol pripravený bohatý program. Na úvod bolo pripravené video, po ktorom dostal slovo Martin Sloboda, ktorý priblížil, aké je to byť misionárom. Podelil sa s nami o svoje zážitky a skúsenosti zo svojej misijnej cesty do chudobného regiónu v Mexiku aj prostredníctvom svojich nevšedných fotiek a videa.

Nasledovala zábavná hra pre deti, ktoré sa vášnivo vžili do rolí misionárov a behali po stanovištiach reprezentujúcich jednotlivé krajiny, ktoré sú cieľmi misionárov. Na stanovištiach plnili úlohy typické pre danú krajinu. Rodičia mali zatiaľ čas na rozhovory, občerstvenie a misijnú kávu za príspevok určený misijným organizáciám VIDES a SAVIO. Vo výsledku sa za kávu vyzbieralo 40 €, a teda obidve misijné organizácie boli podporené sumou 20 €.

[Evanjelická cirkev a.v. v Banskej Bystrici](#)

Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku Zborník cirkevnoprávných predpisov ECAV na Slovensku v platnom znení Aktualizovaný 10. marca 2016 Zodpovedný redaktor: Mgr. Ján Bunčák, trecin@ecav.sk 2 Upozornenie: Tento Zborník cirkevnoprávných predpisov ECAV na Slovensku v platnom znení je určený ako pomôcka pre praktické použitie v každodennej práci. Nenahrádza právne záväzné znenie cirkevnoprávných predpisov, ako sú priebežne publikované Generálnym biskupským úradom v Zbierke CPP.

[Pastiersky list Zboru biskupov ECAV na Slovensku](#)

Pastiersky list Zboru biskupov ECAV na Slovensku na Pamiatku reformácie bol prečítaný v evanjelických a. v. chrámoch Božích na slávnostných službách Božích v pondelok 31. októbra 2016.

Milí bratia a milé sestry!

Tohtoročný sviatok Pamiatky reformácie slávime rok pred 500. výročím jej začiatku. Upriamujeme svoju pozornosť k tomuto jubileu, aby sme si nanovo uvedomili, čo nám reformácia priniesla a k čomu nás pozýva.

Reformáciu podnietila túžba po spáse augustiniánskeho mnícha Dr. Martina Luthera. On si kládol otázku: Ako nájdem milostivého Boha? Uvedomoval si, že je hriešny, a nebolo mu to ľahostajné. Svetlo evanjelia o spasení z Božej milosti, ktoré ho hlboko zasiahlo, zmenilo jeho život. Spasenie už pre neho nebolo výsledkom cesty vydláždenej dobrými skutkami, ale Božou ponukou milosti a lásky, ktorá človeka pohne k úprimnej dôvere v Neho a k Jeho nasledovaniu. Kresťanská viera nie je iba cestou bezduchých povinností, ale cestou radosti, ktorá pramení z Boha. Z toho prameňa Božej milosti v dobe reformácie zatúžili piť mnohí.

Sláviť sviatok reformácie znamená pre nás dnes položiť si otázky: Po čom túžim? Čo je zmyslom môjho života? Čo príde po smrti? Hoci dnešný postmoderný, všetko relativizujúci človek potláča v sebe duchovné existenčné otázky, predsa sa v ňom nanovo vynárajú a nútia ho oveľa intenzívnejšie hľadať na ne odpovede. Iba človek hlboko túžiaci po Bohu môže ukázať hľadajúcemu cestu k prameňu (Ž 36, 10; J 4,14 – 15), ktorý uhasí duchovný smäd hľadajúcej duše.

Ako dedičia reformácie potrebujeme podľa vzoru Dr. Martina Luthera ukázať okoliu túto úprimnú túžbu po Bohu. Iba ak ukážeme, že je to pre nás životne dôležité, presvedčíme ľudí, že sa ich to tiež týka. Nepotrebujeme lanáriť ľudí do cirkvi. Oni prídu, ak v nej uvidia cestu k Tomu, kto má moc zachrániť ich pre časnosť i večnosť. Francúzsky spisovateľ Saint-Exupéry povedal, že ak chceme, aby ľudia stavali loď, musíme ich naučiť túžbe po mori. Ako zatúžia ľudia po Bohu, po spiritualite? Ako sprostredkujeme človeku túžbu byť viac ako len konzumná bytosť?

Gróf Zinzendorf nám ukazuje riešenie slovami: „*Miluj tak, aby sa ťa druhí spýtali, prečo tak žiješ.*“ Iba ak dokážeme žiť proti prúdu konzumnej, médiami ovplyvnenej spoločnosti a s odvahou prezentovať svoj kresťanský názor, dokážeme osloviť iných. Učme sa od Luthera dôležitosti jasného kresťanského postoja. Jeho slová „*Tu stojím, ináč nemôžem, tak mi Pán Boh pomáhaj*“ nech nás povzbudia v ťažkostiach zachovať si svoju tvár. Nebojme sa, že nič nezmôžeme. Luther je nám príkladom, že aj nepatrní ľudia presvedčivými krokmi môžu zmeniť svet. Naša úprimná túžba po Bohu dokáže meniť naše rodiny, cirkev i spoločnosť. Túžime po zmene? Ukážme okoliu, že sa nehanbíme byť kresťanmi a že naše srdce našlo v Bohu svoju radosť.

Odvahu k takému svedectvu a postojovi viery Vám od Pána Boha vyprosujú

Miloš Klátik, generálny biskup

Milan Krivda, biskup ZD

Slavomír Sabol, biskup VD

Zbor biskupov ECAV na Slovensku 31.10.2016

CIRKEVNÝ ROK

Všetky nedele a ďalšie sviatky v priebehu jedného roka tvoria CIRKEVNÝ ROK a postupne predstavujú celú cestu spásy, ktorá vyplýva zo života a diela Pána Ježiša Krista. Cirkevný rok sa začína prvou adventnou nedeľou (je to posledná nedeľa v novembri alebo prvá v decembri) a končí sa poslednou nedeľou po Svätej Trojici

Cirkevný rok sa delí na dve časti :

1. Slávnostná časť cirkevného roka
2. Bezslávnostná časť cirkevného roka

Slávnostná časť cirkevného roka ECAV sa delí na 3 obdobia:

–Vianočné obdobie:

- štyri adventné nedele
- Štedrý večer (24. 12.)
- 1. slávnosť vianočná (25. 12.) – pamiatka narodenia Pána Ježiša Krista
- 2. slávnosť vianočná (26. 12.) – spomienka na mučeníka diakona Štefana
- koniec občianskeho roku – Silvester, ďakovné služby Božie

- Nový rok (1. 1.) – 8. deň po sviatku narodenia Pána; vtedy dostal meno Ježiš; prosíme o Božie požehnanie na nový rok
- Zjavenie Krista Pána mudrcom (6. 1.) – posledný vianočný sviatok; nasledujú nedele po Zjavení

Veľkonočné obdobie:

- šesť pôstnych nediel'
- Smrtná nedeľa (piata pôstna nedeľa)
- Kvetná nedeľa (šiesta nedeľa) – začína sa Tichý alebo Veľký týždeň
- Zelený štvrtok – posledná večera Pána Ježiša s učeníkmi, keď Pán Ježiš ustanovil sviatosť Večere Pánovej
- Veľký piatok – deň utrpenia a smrti Pána Ježiša
- 1. slávnosť veľkonočná – deň vzkriesenia Pána Ježiša Krista
- 2. slávnosť veľkonočná
- päť nediel' po Veľkej noci

Svätodušné obdobie:

- Vstúpenie Krista Pána na nebo – 40. deň po Vzkriesení
- 1. slávnosť svätodušná – na 50. deň po Veľkej noci – Zoslanie Ducha Svätého; vznik kresťanskej cirkvi
- 2. slávnosť svätodušná
- Sviatok Svätej Trojice – oslava Trojjediného Pána Boha

Bezslávnostná časť cirkevného roka

– nie sú v nej slávnostné obdobia, ale svätia sa sviatočné nedele a pamätné dni:

- nedele po Svätej Trojici
- Sviatok apoštolov Petra a Pavla – 29. júna
- Sviatok slovanských vierozvestcov Cyrila a Metoda – 5. júla
- Pamätný deň upálenia Majstra Jána Husa roku 1415 – 6. júla
- Kajúca nedeľa – spomienka na skazu mesta Jeruzalem
- Poďakovanie za úrody zeme
- Pamiatka reformácie – 31. Októbra
- Pamiatka zosnulých – 2. novembra

Zvolenský seniorát Evanjelickej cirkvi a.v. – Banská Bystrica

---

Sídlo: Lazovná 42, Banská Bystrica 97401

s filiálkami Podlavice, Sásová, Rudlová, Nemce, Senica, Majer, Kynceľová a Selce, a s diasporami Kostiviarska, Uľanka, Tajov, Špania Dolina a Staré Hory

Počet členov cirkevného zboru: 2850 (ku 31.12.2016)

Zborové predsedníctvo:

Mgr. Daniel Košťial, zborový (predsedajúci) farár

Ing. Vladimír Zeman, zborový dozorca

Mgr. Slávka Košťialová, zborová farárka

Banská Bystrica – Radvaň

Adresa: Sládkovičova 5, Banská Bystrica – Radvaň 97405

s filiálkami Malachov, Horné Pršany, Kráľová, Kremnička, Skubín, Iľiaš a Králiky

Počet členov cirkevného zboru: 1354 (ku 31.12.2016)

Zborové predsedníctvo:

Mgr. Michal Zajden, PhD., námestný farár

Mgr. Martin Drienovský, zborový dozorca

25. výročie založenia Evanjelického gymnázia

Novozvolený generálny biskup Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (vtedy ešte „Slovenská evanjelická cirkev a.v. v Československej federatívnej republike“) ThB. Pavel Uhorskai oslovil v r. 1991 bansko-bystrický cirkevný zbor s návrhom na zriadenie Evanjelického gymnázia. Jeho návrh sa vtedy v Banskej Bystrici nestretol s kladnou odozvou. Úlohy sa však ujali Mgr. Emília Remiarová a ThDr. Peter Gažík, farár v Hornej Mičinej. Títo predložili Generálnemu biskupskému úradu viac ako 140 podpisov záujemcov o výchovu svojich detí v evanjelickom gymnáziu. Následne bol vytvorený Prípravný výbor na zriadenie EG, ktorého niekoľkomesačné úsilie spolu so Školským výborom ECAV bolo korunované dosiahnutím súhlasom zo strany Ministerstva školstva SR.

Začiatkom deväťdesiatych rokov po páde totality sa vrátila našej drahej cirkvi jedna z jej veľmi významných úloh. Cirkev sa mohla znova venovať intenzívne tým, ktorí sú veľmi milí aj pánovi Ježišovi Kristovi teda deťom a mládeži. V roku 1992 nastala vhodná doba aj na obnovenie činnosti Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici. Pán Boh si pre toto dielo vybral skupinu nadšených pedagógov a evanjelických farárov z regiónu Banskej Bystrice. Úsilie týchto nadšencov bolo mimoriadne a zanedlho bolo o štúdium na evanjelickej škole niekoľkonásobne viac záujemcov, ako škola mohla prijať. 16. júna 1992 bola Generálnym biskupským úradom napokon zriadená vysnívaná škola, ktorá mala byť nasledovníkom historického Evanjelického gymnázia v Banskej Bystrici. Táto škola otvorila svoje brány v Hornej Mičinej a neskôr presunula svoje účinkovanie do internátnych priestorov na Zvolenskú cestu v Banskej Bystrici. Napriek nemalým a pretrvávajúcim ťažkostiam s priestorovým a materiálnym vybavením bolo v tomto čase Evanjelické gymnázium kvalitnou vzdelávacou inštitúciou. Na škole vždy panovala príjemná rodinná atmosféra podporená srdečnosťou vedenia a pedagogického kolektívu. Celé desaťročie táto sirôtka, ktorá nebola spojená s cirkevným zborom dostala novú šancu v roku 2003. Vzhľadom na vtedajšiu politickú vôľu sa podarilo zabezpečiť návrat školy z periferie na miesto, ktoré jej predurčili členovia cirkevného zboru v 19. storočí. Gymnázium sa zaskvelo v pôvodných priestoroch na Skuteckého ulici ba navyše dostalo do prenájmu aj vedľajšiu štátnu budovu na Komenského ulici. Takto bol umožnený aj najdynamickejší rozkvet vzdelávania za celú históriu evanjelického školstva v Banskej Bystrici. Budovy sme napokon získali do vlastníctva a generálne zrekonštruovali. Škola postupne otvorila aj atraktívne odbory vzdelávania a to nemecké a anglické bilingválne štúdium. Pri tejto premene zo sirôtky na krásavicu na námestí Banskej Bystrice si však škola zachováva vo vnútri stále to, čo jej dali do vienka nadšenci z čias založenia školy. Najdôležitejšia je stále rodinná atmosféra, srdečné prostredie a prítomnosť Hospodina vo všetkých dňoch školy. Keď sa vyberieme späť tých dvadsať rokov, tak je nám určite jasné že takéto veci by nebol schopný dosiahnuť ani najlepší manažér. Je to bezpochybné dielo Hospodina. Nebyť tejto Božej prítomnosti, tak by škola nemohla za taký krátky čas existencie vyrásť do podoby, v ktorej sa dnes nachádza. Škola v oblasti infraštruktúry je hľadám najlepšie vybavenou strednou školou v Banskej Bystrici a v roku 20 výročia jej založenia sa k nám prihlásilo rekordných 200 uchádzačov

o štúdium. Za toto dielo patrí veľká vďaka nášmu nebeskému Otcovi. PaedDr. Slavomír Hanuska, riaditeľ školy

Noc kostolov v meste pod Urpínom

Mottom ročníka 2016 sa stal citát z biblickej knihy Zjavenia apoštola Jána: „Jeho brány sa cez deň nezavrú a NOC tam nebude.“ Brány troch banskobystričských kostolov sa pre návštevníkov otvorili v piatok 10. júna od 19-tej hodiny. Úlohou projektu je pozvanie pre všetkých ľudí dobrej vôle k spoločnému stretnutiu a k objavovaniu krásy kresťanských, výtvarných a architektonických pokladov, ale tiež podeliť sa o svoju vieru, o svoj život, a svoje osobné obdarovanie a zručnosti. V našom meste bola NOC KOSTOLOV tiež znamením živej spolupráce kresťanských cirkví (ekumenizmus), ktorá hojí rany z minulých storočí. Program Noci kostolov je zostavený tak, aby sa návštevníci mohli zúčastniť hlavného programu vo všetkých troch chrámoch v centre meste, ktoré do akcie zapojili.

Hlavný program Noci kostolov sa začal v Evanjelickom kostole na Lazovnej ulici od 19.00 h. Program v tomto chráme bol venovaný 210. výročiu narodenia Karola Kuzmányho, významného superintendenta a podpredsedu Matice Slovenskej. Program otvoril Zborový spevokol Viliama Figuša Bystrého. Po ňom nasledovala prednáška „Karol Kuzmány“ prof. Pavla Martuliaka. Poctu Kuzmánymu odohrala tiež mládežnícka skupina Crossroads. Po hlavnom programe nasledoval sprievodný program. O 20.00 hod, sa predstavil zmiešaný spevácky zbor Vokál z Českého Přerova a o 21.00 hod, sa opäť predstavila mládežnícka skupina Crossroads.

Program ďalej pokračoval vo Farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie so začiatkom o 20.00 h, Tu sa návštevníci mohli v jednu hodinu započúvať do dvoch koncertov. Prvý koncert zaznel v podaní vokálneho zoskupenia Ars vocalis z Banskej Bystrice pod vedením Andrey Kirschovej. Druhou časťou hlavného programu v tomto chráme bol organový koncert Jána Hegeduša, na ktorom zaznel zvuk mohutného organa, pochádzajúceho z 18. storočia. Programu bude predchádzať o 19.00 h, historický výklad so zameraním na archeologický výskum podzemia kostola. O 21.00 h, program pokračoval so zameraním na pamiatky kostola a o 22-hej hodine pozvali prítomných organizátori na nočnú prehliadku kostola.

Hlavný program Noci kostolov uzavrel v Katedrále sv. Františka Xaverského o 21.00 h, V hudobno-slovnom programe pod názvom „Tajomstvo svetla,“ katedrálnej spevácky zbor Xaverius. Návštevníci sa mohli započúvať aj do zvuku najmladšieho banskobystričského organa s veľkolepým zvukom. Na organe sa predstavil Matúš Kucbel, ktorý sprevádzal Tibora Vajdu na hoboji a anglickom rohu. V katedrále si návštevníci budú mohli vychutnať hlavný program od 21.00 h, v kostole ponorenom do noci. Hlavnému programu v katedrále predchádzala prednáška dekana Jána Krajčíka o katedrálnej chráme so začiatkom o 19-tej hodine. V nasledujúcom programovom bloku, o 20.00 h, mohli návštevníci zavítať do katedrálnej krypty, ktorá bola sprístupnená. Zdroj: BBohline.sk

V roku 2016 vyšla kniha biskupa Miloš Klátik - Cestou nádeje

Publikácia Cestou nádeje od generálneho biskupa Miloša Klátika, ECAV na Slovensku si v podtitule stanovila za cieľ priblížiť príspevok evanjelikov k slovenskej národnej identite.

Kniha vyšla vo vydavateľstve Tranoscius a podľa jedného z recenzentov, doc. Petra Gažíka, dáva nazrieť do histórie ECAV na Slovensku a jej významných dejateľov.

Evanjelický zbor Radvaň, Banská Bystrica

Na občasných (raz do mesiaca) piatkových stretnutiach sa stretávajú mládežníci nielen z B.Bystrice a jej okolia. Sú to stretnutia všetkých, ktorí sú duchom mladí, s vekom do cca 25 rokov a túžia po spoločenstve Božích detí v rámci Božej rodiny.

Náplňou mládežníckych stretnutí je oslava živého Boha vo všetkých jeho podobách prostredníctvom chválových piesní, vzájomné svedectvá a zdieľanie sa. Obsah stretnutí si s Božou pomocou vytvárajú mládežníci sami. Vybraní členovia zboru (Martin a Gabo) si pripravujú tému, slovo, verš. Významné miesto tu majú vzájomné rozhovory o každodennom živote, v ktorom má rozhodujúce miesto Boh.

Piatkové „mládeže“ sa konajú v zborovej miestnosti v Radvani, ale nie sú obmedzené len na toto miesto. „Klasická mládež“ bola už aj neklasicky pri ohníku alebo na Vartovke. V minulosti bývali občasnú výjazdovú stretnutia mládeže v zborovom dome v Malachove, na čo by sme radi nadviazali výjazdmi či návštevami iných skupín mládežníkov podobného zamerania.

Aj keď osadenstvo mládeže je tvorené zväčša odchovancami besiedky, konfirmačných stretnutí a dorastu, mládež je otvorená pre každého, kto hľadá živého Boha, duchovnú rodinu a spoločenstvo, ľudí, ktorí vedia, komu uverili.

Letný Biblický tábor 2016

„Žalm Dávidov. Hospodin je môj pastier, nebudem mať nedostatku. Na pastvách zelených ma pasie a k vodám osviežujúcim ma privádza. Dušu mi občerstvuje, po spravodlivých cestách vodí ma pre svoje meno. Keby som kráčal hoci temným údolím, nebojím sa zlého, lebo Ty si so mnou; Tvoj prút a Tvoja palica ma potešujú. Stôl mi prestieraš pred mojimi protivníkmi, hlavu mi pomazávaš olejom, je preplnený kalich môj. Len dobrota a milosť bude ma sprevádzať po všetky dni môjho života a bývať budem v dome Hospodinovom dlhé časy.“ (Ž 23)

Začiatkom prázdnin, od 11. júla, sa na fare už od rána začalo schádzať nezvyčajne veľa detí. Áno, aj tento rok náš zbor v spolupráci s n. o. ADAM organizoval Denný biblický tábor, ktorého som sa mohol zúčastniť aj ja spolu s mojím synom Andrejom. Prihlásených bolo vyše 30 detí, od škôlkarov, ktorí chodili do tábora s rodičmi, alebo starými rodičmi až po starších žiakov ZŠ. Organizačný tím viedol brat Gabo.

Ešte pred tým, ako sa v pondelok začali schádzať deti, sa na fare stretli vedúci, ktorí sa v krátkosti oboznámili s programom a poprosili nášho Nebeského Otca o pomoc, ochranu, vedenie a aby sa On priznal k tejto akcii. Lebo: „Ak Hospodin nestavia dom, márne sa namáhajú stavitelia; ak Hospodin nestráži mesto, márne bdie strážnik.“ (Ž 127, 1)

Počas celého týždňa sme s deťmi nacvičovali piesne, brat farár robil sprievod na gitare. Okrem piesní sme sa počas týždňa učili Žalm 23 naspamäť, každý deň jeden až dva verše. Okrem učenia sa naspamäť nám brat farár postupne dával k jednotlivým veršom vysvetlenie. Každý deň sme si pozreli aj biblický príbeh z DVD a zamýšľali sa nad jeho významom

a uplatnením pre náš život. Božie slovo a chvály v takejto forme každý deň zabrali hodinku – dve, časť doobeda, časť poobede. Deti podľa mňa celkom pekne zvládali počúvať aj spievať. Pri poslednom verši Žalmu sme si pripomenuli aj Ježišove slová: „V dome môjho Otca je mnoho príbytkov; keby nebolo tak, či by som vám bol povedal: Idem vám pripraviť miesto, a keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a poberiem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja?“ (Jn 14, 2-3) Po týchto slovách brat farár vyzval deti, aby v modlitbe poprosili Boha o odpustenie hriechov a o to, aby aj pre ne pripravil pri Sebe miesto. Urobili sme kruh, modlili sme sa po jednom dookola a kto sa rozhodol, mohol tak urobiť.

Každý deň končil voľným programom okolo fary alebo na fare a futbalom na novom multifunkčnom ihrisku. Výlety a ostatný program mal na starosti Gabo.

V pondelok sme nasadli okolo 9.00 do autobusu a z pred fary sme vyrazili do Španej Doliny, do múzea medi. V múzeu nás privítal starší pán, ktorý dokázal veľmi pútavo priblížiť históriu ťažby medi, popísať prácu baníkov aj náradie a stroje, ktoré sa v priebehu histórie pri ťažbe medi používali. Po výklade a prezretí múzea sme sa vydali na náučný chodník, ktorý nás vyviedol na „Haldu“, čo je obrovský násyp, ktorý rokmi vznikol z odpadu pri ťažbe v baniach. Z vrchu sme mali krásny výhľad nielen na dedinu, ale aj oveľa ďalej. Bol samozrejme aj voľný program a oddych po túre a nakoniec nás autobus odviezol späť na faru. Ďalší deň bol naplánovaný výlet do Banskej Štiavnice. Tu sme navštívili Starý zámok priamo v Banskej Štiavnici. Zaujímavosťou tohto zámku bolo to, že to bol pôvodne kostol, ktorý neskôr nechali prestavať na pevnosť. Zámok sme mali možnosť vidieť spolu so sprievodcom, ktorý nám rozprával históriu jednotlivých častí zámku, ich účel a ako sa menili v čase. Po skončení odborného výkladu sme si sami mohli prezrieť areál aj vnútorné priestory. Pred cestou autobusom na faru nechýbalo občerstvenie v zmrzlinárni :-). Pokiaľ viem, žiaden rok nechýbala na Biblickom tábore návšteva kúpaliska. Ani tento rok nebol výnimkou a streda bola určená na kúpanie na Sliači. Autobus nás vyložil pri vlakovej stanici, odkiaľ sme si urobili prechádzku až ku kúpalisku. Očakávali sme, že okrem pár hostí, tam bude len náš tábor. Časom však na kúpalisko prišli ešte ďalšie dve skupiny detí. Ja som z toho mal zmiešané pocity, ale Boh to zariadil tak, že sme sa aj dobre vykúpali, mali sme krásne počasie a ani ako skupiny sme sa medzi sebou nepomiešali. Ďalší deň sme mali v pláne návštevu skanzenu pri Martine, ale už večer pred tým začalo pršať a neprestalo ani ráno. Keďže prehliadka skanzenu by za takéhoto počasia znamenala brodenie sa blatom v daždi, Gabo návštevu operatívne odvolal a zostali sme na fare. Po Slove a piesňach chvál deti hrali rôzne spoločenské hry – niektoré si aj sami doniesli z domu. Keď to vyzeralo, že takéto hry ich už nebudú dlho baviť, prestalo pršať. A my sme mohli vyraziť na prechádzku na námestie SNP a odtiaľ do detského centra na Bakossovej ulici. Pre mňa bolo až neuveriteľné, ako sa tam deťom páčilo. Či malí, či veľkí, všetci sa tam vyšantili a vybláznili do sýtosti. A tak sme príjemne unavení končili aj tento deň príchodom na faru. Krásny príklad toho, ako sa Boh dokáže postarať o tých, ktorí v Neho dúfajú a aj naoko zlú situáciu (zrušený výlet kvôli dažďu) vie obrátiť na dobré. Posledný deň, bol na poobedie prichystaný pre deti skákací hrad. A doobeda film v kine, v Európe, len pre náš tábor :-). Kultúrny zážitok vystriedalo šantenie, skákanie a výskanie v nafukovacom hrade. Kto sa dost' vyskákala, mohol sa hrať na detských preliezkach alebo mohol hrať futbal na ihrisku pri kostole. Každý sa mohol posilniť hot-dogmi, ktoré pre nás pripravovali brat Mirko s manželkou Mackou. Úplný koniec tábora bol v nedeľu na službách Božích, kde po kázni vystúpili deti s piesňami, ktoré nacvičovali celý týždeň.

Ďakujem Bohu, že som mohol absolvovať celý Biblický tábor aj s mojím synom, že nás Pán chránil a viedol, že nám dal stráviť príjemný čas pri piesňach, jeho Slove, na výletoch a pri hrách. Ďakujem za silu, odvahu a vedenie, ktoré dával organizátorom pri príprave a realizácii tejto akcie. Verím, že semenu Slova zasiateho do detských sŕdc dá Boh vrasť. Verím, že svetielko viery v nich bude silnieť a budú časom Božím svetlom, ktoré bude svietiť ich kamarátom, ich rodinám aj ostatnému okoliu. A aj keď sa nám to možno pri niektorých deťoch zdá málo pravdepodobné, verím, že On pozná ten správny čas, kedy sa to stane.

Zborové popoludnie

Dňa 18.9.2016 sa okolo štvrtej poobede zišli v počte okolo 50 ľudí v kostole Radvani, kde začali prvý zborový deň v tomto školskom roku.

Po malom meškaní hlavného zvučára Iva začali chválospevmi priamo z evanjelického spevníka, ktoré pokračovali chválami zo spevníka mládežníckeho asi po dobu 15 min. Potom prišiel na rad Dorotkin príhovor, ktorý hovoril o tom, že nám Otec v nebesiach zveril úžasný poklad, ktorý máme, aj napriek našim chybám, niešť ďalej do sveta. Nie je to vždy ľahké, lebo ako hriešni ľudia častokrát padáme a potrebujeme pozdvihnúť, no náš Pán s tým ráta a posielal nám na pomoc Ducha svätého. Ešte počas kázne prišli poslední oneskorenci a po jej skončení a poslednej chválospevovej piesni s názvom „Vodu na víno meníš“ sa rozbehli po areáli nášho cirkevného zboru v Radvani, aby si na vlastnej koži vyskúšali, čo sa chystá vložiť dnes náš Pán do tých nádob, ktorými sme my a aké predivné skutky má pre nás pripravené.

Samozrejme Hospodin bol štedrý a hneď po východe z chrámu nás už čakali rôzne špeciality brata Peťa Heinricha, ktoré si pripravil, aby nám i on takto sprostredkoval Božie požehnanie, ktoré dostal z milosti od Pána. Jednalo sa hlavne o grilované kuracie mäsko, syr, či dokonca plátky rôznych rýb. Hneď vedľa na nás čakal pomaly dovarený guláš, o ktorý sa staralo viacero pomocníkov. Tak sme sa do toho hneď pustili a spoločné rozhovory sme si spríjemnili Božími darmi, tak ako som ich pred chvíľou vymenoval. Deti sa rýchlosťou blesku vydali na multifunkčné ihrisko, aby si spolu s Gabom zahrali obligátny futbal, alebo sa aspoň trochu ponaháňali po dvore, kde je skrytých kopec papekov a iných dôležitých hračiek. A takto sme si to spoločne v Božej prítomnosti, ponorení do kadejakých tém, užívali až sa pomaly všetci bratia a sestry s nami rozlúčili a okolo pol ôsmej sme začali všetko baliť a upratovať.

Bol to vzácny čas, ktorý sme mohli s Božej milosti prežiť. Nechýbalo nič. Bolo Božie Slovo, chválospevy, modlitby, svedectvá, hry, jedlo a dobrá nálada spolu s chuťou si navzájom poslúžiť. Neustále si musíme uvedomovať, že to nie je všetko úplne samozrejmé. Musíme hľadiť neustále na nášho nebeského Otca, ktorý to všetko zo svojej milosti dáva a nikto z nás si z toho všetkého nezaslúži ani len omrvinku. Sme hriešni. Naše správanie je hlboko spojené so sebeckosťou, sebastrednosťou a pýchou no napriek tomu sme milovaní Bohom a On sa ku nám skláňa len preto, lebo túži po každej zmene nášho charakteru na taký, akým je On sám. Túži po našej zmene, túži po tom, aby sme sa mu plne oddali a poslúchali ho, a preto nám neustále prejavuje toľko lásky. Ako Otec, ktorý chce získať srdce svojho dieťaťa. Tešme sa z toho a neustále Mu za to ďakujeme, pretože čo dnes je, zajtra už ani nemusí byť. On je našou skalou a On je naším štítom. Nik nie je ako On. Nech nám to neustále znie v srdciach, ale aj v ústach. Pán s nami.

Z histórie Evanjelickej cirkvi v Radvani

Letnice sú dňom zrodzenia (vzniku) cirkvi. V tento deň bol vyliaty Svätý Duch na učeníkov Ježiša Krista, ktorí potom, ako bol na nebo vzatý Pán Ježiš, svorne zotrvali v hornej dvorane v Jeruzaleme tak, ako im to Pán prikázal. A spoločenstvo veriacich v spasiteľa Ježiša – to je cirkev.

V Radvani sa kostol Na Hôrke sa prvýkrát spomína v listine z roku 1325. Počas Lutherovej reformácie sa pripojila celá farnosť k hnutiu za obnovu cirkvi. Od roku 1581 boli vo farnosti len evanjelici. Hlavnými patrónmi zboru bola rodina Radvanských. Najznámejším z nich bol Juraj Radvanský, umučený v Prešove 22. apríla 1687.

V októbri 1599 Turci vypálili Radvaň, Malachov a Kráľovú. Radvaň im bola poplatná až do roku 1656. V tej dobe mala Radvaň iba 350 obyvateľov, všetko evanjelikov.

Evanjelický kostol.

Z 12 evanjelických farárov pôsobiacich Na Hôrke sú najznámejší Ján Kalinka, Daniel Sinapius-Horčička, Ján Simonides a najmä posledný evanjelický farár pôsobiaci Na Hôrke Ján Glosius Pondelský, ktorého piesne nájdeme aj v novom Spevníku. Keď bol v roku 1710 z kostola vyhnaný generálom Heisterom, ušiel do Kalinova. Vtedy prišiel evanjelický zbor aj o chrám, ale zostal verný čistému biblickému učeniu

Po tolerančnom patente v roku 1784 požiadali obyvatelia Radvane župný úrad o povolenie na výstavbu modlitebného domu a obyvatelia obcí Kráľová, Kremnička, Iľiaš, Pršany, Malachov, Skubín, Jabříková a Králiky o povolenie pripojiť sa k Radvanskej farnosti. Obnovený zbor založilo 2327 osôb, ktoré si zvolili za dozorcú Petra Radvanského a za farára pozvali z Gemera Jána Molnára. Rodina Radvanských darovala cirkvi pozemok na výstavbu nového kostola. Základný kameň bol položený 19. mája 1785 a kostol bol vysvätený už 27. novembra 1785. Kostol nemal vežu, tá sa pristavila v rokoch 1862 až 1865 počas pôsobenia farára Andreja Sládkoviča a kostol sa pokryl medeným plechom. O túto strechu aj zvony prišiel zbor rekviráciou v tragickom roku 1916 počas prvej svetovej vojny

Historická Radvaň

Po vzniku ČSR sa pri zbere rozvinula bohatá spolková činnosť zameraná na duchovné a literárne vzdelávanie. Druhá polovica 30. rokov sa už niesla v znamení ohrozenia republiky fašizmom. Hrôzy vojny sa priamo dotkli aj radvanského cirkevného zboru. Vo vojne padlo nemálo jeho členov. Cirkevný zbor bol svedkom masového vraždenia ľudí vo filii Kremnička. Vojna poškodila veľa domov, ale najmä kostol s vežou a zborovým domom. Obnovy budov a zachovania zboru v podmienkach komunistickej diktatúry sa zhostil Daniel M. Fakla, ktorý sa na sklonku roka 1953 stal zborovým farárom v Radvani. Po 19 rokoch odišiel do Kremnice, kde pôsobil až do roku 1982. Brat farár Ján Kollár tu pôsobil vyše dvadsať rokov. V súčasnosti je námestným farárom Michal Zajden

[Kníhkupectvo Transcius v Banskej Bystrici a stretnutia so spisovateľmi](#)

Kuzmányho kruh a Odbočka Spolku slovenských spisovateľov v Banskej Bystrici v príjemnom prostredí kníhkupectva Transcius v Banskej Bystrici pripravili 12. apríla 2016 besedu s členkami Spolku slovenských spisovateľov Elenou Cmarkovou a Slavomírou Očenášovou-Štrbovou.

Na podujatie prišlo veľa čitateľov, ktorých neodradilo ani daždivé počasie. Všetci sa prišli potešiť zo stretnutia s poéziou, pekným slovom a s autorkami, ktorých tvorba je známa nielen na Slovensku, ale aj za hranicami, ba aj oceánom. Prítomným ich predstavila PaedDr. Jana Borguľová, tajomníčka odbočky Spolku slovenských spisovateľov. Autorky si na stretnutí okrem iného zaspomínali aj na vlnajúcu návštevu Toronta, kde boli na pozvanie reverenda Dušan Tótha a jeho manželky Valérie. S poéziou Eleny Cmarkovej sa Kanadská základňa pre umenie a divadlo, ako aj Evanjelický zbor v Toronte zoznámili už 7. decembra 2014 v kostole v North Yorku na „Adventnom rozjímaní s poetkou Elenou Cmarkovou“. Práve pred rokom, 12. apríla 2015, sa obidve autorky osobne predstavili torontským Slovákom – aj spolu s básnikom Jánom Karšaiom, žijúcim v Kanade, ktorý preložil do angličtiny básnickú zbierku poetky Eleny Cmarkovej CERTAINTIES – ISTOTY.

Viera, úcta k prírode a morálnym hodnotám rezonovali aj na prezentácii autoriek v banskobystrickej predajni Tranoscia. Danica Zajdenová, manželka ev. a. v. farára Mgr. Michala Zajdena, PhD., z blízkej Radvane, sa s nadšením stará o bohatú knižnú základňu predajne, kde si návštevníci môžu zalistovať v knihách pri posedení so šálkou kávy alebo čajom, a tak pookriať duchovne, citovo i spoločensky. Na besede boli prítomní prof. RNDr. Beloslav Riečan, DrSc., dlhoročný organista v Evanjelickom a. v. kostole v Lazovnej ulici, vedúci Kuzmányho kruhu Ing. arch. Dušan Čupka, zástupkyňa Štátnej vedeckej knižnice – Literárneho a hudobného múzea v Banskej Bystrici aj ďalšie osobnosti, ktorí dobre poznajú tvorbu Eleny Cmarkovej a Slavomíry Očenášovej-Štrbovej. Zlata Troligová, ŠVK – Literárne a hudobné múzeum v Banskej Bystrici 28.4.2016

49. ročník festivalu umeleckého prednesu žien

V Štátnej vedeckej knižnici si 22. – 23. apríla 2016 organizátori a milovníčky krásnej literatúry a prednesu z celého Slovenska na 49. ročníku festivalu umeleckého prednesu žien v poézii a próze Vansovej Lomnička uctili pamiatku spisovateľky Terézie Vansovej, manželky evanjelického farára Jána Vansu. Zlata Troligová, ŠVK

Kresťanské spoločenstvá:

MILOŠŤ

Kresťanské spoločenstvá patria k hnutiu modernej kresťanskej reformácie, ktorá sa snaží o obnovu kresťanstva prostredníctvom návratu k Písmu a k jednoduchosti praktického kresťanského života, spočívajúceho v osobnom vzťahu s Bohom a v nasledovaní odkazu Ježiša Krista. Tak, ako celé letnično-charizmatické hnutie veríme, že Boh sa nemení a že je možné, aby sa prejavoval tak, ako v prvej cirkvi, svojím pôsobením, ktoré môže byť aj nadprirodzené. Veríme tomu, že Duch Svätý sa dokáže osobne dotknúť života človeka, umožniť mu zakúsiť Božiu lásku a moc a pozitívne zmeniť jeho život.

Kresťanské spoločenstvá sa snažia uspokojiť ľudí pri hľadaní zmyslu života a ozajstných kresťanských hodnôt. Keď ľudia čítajú Bibliu a spoznávajú ju, získavajú tak odpovede na základné otázky svojho života. Základom našej práce je teda dôkladné a systematické oboznamovanie verejnosti s textami Písma. Poznanie Božieho slova ovplyvňuje priebeh našich stretnutí, spôsob uctievania Boha a v neposlednom rade každodenný život

jednotlivých kresťanov. Biblické princípy platia tiež pre „obyčajné“ oblasti ľudského života, akými sú rodina alebo práca.

Okrem štandardných stretnutí naplňame duchovné potreby a túžby ľudí aj tak, že robíme verejné prednášky, mnohokrát za účasti hostí zo zahraničia, ktorí zastupujú podobné kresťanské hnutia, a premietame filmy s duchovnou tematikou určené pre širokú verejnosť.

Kresťanské spoločenstvá majú početné kontakty a prepojenia na cirkvi a organizácie na Slovensku aj v zahraničí. Sme presvedčení o dôležitosti našej práce. Veríme, že návrat k skutočným kresťanským hodnotám, ktoré sú hodnotami vyplývajúcimi z Božieho slova (Bible), je prospešný pre našu spoločnosť v tejto generácii aj do budúcnosti. V tomto presvedčení nás podporuje skutočnosť, že vidíme, ako sa zo spoločnosti vytrácajú tradičné konzervatívne hodnoty, ako sú úcta k životu alebo k rodine.

Kresťanská konferencia Banská Bystrica

Kresťanská konferencia je spoločným stretnutím kresťanov zo Slovenska a z Čiech. Skladá sa z niekoľkých bohoslužobných zhromaždení, na ktorých sa stretnete s moderným prejavom chvály a uctievania Boha. Kázne a vyučovania z Božieho slova budú prezentované zrozumiteľným spôsobom s cieľom prakticky pomôcť ľuďom v ich každodennom živote a pri hľadaní Boha. Tiež prebiehajú modlitby za uzdravenie a vyslobodenie z ťažkých životných situácií

Kresťanská konferencia. 30. - 31. júla 2016 sa uskutočnila v Banskej Bystrici s hosťom Danielom Kolendom, jedného z najvýznamnejších evanjelistov súčasnosti z USA.

Daniel Kolenda je moderný misionár a evanjelista, ktorý počas svojej služby viedol ku Kristovi viac ako 17 miliónov ľudí prostredníctvom masívnych evanjelizačných kampaní pod holým nebom v tých najvzdialenejších a najnebezpečnejších lokalitách na zemi. Daniel je nasledovníkom a pokračovateľom služby svetoznámeho evanjelistu Reinharda Bonnkeho a v súčasnosti je prezidentom misijnej organizácie Kristus pre všetky národy (Christ for All Nations, CfAN), ktorá usporiadala jedny z najväčších evanjelizačných podujatí v dejinách, vydala cez 190 miliónov kníh v 104 rôznych jazykoch a má svoje kancelárie v 10 krajinách po celom svete. Daniel tiež býva hosťom mnohých medzinárodne vysielaných televíznych programov.

Daniel je veľmi obdarovaný služobník, pochádza z piatej generácie kazateľov, ktorých služba sa vyznačovala mocným evanjelizačným pomazaním a neuveriteľnými zázrakmi podľa vzoru Ježiša Krista: kázanie, vyučovanie a uzdravovanie. Pri jeho službe slepí ľudia opäť vidia, chromí chodia, malomocní sú očisťovaní a hluchí počujú — dokonca videl aj vzkriesenie z mŕtvych — ale čo je najdôležitejšie, chudobným je kázané evanjelium. Práve tento jednoznačný dôraz na evanjelium je tým, čo robí službu Daniela Kolendu a organizáciu Kristus pre všetky národy takou jedinečnou.

Daniel je absolventom Southeastern University v Lakelandu na Floride a Brownsville Revival School of Ministry v Pensacole na Floride, ale jeho najväčšia kvalifikácia pochádza z obdobia, kedy mohol roky slúžiť po boku svojho mentora a duchovného otca Reinharda Bonnkeho. Ako bývalý pastor a zakladateľ zborov Daniel pociťuje neúnavný záväzok a hlbokú oddanosť Cirkvi. Viac ako polovicu nákladov na každú evanjelizačnú kampaň

venuje následnej službe, aby sa každý novoobrátený človek mohol stať odvážnym učeníkom Kristovým, plným Ducha Svätého a viery a členom miestneho kresťanského zboru. Spolu s manželkou Rebekou a deťmi Elijahom, Glorion a Londonom bývajú v okolí mesta Orlando v USA.

Židovská náboženská obec v Banskej Bystrici

Židovská náboženská obec v Banskej Bystrici každý rok organizuje spomienkovú triznu, kde sa čítajú mená Židov, ktorí zahynuli v koncentračných táboroch. Táto tradícia trvá už osemnásť rokov. Pred dvomi rokmi sa na tejto slávnosti začali čítať i mená Slovákov, ktorí neváhali a pomáhali Židom počas holokaustu. Štát Izrael im udelil ocenenie "Spravodliví medzi národmi". Na pamiatku týchto výnimočných ľudí bol odhalený pred šiestimi rokmi sklenený monument, jediný svojho druhu na Slovensku, dielo výtvarníkov Paľa Macha, Petra Kalmusa a architekta Petra C. Abony. Tohto roku pribudla tabuľa s menami Slovákov, „Spravodlivých medzi národmi“, ktorí pomáhali zachrániť Židov. Sme presvedčení, že mená týchto hrdinov, ktorých ľudskosť a odvaha nás oslovujú do dnešných dní, si zaslúžia našu úctu a majú byť zverejnené. Projekt bol zrealizovaný z Fondu na rekonštrukciu a udržiavanie židovského cintorína. Vďaka darcom , ktorí na tento projekt prispeli

VII. ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotníctvo je oblasť, ktorá sa týka každého z nás, pretože zdravie máme len jedno a je našou najdôležitejšou hodnotou. Zdravotníctvo na Slovensku poskytuje zdravotné ošetrovanie v nemocniciach, zdravotných strediskách alebo pohotovostnú službu. Lieky sa na Slovensku kupujú v lekárňach, lekárske výkony hradia zdravotné poisťovne. Tento princíp je definovaný aj v Ústave SR – v článku 40, ktorý znie: „Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré stanoví zákon.“ /citovaná ústava/. Zdravotníctvo na Slovensku poskytuje zdravotné ošetrovanie v nemocniciach, zdravotných strediskách alebo pohotovostnú službu. Lieky sa na Slovensku kupujú v lekárňach, lekárske výkony hradia zdravotné poisťovne.

Banská Bystrica a sieť zdravotníckych zariadení v roku 2016

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta, Banská Bystrica, štátna príspevková organizácia, Nám. L. Svobodu 1, Banská Bystrica

Špecializovaná a štandardná ústavná starostlivosť, špecializovaná ambulantná zdravotná starostlivosť, špecializovaná multidisciplinárna starostlivosť v centrách, orgánové transplantácie vrátane odberu orgánov a tkanív od darcov, zdravotná starostlivosť v spoločných vyšetrovacích a liečebných zložkách.

Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica, príspevková organizácia Nám. L. Svobodu 4, Banská Bystrica

NOVAMED, spol. s r.o., Bernoláková 10, 12, Banská Bystrica

Mammacentrum sv. Agáty ProCare, a. s., Tibora Andrašovana 46, Banská Bystrica

ProCare, a.s., Tibora Andrašovana 46, Banská Bystrica

MediKlin, Sládkovičova 7A, Banská Bystrica

Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., Cesta k nemocnici 1, Banská Bystrica

ZDRAVOMED, Cesta k nemocnici 23, Banská Bystrica

Poliklinika Banská Bystrica

Na ulici Horná 60, Banská Bystrica Poskytuje oblasť služieb v oblasti liečebno - preventívnej zdravotnej starostlivosti. Špecializovaná ambulantná a primárna zdravotnícka starostlivosť v odbore všeobecné lekárstvo, pediatria, gynekológia.

Od 1.1.2016 pre okres Banská Bystrica poskytuje lekárenskú pohotovostnú službu lekár Dr. Max na Hornej ulici 60 v budove Polikliniky v Banskej Bystrici.

Pohotovosť pre dospelých (LSP) Horná 60, Banská Bystrica Poliklinika.

Pracovisko urgentného príjmu v DFNSP B.Bystrica je dôležitou súčasťou činnosti DFNSP B.Bystrica a medzičlánkom medzi všeobecnou a špecializovanou pediatriou. Pracovisko urgentného príjmu v DFNSP B. Bystrica je dôležitou súčasťou činnosti DFNSP B. Bystrica a medzičlánkom medzi všeobecnou a špecializovanou ambulantnou zdravotnou starostlivosťou, resp. záchrannou zdravotnou službou a ústavnou zdravotnou starostlivosťou poskytovanou na klinikách a oddeleniach DFNSP, B. Bystrica. Je tam nepretržitá 24 hodinová služba. Na vyšetrenie je potrebný preukaz poistenca dieťaťa.

Odborná pracovná náplň:

Starostlivosť o poukázaného pacienta z Pohotovosti pre deti a dorast, Horná 60, Banská Bystrica alebo zo spádových nemocníc.

Konziliárna činnosť u detí a mladistvých hospitalizovaných na iných klinikách a oddeleniach DFN Banská Bystrica a deti hospitalizované vo FNSP F.D.R. Banská Bystrica (neonatológia, infektológia, gynekológia...)

Lekárska prvá pomoc pri akútnom život ohrozujúcom stave v spolupráci s lekárom II. Kliniky pediatrickej anestéziológie a intenzívnej medicíny v DFNSP B. Bystrica.

Krátkodobá diagnosticko-terapeutická starostlivosť o pacientov do 24 hodín (vyšetrenie klinické a paraklinické, odbery, infúzie) v závislosti od zmluvného vzťahu s poisťovňami (zatiaľ platí len pre poistencov ZP VŠZP a Dôvera).

Kedy navštíviť našu ambulanciu ústavnej pohotovostnej služby bez poukázania?

Život ohrozujúce stavy, alebo náhla a závažná zmena stavu, predovšetkým:

- poruchy vedomia, dýchania a srdcovej činnosti
- akútne bolesti na hrudníku
- vykašliavanie, vracanie krvi
- vdýchnutie, prehltnutie cudzieho telesa, tvrdej potravy s pretrvávajúcim dráždením v dýchacích alebo tráviacich cestách
- otravy
- podozrenie na neuroinfekciu - prudké bolesti hlavy s vracaním, vynútenou polohou tela
- anafylaxia / rýchla alergická reakcia
- vysoké teploty s poruchou vedomia, kŕčmi

Vo všetkých týchto prípadoch je potrebné bezodkladne volať bezplatnú telefonickú linku 155 záchrannej zdravotnej služby, ktorá zabezpečí urgentnú odbornú prvú pomoc a v prípade potreby prevoz vozidlom záchrannej služby.

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica

Štátna príspevková organizácia poskytuje zdravotnú starostlivosť v špičkovej odbornej starostlivosti. Má špecializované kliniky, oddelenia a ambulancie. Novorodenecké, geriatra, hematológia, infekčné, onkológia, endoskopia, ortopédia. Spolu, v roku 2016 má šesťnásť kliník.

V roku 2016 prebehla kompletná rekonštrukcia polikliniky - 0. a 1. poschodia budovy nemocnice. Vďaka rekonštrukcii sú pacientom k dispozícii účelné a priestranné čakárne vrátane detských kútikov a moderne vybavené ambulancie.

V ďalšom kroku je plánovaná rekonštrukcia II. Detskej kliniky, Kliniky detskej chirurgie a samozrejme Pracovísk fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie.

Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica

Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica patrí medzi tri koncové nemocnice poskytujúce zdravotnú starostlivosť pacientom detského veku. Naším najväčším potenciálom je profesionálna a vysoko kvalitná práca všetkých zamestnancov. II. Detská klinika

Nemocnica je špičkové zdravotnícke zariadenie s tímom profesionálnych zdravotníckych pracovníkov. Patrí medzi 3 vysokošpecializované zdravotnícke zariadenia na Slovensku. Cieľom je poskytovať kvalitnú zdravotnícku starostlivosť, postarať sa o našich malých pacientov najlepšie ako je možné a zároveň svojim prístupom zanechať pozitívne dojmy z nemocnice, prípadne vyšetrení, ktoré je potrebné urobiť. Napriek tejto snahe môže byť nemocnica pre deti aj ich rodiny stresujúce miesto. Preto je dobré vedieť, čo môžete očakávať. Táto stránka je navrhnutá tak, aby vám pomohla zorientovať sa po príchode do nemocnice, aby vysvetlila niektoré bežné nemocničné rutiny a procesy spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu.

Súčasťou nemocnice je aj základná škola - moderná škola pri nemocnici poskytujúca výchovu a vzdelávanie všetkým hospitalizovaným deťom. Ak musia deti zostať v nemocnici, určite sa nebudú nudiť. Sú zapísané prechodne do nemocničnej školy a dokážu im pomôcť zvládnuť jednotlivé vyučovacie predmety. Požičajú im knihy aj učebné pomôcky a s láskou a trpezlivosťou sa im budú venovať. Okrem vyučovania pripravujeme veľa zaujímavých programov a aktivít. Chodievajú tam známe osobnosti, športovci, speváci, tanečníci, herci, šašovia... V triede je veľa počítačov, spoločenských hier, rôznych hračiek a pomôcok na tvorivú činnosť. Všetko nosíme deťom aj priamo k postieľkam. Ani najmenšie deti nemusia byť smutné. V našej škôlke ich čakajú kočiariky, bábiky, autíčka, skladačky a milé pani učiteľky. Popoludní v školskom klube všetkých pacientov DFNsP, aj stredoškolákov, a ponúknem množstvo voľnočasových aktivít.

Ocenenie Biele srdce

Vedenie Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou Banská Bystrica pri príležitosti Medzinárodného dňa sestier každoročne ďakuje všetkým sestram za ich náročnú a obetavú prácu v prospech pacienta. V tento deň si laická i odborná verejnosť pripomína dôležitosť poslania sestier pre spoločnosť.

Sestry vstupujú do života človeka od jeho narodenia a ich povolanie si vyžaduje okrem odborných vedomostí aj tvrdú prácu, sebazaprenie, vytrvalosť i empatiu. Medzinárodný deň sestier sa slávi každoročne už od roku 1965 a v januári 1974 zaň Medzinárodná rada sestier vyhlásila práve 12. máj, ktorý je dňom narodenia zakladateľky moderného ošetrovateľstva Florence Nightingaleovej.

Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek každoročne udeľuje ocenenie Biele srdce, ktoré získavajú tie najlepšie sestry spomedzi množstva nominovaných. Sestry sú nominované v 3 kategóriách pre jednotlivé povolania, na dvoch úrovniach - republikovej a regionálnej.

Za Rooseveltovu nemocnicu v Banskej Bystrici dosrali ocenenie dve sestry - PhDr. Silvia Balátová (Klinika pediatickej onkológie a hematológie SZU) a Mgr. Monika Vyročíková (II. Klinika pediatickej anestéziológie a intenzívnej medicíny SZU).

Slovenská zdravotnícka univerzita akreditovala

Začiatkom mája 2016 si z rúk rektora Slovenskej zdravotníckej univerzity profesora Petra Šimka si prevzalo zriaďovacie listiny päť primárov dovtedajších oddelení FNsP F.D. Roosevelta Banská Bystrica. Nemocnici sa tak rozšíril počet kliník o Neonatologickú kliniku SZU, Ortopedickú kliniku SZU, II. Psychiatrickú kliniku SZU, II. Kliniku úrazovej chirurgie SZU a II. Kliniku anestéziológie a intenzívnej medicíny SZU. FNsP F.D. Roosevelta má šesťnásť kliník.

Slovenská zdravotnícka univerzita zriaďuje kliniky ako výučbové pracoviská, ktoré sú súčasťou výučby lekárov aj nelekárskych disciplín v pregraduálnej forme vzdelávania a v ďalšom – postgraduálnom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov v akreditovaných študijných programoch.

Ako povedal docent Igor Martuliak, námestník pre vedu, výskum a vzdelávanie:

„Získanie štatútu kliniky nie je začiatkom jej pedagogickej a vedeckej činnosti, naopak jej akreditácia je výsledkom dlhoročnej pedagogickej, výskumnej a publikačnej činnosti, ako aj poskytovania požadovaného rozsahu zdravotnej starostlivosti. Pre pacienta je to záruka vysokej úrovne diagnostiky a liečby na danej klinike.“

Nemocnica, v ktorej sa lekári a ostatní zdravotnícky pracovníci vzdelávajú musí disponovať potrebným materiálno – technickým a personálnym vybavením. Znamená to, že kliniky sú v zásade oproti ostatným oddeleniam v odbore lepšie technicky vybavené a obvykle poskytujú širší rozsah a vyššiu kvalitu zdravotnej starostlivosti. Ide často krátko aj o špecifické výkony, ktoré v iných zdravotníckych zariadeniach neposkytujú. Neonatologická a ortopedická klinika sú zatiaľ v týchto odboroch jedinými výučbovými pracoviskami Slovenskej zdravotníckej univerzity v SR.

Výučbové pracovisko LF SZU v Bratislave

V auguste 2016 bolo zdravotnícke zariadenie Rooseveltova nemocnica s poliklinikou v Banskej Bystrici schválené akreditačnou komisiou MZ SR ako výučbové pracovisko LF SZU v Bratislave pre praktickú výučbu Rezidentského programu v špecializačnom odbore pre všeobecné lekárstvo.

Akreditácia bola udelená na základe splnenia podmienok dodania fotodokumentácie, ročného výkazu o vykonaných zdravotníckych výkonoch za roky 2014, 2015 a kópie kvalifikačných diplomov lektorov - zamestnancov FNsP FDR, ktorí budú zabezpečovať

praktickú výučbu podľa minimálneho štandardu pre špecializovaný odbor Všeobecné lekárstvo.

Po úspešnom akreditačnom procese bolo zriadených Slovenskou zdravotníckou univerzitou vo FNsP FFDR dňa 12. 04. 2016 ďalších päť kliník:

- a) II. Klinika anestéziológie a intenzívnej medicíny SZU
- b) II. Klinika úrazovej chirurgie SZU
- c) Neonatologická klinika SZU
- d) Ortopedická klinika SZU
- e) II. Psychiatrická klinika SZU

Akreditácia výučbových pracovísk bol dlhodobý proces, ktorý bol úspešne zavŕšený na základe splnenia viacerých akreditačných kritérií, a to predovšetkým pedagogicko – vedeckých, personálnych a materiálno – technických. Slávnostné odovzdávanie zriaďovacích listín sa konalo dňa 12.05.2016. Päť primárov dovedajších oddelení si prevzalo z rúk rektora SZU prof. MUDr. Petra Šimka, CSc zriaďovacie listiny. Po ich zriadení pracuje vo FNsP F. D. Roosevelta Banská Bystrica v súčasnosti 16 kliník.

V roku 2016 úsek VVaV v spolupráci s právnym oddelením sa podieľal na vytvorení:

- a) novej zmluvy so Slovenskou zdravotníckou univerzitou o praktickej výučbe,
- b) dohody o spolupráci medzi FNsP FDR a Jesseniovou lekárskou fakultou UK v Martine v oblasti postgraduálneho vzdelávania lekárov, ktorej základným podkladom bola dohoda o zabezpečení materiálno-technických a personálnych podmienok,
- c) Etického kódexu študenta v rámci pregraduálneho vzdelávania študentov lekárskejších a nelekárskych fakúlt,
- d) Dohody o odbornej praxi študentov Strednej zdravotnej školy v Banskej Bystrici v študijných odboroch masér, zdravotnícky asistent, farmaceutický a zdravotnícky laborant.

Oddelenie vedeckých informácií v roku 2016 získalo do svojich fondov 396 knižničných jednotiek, z toho bolo 278 monografií (kníh) a 115 periodík (časopisov). 45 monografií, 13 absolventských prác a 29 titulov periodík sa podarilo získať zdarma. Z titulu opotrebenia či straty bolo vyradených 29 knižničných jednotiek.

Oddelenie vedeckých informácií

V roku 2016 navštívilo oddelenie vedeckých informácií 2 430 čitateľov, ktorí si požičali 2 508 kníh a 789 časopisov absenčne, 1 368 kníh a 153 časopisov prezenčne. Do fondu sa vrátilo po vypožičaní 2 850 knižničných jednotiek. Spolu teda oddelenie vypožičalo 4818 kníh a časopisov. Pracovníčky oddelenia poskytli dovedna 931 konzultácií. Oddelenie vedeckých informácií zabezpečilo pre svojich čitateľov literatúru z iných knižníc Slovenska prostredníctvom medziknižničnej výpožičnej služby v počte 246 požiadaviek. Prostredníctvom medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby vybavilo 103 požiadaviek z Európskych a zámorských knižníc (spolu bolo vybavených 349 takýchto požiadaviek).

Oddelenie má dve vlastné databázy: BiblioMedica a LWW Hospital collection. Prvá databáza slúži na rešeršovanie v českej odbornej medicínskej literatúre, druhá databáza, jediná na Slovensku, je fulltextová databáza časopisov (cca. 200 titulov), aj s retrospektívou

vydavateľstva Lippincott Williams & Wilkins. V roku 2016 spracovalo oddelenie 132 jednorazových retrospektívnych rešerší a v nadväznosti na ne poskytovalo fulltexty z vlastnej databázy a z databázových konzorcií EBSCO a Springerlink, do ktorých má vybavené oficiálne vstupy. Za vlaňajší rok takto poskytlo 639 fulltextov. Na zabezpečenie prevádzky FNsP FDR má nemocnica zriadené podporné administratívne a technicko-prevádzkové oddelenia a referáty.

Projekt Kufřík pre Kukulíka v Banskej Bystrici

V júli roku 2016 vznikol v Banskej Bystrici vďaka nápadu a spolupráci viacerých osôb projekt Kufřík pre Kukulíka. Kufřík (detský kufřík) obsahujúci noviny z dňa, kedy sa narodilo opustené dieťa, list sestričky, ktorá dieťa držala na rukách, podbradník s výšivkou od maminy, ktorá kufřík zakúpila (dobrovoľníčka Návratu), pamätník zo spomienok viacerých ľudí, ktorí mysleli a starali sa o „opustené“ dieťa v prvé dni jeho života (sestričky a pracovník Návratu).

Kufřík je dôkazom, že dieťa, ktorého matka dala súhlas na adopciu, nebolo ani prvé dni života na svete samé, ale že viacerým ľuďom na ňom záležalo. Kufřík obsahuje spomienky a mená konkrétnych ľudí, niekde sú vhodne doplnené aj ich fotografie. Obsah kufříka vyplňa informačné prázdno, ktoré zvyčajne vzniklo medzi narodením dieťaťa a jeho presunom do detského domova alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov a tým môže v budúcnosti zmierniť „smutné vákuum“ v duši dieťaťa, či dospelávajúceho s takýmto príbehom. Všetky veci a texty v kufříku sú robené s veľkou citlivosťou voči dieťaťu, mnohé sú dokonca v jazyku detí, čo umožní adoptívnym rodičom citlivú komunikáciu o prvých dňoch života dieťaťa.

Projekt KUKUKU (Kufřík pre Kukulíka) je podľa slov hovorkyne Nemocnice FNsP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici pani Mgr. Maťašeje vec spoločenského významu a preto ho radi podporili. Kufříky budú pod metodickým vedením Mgr. Dany Žilinčíkovej, sociálnej poradkyne a terapeutky Centra Návrat v Banskej Bystrici robené vždy na mieru konkrétneho dieťaťa a to pre deti, ktorých matka dala súhlas na adopciu, narodené v režime utajeného a anonymného pôrodu, nájdené v Hniezde záchrany a pod.

Projekt KUKUKU (Kufřík pre Kukulíka – pre opustené dieťa) je od júna 2016 iniciatívou Centra Návrat v Banskej Bystrici a spoločným projektom viacerých aktérov a reaguje na skutočnosť, že napriek rôznym službám a prevencii v sociálnej oblasti sme a budeme všetci konfrontovaní s najväčšou traumou raného detstva: opustením už po pôrode. Zmiernenie utrpenia môže zahojiť traumu dieťaťa, prispieť k jeho/jej lepšiemu mentálnemu zdraviu a psychickému vývinu. A to všetci potrebujeme. Je preto na mieste ponúknuť dieťaťu a jeho budúcim opatrovateľom čokoľvek pre zmiernenie tohto utrpenia.

„Hotový“ naplnený kufřík odovzdala Mgr. Lucia Žiaková, psychologička Centra Návrat v Banskej Bystrici v júli 2016 pracovníčka Návratu vedúcej oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v Banskej Bystrici a odtiaľ išiel k budúcim adoptívnym rodičom.

Kufřík prepája nielen náhradného rodiča alebo opatrovateľa s prijatým dieťaťom, ale aj odborníkov - rezort zdravotníctva (pracovníkov neonatologickej kliniky), laickú ľudskú pomoc (dobrovoľník Návratu), s rezortom sociálnych vecí (oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí

a sociálnej kurately pri ÚPSVaR a akreditovaný subjekt – Návrat, o. z.), s rodinou, ktorá preberá zodpovednosť za dieťa (budúci osvojiteľa).

Osobitné poďakovanie patrí: prednostke Neonatologickej kliniky FNsP F.D. Roosevelta, Banská Bystrica, MUDr. J. Nikolínyovej (za otvorenie dverí svojej kliniky a veľkú odbornú a ľudskú podporu projektu), sestričke z Neonatologickej kliniky FNsP Banská Bystrica, Deniske Panicovej (za odbornú a mimoriadnu osobnú angažovanosť), riaditeľovi ÚPSVaR Banská Bystrica, Mgr. P. Červienkovi (ktorý nezaváhal ani minútu a poskytol osobnú podporu projektu), vedúcej oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri ÚPSVaR Banská Bystrica, Mgr. Z. Čubovej (za veľký záujem a podporu projektu), dobrovoľníčke Návratu, pani Nine Majlingovej (za finančnú a ľudskú angažovanosť), adoptívnej mame a sestričke M. Laskovičovej z Trenčína (ktorá priniesla inšpiráciu pre kufřík z Čiech) a Mgr. Dane Žilinčíkovej (poradkyňa a terapeutka Návratu o. z.), ktorá to celé iniciovala, bola odborne i ľudsky k dispozícii pracovníkom nemocnice a metodicky zabezpečila vznik 1. kufříka pre Kukulíka.

Banskobystrická sieť pomoci tehotnej žene (Za)chráňme Kukulíka

Od roku 2009 vznikla na pôde Banskej Bystrice z iniciatívy Návratu tzv. banskobystrická sieť pomoci tehotnej žene v ohrození (Za)chráňme Kukulíka, ktorá má za cieľ poskytnúť citlivú a prepojenú odbornú a laickú pomoc pre zraniteľné skupiny tehotných žien a ochrániť tak novorodencov pred ranou traumou z opustenia. (viac na www.mestorodiny.sk)

Slovenská liga proti epilepsii

je súčasťou Medzinárodnej ligy proti epilepsii (ILAE), ktorá má viac ako 15 000 členov

vo viac ako 100 členských krajinách. Slovenská liga proti epilepsii má za cieľ zlepšovať a šíriť povedomie o epilepsii, podporovať výskum, vzdelávanie a odborné podujatia v tejto oblasti a zlepšiť starostlivosť o pacientov, predovšetkým v oblasti prevencie, diagnostiky a liečby epilepsie. Všetci, ktorí sa svojimi nápadmi, skúsenosťami či akýmikoľvek inými postrehmi zapoja do aktivít Slovenskej ligy proti epilepsii podporia lekárov, ale predovšetkým pacientov, trpiacich týmto ochorením.

Prezidentom Slovenskej ligy proti epilepsii je Doc. MUDr. Vladimír Donáth, PhD., viceprezidentom Slovenskej ligy proti epilepsii Doc. MUDr. Pavol Sýkora, PhD.

Sídlom Epileptologického centra je : II. neurologická klinika SZU FNsP F. D. Roosevelta, Nám. Ľ. Svobodu 1, 975 17 Banská Bystrica, Slovenská Republika

Jubilejný X. ročník Sympóziom praktickej neurológie

Na sklonku októbra, v dňoch 21. – 22. októbra 2016 sa v priestoroch historického Grandhotela Praha v Tatranskej Lomnici uskutočnil jubilejný X. ročník Sympóziom praktickej neurológie. Podobne ako v minulosti sa táto akcia konala pod odbornou záštitou Slovenskej neurologickej spoločnosti, II. neurologickej kliniky SZU, FNsP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici a vydavateľstva SOLEN, s. r. o. Hlavným odborným garantom odborného podujatia

bol doc. MUDr. Vladimír Donáth, CSc. Po slávnostnom otvorení podujatia odštartoval odbornú časť neurochirurgický blok, ktorého garantom bol prof. MUDr. B. Rudinský, CSc. V prednáške Prínos intraoperatívneho monitoringu pri operáciách intramedulárnych nádorov sa prezentovali skúsenosti s intraoperatívnym neuromonitoringom pri operáciách intracelulárnych nádorov. Názorne sa ukázala taktika operačného výkonu a rozsah resekcie v závislosti od aktuálnych hodnôt neurofyziologického vyšetrenia. Hodnotenia spinálnej geometrie a možnosti chirurgickej korekcie boli cieľom prednášky Poruchy spinálnej geometrie krčnej chrbtice. Novinkou boli prezentácie rádiológov v bloku Rádiodiagnostika vo vybraných neurologických problematikách, ktorého garantom bola MUDr. Kateřina Novotná. Úvod tvorila prednáška K. Novotnej Degeneratívne ochorenia chrbtice v CT a MR obraze. V ucelenom prehľade oboznámila účastníkov so zá- kladmi CT a MR anatómie, s interpretáciami jednotlivých nálezov. Osvetlila správne použitie pojmov ako bulging disku, protrúzia, herniá- cia disku a pod. T. Hrubá v prezentácii Význam zobrazovacích metód pri diagnostike cerebrovaskulárnych ochorení vysvetlila výhody a nevýhody jednotlivých modalít pri diagnostike rozličných patologických stavov na mozgových cievach. Podrobne sa zaoberala dopplereovskou sonografiou, CT a MR, aj klasickou angiografiou. M. Žilinčan sa venoval moderným prístupom Diagnostiky a liečby akútnej iCMP z pohľadu intervenčnej rádiológie. Priblížil možnosti a prostriedky tohto aktívneho prístupu. Podľa ohlasov z auditória satelitné sympó- zium spoločnosti SANOFI Genzyme Diagnostické úskalia zriedkavých ochorení v neurologickej praxi bolo jedným z najúspešnejších blokov podujatia. Garantom bol doc. MUDr. P. Špalek CSc., ktorý vo svojej prednáške Pompeho choroba – klinické spektrum, diagnostika a liečba priniesol prehľad tohto zriedkavého ochorenia. E. Kurča osvetlil problematiku Fabryho choroby. Zaoberal sa nielen neurologickou manifestáciou, ale aj liečbou a diagnostikou. Mimoriadne úspeš- ná bola prednáška J. Zámečníka z Prahy Úskalí diagnostiky glykogenózy II. typu ve svalové biopsii, v ktorej netradičným spôsobom rozoberal toto a ďalšie príbuzné ochorenia. V nasledujúcom bloku Cerebrovaskulárne ochorenia „Antikoagulácia 3.0 – kruh je uzavretý“ bol garantom prof. MUDr. P. Turčáni, PhD. P. Turčáni v úvodnom vstupe Používanie OAK pri fibrilácii predsiení okomentoval výsledky Národného registra CMP 2015. M. Krivošík v prednáške NOACs v prevencii CMP – zmena vo filozofii liečby formou kazuistík a nových európskych odporúčaní priblížil problematiku. Z. Gdovinová zanalyzovala problematiku Primárna verus sekundárna prevencia pri fibrilácii predsiení. Na základe vlastných kazuistík, ako aj výsledkov medzinárodných štúdií zdokumentovala priaznivý prínos dabigatranu. Súčasťou prednášky boli návrhy postupov v špecifických situáciách, ako sú stavy po mozgových krvácaniach alebo kryptogénne CMP. V. Donáth v prednáške „Čakať či nečakať? Nový prístup v urgentných situá- ciách“ informoval o nových možnostiach perorálnej antikoagulačnej liečby vzhľadom na dostupnosť špecifického antidota monoklonálnej protilátky idarucizumabu. Sympóziu praktickej neurológie Neurológia pre prax, X. ročník, 21. – 22. október 2016, Grandhotel Praha, Tatranská Lomnica doc. MUDr. Vladimír Donáth, CSc. II. neurologická klinika SZU FNsP F. D. Roosevelta, Banská Bystrica Neurol. prax 2016; 17(5): 293–296 Obrázok 2. Hlavný odborný garant doc. Donáth pri otvorení odborného bloku Obrázok 1. Začiatok prednáškového bloku Cerebrovaskulárne ochorenia (prof. Gdovinová, doc. Donáth, prof. Turčáni, Dr. Krivošík) 294 Neurológia pre prax | 2016; 17(5) | www.solen.sk Odborné podujatia Odborný program podujatia podporili partneri generálny partner hlavní partneri INFO DOKTOR, s.r.o. V bloku Vertebrogénne ochorenia bol garantom prim. MUDr. I. Buran, CSc. Vo svojej prezentácii Niektoré príčiny terapeutického a diagnostického neúspechu v rôznych segmentoch chrbtice. Kazuistiky vysvetlil o. i. reťazenie porúch pohybového systému. Tiež pripomenul prípady nadhodnotenia RTG vyšetrenia. V tejto súvislosti upozornil

na opomínanie hodnotenia svalového aparátu, obzvlášť hlbokého stabilizačného systému paravertebrálnych svalov, čo aj zdokumentoval v skutočne inštruktívnych slajdoch. F. Cibulčík vo vynikajúco koncipovanej prednáške Význam vyšetrenia EMG v diagnostike vertebrogénnych ochorení zanalyzoval klinický dopad neurofyziologických vyšetrení pri jednotlivých jednotkách vertebrogénnych ochorení. M. Dvorák informoval o Možnostiach liečby vertebrogénnych ochorení, pričom zdôraznil stratégiu liečby bolesti aj s poukazom na význam niektorých preparátov. V. Donáth referoval o Profylaxii migrény s použitím naproxenu. Upozornil, že úspešné skúsenosti s naproxenom v profylaktickej liečbe migrény boli dôvodom, že sa tento liek pre prevenciu tohto ochorenia zaradil do odporúčaní EFNS (dnes EAN) a aj AAN. Sympóziu poctil návštevou prof. Steven Rapcsak z University of Arizona, USA, ktorý predniesol prednášku Preclinical Alzheimer's Disease. Od historického prehľadu prešiel cez moderné aspekty genetiky, rizikové faktory, biomarkery až po budúcnosť liečby. Ďalšiu vyžiadajú prednášku mal prof. I. Rektor z Českej republiky, ktorý zanalyzoval 10-ročné výsledky resekcnej chirurgie pri liečbe epilepsie. Okrem iného priblížil diagnostické postupy ako zobrazovacie a metabolické metódy, SISCO, invazívne EEG a ďalšie. V rokoch 1995 až 2011 sa zrealizovalo 339 operácií a za 10 rokov zhodnotil a zanalyzoval výsledky 132 pacientov. V porovnaní so Švédskym epileptochirurgickým registrom (SNESR) sa výsledky brnenského centra dajú hodnotiť ako excelentné. Garantom bloku Sclerosis multiplex bol doc. MUDr. V. Donáth, CSc. V úvodnej prednáške Hodnotenie aktivity ochorenia SM a definovanie stredne závažnej aktivity sa P. Turčáni zameril na základné paradigmy pri sledovaní tohto ochorenia. V. Belan vysvetlil Hodnotenie aktivity ochorenia SM z pohľadu rádiológa. Pripomenul odporúčania MAGNIMS, zaoberal sa jednotlivými sekvenciami, ako aj pokrokovými a kvantitatívnymi metodikami MRI. V. Donáth sa sústredil na monitorovanie bezpečnosti a účinnosti liečby v rámci ochrany CNS pred následkami SM a tiež ochrany pacienta pred komplikáciami liečby. J. Szilasziová v prednáške Nový prístup k liečbe sclerosis multiplex moduláciou signálnej cesty IL2 prebrala kľúčové účinky modulácie dráhy receptora IL2, ktoré potenciálne súvisia s terapeutickými účinkami daclizumabu pri SM. Obrázok 3. Odovzdanie Ceny Arnolda Picka za rok 2015 296 Neurológia pre prax | 2016; 17(5) | www.solen.sk Odborné podujatia Obrázok 4. Auditórium V Interaktívnych kazuistikách S. Kováčová poukázala na včasnú iniciáciu liečby SM, ako aj včasnú identifikáciu tzv. nonrespondérov. Blok Extrapyramidových ochorení viedol garant prof. MUDr. J. Benetin, CSc. Zároveň odprednášal problematiku Pokročilé štádium Parkinsonovej choroby, v ktorej rozobral motorické aj nemotorické komplikácie Z. Košťuzká predniesla Postavenie hlbokoj mozgovej stimulácie v liečbe pokročilých štádií Parkinsonovej choroby, v ktorom sa zaoberala jednotlivými postupmi, anatomickými cieľmi, načasovaním zákroku, indikačným procesom, samotným neurochirurgickým zákrokom, úlohou neurológa a aj pooperačnou starostlivosťou. K. Danterová v prednáške Pumpové systémy v liečbe Parkinsonovej choroby vysvetlila invazívne systémy aplikácie apomorfínu a priamu duodenálnu administráciu levodopy. M. Minár prednášal na tému Bolesť pri Parkinsonovej chorobe ako nemotorický príznak tohto ochorenia. V terapeutických rozvahách je dôležité zistiť, či je bolesť závislá alebo nezávislá od dopamínergickej terapie a podľa tohto odporučiť ďalšie postupy. V bloku Epilepsia – EPI CAFE, ktorý tradične moderoval prof. MUDr. Milan Brázdil, Ph.D., slovenskí a českí odborníci diskutovali rôzne prípady epilepsie z praxe. Záverečný blok tvorila Detská neurológia s garantom MUDr. M. Kolníkovou, PhD. V prednáške Benígne tranzienty v EEG zápise J. Payerová rozlíšila 4 hlavné typy EEG variantov: 1. rytmické vzorce, 2. epileptiformné grafoelementy, 3. lambda vlny, 4. vekovo viazane varianty. Tieto doplnila príkladmi EEG nálezov. L. Švecová dokumentovala kazuistiku Rasmussenova encefalitída

s fulminantným priebehom. R. Rivera prezentoval vlastné skúsenosti v prednáške Stimulácia nervus vagus v liečbe epilepsie u detí. Celkovo išlo o 24 detí, pričom najmladšie malo 2,3 a najstaršie 17,9 roka. Ukázalo sa, že včasná indikácia výrazne zvyšuje efekt tejto metodiky. Poslednú prednášku bloku Hereditárna spastická paraparéza predniesla M. Kolníková. Rozobrala klasifikáciu, genetiku, patológiu, ako aj diagnostický a diferenciálne diagnostický postup a liečbu. Všeobecnú časť doplnila vlastným prehľadom pacientov. Súčasťou Sympózia praktickej neurológie bol aj krst novej knihy z edície Moderné kapitoly neurológie a odovzdanie Ceny Arnolda Picka. Sympózia praktickej neurológie 2016 sa zúčastnila viac ako polovica z celkového počtu slovenských neurológov a odznelo na ňom 31 prednášok. X. ročník Sympózia praktickej neurológie tak organizačný výbor, ako aj účastníci hodnotili veľmi pozitívne, jednak z hľadiska vysokého počtu zúčastnených, ale hlavne z hľadiska vysokej kvality prednášok. Autor : doc. MUDr.V . Donáth,PHD.

Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov

---

je neodmysliteľnou súčasťou ich práce a celého kariérneho postupu všetkých lekárov aj stredného zdravotníckeho personálu. Doc . Hovorí MUDr. Igor Martuliak, PhD., riaditeľ pre vedu, výskum a vzdelávanie: „Naša nemocnica už desaťročia zabezpečuje špecializačné a sústavné vzdelávanie nie len pre svojich zamestnancov, ale tiež vzdeláva lekárov, sestry a iných zdravotníkov z celého Slovenska. Ako jedna z najväčších koncových nemocníc našej krajiny zamestnáva nielen množstvo špičkových lekárov, ale aj stále rastúce množstvo akademických pracovníkov z radov lekárov a sestier. Tí sa vo významnej miere podieľajú na pedagogickej, vedeckej a výskumnej činnosti nášho ústavu. Nakoľko je FNsP F. D. Roosevelta najväčšou nemocnicou Slovenskej zdravotníckej univerzity, podieľa sa na pregraduálnom aj postgraduálnom vzdelávaní zdravotníkov predovšetkým na pôde jej fakúlt, a to predovšetkým Lekárskej fakulty so sídlom v Bratislave a Fakulty zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.

V snahe systematizovať, rozšíriť a metodicky viesť pomerne rozsiahlu vedecko-pedagogickú činnosť v FNsP F.D.Roosevelta sa jej vedenie v roku 2015 rozhodlo kreovať samostatný Úsek námestníka riaditeľky pre vzdelávanie, vedu a výskum (VVaV). Podľa skúseností s podobnou činnosťou v minulých rokoch sme sa rozhodli túto oblasť rozčleniť na segment:

- vzdelávania zamestnancov FNsP
- vedy
- klinického výskumu
- oddelenie vedeckých informácií (lekárska knižnica)

z ktorých vznikli samostatné referáty, resp. oddelenia. V oblasti vzdelávania zamestnancov FNsP je naším prioritným záujmom uvedenie do bežného života každej kliniky a oddelenia tzv. Program starostlivosti o vzdelávanie mladých lekárov. Jeho cieľom je priebežné aktívne sprevádzanie mladého lekára jeho „tútorom“ na pracovisku, ktorým by mal byť spravidla jeho prednosta / primár, alebo ním poverená osoba so snahou jednak sledovať a usmerňovať jeho odborný rast, a to tak podľa potrieb pracoviska, ako aj v súlade s jeho individuálnymi predstavami, až do ukončenia špecializácie. Naďalej budeme organizovať špecializačné a sústavné vzdelávanie našich zamestnancov podľa Plánu vzdelávania, ale aj iné edukačné aktivity ich odborného rastu.

K rozvoju pedagogickej činnosti a vedy vo FNsP F. D. Roosevelta patrí predovšetkým organizovanie a podpora pedagogickej a vedeckej činnosti spolu s kontinuálnym

registrovaním a analýzou informácií jej výsledkov, ale aj veľmi dôležité nastolenie všeobecnej atmosféry „ akademizmu “ na klinikách a oddeleniach nemocnice. K tomu by malo významnou mierou prispieť aj znovuoživenie organizovania tradičných pravidelných „Vedeckých pracovných stretnutí Rooseveltovej nemocnice“, od ktorých očakávame konštruktívny medziodborový dialóg na stanovené témy z rôznych oblastí medicíny.

Dôležitá oblasť vedeckej činnosti v našom ústave je aj Klinický výskum, pri rozvoji ktorého sa budeme v spolupráci s akademickými inštitúciami snažiť postupne rozširovať a skvalitňovať predovšetkým vyhľadávanie projektov biomedicínskeho a klinického výskumu aj s ich primeranou organizačnou podporou.

Oddelenie vedeckých informácií, v súlade s aktuálnym rozvojom využívania najmodernejších informačných zdrojov, vo svojom názve nahradilo doteraz roky výborne pracujúcu Lekársku knižnicu FNŠP F.D.R. Bez jej odbornej činnosti by bola vedecká a pedagogická činnosť zamestnancov FNŠP F.D.R. prakticky nemožná.

Činnosť Odboru riaditeľa pre vzdelávanie, vedu a výskum je čo do rozsahu i obsahu relatívne veľmi obsiahla. Jej základom je podrobná analýza súčasného stavu a stanovenie si priorit rozvoja a jednotlivých cieľov činnosti. Každý referát rozvíja svoju činnosť vo vzájomnej koordinácii. Kreovanie, rozvoj a štandardizovaná prevádzka Úseku VVaV bude reálna zrejme až po niekoľkých rokoch usilovnej práce a postupných úprav a nie je možná bez úzkej spolupráce všetkých zainteresovaných zdravotníckych zamestnancov orientovaných smerom ku pedagogike a vede. Autor : doc. MUDr. V. Donáth, PHM

Odborné Centrá FNŠP F. D. Roosevelta Banská Bystrica

Súčasťou FNŠP F.D.R. B. Bystrica sú aj špecializované pracoviská určené na centralizované poskytovanie špecializovaných zdravotných výkonov pri chorobách a patologických stavoch, ktoré sa na ktoré sa na území Slovenskej republiky vyskytujú zriedkavo a ktorých diagnostiku a terapiu odborne usmerňuje ministerstvo zdravotníctva; takéto pracovisko sa označuje ako Odborné centrum.

Poliklinika NovaMed

Poliklinika NovaMed v Banskej Bystrici je súkromné zdravotnícke zariadenie a je zmluvným partnerom všetkých zdravotných poisťovní. Poliklinika NovaMed poskytuje zdravotnú starostlivosť služby od roku 1995.

Ambulantnú zdravotnú starostlivosť poskytuje na základe zmluvného vzťahu so zdravotnými poisťovňami. Ponúka služby viac ako 20 ambulantných špecialistov, jednodňovú zdravotnú starostlivosť, plastickú a estetickú chirurgiu a funkčnú diagnostiku.

- Funkčná diagnostika
- Interná ambulancia
- Kardiologická ambulancia I.
- Očná ambulancia
- Reumatológia
- Densitometria
- Gynekológia I

- Gynekológia II
- Neurológia I

JEDNODŇOVÁ ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ- JZS

Jednodňovú zdravotnú starostlivosť poskytuje na základe zmluvného vzťahu so zdravotnými poisťovňami

RÁDIOLÓGIA

Diagnostika ochorení s použitím röntgenového žiarenia, ultrazvuku, magnetickej rezonancie (MR), počítačovej tomografie (CT) a kostnej denzitometrie.

LABORATÓRIUM

Vyšetrenie rutinných parametrov v sére a v moči, imunoglobulínov a markerov zápalu, onkomarkerov, krvného obrazu, koagulačných parametrov, močového sedimentu a množstva ďalších parametrov.

FYZIATRIA, BALNEOLÓGIA A LIEČEBNÁ REHABILITÁCIA

Liečba pacientov s akútnym aj chronickým postihnutím pohybového aparátu a poúrazovými stavmi.

POSTELOVÉ ODDELENIE

Poskytuje predoperačnú a pooperačnú starostlivosť v rámci jednodňovej zdravotnej starostlivosti.

ANESTEZIOLÓGIA

Uplatňuje sa pri vykonávaní chirurgických výkonov a nepríjemných alebo bolestivých diagnostických výkonoch.

HEMODIALYZAČNÁ LIEČBA BB

Hemodialyzačnou liečbou sa nahrádza funkcia zlyhaných obličiek.

HEMODIALYZAČNÁ LIEČBA ZH

Hemodialyzačnou liečbou sa nahrádza funkcia zlyhaných obličiek.

Preventívne vyšetrenie hrubého čreva

Pre tých, ktorým záleží na zdraví. Prevencia je lepšie riešenie, ako liečba zanedbaných chorôb. Napriek vzniku nových zobrazovacích metód (magnetická rezonancia, virtuálna kolografia) je kolonoskopia v súčasnosti najdôležitejšou diagnostickou metódou, pretože je možné počas vyšetrenia odoberať vzorky na histologické vyšetrenie, odstraňovať polypy a malé nádory hrubého čreva, dilatovať zúženia atď.

EMG - Elektromyografia

Elektromyografia (EMG) je neurofyziologická metóda, ktorá slúži na diagnostiku ochorení periférneho nervového systému a svalov.

Ultrazvukové vyšetrenie oka

Kvalita obrazu umožňuje rozpoznať štruktúry očnej gule a orbity a vykonať detailnú diagnostiku zákalu sklovca, odlúpnutia sietnice, nádorov, atď.

Artroskopia kolena

Diagnostika a liečba poranení a ochorení kolenného kĺbu, krátka hospitalizácia v rámci jednodňovej zdravotnej starostlivosti.

Oxygeneo - Neinvazívne omladenie pleti

EXFOLIÁCIA- čistenie a peeling pleti na zjemnenie a vyhladenie pokožky; INFÚZIA výživných látok, hydratácia; LIFTING pleti - vypne pleť a dodá jej potrebnú energiu; OKYSLIČENIE pleti pomocou Bohrovho efektu.

Infúzna terapia vitamínom C. Infúzna terapia vitamínom C naštartuje imunitu. Vitamín C je životne dôležitý vitamín.

Liečba chronických rán

Na našej chirurgickej ambulancii ošetrujeme chronické rany na celom tele, najčastejšie na predkolení a nohách bez ohľadu na príčinu a povahu ochorenia.

Karcionóm prsníka a vaječníkov - genetické testovanie

Základné genetické testovanie u žien s podozrením na nositeľstvo vrodenej mutácie génu BRCA

Jednodňová zdravotná starostlivosť:

- JZS v gastroenterológii
- JZS v gynekológii
- JZS v chirurgii
- JZS v ortopédii
- JZS v urológii

Mammacentrum sv. Agáty v Banskej Bystrici

Zdravotnícke zariadenie na diagnostiku a komplexnú liečbu nádorov prsníka na jednom mieste, v čo najkratšom čase podľa najnovších medicínskych poznatkov. Realizuje sa na základe úzkej spolupráce jednotlivých medicínskych špecialistov s využitím špičkového technického vybavenia. Mammacentrum sa od vzniku v roku 2009 stalo renomovaným a vyhľadávaným pracoviskom pre slovenské pacientky. Bolo vybudované podľa usmernení európskych odborných inštitúcií a vzoru podobných nemocníc vo svete. Od r. 2012 sa aj preto stalo plnoprávnym členom celosvetovej siete prsníkových centier „Senonetwork“. Vďaka patrí zriaďovateľovi Mammacentra - Rímskokatolíckej cirkvi Biskupstvu Banská Bystrica za vybudovanie Mammacentra. Je to vzácny dar pacientkám v zápase s touto chorobou.

Mammacentrum sv. Agáty predstavuje

architektonicky integrovanú jednotku, moderné prístrojové vybavenie nemocnice vrátane kompletne digitalizovanej prevádzky (PACS systém)

Ako prvé zariadenie svojho druhu na Slovensku sa Mammacentrum stalo členom medzinárodnej siete Breast Centres Network.

Mammacentrum sv. Agáty ProCare získalo po predložení žiadosti a jej schválení, po preštudovaní detailných informácií o personálnom, technickom vybavení pracoviska a systéme manažmentu získalo plnohodnotné členstvo v medzinárodnej sieti špecializovaných centier pre diagnostiku a liečbu nádorových ochorení prsníka Breast Centres Network a bolo uvedené aj v jeho oficiálnej medzinárodnej publikácii ako prvé na Slovensku. Ide o dôležité ocenenie a potvrdenie vysokej úrovne pracoviska, ktoré spĺňa personálnym obsadením, technickým vybavením, štruktúrou a systémom práce vysoké nároky zodpovedajúce moderným trendom v diagnostike a liečbe nádorov prsníka.

Mammacentrum v Banskej Bystrici Ul. Tibora Andrašovana 46, Banská Bystrica

poskytuje služby v nasledovných kategóriách:

medziodborovú starostlivosť špecialistov v oblasti radiodiagnostiky, onkochirurgie, onkológie, plastickej chirurgie, patológie, psychológie a anesteziológie, individuálny liečebný plán pre každú pacientku ako výsledok multidisciplinárnej spolupráce spomenutých odborníkov, komplexnú ponuku medicínskych služieb od prevencie genetiky komplexnej liečby nádorov až po paliatívnu terapiu a psychoonkologickú starostlivosť

Priority má :

- moderná diagnostika a liečba
- komplexná starostlivosť
- špičkové prístrojové vybavenie
- maximálny komfort
- individuálny prístup
- všetko pod jednou strechou

Netreba sa báť rakoviny, nie každý nález, ktorý sa objaví, musí byť zhubný, rýchle rozhodnutie zvyšuje šance na uzdravenie, nikdy nebolo jednoduchšie objednať sa na odborné vyšetrenie, stačí navštíviť svojho gynekológa a vyžiadať si doporučenie.

MAGNETICKÁ REZONANCIA

Pracovisko je vybavené výkonným prístrojom Magnetom Verio 3 Tesla. Umožňuje využitie moderných vyšetrovacích postupov s vysokým rozlíšením.

Tím erudovaných pracovníkov s dlhoročnou praxou využíva výkonný systém Magnetom Verio s intenzitou poľa 3 Tesla, so 70 cm vyšetrovacím priestorom magnetu pri dĺžke 173cm a TIM technológiou (Total imaging matrix). Súčasťou systému je rozsiahla výbava špecializovaných lokálnych cievok a rozsiahly balík TIM aplikácií pre všetky klinické vyšetrenia. Vykonávame všetky štandardné, ako aj početné rozšírené, pokročilé vyšetrenia

mozgu, chrbtice, hrudnej a brušnej dutiny, panvy, muskuloskeletálneho systému detí a dospelých.

DOM Božieho Milosrdenstva

---

tvorí hospic (neštátne zdravotnícke zariadenie), domov sociálnych služieb (sociálne zariadenie) a zariadenie pre seniorov. Poskytuje komplexnú zdravotnú a sociálnu starostlivosť ľuďom v preterminálnom a terminálnom štádiu ochorenia, umierajúcim a trpiacim v hospicovom režime.

Dátum založenia: 2008

Popis: Realizácia myšlienky Hospicu, ktorá pramení z praktickej kresťanskej lásky, bola už dlhšie túžbou diecézneho biskupa Rudolfa Baláža. Dielo stavby DOM-u Božieho Milosrdenstva bolo dokončené v apríli v roku 2008.

DOM Božieho milosrdenstva tvorí sociálno-zdravotnícky komplex, ktorého súčasťou sú HOSPIC, Domov sociálnych služieb a Zariadenie pre seniorov. V priestoroch DOM-u sa nachádza tiež materská škôlka, farský úrad s kostolom a Diecézna Charita. V Hospici Božieho Milosrdenstva sa plne aplikujú prvky paliatívnej medicíny a ošetrovateľskej, psychologickej, spirituálnej a terminálnej starostlivosti. Personál zariadenia venuje svoju pozornosť aj príbuzným klientov hospicu.

Pri DOM-e Božieho Milosrdenstva sa nachádza novootvorený polyfunkčný Dom Moyses so zdravotníckym zariadením Mammacentrum Sv. Agáty, špecializovanou zdravotníckou nemocnicou na diagnostiku a liečbu ochorení prsníka. Tvorí ho chirurgické lôžkové oddelenie a oddelenia ambulantnej starostlivosti v príbuzných onkologických odboroch. Súčasťou komplexu Domu MOYSES je aj súbor ďalších ambulancií, lekáreň a kaplnka. Vybavenie Mammacentra je jediné svojho druhu na Slovensku.

MediKlin

Mediklin Banská Bystrica je zdravotnícke zariadenie, ktoré vzniklo v roku 2007 s cieľom skvalitnenia zdravotníckych služieb v mestskej časti Radvaň. Mediklin poskytuje ambulantnú zdravotnú starostlivosť prostredníctvom špecializovaných lekárov a kvalitne vybavených ambulancií. Súčasťou medicínskeho centra je aj lekáreň Montana. Dvojpodlažná budova situovaná pri hlavnej ceste je prístupná bezbariérovo priamo z ulice. Budova má bezbariérový výťah a priestranné spoločné priestory, ktoré slúžia ako čakárne.

Cieľom Mediklinu je poskytnúť pacientom kvalitné služby v príjemnom prostredí a pod jednou strechou.

Medicínske centrum Mediklin, Banská Bystrica sa nachádza v mestskej časti Radvaň, pri hlavnej ceste v smere do centra mesta. Ľahká dostupnosť autom, mestskou dopravou aj prímestskými spojmi robí centrum prístupným pre všetkých pacientov.

Ambulancie a lekári:

- Ambulancia všeobecného lekára pre dospelých – MUDr. Laubertová Zdenka

- Ambulancia všeobecného lekára pre dospelých – MUDr. Tuhárska Soňa
- Kardiologická ambulancia – MUDr. Krajči Peter
- Kožná ambulancia – MUDr. Veselá Margita
- Očná ambulancia – MUDr. Michalidesová Anna
- Zubná ambulancia – MUDr. Hoppan Jozef
- Zubná ambulancia – MUDr. Šintajová Ivana
- Stomatologická ambulancia a zubná chirurgia – MUDr. Kasper Ján
- Zubná ambulancia – MUDr. Venglarčík Andrej
- Ambulancia klinickej psychológie – Mgr. Kolesár Ondrej
- Mgr. Záskanan Ján – psychológ, psychoterapeut
- Dermatovenerologická ambulancia – MUDr. Tatiana Eliášová

CRM BB – Centrum reprodukčnej medicíny s.r.o

---

od 02.03.2016 je aj v regióne Banskobystrického kraja otvorené centrum reprodukčnej medicíny. Sídlo: Rudlovska cesta 83, Banská Bystrica

Centrum ponúka svojim pacientom osobný prístup so zreteľom na zachovanie maximálnej intimity a anonymity každého páru. Všetky konzultácie sú zdarma, či už prebiehajú osobne v centre, alebo e-mailovou či telefonickou formou.

V liečbe neplodnosti sa odborníci od samého začiatku snažia nájsť čo najúčinnšie riešenie priamo pre konkrétny pár, nepredlžujú cestu za vytúženým dieťaťom neefektívnymi metódami. Stoja si za kvalitou stimulácií. V priebehu stimulácie realizujú minimálne tri kontroly zahrňujúce odber krvi a ultrasonografické vyšetrenie – na absolútnu kontrolu stimulácie. Stimulácie umelo nepredlžujú ani predčasne neukončujú – pracujú 7 dní v týždni, odber vajíčok a embryotransfer sa plánuje na optimálny čas na zachovanie ich kvality.

Vďaka kvalitne zrealizovanému PGD sa zvyšuje šanca neplodného páru na otehotnenie o ďalších minimálne 15 %.

V centre sa dlhodobo buduje program darčovstva gamét – vajíčok, spermií, embryí. Neustále sa snažia dopĺňať databázu darcov, a tým skracovať čakacie lehoty na minimum.

Zmluvné zdravotné poisťovne:

- Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s.
- DÓVERA zdravotná poisťovňa, a.s.
- Union zdravotná poisťovňa, a.s.

Vyšetrenia, liečba, metódy:

- bezplatná konzultácia pre neplodné páry
- vyšetrenie spermiogram
- IBT test
- test integrity DNA
- Cryotop vitrifikácia
- klasické oplodnenie vajíčok, ICSI, PICSI, IMSI
- predĺžená kultivácia embryí

- PGD – FISCH, PCR, aCGH

Lekári:

- MUDr. Peter Krajkovič, gynekológ
- MUDr. Igor Bornay, gynekológ
- MUDr. Lenka Rosová, gynekologička
- Mgr. Angelika Belovecká, embryologička
- Mgr. Jozef Molčan, embryológ

Cena Purpurové srdce

Sestra Denisa Panicová z Neonatologickej kliniky SZU pri FNsP F.D.Roosevelta získala 23.decembra 2016 ocenenie Purpurové srdce, ktoré udeľuje Občianske združenie Malíčok sestram z perinatologických centier.

Ocenenie si Denisa Panicová prevzala z rúk bývalej premiérky Ivety Radičovej, počas benefičného večera organizovaného združením pri príležitosti novembrového Medzinárodného dňa predčasne narodených detí.

Ako informovala hovorkyňa nemocnice Ružena Maťašeje, symbolické srdce OZ Malíčok odovzdáva osobnostiam, ktoré sa svojou činnosťou a pôsobením pričínili o zlepšenie situácie predčasne narodených detí – či už na akademickej, nemocničnej alebo domácej pôde. „Prvý krát za 5 rokov Malíčok zapojil do hlasovania o cenu Osobnosť Malíčka aj širokú verejnosť, kde mali rodičia a priaznivci predčasne narodených detí možnosť hlasovať za zdravotnú sestru, ktorá sa im najviac vryla do pamäte či už starostlivosťou alebo prístupom k ich bábätku,“ uvádza sa na stránkach združenia. Hlasujúce maminky Denisu Panicovú charakterizujú ako trpezlivú, chápvavú, citlivú k detičkám a veľmi milú odpovedať mamičkám na otázky.

„Získanie ocenenia ma dojalo a veľmi si ho vážim. Táto práca mi veľa dala po viacerých stránkach. Od príchodu na Neonatologickú kliniku v Banskej Bystrici v roku 2009 som narástla odborne aj ľudsky. Keď som kedysi dávno ležala v nemocnici personál sa ku mne nesprával veľmi milo a preto som si povedala, že ja práve naopak budem k pacientom a ich príbuzným vždy čo najprívetivejšia,“ hodnotí svoje pôsobenie Denisa Panicová.

„Pani Panicovej srdečne blahoželáme. Z jej ocenenie sa tešíme, pretože je ďalším dôkazom toho, že v našej nemocnici pracujú skvelí odborníci, ktorí majú zároveň ľudský a chápvavý prístup k svojim pacientom,“ dodala Miriam Lapuníková, riaditeľka FNsP F.D.Roosevelta.

Stomatologická starostlivosť

Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica (ďalej len RKZL) je následníckou organizáciou RKZL Banská Bystrica zriadenej v roku 1992 na základe zákona č. 13/1992.

RKZL je nezávislá, nepolitická, samosprávna stavovská organizácia, ktorá združuje osoby vykonávajúce povolanie zubného lekára v súlade s ustanoveniami zákona NR SR

č.219/2002 o povolani lekára, o Slovenskej lekárskej komore, o povolani zubného lekára, o Slovenskej komore zubných lekárov.

RKZL spolupracuje s Ministerstvom zdravotníctva SR a inými orgánmi štátnej správy, územnej a miestnej samosprávy, stavovskými organizáciami, záujmovými profesijnými združeniami v zdravotníctve a inými právnickými a fyzickými osobami, zabezpečuje úlohy stanovené komore zákonom, svojím štatútom a ďalšími vnútornými predpismi komory.

Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica je právnická osoba, ktorá sa riadi podmienkami ustanovenými zákonom, štatútom komory, ďalšími vnútornými predpismi komory a uzneseniami orgánov komory.

Územná pôsobnosť RKZL Banská Bystrica je ohraničená územným celkom Banskobystrického samosprávneho kraja. Územná pôsobnosť regionálnej komory je uvedená v jej zriaďovacej listine.

Regionálna komora zubných lekárov Banská Bystrica so sídlom v Banskej Bystrici združuje tieto doterajšie regionálne komory:

- Banská Bystrica
- Veľký Krtíš
- Zvolen
- Lučenec
- Rimavská Sobota
- Žiar nad Hronom
- Revúca

RKZL riadia volené dobrovoľné orgány na čele s prezidentom podľa štatútu komory.

RKZL je garantom odbornej a etickej spôsobilosti výkonu profesie zubného lekára pre svojich členov.

Dohliada, aby pacientom bola poskytovaná dostupná liečebno-preventívna starostlivosť podľa Liečebného poriadku Ministerstva zdravotníctva SR.

Stomatologickú starostlivosť poskytoval v Banskej Bystrici sieť niekoľko desiatok stomatológov. Stomatologickú starostlivosť aj pre pracovníkov Mestského úradu MUDr.poskytoval desaťročia MUDr.Jozef Glocko. Zubárov znepokojovala najmä narastajúca paradentóza, ktorá sa prejavovala v čoraz mladšom veku pacientov. Jednou z hlavných príčin vzniku paradontitídy, inak nazývanej aj paradentóza je nedostatočná zubná hygiena a prítomnosť baktérií je. Je to vlastne infekčné ochorenie zápalového pôvodu, bolestivé, krvácajúce a nepríjemné. Zubárske výkony

SÚSCCH, a.s.

Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s. (SÚSCCH) je jednou z troch špecializovaných nemocníc, ktorá poskytuje komplexnú starostlivosť o pacientov s kardiovaskulárnymi chorobami. Jeho poslaním je poskytovanie komplexnej ambulantnej a ústavnej starostlivosti o dospelých pacientov s chorobami srdca a veľkých ciev. Poskytuje špecializovanú starostlivosť o pacientov v odbore kardiológia, kardiochirurgia, anestéziológia

a intenzívna medicína, angiológia a funkčná diagnostika. Ústav má právnu podobu akciovej spoločnosti, jediným vlastníkom akcií je štát.

Hlavnou úlohou SÚSCCH je dopĺňať sieť kardiologických a angiologických pracovísk Banskobystrického a Žilinského regiónu, tak, aby tvorili funkčný celok a komplexne diagnostikovali a liečili kardiovaskulárnych pacientov. Ústav sa preto zameriava najmä na invazívnu kardiologickú diagnostiku a liečbu a na kardiochirurgiu. Zabezpečuje úplnú kardiologickú a kardiochirurgickú starostlivosť s výnimkou transplantácie srdca. V angiológii sa zameriava na neinvazívnu diagnostiku a intervenčnú endovaskulárnu liečbu

Úsek liečebnej a diagnostickej starostlivosti tvorí: oddelenie kardiológie oddelenie arytmií oddelenie koronárnej jednotky oddelenie kardiochirurgie oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny oddelenie funkčnej diagnostiky oddelenie rádiológie oddelenie centrálnej sterilizácie pracovisko liečebnej rehabilitácie pracovisko klinickej výživy výdajňa zdravotníckych pomôcok

Predstavenstvo

MUDr. Juraj Frajt, MPH - predseda predstavenstva
MUDr. Matej Vozár, MPH - podpredseda predstavenstva
Ing. Ján Butkovský - člen predstavenstva

Dozorná rada

doc. MUDr. Andrea Kalavská, PhD. - predseda dozornej rady
MUDr. Martin Hudec - podpredseda dozornej rady
Miriam Faráriková - člen dozornej rady
MUDr. Adrian Bystriansky - člen dozornej rady
MUDr. Vladimír Flimer - člen dozornej rady
Mgr. Miriam Vulevová, MBA - člen dozornej rady

Úsek liečebnej a ošetrovateľskej starostlivosti

Oddelenie všeobecnej kardiológie

Oddelenie všeobecnej kardiológie je základným oddelením, poskytujúcim diagnosticko liečebnú starostlivosť pacientom s kardiálnymi chorobami v súlade s koncepciou kardiológie. Má lôžkovú bazu s 62 posteľami (na Kardiológii I, Kardiológii II a Kardiológii III), pracovisko neinvazívnej kardiologickej diagnostiky a špecializované kardiologické ambulancie: ambulanciu všeobecnej kardiológie I., ambulanciu všeobecnej kardiológie II a ambulanciu preventívnej kardiológie, angiologickú ambulanciu a ambulanciu pre arytmie a kardiostimuláciu. Pri svojej činnosti tvorí Kardiologické oddelenie funkčný celok s Oddelením akútnej kardiológie a Oddelením arytmií.

Oddelenie arytmií

Poskytuje komplexnú starostlivosť pacientom s poruchami srdcového rytmu. Zabezpečuje edukáciu lekárov spádového územia v arytmologickej problematike a podieľa sa na aplikovanom klinickom výskume v oblasti arytmií.

Oddelenie kardiochirurgie

Poskytuje komplexnú zdravotnú starostlivosť pacientom s chirurgicky liečiteľnými vrodenými a získanými ochoreniami srdca, veľkých ciev, ako aj poranení srdca a okolitých štruktúr. Zabezpečuje predovšetkým rekonštrukčné operácie na arteriálnom systéme srdca, endokardiálne operácie srdca (chlopne, vrodené srdcové chyby, tromby), endovaskulárne operácie veľkých ciev (disekcie, aneurizmy), chirurgické výkony kombinované s intervenčnými katetrizačnými metódami. Operácie vykonáva v mimotelovom obehu alebo bez neho. Pooperačná starostlivosť sa realizuje v spolupráci s oddelením anesteziológie a intenzívnej medicíny. Robia sa tu vstupné, kontrolné a konziliárne ambulantné vyšetrenia pacientov, predoperačnú prípravu a pooperačnú starostlivosť, podieľa sa na implantačnom kardiostimulačnom programe. Poskytuje konziliárnu službu kardiochirurgického odboru pre traumatologické oddelenia v spádovom území. Je edukačnou základňou kardiochirurgie v rámci postgraduálnej prípravy ako externé pracovisko SZU Bratislava. Oddelenie kardiochirurgie má 15 lôžok. Je lokalizované v hlavnej budove na prvom poschodí. Ošetrovateľskú starostlivosť zabezpečuje 9 sestier-špecialistiek a tri sanitárky. Pacientske izby sú trojlôžkové, dvojlôžkové a jednolôžkové. Všetky izby sú nadštandardne vybavené, majú vlastnú kúpeľňu, WC. Na izbe je televízny prijímač so satelitným rozvodom. Oddelenie je vybavené modernou medicínskou technikou. Fyzioterapeut Bc. Gazdíková Monika vykonáva odbornú fyzioterapeutickú starostlivosť najmä predoperačnú, pooperačnú a následnú kardiovaskulárnu rehabilitáciu pacientov.

Kardiochirurgická ambulancia

Operačné výkony revaskularizačné operácia srdca v mimotelovom obehu revaskularizačné operácie srdca bez použitia mimotelového obehu náhrady a rekonštrukcie srdcových chlopní chirurgia aorty vrátane disekujúcej aneurizmy aorty chirurgická liečba predsieňovej fibrilácie kombinované kardiochirurgické výkony

Oddelenie funkčnej diagnostiky

Oddelenie funkčnej diagnostiky poskytuje neinvazívne vyšetrenia kardiovaskulárneho systému pre všetkých indikovaných pacientov ambulantných, hospitalizovaných a konziliárne vyšetrených.

Hlavným cieľom je objektívne vyšetrenie a komplexné posúdenie aktuálneho stavu funkcie kardiovaskulárneho systému a iných funkčne súvisiacich orgánových systémov. Základným zameraním oddelenia je neinvazívna kardiológia, funkčná pľúcna diagnostika a ultrasonografická diagnostika.

Oddelenie je konziliárnym pracoviskom pre echokardiografistov spádového územia. Podieľa sa na postgraduálnej príprave kardiológov v echokardiografii.

Oddelenie funkčnej diagnostiky sa delí na pracoviská:

pracovisko echokardiografie, pracovisko záťažových testov, pracovisko špeciálnych elektrokardiologických metód, pracovisko spirometrie

Zriadenie výučbového pracoviska SZU

Dňa 12.mája 2016 sa v priestoroch rokovacej sály administratívnej budovy SÚSCCH, a.s. uskutočnil slávnostný akt podpísania zriaďovacej listiny, pri príležitosti zriadenia SÚSCCHu ako výučbového pracoviska, ktoré je súčasťou Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave pre výučbu v pregraduálnej forme štúdia a v ďalšom vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov v akreditovaných študijných programoch. Slávnostný akt prebiehal za účasti najvyšších predstaviteľov, a to rektora SZU prof. MUDr. Petra Šimka, CSc., prorektorky SZU doc. PhDr. Beáty Frčovej, PhD., MPH, predsedu predstavenstva SÚSCCH, a.s. MUDr. Juraja Frajta, MPH a člena predstavenstva Ing. Pavla Piatrova, ako aj ďalších členov vedenia ústavu.

VII. Stredoslovenský kardiologický deň

Dňa 20.októbra 2016 sa v Banskej Bystrici, pod záštitou ministra zdravotníctva SR Tomáša Druckera konal VII. Stredoslovenský kardiologický deň. Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s. pokračuje v tradícii organizovania tohto významného kongresu kardiológov, kardiochirurgov a zdravotných sestier.

Generálny riaditeľ pán MUDr. Juraj Frajt, MPH vo svojom úvodnom príhovore medzi iným privítal vzácných hostí z Národného ústavu srdcových a cievnych chorôb, a.s. predsedu predstavenstva generálneho riaditeľa Ing. Mongi MSOLLY, MBA, podpredsedu predstavenstva MUDr. Iva Gašparoviča, MPH, ďalej riaditeľku VZP v Banskej Bystrici Ing. Annu Golianovú, predsedu dozornej rady Stredoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb, a.s. Ing. Jozef Mikluš, Dip.Mgmt. a ďalších.

Akcentoval na neustálu potrebu prevencie kardiovaskulárnych ochorení, ich diagnostiku a liečbu. Vyzdvihol vysokú profesionálnu zdatnosť nášho tímu špecialistov lekárov, zdravotných sestier a pomocného zdravotného personálu, čoho dôkazom bol odborne pripravený a zostavený bohatý a veľmi hodnotný program. S radosťou skonštatoval, že Stredoslovenský kardiologický deň sa z roka na rok sa teší veľkému záujmu o čom svedčí počet účastníkov 150 lekárov a 500 sestier, nielen pre kvalitu odborného programu, ale je priestorom na prezentáciu, výmenu názorov, postrehov, cenných rád a bohatých skúseností. Záverom ocenil obetavú a náročnú prácu organizačného tímu, čo dokumentujú nielen jeho výsledky, ale zároveň aj jeho perspektívy. Všetkým poprial veľa úspechov v ich náročnej a zodpovednej práci, veľa získaných podnetných a cenných poznatkov počas VII. kardiologického dňa.

Medicínske centrum ZDRAVOMED

Medicínske centrum ZDRAVOMED je neštátne zdravotnícke zariadenie poskytujúce služby všeobecných ambulancií pre dospelých, pediatrických a odborných ambulancií. Vysokú odbornosť lekárov potvrdzuje spokojnosť pacientov a kvalitu poskytovaných služieb. Dôraz je kladený na prístrojovú vybavenosť, odbornosť zdravotníckeho personálu a celkový priaznivý vplyv ambulatného prostredia.

Poskytuje tiež najmodernejšiu komplexnú odbornú starostlivosť v oblasti jednodňovej plastickej, estetickej, cievnej chirurgie a chirurgie s ľudským prístupom zdravotníckych

pracovníkov a lekárov v nadštandardne vybavenom medicínskom zariadení, ktoré prináša krásu a spokojnosť do života mnohých pacientov. Zdravotnícky personál je pre pacientov k dispozícii od prvej konzultácie, cez neinvazívne zákroky, šetrné miniinvazívne až po zákroky chirurgické.

Lekáreň v budove medicínskeho centra ZDRAVOMED 1 ponúka široký sortiment registrovaných liekov, dietetických prípravkov na bezlepkovú diétu, kozmetických prípravkov dostupných na našom farmaceutickom trhu a rýchle objednanie chýbajúceho lieku alebo zdravotníckej pomôcky. Zabezpečuje asistenciu lekárnikovi pri samoliečení (fytoterapia, voľnopredajné lieky), ako aj spätnú konzultáciu s ošetrovateľom, bezplatné liekové poradenstvo, bezplatné meranie krvného tlaku, bezplatné využitie multifunkčného prístroja MIXTA (hmotnosť, BMI, výška, srdcový tep) a poradenstvo v oblasti dermatologickej kozmetiky.

ZDRAVOMED 1

- Očná ambulancia
- Pľúcna ambulancia
- Interné ambulancie
- Psychiatrické ambulancie
- Ambulancie všeobecných lekárov
- Geriatrická ambulancia
- Gynekologická ambulancia
- Alergologická ambulancia
- Neurologická ambulancia
- Rádiodiagnostika
- Dermatologická ambulancia

ZDRAVOMED 2

- Plastická, estetická, cievna chirurgia a chirurgia
- Dermatologická ambulancia
- Ambulancie všeobecných lekárov
- Detská endokrinologická ambulancia
- Pediatrické ambulancie
- Protetika

Regionálny úrad verejného zdravotníctva

RÚVZ Poskytoval metodické, konzultačné a expertízne služby fyzickým a právnickým osobám v záujme usmerňovania ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia. Vykonáva vedeckú, prednáškovú a publikačnú činnosť. Je výučbovou základňou Slovenskej zdravotníckej univerzity a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Klement Cyril, prof. MUDr., CSc., regionálny hygienik a vedúci služobného úradu: v roku 2016 :

- člen delegácie SR na zasadaní Ad hoc group k Zmluve o zákaze výroby, vývoja, skladovania, držania, bakteriologických, (biologických) a toxínových zbraní a ich zničení (od 1996);
- vedúci Informačného centra pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane (od 2001);
- hlavný odborník HH SR pre klinickú mikrobiológiu (od 2003);
- člen Pracovnej skupiny pre imunizáciu, menovaný ministrom zdravotníctva Slovenskej republiky Ivanom Valentovičom (od 2006) /PSPI/;
- biologický expert Senior Civil Emergency Planning – Civil Protection Committee, NATO HQ (zastupujúci Ministerstvo vnútra SR);
- národná kontaktná osoba pre biologické zbrane (Biological Weapons Convention National Contact Point),
- kontaktná osoba pre implementáciu aktivít ECDC v oblasti mikrobiológie,
- zástupca Slovenskej republiky v HSC sekcia CBRN,
- zástupca rezortu zdravotníctva v problematike Biopreparadness, EK, Brusel v spolupráci s MV SR;
- zabezpečoval mimoriadne úlohy pri vyšetrovaní vzoriek biologického materiálu,
- vykonával prácu externého člena Vedeckej rady FVZ SZU v Bratislave a riadneho člena FZ SZU v Banskej Bystrici,
- zabezpečoval na FZ SZU v Banskej Bystrici výučbu predmetu: Mikrobiológia, Epidemiológia a Hygiena;
- vedúci NRC pre pneumokokové a hemofilové nákazy,
- účasť zástupcu rezortu zdravotníctva na BWC zasadnutí expertov členských štátov (Ženeva, apríl 2016);
- 14 th Meeting of the National Microbiology Focal Points [NMFPs] (Štokholm, máj 2016);
- 15 th - Meeting of the National Microbiology Focal Points [NMFPs] (Štokholm, október 2016);
- 8. Hodnotiaca konferencia Dohovor o zákaze vývoja, výroby a skladovaní biologických a toxínových zbraní a ich ničení [BWC] - (Ženeva, november 2016);

Zamestnanci RÚVZ:

práca 3 hlavných odborníkov HH SR (od 01.01.2016 bola menovaná Ing. Daniela Borošová, PhD. - HO HH SR pre odbor chemických analýz, a 8 krajských odborníkov;

odborná aktívna práca v pracovných skupinách ustanovených HH SR,

prezentácie na významných vedeckých konferenciách (za Slovensko),

aktívna práca v pracovných skupinách a komisiách pri Komisii EÚ, WHO, IARC, ECDC,

MAAR, Pfizer, Inštitút R. Kocha, OSN, ESPA, RIVM, UNSCEAR; podľa určenia ÚVZ

SR a MZ SR:

- 18th Meeting of International Scientific Working Group on Tick-borne Encephalitis (Viedeň, január 2016);
- CINDI Directors Meeting Portugal (Lisbon, január 2016);
- Workshop in serotyping Bordetella pertussis v rámci EU a vo svete (Turku, Fínsko – február 2016);
- Workshop o vírusoch prenášaných potravinami - hepatitída A (Londýn, február 2016),
- Workshop in RKI – odborná stáž (Berlín, marec 2016);
- Informovanie o CINDI programe a skúsenosti participujúcich krajín (Bregenz, Rakúsko apríl-máj 2016);
- Spolupráca na surveillance prenosných chorôb – člena Poradného zboru pri ECDC (Štokholm, máj 2016);
- Workshop on Radon in Workplaces as an Element of a National Radon Action Plan (Tallin, Estónsko - máj 2016);
- Zasadnutie pracovnej skupiny k príprave Smernice EÚ o karcinógenoch a mutagénoch. O účasť požiadalo Stále zastúpenie SR pri EÚ (Brusel, máj 2016);
- Workshop na tému analýzy rizika a manažmentu hroziacich zoonóz v EÚ (Amsterdam, jún 2016);
- Workshop „NORM, radon & building materials“ and „reference levels & dose constraints“;
- Transpozícia Smernice Rady 2013/59/EORATON [BSS Direktive] do slovenskej legislatívy (Brusel, jún 2016);
- Medzinárodná konferencia zameraná na diagnostiku a surveillance pneumokokových ochorení. Prezentácia aktuálnych údajov surveillance za SR (Škótsko - Glasgow, jún 2016);
- 63. plenárne zasadnutie UNSCEAR (aktívna účasť) – Vedecký výbor OSN (Viedeň, júl 2016);
- Pracovná skupina Európskej rady pre sociálne otázky – návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom karcinogénov alebo mutagénov pri práci (Brusel, júl 2016);
- Účasť zástupcu rezortu zdravotníctva na BWC zasadnutie expertov členských štátov (Ženeva, august 2016);
- Working party on the Carcinogens and Mutagens Directive, SQWP (Brusel, september 2016);
- 46. zasadnutie PZ. Spolupráca s ECDC na surveillance prenosných chorôb. Účastníčka je riadny člen Poradného zboru ECDC (Štokholm, september 2016);
- The fourth global meeting of Health Focal Points for Violence and Injury Prevention (Fínsko - Tampere, september 2016);
- Vaccine Preventable Diseases EUPert-LabNet (Štokholm, september 2016);
- Rokovanie predsedníctva ACSH organizované Európskou komisiou (Luxemburg, september 2016);
- Workshop on serology diagnosis of Bordetella pertussis (Fínsko – Turku, október 2016);
- Annual meeting of NFPS (Štokholm, október 2016);
- 15 Meeting of the National Microbiology Focal Points [NMFPs] (Štokholm, október 2016);
- Medzinárodný kongres STERIL.CZ (Brno, október 2016);

- XVII. Výročná konferencia Českej aerosólovej spoločnosti (Mikulov, október 2016);
- Regional Workshop on Environmental Monitoring – zameraný na radiačnú monitorovaciu sieť. Transpozícia smernice Rady 2013/59/ EURATOM do právnych predpisov SR (Vilňus-Litva, november 2016);
- 8. Hodnotiaca konferencia Dohovor o zákaze vývoja, výroby a skladovaní biologických a toxínových zbraní a ich ničení [BWC] - (Ženeva, november 2016);

Činnosti v rámci Banskobystrického kraja

RÚVZ BB ako orgán verejného zdravotníctva v krajskom sídle:

- odborne a metodicky vedie a koordinuje činnosť regionálnych úradov verejného zdravotníctva v BB-kraji,
- vydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami, prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu, s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie, na nákup, predaj a spracovanie húb a na prevádzkovanie pohrebnej služby, pohrebiska a krematória, ako aj na epidemiologicky závažné činnosti;
- zriaďuje komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti,
- zabezpečuje ochranu v oblasti zdravia pred žiarením v Banskobystrickom a Žilinskom kraji,
- zabezpečuje spätné informácie a zverejňovanie údajov o stave verejného zdravia,
- zabezpečuje laboratórnu činnosť a diagnostiku,
- zabezpečuje vyhodnotenie výsledkov a ich prenos,
- zabezpečuje expertíznu činnosť,
- zhromažďuje základné údaje v oblasti ochrany verejného zdravia,
- vykonáva analýzy,
- vykonáva edičnú činnosť.

RÚVZ zabezpečuje špecializované úlohy v oblasti:

- objektivizácie, referenčného, špecializovaného testovania a kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného a pracovného prostredia a biologického materiálu;
- vykonávania odberov a analýz vzoriek vôd, ovzdušia, potravín, požívatín a kozmetických výrobkov na zisťovanie ich zdravotnej bezpečnosti;
- laboratórne určovanie pôvodcov prenosných ochorení;
- monitorovanie výskytu - prenosných ochorení, ochorení podmienených prácou, zdravotný
- stav obyvateľstva vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam.

Úlohy RÚVZ BB plnia odborní zamestnanci s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním, ktorí sa špecializujú v odboroch: hygieny životného prostredia a zdravia, hygieny, výživy, hygieny detí a mládeže, epidemiológie, preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením, chemických analýz, lekárskej mikrobiológie, verejného zdravotníctva, zdravotníckej informatiky. Odborné úlohy RÚVZ BB zabezpečovalo k 31.12.2016 celkovo 140 zamestnancov.

V roku 2016 boli na základe usmernení ÚVZ SR vykonané zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek v denných stacionároch a dodržiavanie hygienických požiadaviek v soláriách

Cielený štátny zdravotný dozor bol vykonaný v mesiacoch január - február 2016 vo všetkých denných stacionároch zriadených v spádovom území RÚVZ BB (8 denných stacionárov, okresy Banská Bystrica a Brezno). V zariadeniach denných stacionárov nebolo zistené nesplnenie hygienických požiadaviek upravených platnou legislatívou.

V zariadeniach solárií bol cielený štátny zdravotný dozor vykonaný v priebehu mesiacov september - október 2016, vo všetkých zariadeniach zriadených v spádovom území RÚVZ BB (23 solárií). Pri výkone ŠZD boli porušenia platnej legislatívy zistené vo 8 soláriách. Išlo o zmeny v prevádzkovaní bez súhlasu RÚVZ BB, v 6 zariadeniach nebola vykonaná objektivizácia UV žiarenia po výmene žiaričov v opaľovacích prístrojoch. Zistené porušovanie povinností prevádzkovateľov je v súčasnosti riešené v prebiehajúcich správnych konaniach.

Na základe podnetu, v ktorom sa poukazovalo na výskyt ploštíc v ubytovni MILVAR v Banskej Bystrici, vykonali pracovníci RÚVZ štátny zdravotný dozor a odborné šetrenie s následným odobratím vzoriek na vyšetrenie predpokladanej prítomnosti hmyzu. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že po upozornení iných hostí prevádzkovateľ v ubytovacom zariadení zabezpečil vykonanie dezinfekcie a dezinfekcie. Celkovo bolo odobratých 15 vzoriek, v dvoch vzorkách bola laboratórne potvrdená prítomnosť vývinových štádií ploštice posteľnej (*Cimex lectularius*). Prítomnosť živých jedincov nebola zistená. Pracovníci RÚVZ vykonali opakovaný ŠZD a odber vzoriek po niekoľkých mesiacoch, celkovo bolo odobratých 24 vzoriek, ktorých nález bol negatívny.

Zdroje hluku v životnom prostredí

Zdrojmi nadmerných hladín hluku vo vonkajších chránených priestoroch a chránených miestnostiach v okresoch Banská Bystrica a Brezno sú automobilová doprava a stacionárne zdroje hluku v prípadoch ich nevyhovujúceho umiestnenia, resp. bez technického zabezpečenia opatrení na znižovanie hluku.

V roku 2016 bolo oddelením HŽPZ zaevidovaných 11 podnetov na obťažovanie hlukom a riešenie nadmernej hlučnosti. Niektoré z podnetov už boli riešené v predchádzajúcich rokoch (Elektráreň Vikanová – opakované podnety aj po vykonaných opatreniach, Lesy SR – Medzibrod- realizácia protihlukových opatrení v riešení). nových podnetov na zníženie nadmernej hlučnosti boli RÚVZ riešené:

Podnety na hlučnosť z klimatizačných jednotiek:

Podnet na hlučnosť šíriacu sa z prevádzky TESCO EXPRES, Banská Bystrica

RÚVZ prijal 31.03.2016 podnet od obyvateľky Jilemnického ulice v Banskej Bystrici, v ktorom poukazovala na hluk šíriaci sa z ventilácie obchodnej prevádzky TESCO EXPRES z technologických zariadení na blízkej budove.

Podaním zaevidovaným dňa 09.02.2016 bolo RÚVZ zaslané podanie oznamujúce zatvorenie prevádzky TESCO EXPRES ku dňu 08.04.2016.

Podnet na hlučnosť z klimatizačnej jednotky predajne COOP Jednota, odstúpený mestom Banská Bystrica. Podnet je v štádiu riešenia, prevádzkovateľ predajne na základe výzvy RÚVZ zabezpečuje vykonanie objektivizácie hluku vo vonkajšom prostredí prostredníctvom odborne spôsobilej osoby.

Podnet na hlučnosť z klimatizačnej jednotky prevádzky spoločnosti ARTMED s.r.o., Banská Bystrica. Zaevidovaný RÚVZ v novembri 2016. Na základe výzvy RÚVZ prevádzkovateľ priestorov predložil dňa 3.2.2017 protokol o meraní imisíí hluku vo vonkajšom obytnom prostredí, ktorý preukázal prekračovanie prípustných hodnôt hluku vo vonkajšom obytnom prostredí v časovom intervale noc. Súčasne boli navrhnuté technické protihlukové opatrenia.

RÚVZ v riešení podnetu pokračuje a vyžaduje zabezpečenie požiadaviek na ochranu zdravia pred hlukom podľa platnej legislatívy.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v spolupráci so Slovenskou zdravotníckou univerzitou so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2016 v septembri v priestoroch obchodného centra EUROPA uskutočnili kampaň MOST s cieľom osloviť čo možno najväčší počet klientov zdravotno-preventívnymi aktivitami (meranie celkového cholesterolu, glykémie, tlaku krvi a pulzu, obvodu pása, stanovenie BMI) zameranými na vyhľadávanie kardiovaskulárnych rizikových faktorov.

Tohtoročnej Kampane MOST 2016 sa celkove zúčastnilo 71 klientov z ktorých bolo 20 mužov a 51 žien. V produktívnom veku bolo vyšetrených 62% (t. j. 44 klientov – 12 mužov a 32 žien) a nad 65+ bolo 27 klientov (8 mužov a 19 žien) .

O meranie krvného tlaku prejavilo záujem 70 klientov z ktorých malo normálny krvný tlak 37 klientov 52 %, do 140 /90 torrov malo 14 klientov nad 140 / 90 torrov malo 16 klientov, u 30 klientov bol nameraný vyšší tlak krvi ako je normálna hodnota, z toho boli 13 klientov, kde bola pravdepodobne novozistená hypertenzia (nakoľko o TK nevedeli a neboli liečení) a u 17-tich bola pravdepodobne nesprávne liečená hypertenzia

Hodnotu srdcovej frekvencie nad 80/min. sme zistili u 14% klientov .

O vyšetrenie celkového cholesterolu prejavilo záujem 70 klientov z nich bolo 20 mužov a 50 žien. Zvýšenú hodnotu nad 5 mmol/l malo 29,5% (8 mužov a 13 žien) a nad 6,2 mmol/l malo 53% klientov (t.j. 8 mužov a 29 žien).

Na základe výpočtov BMI malo z počtu 71 klientov nadváhu 24 klientov (t.j. 34% z toho bolo 8 mužov a 16 žien). Obezita bola zaznamenaná u 10-tich klientov (4 muži a 6 žien).

aktivity venované seniorom:

Oddelenie podpory zdravia participovalo na príprave a spolupodieľaní sa na realizácii aktivít Národného programu aktívneho starnutia, ktorý je v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Už z minulých rokov je intenzívna spolupráca so seniormi, seniorskými organizáciami a zariadeniami sociálnych služieb pre dôchodcov, zameraná na zdravotnú výchovu a vzdelávanie, poradenstvo, prevenciu chorôb a na podporu zdravia a zdravia prospešných aktivít starších ľudí.

Pokračujú výjazdy základnej poradne zdravia vyhradené starostlivosti o seniorskú klientelu do denných centier seniorov, do domovov dôchodcov, pre Jednotu dôchodcov.

Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodia pracovníčky OPZ RÚVZ BB monitorovať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch vedú aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch OPZ pod vedením inštruktoriek sa tiež zúčastňujú v prevažnej miere seniorky.

Bolo zrealizovaných 6 skupinových vzdelávacích aktivít pre seniorov

V roku 2016 pripadol Týždeň mozgu na 14.–18.3.2016. Pri tejto príležitosti pripravili niekoľko sprievodných zdravotno-preventívnych aktivít pre klientov v produktívnom aj poproduktívnom veku. Záujemcovia mali možnosť oboznámiť sa s anatómiou a funkciou mozgu, jeho ochoreniami a poruchami pamäti. Zároveň získali informácie ako si udržať dobrú pamäť a ďalej si ju rozvíjať prostredníctvom logických úloh. Na otestovanie svojej pamäti využili pracovné listy (110 klientov).

V rámci týždňa mozgu pracovníci RÚVZ na 8-mich miestach (zariadenie pre seniorov Krivánska č.16 Sásová, Rozmarín, Harmónia, agentúra soc. Starostlivosti, Univerzita 3. veku, RÚVZ B. Bystrica, Stredisko sociálnych služieb B. Bystrica) UMB sa zamerali predovšetkým na tréning pamäte pracovnými testami, ako aj individuálnym poradenstvom zameraným na funkciu mozgu a prevenciu mozgových činností.

Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA) pracuje na OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici od r. 1995. Má 2 sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia.

Na propagáciu pohybovej aktivity pre zdravie sa v r. 2016 uskutočnili skupinové vzdelávacie aktivity na 14-tich školách a 7-mich seniorských kluboch. Pre seniorov boli odprednášané a v besedách prediskutované tieto témy:

Choroby oporno-pohybového ústrojenstva klasifikácia, manažment, pohyb ako súčasť liečby,

Predchádzanie chronickým ochoreniam a ich dôsledkom vhodným pohybom,

Možnosti fyzickej aktivity pri rôznych zdravotných obmedzeniach

„Majte sa radi. Jednoduché cviky pre každého, Pohybová aktivita a cukrovka druhého typu, Pohybom proti osteoporóze, Vhodné cvičenia pri osteoporóze Zdroj: Výročná správa

VIII. SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

Správa odboru sociálnych vecí MsÚ Banská Bystrica

Ing. Mária Filipová, expertka Únie Miest Slovenska a vedúca odboru sociálnych vecí MsÚ Banská Bystrica, v roku 2016 koordinovala a kontrolovala činnosť sociálnych služieb, sociálnych úloh, navrhovaných legislatívnych zmenách, ktoré v rámci pracovnej skupiny pripravuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Sociálne zabezpečenie Mesta Banská Bystrica v roku 2016

Odbor sociálnych vecí v zmysle platného organizačného poriadku tvorí koncepcie, riadi,

koordinuje a kontroluje činnosť oddelení organizačne začlenených do odboru. Člení sa na oddelenie sociálnej a krízovej intervencie (ďalej len „SKI“) a oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti (ďalej len „SDS“). Jeho obligatórne povinnosti vyplývajú zo zákona č. 448/2008 o sociálnych službách v znení neskorších predpisov a zo zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane a o sociálnej kuratele. V rámci týchto činností sa realizovali najmä nasledujúce aktivity: osobitný príjemca dávok, výkon poručníctva a správy, individuálne programy rozvoja detí, žiadosti o náhradnú rodinnú starostlivosť, poskytovanie dávok v hmotnej núdzi, pohreby bezdomovcov, terénna sociálna práca, zabezpečovanie ubytovania pre občanov v nepriaznivých situáciách v zariadení núdzového a dočasného bývania, spracovanie posudkov o odkázanosti, umiestňovanie klientov do zariadení sociálnych služieb (zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie podporovaného bývania), činnosť denných centier, terénne a ambulantné sociálne služby – požičiavanie kompenzačných pomôcok, opatrovateľská služba, prepravná služba, signalizácia potreby pomoci a podobne.

V roku 2016 bol na oddelení sociálnej a krízovej intervencie zaznamenaný v rámci sociálno-právnej ochrany nárast výkonu agendy preneseného výkonu štátnej správy - osobitný príjemca dávky, t.j. v prípadoch, keď dochádza k porušovaniu zákona, cca o 15% oproti roku 2015. V roku 2016 narástol v porovnaní s predchádzajúcim okom aj výkon poručníctva, a to o 8%. Jedná sa o zákonné zastupovanie detí bez osobnej starostlivosti, ktoré nemajú rodičov. Pozitívne možno hodnotiť mierny pokles (o 5%) počtu detí z Banskej Bystrice umiestnených v ústavných zariadeniach, a naopak bol zaznamenaný 20% nárast intervencií v biologickej rodine dieťaťa umiestneného v náhradnej rodinnej starostlivosti.

Ku dňu 31.12.2016 oddelenie SKI evidovalo 145 žiadostí o nájomný byt, z čoho takmer polovica žiadateľov mala záujem o dvojizbový byt. Mesto však disponuje len 321 nájomnými bytmi, ktoré nepokrývajú dopyt po dostupnom nájomnom bývaní hlavne pre mladé rodiny. V rámci krízovej intervencie Mesto prevádzkuje Zariadenie núdzového bývania KOTVA IV. - útulok pre rodiny s deťmi a Zariadenie dočasného ubytovania pre rodiny s deťmi KOTVA II., ktorého účelom je okrem poskytnutia núdzového alebo dočasného bývania pri strate bývania aj podpora zachovania rodinných väzieb. Priemerný počet klientov v zariadení núdzového bývania klesol oproti roku 2015 o 20%, čo pripisujeme dôslednejšej a systémovej sociálnej práci, kedy sú klienti vedení k dodržiavaniu podmienok a pravidiel stanovených

v prevádzkových dokumentoch. V zariadení dočasného bývania narástol počet ubytovaných v roku 2016 o 12%.

Na oddelení služieb dlhodobej starostlivosti došlo za rok 2016 k nárastu výkonu posudkovej činnosti pri odkázanosti na sociálnu pomoc o 10%. Počet uzatvorených zmlúv na poskytovanie sociálnych služieb vzrástol oproti roku 2015 o 11%, počet žiadostí na poskytnutie pobytovej služby však poklesol oproti roku 2015 o 7%, čo je v súlade s trendami a prioritami Komunitného plánu sociálnych služieb na obdobie rokov 2015 – 2020 a Národných priorít rozvoja sociálnych služieb.

Z celkového počtu podaných žiadostí bolo uspokojených 41%, čo je približne na rovnakej úrovni ako v predošlom roku. V priebehu roku 2016 došlo až k 22% nárastu čakateľov v poradníkoch na umiestnenie v pobytových zariadeniach pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica. Aj napriek narastajúcemu dopytu po pobytových sociálnych službách pre seniorov nedošlo k zvýšeniu kapacít. Kapacita miest v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta, ktorá v súčasnosti predstavuje 213 miest, stagnuje, a to aj napriek starnutiu obyvateľstva a jeho zhoršujúcemu sa zdravotnému stavu

Naopak, Mesto eviduje nárast počtu klientov v terénnych a ambulantných službách.

V opatrovateľskej službe došlo v roku 2016 k nárastu o 14,5%, v prepravnej službe nárastu o 65%, v stravovaní pre dôchodcov k 5% nárastu a počet klientov služby monitorovania a signalizácie potreby pomoci sa zvýšil o 8%. Počet hodín poskytnutej opatrovateľskej služby sa zvýšil aj u neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Tento trend narastajúceho počtu ambulantných a terénnych služieb voči pobytovým sa hodnotí ako pozitívny, nakoľko je snaha udržať občanov čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí, čo má vplyv na kvalitu ich života a v neposlednom rade je to efektívnejšie aj z hľadiska financovania.

Mesto prevádzkuje aj detské jasle s kapacitou 75 miest, ktorých využiteľnosť oproti roku 2015 vzrástla o 2,7%.

Jednou z hlavných úloh OSV v roku 2016 bola činnosť na hodnotení aktivít naplánovaných v rámci akčných plánov Komunitného plánu sociálnych služieb (ďalej len „KPSS“) na rok 2016 a príprava akčných plánov na rok 2017. V rámci monitorovania a hodnotenia aktivít KPSS sa zapájali aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb a mimovládne organizácie. Komisia pre sociálnu a bytovú politiku do svojich zásad pridelovania dotácií zapracovala súlad žiadostí s cieľmi, prioritami a opatreniami KPSS. Vzhľadom na to, že bolo podaných 18 žiadostí, pričom celková suma požiadaviek výrazne prekračovala schválený objem rozpočtových zdrojov, značnú časť požiadaviek nebolo možné uspokojiť.

Mesto v priebehu roku 2016 bolo zapojené aj do projektu Nadácie Socia – „Komunitné služby – bez partnerstva a dobrovoľníctva to nepôjde“, ktorý je zameraný na skvalitňovanie metodiky komunitného plánovania. Mesto spolupracuje s Mestom Brno ako partner projektu sociálnej inovácie, ktorého cieľom je ukončenie bezdomovectva 50 rodín s deťmi z ubytovní a ďalších foriem bývania a za pomoci sociálnej práce im zabezpečiť stabilné a dôstojné bývanie. Tento projekt nesie označenie „Rapid re-housing.“

Zástupca mesta Banská Bystrica bol zastúpený aj v pracovných skupinách pri MPSVaR SR k príprave metodiky implementácie a hodnotenia štandardov kvality, ako aj k príprave novely

zákona o sociálnych službách. Mesto bolo zapojené aj do Národného projektu Podpora opatrovateľskej služby, v rámci ktorého sa financuje mzda desiatim opatrovateľkám.

Zástupcovia OSV sa v priebehu roka 2016 zúčastňovali aj medzinárodných workshopov a seminárov, medzi nimi boli zastúpené napríklad:

- medzinárodná vedecká konferencia Perspektíva v ochrane detí a mládeže v kontexte sociálnej práce na Slovensku, v Nórsku a v iných krajinách,
- workshop k Migrácii na lokálnej úrovni – kultúra a spoločenská integrácia, prevencia extrémizmu u mládeže – príklady dobrej praxe zo zahraničia,
- účasť na odbornom seminári v družobnom meste Hradec Králové – Rodina a jej člen s duševným ochorením,
- medzinárodný workshop a projekt v spolupráci s SKP o.p.s poskytovateľ sociálnych a zdravotných služieb v Pardubickom kraji Síťování místních aktérů v systému služeb pro ohrožené děti a rodiny

V roku 2016 v spolupráci s Univerzitou Mateja Bela a Komunitnou nadáciou Zdravé mesto bol spracovaný Prieskum sociálneho kapitálu v meste Banská Bystrica, kde 68% občanov hodnotilo, že Banská Bystrica je dobré miesto pre život a 38,6% občanov mesta hodnotilo sociálne služby v meste ako dobré. Aj v roku 2016 OSV vyvíjal veľké úsilie na podporu a udržateľnosť neziskovej organizácie Podnik medzitrhu práce – Šanca pre všetkých, získavaním zdrojov z ÚPSVaR ako aj z Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity. Mesto podporilo činnosť tejto neziskovej organizácie v roku 2016 sumou 6 000 Eur. Činnosť neziskovej organizácie je zameraná na dočasne podporované zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, poberateľov dávky v hmotnej núdzi.

So starnutím populácie, predlžovaním priemerného veku dožitia a s nárastom počtu seniorov sú spojené náklady na služby v oblasti sociálnej starostlivosti. So sociálnym a ekonomickým postavením seniorov súvisí aj otázka bývania. Požiadavky sa zvyšujú v krajských mestách, ktoré majú lepšiu sieť vybavenosti sociálnymi službami. Z uvedených dôvodov bude potrebné v blízkej budúcnosti zamerať sa aj v sociálnej oblasti na rozvoj sociálnych služieb a nie len na ich udržanie.

Hlavné úlohy vyplývajúce z Komunitného plánu sociálnych služieb na roky 2015 -2020

Komunitný plán sociálnych služieb (ďalej KPSS) je definovaný v zákone č. 448/2008 z.z. O sociálnych službách v znení neskorších predpisov, ktorý ukladá povinnosť mestám a obciam plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania. Podľa § 83 odst. 2 : Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Komunitný plán sociálnych služieb Mesta Banská Bystrica bol schválený mestským zastupiteľstvom z 15. decembra 2015 číslo uznesenia 319/2015 – MsZ.

Cieľové skupiny KPSS

- Rodina s deťmi a mládež
- Seniori
- Osoby so zdravotným postihnutím
- Osoby v obtiažnych životných situáciách
- Osoby aktívne v komunitách

Vyhodnotenie plnenia Akčných plánov Komunitného plánu sociálnych služieb za obdobie 2015 – 2016 je v súlade so schválenými cieľmi, opatreniami a aktivitami, ktoré boli schválené v jednotlivých cieľových skupinách KPSS : rodina s deťmi a mládež, seniori, osoby so zdravotným postihnutím, osoby v obtiažnych životných situáciách a osoby aktívne v komunitách. Vyhodnotenie aktivít bolo realizované v spolupráci s verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb na území Mesta Banská Bystrica a gestormi schválených aktivít, podľa jednotlivých merateľných ukazovateľov. Na hodnotiacom stretnutí bol zároveň predstavený Akčný plán KPSS na rok 2017, podľa jednotlivých cieľových skupín, opatrení a aktivít.

Vyhodnotenie aktivít Akčného plánu KPSS na rok 2016 malo dopad na rozpočet v porovnaní s rokom 2015 vo výške 311 272 €, čo predstavuje medziročný nárast 9% rozpočtu Odboru sociálnych vecí.

PHSR Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2015 -2023 je strednodobý strategický dokument, ktorý definuje komplexnú predstavu o budúcnosti rozvoja mesta. Bol spracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z.z. O podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2016 Z.Z.

Činnosť oddelenia služieb dlhodobej starostlivosti

Služby dlhodobej starostlivosti sú zamerané na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie prostredníctvom sociálnych služieb poskytovaných v zariadeniach sociálnych služieb, formou pobytových sociálnych služieb, terénnych a ambulantných sociálnych služieb. Sociálne služby sú poskytované osobám, ktoré dosiahli dôchodkový vek, osobám odkázaným na pomoc inej osoby, osobám so zdravotným postihnutím a osobám v nepriaznivých životných situáciách.

Činnosť oddelenia na všetkých úsekoch je zabezpečovaná v súlade s Organizačným poriadkom Mestského radu Banská Bystrica, článok 42 - oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti.

Oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti zabezpečuje činnosť na úsekoch :

- sociálnych služieb
- posudkovej činnosti
- zariadení sociálnych služieb
- starostlivosti o rodiny s deťmi
- ekonomických činností

Na úseku sociálnych služieb:

- a) podieľa sa na vypracovaní komunitného plánu sociálnych služieb vo svojej pôsobnosti,
- b) pripravuje podklady pre správne konanie o odkázanosti (o zániku odkázanosti) na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu, vyhotovuje posudky o odkázanosti občana na sociálnu službu a poskytuje sociálne služby,
- c) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- d) uzatvára zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, v zariadení podporovaného bývania, o poskytovaní opatrovateľskej služby, ostatné podporné a terénne sociálne služby (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, stravovanie, požičovňa kompenzačných pomôcok, prepravná služba, rehabilitačné služby v domácnosti klienta), uzatvára zmluvy o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnych služieb
- e) poskytuje sociálne služby v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta,
- f) zriaďuje, zakladá a kontroluje činnosti v zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, dennom stacionári, zariadení podporovaného bývania, činnosť terénnych sociálnych služieb – opatrovateľská služba, prepravná služba, požičovňa kompenzačných pomôcok, jedáleň – stravovanie, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, podporuje činnosť denných centier (klubov dôchodcov), utvára podmienky na záujmovú činnosť, kultúrnu činnosť a na udržiavanie fyzickej a psychickej aktivity občanov,
- g) spracováva návrhy na vymedzenie (rozšírenie, zúženie) predmetu činností zariadení sociálnych služieb v pôsobnosti mesta, pripravuje ich štatúty, zriaďovacie listiny, prevádzkové poriadky zariadení a terénnych sociálnych služieb,
- h) zodpovedá za registráciu poskytovaných sociálnych služieb v pôsobnosti mesta v zmysle zákona o sociálnych službách, prostredníctvom BBSK,
- i) spolupracuje s inštitúciami poskytujúce sociálne služby a s ostatnými poskytovateľmi sociálnych služieb (občianske združenia, neziskové organizácie, ...), podieľa sa na integrácii občanov so zdravotným postihnutím do spoločnosti.
- j) predkladá návrhy na zriadenie účelových zariadení sociálnych služieb a terénnych sociálnych služieb

Na úseku posudkovej činnosti :

- a) vedie evidenciu vydaných posudkov o odkázanosti na sociálnu službu a evidenciu prijímateľov sociálnych služieb,
- b) zodpovedá za sociálnu posudkovú činnosť na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu,
- c) vykonáva poradenstvo pri riešení rodinných a sociálnych problémov,
- d) vyhľadáva a vedie evidenciu občanov, ktorým treba poskytnúť sociálnu pomoc,
- e) pre účely Spoločného obecného úradu zabezpečuje posudkovú činnosť v oblasti sociálnych služieb

Na úseku zariadení sociálnych služieb :

- a) spolupracuje a podieľa sa na koordinácii činností zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta,
- b) spolupracuje pri spracúvaní návrhov úhrad za poskytované sociálne služby ,
- c) poskytovanie sociálnych služieb fyzickým osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby, formou :
  - opatrovateľskej služby
  - denného stacionára
  - zariadenia opatrovateľskej služby
  - zariadenia podporovaného bývania
  - zariadenia pre seniorov
- d) d) poskytovanie odľahčovacej služby, terénnych a ambulantných sociálnych služieb formou :
  - prepravnej služby
  - požičovne kompenzačných pomôcok
  - monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
  - jedáleň
  - práčovňa
  - denné centrá
  - rehabilitačné služby poskytované v zariadeniach sociálnych služieb a domácnostiach klientov
- e) e) sociálne poradenstvo pri riešení rodinných a sociálnych problémov

Na úseku starostlivosti o rodiny s deťmi

spolupracuje a podieľa sa na koordinácii prevádzkovania detských jasí pre deti vo veku od 8 mesiacov do troch rokov veku, s kapacitou 75 miest

Na úseku ekonomických činností :

- a) zodpovedá za prepočet a vyhodnocovanie ekonomicky oprávnených nákladov za jednotlivé druhy sociálnych služieb v pôsobnosti mesta,
- b) zodpovedá za prepočet priemerných bežných výdavkov a priemerných skutočne dosiahnutých príjmov z platenia úhrad za jednotlivé druhy sociálnych služieb,
- c) sleduje pohľadávky a vykonáva ich vymáhanie,
- d) vykonáva inventarizáciu majetku zvereného do správy oddelenia služieb dlhodobej starostlivosti, pripravuje podklady pre rokovanie likvidačno - škodovej komisie,
- e) zabezpečuje uzatváranie nájomných zmlúv nebytových priestorov, týkajúcich sa majetku a objektov zariadení sociálnych služieb v pôsobnosti mesta, sleduje ich plnenie a dodržiavanie zmluvných podmienok,
- f) pripravuje podklady pre vydanie stanoviska k požiadavkám nájomcov, povolenia na požadované úpravy v priestoroch, ktoré sú predmetom užívania,
- g) sleduje a vyhodnocuje plnenie rozpočtu, pripravuje rozpočtové opatrenia, sleduje mimorozpočtové zdroje, ich čerpanie a spracováva ich vyúčtovania voči poskytovateľom, uzatvára zmluvy s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb,
- h) vykonáva kontrolu peňažných denníkov za zariadenia sociálnych služieb,

- i) pripravuje podklady pre finančné operácie oddelenia a zariadení sociálnych služieb – vystavovanie objednávok, platobných poukazov, likvidáciu faktúr, podklady pre vystavenie odberateľských faktúr,
- j) pripravuje podklady pre procesy verejného obstarávania v podmienkach oddelenia a zariadení sociálnych služieb, zabezpečuje materiálno- technické vybavenie zariadení sociálnych služieb,
- k) poskytuje dotácie subjektom v rámci VZN o poskytnutí dotácií, sleduje ich čerpanie a vyhodnotenie za príslušný kalendárny rok,

Personálne obsadenie oddelenia služieb dlhodobej starostlivosti v roku 2016

Meno, priezvisko	Pracovné zaradenie
Beata Styková	Vedúca oddelenia
Zuzana Barinová	Referent – posudková činnosť zariadenie opatrovateľskej služby činnosť Spoločného obecného úradu
Katarína Debnárová (zastupovanie počas MD Z. Kosturovej)	Referent – posudková činnosť KOMUCE, Krivánska činnosť Spoločného obecného úradu
Danka Murgašová	Referent – pobytové sociálne služby Zariadenie pre seniorov Jeseň Stredisko sociálnych služieb – ZOS denný stacionár
Ingrid Lukáčová (zastupovanie počas MD p. Z.Šperkovej)	Referent – terénne sociálne služby
Zuzana Valentová	Referent - ekonomické činnosti
Mária Štrajánková (organizačne začlenená v ZSS)	Referent – ekonomické činnosti
Beata Pindáková	Referent – ekonomické a materiálno- technické činnosti
Marcela Brieniková (organizačne začlenená v ZSS)	Referent - administratívne činnosti
Lucia Janáková (zastupovanie počas MD p. A.Cuperovej)	Referent - klientské centrum

Vykonávané činnosti oddelenia v roku 2016	Počet konaní
Posudková činnosť – odkázanosť na sociálne služby	1197
Zmluvy - umiestnenia v Zariadení opatrovateľskej služby (ZOS)	127
umiestnenia v KOMUCE Krivánska	72
umiestnenie v Zariadení pre seniorov Jeseň	177
umiestnenie v Stredisku sociálnych služieb	80
Zmluvy - opatrovateľská služba Mesto Banská Bystrica	220

opatrovateľská služba - neverejný poskytovatelia	57
prepravná služba	59
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci (SOS senior)	8
kompenzačné pomôcky	114
rehabilitačné služby	30
odľahčovacia služba	11
stravovanie	62
pozn. Zmluvy sú vrátane dodatkov v roku 2016	
Sociálne poradenstvo - klientské centrum	4275
Spoločný obecný úrad - počet konaní	88
Počet denných centier a počet organizovaných členov/ rok 2016	12/ počet členov
počet podporených členov DC	1180 937

Počet žiadostí na poskytnutie pobytovej služby – rok 2016

Sociálna služba	Počet žiadostí	Počet klientov, ktorým bola sociálna služba poskytnutá
Zariadenie opatrovateľskej služby	192	105
Zariadenie pre seniorov KOMUCE	82	19
Zariadenie pre seniorov Jeseň	108	21
ZOS (týždenná forma pobytu)	38	25
Denný stacionár	11	6
Zariadenie podporovaného bývania	5	1

Evidencia čakaťelov o umiestnenie v zariadeniach pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta :

ZSS	december/2014	december/2015	december/2016	31.03.17
KOMUCE Krivánska	32	86	101	101
ZpS Jeseň Internátna 10	105	136	167	165
ZOS Krivánska, Družby	11	15	22	19

Evidencia je pravidelne aktualizovaná. V zmysle Smernice č. 4/2013 o postupe pri prijímaní občanov do ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica a o zabezpečení sociálnych služieb, platnej od 1.3. 2013 sa aktualizuje vždy k 1. dňu príslušného kalendárneho mesiaca a zoznam je zverejňovaný na web. stránke mesta:

Úsek zariadení sociálnych služieb v pôsobnosti mesta :

ZSS	Typ služby	Kapacita
-----	------------	----------

KOMUCE Krivánska 16-26	Zariadenie pre seniorov	60 miest
	Zariadenie podporovaného bývania	5 miest
	Zariadenie opatrovateľskej služby	13 miest
Zariadenie pre seniorov Jeseň Internátna 10	Zariadenie pre seniorov	81 miest
	Zariadenie podporovaného bývania	10 miest
	Zariadenie opatrovateľskej služby	11 miest
Stredisko sociálnych služieb Na Uhlisku 1, 9. mája 74 Robotnícka 12	Zariadenie opatrovateľskej služby (týždenná forma pobytu)	24 miest
	Denný stacionár	9 miest
		213 miest

% využiteľnosť zariadení sociálnych služieb v pôsobnosti Mesta Banská Bystrica

Typ služby	2012	2013	2014	2015	2016
Zariadenie pre seniorov	81,30%	97,30%	95,90%	98,60%	98,60%
Zariadenie pod. bývania	55,00%	68,00%	91,30%	98,60%	93,10%
Zariadenie opatrovateľskej služby	77,5%	74,2%	80,3 %	86,9 %	90,4 %
Zariadenie opatrovateľskej služby – týždenná forma Denný stacionár	90,3%	82,4%	84,5%	83,8 %	89,7 %

Využiteľnosť terénnych a ambulantných sociálnych služieb

Sociálna služba	2012	2013	2014	2015	2016
Opatrovateľská služba – počet klientov	171,6	181,5	209	216	237
Počet hodín poskytnutých opatrovateľských služieb v rámci Mesta BB	92 328 34,1 % nárast	106 017 14,8 % nárast	114 651 8,14 % nárast	119 510,5 4,24 % nárast	136 814 14,5 % nárast
Prepravná služba – počet klientov	727	672	640	517	853
Počet jazd (prepravná služba)	2922	2 603	2 904	2 924	3155
Jedáleň –počet klientov	192	209	171	177	186
Počet vydaných jedál	30 003	30 180	29 026	25132	23376
Požičovňa kompenz pomôcok – počet pomôcok	98	96	97	96	93

Monitorovanie, signalizácia potreby pomoci – počet klientov	15,3	13,8	15,9	14,8	16
---	------	------	------	------	----

Poskytovanie Osl v rámci mesta Banská Bystrica v roku 2016

počet poskytnutých hodín Osl

Mesto Banská Bystrica : 89 510,50 hodín

NPSS EBBA 25 493,50 hodín rok 2015 / 22 078 hodín, nárast 15,5 %

NPSS Seniorka 21 809,50 hodín rok 2015 / 22 500 hodín, pokles 3,00 %

Detské jasle v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Banská Bystrica

Mestské detské jasle poskytujú svoje služby obyvateľom mesta, ktorí potrebujú zosúladiť svoje rodičovské a pracovné povinnosti a zabezpečiť tak životný štandard pre najmenších členov rodiny.

Detské jasle poskytujú

celodennú starostlivosť pre deti vo veku 8 mesiacov – 3 roky

starostlivosť o dieťa podľa potreby rodiča – hodinovú, poldennú, jednorázovú

kapacita detských jaslí : 75 miest

priemerná doba čakania na umiestnenie do DJ / priebežne v roku, podľa požiadavky rodičov

% využitie	2012	2013	2014	2015	2016
%	57,30%	77,00%	85,30%	90,40%	93,10%
Ø počet detí	43 detí	58 detí	64 detí	67,8 detí	69,8 detí

Využitelnosť starostlivosti o dieťa v roku 2016

Celkový počet hodín	106
Najčastejšie v čase od -do	8,00 hod - 12,00 hod
Priemerný počet detí za rok 2016	35
Celková úhrada spolu za rok 2016	1 148,15 €

Využívanie priestorov ZSS inými subjektmi na základe nájomných zmlúv

Subjekt	ZSS	Doba	Výška nájmu	Energie	Plocha /m2
UNSS	ZpS Jeseň	1.1.1998 Neurčitá	Bezplatný	2 196 €/rok	120 m2
OZ Sanare	Komuče Krivánska	1.2. 2000 Neurčitá	2,65 €/stretnutie	-	70 m 2
DSA ,n.o.	ul. 9. mája 74	1.1.2006 31.12.2020	8,30 €/m2	10 196 €/rok	561,189 m2
DzP n.o.	Lazovná 21	22.2.2010 21.2.2020	100 €/rok	Samostatne	239 m2

DC DzP	Lazovná 21	15.10.2011 21.2. 2020	1 € / rok	samostatne	76 m2
ZŠ Autisti	ul. 9. mája 74	1.9.2014 30.6.2019	15 € / m2 - učeb. 7,50 € / ostatné	7182 €/rok	257,17 m2
MC Hviezdička NZ ukončená	ul. 9. mája 74	1.11. 2014 31.10.2015	1 € / rok	670 €/rok	74,48 m2
CKO oz.	Robotnícka 12	01.11.14 31.12. 2019	1€/rok	539,4€/rok	14,35 m2
RC Hviezdička	ul. 9. mája 74	15.12.15 doba neurčitá	1 € / rok	672 €/rok	74,48 m2

MUDr. Mika	ZpS Jeseň	1.1. 2015	1 599,00 €	2 223,00 €	68,80 m2
Halajová pedikúra	ZpS Jeseň	1.1. 2015 31. 12. 2016 zmluva ukončená 30.9. 2016	103,68 €	318,00 €	18,3 m2
Mesiarkinová kaderníctvo	ZpS Jeseň	1.1. 2015	207,60 €	636,96 €	18,3 m2

Vysvetlivky :

UNSS : Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

DSA n.o. : Dom svätej Alžbety

DzP : Divadlo z Pasáže

DC DzP : Denný stacionár Divadla z Pasáže

CKO : Centrum komunitného organizovania

RC hviezdička : Rodinné centrum Hviezdička

Dodávateľsko odberateľské zmluvy a záväzky :

Zmluvný partner	Predmet zmluvy	Doba plnenia zmluvy	Výška platieb roky 2014, 2015
Ľubomír Lapin	Stravovanie dôchodcov celodenná strava v ZSS	Proces VO od : 1.3.2006 doba neurčitá	rok 2015 : 359 828,09 € rok 2016 : 370 156,56 € nárast : 2,87 %
Slovenský zväz Slovenského červeného kríža - pobočka BB	Služba SOS senior	Od : 1.2.2011 Do 31.12. 2015	Rok 2015 : 4 800 € rok 2016 : 4 800 € nárast : 0
Fy. Bučko / Ing. Ján Bučko	Rozvoz obedov do domácností (seniori, občania so ZP)	Proces VO od : 15.7.2013 doba neurčitá	Rok 2015 : 30 839,32 € rok 2016 : 30 249,06 € pokles : 1,962 %

Seniorka n.o.	Opatrovateľská služba	Od 01.01.16 do 31.12. 2016 .	Rok 2015 : 99 000 € rok 2016 : 95 896,52 pokles : 3,13 %
EBBA n.o.	Opatrovateľská služba	Od 1.1. 2016 do 31.12. 2016	Rok 2015 : 97 143,20 € rok 2016 : 111 185,76 nárast : 14,45 %

Vysvetlivky :

v roku 2016 Seniorka poskytla Osl v celkovom počte hodín : 22 147 hodín , t.j. pokles o 1,57%

v roku 2016 EBBA poskytla Osl v celkovom počte hodín : 25 678 hodín t.j. Nárast o 16,31%

v roku 2016 počet rozvozov obedov : 8 926 t.j. Pokles o 10,71%

Realizované projekty

projekt Akadémia BB seniora – pokračovanie projektu v roku 2016

grant : Komunitná nadácia Zdravé mesto : vo výške : 1 750,00 €

aktivity : výučba AJ, PC pre pokročilých, keramika, drotárske techniky, servítková technika,

plávanie, Nordic Walking počet účastníkov : 107

október 2016 : Akadémia Európskeho seniora

financovanie : rozpočet mesta vo výške : 2 134,47€

aktivity : Koncert pri otvorení AES 2016, Olympiáda seniorov, Festival Banbysen, 2. večer stretnutia seniorov, 20. výročie DC Harmónia, Rozvoj kreatívneho priemyslu,

Aktivity v spolupráci s ŠVK – Perkusie dotyk s hudbou, Lúskajte s nami mozgový oriešok, Zaži knihu na vlastnej koži,

Aktivity v spolupráci so Stredoslovenským múzeom – Otvárajte dvere svadobná rodina, Skvosty Matejovho domu, Múzeum SNP – Ako zachovať vzácne exponáty,

Aktivity v spolupráci s REIC - Migrácia a Slovensko, Café Banbysen, Európsky deň kreativity – Investovanie v Európe – súčasný stav a perspektívy

Centrum včasnej intervencie - Už sa viem vcítiť počet účastníkov : 875

Projekt, ktorý sa realizoval v rámci Podpory opatrovateľskej služby - národný projekt

Trvanie projektu : 1. júl 2016 do 30.4. 2018

Realizácia projektu v rámci operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia.

Cieľ projektu . Podpora terénnej sociálnej služby v domácnosti občana – opatrovateľskej služby.

Celkom bolo v roku 2016 prijatých z podporou projektu 20 opatrovateliek.

Celkový finančný príspevok poskytnutý z MPSVaR : 40 560 € (refundácia)

Zariadenie pre seniorov Jeseň v novom šate už na jeseň

(13.9.2016) Zariadenie pre seniorov, ktoré poskytuje služby skôr narodeným Banskobystričanom od roku 1997, prechádza v týchto dňoch ďalšou obnovou. Po augustovej výmene okien v pivničných priestoroch bude budova na Internátnej ulici č. 10 už čoskoro vítať klientov aj novou fasádou. Na opravy vynaloží mesto približne 55 000 eur.

Jeseň je domovom pre približne 80 klientov. Ďalších 10 ľudí odkázaných na pomoc využíva Zariadenie podporovaného bývania nachádzajúce sa v nadstavbe objektu. Montáž lešenia v zadnej časti budovy značí začiatok stavebných prác.

„Práce sú v týchto dňoch zamerané na mechanické a chemické očistenie omietok od rôznych náletov zo stromov, machov, plesní a inej špiny. Po penetračnom nátere použijeme na fasádu odolné silikónové farby, pričom farby budovy budú zachované a jej charakter nezmeníme. Všetky opravy sa v Zariadení pre seniorov Jeseň realizujú za plnej prevádzky, preto sa zhotoviteľ zaviazal, že sa bude pracovať aj v dňoch pracovného voľna. Z mestského rozpočtu použijeme na stavebné práce približne 55 000 eur s DPH,“ hovorí prednosta MsÚ Martin Adamec.

Cieľom centra sociálnych služieb je riešiť rôzne životné situácie starších obyvateľov mesta. Pomoc je zameraná na problémy s bývaním, zníženú sebestačnosť alebo úplnú neschopnosť zabezpečiť si starostlivosť o seba a svoju domácnosť. V „Jeseni“ sa nachádza Zariadenie pre seniorov, Zariadenie podprahového bývania i práčovňa. Patrí sem aj Zariadenie opatrovateľskej služby sídliace na ul. Družby 25. Zdroj: Z.Sekerešová

Denné centrá v meste Banská Bystrica

Denné centrá slúžia seniorom poskytujú seniorom priestor pre aktívne trávenie voľného času. Ich zriaďovateľom je Mesto Banská Bystrica.

V dennom centre sa počas dňa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnúčaťom. V dennom centre sa poskytuje najmä sociálne poradenstvo, zabezpečuje sa záujmová činnosť. Organizačne sú centrá začlenené pod odbor soc. vecí, oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti, fungujú však ako samosprávne jednotky. Každé z centier má vlastný samosprávny orgán skladajúci sa zo zvolených členov centra, ktorý zodpovedá za činnosť centra. Celkove za činnosť centra zodpovedá vedúci denného centra, ktorý je vo väčšine prípadov aj predsedom samosprávneho orgánu centra. Usporadúvajú sa besedy, prednášky na témy týkajúce sa zdravia, výživy, kultúry, dôchodkového systému fungujúceho na Slovensku a podobne. Organizujú turistické, spevácke, literárne krúžky, ale i krúžky záhradkárov či šikovných rúk. Členovia centier sa stretávajú na spoločných posedeniach pri príležitosti rozličných sviatkov a životných jubileí. Podľa záujmu navštevujú krásne miesta na Slovensku i v zahraničí. Za člena sa možno prihlásiť v ktoromkoľvek z 12-tich centier nachádzajúcich sa v Banskej Bystrici, priamo u vedúcich centier.

Zameranie Denných centier. Podľa § 56, ods. 2, písm. b), zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, sa v dennom centre poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi

s vnukom alebo vnučkou. V dennom centre sa poskytuje najmä sociálne poradenstvo, zabezpečuje sa záujmová činnosť.

Organizácia činnosti Denných centier. Organizačne sú centrá začlenené pod odbor sociálnych vecí, oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti, fungujú však ako samosprávne jednotky. Každý z centier má vlastný samosprávny orgán skladajúci sa zo zvolených členov centra, ktorý zodpovedá za činnosť centra hospodárenie s finančnými prostriedkami (finančné prostriedky z príspevkov mesta a členských poplatkov). Celkove za činnosť centra zodpovedá vedúci denného centra, ktorý je vo väčšine prípadov aj predsedom samosprávneho orgánu centra.

Činnosť denných centier

Usporiadávajú sa tu besedy, prednášky na témy týkajúce sa zdravia, výživy, kultúry, dôchodkového systému fungujúcemu na Slovensku a podobne. Organizujú turistické, spevácke, literárne krúžky, ale i krúžky záhradkárov či šikovných rúk (podľa požiadaviek členov i ďalšie), v ktorých si seniori udržujú i rozvíjajú svoju telesnú i duševnú kondíciu. Členovia centier sa stretávajú na spoločných posedeniach pri príležitosti rozličných sviatkov a životných jubileí. Podľa záujmu navštevujú krásne miesta na Slovensku i v zahraničí.

Ako sa možno stať členom denného centra

Na spoločné posedenia, besedy, prednášky, krúžky či výlety pozývajú členovia 10-tich centier i ďalších záujemcov. Za člena sa môžete prihlásiť v ktoromkoľvek z 10-tich centier nachádzajúcich sa na území mesta Banská Bystrica, a to priamo u vedúcich centier.

Mesto Banská Bystrica má v zriaďovateľskej pôsobnosti zriadených 10 denných centier (klubov dôchodcov). V zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách sa všetky kluby dôchodcov od 01.01.2009 nazývajú denné centrá.

Zriadené Denné centrá:

Denné centrum Marína, Robotnícka 12, vedúca: Ing. Nataša Harmaniová CSc.

Denné centrum Rozmarín, Robotnícka 12, vedúca: PaedDr. Margita Hešková

Denné centrum Pohoda, Internátna 10, vedúca: Ing. Terézia Štrbová

Denné centrum, Krivánska 18, vedúca: p. Andrea Miková

Denné centrum, Na Uhlisku 1, vedúci: Mgr. Renata Petrinová

Denné centrum Harmónia, Lazovná 26, vedúci: Marcela Bohumelová

Denné centrum Nádej, Robotnícka 12, vedúca: Emília Pajgerová

Denné centrum Senior, Kremnička 18, vedúca: p. Anna Oravcová

Denné centrum Quo Vadis, Kapitulska 21, vedúci: p. Otto Malatinský

Denné centrum Dúbrava, Gaštanová 12, vedúca: p. Zuzana Kohútová

Denné centrum Lipa, Dolná 52, vedúca: p. Danica Balážovičová

Denné centrum Púpava, Tatranská 10, vedúca: p. Eva Bešínská

Denné centrum HARMÓNIA Lazovná 24-26

Má najširšiu členskú základňu, až 305 členov. V klube je aktívnych 9 krúžkov: turistický, počítačový, dobrej pohody, spevácky, rekondičný, literárny, záhradkársky, technicko-prevádzkový a gazdinky. V pondelky bývajú prednášky na vopred dohodnuté témy. Každý rok sa pre členov organizuje niekoľko poznávacích zájazdov. Tento rok majú sťažené podmienky pre pondelkové prednášky a cvičenia v rámci rekondičného krúžku, pretože

mesto zrušilo nájom miestnosti, v ktorej sa doteraz tieto aktivity konali a náhradné priestory DC veľmi nevyhovujú. Klub vznikol 16.10.1996 a na jeseň bude oslavovať 20 rokov svojej existencie.

Denné centrum DÚBRAVA Gaštanová 12

V rámci DC DÚBRAVA Podlavice-Skubín funguje viacero krúžkov: počítačový – krúžok Informačnej technológie – HLAVA, gazdinky – ŽALÚDOK, ručné práce – RUKY, literárno-dramatický – SRDCE, turistický – NOHY, cvičenie – KOSTI, KÍBY, SVALY

Všetky spolu vytvorili jeden živý, funkčný celok, ktorý má názov: Denné centrum klubu dôchodcov DÚBRAVA Podlavice – Skubín.

Klub začal svoju činnosť v roku 2008. V súčasnosti sa stretávajú v ZŠ na Gaštanovej ulici v Podlaviciach. Klub dôchodcov v Podlaviciach bol založený z podnetu predsedu občianskej rady v Podlaviciach pána Vrábela a s podporou primátora mesta Ivana Saktora, ktorý sa osobne zúčastnil jeho slávnostného otvorenia, ako aj ďalších následných akcií. V súčasnosti má klub 154 členov, hoci na začiatku ich bolo menej ako 30. Za osem rokov trvania je to veľký úspech a zadosťučinenie.

Denné centrum LIPA Dolná 52

Odchodom na dôchodok sa život nekončí. Pokračuje v novej podobe. Človek striebornej generácie má odrazu celý deň pre seba a čas, aby si začal plniť svoje sny. Nových priateľov si môže nájsť práve v denných centrách mesta.

Denné centrum LIPA bolo založené 21. októbra 2009. Svoju činnosť na čele s Jozefom Karvašom začalo v januári 2010. Dnes má 30 členov, ktorí sa stretávajú každý pondelok s vedúcou centra Danicou Balážovičovou.

Vzhľadom na malý počet členov, nemá DC LIPA vytvorené samostatné krúžky. Stretnutia v klube sú spoločné a mimo klubu podľa záujmu.

Čím je DC LIPA výnimočné?

Na stretnutiach sa diskutuje, informuje, spieva, oslavuje, spoznáva, vzdeláva, vzájomne podporuje, radí, rešpektuje. Členovia sa zúčastňujú matičných zájazdov. V spolupráci s Múzeom SNP v BB v roku 2013 vytvorili literárno-hudobné pásmo z príspevkov členov pod názvom Pamätám si... V decembri 2015 sa podarilo zapojiť seniorov z niekoľkých DC do festivalu slova SLOVOMFEST čítaním vlastnej poézie. Navštevujú rôzne výstavy, boli v rodisku C.Filčíka a Š.Kvietika v Dolných Plachtinciach, v rodnom dome Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka v Uhrovci. Zapájajú sa do aktivít mesta, športových hier, vzdelávaní v rámci Akadémie európskeho seniora. Venujú sa ručným prácam, majú kurzy pamäti, PC, či projekt We love eating o zdravej výžive.

Každý nový člen prinesie do klubu novú krv, nové názory, svoje koníčky. Napr. návšteva banického múzea v Španej Doline, moje rodisko v Šajbe – Strelníkoch, v Hronskom Beňadiku, zber liečivých rastlín, ochutnávka z mojej záhrady, spev ľudových piesní, pozitívne myslenie, hra na fujare, harmonike, klavíri, vlastná tvorba poézie, zážitky z ciest, baví ma fotenie, poviem vám vtip, bola som na koncerte, v divadle... Preto je život v DC LIPA pestrý a zaujímavý.

Denné centrum NA UHLISKU Na Uhlisku 1

Denné centrum sa nachádza vo vile na rázcestí štyroch ciest na Uhlisku 1 v Banskej Bystrici. Na prízemí v troch obývacích miestnostiach sa stretávame dvakrát do týždňa, v pondelok a vo štvrtok od 13,30 do 16,00 hod. V utorok sa stretávajú členky čipkárskeho krúžku. Program a činnosť je zväčša podobná ako aj v iných Denných centrách v našom meste, len členovia sa stretávajú častejšie, lebo majú podľa ich slov najkrajšie priestory. Veľmi obľúbené je každoročné stretávanie sa s jubilantmi v ZŠ na Golianovej ulici. Podľa záujmu členov organizuje besedy, prednášky, výlety a zájazdy.

Denné centrum MARÍNA Robotnícka 12

Najstarší klub seniorov v Banskej Bystrici vznikol v roku 1967 a už na rok v januári budú oslavovať 50 rokov. Začínali v Kapitulskej, vtedajšej Moyzesovej ulici č. 6. Prvým predsedom bol pán Ondrej Legiň. Členovia klubu chodia cvičiť, majú počítačový, drôtikársky a iné krúžky. Dnes má klub 62 členov. Radi chodia na turistiku. Zúčastňujú sa seniorských súťaží. Spolupracujú aj s deťmi, ktoré minulý rok učili napríklad hačkovať, či štrikovať.

Denné centrum PÚPAVA Tatranská 10

Ide o „najmladšie“ DC, ktoré oficiálne vzniklo 1.4.2013, hoci na skúšku fungovalo od leta 2012. Vedúcou bola pani Eva Bešinská, ktorá odovzdala štafetu ďalej. Po svojom zvolení povedala, že sa vo funkcii budú striedať, aby nové myšlienky, názory a smerovania boli pre DC na úžitok. Svoje slovo dodržala a novou vedúcou je teraz Danko Gazdíkova. Momentálne majú okolo 160 členov.

Na začiatku sa seniori zo Sásovej nepoznali a aj preto bolo všetko náročnejšie. Začínali turistikou a besedami o zdravej strave, o ktorej zaujímavo rozprával Mgr. Šuca. Bolo to nielen o známych a neznámych jedlách, ale aj ochutnávkach, ktoré si pripravili.

Výlety na mnohé známe miesta, ako sú Turecká-Salašky, Pustý hrad, Muráň, Detvianske Lazy, Vodopád Bystrô, Fuggerov dvor, Hronsek-artikulárny kostol, Kamenné more Dolná Lehota či Revište potešili všetkých zúčastnených seniorov. Chystajú sa dokončiť aj púť po Barborskej ceste.

Z členov DC Púpava sa sformovala tanečná skupina Arizonky s country tancami. Vystupujú na rôznych podujatiach a sú dôkazom toho, že vek nie je prekážka.

DC vďačí aj Mirke Žilkovej za pomoc pri podujatiach, pozvánkach na výstavy, koncerty, operety... Mávajú zaujímavé prednášky a obľube sa teší aj „tréning pamäti“.

Veľmi pútavé stretnutia boli s otcom Motýľom – saleziánom. Spolu s rádovou sestrou Jozefou, ktorá už žiaľ musela odísť na iné pôsobisko, dodávali optimizmus chorým a monitorovali osamelých vo vysokom veku.

Záujemci môžu pod vedením odborníkov získať počítačové zručnosti. Spolupracujú aj s inými DC na území mesta. Organizujú opekačky, posedenia v cukrárni, zbery šípok, drienok alebo si len tak zájdu na pivo. Vytvorili sa nové priateľstvá, vzájomne si pomáhajú a už majú plány aj na prácu s hlinou, drôtom či maľbou na sklo.

Vypracovali: PhDr. Karol Langstein – vedúci Oddelenia sociálnej a krízovej intervencie MsÚ v Banskej Bystrici, r. 2017 a kolektív OSV SKI MsÚ v Banskej Bystrici a partneri z MVO

Ing. Škorňová, Mgr. Špeník, Mgr. Lovásová, Herchlová, Mrázová, Mgr. Trvalová, Bc. Chudá Kočišová, Mgr. Frémal, Bc. Vechterová, Marková, partneri mesta ÚZS SČK Banská Bystrica

1. ÚVOD

V roku 2016 sme si predsavzali to, že budeme venovať pozornosť komunite na Internátnej 12, Banská Bystrica a pomocou zmäkčovacích aktivít sa budeme snažiť stierať sociálne nerovnosti hlavne u maloletých a mladistvých z tejto lokality. Uvedomujem si, že človek ak nie je stotožnený s priestorom do ktorého vstupuje alebo ktorý má aj keď len dočasne užívať – vstupuje do jemu neznámeho priestoru „terra inkognita“ a preto jeho reakcie môžu byť neadekvátne očakávaniam väčšiny ľudí stotožnených s týmto priestorom. Jednoducho a obrazne povedané – ak napr. rómske deti, ktoré nikdy neboli na plavárni, kine, divadle, múzeu – sa do tohto priestoru dostanú, tak všetka pozornosť tých druhých je upriamená na nich a oni nemusia vedieť ako sa správať, ako znášať tieto pohľady, ako na ne reagovať – a potom môžu spustiť svoj vnútorný obranný mechanizmus a správajú sa tak ako sa cítia oni dobre a „v pohode“. A to sa zase nemusia pochopiť tí druhí. Riešiť sa to dá jediným spôsobom a to tak, že jednoducho všetci ľudia budú ľuďmi a budú sa v priestore síce vnímať ale aj tolerovať. Vzájomné učenie sa užívania priestorov a situácií je jedna z dôležitých interakcií ktoré chceme dopriať deťom, ktoré by sa bez našej pomoci a pomoci partnerov do takýchto priestorov málokedy dostali. Zážitky a zažitú skúsenosti sú tým najvzácnejším benefitom učenia sa navzájom. Meniť myslenie a konanie komunity, ktorá zažíva chudobu je systematická a dlhodobá intervencia a nie len krátkodobé zvýhodnenie. V tomto vnímaní a podpore všetkých takto nasmerovaných aktivít budeme venovať pozornosť aj v roku 2017.

Ďalšou oblasťou, ktorá bola dôležitá v roku 2016 bola istým spôsobom obhajoba Systému prestupného bývania (Systém Level Housing), ktorý v meste Banská Bystrica funguje od roku 1993 v porovnaní s Európskymi konceptmi Housing First a Rapid Re-housing. Najdôležitejšími rozdielmi sú legislatívne možnosti a nastavenia, ktoré tieto svetové a európske systémy stavajú na území Slovenska do neefektívnej polohy, ktorá postráda zásluhovosť, iniciáciu aktivity samotného klienta a je skôr len istou formou skôr bytovej politiky ako riešenia sociálnych disparít a pasívneho postoja k riešeniu svojich problémov. Viac je uvedené v Porovnávej štúdií v ktorej boli uvedené systémy porovnané a deklarovaná nepravdivosť uvádzaných tvrdení o tom, že systém prestupného bývania je nákladovejší ako „inovatívne“ ale ojedinelé svetové vnímania rozdávania bytov bez akýchkoľvek podmienok.

V problematike závislosti oddelenie po niekoľkoročných iniciatívach na zriadenie záchytnéj siete zloženej z podprahovej nocľahárne, Denného stacionáru, Záchytné izby, Ambulancie Toxikológie v prepojení na CPLDZ sme zaujali vyčkávaciu polohu z nasledovných dôvodov. Aj keď naša iniciatíva bola prerokovaná medzirezortne (MPSVaR, MZ SR, MV SR, Úrad vlády a pod.) na niekoľkých rokovaníach za okrúhlym stolom MZ SR, a všade tam kde sa len dalo – ostalo len pri rečiach a pochvalách bez zjavného efektu zmeny a prispenia k realizácii zámeru. Hlavným dôvodom tohto postoja však je skutočnosť, že nami popísaná klientela s viacnásobným znevýhodnením (bezstrešnosť, alkoholová a iná závislosť, disharmónia života a morálky, laxnosť a pod.) je skoro vždy enormne zaťažovaná exekúciami a to aj voči

zdravotným poisťovňami. Z toho titulu zdravotné poisťovne za nich uhrádzajú len úkony na záchranu života, do ktorých táto nadstavba nespadá. A tak sme v situácii psa, ktorý naháňa svoj chvost. Závislosť je diagnóza, ktorú môže liečiť iba doktor a sociálny pracovník môže nastúpiť len po úspešnej liečbe alebo v súbehu. To znamená, že ak nebudeme riešiť závislosť, bude naďalej človek mimo komunitu, spoločnosť a bude si svoju závislosť len prehlbovať a o dákom tom zamestnaní nie je ani chýru – lebo kto by zamestnal závislú osobu? Pokiaľ sa spoločnosť nevysporiada s týmto neduhom, tak o probléme budeme vedieť ale nebudeme ho riešiť. Dôležité je zachovať mieru vyváženosti a to preto aby neboli trestaní tí poctiví a zvýhodňovaní, tí, ktorým to veľakrát vyhovuje, lebo je to jednoduchšia životná cesta s úskaliami, ktoré dobre znášajú.

Dovolím si na záver úvodu svoj postreh: „Prehnanou solidaritou sa upúšťa od morálnej zodpovednosti za svoje konanie a žitie - čo je v konečnom dôsledku možné pomenovať aj ako AMORÁLNE. Takže ak chceme zachovať slušnosť a morálku spoločnosti = musíme vyžadovať pravidlá, zásluhovosť. Bez morálky nie sú pravidlá, bez pravidiel je anarchia a chaos - čo môže viesť „prehnane“ aj k rozkladu spoločnosti a jej fungovania.“

Ďalšou problematikou, ktorá sa niesla v roku 2016 bola problematika vnímania krízovej intervencie, ktorá nie je legislatívne ale ani teoreticky dostatočne podchytená a vysvetlená, čo spôsobuje rad nedorozumení a nepochopení. Toto ma viedlo k zadefinovaniu krízovej intervencie:

„Cieľom krízovej intervencie je jednotlivec alebo rodina, ktorá sa po poskytnutí intervencií, stane samostatnou, integrovanou, nebude potrebovať pomoc sociálnych pracovníkov a úspešne zvládne proces osamostatnenia sa.“

Tento proces nie je jednoduchý a hlavne vtedy ak jednotlivec alebo rodina nemali možnosť vnímať a kopírovať dobré vzorce správania sa a konania už počas svojho predchádzajúceho života a detstva.

V krízovej intervencií musí fungovať aj vnútorná dynamika, ktorá je nutná na dosiahnutie cieľa. Musí platiť zásada, že zariadenia by mali byť na takej úrovni, ktorú by si v danom štádiu progresu, mal vedieť zadovážiť aj sám klient pri akceptácii jednej z filozofii KI a to - „každý býva v tom na čo má“ akceptujúc základnej rovnice života:

Práca a z nej plynúci príjem > adekvátne bývanie > adekvátna kvalita životnej úrovne

Samozrejme, že tento graf by sme mali doplniť o čas pred zamestnaním a to v ponímaní – zvládnuté vzdelávanie – adekvátna práca – adekvátny príjem – adekvátne bývanie... a možno by sme ju mali doplniť aj o zodpovedné správanie, plánované rodičovstvo a to všetko, čo ovplyvňuje naše žitie (tu a teraz) ale aj budúce žitie ... V dnešnej dobe by sme mali hovoriť o osobnej zodpovednosti. Zodpovednosť za svoj život a život svojej rodiny, v zmysle ktorej je pozitívna zásluhovosť a zodpovednosť jedinou hybnou silou smerujúcej ku kvalitatívnej zmene života jednotlivca a rodiny. Úplne logicky na to nadväzuje aj dobrý vzor schém správania sa a žitia života v rodine, ktorý automaticky kopírujú aj deti, ktoré v budúcnosti snáď budú lepšie rozpoznávať dobré a zlé rozhodnutia, ako aj spôsoby žitia - keď sa sami stanú rodičmi a budú mať rodiny.

Tak ako som už vyššie naznačil – krízová intervencia je jedinečná preto, že každý jeden z nás je jedinečný a počas svojho života sa môže ocitnúť v rôznych situáciách, ktoré

nemusi zvládnuť - ale ak prijmem pomoc, ak budeme mať možnosť prijať ju – tak je veľká šanca, že v prípade aktívnej spolupráce sa z týchto problémov môže vymaniť a žiť svoj život, ktorý za neho nikto iný nemôže žiť.

Toto vnímanie je diametrálne odlišné od dlhodobej sociálnej starostlivosti t.j. sociálnych služieb na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorých úlohou je adekvátny a dôstojný život a dožitie seniorskeho veku a znevýhodnenia za pomoci sociálnych služieb.

Prostredie v ktorom sa odohráva celý život je jedným z najdôležitejších činiteľov pôsobiacich na terajšie aj budúce žitie.

Počas roka 2016 sme boli súčasťou mnohých slovenských ale aj medzinárodných projektov a iniciatív v oblasti ktorá sa obsahovo zhoduje s našou agendou. Poskytovali sme skúsenosti z praxe pre tvorbu dokumentov, stratégií a legislatívnych rámcov.

2. SOCIÁLNA POLITIKA

Oddelenie sociálnej a krízovej intervencie MsÚ BB (ďalej len OSKI)

2.1 SOCIÁLNO-PRÁVNA OCHRANA DETÍ A KURATELA DOSPELÝCH

OSKI zabezpečuje ako prenesený výkon štátnej správy – osobitný príjemca dávky v prípadoch keď dochádza k porušovaniu zákona (záškoláci – neospravedlnené hodiny) a v týchto prípadoch je ustanovené Mesto ako výdajca tejto dávky vo vecnej alebo finančnej forme (jedná sa čisto o transfer financií s ktorým máme ďalšie výdavky a prácu navyše – kontrola faktúr, manipulačné poplatky a pod.) a v prípadoch, v ktorých je ustanovený dohľad nad maloletým dieťaťom v rodine, ktorá poberá dávky v hmotnej núdzi a príspevky k nim (ďalej len DvHN a P) – sme osobitným príjemcom celej DvHN a P.

Osobitný príjemca (OP)	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Počet detí porušujúcich ŠZ (za neospravedlnené hodiny)	29	26	37
Počet detí nad ktorými bol ustanovené opatrenie SPO (dohľad a pod.)	77	78	82
Počet vystavených poukazov spolu za agendu Osobitného príjemcu	654	702	828
Počet rodín v ktorých sa vykonáva OP - PnD	89	97	92
Z toho počet rodín v ktorých sa vykonáva OP- PnD + DvHN P	6	8	6

OSKI prostredníctvom zamestnanca (Mgr. Lovásová) vykonáva aj výkon poručníctva, čo predstavuje zákonné zastupovanie detí bez osobnej starostlivosti, ktoré nemajú rodičov (opustené deti, utajené pôrody, rodičia pozbavení rodičovských práv, siroty a pod.) Táto agenda si vyžaduje zastupovanie vo všetkých súdnych úkonoch a iných rozhodnutiach, pre ktorých sa vyžaduje vyjadrenie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa (osvojenie, majetkový opatrovník, zastupovanie dieťaťa pri riešení vážneho zdravotného stavu,

operačné zákroky, doklady, preukazy ZŤP a pod). Náročnosť agendy nie je len z pohľadu ľudského rozmeru ale aj časového.

Poručníctvo	2014	2015	2016
Počet detí, ktorým sa realizovalo Poručníctvo	22	26	28
Počet úkonov spojených s poručníctvom	68	64	62
Počet správ poručníka OS	28	32	26

V zmysle zákona 305/2005 Z.z. SPO a KD, OSKI poskytuje legislatívnu súčinnosť s DeD a ÚPSVaR BB pri tvorbe a vyhodnocovaní Individuálneho plánu rozvoja dieťaťa (ďalej len IPROD) ako jeden z účastníkov, ktorý je povinný jedenkrát za 6 mesiacov aktualizovať IPROD.

IPROD	2014	2015	2016
Počet správ celkom (DeD + ReC)	84	69	92
Počet správ DeD	75	57	86
Počet správ ReC	9	12	6
Poznámka: IPROD = Individuálneho plánu rozvoja dieťaťa, DeD = detský domov, ReC = Reedukačné centrum			

V rámci agendy detí umiestnených v DeD z mesta Banská Bystrica sa realizujú výjazdy do biologických rodín týchto detí aj z dôvodu agendy IPROD, ale aj ako snaha zmeniť pomery na strane rodiny.

Ústavné starostlivosť detí z Banskej Bystrice	2014	2015	2016
Počet detí umiestnené v DeD	56	52	53
Počet detí umiestnené v ReC	4	7	5
Počet detí umiestnené v DSS	3	3	1
Spolu	63	62	59
Počet intervencií v biologickej rodine dieťaťa umiestneného v NRS	55	71	85
Poznámka: IPROD = Individuálneho plánu rozvoja dieťaťa, DeD = detský domov, ReC = Reedukačné centrum, DSS = Domov sociálnych služieb - počet intervencií je podľa rodín nie počtu detí - súrodenci			

Ďalšou agendou OSKI je v zmysle zákona č.417/2013 Z.z. o hmotnej núdzi, poskytovanie jednorázovej dávky v hmotnej núdzi (ďalej len JDvHN), mimoriadnej dávky na pomoc občanovi (ďalej len MDO) a pohotovostnej potravinovej pomoci (ďalej len PPP).

Forma poskytovanej pomoci	2014	2015	2016
Počet prijatých žiadostí o JDvHN a MDO	52	28	23

Počet poskytnutých JDvHN a MDO	24	21	12
Počet zamietnutých JDvHN a MDO	28	7	11
Počet poskytnutej PPP	67	71	69
Poznámka: V rámci posudzovania MDO je nulová tolerancia vo vzťahu k dlžobám na daniach...			

OSKI v roku 2016 v rámci súčinnosti s orgánmi štátnej a verejnej správy (Okresné sudy, Úrady práce sociálnych vecí a rodiny – ďalej len ÚPSVaR, a iné inštitúcie a organizácie) prešetrili, vypracovali a zaslali žiadateľom. OSKI sa zúčastnilo 23 rodinných konferencií.

Tabuľka: Prehľad správ poskytovaných v rámci súčinnosti s inými organizáciami

Druh správ	2014	2015	2016
Správa o povesti OS (výživné, rozvod a pod.)	648	503	423
Správa o povesti ÚPSVaR k žiadosti o NRS	22	23	15
Správa o nesvojprávnych	85	142	148
Iné dožiadania	86	75	84
Správy o povesti pre silové zložky (MV SR, prokuratúra a pod.)	884	870	871
Štátne občianstvo vyjadrenie	7	9	17

Poznámka: OSKI má v evidencii 88 ľudí pozbavených svojprávnoti z ktorých 6 má iba obmedzenie na právne úkony. S 73 osobami pozbavenými svojprávnoti prichádza OSKI do kontaktu a OS poskytujeme správy o starostlivosti. V dvoch prípadoch je Mesto Banská Bystrica opatrovníkom (majetkový)

V rámci schválenia Všeobecne záväzného nariadenia mesta Banská Bystrica č.9/2009 – Štipendijný fond A. Hanzlíka – OSKI posudzuje splnenie podmienok daných týmto nariadením a svoje stanovisko o splnení resp. nesplnení podmienky príjmu žiadateľa a spoločne posudzovaných osôb, kompetentnému Odboru školstva MsÚ. V roku 2016 bolo na OSKI odstúpené z Odboru školstva MsÚ na posúdenie celkovo 8 žiadostí o štipendium.

V zmysle VZN o SPO poskytuje mesto finančné prostriedky na cestu rodiča za dieťaťom umiestneným v NRS za stanovených podmienok. V roku 2016 túto možnosť nevyužil žiaden rodič.

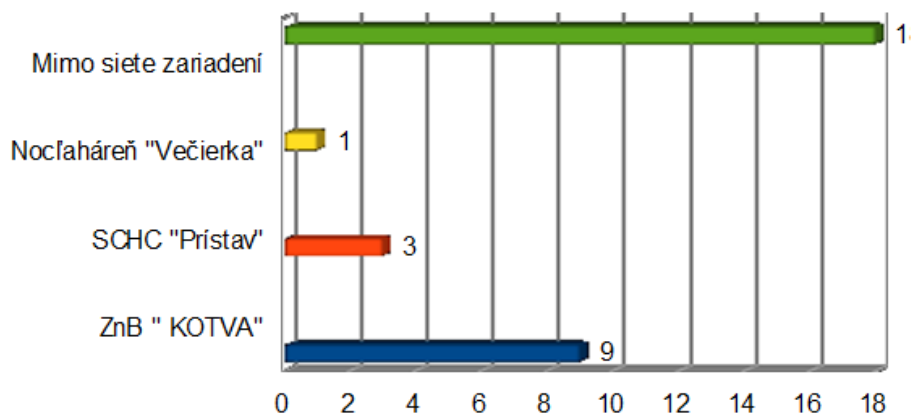
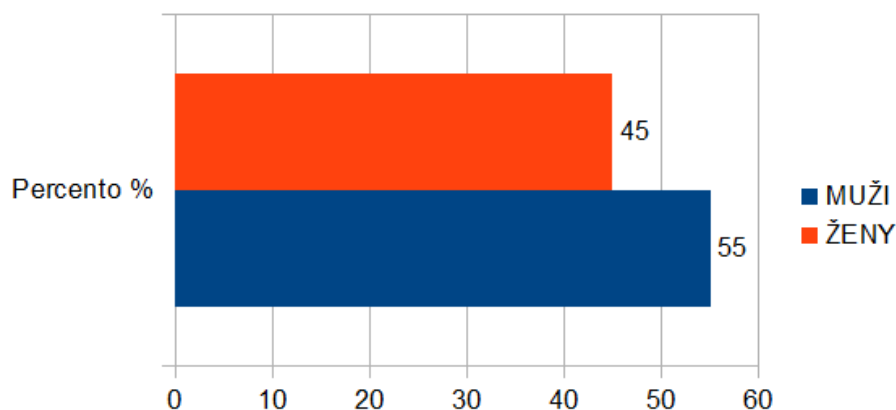
OSKI v roku 2016 v zmysle zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve a v znení zmien a doplnkov zabezpečoval pohreb pre občana, ktorý zomrel na území mesta a nemá ho kto pochovať, pre 11 zomrelých.

2.2 Sociálne poradenstvo v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

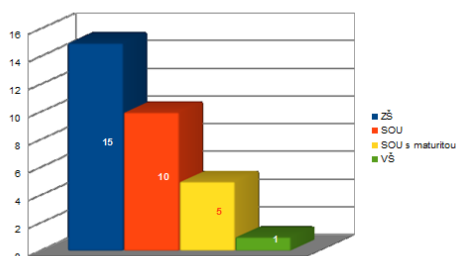
V roku 2016 bola poskytnutá sociálna služba celkovo 121 klientom. Z tohto počtu bolo 31 klientov v dlhodobom riešení. Jednalo sa najmä o pomoc v riešení ich aktuálnej sociálnej situácie, vyžadujúcej dlhodobú a obojstrannú spoluprácu. Jednalo sa najmä o problematiku uplatnenia sa na trhu práce, sociálne poradenstvo, možnosti konsolidácie dlhov. Jednalo sa o 14 žien a 17 mužov.

Zvyšných 88 klientov bolo poskytnuté sociálne poradenstvo, ktoré si nevyžadovalo dlhodobú spoluprácu, resp. klienti boli riešení ďalšími zložkami OSKI.

Graf č. : Počet klientov z jednotlivých zariadení:

Graf č. ...: Dosiiahnuté vzdelanie klientov:

2.3 Pomoc v uplatnení sa na trhu práce, hľadanie možností riešenia dlhov

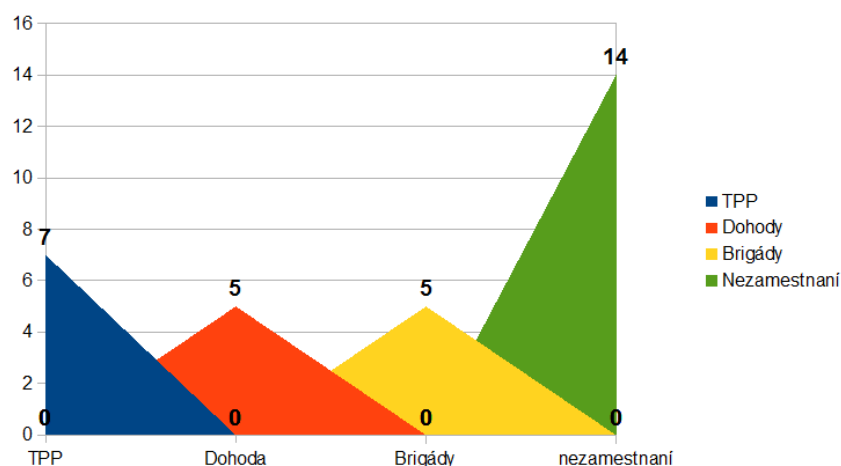
Konštatovať môžeme, že v roku 2016 sa na základe obojstrannej spolupráce a vlastnej aktivity podarilo uplatniť na pracovnom trhu 7 klientom, ktorí sa zamestnali na pracovnú zmluvu. Jednalo sa o práce v strojárskej výrobe, potravinárskom priemysle, službách, či v drevovýrobe.

Dohoda o vykonávaní pracovnej činnosti bola uzatvorená s 5 klientmi. Jednalo sa najmä o práce v stavebníctve a potravinárskom priemysle. 5 klientov riešilo svoju sociálnu situáciu aktívnymi a dlhodobými brigádami a využili možnosť rekvalifikačného kurzu – obsluha VZV, hygienické minimum, opatrovateľský kurz (projekt REPAS – ÚPSVaR). Klienti dostávali širšiu ponuku a prehľad rekvalifikačných kurzov s cieľom zvýšiť si možnosti zamestnania.

14 klientom sa aj napriek tomu nepodarilo uplatniť sa na trhu práce. Jednalo sa o značne zadĺžené osoby, ktoré ťažili exekúcie a aj z toho vyplývali obavy nájsť si zamestnanie. Motivovaní boli do brigádnickej činnosti s cieľom zachovania pracovných návykov. Významným faktorom sa javila skutočnosť najvyššieho dosiahnutého vzdelania u väčšiny klientov – základného, ako aj strata pracovných návykov, či zručností. Stretli sme sa aj s problémom, že klienti neboli schopní pripraviť sa na skúšky, alebo na rekvalifikačnom kurze neuspeli z dôvodu, nepochopenia študijného materiálu, ktorý im bol taktiež zabezpečený. 5 klienti uvítali spoluprácu a riešenie možnosti postupného oddĺženia – komunikácia s veriteľom, splátkový kalendár, dohľad splátok, vypisovanie poštových šekov, sprievod,... (nebankovky, mobilní operátori, banky, dlhy voči Sociálnej poisťovni, zdravotnej poisťovni, Mestu Banská Bystrica,... jedná sa o dlhodobý proces). Realizovaná bola aj spolupráca s tunajším Centrom právnej pomoci Skuteckého 30, Banská Bystrica. Zvyšných hodnotíme ako pasívnych poberateľov dávky, ktorí jednoducho „zatvárali oči“ pred ich problémami.

Nadalej pokračovala spolupráca s overenými personálnymi agentúrami, ako aj s ďalšími spoločnosťami a firmami v Banskej Bystrici a okolí. Klientom boli spracovávané životopisy, žiadosti o prijatie do zamestnania, so zreteľom na ich reálne možnosti a schopnosti.

Graf č. : Forma zamestnania klientov po intervencii

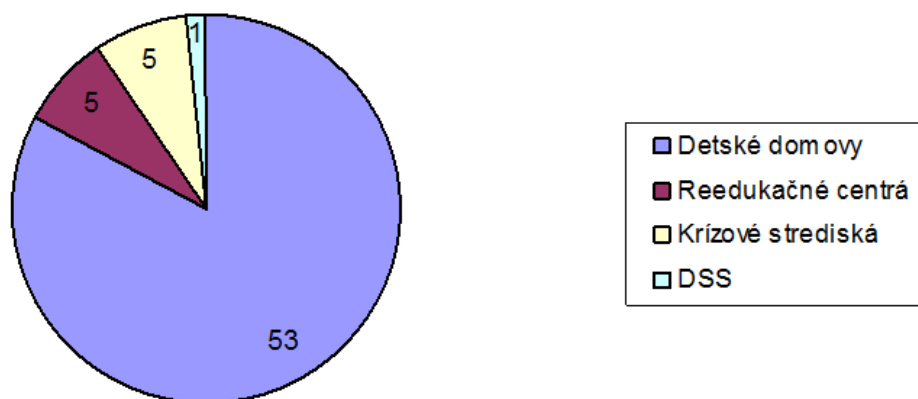
V roku 2016 bolo taktiež vykonaných 29 priamych intervencií v zariadeniach poskytujúcich sociálne služby krízovej intervencie (osobné návštevy klientov v ich domácom prostredí). Pozitívne hodnotíme aj spoluprácu so sociálnymi pracovníkmi SČK, ÚzS Banská Bystrica. Zrealizovaných 392 konzultácií zaznamenaných v tzv. záznamových hárkoch klienta (klientských hárkoch). Spracovaných bolo 86 úradných záznamov.

Konštatovať môžeme, že značným problémom bola zadĺženosť klientov. Boli im spracované návrhy dohody o splátkach (splátkové kalendáre), poskytnutý sprievod (CPP, banky, exekútor), vypisovanie poštových poukazov na úhradu, námietky voči exekúcii, odklad atď., podľa stanovených priorit. Jedná sa o dlhodobý proces, s cieľom postupného platenia pohľadávok a najmä komunikácie.

2. 4 Sociálno-právna ochrana detí a sociálna kuratela, opatrovníctvo, v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Graf č. 5 nám prezentuje počet maloletých detí v ÚS

Ústavná starostlivosť

V roku 2016 bolo celkovo 69 maloletých detí umiestnených v ústavnej starostlivosti. Z tohto počtu bolo 53 v detských domovoch, 5 v reedukačných centrách, 10 v krízových strediskách a 1 sú poskytované sociálne služby v DSS. Spracovaných bolo celkovo 54 správ o sociálnej situácii v rodinách. Vykonávané boli priebežne šetrenia v domácnostiach rodičov či rodiny umiestnených maloletých detí (85), v zmysle Plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou. Účasť na prípadových konferenciách (15) bola s cieľom stanovenia jednotlivých postupov a úloh v rámci plánu sociálnej práce, so zainteresovanými subjektmi, rešpektujúc celkový cieľ a princípy sociálnej práce (ÚPSVaR, DeD, dieťa, rodič, širšia rodina).

OSKI na základe poverenia primátora Mesta Banská Bystrica vykonávalo funkciu opatrovníctva 3 nesvojprávnym osobám. Uvedené osoby boli opatrovníkom zastupované vo všetkých právnych úkonoch, ústnych aj písomných pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy a územnej samosprávy, právnickými a fyzickými osobami, súdmi, pri preberaní

dôchodku a spravovaní majetku, za fyzickú osobu. V roku 2016 sa vykonalo 140 šetrení opatrovníkov nesvojprávnych osôb.

Činnosti	Oddĺžovanie mediácia	Intervencia v ZSS	Počet konzultácií	Počet ÚZ	Počet IPROD	Príp. konferencie	Šetrenie v rodinách SPO	Šetrenie v rodinách NO	NO
Počet klientov	5	29	392	86	112	23	85	140	3

IPROD – Individuálny plán rozvoja dieťaťa je jeden zo základných dokumentov v prípadoch ak sa maloleté dieťa nachádza v ústavnej alebo náhradnej starostlivosti. Pri zostavovaní tohto dokumentu v zmysle platnej legislatívy spolupracujú Detský domov, Úrad práce sociálnych vecí a rodina a Mestský úrad. V roku 2016 boli z iniciatívy štátu zahájené realizácie Rodinných konferencií, ktoré mali zabezpečiť aktívnu účasť všetkých zainteresovaných – teda už menovaných organizácií plus rodinných príslušníkov a samotných detí. V niektorých prípadoch tieto konferencie postrádali logiku, hlavne v tých prípadoch, keď necelý rok bolo dieťa umiestnené a už sa zvolávala konferencia ako keby sa za ten čas dalo dospieť k zmene podstaty umiestnenia. V tom čase mala prebiehať sanačná forma intervencie, ktorá je aj zákonom jasne pomenovaná. Veľakrát sa na týchto RK iniciatíva nachádzala na strane inštitúcií, ktorých bolo mnohonásobne viac ako tých, ktorých sa to týka.

V jednom prípade sme sa iniciatívne snažili vyskúšať inovatívne možnosti pomoci matke a dieťaťu nachádzajúcemu sa v DeD. Tento proces je nastavovaný v najlepšom záujme dieťaťa v komparácii na stabilizáciu možností matky ako aj jej schopnosti udržať si zamestnanie a vysporiadanie sa s dlhmi z minulosti.

3. BYTOVÁ POLITIKA

Dlhodobou snahou OSKI je prepájanie sociálnej a bytovej politiky, tak aby klient, ktorý sa ocitne na perifériu spoločnosti mohol postupne za svojej aktívnej spolupráci riešiť svoj život v priestore v ktorom nepotrebuje sociálnu intervenciu. V rámci Základných dokumentov mesta navrhujeme výstavbu takých bytových segmentov, ktoré si žiada dopyt, avšak všetko závisí od možností Mesta Banská Bystrica. V rámci bytovej výstavby chýbajú malometrážne nízkonákladové byty, ktoré by boli vhodné jednak ako štartovné byty ale aj ako postup nájomníkov z Režimového bývania na Internátnej ulici číslo 12.

3.1 Žiadosti o nájomné byty postavené s podporou Štátneho fondu rozvoja bývania

Počet kompletných žiadostí o prenájom nájomné byty zo ŠFRB v zozname žiadateľov - podľa izbovosti

Preferovaná izbovitosť požadovaná veľkosť	Počet žiadostí		
	k 31.12.2014	k 31.12.2015	K 31.12.2016
Garsónky	3	4	5
Jednoizbové byty	36	40	36
Dvojizbové byty	57	68	70
Trojizbové byty	24	29	31
Štvorizbové byty	0	2	3
Spolu	120	143	145

Zdroj: Odbor sociálnych vecí, Oddelenie sociálnej a krízovej intervencie, MsÚ B. Bystrica
V roku 2016 došlo k uvoľneniu 16-tich nájomných bytov (ŠFRB) v rámci štyroch lokalít,

z toho 4 byty na Šalgotarijanskej ul. 2A-2D, 1 byt na Rudohorskej ul. 27, 2 byty na Kráľovohoľskej ul. 22 a 9 bytov na Medenej 1-11, Banská Bystrica. V troch prípadoch sme zrealizovali vzájomné výmeny bytov, dve na Medenej 1-11 a jednu na Šalgotarijanskej ul. 2A-2D, B. Bystrica.

V roku 2016 OSKI posudzovalo 18 žiadosti o opakované uzatvorenie nájomných zmlúv v bytoch (ŠFRB) ul. Sládkovičova 38-44 a Šalgotarijanska 2A- 2D, B. Bystrica s nájomcami, pri ktorých je rozhodujúce plnenie príjmových podmienok podľa zákona č. 443/2010 Z.z. Všetky žiadosti boli kladne vybavené.

OSKI posúdilo pre spoločnosť MBB a.s. v roku 2016 35 nájomcov, ktorí spĺňali zákonné podmienky (zák. č. 443/2010 Z.z.) pre opakované uzatvorenie nájomnej zmluvy v byte zo ŠFRB v lokalitách Rudohorská 27, Kráľovohoľská 20-22 a Medená 1-11, Banská Bystrica.

3.2. Nájomné byty Internátna 12, Banská Bystrica

V zmysle platného VZN č. 10/2011 OSKI eviduje žiadosti o prenájom nájomného bytu v režimovom bývaní na Internátnej 12, Banská Bystrica vo dvoch kategóriách: kategória A - samostatne žijúce osoby a bezdetní manželia a kategória B – rodiny s deťmi.

Na základe priebežného uvoľnenia nájomných bytov na Internátnej 12, Banská Bystrica boli počas roka 2016 kladne vybavené 4 žiadosti, všetky z kategórie B – rodiny s deťmi.

3.3. Švermova 45A, Banská Bystrica

Počas roka 2016 boli priebežne obsadzované uvoľnené nájomné byty vyčlenené pre naliehavé prípady v dome na Švermovej 45A, Banská Bystrica, kde je spolu 16 bytových jednotiek. So žiadateľmi sme uzatvorili 6 nových nájomných zmlúv na dobu určitú 1 resp. 2 roky. Vo 4 prípadoch boli uzatvorené dodatku k pôvodným NZ z dôvodu predĺženia doby nájmu o 6 mesiacov v zmysle VZN č. 10/2011.

Prehľad žiadostí o nájomné byty Švermova 45A, Banská Bystrica

Stav vybavenia žiadosti	v roku 2015	v roku 2016
Vyradené žiadosti z dôvodu nesplnenia kritérií	2	0
Nekompletné, resp. neaktuálne žiadosti	3	2
Kladne vybavené žiadosti	9	6
Spolu prijaté žiadosti	14	8

Zdroj: Odbor sociálnych vecí, Oddelenie sociálnej a krízovej intervencie, MsÚ B. Bystrica

3.4. Prehľad nájomných bytov vo vlastníctve Mesta Banská Bystrica a MBB, a.s.

OSV-SKI malo k 31.12.2016 v správe 93 nájomných bytov vo vlastníctve Mesta Banská Bystrica. Počas roka 2016 neboli odpredané žiadne byty v zmysle zákona č. 182/1993 o vlastníctve bytov a nebytových priestorov na ulici Podháj 51-53. Zároveň boli zakúpené posledné 2 náhradné nájomné byty. OSKI zároveň obsadzuje aj 184 nájomných bytov na Medenej, Kráľovohoľskej a Rudohorskej ul., B. Bystrica (ŠFRB) a 44 nájomných bytov na Internátnej 12, B. Bystrica, ktoré vlastní spoločnosť MBB, a.s..

3.5. Nájomné byty Podháj 51-53, Banská Bystrica v dome, kde bol začatý odpredaj do OV

V bytovom dome Podháj 51-53 je 18 b.j. vo vlastníctve Mesta B. Bystrica, z toho len štyria nájomcovia, ktorí majú Zmluvy o nájme bytu na dobu určitú - 3 mesiace, 6 mesiacov, resp. 1 rok. Nakoľko v týchto sociálne slabších rodinách dochádza opakovane k porušovaniu platobnej disciplíny, OSKI intenzívnejšie kontroluje platby, prešetruje aktuálnu sociálnu situáciu, dohoduje v spolupráci s JUDr. Berčíkovou ďalší postup, prípadne splátky dlhu. Počas roka 2016 bolo uzatvorených v tomto bytovom dome 7 opakovaných nájomných zmlúv.

3.6. Bytové náhrady v zmysle zákona č. 260/2011 Z.z.

Mesto Banská Bystrica vyriešilo 6 žiadostí o poskytnutie bytovej náhrady v zmysle zákona č. 260/2011 Z.z. Oddeleniu SKI bolo do 31.12.2016 odstúpených postupne všetkých 6 rozhodnutí Mesta B. Bystrica o priznaní bytovej náhrady. V troch prípadoch bola priznaná bytová náhrada až na základe rozhodnutí odvolacích súdov.

OSKI vo februári 2016 uzatvorilo 3 nájomné zmluvy na dobu neurčitú na 3 náhradné byty Moskovská 40 a Družby 13, Cesta ku Smrečine 7, Banská Bystrica. V prípade bytu č.44, Cesta ku Smrečine 7, B. Bystrica došlo k ukončeniu nájmu dohodou s pánom Bugárom, ktorý je umiestnený v zariadení pre seniorov. Tento byt bol v máji 2016 prenajatý na dobu 1 rok žiadateľke o prenájom bytu – ŠFRB v súlade so zákonom č. 443/2010 Z.z.

Všetci šiesti nájomcovi riadne užívajú náhradné byty a Mesto B. Bystrica neeviduje žiadne nedoplatky na nájme a zálohách za služby spojené s užívaním týchto bytov.

4. KRÍZOVÁ INTERVENCIA

Tak ako sme už v Úvode písali cieľom krízovej intervencie je jednotlivec alebo rodina, ktorá sa po poskytnutí intervencií, stane samostatnou, integrovanou, nebude potrebovať pomoc sociálnych pracovníkov a úspešne zvládne proces osamostatnenia sa. Tento proces nie je jednoduchý a niekto prežíva len jednu krízu a ľahšie sa adaptuje v živote, druhí zas majú spleť kríz, ktorú treba rozmotávať a riešiť postupne a to si vyžaduje určitý čas. Preto neexistuje jednoznačný vzorec na riešenie týchto situácií a jednotlivé formy pomoci môžeme len regulovať na základe skúseností z praxe prostredníctvom nastavovania VZN, Prevádzkových poriadkov, Zásad, interných usmernení a pod.

4.1 KRÍZOVÁ INTERVENCIA PRE RODINY S DEŤMI

Prioritou Mesta Banská Bystrica a tým aj Oddelenia sociálnej a krízovej intervencie je aby rodina žila v prirodzenom prostredí za aktívnej účasti všetkých členov rodiny a jej okolia.

Preto stojí za to venovať rodine poslednú šancu na zachovanie rodinných väzieb v zariadeniach na to určených. Takýmito zariadeniami sú aj „Zariadenie núdzového bývania KOTVA IV“ - útulok pre rodiny s deťmi a Zariadenie dočasného ubytovania pre rodiny s deťmi KOTVA II., Mičinská cesta 19 v Banskej Bystrici, ktoré sú v prevádzke od roku 2001 za súčinnosti Mestského úradu, Oddelenia sociálnej a krízovej intervencie a Bytového podniku mesta.

Zariadenie núdzového bývania KOTVA bolo zriadené v zmysle platných Zásad poskytovania dočasného a núdzového bývania KOTVA IV, II pre rodiny s maloletými deťmi

schváleného uznesením č.283/2001 Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici zo dňa 23.10.2001 ako účelové zariadenie mesta Banská Bystrica pre tehotné ženy a rodiča, rodičov s maloletými deťmi, s trvalým pobytom v meste Banská Bystrica minimálne 5 rokov a pre občanov z iných regiónov, ktorí majú trvalý pracovný pomer na území mesta minimálne posledné 3 roky (za predpokladu trvania pracovného pomeru), ktorí sa ocitli bez prístrešia.

Od 1.1.2009 sa v zmysle §12 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov poskytujú sociálne služby krízovej intervencie na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie a zabezpečenia, riešenia nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.

4.1.1 „Zariadenie núdzového bývania KOTVA IV“ - útulok pre rodiny s deťmi a Zariadenie dočasného bývania KOTVA II.

Do 30.09.2014 sme poskytovali sociálne služby ako zariadenie núdzového bývania. Z dôvodu zmeny legislatívy, od 1.10.2014 poskytujeme sociálne služby ako útulok pre rodiny s deťmi na základe §26 zákona č. 448/ 2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov.

Zariadenie slúži ako prvozáchyt rodín s deťmi, ktoré sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii. V záujme maloletých detí je, aby vyrastali v prirodzenej rodine a to je cieľom zariadenia. Poskytujeme sociálne služby a ubytovanie rodinám s deťmi bez prístrešia.

Sociometrické údaje o KOTVA IV a o KOTVA II.

Tabuľka: Využívanie „Zariadenia núdzového bývania KOTVA IV“ - útulok pre rodiny s deťmi

	Počet dospelých	Počet detí	SPOLU
Rok 2014	19	33	52
Rok 2015	23	34	57
Rok 2016	12	24	39

Tabuľka: Využívanie „Zariadenia núdzového bývania KOTVA IV“ - útulok pre rodiny s deťmi podľa mesiacov, počet klientov v zariadení

mesiac	január	február	marec	apríl	máj	jún	júl
2014	28	31	26	26	26	26	28
2015	20	24	23	23	27	26	27
2016	24	24	13	14	10	17	24
mesiac	august	september	október	november	december	priemerný počet klientov v zariadení	
2014	24	24	28	27	27	26,75	
2015	26	26	26	29	22	24,92	
2016	25	25	23	19	20	19,83	

Tabuľka: Vzdelanie klientov „Zariadenia núdzového bývania KOTVA IV“ - útulok pre rodiny s deťmi

Dosiachnuté vzdelanie				
Vzdelanie	Špeciálna ZŠ	Nedokončená ZŠ	ZŠ	SOU
2014	7	2	8	2
2015	6	4	8	5
2016	3	2	3	4

Tabuľka: Dôvod využívania sociálnej služby v „Zariadení núdzového bývania KOTVA IV“ - útulok pre rodiny s deťmi

Dôvod príchodu do zariadenia núdzového bývania					
	Nezhody v rodine	Neplatiči	Deti neplatičov	Bezdomovci	Klienti z DD
2014	4	0	6	0	1
2015	2	3	4	3	2
2016	0	7	2	3	0

Tabuľka: Využívanie Zariadenia dočasného ubytovania KOTVA II

	Počet dospelých	Počet detí	SPOLU
2014	15	20	35
2015	24	41	65
2016	27	46	73

Nasledovná tabuľka znázorňuje počty rodín, detí a klientov spolu, ktorým bola poskytnutá sociálna služba spojená s ubytovaním v zariadeniach za rok 2016. Štyri rodiny sa posunuli smerom nahor do vyššieho stupňa ubytovania v rámci siete pomoci do Zariadenia dočasného ubytovania KOTVA II na základe kritérií Zásad pre poskytnutie sociálnych služieb v „Zariadení núdzového bývania KOTVA IV“ - útulok pre rodiny s deťmi a pre poskytnutie ubytovania v Zariadení dočasného ubytovania KOTVA II, za podmienok ak boli aktívne a aspoň jeden člen domácnosti sa zamestnal alebo mal iný príjem (okrem dávok v hmotnej núdzi). Dvomi rodinám sa ukončila sociálna služba a ubytovanie z dôvodu ich odchodu do iného zariadenia sociálnych služieb. Dvomi rodinám bol na základe splnenia podmienok pridelený byt na Internátnej. Dvomi rodinám sme ukončili ubytovanie z dôvodu porušenia Ubytovacieho poriadku. V priebehu roka 2016 sa piatim klientom počas poskytovania sociálnych služieb a ubytovania narodili deti.

Tabuľka: Využívanie zariadení Núdzového a Dočasného bývania KOTVA II a IV

	Počet rodín	Počet detí	SPOLU
2014	19	53	87
2015	20	75	122
2016	20	56	89

V "Zariadení núdzového bývania Kotva IV" – útulku pre rodiny s deťmi bolo v priebehu r.2016 ubytovaných 10 rodín. Spolu 36 klientov z toho 24 detí a 12 dospelých. K 31.12.2016 bolo ubytovaných 5 rodín, spolu 20 klientov z toho 6 dospelých a 14 detí.

V roku 2016 prejavilo o poskytovanie SS v útulku 31 záujemcov s rodinami, z toho si podalo žiadosť 19 a 12 absolvovali len úvodný rozhovor a po informovaní o zásadách prijímania a ubytovacieho poriadku si žiadosť nepodali. Na základe kompletnej žiadosti a splnenia podmienok sme prijali 11 rodín, z ktorých nenastúpilo 6 lebo si sami vyriešili svoju sociálnu situáciu. Do zariadenia nastúpilo 5 záujemcov s rodinami, z toho boli až 4 osamelé matky s maloletými deťmi. Neprijali sme 8 záujemcov pre nesplnenie podmienok, resp. kritérií cieľovej skupiny prijímateľov sociálnych služieb a ubytovania v zariadení.

V zariadení dočasného ubytovania pre rodiny s deťmi KOTVA II sme poskytovali v priebehu r. 2016 ubytovanie a SS 73 klientom z toho 27 dospelým a 46 deťom. K 31.12.2016 sme mali ubytovaných 10 rodín, 40 klientov z toho 16 dospelých a 24 deťí.

4 rodiny prestúpili v priebehu roka z útulku. 2 rodinám sme ukončili ubytovanie z dôvodu porušenia ubytovacieho poriadku, 2 rodinám bol pridelený byt na Internátnej 12.

Celkovo sme poskytovali SS a ubytovanie v roku 2016 v zariadeniach Kotva 20 rodinám - 89 klientom, z toho 33 dospelých a 56 deťí.

V zariadení sociálnych služieb- útulku KOTVA sa poskytujú sociálne služby rodine s dieťaťom, alebo jednotlivcovi s dieťaťom, v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať. Klienti majú minimálne posledných 5 rokov trvalý pobyt v Meste Banská Bystrica, resp. jeden člen rodiny posledné 3 roky vykonával na území Mesta Banská Bystrica zárobkovú činnosť.

Na základe Zákona č. 48/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov poskytujeme: sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pracovnú terapiu, nevyhnutné ošatenie a obuv. V zariadení utvárame podmienky na :prípravu stravy, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, záujmovú činnosť.

Individuálny plán rozvoja osobnosti a rodiny je zameraný na nasledovné oblasti :

- Práca: Vedenie klienta k evidencii na úrade práce. Motivovanie klienta k hľadaniu zamestnania, príprava klienta (curriculum vitae, telefonický rozhovor, príprava na pracovný pohovor), vyhľadanie vhodného pracovného miesta, kontaktovanie zamestnávateľa. Overovanie úspešnosti zaradenia klienta do pracovného pomeru.
- Ubytovanie: Posúdenie možností klienta, vyhľadanie vhodného ubytovania aj po skončení bývania v útulku, možné vybavenie poskytovania príspevku na bývanie.
- Sociálne zabezpečenie: Na základe zhodnotenia postavenia klienta zistenie možností sociálneho zabezpečenia (štátne sociálne dávky: rodičovský príspevok, prídavky na deti, náhradné výživné, dávka v hmotnej núdzi, kompenzačné príspevky, dôchodky ap.) a pomoc pri vypisovaní tlačív a ich vybavovaní.
- Základné dokumenty: Informovanie klienta o spôsobe vybavenia základných dokumentov (rodný list, zmena trvalého bydliska, OP) a komunikácia s úradmi.
- Zdravie a závislosti: Riešenie zdravotných problémov klienta – psychické, fyzické (zmena alebo vybavenie lekára, príspevky, liečenie, ZŤP). Závislosti klientov riešime v spolupráci s Centrom prevencie liekových a drogových závislostí Banská Bystrica. Komunikácia so zdravotnými poisťovňami, vedenie klientov k úhrade zdravotného poistenia.

- Osobné problémy a rodinný život: Individuálne konzultácie s klientmi s cieľom nájsť možnosti riešenia ich osobných a rodinných problémov akéhokoľvek druhu (partnerský vzťah, vzťah rodič – dieťa).
- Právne problémy: Informovanie klientov o možnostiach právnej ochrany v oblasti občianskeho a trestného práva, najmä exekúcie, rozvod, výživné, určenie otcovstva. Spisovanie návrhov, resp. spolupráca s Centrom právnej pomoci.
- - Výchova a starostlivosť o dieťa: zdravotná starostlivosť–preventívne lekárske prehliadky, školská dochádzka, komunikácia so šk. zariadeniami, záujmová činnosť, osobná starostlivosť, so zameraním na všestranný rozvoj dieťaťa, rozvoj a upevňovanie rodičovských zručností. Spolupráca s ÚPSVaR , zúčastňovanie sa prípadových konferencií, spolupráca so školskými zariadeniami.
- Oddlžovanie: intenzívnou a individuálnou prácou sa nám podarilo u viacerých rodín znížiť nielen dlh rodín voči Bytovému podniku mesta, ale aj Mestu Banská Bystrica za komunálny odpad. Po oddlžení sa a získaní zamestnania môže byť rodinám pridelený nájomný byt na Internátnej 12 v Banskej Bystrici.

4.2 KRÍZOVÁ INTERVENČIA SAMOSTATNE ŽIJÚCICH OSÔB V PRODUKTÍVNO M VEKU

Územný spolok SČK v Banskej Bystrici v spolupráci s mestom zabezpečuje poskytovanie pomoci pre samostatne žijúce osoby v produktívnom veku – primárne a sekundárne aj pre osoby, ktoré dosiahli dôchodkový vek alebo invalidné ale ich stupeň odkázanosti nie je postačujúci aby ich riešil DSS alebo ZpS. Zriaďovateľom služieb je Územný spolok Slovenského Červeného kríža v Banskej Bystrici (ÚzS SČK) a Mesto Banská Bystrica prostredníctvom Oddelenie sociálnej a krízovej intervencie poskytlo budovy na realizáciu tejto siete pomoci ľuďom v núdzi a v súčinnosti sa spolupodieľajú aj na riešení individuálnych problémov klientov ako aj na nastavovaní ďalších služieb a intervencií v oblasti krízovej intervencie pre jednotlivcov a bezdetné páry.

V roku 2016 boli poskytované služby v nasledovnom rozsahu a klientom z popísaných trvalých bydlísk (viď tabuľky):

Sociometria -Večierka 2016

	I. Q		II. Q		I.polrok		III. Q		IV. Q		II.polrok		SPOLU	
Muži	1145	42	764	33	1909	55	971	33	1113	40	2084	56	3993	94
Ženy	341	10	328	11	669	14	488	18	337	15	825	25	1494	32
Do 18 rokov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od 18 do 62 rokov	1226	45	902	37	2128	58	1183	44	1373	51	2514	71	4642	110
Nad 62 rokov	260	7	190	7	450	11	276	7	77	4	395	10	845	16
Noví	-	17	-	11	-	28	-	15	-	22	-	37	-	65
Odišli	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bystričania	1231	34	877	26	2108	41	1100	29	1269	39	2369	48	4477	73
Bystričania priemer	13,53		9,64		11,58		11,96		13,79		12,88		12,23	
VÚC BB	246	14	204	15	450	22	279	17	141	11	420	24	870	39
VÚC BB priemer	2,70		2,24		2,47		3,03		1,53		2,28		2,38	
Ostatní	9	4	11	2	20	6	80	3	40	5	120	9	140	14
Ostatní priemer	0,10		0,12		0,11		0,87		0,43		0,65		0,38	

Oprávnení	528	18	503	11	1031	19	708	14	766	21	1474	22	2505	34
Oprávnení priemer	5,80		5,53		5,66		7,70		8,33		8,01		6,84	
Nocľahy spolu	1486	52	1092	43	2578	69	1459	51	1450	55	2909	81	5487	126
Spolu priemer	16,33		12,00		14,16		15,86		15,76		15,81		14,99	

Nocľaháreň „Večierka“ funguje v režime celoročnom a klient pri poskytovaní tejto služby za úhradu dostane možnosť prespania, možnosť vykonania osobnej hygieny a možnosť prípravy stravy vlastnou aktivitou. Poplatok za nocľah je na úrovni 0,50 €, čo predstavuje pri 30 dňoch sumu 15 € - výpočet tejto sumy vychádza zo zákona o hmotnej núdzi – ktorý dávku v hmotnej núdzi pomenúva ako jedno teplé jedlo denne, adekvátne bývanie a ošatenie = 62,50 €. Takže 15 € je štvrtina tejto dávky, čo predstavuje aj v reálnom živote, že cca. ¼ až ½ príjmu dávame na bývanie. V nocľahárni nie je možné si dopredu dohodnúť pobyt na celý mesiac, ale každý večer sa musí klient uchádzať o nocľah – je to motivácia na to aby chcel ísť do zariadenia, kde nie sú takéto obmedzenia.

Sociometria Nádej - Šanca : ROK 2016

	I. Q	II. Q	I. polrok	III. Q	IV. Q	II. polrok	SPOLU
Muži	910	911	1821	736	858	1594	3415
Ženy	758	819	1577	736	797	1533	3110
Do 18 rokov	-	-	-	-	-	-	-
Od 18 do 60 rokov	1092	1093	2185	920	1042	1962	4147
Nad 60 rokov	546	637	1183	552	613	1165	2348
Noví	-	4	4	-	3	3	7
Odišli	2	1	3	3	-	3	6
Bystričania	1274	1548	2822	1288	1471	2759	5581
Bystričania priemer	14	17	16	14	16	15	31
VÚC BB	364	182	546	184	184	368	932
VÚC BB priemer	4	2	3	2	2	2	2,5
Ostatní	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní priemer	-	-	-	-	-	-	-
Oprávnení	1638	1730	3368	1472	1655	3127	6495
Oprávnení priemer	18	19	19	16	18	17	18
Nocľahy spolu	1638	1730	3368	1472	1655	3127	6495
Spolu priemer	18	19	19	16	18	17	18

Zdroj: ÚzS SČK Banská Bystrica

Zariadenie dočasného bývania „ MANU“, ktoré slúži klientom, ktorí majú stabilný príjem avšak nemôžu si dovoliť bývať v byte pre rad spoločenských znevýhodnení (napr. nedôvera obyvateľstva prenajímať byt ľuďom, ktorí určitý čas žili na ulici alebo sú iného etnika a pod.). V roku 2016 bola plne využitá kapacita 12 miest počas celého roka.

5. NÍZKOPRAHOVÉ DENNÉ CENTRUM PRE DETI A RODINU

– Nízkoprahové Komunitné centrum Kotvička, Mičinská cesta 19, BB

Nízkoprahové komunitné centrum Kotvička vzniklo ako Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – Komunitné centrum Kotvička v roku 2011 pri Zariadení núdzového a dočasného bývania Kotva v Banskej Bystrici, kde žijú rodiny zo sociálne znevýhodneného prostredia. V roku 2014 sa zmenou zákona premenovalo na Nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu – Nízkoprahové komunitné centrum Kotvička (ďalej len NKC Kotvička).

Dôvodom vzniku NKC Kotvička bol fakt, že v blízkosti Zariadenia núdzového a dočasného bývania Kotva je nedostatok voľnočasových aktivít pre deti a mládež, obzvlášť pre deti a mládež pochádzajúcich z rodín zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré sa ocitli v náročných životných situáciách a preto NKC vytvára podmienky pre zmysluplné a aktívne trávenie voľného času, zvyšovanie sociálnych a životných zručností detí a mládeže a poskytuje pomoc pri prekonávaní ich problémov. Najväčší dôraz však kladieme na prípravu do školy a školské výsledky.

6. NÍZKOPRAHOVÉ DENNÉ CENTRUM PRE DETI A RODINU – KOMPAS, Internátna 12, BB

Štatistické údaje o činnosti a hodnotenie NKC KOM PaS za mesiace január až december 2016.

Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu KC KOM PaS (teraz Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu) začalo poskytovať služby a programy pre klientov od 1.7.2010.Vzhľadom ku skutočnosti, že je nutné výsledky činnosti NKC KOM PaS kvantifikovať, bol vypracovaný systém záznamov, poskytujúci informácie o počtoch klientov, ktorí sa zúčastnili jednotlivých programov.

Celkový počet klientov za mesiace január až december 2016 , ktorí navštívili NKC KOM PaS a priemerný počet klientov na jednom programe na deň

Mesiace	Celkový počet klientov zúčastnených na programoch	Priemerný počet klientov na jednom programe na deň
január-december 2016	5208 (deti - 4524) (dospelí - 984)	6,95

Pozn.: Keďže klient sa môže zúčastniť viacerých programov počas dňa, je nutné chápať počty klientov ako frekvenciu návštev.

Súčasťou štatistiky sú tak programy pripravované pracovníkmi NKC KOM PaS, ako aj programy Centra voľného času na Havranské (prírodovedný krúžok), Polície (programy zamerané na prevenciu sociálno – patologických javov).

V roku 2016 sme spolupracovali aj s Centrom dobrovoľníctva a participovali na programe Spojivko, ktorý je zameraný na prípravu na vyučovanie za účasti dobrovoľníkov.

7. Priority na rok 2017

Prioritami na rok 2017 bude zachovanie a rozvoj aktivít zameraných na zmäkčovanie disparít v problémovej komunite Internátna 12 a rozvoj týchto aktivít aj v iných lokalitách za predpokladu spolufinancovania aj z iných zdrojov. Základnou a nosnou prioritou je každý rok udržanie sietí KI ako aj ich rozvoj podľa možností tak Mesta Banská Bystrica ako aj

partnerov poskytujúcich sociálne služby na území mesta BB. Prioritu vidíme aj v prebiehajúcich vnútroštátnych aj zahraničných projektoch, ktoré by mali prispieť k profesionalizácii a vytvorenia obrazu možností riešení niektorých segmentov danej oblasti. Výzvou pre nás ale aj pre partnerov je profesionalizácia činností sociálnej práce aj v zariadeniach v pôsobnosti partnerov. Tak isto je pre nás výzvou aj pripomienkovanie a podávanie návrhov v procese tvorby sociálnych a bytových politík, regiónu a štátu a účasť na pripomienkových konaniach k otvorených a chystaným zákonom. Svoje skúsenosti budeme aj naďalej pretavovať takým spôsobom aby sme Mestu Banská Bystrica robili dobré meno v danej oblasti jednak na území Slovenska ako aj v zahraničí.

Detský domov o.z. Srdiečko Banská Bystrica

OZ Signál ohrozenia vzniklo v júli 2002 ako mimovládna nezisková organizácia s cieľom komplexného riešenia problematiky so sy CAN (syndróm týraného, sexuálne zneužívaného a zámerne zanedbávaného dieťaťa)

Poslaním nášho združenia je pomáhať pri vyhľadávaní a identifikácii ohrozených detí, pomáhať ich ochraňovať a poskytnúť im komplexnú odbornú starostlivosť a pomoc. Taktiež poskytovať psychologické a právne poradenstvo týraným ženám a obetiam domáceho násillia.

OZ Signál ohrozenia zriadilo v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci Centrum Srdiečko. Centrum Srdiečko je špecializovaným psychoterapeutickým zariadením s lôžkovou časťou, zameraným na elimináciu traumy detí spôsobenej psychickým a fyzickým týraním, sexuálnym zneužívaním a zámerným zanedbávaním.

Súčasťou Centra Srdiečko je: Detský domov, Ambulancia krízovej intervencie a psychologického poradenstva, Linka pomoci týraným ženám a ľuďom v ohrození, Preventívne programy, Signál ohrozenia

Centrum Srdiečko zamerané na syndróm CAN (syndróm týraného, sexuálne zneužívaného, zanedbávaného dieťaťa).

Detský domov

V roku 1997 vzniklo Detské krízové centrum Srdiečko, ktoré fungovalo pod občianskym združením Slonad. Neskôr sa transformovalo na špecifický detský domov a v súčasnosti je jeho zriaďovateľom Občianske združenie Signál ohrozenia. Detský domov poskytuje komplexnú odbornú starostlivosť 15 deťom umiestneným v zariadení. Poslaním pracovníkov Centra Srdiečko je nájsť v čo najkratšom čase pre deti pestúnskych rodičov s perspektívou šťastnej budúcnosti týchto detí.

Ambulancia krízovej intervencie a psychologického poradenstva

Je zameraná na sociálno - psychologické poradenstvo, prevenciu a intervenciu rodinám v kríze a obetiam domáceho násillia. Poskytuje a zabezpečuje okrem diagnostickej činnosti aj činnosť súdnoznaleckú, terapeutickú a terénnu prácu s rodinou.

Linka pomoci

Je telefonická linka pre všetkých, ktorí sa ocitli v krízovej životnej situácii. Svoje služby poskytuje na telefónnom čísle 048 - 413 11 41.

Realizované projekty

Terénna práca, sociálno - psychologické poradenstvo a rodinná terapia pre rodičov a deti osy CAN

Pomoc týraným ženám s deťmi

Pobytové tábory pre pestúnske rodiny

Ako sa ochraňovať (pre deti predškolského a mladšieho školského veku)

Arteterapia

Modrý telefón

Rozvoj životných zručností detí

Linka pomoci ohrozeným ľuďom

Rekonštrukcia novej budovy DeD

Adresa: O.Z. Signál ohrozenia + DeD, Mládežnícka 34 (Budova KPPP), 974 01 Banská Bystrica

Banskobystrický okrásľovacie spolok

V roku 2016 opäť získal cenu Srdce na dlani za aktivitu Týždňa dobrovoľníctva 2016. Banskobystrický okrásľovacie spolok, Rudlovská cesta 94, 97411 v Banskej Bystrici vznikol ako srdcová záležitosť skupiny patriotov mesta, pretože cítili potrebu chrániť to, čo je v Banskej Bystrici pekné a dodávať novú farbu tomu, čo časom stratilo svoj lesk. Všetky aktivity realizujú členovia výlučne DOBROVOĽNÍCKY, ZADARMO, bez nároku na odmenu a vo svojom voľnom čase. Nepodporuje ich žiadna inštitúcia, alebo spoločnosť, na realizáciu projektov sú ale potrebné financie, ktoré získavajú z grantov a príspevkov nadácií a inštitúcií. Ich činnosť podporujú finančnými aj nefinančnými darmi, zapojením sa do činnosti BBOS, alebo svojimi odbornými radami dobrovoľní občania.

Činnosti, ktoré konajú pre zveladenie a spoločnosť občanov mesta :

- každý mesiac organizujú Bystrickú hodinku, pre všetkých zadarmo, aby sa dozvedeli o našom meste čo najviac
- raz ročne organizujú veľké podujatie Spájanie, počas ktorého zbierajú peniaze pre Krízové stredisko Dom Sv. Alžbety - vlani vyzbierali 830 €
- spoločne opäť namaľovali Farebnú uličku
- vďaka nim je sásovský vodojem krajší, na čom sa podieľali ľudia zo Sásovej
- aj v minulom roku 2015 boli spoluorganizátormi veľkého podujatia Športíada seniorov 2016

"Bystrická hodinka" Hodinka plná zaujímavostí venovaná histórii nášho mesta býva pravidelne každý tretí štvrtok v mesiaci vždy na inú zaujímavú tému so zaujímavým hosťom.

Denné centrum Divadla z Pasáže, n.o.

pôsobí hlavne ako vzdelávacie stredisko. Vzniklo z podnetu zaniatených ľudí Divadla z Pasáže. Centrum je neziskovou organizáciou – neverejným poskytovateľom sociálnej služby, zameraným hlavne na komplexné vzdelávanie v oblasti prípravy na samostatný život

a moderné vzdelávanie ľudí so zdravotným postihnutím. V Dennom centre sa vzdeláva a pripravuje na samostatný život v súčasnosti 14 ľudí s postihnutím, ktorí sú zároveň aj hercami Divadla z Pasáže. Centrum poskytuje ľuďom s postihnutím adekvátne vzdelanie vo všeobecnej oblasti, či chýbajúce informácie o živote. Praktizuje celoživotné vzdelávanie pre dospelých ľudí s postihnutím moderným spôsobom, ktorý ide súbežne s reálnym životom. Centrum spolupracuje s rodinami. Široká verejnosť je ďalšou dôležitou skupinou pre spoluprácu a šírenie osvetu. Podstatou je zvýšiť schopnosť verejnosti akceptovať ľudí s postihnutím ako osoby schopné vzdelávať sa, pracovať, tvoriť, žiť ako ostatní ľudia – bez neopodstatnených predsudkov a zaužívaných zvyklostí.

Program vzdelávania bol spustený hneď pri založení organizácie, nemá časové obmedzenie. Nemá stabilnú a nemennú formu, je tvárny a reaguje na vonkajšie požiadavky. Prioritou je spájanie teórie s praxou. Dáva opodstatnenosť existencie organizácie. Realizáciou ďalších programov a rôznych projektov sa rozširujú možnosti ľudí s postihnutím pripravovať sa na samostatný život.

Centrum je čiastočne finančne podporované z BBSK, pričom na základe dohody má možnosť sa o túto podporu uchádzať v neobmedzenom časovom období. Táto podpora zahŕňa základné prevádzkové a mzdové náklady. Tiež sa neustále uchádza o finančnú podporu v rôznych grantových kolách písaním projektov súvisiacich s uvádzanou činnosťou.

Denné centrum Divadla z Pasáže, n.o. vzniklo v októbri 2009 a je pokračovateľom v poskytovaní vzdelávania, sociálnych služieb a iných aktivít už zaniknutej organizácie Denny stacionár pri Divadle z Pasáže, n.o.. V Dennom centre v súčasnosti pracuje 6 ľudí.

Výťažok z mestského plesu

získalo krízové stredisko Dom svätej Alžbety Finančný dar vo výške 2 691 eur, ktorý sa vďaka štedrým hosťom podarilo pred pár dňami vyzbierať, dnes primátor Ján Nosko odovzdal krízovému stredisku pre deti a osamelých rodičov – Domu svätej Alžbety. Obnovená tradícia plesu mesta Banská Bystrica neznamena len neformálne stretnutie v kruhu známych, ale aj pomoc ľuďom, ktorí to najviac potrebujú. Získaný finančný dar vo výške 2 691 eur použije krízové stredisko na obnovu zastaraných kuchynských priestorov. Núdzové bývanie či poskytnutie sociálnych služieb týraným matkám s deťmi zabezpečuje stredisko už viac ako desať rokov. Preto by si priestory zaslúžili väčšiu investíciu akou je napríklad výmena okien, zateplenie budovy či modernizácia vybavenia. „Verím, že výťažok z mestského plesu poteší a hlavne pomôže. S pani riaditeľkou sme sa rozprávali o problémoch, s ktorými sa denne stretávajú. Otvorili sme napríklad možnosť dopravy detí do základných a materských škôl, na ktoré určite plnohodnotne poslúži sociálny taxík mesta. Aj opotrebovanie budovy a celkový investičný dlh je veľmi veľký. Určite spíšeme priority a budeme hľadať finančné prostriedky a spôsoby ako pomôcť, aby sme skvalitnili priestory zariadenia,“ povedal primátor Ján Nosko pri odovzdávaní výťažku. Okrem krízovej pomoci pomáha Dom sv. Alžbety pri poskytovaní poradenstva v oblasti násillia páchaného na ženách. Mnohé z nich prichádzajú do zariadenia bez finančných prostriedkov a len v tom, čo majú oblečené. „Finančnú pomoc si veľmi vážim a priznám sa, nerátala som, že to bude až taká suma. Ďakujem všetkým, ktorí nám prispeli. Nakoľko sme nezisková organizácia, získavanie finančných prostriedkov je pre nás dosť náročné. V tejto sfére financií nikdy nie je dosť a každé euro, ktoré dostaneme, si veľmi vážime. Tým, že je tu pohyb ľudí, dochádza aj

k opotrebovaniu materiálu. Prostriedky budú použité na obnovu kuchynskej linky, aby boli podmienky pre mamičky s deťmi prijateľnejšie ako doteraz," hovorí riaditeľka zariadenia Ľubica Michalíková.

DC Harmónia oslavuje svoje 20. výročie

Úvodný príhovor k 20. výročiu denného centra Harmónia

Posledné roky sme svedkami rýchleho rastu počtu starších ľudí. Prognostici tvrdia, že tento trend bude pokračovať. Rodí sa čoraz menej detí, ľudský vek sa predlžuje. Dnešný sedemdesiatnik je však podstatne vitálnejší ako ten pred dvadsiatimi rokmi. Jeseň života v našom uponáhľanom svete však neraz mnohým, vekom mladším prekáža. Naháňajú sa a nemajú záujem o skúsenosti a vedomosti starších. Našu súčasnú spoločnosť prepadol kult mladosti. Od seniorov sa veľa toho neočakáva. Len málo starších ľudí má dobrý pocit z dlhovekosti. Ako sa dá prežiť jeseň života kvalitne a aktívne dokumentuje aj bulletin Denného centra Harmónia.

Staroba neznamena koniec životnej aktivity. Môže byť prospešná aj pre široké okolie. Život, ten treba prežiť aktívne a produktívne, ak to človeku dovoľuje zdravotný stav. Na podporu zdravého životného štýlu a na podporu aktivít v seniorskom veku Mesto Banská Bystrica vytvára podmienky prostredníctvom denných centier. Na území mesta máme 12 denných centier s celkovým počtom členov asi 1185 seniorov a senioriek. Ich počet sa v priebehu rokov zvyšuje, máme denné centrum, ktoré v roku 2017 bude oslavovať historické 50. výročie svojho vzniku. V roku 2016 máme tri jubilujúce denné centrá, ktoré oslavujú svoje 30., 25. a 20. výročie vzniku. Ako vidno tradícia a história činnosti denných centier v meste Banská Bystrica je bohatá. Denné centrá sú priestorom pre seberealizáciu seniorov, sú formou komunitnej participácie.

Držite v rukách bulletin, ktorý dokumentuje bohatú činnosť Denného centra Harmónia za ostatných 20 rokov. Je potrebné skonštatovať, že bohatá je nielen činnosť tohto denného centra, ale aj členská základňa. Denné centrum Harmónia patrí medzi najväčšie denné centrá na území mesta s členskou základňou cca 300 členov.

Tak ako uvádzajú seniori a seniorky na úvodných stránkach bulletinu, v dennom centre si vytvorili priateľstvá, nezabúdajú na to, že v každom veku treba pestovať aktívny pohyb, racionálne sa stravovať, hľadať v živote radosť a krásu. Bohatá je krúžková činnosť Denného centra Harmónia od speváckeho, cez literárny, rekondičný, turistický, počítačový, záhradkársky krúžok, ktoré uspokojujú záujmy v rôznych oblastiach. Tento bohatý súbor aktivít priťahuje seniorov a aj osamelým, ktorý už stratili najbližších vracia chuť do života .

Milé seniorky a seniori Denného centra Harmónia, ceníme si Váš vek, skúsenosti, životné múdrosti, vážime si Vaše vrásky, vlasy postriebrené šedinami, teplo v srdci, odovzdanosť dlane. Tešíme sa s Vami, že ste mali šťastie dožiť sa vyššieho veku a prostredníctvom vás si uvedomujeme , aké vzácne „poklady“ žijú v našej veľkej „rodine občanov“ - v meste.

Myslím si, že vaše aktivity a činnosť potvrdzujú myšlienku, ktorú vyslovil J.W.Goethe: „Je šťastím spoznať v mladosti prednosti staroby a takým istým šťastím je v starobe udržať si prednosti mladosti.“ Ing. Mária Filipová

IX. ŠPORT A TELESNÁ VÝCHOVA

Rok 2016 priniesol pre náš región zo športového hľadiska množstvo úspechov. K tým najväčším môžeme zaradiť zisk zlatej olympijskej medaily pre Mateja Tótha, striebro banskobystriických hokejistov či titul majsteriek Slovenska našich basketbalových junioriek.

26. januára 2016 Poslanci Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici schválili dotácie z rozpočtu mesta, ktorými podporia aktivity nielen v oblasti športu, ale aj regionálneho rozvoja a cestovného ruchu.

Futbalovej škole Mareka Hamšíka JUPIE odsúhlasili 9580 eur na zabezpečenie projektu Výchova mladých futbalistov. Dotácia je účelovo viazaná na účasť na futbalových súťažiach a turnajoch v tomto roku. Finančné prostriedky sú určené na prenájom priestorov, dopravu, propagačný materiál či technicko-organizačné zabezpečenie a materiálne vybavenie.

Suma 5200 eur pôjde pre občianske združenie Banský región Terra Montanae Kremnica na projekt Vybudovanie nástupného bodu Barborskej cesty od 31. marca 2016 na území mesta.

Ako sa uvádza v dôvodovej správe, Barborská cesta je úspešne začatý projekt cestovného ruchu a je potrebné vybudovať nástupné miesto začiatku cesty, čo je práve v Banskej Bystrici.

Art Spektrum získa dotáciu 5610 eur na realizáciu projektu *"OBSADENÉ pre banícku históriu"*. Finančné prostriedky sú určené na propagačný materiál či technicko-organizačné zabezpečenie a materiálne vybavenie.

Hodnotiaca komisia Európskeho mesta športu pre udelenie titulu EMŠ 2017.

V júni 2016 boli na pracovnej návšteve v Banskej Bystrici 4 členovia hodnotiacej komisie z 5 európskych štátov. Z Asociácie európskych miest športu (ACES Europe) – prezident Gian Francesco Lupattelli, generálny sekretár Hugo Alonso, člen správnej rady Lukáš Vorel a členka komisie Michelle Adams. Primátor mesta Košice Richard Raši bol zástupcom aktuálneho Európskeho mesta športu.

Mesto Banská Bystrica zastupoval primátor Ján Nosko, druhý viceprimátor Martin Turčan a projektová manažérka našej kandidatúry na titul EMŠ 2017 Dagmar Rajčanová. Hodnotiaca komisia Európskeho mesta športu na tlačovej besede vyjadrila veľké uspokojenie s podmienkami pre športovanie, ktoré v meste čo u nás videli a podporia oficiálne udelenie titulu Európske mesto športu 2017. V Cikkerovej sieni historickej Radnice v júni 2016 sa na stretnutí s novinármi vyjadrovali o Banskej Bystrici veľmi pozitívne.

„Šport sa rodí cez stovky a tisíce športových zariadení a športových klubov, ktoré pracujú spoločne. Práve spolupráca je dôležitá. Do športu treba zapájať všetkých obyvateľov, čo sa vám aj darí. Oficiálny výsledok vám oznámime listom na základe rozhodnutia zo zasadnutia, ktoré sa bude konať 14. júna v Barcelone. Verím, že budete môcť sňať slovo kandidát a stanete sa Európskym mestom športu v roku 2017,“ povedal prezident ACES Europe Gian Francesco Lupattelli. Zahraničná delegácia hodnotila, okrem iného, zapojenosť

Banskobystričanov do športových aktivít. Tá je na úrovni 54%, pričom priemer v Európe predstavuje 16% až 18%.

„Do Slovenska sme sa zaľúbili už minulý rok v Košiciach. Zaľúbenosť pokračuje aj tento rok v Banskej Bystrici. Sme veľmi optimistickí, čo sa týka vašej kandidatúry a budeme sa tešiť na november, ak budeme môcť v Bruseli privítať zástupcov mesta na udeľovaní titulu Európske mesto športu. Keď som sa primátora opýtal, aké dedičstvo mesto zanechá, keď sa stane nositeľom titulu, povedal, že to nebude koniec snáh v oblasti športu, ale pokračovanie nastúpeného trendu. Banská Bystrica je odhodlaná športovať a uvedomuje si dôležité prepojenie medzi športom a zdravím obyvateľstva,“ povedal Hugo Alonso, generálny sekretár ACES Europe. Hodnotiacu komisiu v Banskej Bystrici tvorili členovia z Talianska, Španielska, Škótska, Veľkej Británie a Českej republiky. Prezident ACES Europe pogrataloval primátorovi mesta k vytvoreniu kvalitnej pracovnej skupiny, ktorá podľa jeho slov odvedla skvelú prácu. Podporu Banskej Bystrici vyjadril za Košice, ktoré sú Európskym mestom športu 2016, primátor Richard Raši

Športové kluby a centrá

Centrum voľného času "Pohoda"
Futbalový klub Dukla Banská Bystrica
Futbalový klub Jupie Banská Bystrica
Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica
Hokejový klub HC '05 Banská Bystrica
Športový klub UMB Banská Bystrica
Basketbalový klub UMB 08 Banská Bystrica - Ženy
Basketbalový klub UMB 08 Banská Bystrica - Žiačky
Basketbalový klub mini UMB 08 Banská Bystrica - Mladšie žiačky
Plavecký oddiel Klubu telesnej výchovy Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica
Športový klub polície Banská Bystrica
Daemons Banská Bystrica - Klub amerického futbalu
Florbalový klub - FPS Banská Bystrica, OZ Fair play sports
Lezecká stena "Pavúk"
Informačné centrum mladých Banská Bystrica
Skauting Banská Bystrica
Klub Priateľov Skoku na Lyžiach Banská Bystrica
Športový klub lyžiarov Banská Bystrica
Kluby slovenských turistov v Banskej Bystrici
Orientačný beh ŠK Hadveo Banská Bystrica

Štadión SNP

Atletický a futbalový štadión s kapacitou 10 000 divákov. Vojenské športové centrum Dukla Banská Bystrica zabezpečuje na štadióne prípravu štátnej športovej reprezentácie. Rekonštrukcia Štadióna SNP na Štiavničkách. 8.6.2016.

Futbalový štadión, Banská Bystrica a Štadión SNP je atletický a futbalový štadión nachádzajúci sa v Banskej Bystrici, na ktorom hrá svoje domáce zápasy FK Dukla Banská Bystrica. Má kapacitu 10 000 divákov, z toho 7 380 miest je na sedenie. Kapacita návštevníkov: 9 881, Dátum otvorenia: 1959, Tím: FK Dukla Banská Bystrica

Najlepší športovci mesta

V roku 1932 bola Banská Bystrica prirovnávaná k svetovému športovému centru – švajčiarskemu mestu Davos. Športový ruch mesta pod Urpínom napreduje aj v súčasnosti a je badateľný takmer všade. Malý „Slovenský Davos“ sa v stredu, 23. marca podarilo vytvoriť v priestoroch Cikkerovej siene radnice pri odovzdávaní ocenení pre najlepšie športové talenty za rok 2015. Športovou osobnosťou Banskej Bystrice sa stal jeden z najúspešnejších slovenských atlétov posledného desaťročia, Matej Tóth.

Banská Bystrica sa ako kandidát na titul Európske mesto športu 2017 môže pochváliť úctyhodnou športovou základňou. Medzi ocenenými nechýbal džudista, vzpierač, kickboxer, atlét, lyžiarka, plavec, automobilový pretekár, ale aj tenistky, basketbalistky, krasokorčuliarky, hokejisti i florbalistky. Cenu získali aj hendikepovaní športovci reprezentujúci Slovensko v paraolympijskom športe boccia a atletike.

„Úspech je chvíľa, keď sa zhmotní množstvo energie a pevnej vôle. Mal by to byť základ každého, kto sa chce presadiť a chce byť najlepší. Pred nedávnom som oceňoval osobnosti Banskej Bystrice Cenou mesta a Cenou primátora. Včerajší večer plný športových endorfínov patril najlepším športovcom nášho mesta. Sú športovým srdcom Banskej Bystrice a motiváciou pre mnohých ľudí. Svojimi výkonmi ma už dávno presvedčili, že Európskym mestom športu už dávno sme,“ povedal s uznaním primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko.

Ocenení:

Kategória junióri / olympijské športy

Marius Fízel, džudo /Judo Klub Dukla Banská Bystrica

Matej Kováč, vzpieranie /VŠC Dukla Banská Bystrica

Kategória junióri / neolympijské športy

Martin Oravkin, kickbox / ŠKP Banská Bystrica

Kategória senióri / olympijské športy

Matej Tóth, atletika /VŠC Dukla Banská Bystrica

Petra Vlhová, zjazdové lyžovanie /VŠC Dukla Banská Bystrica

Kategória senióri / neolympijské športy

Richard Gonda, motoršport /ART Junior Team

Alžbeta Dudíková, naturálna kulturistika a fitness /ŠKK B+B Banská Bystrica

Kategória telesne postihnutí športovci

Tomáš Král, paralympijský šport boccia

Marián Kuřeja, paralympionik, atletika /AKZPO Proficio

Osobitná kategória športovcov

Vladimír Tatarka, horolezec in memoriam

Kategória tréneri
Jiří Koukal, atletika /VŠC Dukla Banská Bystrica

Kategória športové kolektívy
TC BASELINE Banská Bystrica, tenisové družstvo dievčat
BK ŠKP 08 Banská Bystrica, juniorky
Krasokorčuliarsky klub Iskra Banská Bystrica
HC '05 iClinic Banská Bystrica

Kategória /víťaz internetového hlasovania
Andrej Siklenka, plávanie /VŠC Dukla Banská Bystrica

1.FbK Banská Bystrica, florbalové družstvo žien

ŠPORTOVÁ OSOBNOSŤ MESTA BANSKÁ BYSTRICA ZA ROK 2015 - MATEJ TÓTH

Banská Bystrica získala titul Európske mesto športu 2017

Počas leta 2015 mesto Banská Bystrica oficiálne potvrdilo kandidatúru na získanie titulu Európske mesto športu 2017 a zaradilo sa tak medzi ostatných uchádzačov. Prestížny titul Európske mesto športu 2017 a zaradilo sa tak medzi ostatných uchádzačov.

Prestížny titul Európske mesto športu sa udeľuje mestám, ktoré spĺňajú všetky kritériá a prehlasujú, že sa budú starať o rozvoj športu a podporu všetkých skupín obyvateľov, vrátane hendikepovaných. Jeho získanie znamená medzinárodné uznanie, zviditeľnenie mesta a jeho zaradenie do najväčšej siete miest športu v Európe.

Druhá polovica roka 2015 a prvé mesiace v roku 2016 sa tak niesli v znamení príprav, ktoré mali viesť k získaniu tohto titulu.

Vo februári 2016 zavítali do Banskej Bystrice zástupcovia Asociácie európskych miest športu (ACES Europe). Počas svojho niekoľkodňového pobytu sa mohli presvedčiť, že Banská Bystrica má bohaté zázemie. Projekt podporili vrcholoví športovci, športové kluby i asociácie, a vďaka spolupráci so školami a rôznymi inštitúciami sa šport posúva bližšie k verejnosti. Ako sa vyjadril zástupca ACES Europe, kandidatúra a získanie titulu Európske mesto športu je totiž najmä o kreativite a schopnosti priťahovať ľudí k tomu, aby športovali.

V júni 2016 malo Mesto Banská Bystrica za sebou už takmer ročnú cestu, odkedy vznikla prvotná myšlienka uchádzať sa o tento titul, ktorá znamenala množstvo práce a príprav. Zmenil sa systém financovania športu, bol spracovaný rozsiahly materiál týkajúci sa športovej infraštruktúry v mesta a vytvorená športová stratégia. Bolo potrebné zmapovať aktivity v oblasti športu, aj činnosť športových klubov pôsobiacich na území Mesta, a výsledkom tohto úsilia bola dôkladná športová mapa Banskej Bystrice, ktorú hodnotiacia komisia počas niekoľkých júnových dní overovala v praxi. Dôležitá v rámci hodnotenia bola spolupráca športových klubov a zariadení a zapojenie Banskobystričanov do športových aktivít. Tá podľa hodnotiacej komisie dosiahla úroveň 54 percent, pričom európsky priemer je len 16 až 18 percent.

Titul udelila mestu 22.6.2016 Asociácia európskych miest športu (ACES Europe) pre rok 2017 po splnení predpísaných kritérií. Jedným z nich je vypracovanie ponukového dokumentu tzv. Bid File. Je to správa o súčasnom ale i plánovanom stave v oblasti športu, športových zariadení, súťaží a rekreačných aktivít v meste. Podkladom pre vypracovanie správy je priložený dotazník

O niekoľko dní po tejto návšteve vedenie Mesta obdržalo oficiálny list, v ktorom Asociácia Európskych miest športu vyhlásila, že Banská Bystrica sa stáva Európskym mestom športu pre rok 2017. Nasledoval polrok príprav, kedy malo Mesto za úlohu konkretizovať jednotlivé aktivity týkajúce sa dobudovania športovej infraštruktúry a vyčlenenia finančných prostriedkov pre rok 2017. Bola taktiež zriadená samostatná internetová stránka www.emsbb.sk. Európske mesto športu počas roka 2017 reprezentuje dvanásť úspešných športovcov, ktorí zviditeľňujú Banskú Bystricu na národnej i medzinárodnej úrovni. Každý mesiac roka 2017 bude venovaný konkrétnym športom, ktoré budú prezentovať títo športovci. Galavečer oceňovania úspešných miest a prebratie vlajky v Európskom parlamente sa uskutočnilo dňa 16. novembra 2016.

V decembri 2016 mesto prinieslo svojim obyvateľom jedinečný projekt. Príspevková organizácia Mesta Záhradnícke a rekreačné služby mesta (ZAaRES) pomocou zakúpenej techniky začala s umelým zasnežovaním plážového kúpaliska, ktoré počas zimného obdobia malo slúžiť ako areál zimných športov. Na svoje si mohli prísť priaznivci bežeckého lyžovania, pre ktorých bol vytvorený kilometrový okruh, ale aj tí najmenší, ktorým boli vytvorené podmienky na sánkovanie, či nadšenci korčuľovania na ľade, pre ktorých bola vytvorená ľadová plocha, a to všetko bezplatne. Počas zimných mesiacov sa plánovalo v tejto lokalite zorganizovať aj niekoľko turnajov a športových podujatí. ZAaRES upravuje takmer 140 kilometrov tratí určených na bežkovanie niekoľkokrát za zimnú sezónu. Patria sem trate, ktoré sa považujú za raj bežeckého lyžovania: Kremnické vrchy - Králiky či Šachtičky -Donovaly.

Cesta Banskej Bystrice k Európskemu mestu športu 2017:

- Január 2015 – vedenie mesta sa začalo zaoberať myšlienkou kandidatúry
- Marec 2015 – mestské zastupiteľstvo na zasadnutí schválilo kandidatúru Banskej Bystrice na titul
- Jún 2015 – prvé stretnutie člena ACES Europe Lukáša Vorela s primátorom mesta a členmi MsZ
- August 2015 – vyhlásenie verejnej súťaže na vypracovanie návrhu loga Banská Bystrica – EMŠ 2017
- Október 2015 – informačné stretnutie mesta so zástupcami všetkých športových klubov a združení, s riaditeľmi škôl, inštitúcií, podnikateľskými subjektmi a zamestnávateľmi
- November 2015 – rozsiahla zmena dotačného systému formou nového VZN – financovanie športu
- Január 2016 – Banská Bystrica odprezentovala svoju kandidatúru na medzinárodnej výstave cestovného ruchu SlovakiaTour 2016 v Bratislave

Členovia hodnotiacej komisie ACES Europe:

Gian Francesco Lupattelli (I) – prezident ACES Europe

Hugo Alonso (E) – generálny sekretár ACES Europe

John Swanson (UK) – viceprezident ACES Europe

Lukáš Vorel (CZ) – člen správnej rady ACES Europe

Dotácia pre HC'05

Na 14. zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici bol schválený rozpočet mesta na rok 2017. Dotácia na súkromný hokejový klub HC'05 Banská Bystrica bol schválená vo výške 725 000 eur. Je to o 625 000 eur viac ako minulý rok. Podľa vyjadrenia primátora mesta Jána Noska, daná suma nebude použitá na mzdy hokejistov.

Na čo bude teda daná dotácia použitá? Nemyslíte si, že by mohla byť nižšia, prípadne využitá na iný účel?

Takto bola položená otázka s možnosťou vyjadrenia sa poslancom Mestského zastupiteľstva mesta Banská Bystrica. Zaujímalo nás tiež vyjadrenie Mesta Banská Bystrica. Na čo konkrétne ide a na čo bude využitá dotácia v takej výške, ktorá bola schválená súkromnému Hokejovému klubu HC'05?

Odpovede poslancov a vedenia mesta:

Zdenka Sekerešová, hovorkyňa primátora mesta

V rozpočte na rok 2017 bola schválená dotácia pre HC'05 Banská Bystrica v objeme 725 000 eur, z ktorej suma vo výške 575 000 eur bude použitá na prenájom ľadovej plochy, nebytových priestorov, parkovacích miest a miest na sedenie na Zimnom štadióne v Banskej Bystrici, na technicko-organizačné a materiálne zabezpečenie tréningov a zápasov a zabezpečenie dopravy na zápasy. Zvyšná časť dotácie v objeme 150 000 eur je určená na podporu mládežníckeho hokeja. Z pohľadu výdavkov rozpočtu, určených na podporu hokeja v meste, sa nejedná o navýšenie sumy. Ide len o sprehľadnenie finančných tokov. Podstatnú časť týchto nákladov aj v predchádzajúcich rokoch znášalo Mesto Banská Bystrica prostredníctvom svojich organizácií, ktoré zabezpečovali prevádzku zimného štadióna (v roku 2016 625 tis. eur dotácia pre MBB a. s.).

Milan Smädo (poslanec MsZ)

Po dlhých rokoch mesto Banská Bystrica má rozpočet v ktorom sa navyšovali skoro všetky kapitoly – či už školstva, kultúry, komunálu, sociálnych služieb a medzi inými aj športu. Zvýšením podielových daní sa mesto dostáva do dobrého ekonomického stavu. Pomohlo tomu i dobré hospodárenie v posledných rokoch. Som preto rád, že v našom meste sa viac peňazí pridelo i do športu a musím povedať, že od školských ihrísk až po vrcholový hokej. Nie je pravdou, že hokej dostal o 625 000 eur viac ako ostatní, pretože v rozpočte sa spojili oproti vlašajšku dve kapitoly a to prevádzka zimného štadiónu a dotácia. Vlni to bolo okolo 550 000 eur na prevádzku a 150 000 eur dotácia klubu. Toto sú skutočné fakty. Ja, ako bývalý športovec som rád, že mesto sa aktívne zapája do podpory športu. Pri rozpočte bola prijatá dohoda, že pri prerozdeľovaní prebytku rozpočtu minulého roka sa väčšou sumou pomôže aj futbalu, hlavne do rozvoja infraštruktúry pretože futbal je v Banskej Bystrici skoro na kolenách. Približne 800 mladých futbalistov už nemá kde trénovať. Športovci vystupovali voči mestu, ktoré sa trápilo po exekúciách a ekonomických problémoch vždy skromne a teraz pri dobrej ekonomickej situácii je našou povinnosťou im to vrátiť a hlavne dať mládeži k športu zelenú. Pomôcť športovcom a deti vrátiť na klziská, ihriská, bežecké trate, plaváreň. Nech mesto športu nie sme len na papieri, ale hlavne nech to pocíti každý Banskobystričan.

Jubilejný Trojkráľový beh -Marathon BB Tour 2016

Na Troch kráľov sa v centre Banskej Bystrice uskutočnil jubilejný piaty ročník Trojkráľového večerného behu 2016. Na štart o 17:30 hod. na Námestí SNP sa postavil rekordný počet bežcov, čo je po rekordnej Banskobystrickej plaveckej 24 – hodinovke ďalší pozitívny signál k nakrčeniu za získaním titulu Európske mesto športu 2017.

Trojkráľový večerný beh patrí do série podujatí Marathon BB Tour 2016. Bežci a bežkyne si merajú sily na 5,39 – kilometrovom mestskom okruhu historickým centrom Banskej Bystrice na asfalte a dlažbe. Súťaží sa v kategóriách mužov a žien bez obmedzenia. Aktuálny ročník charakterizovala originálna výzva organizátorov, ktorí očakávali masovú účasť: „Potkýnať sa tmou uličkami historického centra Banskej Bystrice. To znie príliš romanticky na to, aby si tam chýbal. 5,39 km okruh ponúka všetko, čo má hobby beh pre každého obsahovať – sneh, ľad, zimu, tmu. Neváhaj, je to masovka! Na Tri Krále o krok ďalej. V tradičnom termíne na tradičnom mieste, s novoročným prípitkom teplým punčom a medailou zvoniacou na krku, splň si svoj novoročný záväzok. Prijmi výzvu!“

SOFTIP Trojkráľový večerný beh 2016 napokon počtlo svojou účasťou 1.161 odhodlaných priaznivcov. Podujatie, už tradične nabité emóciami a povianočnou atmosférou, odštartovalo o 17:30 hod. s cieľom na Námestí SNP. Na trati v dĺžke 5,39 km uličkami historického centra bol medzi mužmi najrýchlejší Šimon Wahlandt (W-Team) za 17:20 min. Spomedzi žien dobehla prvá do cieľa Katarína Lovrantová (Salomon Team) p časom 19:27 min. .

Prví traja muži a prvé 3 ženy si odniesli peňažné prémie. Súčasťou vyhlásenia najlepších bolo aj žrebovanie o hodnotné ceny od partnerov podujatia a hlavnú cenu – kameru GoPro od generálneho partnera – spoločnosti SOFTIP. Minuloročný účastník banskobystrického Trojkráľového večerného behu – primátor mesta Ján Nosko tentoraz reprezentoval Banskú Bystricu na rovnakom podujatí v Košiciach, kde bežalo takmer 800 mužov a žien, k behu uviedol: „Keďže štafetu Európskeho mesta športu oficiálne preberali v stredu Košice, trojkráľový beh sme spolu s viceprimátorom Turčanom zabehli na východe Slovenska. Tu sme sa stretli v priateľskej atmosfére aj so zástupcami Aces Europe. Táto organizácia nám môže udeliť titul Európske mesto športu pre rok 2017. Zatiaľ sa nám darí v práci a verím preto, že naša kandidatúra bude úspešná a zviditeľníme Banskú Bystricu.“

Výsledky SOFTIP Trojkráľového večerného behu 2016 v B. Bystrici (5,39 km):

Muži:

Šimon WAHLANDT (W-team) 17:20
Jakub ŠIKO (Elit Sport Team Levice) 17:46
Peter ŠTILLA (TRIAN ŠK UMB BB) 17:53
Dušan KRAJČOVIČ (VŠC Dukla BB) 17:59 min.

Ženy:

Katarína LOVRANTOVÁ (Salomon Team) 19:27
Petra FAŠUNGOVÁ (VŠC Dukla BB) 19:33
Eva SLANČÍKOVÁ (VŠC Dukla BB) 19:43
Silvia VALOVÁ (TRIAN ŠK UMB BB) 20:15 min.

Majstrovstvá Európy v pretekoch psích záprahov

Lyžiarske stredisko Šachtičky neďaleko Banskej Bystrice bolo 20.-21.2.2016 základňou Majstrovstiev Európy v pretekoch psích záprahov na stredné a dlhé trate. O prvenstvo v niekoľkých kategóriách bojovalo vyše 40 mašérov z ôsmich krajín Európy. Najviac ocenení si odniesli francúzski, českí a slovenskí pretekári.

Organizátori európsky šampionát presunuli z pôvodne plánovaného zimného strediska Králiky na blízke Šachtičky práve pre lepšie snehové podmienky. Napokon to ani tam zo začiatku nevyzeralo nádejne, keďže v piatok (19. 2.) pršalo a preteky museli prerušiť. Počas víkendu však pripadol čerstvý sneh a zápolenie mašérov so svojimi čistokrvnými psami severských plemien mohlo pokračovať.

"Aj napriek nepriazni počasia sa majstrovstvá Európy vydarili na výbornú. Za týždeň, odkedy sme presunuli definitívne preteky z Králik na Šachtičky, sa vďaka enormnej snahe usporiadateľov podaril malý zázrak. Pri stretnutí so zástupcami Medzinárodnej federácie psích záprahov som im osobne deklaroval, že aj v budúcnosti máme enormný záujem, aby sa preteky psích záprahov konali na kopcoch v okolí Banskej Bystrice," konštatoval banskobystrický viceprimátor Martin Turčan.

Na šampionáte sa zúčastnili mašéri z Francúzska, Talianska, Belgicka, Českej republiky, Ruska, Rakúska, Maďarska a samozrejme Slovenska. Pretekali na stredných a dlhých tratiach v rozmedzí 25 až 45 kilometrov.

Makabi - Medzinárodné židovské športové hry - 80. výročie

V Banskej Bystrici sa uskutočnilo v roku 1936, pred 80. rokmi najväčšie športové podujatie v medzivojnovom Československu, čím sa mesto Banská Bystrica dostalo na športovú mapu Európy. V roku 1936 sa zišlo v Banskej Bystrici a jej okolí viac ako 5 tisíc športovcov zo 16 krajín, vrátane Československa. História hier sa odborne zaoberá Jozef Ďuriančík. Medzinárodné židovské športové hry boli treťou najväčšou športovou udalosťou na svete - po Olympijských hrách a Majstrovstvách sveta vo futbale. Súčasťou hier bol aj bohatý sprievodný program – výlety do Kremnice, Španej Doliny, či Nízkych Tatier.

Nádherná príroda, dobré snehové podmienky a prívetivosť našich ľudí zanechala podľa Ďuriančíka v účastníkoch hier silné dojmy: „Banská Bystrica s okolím žila v tom čase intenzívnym spoločenským a kultúrnym životom. Uskutočnili sa slávnostné koncerty, divadelné predstavenia, výstavy, literárne večery, či ekumenické bohoslužby. „V programe hier boli zahrnuté prakticky všetky zimné športy,“ hovorí historik s tým, že základňou lyžiarskych bežeckých disciplín sa stala Chata nad Králikmi. Tú v rokoch 1934 – 35 postavila židovská telocvičná jednota Makabi. Zjazdové preteky sa konali na Krížnej, sánkári závodili na Kordíkoch. Skokani zas súťažili na v tom čase najlepšom mostíku na Srnkovej. „Nechýbalo krasokorčuľovanie, rýchlokorčuľovanie a hokej, pričom tieto súťaže sa uskutočnili v banskobystrickom Mestskom parku,“ ozrejmjuje historik.

Tvorcom myšlienky Makabiády bol Jozef Yekutieli. V roku 1996 pri príležitosti 60. výročia svetových hier členovia Židovskej náboženskej obce a Klub lyžiarov v Banskej Bystrici na Chate nad Králikmi obnovili hry židovskej mládeže za účasti športovcov z viacerých krajín. V nasledujúcich rokoch však zasiahla príroda a tak museli kvôli zlým snehovým podmienkam

podujatie organizovať aj na Poľane, či v Tureckej. Od roku 2012 organizuje Zimné hry židovskej mládeže Ústredný zväz Židovských náboženských obcí a občianske združenie Maccabi Slovakia, centrom ich konania sú Vysoké Tatry.

60. ročník Okolo Slovenska

Jubilejný 60. ročník pretekov Okolo Slovenska odštartoval v Banskej Bystrici

Počas jubilejného, 60. ročníka pretekov Okolo Slovenska, od 7. do 12. júna, na trati bojovalo takmer stopäťdesiat cyklistických profesionálov. Prestížne podujatie odštartovalo 7. júna večerným prológom v Banskej Bystrici. Okrem skvelého športového zážitku pre obyvateľov organizátori pripravili aj bohatý kultúrny program.

Jubilejný ročník pretekov sa začal vo večerných hodinách predstavením tímov a úvodným prológom ulicami historického centra mesta. V Banskej Bystrici na Námestí SNP odštartovala a vyvrcholila 8. júna aj prvá etapa. Počas nej cyklisti absolvovali tri, takmer 46 kilometrové okruhy. Z námestia prešli kúpeľným mestom Sliač a vrchári mohli svoje kvality prezentovať trikrát v stúpaní na Mičinú.

„Teší ma, že prvé dve etapy jubilejného ročníka významných cyklistických pretekov odštartujú práve v Banskej Bystrici. Verím, že športovci a všetci návštevníci sa budú u nás cítiť príjemne a na najkrajšom námestí na Slovensku vytvoria jedinečnú športovú atmosféru. Som presvedčený, že ako horúci kandidáti na titul Európske mesto športu 2017, budeme dobrými hosťami,“ hovorí primátor mesta Ján Nosko.

Vo štvrtok, 9. júna o 12:30 hod., odštartovala z bystrického námestia najťažšia kráľovská etapa tohto ročníka, ktorej cieľovým miestom je Štrbské Pleso. Okrem neho budú v ďalších dňoch zastávkami Zuberec a Bojnice. Preteky vyvrcholili v nedeľu, 12. júna 2016 v najznámejšom slovenskom kúpeľnom meste, v Piešťanoch.

„Verím, že trasa je zostavená zaujímavo. Dodržali sme plány, že sa budeme snažiť prechádzať cez viacero kúpeľných miest. Máme tam Sliač, Brusno, Malý Smokovec, Štrbské Pleso, Bojnice, Rajecké Teplice i symbol nášho kúpeľníctva – Piešťany,“ približuje filozofiu tohto ročníka Peter Privara, generálny riaditeľ pretekov.

Pre fanúšikov bol pripravený zaujímavý sprievodný program – akrobatické vystúpenie Nikol Frýbortovej, vicemajsterky sveta v sálovej cyklistike, adrenalínové kúsky Jána Kočiša, majstra sveta v cyklotriale i koncert Samuela Tomečka, doplnený vystúpeniami miestnych tanečných súborov. Program sa začal v utorok, 7. júna o 19:00 hod. a je spojený s večernou tombolou, ktorej hlavnou cenou je bicykel.

Vojenská hudba Banská Bystrica oslávila 60 rokov svojho pôsobenia

---

Vojenská hudba Banská Bystrica je určená svojou hudobnou produkciou k zabezpečeniu vojenských ceremoníálov, pietnych aktov, slávnostných nástupov, vojenských prísah, vojenských pohrebov, slávnostných podujatí a iných reprezentačných akcií v rezorte obrany.“ Vojenská hudba Banská Bystrica je od 1. júla 2009 zaradená do Veliteľstva posádky Bratislava, ktoré bolo súčasťou Síl výcviku a podpory Ozbrojených síl Slovenskej republiky. K

1. júlu 2014 bolo Veliteľstvo posádky Bratislava prevelené do priamej podradenosti Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Veliteľom je od 15. januára 2013 por. Mgr. art. Ján Goliaš.

VŠC Dukla Banská Bystrica na olympiáde v Riu de Janeiro

Športovci z Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica mali v rámci športových centier a klubov najväčšie zastúpenie v slovenskej výprave na olympijských hrách v Riu de Janeiro. „Môžem s určitosťou potvrdiť, že našich športovcov bude na diaľku podporovať celý rezort obrany a každý ich úspech, ale aj neúspech sa bude dotýkať nás všetkých. Som presvedčený, že urobia maximum pre to, aby čo najlepšie reprezentovali našu Duklu aj celé Slovensko,“ povedal minister obrany SR Peter Gajdoš, ktorý športovcov ešte aj osobne podporí v utorok v Banskej Bystrici.

Riaditeľ VŠC Dukla Banská Bystrica Richard Galovič potvrdil, že reprezentanti majú absolútnu podporu realizačných tímov, rezortu obrany, ako aj Slovenského olympijského výboru. „S hrdosťou nás bude reprezentovať devätnásťka našich športovcov s naozaj vysokým potenciálom, ktorých je v porovnaní s londýnskymi hrami o dvoch viac. Toto je pre nás veľký úspech. Zároveň by sme veľmi radi nadviazali na úspešnosť z predchádzajúcich olympiád a našu zbierku rozšírili o sedemnásť olympijskú medailu,“ uviedol riaditeľ VŠC Dukla.

Istotu štartu na LOH 2016 v Riu de Janeiro mali atléti Dana Veldáková (trojskok), Jana Veldáková (diaľka), nrtm. Martina Hrašnová (kladivo), Mária Gáliková (20 km chôdza), Mária Czaková (20 km chôdza), Matúš Bubeník (výška), Marcel Lomnický (kladivo), des. Anton Kučmín (20 km chôdza), nrtm. Matej Tóth (50 km chôdza), Martin Tištan (50 km chôdza) a čat. Dušan Majdán (50 km chôdza). Vodný slalomár Jakub Grigar sa predstaví v kategórii K1, v rýchlostnej kanoistike zabojuje nrtm. Peter Gelle (K1) a Vincent Farkas (C1). V športovej streľbe nás bude reprezentovať rtn. Juraj Tužinský (vzduchová pištoľ, ľubovoľná pištoľ), v plávaní Katarína Listopadová (100 m znak a 100 m motýlik) a slob. Tomáš Klobučník (100 m prsia) a v cestnej cyklistike des. Patrik Tybor (hromadný štart). Vo vzpieraní slob. Ondrej Kružel (nad 105 kg).

Reprezentácia VŠC Dukla Banská Bystrica má doteraz na konte z letných olympijských hier 7 zlatých, 5 strieborných a 4 bronzové medaily. Autor: MO SR - KOd,

Európsky pohár v biatlone - IBU Cup.

Osrblie privítalo aj tento rok, 13. a 14. februára špičkových pretekárov v rámci siedmeho kola svetoznámeho Európskeho pohára v biatlone - IBU Cup. Vďaka technickému snehu sú už dnes na štvorkilometrovom okruhu v Národnom biatlonovom centre Osrblie vytvorené výborné podmienky na športovanie. Druhý februárový víkend sa tak všetci môžu tešiť na kvalitný športový zážitok.

V sobotu, 13. februára boli na programe vytrvalostné preteky, o deň nato šprinty mužov a žien. Na štarte boli aj svetové osobnosti - olympijské víťazky ako Nórika Eckhoffová

a Ruska Slepčová. Nechýbala medailistka z majstrovstiev sveta Birkelandová, skvelí Rusi Babikov, Lapšin, Slepov, Ukrajinci Pidrušnyj i Čech Soukup.

Silná bola aj slovenská výprava na čele s Paulínou Fialkovou, ktorá v januári 2016 skončila vo Svetovom pohári dvakrát v prvej desiatke. Zárukou slovenskej kvality je aj Tomáš Hasilla a Martin Otčenáš. Slovenský zväz biatlonu prihlásil na preteky Paulínu a Ivonu Fialkové, Teréziu Poliakovú, Andreu Hôrčikovú, Janu Marákovú a Annu Netíkovú, Tomáša Hasillu, Martina Otčenáša, Šimona Bartka, Reného Bevelaquu, Ondreja Kosztolányiho a Henricha Lonského.

Počas sezóny 2014/2015 oznámili Francúzi z Le Grand Bornand, že nie sú schopní usporiadať preteky Pohára IBU (Európsky pohár). Medzinárodná biatlonová únia (IBU) po konzultáciách následne rozhodla, že namiesto Francúzov bude organizátorom jedného kola Pohára IBU v zime 2015/2016 Slovenský zväz biatlonu. Dejiskom podujatia sa tak stalo Národné biatlonové centrum (NBC) v Osrbí.

Tretia Športíada seniorov

Športíada seniorov 2016 sa konala s finančnou podporou Nadácie ČSOB, Mesta Banská Bystrica a Olympijského klubu Banská Bystrica. Záštitu nad podujatím aj tento rok prevzal primátor mesta Ján Nosko

Športíada seniorov 2016, ktorá sa konala v júni 2016 v banskobystričkom v Centre voľného času Havranské, bola zaradená medzi podujatia v rámci kandidatúry Banskej Bystrice na titul Európske mesto športu 2017. Banská Bystrica už titul Európske mesto športu 2017 má, k čomu iste prispel aj úspešný tretí ročník Športíady. Počet súťažiacich seniorov v tomto ročníku bol rekordný. Súťažilo 105 seniorov. Tohtoročná Športíada bola nielen banskobystričká, zúčastnili sa jej aj seniori a seniorky zo Slovenskej Ľupče, Malachova a Brezna. „S organizačným tímom a povzbudzujúcimi nesúťažiacimi seniormi bolo v areáli vyše 160 ľudí. Počas podujatia vládla skvelá atmosféra a neprerušila ju ani búrka, ktorá sa prehnala nad Havranským.

Podujatie už tradične organizuje o.z. AkSen – aktívny senior regionálne centrum Banská Bystrica spolu s dobrovoľníkmi z Banskobystričského okrásľovacieho spolku a s Centrom voľného času Havranské. Športíadu podporili významné osobnosti zo sveta – bývalá československá a neskôr slovenská reprezentantka v skoku do diaľky, halová majsterka Európy (Budapešť,) Eva Murková a najúspešnejší chodecký tréner na Slovensku Juraj Benčík, čestný predseda Športíady.

Tak ako po minulé roky aj tentoraz seniori a seniorky súťažili individuálne aj v trojčlenných družstvách. Zmerali si sily v hode šípkami na terč, športovo-vedomostnom teste, streľbe na basketbalový kôš a florbalovú bránku, v disk golfe, petangueu, corn halle a kolkách. V súťaži družstiev sa po prvý krát na stupni víťazov umiestnilo ženské družstvo Medovky (DCS Harmónia): Margita Hešková, Karolína Styková a Lýdia Olšiaková. Na druhom mieste boli Vidienčanky (AkSen BB) a na treťom družstvo mužov Zelené smreký (KD Malachov).

V individuálnych súťažiach svoje minuločné víťazstvo obhájil Ján Vesel (DCS Dúbrava). Na druhom mieste skončil Jozef Žabka (KD Malachovčan) a na treťom Rudolf Majerčák (KD Dúbrava). Ocenenia za najúspešnejších súťažiacich v jednotlivých disciplínach si odniesli:

Marián Mihok Marian (AkSen BB) – za vedomostný test o Banskej Bystrici, Jozef Debnár (AkSen BB) – za šípky a Gitka Tischlerová (Jednota dôchodcov) – za florbal.

Tretia Športíada priniesla aj novinku, deň pred Športíadou sa konal prvý ročník stolnotenisového turnaja seniorov. Súťažilo celkom 18 mužov a žien. A tu je poradie víťaziek: 1. miesto Iveta Šínska (DCS Marína), Jana Krnáčová (AkSen BB), 3.miesto Oľga Mašanová Oľga (DCS Marína) a víťazov: 1. miesto Otto Ozorák, 2.miesto Milan Haring (AkSen BB), 3. miesto Ján Vesel (AkSen BB). Mimoriadne ocenenie si na Športíade seniorov 2016 prevzala Eleonóra Cerovská (AkSen BB a Jednota SD BB) za sté darcovstvo krvi. Záujem o štart na Športíade bol veľmi veľký. Bohužiaľ, kapacitne by sme väčší počet štartujúcich seniorov nezvládli a tak sme nemohli osloviť ďalšie mestá kraja, ktoré by určite s radosťou zostavili súťažné družstvá,“ uviedla regionálna koordinátorka AkSen Banská Bystrica Natália Ceglédyová.

Olympijské festivaly detí mesta v duchu Olympijskej štafety Rio 2016

Aj tento rok si deti z banskobystričských materských a základných škôl zmerali svoje sily počas tradičných olympijských festivalov. Práve v deň sviatku všetkých detí si malí olympionici otestovali na Štadióne SNP rýchlosť a vytrvalosť v rámci Športovej olympiády detí materských škôl, ktorá je výnimočná svojou viac ako 20-ročnou tradíciou. Škôlkari zároveň privítali zahraničných hostí, ktorí zamierili do Banskej Bystrice, aby rozhodli o tom, či sa v roku 2017 mesto stane Európskym mestom športu.

Štafetu olympijských festivalov odštartoval Sásovský trojboj na Základnej škole Ďumbierska. Žiaci prvého stupňa súťažili v atletických disciplínach - beh na 50 m a skok do diaľky, ale aj vo vybíjanej a minifutbale. Hostitelia športového podujatia získali prvenstvo nielen po sčítaní bodov jednotlivcov, ale aj vo vybíjanej.

„Už 25. mája 2016 sa športový areál ZŠ Golianova stane dejiskom obľúbeného športového dňa pre žiakov druhého stupňa. Do Banskej Bystrice zavítajú aj športovci z nášho partnerského, maďarského mesta Dabas. Sily si zmerajú dievčatá a chlapci v súťažných disciplínach: beh na 60 m, beh na 800 m, štafetový beh 4 x 250 m a v skoku do diaľky. Basketbal, vybíjaná, futbal a floorbal ponúknu možnosť preveriť tímovú spoluprácu jednotlivých kolektívov,“ hovorí Dana Cibul'ková z Oddelenia športu MsÚ v Banskej Bystrici.

O deň neskôr, 26. mája privítala ZŠ Golianova žiakov z košickej Základnej školy Považská. Ôsmaci si medzi sebou zmerali sily v hokejbalovom zápase. Primátor mesta Ján Nosko zároveň po roku splní svoj sľub, ktorý vyplynul z minuloročnej stávky s primátorom Košíc, Richardom Rašim. Po tom, čo banskobystriční Barani vlni prehrali s košickými hokejistami v boji o majstrovský titul, prispeje primátor na rozvoj športu víťaznému mestu a zároveň bol dozorujúcim lekárom pri športovom zápase nastupujúcej generácie.

Najmladší 1. júna počas Športovej olympiády detí materských škôl, kde zabojovali o pohár primátora.

„Som veľmi rád, že sa týmto jedinečným podujatím, ktoré už 21 rokov zapája malých športovcov do pohybových aktivít, budeme môcť pochváliť aj našim zahraničným hosťom. V Banskej Bystrici práve v tomto období privítame hodnotiacu komisiu z ACES Europe, ktorá

rozhodne o tom, či sme boli v boji o prestížny titul Európske mesto športu 2017 úspešní,“ hovorí primátor Ján Nosko.

Olympijské festivaly detí ukončil 9. júna 2016 deň plný športu a súťaženia, za účasti žiakov prvého stupňa základných škôl, v športovom areáli ZŠ Golianova. Ducha olympiády sme si pripomenuli aj Slovenskou olympijskou štafetou Rio 2016, ktorá sa uskutočnila 16. júna v parku pod Pamätníkom SNP. Hlavným cieľom olympijských festivalov je prehĺbenie olympijskej myšlienky a prebudenie záujmu o šport u najmladších Banskobystričanoch.

Beh od Tatier k Dunaju

Na trati dlhej 345 kilometrov bojovalo v dňoch 20. a 21. augusta viac ako 220 registrovaných tímov. Predposledný augustový víkend si nadšenci behu užívali na podujatie od Tatier k Dunaju Jasná – Bratislava. V najväčšom štafetovom behu družstiev na Slovensku bežalo aj niekoľko tímov z Banskej Bystrice, ktoré už v minulých ročníkoch zaznamenali výborné výsledky. Dňom i nocou mestský tím, s podporou spoločnosti Motor-Car Banská Bystrica, s.r.o., reprezentoval aj viceprimátor Martin Turčan a poslanec mestského zastupiteľstva Matúš Molitoris.

„Pri príležitosti zisku titulu Európske mesto športu sme oslovili bežcov a kluby pôsobiace v našom meste, aby sme zostavili spoločný tím. Ten počas soboty, 20. augusta pobeží aj Banskou Bystricou, preto pozývam všetkých Banskobystričanov, aby sa k nám pridali, podporili nás a odbehli si úsek mestom spolu s nami. Mojou účasťou chcem zároveň dokázať, že zapojiť sa do športových akcií a súťaží sa môžu všetci, pretože nie je dôležité vyhrať, ale zúčastniť sa,“ hovorí Martin Turčan, 2. zástupca primátora. Bystrický tím počas celého víkendu informoval o svojom pohybe prostredníctvom fan page na sociálnej sieti Facebook Banská Bystrica - Európske mesto športu 2017.

„Máme skvelý tím zložený z bežcov, športovcov a bežeckých nadšencov, ktorí sa veľmi tešia na tento najväčší štafetový beh na Slovensku. Náš tím pobeží úsek dlhý 345 km, ktorý vedie od Nízkyh Tatier cez Banskú Bystricu až do Bratislavy. Banská Bystrica medzičasom získala prestížny titul Európske mesto športu 2017, čo upevnilo naše presvedčenie, že v našom meste to naozaj „bežecky“ žije.“ povedala dopĺňa Anna Kubánová z tímu EMŠ

Medzinárodné letecké dni SIAF 2016

Soitron partnersky podporil Medzinárodné letecké dni, SIAF 2016

Šiesty ročník tohto podujatia patril Medzinárodným leteckým dňom, SIAF 2016 a ponúkol výber toho najlepšieho z lietania prostredníctvom 50 účastníkov z 13 krajín. Návštevníci sa mohli pokochať statickými ukážkami ako aj dynamickými predstaveniami priamo na oblohe. Suverénne najväčším „ťahákom“ tohto ročníku bola statická ukážka amerického bombardéra B-52. Tento legendárny gigant sa po 4 rokoch opätovne vrátil na letecké dni. „Big ugly fat fellow“, ako zvykne bývať familiárne nazývaný, si užil maximum pozornosti a návštevníkom, ktorí sa naň boli pozrieť aj zvnútra, ponúkol možnosť pobudnúť pár minút na americkej pôde.

Letisko Sliač otvorilo svoje brány všetkým nadšencom a milovníkom lietadiel aj v tomto roku posledný augustový víkend. Tento rok sa mohli organizátori pochváliť opätovne rekordnou

účasťou, počas víkendu navštívilo letisko Sliač vyše 100 000 ľudí, pričom vyše 65 000 ich prišlo pokochať sa špeciálne pripraveným programom počas sobotného dňa.

„Soitron ako jeden z hlavných partnerov je skutočne hrdý, že sa môže malou troškou spolupodieľať na tomto obľúbenom podujatí a už teraz sa tešíme na ďalší ročník. Organizátorom ďakujeme za skvelo odvedenú prácu, SIAF 2016 bol opätovne obrovským zážitkom“, zhodnotil Medzinárodné letecké dni Michal Malíček, obchodný riaditeľ Soitronu.

Veľkým lákadlom bol taktiež tzv. „Súboj titanov“. Svoje akrobatické majstrovstvo si v samostatných predstaveniach porovnal miláčik Sliačského publika, ZOLTÁN VERES a litovský akrobat, KAIRYS JURGIS. Títo obaja už starší páni si pripravili jedinečné vystúpenia a ťažko povedať, ktorý z nich si získal publikum viac. Návštevníci sledovali doslova so zatajeným dychom ich výkruty, nízke prelety, či akrobatické špirály a oboch odmenili hlasným potleskom.

Jedinečným bolo taktiež vystúpenie tímu leteckých akrobatov španielskych vzdušných síl: PATRULLA ÁGUILA. Sedmička lietadiel ukázala niekoľko úžasných formácií a akrobatických kúskov, ktoré vytáčali hlavy návštevníkov smerom k oblohe. Po minuloročnej talianskej a francúzskej zástave sa na oblohe objavila pre zmenu tá španielska, v žlto-červených farbách.

Nadšenci, ktorí boli zvedaví na naše slovenské vzdušné sily, mali možnosť vidieť trojicu MIG-29, ktoré svojim preletom spoločne s českou dvojicou JAS-39 GRIPEN slávnostne otvorili obidva dni SIAF 2016. Medzi ďalších slovenských účastníkov patrilo dvojmiestne, prúdové lietadlo L-39 ALBATROS, dva jednoplošníky L-410 ako aj vrtuľníky Mi-17 a BELL429, ktoré sprevádzala pozemná zásahová jednotka Policajného Zboru. Svoje miesto malo taktiež vystúpenie vetroňovej leteckej skupiny OČOVSKÍ BAČOVIA, ktorí sú už doslova „stálicami“ leteckých dní na Sliači.

Od našich českých susedov k nám zavítal MiG-15, OK-UTI 2514 a akrobatická skupina THE FLYING BULLS. Táto štvorica akrobatov sa predstavila prvý krát v nových lietadlách XtremeAir XA4 2 a predviedla veľmi tesnú skupinovú a zrkadlovú akrobaciu. Poriadny „rachot“ na oblohe spôsobil vystúpenie belgického F-16 FIGHTING FALCON, rumunského MIG-21 a ukrajinského SUCHOJ SU-27, ktorý uzavrel tohtoročný SIAF 2016.

K dispozícii bola taktiež celodenná autogramiáda, vďaka ktorej mohli ľudia získať podpisy od všetkých „účinkujúcich“, mladších návštevníkov určite potešila X-Box aréna, kde sa mohli stretnúť s YouTube hviezdami GoGom a Selassiem. Novinkou tohto roku bola aj špeciálna mobilná aplikácia, ktorá slúžila ako interaktívny sprievodca týmto podujatím. Okrem jedinečných leteckých výkonov sa na SIAF-e 2016 predstavila aj Vojenská hudba Banská Bystrica, ktorá práve tohto roku oslávila krásne jubileum – 60 rokov svojho pôsobenia.

[Banskobystrický maratón - 5. ročník](#)

Pekné počasie a veľa zábavy v pohybe ukázal jubilejný piaty ročník Banskobystrického maratónu. Tretí najväčší mestský maratón na Slovensku je špecifický nielen najčlenitejšou traťou, ale i inovatívnym prístupom. Organizátori pripravili pre bežcov a návštevníkov mnoho noviniek. Po prvý raz v histórii podujatia bude na trati kompletná výluka dopravy. Svojich 21 kilometrov už tradične odbehne aj primátor Európskeho mesta športu Ján Nosko.

Zážitkom a svetovým unikátom bude trojčlenná štafeta, Majstrovstvá sveta v polmaratóne naboso i Majstrovstvá Slovenska v maratóne mužov a žien. Návštevníci mesta pod Urpínom sa môžu tešiť na večerné koncerty. Na Námestí SNP nebudú chýbať atrakcie pre deti, pasta party pre maratóncoov i maratónske Expo. V sobotu, 3. septembra odštartuje Minimaratón v rôznych kategóriách.

„Spolu s najmenšími športovcami Minimaratónu bol ďalšou hviezdou programu olympijský víťaz z Ria v chôdzi na 50 km Matej Tóth. S najcennejšou medailou spod piatich kruhov a nenapodobiteľným úsmevom zavíta medzi rodiny s deťmi v sobotu popoludní o 13-tej hodine. V nedeľu, 4. septembra vyrazia na trať účastníci hlavných seniorských kategórií. Slovenská bežecká elita si zmeria sily s medzinárodnou konkurenciou, zastúpenie budú mať i rýchlonohí bežci z čierneho kontinentu,“ hovorí organizátor Peter Fabok.

Banskobystričania musia počas nadchádzajúceho víkendu počítať s viacerými dopravnými obmedzeniami. Od 8:00 hod. do 14:00 hod. bude úplne uzavretá Sládkovičova ulica, príjazdová cesta z Pršianskej terasy, Fortnička či Mestský park.

„Najmä z bezpečnostných a kapacitných dôvodov bol celý 21-kilometrový okruh úplne bez motorovej dopravy. To znamená celkovú uzáveru na trati a zároveň viac uzavretých ciest. Som presvedčený, že tento model je lepší, s oveľa priaznivejším dopadom na obyvateľov mesta a ich možnosti,“ dopĺňa organizátor Miroslav Štrba.

Na štart sa aj tento rok postaví primátor mesta Ján Nosko, aby sa pokúsil vylepšiť svoj minuloročný čas 2:16:29 v kategórii polmaratónu.

„Aj keď trať nášho maratónu patrí medzi najťažšie na Slovensku, som presvedčený, že účasť bude masová. Podujatie má v Banskej Bystrici päťročnú tradíciu a zapadá do konceptu Európskeho mesta športu, ktorým budeme v roku 2017. Teší ma, že sa k maratónu pridávajú čoraz vo väčšom počte aj znevýhodnené skupiny ľudí. Vyzývam všetkých Banskobystričanov, aby prišli povzbudzovať bežcov do ulíc a užili si jedinečnú atmosféru podujatia,“ hovorí primátor Ján Nosko.

[Cyklopotulky – cyklotrasy - cyklostojany](#)

Banská Bystrica, 23. september 2016

Európsky týždeň mobility bol aj tento rok v Banskej Bystrici plný atraktívnych aktivít a podujatí. Vďaka Cyklopotulkám spoznali Banskobystričania trasovanie plánovaných cyklotrás a mohli sa oboznámiť s procesom ich tvorby. Pri základných školách pribudlo niekoľko nových cyklostojanov a Deň bez áut tento rok ponúkol mnoho zaujímavých alternatívnych foriem dopravy. Ambíciou samosprávy je budovanie cyklotrás či zatriktívnenie mestskej hromadnej dopravy.

Kampane, ktorej cieľom je podpora trvalo udržateľnej mobility v mestách, sa zúčastnil aj primátor mesta Ján Nosko. V rámci Dňa bez áut si vyskúšal jazdu na elektrotrojkolke a vyzval ľudí, aby začali využívať alternatívy, ktoré ponúkajú pridanú hodnotu, neškodia životnému prostrediu a pomáhajú nášmu zdraviu.

„Ak chceme v našom meste hovoriť o zmene udržateľnej mobility do budúcnosti, musíme mať vytvorenú infraštruktúru. Našou prioritou je vybudovať 25 kilometrov cyklotrás, ktoré budú spájať jednotlivé mestské časti s centrálnou mestskou zónou. V tomto roku sme na prípravu projektov a výkup pozemkov vyčlenili v rozpočte rekordnú sumu finančných prostriedkov vo výške 360 000 eur. Cyklotrasa z Podlavíc po Hušták je už vo fáze stavebného povolenia. V súčasnosti čakáme na výzvy, keďže najbližšie programovacie obdobie vytvára na budovanie cyklotrás priestor na čerpanie európskych štrukturálnych fondov. Verím, že budeme úspešní,“ hovorí primátor mesta Ján Nosko.

Samospráva naráža na množstvo administratívnych úkonov spojených s odkúpením pozemkom i vyvlastňovaním. Časový faktor realizácie cyklotrás závisí aj od toho, kedy ministerstvo zverejní prvé výzvy. Následne bude na ne mesto reagovať.

„Európsky týždeň mobility vnímame ako vyvrcholenie aktivít, ktorých cieľom je ukázať, ako by sa mala doprava v meste uberať. Chceme rozvíjať alternatívne druhy dopravy a nielen hovoriť o tom, že je potrebné žiť bez áut. Musíme mať dobre nastavenú a fungujúcu mestskú hromadnú dopravu. V najbližšom období ju chceme posilniť o ďalšie spoje a atraktívne body, ktoré Banskobystričania potrebujú. Jedným bude už čoskoro nová autobusová stanica. Plánujeme skvalitňovanie zastávok a vytvorenie samostatných jazdných pruhov v premávke pre autobusy, aby boli rýchlejšie ako bežná automobilová doprava,“ dopĺňa Marek Modranský, predseda Komisie MsZ pre dopravu.

Európsky týždeň mobility v Banskej Bystrici sa včera skončil osadením nových cyklostojanov pri ZŠ Ďumbierska, ZŠ Golianova a ZŠ Spojová. Cyklisti si môžu odložiť svoje bicykle vďaka novým stojanom aj pred poliklinikou v Sásovej.

Európskemu týždňu mobility (ETM) patrí na celom svete termín od 16. do 22. septembra. Samosprávy majú príležitosť zapojiť sa do najväčšej a najrozšírenejšej kampane na svete na podporu trvalo udržateľnej mobility v mestách. Na Slovensku aj v tomto roku koordinuje program na národnej úrovni rezortná inštitúcia Ministerstva životného prostredia SR - Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP). Cieľom kampane je povzbudiť samosprávy, aby zaviedli a podporovali opatrenia udržateľnej mestskej mobility. Mestá zároveň vyzývajú svojich obyvateľov, aby využívali ekologickejšie formy dopravy (chôdza, bicykel, hromadná doprava).

Posily v tíme HC05

Banská Bystrica 24. novembra (TASR) - Na štvrtkovom tréningu hokejistov HC'05 iClinic Banská Bystrica sa objavili prvýkrát aj Michal Handzuš a Michal Sersen. Oboch spájal fakt, že sa v plnom zaťažení objavili na ľade po dlhšom čase. Michal Sersen po zranení a špirálovitej zlomenine nohy z májových MS v Petrohrade, Michal Handzuš po oddychu a viacmesačnom pobyte v zámorí.

Michal Sersen, obranca bratislavského Slovana, by mal v drese banskobystrických "baranov" nastúpiť v dvoch nadchádzajúcich zápasoch - v piatok proti L. Mikulášu a v nedeľu v Nových Zámkoch. "Cítim sa momentálne fajn, nie je to úplne ideálne, no chýba mi zápasová prax, preto som tu," povedal po tréningu. "Postupne som už vedel, že návrat sa blíži, tréner mi navrhol, či by som si nešiel pár zápasov odohrať do Banskej Bystrice a ja som proti tomu nič nemal."

U Michala Sersena sa prehýbil hokejový hlad. "Už sa teším, že môžem nastúpiť, len verím, že noha bude poslúchať a nenarobí mi nejaké problémy. Mne je to jedno, proti komu si zahrám, len viem, že to bude pre mňa dosť náročné. Na tréningu som cítil ešte nejaký deficit, no vcelku je to fajn."

Michal Handzuš sa po dlhšom čase, ktorý uplynul od finálového konca v play off TL, vrátil medzi svojich. "Odvtedy som s rodinou trávil dni v Chicagu, sme radi, že sme tam boli, teraz som zasa rád, že som doma. Aj som si niečo odrobil na tréningoch nasuchu, v lete som si však doprial voľno, pretože som potreboval úplne vypnúť."

Zatiaľ sa nevie, či sa Michal Handzuš úplne zapojí do zápasového kolotoča. "Nebol som dlho na ľade, žiadne plány nemám, chcem si najmä potrénovať a časom sa uvidí, či budem schopný nastúpiť. Tréningy na ľade mi chýbali, tešil som sa na ne, no uvedomujem si, že na mňa čaká ešte dlhá cesta, čiže ani nerozmýšľam o tom, kedy budem hrať. A ak narážate na moju bradu, ktorá pripomína staré dobré časy - jednoducho, nemal som čas sa oholiť, no aj na to príde."

V Chicagu, kde sa pred šiestimi rokmi radoval s "jastrabmi" zo Stanley Cupu, si Michal Handzuš užíval aj atmosféru NHL a výkony Mariána Hossu. "Hrá super, padá mu to tam, má okolo seba dobrých hráčov. V lete si oddýchol od neustále dlhých sezón, pomohlo mu to a keď strelil pár gólov, tak sa rozbehol. No a čo sa týka možností súčasného banskobystrického tímu, sledoval som ho na diaľku, aj s chalanmi som bol v kontakte, hrajú dobre. Sami však vedia, že nič sa nevyhráva v novembri. Samozrejme, dobré je, že sú prví v tabuľke, ale podstatné bude načasovať optimálnu formu na marec."

Jubilejná Plavecká 24 hodinovka

Oblíbený plavecký maratón s dvadsaťročnou tradíciou odštartoval vo štvrtok 29. decembra 2016 o 12:00 hod. Každý účastník, ktorý sa zapojil a odplával sto metrov pre zdravie dostal diplom, sladkosti i malý darček. „K výročiu podujatia boli pre návštevníkov pripravené bezplatné sprievodné akcie - aqua zumba, aqua aerobic, súťaže pre deti i líčenie pre dámy od profesionálov

Armádne športové centrum DUKLA

Aj v roku 2016 bolo hlavnou činnosťou Vojenského športového centra DUKLA Banská Bystrica (ďalej len „VŠC“) je zabezpečiť športovú prípravu športovcov – vrcholových športovcov individuálnych športových odvetví na podujatia výkonnostného a vrcholového športu a na športovú reprezentáciu Ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „OS SR“) a Slovenskej republiky. V podmienkach VŠC poskytnúť vrcholovým športovcom kvalitné podmienky na tréningový proces aplikovaním najmodernejších metód a foriem športovej prípravy a diagnostiky, zdravotné, personálne, finančné a materiálno-technické zabezpečenie s akcentom na armádny element strediska

Poslaním VŠC je:

- zabezpečenie profesionálnej starostlivosti a prípravy športovcov na športovú reprezentáciu OS SR a štátnu športovú reprezentáciu s cieľom dosahovať popredné

- umiestnenia na olympijských hrách, majstrovstvách sveta a Európy, ako i na iných medzinárodných a vrcholových celoštátnych súťažiach, ktoré sú príležitosťou na propagáciu krajiny, kultúry a života občanov Slovenskej republiky,
- organizovanie športových podujatí pre domácich a zahraničných športovcov, s cieľom dostať VŠC do povedomia ľudí doma i v zahraničí a prostredníctvom nich šíriť dobré meno Slovenskej republiky a OS SR,
  - zabezpečenie starostlivosti o zverený hnutel'ný a nehnuteľný majetok (budovy, zariadenia, telovýchovné objekty, pozemky) s ich maximálnym využitím pre vykonávanie výkonnostného a vrcholového športu a na športovú reprezentáciu OS SR a Slovenskej republiky,
  - spolupráca so športovými zväzmi, SOV, NŠC a športovými klubmi, združeniami a organizáciami v oblasti športu s cieľom poskytnutia profesionálnych podmienok pre najlepších talentovaných športovcov, aby bola zabezpečená kontinuita ich výkonnostného vrcholu,
  - prehĺbenie kooperácie s Ozbrojenými silami SR.

Strednodobý výhľad

Prostredníctvom VŠC je vytvorený v rezorte Ministerstva obrany SR (ďalej len „MO SR“) priestor na zabezpečenie prípravy vrcholových športovcov, reprezentantov OS SR a štátnych reprezentantov SR aj na ďalšie obdobie.

Zámerom je udržať si vysoký kredit a úspešnosť centra v Slovenskej republike. Vytvárať pre športovcov komplexné podmienky, ktoré budú zodpovedať celosvetovo uznávaným parametrom a budú zárukou porovnateľných športových úspechov v medzinárodnom meradle.

Zabezpečovať z rozpočtu finančné prostriedky na prípravu, materiálno-technické, zdravotné a personálne zabezpečenie, psychologickú prípravu, diagnostiku, dopingovú kontrolu a oponentúru harmonogramov športovej prípravy centrálnym manažmentom. Vybraným talentovaným športovcom spoluvytvárať podmienky a zosúladiť športovú prípravu, či vzdelávanie, športovú a olympijskú výchovu a športovú i sociálnu perspektívu vo vrcholovom športe.

Hlavnou úlohou a cieľom strednodobého výhľadu činnosti VŠC je, okrem zlepšovania materiálno-technického zabezpečenia, sociálneho, organizačného, zdravotného a finančného zabezpečenia športovej prípravy športovcov i rozvoj športovej prípravy mládeže a jeho legislatívne a finančné zabezpečenie. V oblasti štátnej starostlivosti o telesnú výchovu a šport sa týmto zachovávajú záujmy štátnej športovej reprezentácie Slovenskej republiky a reprezentácie OS SR. Naďalej bude VŠC v rámci svojich možností zabezpečovať športovú prípravu vybraným mladým športovcom s podporou MO SR, v spolupráci so SOV, NŠC, MŠVVaŠ SR príslušnými športovými zväzmi a športovými klubmi.

Obsah činnosti VŠC:

Obsahom činnosti VŠC je zabezpečovanie športovej prípravy športovcov vo VŠC po stránke:

- personálnej (zamestnávanie kvalifikovaných trénerov a športových odborníkov),
- tréningovej (profesionálna práca kvalifikovaných trénerov a športových odborníkov),

- organizačnej a administratívnej (komplexné administratívne úkony týkajúce sa športovej prípravy a súťaží športovcov VŠC, organizovanie a zabezpečovanie pretekov a sústredení),
- zdravotnej (odborné lekárske vyšetrenia, diagnostika funkčnej zdatnosti organizmu, biochemické vyšetrenie, regenerácia, rehabilitácia, dietológia),
- finančnej (mzdy a služobné príjmy, cestovné, stravovacie, ubytovacie a ostatné náklady pri pretekoch a sústredeniach doma i v zahraničí),
- materiálovej (zabezpečovanie všeobecného a špeciálneho športového materiálu),
- stravovacej (zabezpečenie stravovania pre športovcov, zamestnancov VŠC),
- ubytovacej (poskytovanie ubytovania pre športovcov, trénerov i ďalších členov realizačných tímov),
- dopravnej (poskytovanie dopravy na preteky a sústredenia doma i v zahraničí).

Stále činnosti VŠC:

1. Príprava vrcholových športovcov jednotlivých športových odvetví na olympijské hry (OH), majstrovstvá sveta (MS), majstrovstvá sveta organizované Medzinárodnou radou vojenského športu „Council international du sport militaire“ (SVH, MS CISM), Európske hry (EH), akademické majstrovstvá sveta (AMS), majstrovstvá Európy (ME), svetové poháre (SP), európske poháre (EP), majstrovstvá Slovenskej republiky (M-SR).
2. Zdravotná starostlivosť, diagnostika a dietológia.
3. Materiálové zabezpečenie.
4. Zabezpečenie stravovania športovcom, zamestnancom.
5. Poskytovanie ubytovania.
6. Zabezpečenie dopravy.
7. Prenájom nehnuteľného majetku.
8. Zabezpečenie zahraničných služobných ciest a návštev
9. Organizovanie prezentačných a spoločenských akcií.

Dlhodobé činnosti VŠC:

1. Príprava TOP športovcov jednotlivých športových odvetví na Olympijské hry 2020 (OH) a Zimné olympijské hry 2018 a 2022 (ZOH).
2. Príprava vrcholových športovcov jednotlivých športových na Svetové vojenské hry 2019 (SVH), Európske hry (EH) 2019.

Stále činnosti VŠC:

1. Príprava vrcholových športovcov

Od 1.1.2016 nadobudol účinnosť Zákon č. 440/2015 Z.z. o športe, ktorý ovplyvnil smerovanie VŠC pri nastavovaní činností pre zabezpečenie prípravy vrcholových športovcov. VŠC prešlo po podrobnej vnútornej analýze významnými zmenami organizačnej štruktúry so zavedením „Informačného systému Dukla“ s cieľom zefektívniť riadenie, posilniť individuálnu zodpovednosť a zaviesť diferencovaný prístup k podpore športovcov na základe merateľných ukazovateľov. Zavedením nového modelu riadenia športovej prípravy v roku 2016, postavenom na individuálnom „Harmonograme športovej prípravy“ (ďalej len HŠP) pre každého športovca a trénera prostredníctvom rovnomenného on-line modulu v Informačnom

systeme Dukla, ktorý je k dispozícii aj ostatným subjektom vstupujúcim do slovenského športu sa zamedzilo duplicitnému financovaniu športovej prípravy, nakoľko všetky HŠP sú schvaľované všetkými športovými subjektmi.

Bol zavedený komplexný systém výkonnostných kritérií pre zaradenie športovcov a ich trénerov do VŠC DUKLA Banská Bystrica. Významným krokom bolo vytvorenie „Odboru podporného tímu“, ako základnej bázy pre novú, komplexnú metodológiu športovej prípravy. Cieľom projektu „Dukla Elite Teamu“ bolo posilnenie individuálnej zodpovednosti a diferencovaného prístupu podpory pre najúspešnejších športovcov a naštartovaním projektu „Dukla Future Teamu“ model systematickej podpory mládežníckych talentov zaradených do tréningových skupín k najúspešnejším športovcom.

V roku 2016 boli vo VŠC vytvorené kvalitné podmienky pre výkon športovej prípravy na plnenie kvalifikačných limitov na olympijské hry, majstrovstvá sveta a majstrovstvá Európy, ako aj samotnú účasť na vrcholných športových podujatiach. Prípravu sa podarilo zabezpečiť na kvalitnej úrovni s príspevom MO SR.

Jednou z hlavných priorít v roku 2016 bolo vytvoriť čo najoptimálnejšie podmienky pre 19 športovcov, nominovaných z VŠC na OH 2016 a ich realizačné tímy.

Vrcholným podujatím roku 2016 bola reprezentácia športovcov na už spomínaných OH 2016 v Rio de Janeiro. Celkovo získalo VŠC v kalendárnom roku 2016 na olympijských hrách, majstrovstvách sveta, majstrovstvách Európy, majstrovstvách sveta CISM, akademických majstrovstvách sveta, majstrovstvách sveta juniorov, majstrovstvách Európy juniorov 37 medailových umiestnení, čím takmer o 100% prekročilo plánované merateľné ukazovatele (na rok 2016 plánovaných 20 medailí).

Možno konštatovať, že v roku 2016 sa podarilo zabezpečiť a realizovať športovú prípravu celého VŠC DUKLA Banská Bystrica a úspešnú reprezentáciu Slovenskej republiky na olympijských hrách, majstrovstvách sveta, majstrovstvách Európy a ďalších významných svetových, či európskych podujatiach a tiež vo vybraných športoch a disciplínach zo združených, viac zdrojových finančných prostriedkov, hlavne s podporou Ministerstva obrany SR a v spolupráci s príslušnými športovými zväzmi a MŠ SR.

V priebehu roka 2016 VŠC organizovalo alebo spoluorganizovalo športové a kultúrne podujatia, ktorých hlavným cieľom bola propagácia športu, športových výsledkov, športovcov a samotného VŠC.

Dukla Draft 2016

V júni 2016 VŠC Dukla zorganizovalo prvý ročník športového podujatia s názvom Dukla Draft. Viac než 600 detí si na banskobystrických Štiavničkách otestovalo svoje schopnosti a pohybové vlastnosti s cieľom uplatniť sa v budúcnosti vo vybranom a vhodnom športe. Pod Urpínom sa uskutočnil prvý oficiálny draft VŠC Dukla Banská Bystrica pod názvom Rozhýbme Slovensko a hľadáme talenty. Zúčastnili sa na ňom špičkoví športovci VŠC, ktorí deti motivovali k jednotlivým športovým odvetviam. Na banskobystrický štadión prišli podporiť talentované deti aj ambasádori podujatia Dukla Draft olympijskí víťazi Anastasia Kuzminová, Michal Martikán a Matej Tóth. Na záver si testované deti zabehli s olympionikmi v rámci prebiehajúcej 24-hodinovky jeden 400 metrový okruh, IDEB 2016

Úlohou VŠC na medzinárodnej výstave vojenskej techniky IDEB, ktorá sa uskutočnila 10. – 12. mája 2016 v bratislavskej Inchebe bolo spropagovať vojenský vrcholový šport a predstaviť kandidátov na blížiac sa olympijské hry 2016 v Rio de Janeiro. Stánok Dukly sa niesol v znamení blížiacich olympijských hier. Na paneloch boli predstavení kandidáti na OH a história našich úspešných medailistov. Počas prvých dvoch dní sa výstavy v stánku zúčastnil aj riaditeľ VŠC, ktorý počas otváracieho ceremoniálu privítal v priestoroch stánku ministra obrany SR Petra Gajdoša. V súčinnosti s ministerstvom obrany ČR a Armádnym športovým centrom Dukla Praha VŠC usporiadalo besedy so športovcami. Na besedách sa zúčastnili študenti bratislavských škôl, návštevníci výstavy, náčelníci generálneho štábu oboch krajín a predstavitelia ministerstiev obrany SR a ČR.

SIAF

V auguste boli na leteckých dňoch SIAF 2016 prezentované športy VŠC. Na podujatí sa uskutočnila autogramiáda olympijského víťaza v chôdzi Mateja Tótha. Návštevníci si mohli zatrieľať s laserovými biatlonovými puškami a päťbojárskou laserovou pištoľou na cieľ.

Privítanie olympijského víťaza Mateja Tótha

S Mestom Banská Bystrica a Slovenským atletickým zväzom 25. augusta 2016 Vojenské športové centrum Dukla spoluorganizovalo slávnostné privítanie olympijského víťaza Mateja Tótha a realizačného tímu. Na pôde VŠC ich prijal riaditeľ VŠC a na Radnici primátor mesta Banská Bystrica. Následne na Námestí SNP občania mesta, kde sa zišlo plné námestie.

M-SR v polmaratóne

V rámci Banskobystrického maratónu, v septembri 2016, VŠC zorganizovalo Majstrovstvá Slovenska rezortu MO SR v polmaratóne. Majstrovstiev sa zúčastnilo 25 bežcov z rezortu MO SR. Pri detských behoch sa aktívne zapojili aj olympionici DUKLY.

Dukla48

V novembri 2016 sa uskutočnil 48-hodinový záťažový pobyt vybraných športovcov do 23 rokov vo výcvikovom stredisku Lešť, kde pre nich boli pripravené bežné záťažové aktivity vojenského výcviku. Celý pobyt prebiehal pod vedením odborníkov na výcvik z Centra výcviku Lešť.

Časopis Šport v DUKLE

VŠC v roku 2016 vydalo dve čísla časopisu o športovom dianí vo VŠC, pod názvom Šport v DUKLE, ktorý je publikovaný ako občasník. Jeho obsahom sú športové výsledky športovcov VŠC, propagácia podujatí, dianie v športovom centre, história DUKLY. Časopis je distribuovaný športovým zväzom, Ministerstvu obrany SR, SOV, ako povinný výtlačok vybraným knižniciam a UMB v Banskej Bystrici, ďalej športovým priaznivcom, spolupracujúcim organizáciám, partnerom športových podujatí a novinárom.

Propagácia športových podujatí a športových výsledkov

VŠC v roku 2016 organizovalo a spoluorganizovalo národné a medzinárodné športové podujatia – Majstrovstvá Slovenska v atletike mužov a žien, Majstrovstvá OS SR v polmaratóne, Banskobystrická latka, medzinárodné chodecké preteky Dudinská 50,

Kritérium SNP v džude, Horehronské hry v atletike, Olympiáda materských škôl a na organizovaní športových a osvetových akcií Olympijského klubu Banská Bystrica.

VŠC udržiavalo a dopĺňalo webovú stránku www.dukla.sk a profil na facebooku.

Dlhodobé činnosti VŠC:

1) Príprava TOP športovcov na OH 2016

V roku 2016 vyvrcholila dlhodobá príprava na OH v brazílskom Rio de Janeiro splnením nominačných kritérií a účasťou na nich. Nominovaných z VŠC bolo celkom 19 športovcov. Štvorročný olympijský cyklus pokračoval v roku 2016 prípravou na ZOH 2018 v juhokórejskom Pchjongjangu.

2) Príprava vrcholových športovcov na SVH

Príprava športovcov profesionálnych vojakov je dlhodobo zameraná aj na plnenie výkonnostných cieľov na svetových vojenských hrách (SVH) a od r. 2015 aj na Európskych hrách, ktoré sa konajú každé 4 roky. V roku 2016 pokračovala dlhodobá príprava na Svetové vojenské hry 2019 (SVH) a Európske hry (EH) 2019.

V roku 2016 športovci VŠC získali 37 medailí z vrcholných podujatí oproti 20 plánovaných.

Atletika

- na OH v Rio de Janeiro (zisk 1 medaily)

Biatlon

- na LMS v Otepää (zisk 2 medailí),
- na ME v Ťumeni (zisk 2 medailí),

Džudo

- na MS CISM (zisk 1 medaily),

Karate

- na MS v Linzi (zisk 2 medailí),
- na AMS v Brage (zisk 1 medaily),

Kanoistika

- na ME v Moskve (zisk 1 medaily),
- na AMS v Montemori (zisk 2 medailí),

Kulturistika

- na ME v Santa Susanne (zisk 1 medaily),

Moderný päťboj

- na MEJ v Setubale (zisk 3 medailí),

Športová strel'ba

- na AMS v Bydgoszi (zisk 1 medaily),
- na MEJ v Tallinne (zisk 1 medaily),

Vodný motorizmus

- na MS v Borette (zisk 1 medaily),-
- na ME v Jedovniciach (zisk 1 medaily),
- na ME v Trabene (zisk 1 medaily),

Vodný slalom

- na ME v Liptovskom Mikuláši (zisk 6 medailí),
- na MSJ v Krakove (zisk 4 medailí),
- na MEJ v Solkane (zisk 5 medailí),
- Vzpieranie
- na AMS v Méride (zisk 1 medaily).

Zjazdové lyžovanie

V sezóne 2015/2016 Veronika Velez-Zuzulová korunovala svoje úspechy celkovým druhým miestom vo SP v hodnotení slalomu. Sezónu hodnotí sama ako mimoriadne úspešnú. Získala titul M-SR v slalome.

Petra Vlhová obsadila celkové 6. miesto v slalome SP, ktoré je výborné. V druhej polovici sezóny boli časté chyby. Tie ju pripravili ešte o lepšie umiestnenie. Sezóna 2015/2016 bola aj tak veľmi úspešná. V obrovskom slalome skončila celkovo štyridsiata. Na M-SR v slalome obsadila 2. miesto s odstupom 2,11 sek. V konečnom poradí Svetového pohára patrila v sezóne 2015/2016 Adamovi Tãampovi 77. pozícia (Andreas Tãampa 142.). Na M-SR bol Adam v obrovskom slalome 2. (Andreas 3.).

Olympijský víťaz Matej Tóth

Slovenský chodec Matej Tóth sa stal olympijským víťazom na 50 km. V piatkových pretekoch /19.8.2016/ na pláži Pontal triumfoval v čase 3:40:58 h, s 18-sekundovým náskokom pred obhajcom zlata z Londýna Austráľčanom Jaredom Tallentom. Tóth tak pre Slovensko získal prvú olympijskú atletickú medailu v ére samostatnosti.

Tridsaťtriročný chodec VŠC Dukla Banská Bystrica nastúpil necelé tri km pred cieľom a dokázal svoj únik doviesť do úspešného konca. Bronz putoval napokon do Kanady zásluhou Evana Dunfeeho (+0:40). Pôvodne tretieho Japonca Hirookiho Araia diskvalifikovali po tom, čo do Dunfeeho vrazil pri obiehaní a ten úplne stratil rytmus.

Tóth potvrdil pozíciu jedného z favoritov a k titulu majstra sveta z roku 2015 pridal do svojej zbierky aj najcennejší kov z olympiády. Po striebre vodného slalomára Mateja Beňuša v C1 a zlate deblkanoistov Ladislava a Petra Škantárovcov tak vybojoval v Riu pre Slovensko tretiu medailu.

"Som rád, že som si to mohol vychutnať, že to nebol úplne zdrvivý finiš. Aj keď som mal toho už naozaj dosť, bolo to krásne a užil som si tých záverečných sto metrov," uviedol Tóth.

21. Olympiáda materských škôl v Banskej Bystrici Štafeta do Ria

---

V stredu 01.06.2016 dopoludnia žil Štadión SNP na Štiavničkách 21. ročníkom Športovej olympiády detí Materských škôl o pohár primátora mesta Banská Bystrica. Malí športovci v družstvách z tridsiatich materských škôl predviedli svoje športové výkony aj pred očami členov hodnotiacej komisie na udelene titulu Európske mesto športu.

Od roku 1995 sa do športových aktivít tohto podujatia zapojilo okolo 4 tisíc škôlkarov. Tentoraz mala olympiáda materských škôl pod zástavou SOV, Mesta Banská Bystrica, Olympijského klubu Banská Bystrica a RIO 2016, aj európsky nádych. V sprievode primátora mesta Jána Noska sa prišli na toto tradičné športové podujatie najmenších Bystričanov pozrieť aj členovia hodnotiacej komisie na udelenie titulu Európske mesto športu 2017 pod vedením prezidenta ACES Europe Giana Francesca Lupattelliho.

Na slávnostnom otvorení Športovej olympiády materských škôl bol aj druhý viceprimátor mesta Martin Turčan, poslankyňa NR SR Jana Laššáková, prednostka Okresného úradu v Banskej Bystrici Ľubica Laššáková a ďalší predstavitelia verejnej správy či športových organizácií. Nechýbali ani úspešní banskobystrickí športovci – olympionici, na čele s majstrom sveta v chôdzi na 50 km Matejom Tóthom, ktorému súťažila v jednom z družstiev dcérka. Malých športovcov prišiel povzbudiť aj hokejista Michal Handzuš, kladivárka Martina Hrašnová a riaditeľ VŠC Dukla Banská Bystrica Richard Galovič, SOV zastupoval predseda ZOK Ivan Čierny, spolu s ďalšími športovými funkcionármi.

Po slávnostnom nástupe v sprievode dychovej hudby Selčianka vytvorili malí olympionici živé olympijské kruhy, ktoré umocnili vypustením balónikov v olympijských farbách. Nechýbalo zapálenie olympijského ohňa primátorom mesta ani olympijský sľub detí, vrátane slovenskej hymny.

Podujatie pripravoval Olympijský klub BB a kolektív, ktorý tvoria pani učiteľky z materských škôl. Každá MŠ vysiela 4 deti – dvoch chlapcov a dve dievčatá. Všetky deti dostali darčeky a pamätné medaily, tí najlepší ako na olympiáde – zlatú, striebornú a bronzovú medailu. Každé družstvo malo svoje osobitné dresy, ktoré daroval Slovenský atletický zväz. Počas troch hodín sa súťažilo v rôznych atletických disciplínach družstiev – v behu na 30 m, skoku do diaľky z miesta, hode na cieľ či na prekážkovej dráhe s poskokmi a ďalších disciplínach. Cieľom Športovej olympiády detí je rozvíjať ich pohybové schopnosti, rýchlosť a vytrvalosť. V Banskej Bystrici to robia materské školy v spolupráci s Duklou, OK a mestom naozaj skvele. Toto výborné podujatie priložilo ďalšie zrníčko do mozaiky množstva športových akcií v Banskej Bystrici pre všetky vekové skupiny obyvateľov, čo by mali vyústiť k získaniu prestížneho titulu Európske mesto športu 2017 a ako súčasť Štafety do Ria.

MUDr. Katarína Belicová

Mesto ju pozná ako organizátorku benefičného Mikulášskeho charitatívneho behu v Banskej Bystrici, ktorý sa koná na podporu žien s onkologickým ochorením alebo ako organizátorku Behu na Urpín či Štefanských Bystrických mostov. Je aktívna športovkyňa, ktorá v rámci občianskeho združenia Active Planet spoluorganizuje rôzne benefičné športové, bežecké, triatlonové a skialpové podujatia. MUDr. Katarína Belicová je profesiou anesteziologička,

záchranárka a posledných osem rokov pôsobí v oblasti úrazovej chirurgie. V minulosti ako lekárka absolvovala šesť rokov v ozbrojených silách a zúčastnila sa misií v Afganistane a Libanone.

Projekt Elite Team

Nová koncepcia mládežníckeho športu má prispieť k vybudovaniu nových, úspešných reprezentačných tímov pre olympijský cyklus Tokio 2020 a Peking 2022. Na pôde Vojenského športového centra (VŠC) Dukly Banská Bystrica predstavili 19. Januára 2016 projekt Dukla Future Team. Išlo o druhý z troch najdôležitejších projektov súvisiacich so zmenou organizačnej štruktúry VŠC, ktorý sa realizoval v posledných štyroch mesiacoch.

Podľa slov riaditeľa VŠC Dukla Banská Bystrica Richarda Galoviča sa už na začiatku roka uviedol do života projekt Elite Team na zabezpečenie a optimalizáciu športovej prípravy najšpičkovejších športovcov v príprave na vrchol olympijského cyklu, ktorým budú OH v Riu de Janeiro. V utorok na tlačovej konferencii predstavil Galovič projekt zabezpečenia pre mladé talenty.

"Druhý hlavný projekt v roku 2016 je Dukla Future Team. Je to vlastne obnovenie strediska vrcholového športu mládeže pri VŠC. V roku 2002 bol elitný mládežnícky šport vyčlenený zo systémovej starostlivosti VŠC a ukázalo sa, že práve tých posledných 15 rokov bez systematickej podpory a koncepcnej práce s talentovanou mládežou je zrejme jednou z najvýznamnejších príčin zníženia priemernej úspešnosti štátnej reprezentácie a stále menšieho počtu športovcov schopných splniť kvalifikačné limity pre reprezentáciu našej krajiny na olympiádach a iných podujatiach. Systematická robota s mládežou chýba," povedal Galovič

Ďalej dodal: "Len samotné finančné zdroje na zabezpečenie kvalitnej športovej prípravy nestačia a musíme športovú prípravu opäť centralizovať a systematizovať, aby sme športovcom dokázali vytvoriť komplexné zabezpečenie, tréningové podmienky, najlepších trénerov či pozitívne vzory. Len takéto komplexné zabezpečenie z nich urobí špičkových športovcov. Práve na tomto je postavená naša nová koncepcia moderného mládežníckeho strediska vrcholového športu. Ide o spojenie športovej prípravy najvýznamnejších mládežníckych talentov s našimi najúspešnejšími seniorskými športovcami pod dohľadom našich najkvalitnejších trénerov a rozsiahlych realizačných tímov."

Základná filozofia projektu Dukla Future Team, ktorý významne podporuje ministerstvo obrany Slovenskej republiky, vychádza s úzkej spolupráce s Národným Športovým Centrom a športovými zväzmi pri identifikácii športových talentov vo veku 14 - 18 rokov, ktoré budú na základe športových výsledkov dosiahnutých počas dvoch rokov a testovaných parametrov výkonnostného potenciálu zoradení do rebríčka mládežníckych športovcov, z ktorého budú vo veku 18 - 23 rokov, zaradovaní do starostlivosti VŠC Dukla Banská Bystrica. Mládežnícke kategórie rozširujú základnú výkonnostnú kategorizáciu (A – Elite Team, B, C) strediska o dve výkonnostné kategórie z najvýznamnejších mládežníckych podujatí.

Parametre v kategórii D (t.j. mládežnícka A-kategória-pozn.) sú nastavené pre mimoriadne úspešných a talentovaných športovcov do 10. miesta na svete, ktorí cez mládežnícky projekt vstupujú priamo do hlavného tímu VŠC Dukla. V prípade vyššej výkonnostnej úrovne sú títo športovci automaticky zaradovaní do podpory v seniorských kategóriách A, B, C a tí

najúspešnejší z nich, majstri sveta v mládežníckych kategóriách, budú mať spoločne so svojimi osobnými trénermi možnosť využívať najvyšší status sociálneho a športového zabezpečenia VŠC Elite Teamu.

"Parametre v kategórii E (mládežnícka B-kategória-pozn.) sú nastavené na výkonnostnú úroveň mládežníckych športovcov do 20. miesta na svete. Ich podpora bude riešená rovnako ako pri športovcoch hlavného tímu VŠC Dukla cez individuálne harmonogramy športovej prípravy, sledované naším novým Informačným systémom Dukla a trénerské a metodické zabezpečenie bude riešené profesionálnymi trénermi v tréningových skupinách so seniorskými športovcami. Pre zachytenie všetkých potenciálnych talentov zriadi VŠC Dukla v spolupráci so športovými zväzmi tréningové skupiny bez nastavenia exaktných športových výsledkov. Tieto skupiny športovcov (maximálne 20% z celého množstva zabezpečovaných športovcov) budú do kolektívnej starostlivosti prijímané na základe nominácie športového zväzu a precízneho testovania výkonnostných predpokladov naším novým odborom Podporného tímu. Podpora športovcov v tejto kategórii bude prebiehať cez združený rozpočet tréningovej skupiny, zabezpečovaný profesionálnym trénerom, ktorého činnosť bude navyše ponúknutá športovému zväzu s možnosťou zaradenia na úroveň hlavného trénera mládežníckych reprezentačných výberov," vysvetlil Galovič.

Prvý oficiálny draft VŠC Dukla - Rozhýbme Slovensko a hľadajme talenty.

Stovky detí si v 10. 6. 2016 na banskobystrických Štiavničkách otestovalo svoje schopnosti a pohybové vlastnosti s cieľom uplatniť sa v budúcnosti vo vybranom a vhodnom športe. Pod Urpínom totiž prebiehal prvý oficiálny draft VŠC Dukla Banská Bystrica pod názvom Rozhýbme Slovensko a hľadajme talenty.

Žiaci prvého stupňa základných škôl sa podrobili na Štiavničkách špeciálnym testom na silu, rýchlosť, vytrvalosť a koordináciu pod drobnohľadom kvalitnej špičkovej technológie, ktorú využívajú vrcholoví športovci. Najlepší školáci budú draftovaní do mládežníckeho strediska VŠC Dukla. Jeho riaditeľ Richard Galovič nám povedal:

„Rozhodli sme sa projekt draftu realizovať v Banskej Bystrici, pretože tu Dukla existuje už päťdesiat rokov i s určitou históriou. Sme veľmi radi, že môžeme ponúknuť naše vedomosti a skúsenosti z prípravy vrcholových športovcov. Zamerali sme sa na deti prvého stupňa základných škôl. Zvolili sme metódu, ktorá dokáže efektívne lokalizovať talenty. Celá filozofia je postavená na precíznom testovaní, ktoré sa používa vo vrcholovom športe. Najlepšie deti v rámci draftu vyberieme do nášho mládežníckeho projektu a budú trénovať pod drobnohľadom najlepších trénerov v Dukle.“ Na banskobystrickú štadión prišli podporiť talentované deti aj ambasádori podujatia Dukla Draft z radov športovcov. Projekt pozitívne hodnotí i dvojnásobná olympijská víťazka v biatlone Nasťa Kuzminová.

Banská Bystrica Cup 2016

Banskobystriický pohár patrí medzi najväčšie plavecké mítingy na Slovensku. Pravidelne sa na nich zúčastňujú najväčšie svetové, či európske esá plávania, nevynímajúc ani domácich top pretekárov, o čom svedčí účasť najlepšej plavkyne SR za rok 2015 Kataríny Listopadovej, či najlepšieho muža SR za rok 2015 Richarda Nagya (obidvaja už majú isté

miesta na OH v Riu).Nechýbala ani Barbora Mišendová, najlepšia juniorka za rok 2015, či Tomáš Klobučník, ktorý už má taktiež olympijskú istotu.

V banskobystrickej plavárni Štiavničky si zmeralo svoje sily celkovo 186 účastníkov z 49 klubov z Českej republiky, Hong Kongu, Chorvátska, Kostariky, Litvy, Luxemburska, Maďarska, Nemecka, Panamy, Rakúska, Rumunska, Slovenska, Slovinska, Srbska, Švajčiarska a Švédska. Na poslednú chvíľu odhlásili svoju účasť reprezentanti z Azerbajdžanu a Gruzínska.

Významné plavecké podujatie otvoril primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko, pod ktorého záštitou sa Banská Bystrica Cup 2016 uskutočnil.

Medzinárodná svetová plavecká federácia (FINA) zaradila toto podujatie do svojho kalendára ako kvalifikačné na Olympijské hry 2016, ktoré sa budú konať v brazílskom Riu de Janeiro. Podujatie figuruje aj v kalendári Európskej plaveckej federácie (LEN), na ktorom sa mohli plniť limity na Majstrovstvá Európy 2016 v Londýne a Majstrovstvá Európy juniorov 2016 v Hódmezővásárhely.

Ozdobou výborne zorganizovaného podujatia bol jednoznačne aktuálny Majster sveta na 200 m prsia z Kazane 2015 Marco Koch z Nemecka, keď potvrdil svoju dominanciu v prsiarskych disciplínach na 100 aj 200 metrov.

Spolu bolo prekonaných 10 rekordov podujatia, z ktorých dva prekonala naša Katarína Listopadová v disipolínach 50 m motýlik (0:26.96) a 200 m voľný spôsob (2:01,55).

Gergő Kis z Maďarska vylepšil svoj minuloročný víťazný čas v disciplíne 200 m voľný spôsob o viac než dve a pol sekundy výkonom 1:50,04 a v nedeľu na 400 m voľný spôsob (3:53,51) svoj vlašjší čas vylepšoval ešte dominantnejšie.

Výrazne sa rekord mítingu posunul aj v ženskom motýliku na 200 metrov, kam ho vynikajúcim časom 2:12,09 posunula jeho reprezentačná kolegyňa Dalma Sebestyén. Okrem toho dominovala aj na 200 metrov polohové preteky (2:17,34).

Ďalšie výrazné zlepšenie rekordu podujatia zaznamenala Claudia Hufnagl z Rakúska vo veľmi peknom súboji s Maďarkou Nikolett Szilágyi v disciplíne 400 m voľný spôsob (4:22,59). Po jednom rekorde pridali ešte Andrej Barna zo Srbska v disciplíne 100 m voľný spôsob /0:50,04/ a Claudia Maria Gadea z Rumunska v disciplíne 400 m polohové preteky (4:58,80).

Slušne zaplnená tribúna banskobystrických Štiavničiek videla zaplávany ostrý olympijský „A“ limit v podaní Marca Kocha z Nemecka v jeho parádnej disciplíne 200 m prsia. „B“ limity si na svoje konto pripísali: trikrát Slovenka Katarína Listopadová, po dva Maďari Gergő Kis a Dalma Sebestyén a po jednom znova Marco Koch, Srb Andrej Barna ale aj ďalší dvaja Slováci Richard Nagy a Barbora Mišendová.

Najlepší bodový výkon mal hodnotu 905 bodov a pričínal sa oň nemecký majster sveta Marco Koch v disciplíne 200 m prsia časom 2:11,27 min. Zo žien to bola Slovenka Katarína Listopadová v disciplíne 100 m metrov znak, ktorá si časom 1:02,04 vyplávala 822 bodov.

V prvej trojke najlepších výkonov celého podujatia skončila aj druhá Barbora Mišendová v disciplíne 100 m motýlik časom 1:00,65. Do najlepšej desiatky sa dostala štvrtým

najvyšším bodovým výkonom 766 bodov aj Miroslava Syllabová (v disciplíne 100 m metrov voľný spôsob 0:56,90).

U mužov bodoval na piatom mieste Marek Botík (50 m prsia 0:28,70 - 802 bodov), siedmy Richard Nagy so 797 bodmi v disciplíne 400 m polohové preteky /4:22,99/ a deviatym výkonom 762 bodov skončil v prvej desiatke mužov aj Tomáš Klobučník v disciplíne 100 m prsia časom 1:03,98.

Posun v plnení limitov nastal u našich reprezentantov iba v jednom prípade, o ktorý sa postarala v disciplíne 200 m prsia Miroslava Záborská, ktorá sa zapísala medzi „A“ limitárov na Majstrovstvá Európy juniorov v maďarskom Hódmezővásárhely časom 2:36,01.

Súťažilo sa v štyroch vekových kategóriách a víťazné trofeje za najlepšie bodové výkony získali medzi ženami Katarína Listopadová (VŠC Dukla Banská Bystrica), v kategórii 16-ročných zhodne Laura Benková (Nereus Žilina) a Sára Niepelová (ŠKP Kúpele Piešťany), v kategórii 15-ročných Claudia Maria Gadea (CSM Drobeta Turnu Severin – Rumunsko) a v kategórii 14 ročných Andrea Dragoi (CS Aqua Team Bucuresti – Rumunsko).

Medzi mužmi zaslúžene triumfoval Marco Koch (DSW 1912 Darmstadt – Nemecko), v kategórii 17 ročných Jozef Beňo (ŠK Piraňa Topoľčany), v kategórii 16 ročných Levente Selmecsi (Dunaffer SC – Maďarsko), v kategórii 15-ročných Máté Matejdesz (Békascsaba EUK – Maďarsko).

Organizátori z ambiciózneho plaveckého oddielu UMB Banská Bystrica zvládli podujatie opäť na výbornú. Podujatie znova šírilo dobré meno mesta, regiónu ale aj celého Slovenska.

3×3 BASKET Banská Bystrica 2016

Poslednú júlovú sobotu 2016 sa v Banskej Bystrici uskutočnil obľúbený 3×3 Basket Banská Bystrica 2016 ktorý sa tento rok odohrával na strešnom parkovisku Europa SC, v areáli festivalu The Legits Blast 2016, 30. augusta. Basketbalový turnaj bol jednou zo sprievodných akcií svetového finále v bboyingu pod názvom Outbreak Europe, po ktorom sa na streche obchodného domu odohrala veľká afterparty, kde vystúpili slovenskí raperi Boy Wonder, Strapó, Moja reč, Majk Spirit, Američan Sol a legendárna americká rapová skupina The Beatnuts. Basketbalového turnaja sa zúčastnilo 26 tímov, ktoré bojovali o stupne víťazov v troch kategóriách: Muži, Ženy a Mix. Zápas sa odohrali podľa oficiálnych 3×3 FIBA pravidiel, na ktorých dodržiavanie dozerala štvorica rozhodcov (dvaja na hraciu plochu). Môžeme konštatovať, že celý turnaj sa niesol v duchu fair play, ako to už u komunity 3×3 basketbalistov býva. Prvé miesto v mužskej kategórii a hlavnú cenu, prize money vo výške 500€ a vecné ceny, si odniesol tím „letný vánok“, zložený Jaroslav Ciho, Miroslav Ciho, Juraj Krajčír a Michal Valach. Víťazkami ženskej kategórie a výherkyňami prize money vo výške 100€ a vecné ceny sa stal tím „Cross country“ v zložení Sandra Hujsiová, Janka Kankríniová, Martina Letková a Veronika Remenárová. A v poslednej kategórii Mix sa výhercami prize money vo výške 100€ a vecných cien stal tím „zimný vánok“ v zložení Sandra Hujsiová, Jaroslav Ciho, Miroslav Ciho a Juraj Krajčír. Všetci ostatní výhercovia na druhých a tretích miestach získali vecné ceny v podobe tričiek, mikín, dresov, šiltoviek, lístkov do GINO Paradise Bešeňová, alebo poukážok na nákup v predajniach Cropp a Streetsportline. Ako organizátor hodnotíme tento ročník úspešne a tešíme sa na budúci

ročník, kedy by sme radi privítali aj tímy zo zahraničia a pokúsili sa posunúť latku tradičných podujatí v 3×3 Basketbale o niečo vyššie.

Cena You are the future

Na chlapčenskom turnaji v kategórii mladší mini v roku 2016 putovalo ocenenie Cena You are the future do Banskej Bystrice. Ocenený bol jedenásťročný basketbalista Krištof Kašper, ktorý svojím umením na ihrisku oslovil porotu. Banskobystričan Krištof Kašper hrá basketbal štyri roky a už teraz vie, že by chcel v budúcnosti zdvihnúť nad hlavu trofej pre majstrov Slovenskej republiky a obliešť si mužský reprezentačný dres. Zatiaľ je však naplno spokojný s výbornými výsledkami, ktoré jeho tím dosiahol na tohtoročnom záverečnom turnaji. Napriek skromným očakávaniam siahli až na striebornú medailu. "Hovorili sme si, že budeme spokojní, ak vyhráme jeden zápas, keď sme videli ostatné tímy. Nakoniec sme však druhí, bolo to super ! Som veľmi spokojný !" povedal šťastný Krištof, ktorému podľa jeho slov vyšli najmä posledné tri zápasy. Držiteľ ceny sa už teraz teší na jeden z basketland campov, na ktorom sa vďaka oceneniu môžu zúčastniť. Program You are the future ocenil 14 talentovaných basketbalistov vo všetkých mládežníckych vekových kategóriách.

BK ŠKP 08 BANSKÁ BYSTRICA

V dňoch 20.-22.5.2016 sa v Nitre konali aj Majstrovstvá Slovenska v basketbale junioriek, na ktorých nechýbali ani naše Pumpy. Po mladších žiačkach sa tak isto tešili z titulu Majstrierok Slovenska

BK ŠKP 08 Banská Bystrica je ženský basketbalový klub s dlhoročnou tradíciou. Spolu združuje približne 220 detí vo veku od 7 do 17 rokov a jeho seniorské družstvo pôsobí v ženskej extralige. Filozofiou klubu je výchova dobrých ľudí a športovcov.

Na Majstrovstvách Slovenska v gymnastickom štvorboji

Žiaci Základnej školy, Spojová 14, Banská Bystrica na Majstrovstvách Slovenska v gymnastickom štvorboji 18. 5. 2016 v Poprade slávil úspechy. Pýcha, hrdosť a radosť boli pocity, ktoré zažívali na Majstrovstvách Slovenska v gymnastickom štvorboji. Banskobystrickí najmladší gymnasti Peter Kremnický, Sebastián Samson, Marek Oboril, Marek Hlaváč a Matej Mandzák v kategórii A vybojovali striebornú medailu ako družstvo. V jednotlivcoch sa Sebastián Samson postavil na najvyšší stupeň víťazov a Peter Kremnický na tretiu priečku. Naši žiaci odchádzali z majstrovstiev ocenení medailami a s víťazným pohárom. Vyjadrili im vďaka za reprezentáciu školy a mesta. Poďakovanie patrí aj všetkým trénerom a pedagógom, ktorí žiakov pripravujú. Ocenenie za obetavosť a pedagogickú prácu patrilo aj pani učiteľke Mgr. Darine Dóšovej, ktorá chlapcov na súťaž pripravovala.

OPEN Banská Bystrica 2016 FIDE turnaj v šachu

V Banskej Bystrici sa v dňoch 15.-18.9.2016 uskutočnil už 20. ročník tradičného šachového turnaja OPEN Banská Bystrica. Organizátori zaradili turnaj do kvalitatívne vyššej kategórie so zápočtom na rating listinu FIDE. Podujatie sa konalo pri príležitosti výročia schválenia

ústavy SR za účasti 66 hráčov. Turnaj sa hral švajčiarskym systémom na 7 kôl s tempom 2x90min + 10 min. do konca s bonusom 30s/ťah.

Víťazom tohto tradičného bansko-bystrického šachového festivalu, ktorý bol plný napätia, sa stal s 5,5 bodmi Roman Lukáč z ŠK Lokomotíva Trnava.

Najlepším hráčom banskobystričského kraja (celkove 2.) bol talentovaný Viktor Haring z domáceho klubu, ktorý uvedený turnaj vyhral ako 12-ročný v roku 2012. Potešiteľné bolo, že v tomto kvalitatívne vyššie zaradenom turnaji sa zúčastnilo až 32 hráčov z radov mládeže do 18 rokov a traja z nich sa umiestnili aj v TOP 10. Okrem Viktora Haringa sa darilo v mládežníckych kategóriách, aj jeho 12-ročnému bratovi Filipovi, ktorý do posledného kola viedol, no prehra v poslednej partii ho odsunula na celkové 5. miesto. Turnaj ukázal, že aj medzi dievčatami nám rastú talenty, čo dokázala aj 15-ročná Stella Sáňková z ŠK Garde Detva, ktorá vyhrala kategóriu D 18 a celkove bola 10.

Slávnostné ukončenie turnaja bolo za účasti viceprimátora Mesta Banská Bystrica Ing. Martina Turčana a riaditeľa úradu BBSK Ing. Milana Uhríka Phd, poslanca NRSR.

Víťazi jednotlivých kategórií mládeže:

D11:	Kapičáková Lucia	FTC Filákov
D14:	Slabá Andrea	ŠK Kúpele Piešťany
D18:	Sáňková Stella	ŠK Garde Detva
Ch11:	Lovčíčan Tomáš	ŠK Junior B Bystrica
Ch14:	Haring Filip	ŠK Junior B Bystrica
Ch18:	Haring Viktor	ŠK Junior B Bystrica

Organizátori podujatia, SK Junior CVČ B. Bystrica, Mesto B. Bystrica, BBSK, CVČ Havranské BB, MOMS V B. Bystrici, a KŠZ BB zvládli náročnú organizáciu aj vďaka podpore partnerov podujatia Detox s.r.o., METAL SERVIS-Recycling s.r.o., STEFE Banská Bystrica a, s. Poďakovanie patrí tiež dobrovoľným a obetavým členom klubu a nadšencom šachu, ktorí značnou mierou prispeli k zdarnému priebehu podujatia.

Zdroj Ing. Zdenek Gregor

X. RÔZNE

Hasiči si prevzali ocenenia a v múzeu otvorili výstavu o svojej práci

Príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) Banskobystrického kraja ocenenia odovzdali prezident HaZZ Alexander Nejedlý a riaditeľ banskobystrického Krajského riaditeľstva HaZZ Dušan Slúka.

5. máj 2016

Päťdesiat hasičov sa dnes v Banskej Bystrici zúčastnila na slávnostnom oceňovaní pri príležitosti osláv sv. Floriána - patróna hasičov. Príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) Banskobystrického kraja ocenenia odovzdali prezident HaZZ Alexander Nejedlý a riaditeľ banskobystrického Krajského riaditeľstva HaZZ Dušan Slúka. Hasiči si prezreli aj expozíciu v Matejovom dome, kde ich sprevádzal riaditeľ Stredoslovenského múzea (SSM) Roman Hradecký a o 14.00 h spoločne v Thurzovom dome otvorili výstavu Poriadok ohňa.

"Všetci poznajú hasičov, vedia, že jazdia na červených autách s majákmi, že zachraňujú, sú tí, ktorí pomáhajú a prichádzajú v tej poslednej chvíli. Sú to skromní ľudia a myslím si, že minimálne raz do roka by sme si mali uctiť ich prácu a ukázať chlapom, že si ich vážime. Im sa veľa tej úcty nedostáva, prídu, urobia to, čo majú, a odídu preč. Veľakrát sa s nimi stretávame a ani nevieme, čo pre nás urobili. Chceme, aby ľudia o nich vedeli, že existujú hrdinovia a vzory, ktoré dnešná mládež tak potrebuje," reagoval pre TASR v súvislosti s dnešnou oslavou Nejedlý.

"Ocenili sme 30 príslušníkov z celého kraja. Odovzdali sme im písomné pochvaly a medaily 3. a 2. stupňa. Pre ďalších príslušníkov máme tiež pripravené ocenenia, ktoré sa týkajú mimoriadneho povýšenia. Tie bude odovzdávať pán minister," uviedol pre TASR Slúka.

Hasiči dostali ocenenia nielen za dlhoročnú vynikajúcu službu v zbere, ale i za mimoriadne výkony.

Na výstavu Poriadok ohňa, ktorá potrvá do 3. júla a je pre SSM unikátna, lebo je prvá, prispeli historickými exponátmi dobovej hasičskej techniky a výstroja i dobrovoľné požiarné zbory v kraji.

Vyhlásenie predsedu Občianskej konzervatívnej strany OKS Ondreja Dostála

„Dňa 3.6.2016 som podal trestné oznámenie v súvislosti s kampaňou, ktorú proti Základnej škole Slobodného slovenského vysielača na Skuteckého 8 v Banskej Bystrici a jej riaditeľke Zuzane Sedláčekovovej rozpúťali Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko, banskobystrický mestský poslanec Jaroslav Kuracina a konšpirátorské médiá.

Moje trestné oznámenie, ktoré som podal na Generálnu prokuratúru SR, sa týka podozrenia, že mohol byť spáchaný trestný čin Porušenia dôvernosti ústneho prejavu a iného prejavu osobnej povahy podľa § 377 Trestného zákona. K naplneniu skutkovej podstaty tohto trestného činu mohlo podľa môjho názoru prísť v súvislosti s konaním Jaroslava Kuracinu,

poslanca Mestského zastupiteľstva Banská Bystrica, Jána Moru, poslanca Národnej rady Slovenskej republiky za stranu Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko a ďalších dvoch členov strany Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko. Uvedené štyri osoby dňa 26. mája 2016 navštívili riaditeľku školy Zuzanu Sedláčkovú v jej kancelárii v budove školy. Zo stretnutia si vyhotovili videozáznam, ktorý neskôr zverejnili prostredníctvom internetu. Z. Sedláčková tvrdí, že im súhlas s vyhotovením videozáznamu nedala.

Trestného činu Porušenia dôvernosti ústneho prejavu a iného prejavu osobnej povahy podľa § 377 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten, kto „poruší dôvernosť neverejne prednesených slov alebo iného prejavu osobnej povahy tým, že ho neoprávnene zachytí záznamovým zariadením a takto zhotovený záznam sprístupní tretej osobe alebo ho iným spôsobom použije a inému tým spôsobí vážnu ujmu na právach“. Z vyjadrenia riaditeľky školy Zuzany Sedláčkovej vyplýva, že záznam bol vyhotovený bez jej súhlasu, a teda neoprávnene. Takto zhotovený záznam bol sprístupnený verejnosti jeho zverejnením na internete. Ujma na právach môže spočívať napr. v poškodení dobrého mena školy a jej riaditeľky, ktoré sa prejavilo množstvom nenávisťných vyjadrení, výrokov a komentárov pod článkami v médiách, na sociálnych sieťach, prípadne zaslaných elektronickou poštou.

Je pravdepodobné, že na vytvorení videozáznamu sa podieľali všetky štyri osoby. Preto som požiadal o preskúmanie, či nešlo o spáchanie trestného činu formou spolupáchateľstva. Vo vzťahu k J. Kuracinovi a J. Morovi, ktorí v kauze vystupujú ako mestský poslanec a poslanec NR SR, je potrebné preskúmať aj to, či niektorý z nich nespáchal uvedený čin ako verejný činiteľ. Kým za spáchanie trestného činu Porušenia dôvernosti ústneho prejavu a iného prejavu osobnej povahy podľa § 377 ods. 1 Trestného zákona hrozí páchatelovi trest odňatia slobody do dvoch rokov, ak sa ho dopustí ako verejný činiteľ (ods. 3 písm. a)), tak trestná sadzba je šesť mesiacov až päť rokov.“

Ing. Mgr. Marian Kotleba

Obvinenia z trestných činov pri stretnutí v Bratislave, ktoré oslavovalo 70. výročie založenia Slovenského štátu, v prejave povedal: „vyskúšajme si teraz demokraciu v praxi“ a zakričal „Na stráž!“. Po incidente ho zadržala polícia. Bol stíhaný na slobode a obvinený z trestného činu podpory a propagácie skupín smerujúcich k potláčaniu základných práv a slobôd. Okresná prokuratúra Bratislava I. toto trestné stíhanie zastavila 16. júna 2009.

Pri volebnej kampani za banskobystričského župana uverejnil vo svojom letáku, že „odstráni nespravodlivé zvýhodňovanie nielen cigánskych parazitov“. Prokurátor naňho podal obžalobu za prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia. Okresný súd v Banskej Bystrici stíhanie zastavil z dôvodu neodôvodnenej obžaloby. Po odvolaní prokuratúry zastavenie trestného stíhania potvrdil Odvolací senát Krajského súdu v Banskej Bystrici.

Marián Kotleba (* 7.apríl 1977, Banská Bystrica) je slovenský nacionalistický až neonacistický politik, predseda Banskobystrického samosprávneho kraja, popredný predstaviteľ (volebný líder) Ľudovej strany Naše Slovensko, poslanec Národnej rady Slovenskej republiky, člen Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť a bývalý pedagóg. V minulosti pôsobil ako vodca nacionalistického politického hnutia Slovenská pospolitosť (2003–2007), ktoré bolo v roku 2006 rozpustené najvyšším súdom pre jeho extrémistické politické tendencie a rozpor s ústavou.

V parlamentných voľbách v roku 2016 kandidoval na čele kandidátky strany Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko. Bol zvolený za poslanca NR SR. Kandidoval na 1. mieste. Dostal 156 355 platných prednostných hlasov. Je členom osobitného kontrolného výboru NR SR na kontrolu činnosti SIS a výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť.

Vzdelanie a začiatky kariéry

Absolvoval Strednú priemyselnú školu Jozefa Murgaša v Banskej Bystrici, následne pokračoval v štúdiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, kde získal diplom v odbore pedagogika. V roku 2013 ukončil štúdium ekonómie na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela, kde získal titul inžinier ekonómie.

Vyučoval na Športovom gymnáziu v Banskej Bystrici, neskôr bol preradený za správcu informačnej siete.

Začiatky politickej kariéry

V roku 2003 sa stal vodcom Slovenskej pospolitosti. Funkciu zastával do roku 2007.

Vo voľbách do VÚC v roku 2013 postúpil Marián Kotleba do 2. kola volieb predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja so ziskom 21,30% platných hlasov, dovtedajší župan Vladimír Maňka získal prvé miesto. V 2. kole bol zvolený za predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja so ziskom 71 397 (55,53%) platných hlasov.

V rovnakých voľbách kandidoval tiež na poslanca. Získal 8678 hlasov, čo bol druhý najlepší výsledok na Slovensku, viac dostal iba József Nagy v Trnavskom kraji.

Župan Banskobystrického kraja a situácia v kraji

Po zvolení Kotlebu za župana banskobystrického VÚC bolo odložené jeho uvedenie do úradu, lebo viacerí poslanci požiadali o odklad aktu poslaneckého sľubu z praktických príčin. Inaugurácia prebehla 20. decembra 2013, zúčastnilo sa jej viacero Kotlebových podporovateľov. Pred vstupom do sály stáli dvaja muži v straníckych tričkách a selektívne vpúšťali ľudí. Tlačovú konferenciu zvolal v januári po audite.

Záchranári spoločnosti Air-Transport Europe (ATE)

V roku 2016 najviac výjazdov (309) bolo zaznamenaných zo strediska Banská Bystrica, nasledovali Košice so 270 výjazdmi a Poprad so 255 výjazdmi. Popradské posádky pri týchto akciách použili v 40 percentách lanovú techniku.

Záchranári spoločnosti Air-Transport Europe (ATE), ktorá prevádzkuje sedem staníc Vrtuľníkovej záchranej zdravotnej služby (VZZS) na Slovensku, svojimi záchranskými vrtuľníkmi a medicínskymi lietadlami leteli v roku 2016 na pomoc 1725 pacientom, čo predstavuje nárast oproti roku 2015 o 4,5 percenta. Vo vzduchu strávili piloti celkom 1695 hodín. TASR o tom informovala hovorkyňa ATE Zuzana Hopjaková.

Oproti roku 2015 vzrástol počet primárnych zásahov v teréne. "Posádky tam boli vyslané 1199-krát, čo je o 56 percent (430 výjazdov) viac ako v roku 2015. V rámci týchto zásahov sme do nemocníc prepravili 137 detských a 1062 dospelých pacientov. U detí išlo najčastejšie o rýchly a šetrný transport do nemocníc s poraneniami následkom dopravných nehôd," priblížila Hopjaková. Ďalším indikátorom zásahu u detí boli popáleniny a obareniny (25 prípadov).

Najčastejšou príčinou vyslania záchranárskych vrtuľníkov k dospelým boli náhle srdcové zlyhania, konkrétne s diagnózou akútneho infarktu myokardu. Tie tvorili 41 percent z celkového počtu ošetrovaných pacientov v rámci primárnych zásahov. "Medzi ďalšie časté indikácie zásahov patrili úrazy spôsobené pádom z výšky a lesné úrazy pilčíkov v ťažko dostupnom lesnom teréne. Najviac práce mali posádky počas letných mesiacov. V uplynulom roku takmer 13 percent pacientov tvorili turisti, ktorým leteckí záchranári najčastejšie pomáhali v nedostupnom teréne," doplnila hovorkyňa ATE. V troch prípadoch išlo o turistov zasiahnutých bleskom a v ďalších troch o turistov zasypaných lavínou. Počas zimných mesiacov leteckých záchranárov prevažne privolávali na lyžiarske svahy, kde ich pomoc potrebovali lyžiari. V rámci tejto skupiny išlo najmä o poranenia hlavy, chrbtice a dolných končatín.

Z celkového počtu ošetrovaných pacientov pri primárnych zásahoch tvorili takmer deväť percent cudzinci. "Z nich najviac pomohli letecké záchranárske tímy českým občanom pri úrazoch počas túry alebo lezenia v horách. V ťažko dostupných oblastiach uskutočnili leteckí záchranári záchranné akcie s použitím palubného navijaka v 154 prípadoch, čo je o 26 percent viac ako v roku 2015," uviedla Hopjaková.

Pri Banskej Bystrici zahynuli traja záchranári a pacient

Životy záchranárov aj pacienta vyhasli pri plnení záchranárskej misie.

Pri páde záchranárskeho vrtuľníka Air - Transport Europe (ATE) v katastri obce Strelníky pri Banskej Bystrici zahynuli na palube štyria ľudia, traja členovia posádky a 38-ročný pacient. TASR informovala hovorkyňa leteckých záchranárov Zuzana Hopjaková.

"V týchto chvíľach bolo potvrdené, že príslušné záchranárske zložky našli vrak vrtuľníka a štyri telá bez známok života," uviedla hovorkyňa s tým, že v tejto fáze nemajú žiadne bližšie informácie o okolnostiach nehody.

Na palube vrtuľníka Bell 429 s poznávacou značkou OM-ATR sa nachádzala posádka v zložení: pilot Ján Rušin, lekárka Patrícia Krajňáková a záchranár František Bartoš.

"Pilot vrtuľníka Ján Rušin mal 50 rokov. Počas svojej leteckej kariéry nalietal viac ako 4640 letových hodín, čím patrila medzi najskúsenejších pilotov v spoločnosti. Súčasťou leteckého záchranárskeho tímu bol od roku 1995. Lekárka Patrícia Krajňáková mala 46 rokov a v záchranárskom vrtuľníku lietala od roku 2014. Na palube sa nachádzal aj 32-ročný záchranár František Bartoš, ktorý pôsobil v ATE najskôr ako letecký mechanik a od roku 2009 ako letecký záchranár," priblížila Hopjaková.

Životy záchranárov vyhasli práve pri plnení svojho náročného poslania, akým bola pomoc a záchrana ľuďom v tiesni. "Za ich nasadenie a oddanú prácu, ktorú vykonávali s najvyššou profesionalitou, im patrí naša nesmierna vďaka a uznanie. Česť ich pamiatke," .Vedenie spoločnosti ATE a jej zamestnanci vyjadrili hlbokú sústrasť ich rodinám a priateľom

K identifikácii padlých sovietskych vojakov

Dňa 10. októbra 2016 sa počas 15. zasadnutia zmiešanej rusko-slovenskej medzivládnej komisie pre starostlivosť o hroby padlých vojakov a civilných obetí vojny, konala aj porada

o spoločnom postupe pri zisťovaní mien sovietskych vojakov, pochovaných na území Rakúska, Maďarska, Slovenska a Česka. Predstavitelia ruských zahraničných ustanovizní z uvedených štátov, zodpovední za starostlivosť o vojnové hroby, posúdili súčasnú situáciu so sovietskymi vojnovými hrobmi v pohraničných územiach, rozdiskutovali problémy súvisiace s nájdením miest na prenesenie pozostatkov padlých a ich evidenciu. Prebehla k tomu zaujímavá výmena informácií o získaných databázach, skúsenostiach zo spresňovania a zisťovania mien vojakov pochovaných ako neznámych. Na záver bolo prijaté rozhodnutie o širšej výmene informácií, o užšej praktickej spolupráci a zdokonaľovaní foriem a spôsobov zvečnenia pamiatky padlých sovietskych (ruských) vojakov. Za ruskú stranu sa porady zúčastnili referent námestníka ministra obrany RF A. V. Kirilin a veľvyslanec RF v SR A. L. Fedotov.

Alkoholizmus mladistvých

V roku 2016 mestskí policajti informovali o prípadoch porušenia zákona maloletými a mladistvými, ktorým je zakázané požívať alkoholické nápoje. V roku 2015 zaznamenali až 156 % nárast v porovnaní s rokom 2014. Pre porovnanie v roku 2014 to bolo 41 prípadov a v roku 2015 to bolo už 105 zaevidovaných prípadov.

Vlastnou vyhľadávacou činnosťou mestskí policajti zistili 88 osôb s pozitívnym nálezom. Z Mestskej polície Zvolen bolo odstúpených 7 prípadov, z Policajného zboru to bol jeden prípad a z Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici bolo nahlásených 9 prípadov zneužitia zákona maloletými a mladistvými osobami.

Z celkového počtu 105 prípadov, bolo 50 prípadov odstúpených na ďalšie riešenie podľa miesta trvalého pobytu, ostatných 55 prípadov bolo riešených v správnom konaní. V roku 2015 nežnejšie pohlavie nezaháľalo, pretože bolo zaznamenaných viac prípadov opitých dievčat. A tu sú ďalšie zistenia:

Maloleté dievčatá pijú viac ako maloletí chlapci. V tejto skupine opitých detí boli dvaja chlapci a štyri dievčatá. U mladistvých osôb je stav medzi chlapcami a dievčatami skoro vyrovnaný. Dievčat bolo 49 a chlapcov 50. Zo 49 mladistvých dievčat boli 4 dievčatá nájdené v strednej opitosti (najviac 1,92 promile alkoholu) a 5 dievčat to dopracovalo do stavu ťažkej opitosti (najviac 2,83 promile alkoholu). Z počtu 50 mladistvých chlapcov bolo 6 chlapcov v stave strednej opitosti (najviac 1,89 promile alkoholu) a 3 chlapci boli v stave ťažkej opitosti (najviac 2,4 promile alkoholu). Z tohto možno usúdiť, že dievčatá pijú viac a vedľa sa dopracovať vo väčšom počte do horšieho stavu opojenia. „Rekordérom“ v roku 2015 sa stal 14-ročný chlapec z obce Hrochoť, ktorému odberom a vyšetrením krvi zistili v Detskej fakultnej nemocnici 3,96 promile alkoholu, kedy sa jedná už o otravu alkoholom. „Rekordérkou“ bola 15-ročná dievčina, ktorej namerali 2,83 promile alkoholu. Hlásenie prišlo taktiež zo zdravotníckeho zariadenia. Pijúce deti majú podľa zistení mestskej polície svoje obľúbené miesta, kde sa im dobre pije. V roku 2015 to bol jednoznačne areál Pamätníka SNP pri tankoch a v parku pod Pamätníkom SNP. Tam bolo zaznamenaných najviac prípadov porušovania zákona maloletými a mladistvými. Potom sú to aj ďalšie parky v meste Banská Bystrica – mestský park a parčík v Národnej ulici. S obľubou vyhľadávajú aj miesta pri soche povestného „ružového“ partizána pod Urpínom. Atraktívnymi bývajú pre nich aj opustené objekty – bývalá Perla na Hornej ulici, bývalá výmenníková stanica na Internátnej ulici. Zaujímavé miesto si našla partia štyroch detí vo dvore objektu VÚC na Lazovnej ulici.

Kuriózný prípad sa odohral aj na zastávke MHD, kde príslušníci mestskej polície dali fúkať viacerým opitým deťom, ktoré sa v jej blízkosti zdržiavali. Príslušníci mestskej polície našli opité deti aj v štyroch nemenovaných pohostinských zariadeniach v meste Banská Bystrica. Novinkou v roku 2015 (to sme tu ešte nemali) bola „nevydarená“ akcia partie siedmich maloletých a mladistvých, ktorí sa vybrali piť do pohostinského zariadenia vo Zvolene. Tam však zistili, že aj vo Zvolene kontrolujú príslušníci mestskej polície deti, či pijú. Príslušníci Mestskej polície Banská Bystrica budú aj naďalej vykonávať kontroly zamerané na požívanie alkoholu maloletými a mladistvými osobami.

V Skubínskej Krčme rýchly zásah hliadky MsP

V Skubínskej Krčme u Žida 18.1.2016 v skorých ranných hodinách horelo. Vďaka slúžiacim príslušníkom Mestskej polície Banská Bystrica požiar uhasili a krčma nezhorela úplne. Počas výkonu služby približne okolo 3.hodiny nad ránom hliadka prechádzala služobným motorovým vozidlom Skubínskou cestou, pričom započula spustený alarm, ktorý sa šíril z uvedenej krčmy.

Z toho dôvodu príslušníci mestskej polície vystúpili z auta a cez zavreté okno krčmy uvideli horieť oheň v okolí krbu. O požari okamžite informovali veliteľa zmeny operačného strediska MsP, ktorý kontaktoval hasičov a políciu. Privolaní hasiči zlikvidovali požiar po príchode na miesto udalosti.

Festival filmov Proti obchodovaniu s ľuďmi

V Záhrade – Centre nezávislej kultúry v Banskej Bystrici sa 21. októbra 2016 uskutočnil Filmový festival zobrazujúci neľútostnú realitu moderného otroctva. Premiéru mali dva nové slovenské filmy Na Boží obraz a IVAN, okrem toho boli na diskusie s prizvanými odborníkmi zo Slovenska i zahraničia. Tému obohatili sprievodné akcie: vernisáž výstavy fotografií obetí obchodovania Life after Trafficking – Život po vyslobodení a kampaň GIFT box Slovakia – Ľudia nie sú na predaj. Filmový festival zobrazujúci neľútostnú realitu moderného otroctva sa na Slovensku konal už po tretíkrát. Pri príležitosti Európskeho dňa boja proti obchodovaniu s ľuďmi (18.10.). Po pilotnom ročníku v Bratislave a druhom ročníku v Košiciach sa uskutočnil v Banskej Bystrici. V počte obetí obchodovania s ľuďmi je na základe posledných štatistík banskobystrický región po Košiciach druhý v SR. Špeciálnym hosťom bol tento rok Mike Emberson, šéf zariadenia pre obeť obchodovania Medaille Trust vo Veľkej Británii, ktorému sú známe pomery Slovákov odchádzajúcich do UK za prácou, oklamanych a končiacich v rukách obchodníkov. V roku 2016 sa organizátori Slovenská katolícka charita v spolupráci so zahraničným partnerom Unchosen, za podpory Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zvlášť zameriavali na príbehy obetí. Akcentovali hodnotu každého ľudského života bez rozdielu. Filmy verne ilustrovali dôsledky vykorisťovania na život obetí, ako aj problémy spojené so znovuzískaním ich vlastnej hodnoty a dôstojnosti. V rámci programu pre školy bol prezentovaný fenomén nútenej práce a detskej práce využívanej v textilných a obuvných fabrikách v rámci svetových módných reťazcov. Na záver sa uskutočnil na neformálny networking a spoločná reflexia zážitkov z podujatia.

Prevenca sociálno-patologických javov na základných a stredných školách

V roku 2016 Mestská polícia v Banskej Bystrici opäť realizovala formou prednášok, poradenstva prevenciu sociálno-patologických javov na základných a stredných školách v Banskej Bystrici. V rámci realizácie prevencie negatívnych spoločenských javov, ponúkala MsP vykonanie preventívnych aktivít na základných a stredných školách, formou prednáškovej, poradenskej činnosti a besied so zameraním na: drogové závislosti, šikanovanie v školskom prostredí a iné. Mestská polícia v zmysle § 3 ods.1 písm. h) zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov, plní úlohy na úseku prevencie v rozsahu pôsobnosti ustanovenej týmto zákonom.

Zásah oddelenia špeciálnych technológií Colného úradu Banská Bystrica

Colníci oddelenia špeciálnych technológií Colného úradu Banská Bystrica robia preventívne kontrolné činnosti a chránia občanov Slovenska.

Colníci v rámci svojej činnosti kontrolujú aj pohyb rádioaktívneho materiálu po slovenských cestách. Colníci z Colného úradu Banská Bystrica, oddelenia špeciálnych technológií, v spolupráci s colníkmi Oddelenia špeciálnych technológií Bratislava vykonali v dňoch 16. a 17. novembra 2016 kontrolnú akciu zameranú na prepravu rádioaktívneho materiálu. Dňa 16.11.2016: zaznamenali rádioaktívny poplach. K ohrozeniu občanov nedošlo.

V meste Krupina colníci zaznamenali gama poplach pomocou mobilného detekčného systému MDS-134A na prepravovanom kamióne, ktorý viezol kovový šrot z Českej republiky do Maďarska. Po odstavení kamióna a skontrolovaní šrotu pomocou špeciálneho prístroja colníci určili zdroj žiarenia a vykonali domeranie hodnoty radiácie. Zdrojom žiarenia bol Kobalt 60Co a Molybdéd 99Mo. Po zmeraní intenzity žiarenia kontaktovali pracovníkov Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Nakoľko namerané hodnoty nepresahovali povolenú hodnotu ustanovenú Nariadením vlády č.345/2006 Z. z. o základných bezpečnostných požiadavkách na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ionizujúcim žiarením, povolili colníci ďalšiu prepravu kovového šrotu. Počas štvrtkového štátneho sviatku pokračovala kontrolná akcia. Na ceste R1 smerom na Budču colníci Oddelenia špeciálnych technológií Colného úradu Banská Bystrica v spolupráci s kynológom Stanice Colného úradu Banská Bystrica odstavili dodávku slovenskej spoločnosti označenú nálepkou na prepravu rádioaktívneho materiálu triedy 7. Ručné meranie rádioaktivity prístrojom Explonárium GR 135 ND-H opäť nameralo zdroj žiarenia Iridium IR-192. Materiál bol umiestnený v tieniacom kontajneri. V tomto prípade colníci kontaktovali príslušného pracovníka Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici za účelom skontrolovania ohlásenia prepravy zdroja žiarenia. Aj v tomto prípade išlo o legálnu a nahlásenú prepravu a vodič mohol vo svojej ceste pokračovať.

Na zimnom štadióne v B. Bystrici zasahovali hasiči

Dňa 9. decembra 2016 na zimnom štadióne v Banskej Bystrici došlo ráno k úniku čpavku. "Išlo o údržbu systému na ľadovej ploche a pri vrtaní diery na bránku sa poškodil systém chladenia, z ktorého začal unikať čpavok. Systém bol odstavený a prebehlo odvetrávanie štadióna," informoval médiá Dušan Mlynárik z Oddelenia operačného riadenia

a integrovaného záchranného systému Operačného strediska Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) v Banskej Bystrici. Unikajúci čpavok okamžite odvetrávali a merali stav ovzdušia v priestoroch štadióna.

Tragédia na psychiatrickom oddelení

Dňa 4.2.2016 na psychiatrickom oddelení banskobystrickej nemocnice 58 ročná pacientka zomrela skokom z okna. Práve ju mali prepustiť domov, ale žena si sama siahla na život. Bezvládne telo našli pod oknami nemocnice. Ženu pod oknami psychiatrického oddelenia Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta zbadal personál. Na pomoc do niekoľkých minút prišli záchranári. "Žene sme už, žiaľ, nedokázali pomôcť, utrpela zranenia nezlučiteľné so životom," informoval hovorca záchranárov Boris Chmel. Pacientka podľahla vnútorným zraneniam. Žena sa v nepozorovanej chvíli dostala k oknu na druhom poschodí. Prekonala na nich aj bezpečnostné opatrenia. Aj keď na oknách nie sú mreže, sú zabezpečené mechanicky. Polícia sa prípadom intenzívne zaoberala a na mieste činu zaistila všetky stopy. Telo nebohej ženy previezli na pitvu.

Po policajnej razii 13 členov gangu Takáčovci vo väzbe.

Špecializovaný trestný súd v Banskej Bystrici 5.5. 2016 vzal do väzby trinásť členov gangu Takáčovcov. Obvinení podali voči rozhodnutiu sťažnosť. Sudca pre prípravné konanie na pracovisku Špecializovaného trestného súdu v Banskej Bystrici vyhovel návrhu prokurátora a vzal do väzby Tibora F. a ďalších 12 obvinených zo skupiny podsvetia zvaných Takáčovci. Uznesenie nie je právoplatné, prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry i obvinení podali proti nemu sťažnosť, o ktorej bude rozhodovať Najvyšší súd SR. Informovala o tom hovorkyňa súdu Katarína Kudjáková. Obvinení sú stíhaní pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a iných súvisiacich trestných činov, ako je vydieranie, poškodzovanie cudzej veci a iné. Dôvodom na väzbu je obava, že by mohli pokračovať v trestnej činnosti a ovplyvňovať svedkov. Prokurátor podal sťažnosť, pretože súd neakceptoval jeho návrh na vzatie do väzby aj z obavy pre možný útek obvinených.

Zlodej vo väzbe

Polícia zadržala zlodeja z bystrických stávkových kancelárií, trezor lovili aj z Hrona Vyšetrovateľ v Banskej Bystrici obvinil 45-ročného Miroslava z Banskej Bystrice zo zločinu krádeže, za prečin poškodzovania cudzej veci a z prečinu úverového podvodu. V sobotu (23.4.) okolo 1.00 hodine, sa vlámal do stávkovej kancelárie (Fortuna) na Rudohorskej ulici v Banskej Bystrici. Z prevádzky ukradol trezor s rozmermi 30x20x15 centimetrov v ktorom boli peniaze a 409 kusov rôznych žrebov. Celková škoda, ktorú krádežou a poškodením spôsobil, je odhadnutá na 2200 eur. Dopustil sa tak zločinu krádeže. V sobotu (4.6.) o 2.00 hodine, sa vlámal do budovy na Jilemnického ulici v Banskej Bystrici (ktorej vlastníkom je občianske združenie Športový klub Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica). Kameňom, ktorým rozbil okno poškodil aj terminál na prijímanie stávk a z kancelárie ukradol peniaze, 6 fliaš s alkoholom (slúžili ako výhra v súťaži), 141 rôznych výherných žrebov. Poškodenej majiteľke spôsobil škodu krádežou 460 eur, spoločnosti z Bratislavy poškodením terminálu

vznikla škoda odhadnutá na 1434 eur a poškodením okna vznikla škoda občianskemu združeniu vo výške 100 eur. Celková škoda ktorá vznikla je odhadnutá na 1994 eur. Dopustil sa tak zločinu krádeže. k (7.6.) v čase medzi 1.30 a 3.00 hodinou, sa vlámal do stávkovej kancelárie (Fortuna) na Partizánskej ceste v Banskej Bystrici. Vo vnútri pomocou sekáča vysekal v zadnej časti priestoru stávkovej kancelárie v stene zabudovaný trezor v ktorom sa nachádzali rôzne žreby a tiež malý trezor s peniazmi, ktoré ukradol. Ukradol aj zásuvku s peniazmi. Spoločnosti z Bratislavy spôsobil škodu odhadnutú na 1870 eur. Dopustil sa tak zločinu krádeže. V noci z 27. 3. na 28. 3. sa vlámal do stávkovej kancelárie (Fortuna) na Rudohorskej ulici v Banskej Bystrici. Vo vnútorných priestoroch porozhadzoval rôzne zariadenie a príslušenstvo kancelárie a následne s úmyslom ukradnúť, resp. vykradnúť v stene zabudovaný trezor. Nakoľko sa mu to nepodarilo odišiel z miesta preč a k dokonaniu skutku nedošlo. Dopustil sa prečinu krádeže.

Oblasťný klub vojenských výsadkárov v Banskej Bystrici

uložila výboru spracovať zápis z výročnej schôdze a príspevok z konania výročnej schôdze zverejniť v klubovom Spravodajcovi č. 2/2016, prerokovať návrhy, podnety odznené na schôdzi a všetkým členom zaplatiť schválené členské za rok 2016.

Slávnostne boli odovzdané medaile Jozefa Gabčíka prítomným členom klubu a hosťom prezidentom KVV SR. Bronzové medaile boli udelené Mikulášovi Kodadovi, Ladislavovi Haverlovi, Vladimírovi Gajdošovi a Štefanovi Vozákovi, strieborné Martinovi Mrenicovi, Dušanovi Hanckovi a Eve Dolníkovej, zlaté Vladimírovi Schneiderovi a Ivanovi Bartošovi (neprítomnému Pavlovi Dorotovi zabezpečil odovzdanie kolega Dušan Hancko). Ocenení boli aj hostia Miestneho KVV Juraja Kriváňa Šumiac medailami Jozefa Gabčíka - Marta Bošelová a Marcel Pollák, starosta obce Šumiac a kolega Miloš Kollárik. Starostovi obce Šumiac odovzdal fragment z krídla lietadla Juraja Kriváňa kolega Martin Mrenica, ktorý sa najviac zaslúžil o zabezpečenie výroby pamätnej tabule na mieste, kde zahynul Juraj Kriváň.

Činnosť nášho klubu, tak ako aj minulé obdobie bola na veľmi dobrej úrovni, o čom svedčí hojná účasť na súťažiach, stretnutiach, či podujatiach organizovaných v rámci SR a ČR. Spomeniem niektoré podujatia s účasťou našich členov od konania minuloročnej výročnej členskej schôdze:

Výročná členská schôdza Oblasťného KVV SR Bratislava, konaná dňa 5. marca v priestoroch Spojenej strednej školy v Bernolákove. Za náš klub sa tohto významného stretnutia zúčastnila delegácia vedená podpredsedom klubu Schneiderom, spolu s kolegami Haverlom, Dvončom, manželmi Dolníkovcami a tajomníkom klubu Bartošom.

Súťaž v streľbe z pištole Glock na V. ročníku Memoriálu plk. Františka Mansfelda sa konala 22. 5. 2016 na strelnici Polície ČR vo Vrahoviciach. Za náš klub sa tejto súťaže zúčastnili členovia nášho klubu pod vedením predsedu Kavického a získali pekné umiestnenia v kategóriách, ktoré boli určené usporiadateľmi KVV Prostějov. V kategórii hostia tretie miesto obsadil predseda klubu Kavický. V kategórii družstiev sme zaznamenali úspech – naše družstvo v zložení Dolníková, Kavický, Dvonč obsadilo prvé miesto. Taktiež v kategórii ženy – samostatne, prvé miesto obsadila naša členka Evka Dolníková pred kolegyňami z KVV Prostějov Parkanskou a Řehořovou. Za Miestny KVV Juraja Kriváňa Šumiac súťažil

kolega Laco Haverla, ktorý v I. kategórii družstiev obsadil pekné 10. miesto s kol. Ladislavom Paulenom a Jurajom Poláčkom.

28. 5. 2016 sa konal v Žiline už 22. ročník Memoriálu Jozefa Gabčíka, na ktorom sa zúčastnili ako hostia naši manželia Dolníkovci s podpredsedom klubu Vladimírom Schneiderom, ktorý z tohto podujatia urobil množstvo fotografií

24. 6. 2016 výbor ZO SZPB v Španej Doline a ZO SZPB Jána Rýsa na Triede SNP Banská Bystrica zorganizovali stretnutie pri rekonštruovanom pamätníku 2. čs. samostatnej paradasantnej brigády v ZSSR na Krpáčove. Prítomní si uctili pamiatku príslušníkov 2. čs. samostatnej paradasantnej brigády v ZSSR položením venca k pamätníku pri zástave Klubu vojenských výsadkárov Banská Bystrica. O tomto podujatí ste sa mohli dočítať v našom klubovom Spravodajcovi č. 3/2016.

12. ročník Memoriálu zakladateľov výsadkového vojska a 8. ročník Memoriálu vynálezcu padáka Štefana Baniča. Obidva tieto tradičné memoriály sa konali v Otrokoviciach v dňoch 27. – 29. 7. 2016. Súťaže sa konali na otrokovickom štadióne 28. 7. 2016 a usporiadal ich KVVV Zlín. Sedemnásť družstiev súťažilo v streľbe zo vzduchovky, v hode granátom, v hode šípkami a streľbou z kuše. Z nášho klubu súťažili dve družstvá: Banská Bystrica 1 v zložení Kavický, Dolník, Dolníková a Banská Bystrica 2 v zložení Rosinský, Valkovič a Kincel. Za Miestny KVV J. Kriváňa Šumiac súťažili kolegovia Janáček, Šúplatová a náš kolega Dvonč. Z celkového hodnotenia všetkých súťaží sa na prvom mieste umiestnilo družstvo nášho klubu v zložení Vladimír Kavický, Eva Dolníková a Jozef Dolník.

Dňa 13. augusta 2016 sa konal 11. ročník spomienkového podujatia „Stretnutie generácií“ na mieste vypálenej obce Kalište. Na organizačnej spolupráci SZPB ako člen dopravnej komisie sa zúčastnil kolega Ivan Bartoš a na akciu prvýkrát prišiel aj kolega Štefan Bobok.

24. septembra 2016 zorganizoval Klub vojenských výsadkárov Žilina a 5. pluk špeciálneho určenia IV. ročník streleckej súťaže pri príležitosti Dňa svätého Michala patróna výsadkárov-Svätomichalský deň. Súťažilo sa v streľbe z malokalibrovej pušky a pištole vz. 82 v dvoch kategóriách – kategória KVV a kategória vojaci. Do súťaže sa zapojilo dvanásť trojčlenných družstiev kategórie KVV, medzi ktorými bolo aj družstvo nášho KVV Banská Bystrica v zložení Vladimír Kavický, Jozef Dolník a Vladimír Kováčik. V celkovom hodnotení skončilo na peknom III. mieste.

1. októbra 2016 sa na Letisku Malé Bielice – Partizánske sa konal tradičný Michalský deň za vysokej účasti členov nášho klubu, klubov vojenských výsadkárov Bratislava, Žilina, Martin, Trnava, hostí manželov Kepákovcov, z prezídia KVV SR kolegov Františka Glattera a Jána Hanáka. Podrobne o tejto akcii sme sa mohli dočítať v našom Spravodajcovi č. 4/2016.

Dňa 8. októbra 2016 sa členovia nášho Klubu vojenských výsadkárov Banská Bystrica manželia Evka a Jozef Dolníkovci s dcérou Evkou, Laco Haverla, Dominik Valkovič a Vladimír Dvonč zúčastnili 22. ročníka výstupu na Slemä.

Dňa 29.10.2016 konalo sa slávnostné odhalenie pamätníka obetiam leteckého nešťastia z čias SNP v Hronskej Breznici, ktorého sa zúčastnil kolega Martin Mrenica. Túto akciu odovydala v hlavných správach aj verejnoprávna STV1 dňa 30.10.2016 o 19:30 hod.

Toto boli niektoré pekné a pozoruhodné podujatia, na ktorých sa naši členovia v roku 2016 zúčastnili. Žiaľ, účasť našich členov bola aj na smútočných rozlúčkach s našimi dlhoročnými

členmi. 31. marca 2016 sme sa zúčastnili smútočnej rozlúčky s našim dlhoročným kolegom Ing. Vladimírom Zámečníkom, ktorý nás navždy opustil vo veku 80. rokov dňa 25. marca 2016.

Dňa 12. augusta 2016 vo veku nedožitých 74 rokov nás opustil náš dlhoročný kolega Pavol Putz. Smútočná rozlúčka so zosnulým kolegom sa konala dňa 17. augusta 2016 v Kamenici nad Hronom.

Smutnú správu sme sa dozvedeli od genmjr. v. v. Ing. Emila Vestenického, že dňa 27. marca 2016 po dlhých útrapách podľahol ťažkej chorobe prezident Americkej parašutistickej nadácie nesúcej meno Štefana Baniča, spišský rodák Slavo Mulík.

Každý z nás sa však podľa svojich zdravotných či finančných možností zúčastňuje akcií usporiadaných či už KVV v SR alebo v ČR. Podrobnejšie informácie o akciách, ktoré som spomenul v správe o činnosti, boli zverejnené v číslach nášho klubového Spravodajcu vďaka prispievateľom kolegom Tencerovi, Schneiderovi, Haverlovi, Dvončovi, pražskému kolegovi Vladovi Gajdošovi, ďalším kolegom z ČR Dušanovi Šuránimu, Jaroslavovi Janíkovi a ďalším. Samozrejme len tie, ktoré boli poskytnuté tajomníkovi klubu. Poďakovanie patrí aj kolegovi Jaroslavovi Ondrejčákovi z KVV Prostějov a kolegovi Miroslavovi Ondrášovi z KVV Trenčín za zverejňovanie našich Spravodajcov na ich webových stránkach.

Dôchodca a exekučné zrážky

Sociálna poisťovňa zaznamenáva nárast počtu exekúcií voči poberateľom dôchodkov. Dôchodcovia alebo ľudia v preddôchodkovom veku si niekedy neuvedomujú riziká vyplývajúce z plnenia finančných záväzkov, ktoré na seba prevzali. Z hľadiska príjmu sú dôchodcovia najzraniteľnejšou skupinou občanov. Ak im exekútor z dôchodku zoberie časť peňazí, často musia žiť z nízkej sumy, ktorá je len životným minimom. Preto nielen dôchodcovia, ale aj ľudia v preddôchodkovom veku by si mali strážiť svoje výdavky, aby sa nedostali do takejto nepriaznivej finančnej situácie, keď ich jediným príjmom bude starobný dôchodok.

King Barber, Banská Bystrica

Nominácia za podnikateľský projekt holičstva, ktorý vybudoval len 23-ročný Patrik. Zamestnáva Róma i Neróma a v praxi ukazuje, ako mladí Rómovia môžu s hrdosťou vykročiť za svojím snom a zažiť úspech.

Mladý Róm Patrik Branda má svoj sen a ide si za ním bez ohľadu na prekážky, ktoré mu život a neprajníci stavajú do cesty. 12 rokov sníval o tom, že si založí svoj vlastný barber shop – pánske holičstvo, kde bude štýlovo strihať vlasy a holiť britvou a ľudia sa v ňom budú cítiť ako doma, budú sa poznať a priateliť. Patrik nemá školu ani kurzy, všetko sa učil sám na sebe a na kamarátoch. „Jeden kamarát, druhý, jeden barák, dva baráky... až som strihal celé mesto,“ hovorí Patrik.

V Banskej Bystrici si Patrik v novembri 2016 otvoril pánske holičstvo King Barber a zákazníci sa k nemu hrnú pre kvalitu služieb aj pre atmosféru, ktorá tam panuje. Práce má toľko, že zamestnal dvoch ďalších pomocníkov – Róma a Neróma. Barberská trojica aj s celým King

Barber shopom sú príkladom pozitívnej praxe, ako možno spolu vychádzať, rozumieť si bez predsudkov, nerobiť rozdiely medzi ľuďmi pre farbu pleti a vážiť si toho, kto vie poctivo pracovať a byť priateľský. Iba za rok svojej činnosti si Patrik vytvoril solídne renomé a jeho barberské aktivity nezostali bez povšimnutia – svoju prácu a úspechy v nej prezentoval aj na Dni džentlmenov v Prievidzi, Dňoch osláv remesiel v Slovenskej Ľupči či na Oslave hip-hopu v Banskej Bystrici.

Ako sa nám žije v Banskej Bystrici

Predstavujeme vám výsledky výskumu Ako sa nám žije v Banskej Bystrici 2016. Inšpirovali sme sa metodikou Vital Signs (znaky životaschopnosti) kolegov z komunitných nadácií v Kanade. Pôvodným zámerom bolo uskutočniť tento prieskum preto, aby sme svoju prácu mohli robiť čo najefektívne, aby sme lepšie vedeli usmerňovať ľudský i materiálny kapitál, ktorý v našom meste máme. Veríme, že poznanie „životaschopnosti“ nášho mesta bude výborným východiskovým bodom pre „živé“ diskusie o tom, v akom meste chceme žiť, čo každý z nás môže pre to urobiť a nakoniec vyústia do konkrétnych aktivít, ktoré rôznymi spôsobmi prispievajú k zvýšeniu kvality života v Banskej Bystrici. Ako sa dočítate ďalej, výsledky výskumu hovoria, že Banskobystričania sú štedrý, venujú svoj čas a prostriedky na pomoc iným, zaujímajú sa o ľudí vo svojom okolí, miesto, kde žijú pokladajú za dobré miesto pre život ... Toto je veľmi silný sociálny kapitál, poďme ho spolu využiť!

Ing. Beata Hirt riaditeľka Komunitnej nadácie Zdravé mesto

Mesto Banská Bystrica má definovaný rozvoj v strategických dokumentoch mesta (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta - PHSR a Komunitný plán sociálnych služieb - KPSS), ktoré boli schválené Mestským zastupiteľstvom. Východisko alebo základná myšlienka pri plánovaní aktivít či už PHSR alebo KPSS je jednoduchá a síce: “skôr ako o ľuďoch rozhodneš, poraď sa s nimi”. Občania ako aj užívatelia služieb by sa mali podieľať na plánovaní a rozhodovaní a preto Mesto Banská Bystrica uvítalo ponuku KNZM k spolupráci na realizácii prieskumu sociálneho kapitálu v meste. Toto poznanie nám pomôže aj lepšie uplatniť princíp subsidiarity, čo znamená poskytnúť takú formu a mieru pomoci občanom, ktorú potrebujú a nie čo si myslíme my, že by potrebovali. Výsledky a výstupy z realizovaného prieskumu majú pomôcť spoločne dospieť k identifikácii problémov, spoločne plánovať a určovať stratégiu a napokon vyriešiť alebo prispieť k riešeniu konkrétnych problémov v komunitách.